Euroopa Liidu
Nõukogu

PUBLIC

Brüssel, 3. november 2023
(OR. en)

11670/23

LIMITE

COLAC 92
POLCOM 160
SERVICES 37
FDI 24

Institutsioonide vahelised dokumendid:
2023/0257 (NLE)
2023/0260 (NLE)

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema:	Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vaheline täiustatud raamleping

PUBLIC

ÜHELT POOLT
EUROOPA LIIDU JA SELLE LIIKMESRIIKIDE NING
TEISELT POOLT TŠIILI VABARIIGI VAHELINE
TÄIUSTATUD RAAMLEPING

PREAMBUL

PUBLIC

BELGIA KUNINGRIIK,

BULGAARIA VABARIIK,

TŠEHHI VABARIIK,

TAANI KUNINGRIIK,

SAKSAMAA LIITVABARIIK,

EESTI VABARIIK,

IIRIMAA,

KREEKA VABARIIK,

HISPAANIA KUNINGRIIK,

PRANTSUSE VABARIIK,

HORVAATIA VABARIIK,

ITAALIA VABARIIK,

KÜPROSE VABARIIK,

LÄTI VABARIIK,

LEEDU VABARIIK,

LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,

UNGARI,

MALTA VABARIIK,

MADALMAADE KUNINGRIIK,

AUSTRIA VABARIIK,

POOLA VABARIIK,

PORTUGALI VABARIIK,

RUMEENIA,

SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,

SOOME VABARIIK,

ROOTSI KUNINGRIIK,

kes on Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu osalised, edaspidi „liikmesriigid“,

ja

PUBLIC

EUROOPA LIIT

ühelt poolt

ning

TŠIILI VABARIIK, edaspidi „Tšiili“,

teiselt poolt,

edaspidi koos „lepinguosalised“,

VÕTTES ARVESSE neid ühendavaid tugevaid kultuuri-, poliitilisi, majandus- ja koostöösidemeid;

KINNITADES VEEL KORD oma toetust demokraatlikele põhimõtetele, inimõigustele ja põhivabadustele, õigusriigile ja heale valitsemistavale ning kestliku arengu kindlustamisele ja kliimamuutustega võitlemisele, mis moodustavad nende partnerluse ja koostöö aluse;

JAGADES seisukohta, et massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levik nii riiklike kui ka valitsusväliste osalejate seas on üks suurimaid ohte rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule;

PIDADES SILMAS, kui suure panuse on nende sidemete tugevdamiseks andnud ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vaheline assotsieerimisleping, millele kirjutati alla 18. novembril 2002 Brüsselis (edaspidi „ assotsieerimisleping“);

PUBLIC

RÕHUTADES oma suhete ulatuslikkust ja seda, et nende edasiseks edendamiseks tuleks luua sidus raamistik;

VÕTTES ARVESSE oma kavatsust kehtivat assotsieerimislepingut moderniseerida, et kajastada uusi poliitilisi ja majanduslikke olusid ning omavahelises partnerluses tehtud edusamme;

TUNNISTADES seda, kui tähtis on rahvusvahelisele õigusele tuginev tugev ja tulemuslik mitmepoolne süsteem rahu säilitamisel, konfliktide ennetamisel ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamisel ning ühiste probleemide lahendamisel;

KINNITADES oma tahet tugevdada koostööd ühist huvi pakkuvates kahepoolsetes, piirkondlikes ja ülemaailmsetes küsimustes ning kasutada kõiki olemasolevaid vahendeid, et edendada tegevust, mis on kavandatud aktiivse ja vastastikuse rahvusvahelise koostöö arendamiseks;

KIITES HEAKS 18. märtsil 2015 Sendais toimunud ÜRO kolmandal maailmakonverentsil vastu võetud Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku 2015–2030, 13.–16. juulil 2015 Addis Abebas toimunud kolmandal arengu rahastamise rahvusvahelisel konverentsil vastu võetud Addis Abeba tegevuskava, Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee (edaspidi „ÜRO Peaassamblee“) 25. septembril 2015 vastu võetud resolutsiooni 70/1, mis sisaldab esildist „Muudame oma maailma: kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja 17 kestliku arengu eesmärki” (edaspidi „kestliku arengu tegevuskava 2030“), ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel 12. detsembril 2015 Pariisis sõlmitud Pariisi kokkuleppe (edaspidi „Pariisi kokkulepe“), uue linnade tegevuskava, mis võeti vastu 20. oktoobril 2016 Quitos toimunud ÜRO konverentsil (Habitat III), kus käsitleti eluasemeküsimusi ja säästvat linnaarendust (edaspidi „uus linnade tegevuskava“), ning ülemaailmse humanitaarabiteemalise tippkohtumise kohustused, mis võeti vastu 23.–24. mail 2016 Istanbulis toimunud ülemaailmsel humanitaarabiteemalisel tippkohtumisel, ning kutsudes üles neid kõiki rakendama;

PUBLIC

KINNITADES VEEL KORD oma tahet edendada kestliku arengu majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõõdet, arendada rahvusvahelist kaubandust viisil, mis aitab kaasa kestlikule arengule kõnealuses kolmes mõõtmes, mida peetakse omavahel tihedalt seotuks ja vastastikku tugevdavaks, ning edendada kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamist;

KINNITADES VEEL KORD oma tahet laiendada ja mitmekesistada kaubandussuhteid kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamist käsitleva Marrakechi lepinguga, mis sõlmiti Marrakechis 15. aprillil 1994, ning käesoleva lepingu III osas sätestatud konkreetsete eesmärkide ja sätetega;

SOOVIDES tugevdada oma majandussuhteid, eelkõige kaubandus- ja investeerimissuhteid, tugevdades ja parandades turulepääsu ning aidates kaasa majanduskasvule, pidades ühtlasi meeles vajadust suurendada teadlikkust keskkonnakahju majandus- ja sotsiaalsest mõjust, jätkusuutmatutest tootmis- ja tarbimismudelitest ning nende mõjust inimeste heaolule;

OLLES VEENDUNUD, et käesolev leping loob tingimused, mis soodustavad lepinguosalistevaheliste kestlike majandussuhete kasvu, eelkõige kaubanduse ja investeeringute valdkondades, mis on olulised majandusliku ja sotsiaalse arengu ning tehnoloogilise innovatsiooni ja moderniseerimise seisukohast;

PUBLIC

TUNNISTADES, et käesoleva lepingu sätted kaitsevad investeeringuid ja investoreid ning peaksid elavdama vastastikku kasulikku äritegevust, kahjustamata seejuures lepinguosaliste õigust kehtestada oma territooriumil avalikes huvides õigusnorme;

TUNNISTADES innovatsiooni ja kaubanduse vahelisi tihedaid seoseid ning innovatsiooni olulisust majanduskasvu ja sotsiaalse arengu jaoks ning kinnitades samuti oma huvi edendada suuremat koostööd innovatsiooni, teadusuuringute, teaduse, tehnoloogia, transpordi ja muudes seonduvates valdkondades ning edendada avaliku ja erasektori osalemist;

KINNITADES oma soovi tugevdada koostööd õiguse, vabaduse ja julgeoleku valdkonnas;

TUNNISTADES vastastikust kasu, mida tõhustatud koostöö toob hariduse, keskkonnaküsimuste, kultuuri, teadusuuringute ja innovatsiooni, tööhõive ning sotsiaalküsimuste valdkonnas ning muudes ühist huvi pakkuvates valdkondades;

VÄLJENDADES oma otsustavust jätkata enda suhete tugevdamist uute koostöölepingute kaudu ning otsustavust teha sellist koostööd kolmandate riikide huvides, nagu on kirjeldatud 2015. aastal lepinguosaliste allkirjastatud rahvusvahelist koostööd käsitlevas vastastikuse mõistmise memorandumis, ning Tšiili jätkuva osalemise kaudu Euroopa Liidu piirkondlikes programmides;

PUBLIC

TULETADES MEELDE, kui olulised on mitmesugused Euroopa Liidu ja Tšiili vahel sõlmitud lepingud, mis on soodustanud poliitilist dialoogi ja koostööd lepinguosalistevaheliste suhete eri valdkondades ning suurendanud kaubandust ja investeeringuid;

MÄRKIDES, et kui lepinguosalised otsustavad käesoleva lepingu raames sõlmida vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala hõlmavaid erilepinguid, mille Euroopa Liit võib sõlmida vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) kolmanda osa V jaotisele, on sellised lepingud Iirimaa suhtes siduvad ainult juhul, kui Euroopa Liit koos Iirimaaga teatavad Tšiilile samal ajal oma varasematest kahepoolsetest suhetest lähtuvalt, et sellised tulevased erilepingud on muutunud Iirimaa kui ELi osa suhtes siduvaks, kuna Iirimaad käsitatakse Euroopa Liidu osana kooskõlas Euroopa Liidu lepingule (edaspidi „ELi leping“) ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolliga nr 21 Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes. Ka edaspidised Euroopa Liidu sisemeetmed, mida võidakse käesoleva lepingu rakendamiseks vastu võtta vastavalt ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisele, on Iirimaa suhtes siduvad ainult juhul, kui Iirimaa on teatanud oma kavatsusest sellistes meetmetes osaleda või neid aktsepteerida vastavalt protokollile nr 21. Märkides samuti, et sellised tulevased erilepingud või nendega seotud Euroopa Liidu sisemeetmed kuuluvad ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli nr 22 kohaldamisalasse,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

PUBLIC

I OSA

ÜLDPÕHIMÕTTED JA EESMÄRGID

1. PEATÜKK

EESMÄRGID, ÜLDPÕHIMÕTTED JA MÕISTED

ARTIKKEL 1.1

Käesoleva lepingu eesmärgid

Käesoleva lepingu eesmärgid on:

a) kinnitada veel kord lepinguosalistevahelist assotsiatsiooni, mis põhineb tugevdatud partnerlusel, tõhustatud poliitilisel dialoogil ja süvendatud koostööl vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, sealhulgas innovatsioonis, kõigis kohaldatavates valdkondades;

b) edendada lepinguosalistevahelist kaubandust ja investeerimist, laiendades ja mitmekesistades nende kaubandussuhteid, mis peaksid aitama kaasa suuremale majanduskasvule ja elukvaliteedi paranemisele, ning

PUBLIC

c) tugevdada lepinguosalistevahelisi olemasolevaid koostöösuhteid, sealhulgas rahvusvahelist kestliku arengu alast koostööd, ja edendada ühist tööd, et aidata kaasa kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamisele.

PUBLIC

ARTIKKEL 1.2

Üldpõhimõtted

1. Lepinguosalised kinnitavad oma tugevat toetust Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtetele.

2. Demokraatia põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste ning õigusriigi põhimõtte austamine, mis on sätestatud ÜRO Peaassamblee 10. detsembril 1948 vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja muudes asjakohastes rahvusvahelistes inimõigusi käsitlevates dokumentides, mille osalised lepinguosalised on, ning õigusriigi põhimõtte ja hea valitsemistava järgimine toetavad lepinguosaliste sise- ja välispoliitikat ning moodustavad käesoleva lepingu olulise osa.

3. Lepinguosalised on ühisel seisukohal, et massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levik riiklike ja valitsusväliste osalejate hulgas kujutab endast suurt ohtu rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule.

4. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kindlat tahet edendada kestliku arengu kõiki mõõtmeid, aidates kaasa rahvusvaheliselt kokkulepitud kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, sealhulgas teha koostööd ülemaailmsete keskkonnaprobleemide lahendamiseks.

5. Lepinguosalised kinnitavad oma kindlat toetust soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele ning naiste ja tütarlaste võimestamisele.

6. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma toetust 13. septembril 2007 vastu võetud põlisrahvaste õiguste Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni deklaratsioonile ning kohustust austada kultuurilist mitmekesisust ja kaitsta põlisrahvaste õigusi.

7. Lepinguosalised rakendavad käesolevat lepingut, lähtudes ühistest väärtustest, sealhulgas dialoogi, vastastikuse austuse, võrdse partnerluse, mitmepoolsuse, üksmeele ja rahvusvahelise õiguse austamise põhimõtetest.

PUBLIC

ARTIKKEL 1.3

Mõisted

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „assotsieerimisleping“ – ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vaheline assotsieerimisleping, millele kirjutati alla 18. novembril 2002 Brüsselis;

b) „kaubanduse vaheleping“ –Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning Tšiili Vabariigi vahel sõlmitav kaubanduse vaheleping;

c) „kolmas riik“ – riik või territoorium väljaspool käesoleva lepingu territoriaalset kohaldamisala, nagu on sätestatud artiklis 41.2, ning

d) „rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon“ – rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon, mis sõlmiti 23. mail 1969 Viinis.

PUBLIC

II OSA

POLIITILINE DIALOOG JA KOOSTÖÖ

2. PEATÜKK

POLIITILINE DIALOOG, VÄLISPOLIITIKA, RAHVUSVAHELINE RAHU NING JULGEOLEK, VALITSEMISTAVA JA INIMÕIGUSED

ARTIKKEL 2.1

Poliitiline dialoog

1. Lepinguosalised tugevdavad poliitilist dialoogi ja koostööd kõikidel tasanditel, vahetades teavet ja pidades konsultatsioone kahepoolsetes, piirkondlikes, rahvusvahelistes ja mitmepoolsetes küsimustes, et tugevdada oma tõhustatud partnerlust.

2. Poliitilise dialoogi eesmärk on:

a) edendada kahepoolsete suhete arengut ja tugevdada lepinguosaliste partnerlust;

b) tugevdada koostööd piirkondlike ja üleilmsete probleemide ja küsimuste lahendamisel;

c) tugevdada lepinguosaliste institutsioonilist suutlikkust, sealhulgas riigi moderniseerimist, detsentraliseerimist ja institutsioonidevahelise koostöö edendamist.

3. Lepinguosaliste poliitiline dialoog võib toimuda vastavalt vastastikusele kokkuleppele järgmistes vormides:

a) konsultatsioonid, kohtumised ja külastused tippkohtumiste tasandil;

b) konsultatsioonid, kohtumised ja külastused ministrite tasandil;

c) korrapärased kõrgemate ametnike kohtumised, sealhulgas kõrgetasemeline poliitiline dialoog;

d) valdkondlikud dialoogid, sealhulgas missioonide ja ekspertide vahetamise kaudu ühist huvi pakkuvates küsimustes;

e) Tšiili Rahvuskongressi ja Euroopa Parlamendi delegatsioonide suhtlus ning muude kontaktide arendamine.

PUBLIC

ARTIKKEL 2.2

Massihävitusrelvade leviku tõkestamine

1. Lepinguosalised on seisukohal, et massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levik nii riiklike kui ka valitsusväliste osalejate hulgas on üks tõsisemaid ohte rahvusvahelisele stabiilsusele ja julgeolekule. Lepinguosalised lepivad seepärast kokku, et nad teevad koostööd ning annavad oma panuse, et võidelda massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku vastu, tagades desarmeerimist ja tuumarelva leviku tõkestamist käsitlevate rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepete ning muude asjakohaste rahvusvaheliste kohustuste täieliku täitmise ja rakendamise riigisisesel tasandil. Lepinguosalised lepivad kokku, et käesolev punkt on käesoleva lepingu oluline osa.

2. Lepinguosalised lepivad lisaks kokku, et nad teevad koostööd ning annavad oma panuse, et võidelda massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku vastu järgmisel viisil:

a) astudes samme, et asjakohastele rahvusvahelistele õigusaktidele alla kirjutada ja need ratifitseerida ning vajaduse korral nendega ühineda ja neid täielikult rakendada;

b) luues tõhusa riigisisese ekspordikontrollisüsteemi massihävitusrelvadega seotud kaupade ekspordi ja transiidi kontrollimiseks, sealhulgas kahese kasutusega tehnoloogiate lõppkasutuse jälgimiseks, ning kehtestades ekspordikontrolli rikkumise eest tõhusad karistused.

PUBLIC

ARTIKKEL 2.3

Inimõigused, õigusriik ja hea valitsemistava

1. Lepinguosalised edendavad korrapärast sisukat ja ulatuslikku inimõigustealast dialoogi.

2. Lepinguosalised teevad koostööd inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel, sealhulgas inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktide ratifitseerimisel ja rakendamisel, ning demokraatlike põhimõtete ja õigusriigi tugevdamisel, soolise võrdõiguslikkuse edendamisel ning mis tahes vormis ja alusel diskrimineerimise vastu võitlemisel.

3. Koostöö raames võib muu hulgas:

a) toetada inimõigusi käsitlevate tegevuskavade koostamist ja rakendamist;

b) edendada inimõigusi, sealhulgas hariduse ja meedia kaudu;

c) tugevdada riiklikke ja piirkondlikke institutsioone, mis on seotud inimõiguste, õigusriigi põhimõtte ning hea valitsemistavaga;

d) tõhustada koostööd Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni inimõiguste lepingu järelevalveorganitega ja Inimõiguste Nõukogu erimenetluste esindajatega vastavalt rahvusvahelisele inimõigustealasele õigusele;

PUBLIC

e) tõhustada koordineerimist ja koostööd Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni inimõigustega seotud institutsioonides ning asjakohastel piirkondlikel ja mitmepoolsetel foorumitel;

f) tugevdada riiklikku, piirkondlikku ja detsentraliseeritud suutlikkust kohaldada demokraatlikke põhimõtteid ja tavasid, sealhulgas edendada rahvusvahelistele demokraatlikele standarditele vastavaid valimisprotsesse;

g) tugevdada kohalikul, riiklikul, piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil head, sõltumatut ja läbipaistvat juhtimist, edendada institutsioonide vastutust ja läbipaistvust ning toetada kodanike osalemist ja kodanikuühiskonna kaasamist;

h) teha vajaduse korral koostööd ja koordineerida tegevust, sealhulgas kolmandates riikides, et tugevdada demokraatlikke põhimõtteid, inimõigusi ja õigusriiki, mis hõlmab sõltumatu kohtusüsteemi olemasolu, võrdsust seaduse ees, inimeste juurdepääsu tõhusale riiklikule õigusabile ning õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, nõuetekohasele menetlusele ja õiguskaitse kättesaadavusele;

i) edendada rahvusvaheliste inimõigustealaste lepingute ülemaailmset kohaldamist ja kannustada kolmandaid isikuid täitma selles valdkonnas võetud kohustusi;

j) töötada selle nimel, et tagada vastutus inimõiguste rikkumiste eest ning selliste rikkumiste ohvrite juurdepääs õiguskaitsevahenditele.

PUBLIC

ARTIKKEL 2.4

Sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tüdrukute võimestamine

1. Lepinguosalised edendavad soolist võrdõiguslikkust ning kõigi naiste ja tütarlaste võimalust kasutada täielikult kõiki inimõigusi ja nende võimestamist. Lepinguosalised tunnistavad vajadust tagada sooline võrdõiguslikkus ning võimestada kõiki naisi ja tüdrukuid kui omaette eesmärki ning nendivad, et see aitab edendada demokraatiat, kestlikku ja kaasavat arengut ning rahu ja julgeolekut. Lepinguosalised vahetavad parimaid tavasid ja analüüsivad täiendavaid koostöökavasid ja võimalikku sünergiat vastavate algatuste, näiteks poliitika ja programmide vahel kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja kohustustega, mis on sätestatud näiteks ÜRO Peaassamblees 18. detsembril 1979 vastu võetud konventsioonis naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, ÜRO naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee üldistes soovitustes, Pekingi deklaratsioonis ja tegevusprogrammis, mis võeti vastu Pekingis 4.–15. septembril 1995 toimunud neljandal ülemaailmsel naistekonverentsil, tegevusprogrammis, mis võeti vastu Kairos 5.–13. septembril 1994 toimunud rahvusvahelisel rahvastiku ja arengu konverentsil ja nende läbivaatamiskonverentside aruannetes, kestliku arengu tegevuskavas 2030, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1325 (edaspidi „ ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon (UNSCR 1325 (2000)“) ja hilisemates resolutsioonides naiste, rahu ja julgeoleku kohta ning soolist võrdõiguslikkust ning naiste ja tütarlaste inimõigusi käsitlevates muudes rahvusvahelistes lepingutes, mille osalised nad on.

2. Selline koostöö võib hõlmata:

a) koostöö tegemine, et saavutada kõik kestliku arengu eesmärgid, eelkõige 5. eesmärk ja selle sihid;

b) kõikide naiste ja tütarlaste kõikide inimõiguste edendamine, kaitsmine ja järgimine ; kõikide naiste-ja tütarlastevastase vägivalla, diskrimineerimise ja ahistamise vormide ennetamine ja tõkestamine nii avalikus kui ka erasektoris ning nende eest vastutusele võtmine ning aktiivselt naiste ja tütarlaste inimõiguste edendaminekooskõlas asjaomase rahvusvahelise raamistikuga;

c) aktiivselt soolise aspekti süstemaatilise arvestamise edendamine; soolise võrdõiguslikkuse ja diskrimineerimiskeelu, sotsiaaldialoogi, kaitse ja kaasamise dialoogi ja koostöö tugevdamine, inimväärse töö tagamise suuniste ning tööhõivepoliitika edendamine;

d) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000) käsitleva riikliku tegevuskava väljatöötamise ja rakendamise ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskava (mis koosneb ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonist 1325 (2000) ja hilisematest resolutsioonidest) rakendamise toetamine;

e) naiste poliitilise osaluse ja juhtimise, samuti nende juurdepääsu kvaliteetsele haridusele, majanduslikku mõjuvõimu ja juhtpositsiooni ning suurema osalemise kõigis eluvaldkondades, sealhulgas poliitika-, sotsiaal-, majandus- ja kultuurivaldkonnas, edendamine;

f) riiklike ja piirkondlike institutsioonide tugevdamine erimeetmete abil, millega lahendada ja käsitleda naiste- ja tütarlastevastase vägivallaga seotud probleeme, sealhulgas kõigi seksuaalse ja soolise vägivalla ja ahistamise vormide ennetamine ning nende eest kaitstmine uurimis- ja vastutusele võtmise mehhanismide, ohvrite eest hoolitsemise ja nende toetamise ning naiste ja tütarlaste ohutus- ja julgeolekutingimuste edendamise kaudu;

PUBLIC

g) naiste ja tütarlaste inimõiguste edendamise, austamise ja kaitsmise tulemuslik tagamine, igasuguse diskrimineerimise ja nendevastase vägivalla, sealhulgas naissoost inimõiguste kaitsjate vastu suunatud vägivalla vastu võitlemine, õiguskaitse kättesaadavuse tagamine ja vajalike sammude astumine karistamatuse lõpetamiseks;

h) koostöö tõhustamine Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni asjaomaste organite ja muude rahvusvaheliste organisatsioonidega;

i) soolise võrdõiguslikkuse analüüsi ja soolise aspekti süstemaatilise kaasamise aktiivne edendamine kõigisse rahu ja julgeolekuga seotud küsimustesse, tagades samal ajal naiste juhtpositsiooni ja sisulise osalemise rahuprotsessides, vahendustegevuses, konfliktide lahendamises ja rahu kindlustamises ning tsiviil- ja sõjalistes missioonides ja operatsioonides.

ARTIKKEL 2.5

Rahvusvaheline julgeolek ja küberruum

Lepinguosalised tugevdavad oma koostööd ja arvamustevahetust küberturvalisuse valdkonnas ning seoses info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi „IKT“) kasutamisega rahvusvahelise rahu ja julgeoleku kontekstis, sealhulgas normide, riikide vastutustundliku käitumise põhimõtete, küberruumi käsitleva kehtiva rahvusvahelise õiguse järgimise, usaldust suurendavate meetmete väljatöötamise ja suutlikkuse suurendamise küsimustes.

PUBLIC

ARTIKKEL 2.6

Terrorismivastane võitlus

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord terrorismivastase võitluse tähtsust ning teevad koostööd terroriaktide ennetamisel ja tõkestamisel kooskõlas rahvusvahelise õiguse, oma vastavate õigusnormide ja õigusriigi põhimõttega. Koostööd tehakse eelkõige järgmiselt:

a) kõigi asjaomaste ÜRO Julgeolekunõukogu ja ÜRO Peaassamblee resolutsioonide, rahvusvaheliste konventsioonide ja õigusaktide täieliku rakendamise raames;

b) toetades ÜRO liikmesriikide vahelist koostööd, et tulemuslikult rakendada ÜRO ülemaailmset terrorismivastast strateegiat, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 8. septembril 2006;

c) vahetades vägivaldse äärmusluseni viiva radikaliseerumise ennetamise ja terrorismivastase võitluse parimaid tavasid;

d) vahetades teavet terrorirühmituste ja nende tugivõrkude kohta vastavalt riiklikule ja rahvusvahelisele õigusele ning toetades võimaluse korral õiguskaitsealase koostöö piirkondlikke algatusi terrorismivastase võitluse valdkonnas, austades ühtlasi täielikult inimõigusi, õigust eraelu puutumatusele ja õigusriigi põhimõtet.

PUBLIC

ARTIKKEL 2.7

Kodanike julgeolek

1. Lepinguosalised teevad koostööd kodanike julgeoleku valdkonnas. Nad tunnistavad, et kodanike julgeolek ületab riigi- ja piirkonnapiire ning nõuab laiemat dialoogi ja koostööd nii piirkondlikus kui ka kahe piirkonna vahelises mõõtmes.

Lepinguosalised tunnistavad organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku uimastikaubanduse vastase võitluse tähtsust kodanike julgeoleku suurendamisel. Nad kohustuvad toetama kahe piirkonna vahelisi dialooge ja koostööd kodanike julgeoleku valdkonnas.

2. Lepinguosalised võivad vahetada tõenditel põhinevaid kogemusi ja parimaid tavasid vägivalla ja kuritegevuse ennetamisega seotud poliitika kujundamise ja rakendamise ning vägivalla, kuritegevuse ja ebakindluse mõõtmise ja hindamise süsteemide kohta.

Lepinguosalised võivad vahetada tõenditel põhinevaid parimaid tavasid seoses kuriteoohvrite kaitsega kodanike julgeoleku kontekstis.

3. Ennetusega seoses võivad lepinguosalised edendada riiklikku poliitikat, mille eesmärk on ennetada vägivalda, pöörates eritähelepanu noortele ja soole.

4. Lepinguosalised võivad vahetada kogemusi ja parimaid tavasid sellistes valdkondades nagu rahu ja vägivallast hoidumist edendava kultuuri edendamine, õiguse järgimine, rehabiliteerimine, ühiskonda taasintegreerimine ja lepitav õigusemõistmine. Lepinguosaliste õiguses, millega reguleeritakse vastavaid karistussüsteeme, peaksid kajastuma rahvusvahelised standardid ja normid.

PUBLIC

ARTIKKEL 2.8

Väike- ja kergrelvad ning muud tavarelvad

1. Lepinguosalised tunnistavad, et väike- ja kergrelvade ja muude tavarelvade ning nende laskemoona ebaseaduslik tootmine, vahendamine ja levitamine ning nende ülemäärane varumine, puudulik haldamine ja kontrollimatu levik ningvarude ebapiisav turvamine on endiselt suureks ohuks rahule ja rahvusvahelisele julgeolekule.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et nad täidavad oma kohustust tegeleda kehtivate rahvusvaheliste lepingute, tulirelvade, nende osade, komponentide ja laskemoona ebaseadusliku tootmise ja kaubanduse vastu suunatud ÜRO protokolli, mis võeti vastu ÜRO 31. mai 2001. aasta resolutsiooniga 55/255, ning ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide kohaselt väike- ja kergrelvade ja muude tavarelvade, sealhulgas nende laskemoona ebaseadusliku kaubanduse probleemiga, samuti oma kohustusi, mis on võetud muude selles valdkonnas kohaldatavate rahvusvaheliste dokumentide alusel, näiteks 20. juulil 2001 vastu võetud ÜRO tegevusprogrammi raames, mis käsitleb väike- ja kergrelvade salakaubanduse kõikide aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist.

3. Lepinguosalised peavad tähtsaks riiklikke kontrollisüsteeme, mida kasutatakse tavarelvade vahendamise suhtes kooskõlas kehtivate rahvusvaheliste standardite ja normidega. Lepinguosalised tunnistavad, et sellist kontrolli tuleb teha vastutustundlikul viisil, kuna see aitab tagada rahvusvahelist ja piirkondlikku rahu, julgeolekut ja stabiilsust, vähendada inimkannatusi ning ennetada tavarelvade kõrvalesuunamist.

PUBLIC

4. Sellega seoses kohustuvad lepinguosalised täies ulatuses rakendama 2. aprillil 2013 New Yorgis vastu võetud relvakaubanduslepingut ning tegema selle lepingu raames üksteisega koostööd, sealhulgas edendades kõnealuse lepingu ülemaailmset kohaldamist ja täielikku rakendamist kõigi ÜRO liikmesriikide poolt.

5. Seepärast kohustuvad lepinguosalised tegema koostööd ning tagama kooskõlastamise, vastastikuse täiendavuse ja koostoime oma jõupingutustes reguleerida rahvusvahelist tavarelvakaubandust või parandada selle reguleerimist ning ennetada, tõkestada ja likvideerida ebaseaduslikku relvakaubandust.

PUBLIC

ARTIKKEL 2.9

Rahvusvaheline Kriminaalkohus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et rahvusvahelisele üldsusele enim muret tekitavad raskeimad kuriteod ei tohi jääda karistamata, ning püüavad tagada nende kuritegude tulemusliku uurimise ja nende eest vastutusele võtmise, võttes riiklikul tasandil meetmeid ja tõhustades rahvusvahelist koostööd, sealhulgas Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga.

2. Lepinguosalised edendavad Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi (edaspidi „statuut“) ülemaailmset ratifitseerimist või sellega ühinemist ning töötavad selle nimel, et statuudi osalisriigid seda tulemuslikult rakendaksid. Lepinguosalised vahetavad vajaduse korral oma vastavate õigusaktide vastuvõtmise parimaid tavasid ja võtavad meetmeid, et tagada statuudi terviklus.

ARTIKKEL 2.10

Koostöö rahvusvahelises kriisiohjamises

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma pühendumust teha koostööd rahu ja rahvusvahelise julgeoleku edendamisel, sealhulgas teha koostööd soolise võrdõiguslikkuse arendamisel rahvusvahelise rahu ja julgeoleku valdkonnas.

2. Lepinguosalised koordineerivad kriisiohjetegevust, sealhulgas kriisiohjeoperatsioonidealast koostööd.

3. Lepinguosalised teevad tööd, et rakendada 30. jaanuaril 2014 Brüsselis allkirjastatud Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi vahelist lepingut, millega kehtestatakse raamistik Tšiili Vabariigi osalemiseks Euroopa Liidu kriisiohjamisoperatsioonides.

PUBLIC

3. PEATÜKK

ÕIGUS, VABADUS JA TURVALISUS

PUBLIC

ARTIKKEL 3.1

Õigusalane koostöö

1. Lepinguosalised tõhustavad vastastikuse õigusabi ja väljaandmise valdkonnas asjakohaste rahvusvaheliste lepingute alusel juba tehtavat koostööd. Lepinguosalised tugevdavad olemasolevaid mehhanisme ja kaaluvad vastavalt vajadusele uute mehhanismide väljatöötamist, et soodustada rahvusvahelist koostööd selles valdkonnas. See koostöö hõlmab vajaduse järgi asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktidega ühinemist ja nende rakendamist ning tihedamat koostööd muude asjakohaste rahvusvaheliste õigusalase koostöö võrgustikega.

2. Lepinguosalised arendavad tsiviil- ja kaubandusasjades tehtavat õigusalast koostööd eelkõige eesmärgiga pidada läbirääkimisi tsiviilasjades tehtava õigusalase koostöö mitmepoolsete konventsioonide, sealhulgas rahvusvahelise õigusalase koostöö ja kohtuvaidluste ning laste kaitse valdkonnas kehtestatud Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi konventsioonide üle, ning need konventsioonid ratifitseerida ja neid rakendada.

3. Lepinguosalised teevad koostööd, et edendada dokumentide edastamiseks elektrooniliste vahendite kasutamist, kui see on asjakohane, ning isikuandmete kaitse kõrgeid standardeid rahvusvahelise õigusalase koostöö eesmärgil.

ARTIKKEL 3.2

Ülemaailmne uimastiprobleem

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et tagada lõimitud, tasakaalustatud ja tõenduspõhine lähenemisviis uimastiküsimustele, et:

a) rakendada nõudluse vähendamise algatusi ja nendega seotud meetmeid, mille hulka kuuluvad ennetamine ja ravi, taasintegreerumine ühiskonda ning muud tervisega seotud küsimused;

b) tagada kontrollitavate ainete kättesaadavus ja juurdepääs neile üksnes meditsiinilistel ja teaduslikel eesmärkidel, vältides samas nende kõrvaletoimetamist;

c) rakendada pakkumise vähendamise algatusi ja nendega seotud meetmeid, näiteks tõhus õiguskaitse ja reageerimine uimastitega seotud kuritegevusele, rahapesu ja ebaseadusliku uimastikaubanduse, sealhulgas internetipõhise uimastikaubanduse tõkestamine, ning õigusalase koostöö edendamine;

d) keskenduda valdkondadevahelistele küsimustele: uimastid ja inimõigused, noored, lapsed, sugu, naised ja kogukonnad, sealhulgas koostöömeetmete ja koostöö kaudu, et edendada haridus- ja taasintegreerimisprogrammide ja -meetmete väljatöötamist, mis võimaldavad vähendada nõudlust uimastite ja psühhotroopsete ainete järele;

PUBLIC

e) vahetada teavet ja parimaid tavasid muutuvate olude, suundumuste ja praeguse olukorra, tekkivate ja püsivate probleemide ja ohtude, sealhulgas uute psühhoaktiivsete ainete kohta; see võib hõlmata uimastite nõudluse vähendamist ja materjalide, näiteks konfiskeeritud uimastite lähteainete kohtuekspertiisi;

f) tugevdada rahvusvahelist koostööd, sealhulgas selleks, et tegeleda narkootiliste, psühhotroopsete ja uute psühhoaktiivsete ainete ebaseaduslikuks tootmiseks kasutatavate lähteainete, oluliste kemikaalide ja neid sisaldavate toodete või valmististe kõrvaletoimetamise probleemiga;

g) tugevdada alternatiivset arengut ning piirkondlikku, piirkondadevahelist ja rahvusvahelist koostööd arengule suunatud tasakaalustatud uimastikontrolli poliitika valdkonnas.

2. Lepinguosalised teevad nende eesmärkide saavutamiseks koostööd, sealhulgas ergutades võimaluse korral kolmandaid riike, kes ei ole seda veel teinud, ratifitseerima ja rakendama kehtivaid rahvusvahelisi uimastikontrolli konventsioone ja protokolle, mille osalised nad on. Lepinguosalised tuginevad oma meetmetes kohaldatavatele õigusnormidele, üldtunnustatud põhimõtetele, mis on kooskõlas asjakohaste ÜRO uimastikontrolli konventsioonidega, ning soovitustele, mis on esitatud ÜRO Peaassamblee 2016. aasta erakorralise istungjärgu lõppdokumendis „Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem“ („Meie ühine pühendumine ülemaailmse uimastiprobleemi tulemuslikule käsitlemisele ja lahendamisele“), mis on kõige uuem rahvusvaheline kokkulepe rahvusvahelise uimastipoliitika kohta, et teha kokkuvõte ülemaailmse uimastiprobleemi ühiseks käsitlemiseks ja selle vastu võitlemiseks võetud kohustuste täitmisest.

PUBLIC

ARTIKKEL 3.3

Rahvusvaheline ränne ja varjupaigaküsimused

1. Lepinguosalised teevad rändeküsimustes koostööd ning vahetavad kogemusi ja teavet oma vastavate õigusnormide ja pädevuse raames, sealhulgas seadusliku ja ebaseadusliku rände, inimkaubanduse ja rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise, rände ja arengu, varjupaiga ja rahvusvahelise kaitse, tagasisaatmise, tagasivõtmise, integratsiooni, viisade ning piirihalduse valdkonnas.

2. Lepinguosalised teevad koostööd, sealhulgas võimaliku tehnilise koostöö kaudu, poliitika, eeskirjade, institutsioonide ja kodanikuühiskonnaga seotud teabe ja heade tavade vahetamisel ning rändega seotud andmete ja statistika jagamisel.

3. Lepinguosalised teevad koostööd, et ennetada ebaseaduslikku rännet ja tõkestada rändajate ebaseaduslikku üle piiri toimetamist. Sel eesmärgil:

a) võtab Tšiili liikmesriigi taotluse korral täiendavate formaalsusteta tagasi iga oma kodaniku, kes viibib selle liikmesriigi territooriumil ebaseaduslikult, kui erilepinguga ei ole ette nähtud teisiti;

b) võtab iga liikmesriik Tšiili taotluse korral täiendavate formaalsusteta tagasi iga oma kodaniku, kes viibib Tšiili territooriumil ebaseaduslikult, kui erilepinguga ei ole ette nähtud teisiti;

PUBLIC

c) liikmesriigid ja Tšiili annavad oma kodanikele punktides a ja b osutatud eesmärkidel asjakohased reisidokumendid või aktsepteerivad Euroopa tagasisaatmise reisidokumentide kasutamist;

d) lepinguosalised lepivad vastastikku kokku, et peavad läbirääkimisi erilepingu üle, milles määratakse kindlaks kodanike tagasivõtmise kohustused, sealhulgas kodakondsust kinnitavate tõendite vormid. Leping võib sisaldada ka kohustust võtta tagasi isikud, kes on kolmandate riikide kodanikud, kooskõlas lepinguosaliste kohaldatava õigusega.

4. Lepinguosalised kohustuvad tõhustama rahvusvahelist rändealast koostööd kõigis selle mõõtmetes, sealhulgas ÜRO raames, eelkõige ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjustega tegelemisel, austades samas riikide pädevust.

ARTIKKEL 3.4

Konsulaarkaitse

Tšiili territooriumil esindatud liikmesriikide diplomaatilised ja konsulaarasutused pakuvad oma liikmesriigi kodanikega samadel tingimustel kaitset ka liikmesriikide kodanikele, millel puudub Tšiilis alaline esindus, kui neil oleks reaalselt võimalik konkreetsel juhul pakkuda konsulaarkaitset.

PUBLIC

ARTIKKEL 3.5

Rahapesu ja terrorismi rahastamine

Lepinguosalised teevad koostööd, et ennetada ja tõkestada oma finantsasutuste ja teatavate finantssektoriväliste ettevõtete ja ametikohtade kasutamist terrorismi rahastamiseks ning kuritegelikul teel saadud tulu rahapesuks. Selleks vahetavad nad oma asjakohaste õigusaktide raamistikus teavet ja teevad koostööd, et tagada rahapesuvastase töökonna soovituste täielik rakendamine. Sellise koostöö hulka võib muu hulgas kuuluda kuritegelikust tegevusest saadud tulu või rahaliste vahendite tagasivõitmine, arestimine, konfiskeerimine, jälitamine, tuvastamine ja tagastamine.

ARTIKKEL 3.6

Õiguskaitse ning võitlus korruptsiooni ja piiriülese organiseeritud kuritegevuse vastu

1. Lepinguosalised teevad koostööd ja vahetavad arvamusi rahvusvahelise organiseeritud, majandus- ja finantskuritegevuse, uimastikaubanduse ja ebaseaduslike uimastite, inimkaubanduse ja muude sellega seotud ärakasutamise vormide, korruptsiooni, võltsimise, salakaubanduse ja ebaseaduslike tehingute tõkestamise kohta, täites selles valdkonnas oma vastastikuseid rahvusvahelisi kohustusi, sealhulgas seoses vastastikuse õigusabi ja tõhusa koostööga kuritegelikul teel saadud vara või vahendite tagasivõitmisel.

2. Lepinguosalised vahetavad tõenditel põhinevaid kogemusi ja parimaid tavasid korruptsiooni ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse poliitika kujundamise ja rakendamise kohta.

3. Lepinguosalised arendavad õiguskaitsealast dialoogi ja koostööd, sealhulgas Europoliga tehtava strateegilise koostöö kaudu, samuti strateegilist õigusalast koostööd, sealhulgas Eurojusti kaudu.

4. Lepinguosalised püüavad teha koostööd rahvusvahelistel foorumitel, et edendada vajaduse korral 15. novembril 2000 ÜRO resolutsiooniga 55/25 vastu võetud rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni ning seda täiendavate protokollide järgimist ja rakendamist.

5. Lepinguosalised edendavad 31. oktoobril 2003 ÜRO resolutsiooniga 58/4 vastu võetud ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni rakendamist ja toetavad 9.–13. novembrini 2009 Dohas toimunud ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni osalisriikide konverentsil loodud ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni rakendamise läbivaatamise mehhanismi (edaspidi „läbivaatamise mehhanism“), pidades seejuures kinni läbipaistvuse põhimõttest ja tagades kodanikuühiskonna osalemise läbivaatamise mehhanismis.

6. Lepinguosalised tunnistavad rahvusvahelise kaubanduse ja investeeringutega seotud korruptsiooni vastu võitlemise tähtsust ning nõustuvad sel eesmärgil järgima käesoleva lepingu korruptsiooni ennetamise ja korruptsioonivastase võitluse protokolli üksikasjalikumaid sätteid.

PUBLIC

7. Seoses korruptsioonivastase võitlusega lepivad lepinguosalised kokku eelkõige järgmises:

a) asjakohase teabe ja parimate tavade vahetamine sellistes küsimustes nagu ausameelsus, avalik läbipaistvus ja korruptsioonivastane võitlus;

b) teabe ja parimate tavade vahetamine, sealhulgas teadlikkuse suurendamise kampaaniad ja koolitusmeetodid korruptsioonivastase võitluse kohta.

PUBLIC

ARTIKKEL 3.7

Küberkuritegevus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et küberkuritegevus on ülemaailmne probleem, millele tuleb reageerida maailma tasandil.

2. Lepinguosalised tugevdavad koostööd küberkuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemise valdkonnas. Selleks vahetavad nad teavet ja parimaid tavasid kooskõlas oma vastavate õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega, nagu 23. novembril 2001 Budapestis sõlmitud Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsioon (edaspidi „Budapesti konventsioon“), viisil, mis austab täielikult inimõigusi, ja oma vastutuse piires.

3. Lepinguosalised vahetavad teavet arvutikuritegudele ja digitaalkriminalistikale spetsialiseerunud uurijate ja muude spetsialistide või prokuröride hariduse ja koolituse kohta ning võivad korraldada ühiseid koolitusi vastastikku kasu saamiseks või kolmandatele isikutele kasu saamiseks.

4. Lepinguosalised püüavad teha vajaduse korral koostööd, et abistada ja toetada teisi riike asjakohaste õigusaktide, poliitika, tavade, hariduse ja koolituse väljatöötamisel, mis on kooskõlas Budapesti konventsiooniga ning viimase tunnustamisel küberkuritegevuse ennetamise ja tõkestamise rahvusvahelise standardina.

PUBLIC

ARTIKKEL 3.8

Isikuandmete kaitse

1. Lepinguosalised tunnistavad eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse põhiõiguste kaitsmise tähtsust. Lepinguosalised teevad koostööd, et tagada nende põhiõiguste austamine, sealhulgas õiguskaitse valdkonnas ning terrorismi ja muude raskete rahvusvaheliste kuritegude ennetamisel ja nende vastu võitlemisel.

2. Lepinguosalised teevad koostööd, et edendada isikuandmete kaitse kõrget taset. Kahe- ja mitmepoolsel tasandil tehtav koostöö võib sisaldada suutlikkuse suurendamist, tehnilist abi, teabe ja oskusteabe vahetamist ning koostööd rahvusvaheliste partnerite reguleerivate asutuste kaudu vastavalt lepinguosaliste kokkuleppele.

4. PEATÜKK

KESTLIK ARENG

PUBLIC

ARTIKKEL 4.1

Kestlik areng

1. Lepinguosalised edendavad kestlikku arengut selle kolmes mõõtmes – sotsiaalses, majanduslikus ja keskkonnaalases – kaasaval ja tasakaalustatud viisil ning kasutavad selleks dialoogi, ühismeetmeid, parimate tavade jagamist, head valitsemistava kõigil tasanditel, sidusaid riiklikke kestliku arengu strateegiaid ja rahaliste vahendite mobiliseerimist, kasutades parimal võimalikul viisil ära olemasolevaid ja tulevasi vahendeid.

2. Lepinguosalised käsitlevad ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisega seotud probleeme, seades esikohale kummagi lepinguosalise vajadused ja riikide isevastutuse, võttes arvesse piirkondlikku ja kohalikku konteksti ning luues sünergiaid ja partnerlusi kõnealuse valdkonna asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kodanikuühiskonna, kohalike omavalitsuste, erasektori, mittetulundusühenduste ja akadeemiliste ringkondadega. Tunnistades valitsuste keskset rolli arengu edendamisel, teevad lepinguosalised koostööd ka selleks, et julgustada erasektorit, eriti väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, arvestama oma tavades kestlikku arengut.

3. Lepinguosalised tunnistavad rakendamisvahendite, sealhulgas rahastamise, tehnosiirde, tehnilise koostöö ja suutlikkuse suurendamise tähtsust kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisel ja järelmeetmete võtmisel mitmesuguste osaliste, sealhulgas valitsuste, kodanikuühiskonna, erasektori ja muude osalejate kaudu. Sellega seoses kohustuvad nad jätkama tööd rahvusvahelise koostöö tugevdamiseks, sealhulgas edendades uuenduslike vahendite kasutamist, et saavutada kestlik areng.

4. Lepinguosalised teevad koostööd, et parandada tarbimis- ja tootmismudelite kestlikkust, ning püüavad võtta meetmeid, et siduda majanduskasv lahti keskkonnaseisundi halvenemisest, sealhulgas ringmajanduse, riikliku poliitika ja äristrateegiate kaudu.

5. Lepinguosalised püüavad edendada loodusvarade vastutustundlikku, säästvat ja tõhusat kasutamist.

6. Lepinguosalised püüavad suurendada teadlikkust keskkonnakahju majanduslikest ja sotsiaalsetest kuludest ning selle mõjust inimeste heaolule, sealhulgas teaduspõhiste tõendite kasutamise kaudu.

7. Lepinguosalised peavad korrapärast struktureeritud poliitilist dialoogi kestliku arengu ja kestliku arengu eesmärkide saavutamise teemal, et parandada poliitika koordineerimist ühist huvi pakkuvates küsimustes ning koordineerimise kvaliteeti ja tulemuslikkust.

8. Lepinguosalised teevad koostööd, et lõimida sooline aspekt kõikidesse poliitikavaldkondadesse ja vahenditesse.

PUBLIC

9. Arengukoostöö toimub kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliselt kokkulepitud põhimõtete ja poliitikaga, mida mõlemad lepinguosalised on kohustunud järgima.

PUBLIC

ARTIKKEL 4.2

Rahvusvaheline koostöö

1. Lepinguosalised tunnistavad rahvusvahelise koostöö vastastikku kasulikku olemust ja selle väärtust kestliku arengu protsesside edendamisel.

2. Lepinguosalised soodustavad kolmepoolset koostööd kolmandate riikidega ühist huvi pakkuvates küsimustes viisil, mis austab täielikult abisaajate strateegiaid ja prioriteete. Nad edendavad piirkondliku integratsiooni suurendamist Ladina-Ameerikas ja Kariibi mere piirkonnas ning tunnistavad kaasava kahe piirkonna vahelise koostöö strateegilist tähtsust.

ARTIKKEL 4.3

Keskkond

1. Lepinguosalised nõustuvad vajadusega kaitsta keskkonda ning säilitada, taastada ja säästvalt majandada loodusvarasid.

2. Lepinguosalised teevad koostööd eelkõige sellistes küsimustes nagu juurdepääsuõigused keskkonnaküsimustes, bioloogiline mitmekesisus ja kaitsealad, maa ja pinnas, vesi, õhukvaliteet, keskkonnaseire, keskkonnamõju hindamine, jäätmekäitlus, laiendatud tootjavastutus, ringlussevõtt ja keemiliste ainete käitlus ning transpordi mõju hindamine ja haldamine.

3. Lepinguosalised tunnistavad ülemaailmse keskkonnaalase juhtimise, sealhulgas mitmepoolsete keskkonnalepingute, mille osalised nad on, ning vajaduse korral Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni Keskkonnaassamblee resolutsioonide rakendamise tähtsust ühist huvi pakkuvate keskkonnaprobleemide lahendamisel. Kumbki lepinguosaline kinnitab veel kord oma kindlat kavatsust rakendada mitmepoolseid keskkonnalepinguid, mille osaline ta on.

4. Lepinguosalised tugevdavad koostööd keskkonna ja inimeste tervise kaitsmisel ning keskkonnakaalutluste lõimimisel kõikidesse koostöövaldkondadesse, kui see on asjakohane, eelkõige seoses järgmisega:

a) hea keskkonnajuhtimise edendamine vastastikku kokku lepitud prioriteetsetes valdkondades;

b) teabe, tehniliste teadmiste ja parimate tavade vahetamise edendamine sellistes valdkondades nagu:

   i) roheline ja ringmajandus ning parim võimalik tehnika;

PUBLIC

ii) bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide kaitse ja säästev kasutamine, sealhulgas ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamine ja hindamine, nende hindamine ning nimetatud eesmärkide lõimimine teistesse asjakohastesse poliitikavaldkondadesse;

iii) metsade kaitse ja säästev majandamine;

iv) võitlus looduslike liikidega kaubitsemise, sealhulgas puidu ja muude bioloogiliste ressurssidega kaubitsemise vastu;

v) kemikaalide ja jäätmete keskkonnahoidlik käitlemine;

vi) veevarude, pinnase ja maakasutuse poliitika;

vii) õhusaaste ja lühiajalise mõjuga saasteainete vähendamine;

viii) ranniku- ja merekeskkonna kaitse ja majandamine;

ix) kesskonnaseisundi halvenemise sotsiaal- ja majandusmõju leevendamine;

x) majandustegevuse keskkonnamõju ja ettevõtete keskkonnasäästlikumaks muutmise võimalused;

xi) teabe, osalemisvõimaluste ja õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaküsimustes;

xii) ühine teadustöö keskkonnaküsimustes.

PUBLIC

ARTIKKEL 4.4

Kliimamuutused

1. Lepinguosalised tunnistavad, et akuutne kliimamuutuste oht nõuab ühiseid meetmeid, mille abil tagada vähese heitega ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimeline areng.

2. Lepinguosalised tunnistavad kliimamuutusi käsitlevate rahvusvaheliste õigusnormide ja lepingute, eelkõige 9. mail 1992 New Yorgis sõlmitud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni, Pariisi kokkuleppe ja 11. detsembril 1997 Kyotos vastu võetud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokolli tähtsust.

3. Lepinguosalised teevad ühiselt tööd selle nimel, et tugevdada oma koostööd ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames, rakendada Pariisi kokkulepet ja enda kõnealuse lepingu kohaseid riiklikult kindlaksmääratud panuseid.

4. Koostöö raames võib muu hulgas:

a) teha koostööd enne 2020. aastat võetud kohustuste ja meetmete rakendamiseks, et luua lepinguosaliste vahel vastastikune usaldus;

b) hõlbustada lepinguosaliste edasisi meetmeid, mis põhinevad nende riiklikel aruteludel ja poliitikaanalüüsil;

c) toetada vähese kasvuhoonegaaside heitega majanduse arengut kooskõlas Pariisi kokkuleppega;

PUBLIC

d) toetada kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames toimuvaid konstruktiivseid dialooge ja kohustusi, eelkõige neid, mis on loodud selleks, et hinnata kollektiivseid edusamme Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamisel, näiteks ülemaailmset kokkuvõtet;

e) arendada poliitilist dialoogi ja koostööd Pariisi kokkuleppega kehtestatud tõhustatud läbipaistvusraamistiku rakendamiseks vastastikku kokku lepitud prioriteetsetes valdkondades, sealhulgas riikide suutlikkuse suurendamine, et saavutada suurem läbipaistvus;

f) edendada vastastikust huvi pakkuvat kahepoolset dialoogi ja koostööd, et vajaduse korral toetada mitmepoolseid protsesse, millel võib olla märkimisväärne mõju rahvusvahelisest meretranspordist ja lennundusest tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele, eelkõige Rahvusvahelises Tsiviillennunduse Organisatsioonis ja Rahvusvahelises Mereorganisatsioonis;

g) edendada riiklikku kliimapoliitikat ja -programme, mis toetavad Pariisi kokkuleppe eesmärke leevendada, kohandada ja ühtlustada rahastamisvooge, sealhulgas eesmärkide ja meetmete kaudu, mis sisalduvad lepinguosaliste kõnealuse lepingu kohastes riiklikult kindlaksmääratud panustes;

h) toetada meetmeid, mille eesmärk on viia rahastamisvood kooskõlla liikumisega vähese kasvuhoonegaaside heite ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise arengu suunas, keskendudes kaasavale kliimameetmete rahastamisele, mis on suunatud kõige vaesematele ja kliimamuutuste kahjuliku mõju suhtes eriti haavatavatele rühmadele, nagu naised ja tütarlapsed;

PUBLIC

i) edendada dialoogi kohanemispoliitika ja -meetmete tugevdamise üle, sealhulgas kliimamuutustega kohanemise rahastamise, tulemuste hindamise ja vastupanuvõime suurendamise küsimustes;

j) edendada koostoimet kliimameetmete valdkonnas kõigil tasanditel avaliku halduse, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja eraettevõtete vahel ning soodustada erasektori osalemist vähese kasvuhoonegaaside heitega ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise majanduse suunas liikumisel;

k) asjakohaselt edendada kliimamuutustega seotud meetmete majanduspoliitika vahendeid, nagu süsiniku hinnastamine, turupõhised vahendid ja süsinikumaksud;

l) edendada majanduslikult elujõuliste vähese heitega ja muude kliimasõbralike tehnoloogiate arendamist ja kasutuselevõttu;

m) edendada ülemaailmseid jõupingutusi, et ratsionaliseerida ja järk-järgult kaotada ebatõhusad fossiilkütuste toetused, mis soodustavad raiskavat tarbimist, võttes täielikult arvesse arenguriikide erivajadusi ja -tingimusi ning vähendades võimalikku negatiivset mõju nende arengule viisil, mis kaitseb vaeseid ja mõjutatud kogukondi;

n) tõhustada kahepoolset dialoogi muudes võimalikes kliimapoliitika valdkondades ning edendada Pariisi kokkuleppe ja kestliku arengu tegevuskava 2030 valdkonnaüleste lähenemisviiside kaalumist.

PUBLIC

ARTIKKEL 4.5

Kestlik energia

1. Lepinguosalised tunnistavad energiasektori tähtsust majandusliku jõukuse ning rahvusvahelise rahu ja stabiilsuse seisukohast ning rõhutavad, et energiasektori ümberkujundamine on Pariisi kokkuleppes ja tegevuskavas 2030 sätestatud eesmärkide saavutamise võti. Nad nõustuvad vajadusega parandada ja mitmekesistada energiavarustust, edendada innovatsiooni ja suurendada energiatõhusust, et tagada juurdepääs ohutule, kestlikule, keskkonnahoidlikule ning taskukohasele energiale. Lepinguosalised tunnistavad, et energiasüsteemi ümberkujundamisega piirkondades kaasnevad kulutused ja toetab õiglast üleminekut. Lepinguosalised tegutsevad nende eesmärkide saavutamise nimel.

2. Lepinguosalised vahetavad energiaalast teavet ning teevad kahepoolset, piirkondlikku ja mitmepoolset koostööd, et toetada avatud ja konkurentsivõimelisi turge, jagada parimaid tavasid, edendada teaduspõhist ja läbipaistvat reguleerimist ning arutada energiaküsimustes tehtava koostöö võimalusi.

3. Käesoleva artikli kohast koostööd lepinguosaliste vahel rakendatakse artiklit 15.14 nõuetekohaselt arvesse võttes, et tagada koostoime.

ARTIKKEL 4.6

Ookeanide majandamine

1. Lepinguosalised tunnistavad ookeanide ja merede säästva majandamise, sealhulgas merekeskkonna, ookeanide ja kliima vahelise seose kaitsmise ja säilitamise, kala- ja vesiviljelusvarude kaitse ning säästva ja vastutustundliku majandamise ning muu merendusalase tegevuse olulisust ning selle mõju keskkonnaalaste, majanduslike ja sotsiaalsete võimaluste pakkumisel praegustele ja tulevastele põlvkondadele.

2. Selleks kohustuvad lepinguosalised kooskõlas kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest, eelkõige 10. detsembril 1982 Montego Bays sõlmitud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsioonidest:

a) ergutama riike võimaluse korral allakirjutama ja ratifitseerima ning heaks kiitma 19. juunil 2023 New Yorgis vastu võetud ÜRO mereõiguse konventsiooni kohast kokkulepet mere elurikkuse kaitse ja säästva kasutamise kohta väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel;

b) tegema koostööd, et saavutada kestliku arengu eesmärk 14 ja muud sellega seotud kestliku arengu eesmärgid, sealhulgas asjaomastes piirkondlikes ja mitmepoolsetes organites ja protsessides;

c) aitama tugevdada rahvusvahelist ookeanide majandamist, sealhulgas regulatiivsete ja rakenduslünkade täitmise kaudu;

PUBLIC

d) edendama paremat koostööd ja konsulteerimist pädevates rahvusvahelistes organisatsioonides, vahendites ja organites ning nende vahel, et tugevdada ookeanide majandamist ja edendada nõuete täitmist;

e) edendama ja tulemuslikult rakendama oma vastavate õigusnormide kohaselt seire-, kontrolli- ja järelevalvemeetmeid, näiteks vaatluskavad, laevaseiresüsteemid, ümberlaadimise kontroll, inspektsioonid merel, sadamariigi kontrolli ja kaasnevad karistused, mille eesmärk on kaitsta kalavarusid ja ära hoida ülepüük;

f) säilitama või võtma vastu meetmed ja tegema koostööd, et võidelda ebaseadusliku, teatamata jäetud või reguleerimata kalapüügiga (edaspidi „ETR-kalapüük“), sealhulgas vahetama vajaduse korral teavet oma vetes toimuva ETR-kalapüügi kohta ning selliste strateegiate ja meetmete rakendamise kohta, millega jäetakse ETR-kalapüügist saadud tooted kaubavoogudest ja kalakasvanduste tegevusest kõrvale;

g) tegema koostööd piirkondlike kalavarude majandamise organisatsioonidega, milles mõlemad lepinguosalised on kas liikmed, vaatlejad või koostööd tegevad kolmandad riigid, ja vajaduse korral nende organisatsioonide sees, et saavutada hea juhtimistava;

h) vähendama survet ookeanidele, võideldes muu hulgas maismaalt, plastist ja mikroplastist tuleneva merereostuse ja mereprügi vastu;

i) tegema koostööd, et arendada ökosüsteeme ja piirkonnapõhiseid kaitsemeetmeid ja majandamisvahendeid, sealhulgas merekaitsealasid, kooskõlas kummagi lepinguosalise õiguse ja rahvusvahelise õigusega ning tuginedes parimale kättesaadavale teaduslikule teabele, et kaitsta ja taastada ranniku- ja merealasid ja -ressursse;

PUBLIC

j) soodustama ookeanide ohutuse ja julgeoleku suurendamist, vahetades rannikuvalveülesannete ja mereseirega seotud parimaid tavasid, sealhulgas asjaomaste asutuste vahelise tõhustatud koostöö kaudu;

k) edendama piirkonnapõhiseid vahendeid, nagu ökosüsteemipõhine mereala ruumiline planeerimine ja rannikualade tervikmajandamine, et merendustegevust säästvalt hallata ja arendada;

l) tegema koostööd, et edendada ookeaniuuringuid ja parandada andmete kogumist;

m) toetama mereuuringuid ja teaduspõhiseid otsuseid kalavarude majandamise ja muu mereressursside kasutamise kohta;

n) tegema koostööd, et vähendada kliimamuutuste ebasoodsat mõju ookeanidele, rannikualadele ja ökosüsteemidele, sealhulgas kasvuhoonegaaside, eelkõige süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamise kaudu, ning võtma tõhusaid kohanemismeetmeid ning toetama asjakohaste rahvusvaheliste lepingute ja rahvusvaheliste meetmete rakendamiseks;

o) edendama säästva ja vastutustundliku vesiviljeluse arengut, sealhulgas 31. oktoobril 1995 Roomas vastu võetud ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni vastutustundliku kalapüügi juhendis sisalduvate eesmärkide ja põhimõtete rakendamisel;

p) vahetama parimaid tavasid lepinguosalistele huvi pakkuva merendusalase majandustegevuse kestliku arengu kohta.

PUBLIC

ARTIKKEL 4.7

Katastroofiohu vähendamine

1. Lepinguosalised tunnistavad vajadust tulla toime nii kohalikul kui ka maailma tasandil looduslikest ja inimtegevusest tingitud katastroofidest tulenevate ohtudega.

2. Lepinguosalised teevad koostööd parandamaks ennetus-, leevendus-, valmisoleku-, reageerimis- ja taastamismeetmeid, et vähendada katastroofiohtu, edendada ennetuskultuuri ning suurendada oma ühiskonna, ökosüsteemide ja taristu vastupanuvõimet, ning teevad asjakohasel juhul kahepoolsel, piirkondlikul ja mitmepoolsel poliitilisel tasandil tööd, et edendada ülemaailmse katastroofiohu vähendamist.

3. Lepinguosalised kohustuvad edendama 18. märtsil 2015 Jaapanis Sendais toimunud kolmandal ÜRO maailmakonverentsil vastu võetud Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku 2015–2030 rakendamise ja järelevalvega seotud teabe ja heade tavade vahetamist piirkondlike ja ülemaailmsete koostööplatvormide kaudu, eelkõige seoses riskide hindamisega, katastroofiohu vähendamise kavade rakendamisega kõigil tasanditel, katastroofistatistika ja kahjuandmete kogumise ja kasutamisega, sealhulgas katastroofide majandusliku hindamisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 4.8

Linnapoliitika arendamine

1. Lepinguosalised tunnistavad kestliku linnaarengu edendamise poliitika tähtsust, sest see aitab tõhusalt kaasa kestliku arengu tegevuskava 2030 ja uue linnade tegevuskava eesmärkide saavutamisele.

2. Lepinguosalised edendavad koostööd ja partnerlust, millesse on kaasatud kõik linnade säästva arengu valdkonna peamised osalejad, eelkõige seoses viisidega, kuidas käsitleda linnadega seotud probleeme integreeritud ja terviklikul viisil.

3. Lepinguosalised töötavad võimaluse korral välja konkreetsed variandid linnadevaheliseks koostööks, mille abil leida linnapiirkondade probleemidele kestlikke lahendusi, et parandada suutlikkuse suurendamist kogemuste vahetamise, praktilise tegevuse ja vastastikuse õppimise kaudu.

PUBLIC

ARTIKKEL 4.9

Koostöö põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas[1]

1. Lepinguosalised teevad koostööd põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas ühise eesmärgiga parandada toidutootmise vastupanuvõimet ja kestlikkust, säästvat põllumajandust ja loodusvarade, näiteks vee- ja kliimameetmete majandamist, toiduringlussüsteeme, sealhulgas toidukao ja toidu raiskamise ennetamist ja vähendamist, tootjaorganisatsioonide edendamist, geograafilisi tähiseid, teadusuuringuid ja innovatsiooni, maaelu arengu poliitikat ja põllumajandusturu väljavaateid.

2. Lepinguosalised tunnustavad rahvusvahelistel foorumitel tehtud jõupingutusi, et edendada ülemaailmset toiduga kindlustatust ja toitumist ning kestlikku põllumajandust, ning kohustuvad tegema nendel foorumitel aktiivselt koostööd, et aidata kaasa nälja ja igasuguse alatoitluse kaotamisele 2030. aastaks.

3. Lepinguosalised teevad koostööd, et aidata kaasa kestliku arengu tegevuskava 2030 täitmisele põllumajandus- ja toidutootmissektoris, eelkõige kestliku arengu eesmärkide 1, 2, 12, 15, 17 ja muude asjakohaste kestliku arengu eesmärkide saavutamisele.

[1] Niivõrd, kuivõrd käesoleva artikliga hõlmatud küsimused on hõlmatud ka 14. peatükiga, toimub käesolevas artiklis osutatud koostöö vastavalt kõnealusele peatükile.

4. Lepinguosalised ergutavad ja edendavad tõhusaid avaliku sektori, avaliku ja erasektori ning kodanikuühiskonna partnerlusi, tuginedes kestliku arengu eesmärgis 17 osutatud partnerluste kogemustele ja rahastamisstrateegiatele. Selleks püüavad lepinguosalised tõhustada põllumajanduse ja maaelu arenguga seotud kahepoolset koostööd ja koordineerimist, tuginedes oma vastavate pikaajaliste kestlikkuseesmärkide põhimõttele, millele on osutatud Euroopa rohelises kokkuleppes, Euroopa Liidu strateegias „Talust taldrikule“ ja Euroopa Liidu bioloogilise mitmekesisuse strateegias ning Tšiili põllumajandusliku toidutööstuse kestlikkuse algatustes.

PUBLIC

5. PEATÜKK

MAJANDUSLIK, SOTSIAALNE JA KULTUURILINE PARTNERLUS

ARTIKKEL 5.1

Ettevõtlus ja tööstus

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et edendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKEd“) arengu ja parema konkurentsivõime jaoks soodsat keskkonda ning vajaduse korral tööstuspoliitika alast koostööd. Koostöö raames:

a) edendatakse kokkupuuteid ettevõtjate vahel, soodustatakse ühisinvesteeringuid ning rajatakse olemasolevate horisontaalprogrammide kaudu ühisettevõtteid ja infovõrke;

b) vahetatakse teavet ja kogemusi, mis on seotud VKEde konkurentsivõime parandamist edendavate raamtingimuste loomise ning VKEde asutamise menetlustega;

c) hõlbustatakse lepinguosaliste VKEde tegevust;

d) edendatakse ettevõtjate sotsiaalset vastutust ja aruandluskohustust ning toetatakse vastutustundlikke äritavasid, sealhulgas säästvat tarbimist ja tootmist.

2. Lepinguosalised tegutsevad ühiselt, et hõlbustada erasektori algatatud asjakohast koostöötegevust.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.2

Toorained

1. Lepinguosalised tunnistavad, et läbipaistev ja turupõhine lähenemisviis on parim viis luua keskkond, mis soodustab investeeringuid toorainete sektorisse.

2. Lepinguosalised edendavad toorainetega seotud küsimustes koostööd asjakohases piirkondlikus või mitmepoolses keskkonnas või kahepoolse dialoogi kaudu kummagi lepinguosalise taotlusel, tuginedes vastastikustele huvidele. Selle koostöö eesmärk on edendada läbipaistvust maailma tooraineturgudel ja aidata kaasa kestlikule arengule.

3. Käesoleva artikli kohast koostööd lepinguosaliste vahel rakendatakse artiklit 15.14 nõuetekohaselt arvesse võttes, et tagada koostoime.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.3

Vastutustundlik äritegevus ning ettevõtjate ja inimõigused

1. Lepinguosalised toetavad äritegevust ja inimõigusi käsitlevate riiklike tegevuskavade väljatöötamist ja rakendamist, tagades, et kõnealustes kavades viidatakse tõhusatele inimõigustega seotud hoolsuskohustuse sätetele, ja julgustatakse neid täitma.

2. Võttes arvesse, et riikidel on kohustus kaitsta oma territooriumil seoses äritegevusega inimõigusi, edendavad lepinguosalised vastutustundlikku ärikäitumist kooskõlas rahvusvaheliste standarditega, mille lepinguosalised on heaks kiitnud või mida nad toetavad ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) hargmaistele ettevõtetele mõeldud suuniste, vastutustundlikku ettevõtlust käsitlevate OECD üldiste hoolsuskohustuse suuniste, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) hargmaiseid ettevõtteid ja sotsiaalpoliitika põhimõtteid käsitleva kolmepoolse deklaratsiooni ning kestliku arengu tegevuskava 2030 alusel.

ARTIKKEL 5.4

Tööhõive ja sotsiaalküsimused

1. Lepinguosalised tunnistavad kooskõlas kestliku arengu tegevuskavaga 2030, et vaesuse, sealhulgasäärmise vaesuse kaotamine selle kõigis vormides ja mõõtmetes on suurim katsumus, millega maailm silmitsi seisab, ning see on kestliku arengu vältimatu nõue. Sellega seoses nõustuvad nad vahetama teavet vaesuse mõõtmise meetodite kohta, et toetada tõenditel põhinevat poliitikat.

2. Lepinguosalised tunnistavad, et tööhõive- ja sotsiaalpoliitika keskmes peaksid olema elatustaseme parandamine, kvaliteetsete töökohtade loomine ning sotsiaalkaitse ja inimväärse töö edendamine kõigi – naiste ja meeste – jaoks.

3. Lepinguosalised austavad, edendavad ja rakendavad tööalaseid aluspõhimõtteid ja -õigusi, mis on sätestatud 18. juunil 1998. aastal Genfis vastu võetud ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonis ning selle järelmeetmetes, 10. juunil 2008 vastu võetud ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta ning vastavates ILO põhikonventsioonides.

4. Lepinguosalised tõhustavad koostööd, sealhulgas tööturu osapoolte vahel tööhõive ja sotsiaalküsimuste valdkonnas, ning edendavad parimate tavade vahetamist tööhõive, töötervishoiu ja tööohutuse, tööinspektsioonide, deklareerimata töö, sotsiaaldialoogi ning sotsiaal- ja töökaitse valdkonnas, sealhulgas mitteametliku majanduse mõju hindamist ning töökohavahetuste haldamist.

PUBLIC

5. Lepinguosalised lepivad kokku, et nad alustavad korrapärast dialoogi, et toetada ja kontrollida töö edenemist ühist huvi pakkuvates valdkondades ning oma poliitika kujundamist ja tõhusust nendes valdkondades.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.5

Eakad ja puuetega inimesed

1. Lepinguosalised kohustuvad töötama selle nimel, et tagada haavatavate rühmade, samuti teistega võrdsetel alustel ühiskonnaelus osalemise takistustega silmitsi seisvate haavatavate rühmade, eelkõige eakate ja puuetega inimeste heaolu, väärikus ja tõhus kaasamine oma ühiskonda.

2. Lepinguosalised tunnistavad positiivse vananemise ja ligipääsetavuse edendamise tähtsust kõigil tasanditel kogu elu jooksul. Lepinguosalised tunnistavad ka nende ligipääsetavuskohustuste täitmise tähtsust, mis tulenevad 13. detsembril 2006 vastu võetud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist.

3. Lepinguosalised nõustuvad tegema koostööd, et:

a) edendada ja arendada meetmeid, millega toetatakse või suurendatakse eakate ja puuetega inimeste võimalusi tööturul ning nende sotsiaalset kaasamist;

b) tagada puuetega inimestele, eelkõige lastele ja noortele, ning eakatele kaasav haridus ja elukestev õpe;

c) edendada sihipäraseid meetmeid, mis keskenduvad vaimse ja intellektipuudega inimeste ning vaimse tervise probleemidega inimeste kaasamisele ning nende toimetulekule ja rehabilitatsioonile;

d) teha kindlaks head tavad abivahendite kohta, sealhulgas nende kohta, mida kasutatakse hooldusteenuste osutamisel iseseisva elu edendamiseks ja mida saab kasutada nii eakate kui ka puuetega inimeste, sealhulgas hooldust vajavate inimeste puhul, ning neid vahetada;

e) parandada toodete ja teenuste ligipääsetavust sidusal viisil, et tagada juurdepääs võrdsetel alustel ning ilma puuetega inimesi või eakaid diskrimineerimata.

ARTIKKEL 5.6

Noored

1. Lepinguosalised tunnistavad noorte tähtsust majanduskasvu ja heaolu edendajatena. Sellega seoses rõhutavad lepinguosalised noortele mõeldud ja inimväärsete töökohtade loomise ning noorte kodanikuosalust suurendavate projektide arendamise olulisust.

PUBLIC

2. Lepinguosalised teevad koostööd, et:

a) soodustada noorte aktiivset osalemist kodanikuühiskonnas;

b) edendada suhtlust noorsoopoliitika ning noorte ja noorsootöötajate mitteformaalse hariduse valdkonnas;

c) edendada kestlikku ja kaasavat arengut, osaledes dialoogis, et toetada noortele suunatud teadlikkuse suurendamise kampaaniaid inimõiguste ja mittediskrimineerimise valdkonnas.

3. Selle raames teevad nad ühist tööd, et võidelda kiusamise ja vägivalla vastu haridusasutustes.

ARTIKKEL 5.7

Kultuur

1. Lepinguosalised teevad koostööd asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel, eeskätt ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioonis (UNESCO), et püüelda ühiste eesmärkide poole ja edendada kultuurilist mitmekesisust, sealhulgas 20. oktoobril 2005 vastu võetud UNESCO kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse ja kaitse edendamise konventsiooni rakendamise kaudu.

PUBLIC

2. Lepinguosalised edendavad tihedamat dialoogi ja koostööd kultuuri- ja loomesektoris, sealhulgas kujunemisjärgus ja uue tehnoloogia ning audiovisuaalmeedia valdkonnas, pidades sealjuures silmas Tšiili ja liikmesriikide vahelisi kehtivaid kahepoolseid lepinguid, et suurendada muu hulgas vastastikust mõistmist ja teadmisi teineteise kultuurist ning suhtlust selles valdkonnas.

3. Lepinguosalised püüavad võtta asjakohaseid meetmeid, et edendada kultuurivahetust ja viia eri kultuurivaldkondades ellu ühisalgatusi, sealhulgas tegeleda ühistootmisega meedia-, filmi- ja teletööstuse valdkonnas, kasutades saadaolevaid koostöövahendeid ja -raamistikke.

4. Lepinguosalised soodustavad kultuuridevahelist dialoogi lepinguosaliste kodanikuühiskonna organisatsioonide ja üksikisikute vahel.

ARTIKKEL 5.8

Teadusuuringud ja innovatsioon

1. Lepinguosalised teevad koostööd teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja innovatsiooni valdkonnas, lähtudes vastastikusest huvist ja kasust ning järgides oma sise-eeskirju ja sätteid. Selle koostöö eesmärk on edendada sotsiaalset ja majanduslikku arengut, lahendada ülemaailmseid ühiskondlikke probleeme, saavutada teaduse tipptase, parandada piirkondlikku konkurentsivõimet ja tugevdada lepinguosalistevahelisi suhteid, et saavutada pikaajaline partnerlus. Lepinguosalised edendavad poliitikadialoogi ning kasutavad oma erinevaid vahendeid, sealhulgas 23. septembril 2002 sõlmitud Euroopa Ühenduse ja Tšiili Vabariigi vahelist teadus- ja tehnikaalase koostöö lepingut, vastastikku täiendaval viisil.

PUBLIC

2. Lepinguosalised püüavad:

a) parandada teadlaste, ekspertide, üliõpilaste ja ettevõtjate liikuvuse ning materjalide ja seadmete piiriülese liikumise tingimusi;

b) hõlbustada vastastikust juurdepääsu teineteise teadus-, tehnoloogia- ja innovatsiooniprogrammidele, teadustaristule ja -rajatistele, väljaannetele ja teadusandmetele;

c) suurendada koostööd normide kehtestamisele eelnevates teadusuuringutes ja standardimises;

d) edendada ühiseid põhimõtteid, et saavutada teadus- ja innovatsiooniprojektides intellektuaalomandi õigustega seoses õiglane ja võrdne kohtlemine;

e) soodustada innovatsioonialast poliitilist dialoogi, mis on suunatud eelkõige VKEdele, et luua uusi kaupu ja teenuseid ning ergutada tehnoloogilist innovatsiooni ja ettevõtlust;

f) suurendada selliste ühiste rakenduslike teadus- ja arendusprojektide arvu, mille eesmärk on leida uuenduslikke lahendusi ühistele probleemidele ja ülesannetele;

g) edendada lepinguosaliste piirkondade teadus- ja innovatsiooniasutuste, näiteks ülikoolid ja uurimiskeskused ning ettevõtted vahelisi võrgustikke ja sidemeid, et arendada turulähedast tegevust;

PUBLIC

h) toetada sotsiaalseid ja riiklikke innovatsiooniprogramme, mille eesmärk on parandada piirkondade sotsiaalset arengut ning eelkõige inimeste elukvaliteeti;

i) edendada koostööd ning parimate tavade, poliitika ja strateegiate vahetamist, sealhulgas seoses üleilmsete probleemidega, poliitikakujundajate, innovatsiooniasutuste ja muude asjaomaste sidusrühmade vahel.

3. Lepinguosalised edendavad järgmisi tegevusi, milles osalevad valitsusasutused, avaliku ja erasektori teaduskeskused, kõrgharidusasutused, innovatsiooniasutused ja -võrgustikud ning muud sidusrühmad, sealhulgas VKEd:

a) ühisalgatused, millega parandatakse teadlikkust teaduse, tehnoloogia, innovatsiooni ja suutlikkuse suurendamise programmidest ning üksteise programmides osalemise võimalustest;

b) ühised kohtumised ja seminarid, mille eesmärk on vahetada teavet ja parimaid tavasid ning selgitada välja valdkonnad, milles teha ühiseid teadusuuringuid;

c) ühised ja kaasrahastatud teadus- ja innovatsioonimeetmed, sealhulgas temaatilised võrgustikud ühist huvi pakkuvates valdkondades;

d) teadus- ja innovatsioonialase koostöö vastastikku tunnustatud hindamine ja asjaomaste tulemuste levitamine.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.9

Polaarkoostöö

Lepinguosalised tunnistavad polaarküsimusi käsitleva dialoogi ja koostöö tähtsust kahe- ja mitmepoolsel tasandil. Selline koostöö toimub ekspertide dialoogi ja parimate tavade vahetamise kaudu, sealhulgas Antarktika vete elusressursside kaitse komisjoni raames.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.10

Digitaalpoliitika

1. Lepinguosalised tunnistavad, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi „IKT“) edendab majanduslikku, hariduslikku ja sotsiaalset arengut. Lepinguosalised vahetavad arvamusi oma sellealase poliitika üle.

2. Lepinguosalised teevad koostööd IKT poliitika valdkonnas. Koostöö võib hõlmata järgmist:

a) arvamuste vahetamine Euroopa Liidu digitaalse ühtse turu poliitika eri aspektide, eelkõige elektroonilise side valdkonna poliitika ja reguleerimise üle, mille hulka kuuluvad juurdepääs lairibateenustele, eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse, andmevood, andmete asukoha nõuded, e-valitsus, avatud valitsemine, avatud andmed, interneti turvalisus, e-tervis ja reguleerivate asutuste sõltumatus;

b) arvamuste vahetamine võrgu neutraalsuse kui vaba ja avatud interneti edendamise põhimõtte ning kõigi kodanike huvides internetipõhiste teenuste ja rakenduste loomise ja neile juurdepääsu kohta;

c) IKTd kui majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu, sotsiaalse ja digitaalse kaasatuse ning kultuurilise mitmekesisuse vahendi, samuti kui koolide internetiühenduse parandamise ning teadus- ja akadeemiliste võrgustike arendamise hädavajalik vahendi edendamine;

d) teadusvõrgustike ning andmetöötlus- ja teadusandmete taristu ja teenuste vastastikust sidumise ja koostalitlusvõime arendamine ning sellise arengu piirkondliku konteksti edendamine;

e) e-valitsuse ja usaldusteenuste, näiteks e-allkirja ja elektroonilise identiteedi valdkonnas koostöö tegemine, keskendudes IKT kasutamist käsitlevate poliitikapõhimõtete, teabe ja heade tavade vahetamisele, et moderniseerida avalikku haldust, edendada kvaliteetseid avalikke teenuseid ning avaliku sektori vahendite läbipaistvat haldamist;

f) teabe vahetamine standardite, vastavushindamise ja tüübikinnituse kohta, muu hulgas selleks, et soodustada kaubandust;

g) spetsialistide, eriti noorte kutsetöötajate ja naistöötajate vahetuse ja väljaõppe edendamine;

h) digioskuste edendamine.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.11

Haridus ja kõrgharidus

1. Lepinguosalised teevad koostööd hariduse valdkonnas, et toetada inimkapitali arengut, eelkõige kõrghariduse tasandil.

2. Et toetada kõrgharidussüsteemi kvaliteeti ja moderniseerimist, teevad lepinguosalised järgmist:

a) edendavad üliõpilaste, õppejõudude ja haldustöötajate liikuvust olemasolevate või uute programmide raames;

b) suurendavad kõrgharidusasutuste suutlikkust;

c) parandavad kvalifikatsioonide ja välismaal veedetud õppeperioodide tunnustamise mehhanisme vastavalt kummagi lepinguosalise õigusele.

ARTIKKEL 5.12

Tsiviilotstarbeline satelliitnavigatsioon, Maa seire ja muu kosmosetegevus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et kosmosealasel tegevusel on positiivne mõju majanduslikule, sotsiaalsele ja kestlikule keskkonnaalasele arengule ning tööstuse konkurentsivõimele.

PUBLIC

2. Lepinguosalised teevad koostööd kooskõlas rahvusvaheliste konventsioonide ja oma vastava õigusega tsiviilvaldkonna kosmosetegevuse valdkonnas ühist huvi pakkuvates küsimustes, näiteks:

a) kosmoseuuringud, sealhulgas satelliitnavigatsiooni ja Maa seire valdkonnas programmis „Euroopa horisont“ osalemise kaudu;

b) koostöö ülemaailmsete satelliitnavigatsioonisüsteemide rakenduste ja teenuste valdkonnas, sealhulgas eelkõige teadusuuringud, tööstuskoostöö, kaubanduse ja turu arendamine, rakendusstandardid, sertifitseerimine ja reguleerivad meetmed;

c) satelliidipõhiste tugisüsteemide arendamine, eelkõige lennutranspordi või tugisüsteemide jaoks, satelliitnavigatsioonisüsteemide taristu vastastikune kaitse ning koostalitlusvõime, ühilduvuse ja spektrikasutuse alane koostöö;

d) Maa seire ja geoteadus, sealhulgas koostöö mitmepoolsetel foorumitel ning eelkõige Maa Jälgimise Grupis (GEO) ja Maa seire satelliitide komisjonis (CEOS), et tegeleda ühiskonnaprobleemidega ning hõlbustada äri- ja innovatsioonipartnerlusi Maa seire valdkonnas liidu kosmoseprogrammi Copernicuse komponendi raames, määrates kindlaks ühist huvi pakkuvad valdkonnad;

e) satelliitside.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.13

Turism

1. Lepinguosalised teevad turismi valdkonnas koostööd, et parandada teabe vahetamist ja kehtestada parimad tavad, et tagada turismi tasakaalustatud ja kestlik arendamine ning toetada töökohtade loomist, majandusarengut ja elukvaliteedi parandamist.

2. Lepinguosalised keskenduvad eelkõige järgmisele:

a) loodus- ja kultuuripärandi potentsiaali kaitsmine ja maksimeerimine;

b) kohalike kogukondade terviklikkuse ja huvide austamine;

c) lepinguosaliste piirkondade ja naaberriikide piirkondade ja omavalitsuste vahelise koostöö edendamine;

d) loomemajanduses teabevahetuse ja koostöö ning turismisektoris innovatsiooni edendamine.

PUBLIC

ARTIKKEL 5.14

Statistika

1. Lepinguosalised teevad koostööd statistika valdkonnas.

2. Selline koostöö võib hõlmata:

a) statistikameetodite ühtlustamise edendamine, et parandada andmete võrreldavust;

b) ametliku statistika koostamine ja levitamine ning näitajate välja töötamine;

c) teadmiste ja heade tavade vahetamine statistikaküsimuste ja -menetluste eest vastutavate Tšiili ametlike institutsioonide ning nendele vastavate Euroopa Liidu asutuste vahel.

ARTIKKEL 5.15

Transport

1. Lepinguosalised teevad koostööd transpordipoliitika asjaomastes valdkondades, sealhulgas integreeritud transpordipoliitikas, eesmärgiga arendada ja toetada tõhusat, kestlikku, ohutut, turvalist ja keskkonnasäästlikku transpordisüsteemi nii reisijate kui ka kaupade jaoks.

PUBLIC

2. Sellise koostöö eesmärk on edendada järgmist:

a) teabevahetus oma transpordipoliitika, standardite ja parimate tavade ning muude vastastikust huvi pakkuvate teemade kohta;

b) võrkude vastastikune sidumine ja koostalitlusvõime;

c) mitmeliigilisel transpordisüsteemil põhinev lähenemisviis;

d) investeerimist soodustav keskkond;

e) transpordisüsteemide ohutus ja turvalisus;

f) keskkonnaga seotud transpordiküsimused;

g) vähese süsinikuheitega või süsinikuheiteta transpordilahendused, teadusuuringud ja innovatsioon, nuti- ja digilahendused;

h) ekspertide dialoog ja koostöö rahvusvahelistel transpordifoorumitel;

i) säästvad transpordilahendused, sealhulgas seoses linnalise liikumiskeskkonnaga, ning

j) kaubanduse hõlbustamine, transpordi- ja logistikatoimingute suurem tõhusus ja optimeerimine digiteerimise ja aruandlusnõuete lihtsustamise kaudu kõigi transpordiliikide puhul.

PUBLIC

6. PEATÜKK

MUUD VALDKONNAD

PUBLIC

ARTIKKEL 6.1

Makromajanduspoliitika

Lepinguosalised teevad koostööd ning edendavad teabe ja arvamuste vahetamist makromajanduspoliitika ja sellealaste suundumuste üle.

ARTIKKEL 6.2

Maksuküsimused

Lepinguosalised tunnistavad ja võtavad kohustuse rakendada hea haldustava põhimõtteid maksude valdkonnas, sealhulgas ülemaailmseid läbipaistvuse standardeid, teabevahetust ning maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise vastu võitlemise miinimumstandardeid, ning kõrvaldada kahjulikud maksutavad. Lepinguosalised edendavad võrdseid tingimusi ning teevad tööd rahvusvahelise maksualase koostöö parandamiseks, et hoida ära maksustamise vältimist ja maksudest kõrvalehoidmist.

ARTIKKEL 6.3

Tarbijapoliitika

Lepinguosalised tunnistavad tarbijakaitse kõrge taseme tagamise tähtsust ja püüavad sel eesmärgil teha koostööd tarbijapoliitika valdkonnas. Lepinguosalised lepivad kokku, et selline koostöö võib hõlmata võimaluste piires järgmist:

a) teabe vahetamine tarbijakaitseraamistike kohta, sealhulgas tarbijakaitseõiguse, tarbekaupade ohutuse, tarbijate õiguskaitse ja tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise kohta;

b) sõltumatute tarbijaühenduste arengu ergutamine ja tarbijate esindajate vaheliste kontaktide tugevdamine.

PUBLIC

ARTIKKEL 6.4

Rahvatervis

Lepinguosalised lepivad kokku, et nad teevad koostööd rahvatervise küsimustes, eelkõige nakkushaiguste ennetamise ja tõrje, kõrge patogeensusega haiguste puhangute vastu võitlemise valmisoleku, 23. mail 2005 maailma terviseassamblee vastu võetud rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (2005) täitmise tagamise ning antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemise valdkonnas.

PUBLIC

ARTIKKEL 6.5

Koostöö spordi ja kehalise aktiivsuse valdkonnas

Lepinguosalised teevad koostööd spordi ja kehalise aktiivsuse valdkonnas, et aidata kaasa aktiivse ja tervisliku eluviisi arendamisele, sealhulgas edendades tervist tugevdavat kehalist aktiivsust kõigis vanuserühmades, edendades spordi sotsiaalset rolli ja hariduslikku väärtust ning võideldes sporti ähvardavate ohtude vastu, nagu doping, võistluste tulemuste kokkuleppimine, rassism ja vägivald.

7. PEATÜKK

RIIGI JA AVALIKU TEENISTUSE MODERNISEERIMINE, DETSENTRALISEERIMINE, REGIONAALPOLIITIKA JA INSTITUTSIOONIDEVAHELINE KOOSTÖÖ

PUBLIC

ARTIKKEL 7.1

Riigi moderniseerimine

Lepinguosalised töötavad poliitilise dialoogi ja koostöö raames selle nimel, et vahetada kogemusi küsimustes, mis on seotud riigi ja avaliku halduse moderniseerimise ja detsentraliseerimisega, võttes arvesse lepinguosaliste parimaid tavasid ülemaailmse organisatsioonilise tõhususe valdkonnas ning kehtivaid õigusakte ja institutsioonilist raamistikku, et saavutada hea valitsemistava, sealhulgas järgmine:

a) kõrgeimate kontrolliasutuste autonoomia ja rolli tunnustamine hea valitsemistava edendamisel kõigil tasanditel, tagades tõhususe, vastutuse, tulemuslikkuse ja läbipaistvuse;
b) avaliku poliitika ja otsuste tegemise läbipaistvuse ja vastutuse edendamine kodanikkonna suhtes ning kodanikuühiskonna rolli tugevdamine selles valdkonnas;

c) kogu ühiskonda hõlmava usaldusväärsuse ja aususe kultuuri edendamine avalikus teenistuses koostöös erasektori ja kodanikuühiskonnaga;

d) innovatsiooni edendamine, toetamine ja soodustamine avalikus sektoris, pakkudes lahendusi selle eri tasandite ja töövaldkondade probleemidele ja proovikividele, et luua avalikku väärtust innovatsiooni ökosüsteemis ja ühiskonnas.

PUBLIC

ARTIKKEL 7.2

Regionaalpoliitika ja detsentraliseerimine

1. Lepinguosalised tunnistavad tasakaalustatud ja kestliku piirkondliku ja territoriaalse arengu edendamise poliitika tähtsust. Lepinguosalised tunnistavad piirkondade ja piirkondlike omavalitsustega tehtava koostöö tähtsust ning seda, kuidas need võivad anda olulisi teadmisi avaliku poliitika kohta kooskõlas Tšiili tulevase detsentraliseerimise nõuetega.

2. Lepinguosalised teevad võimaluse korral koostööd territoriaalse ja piirkondliku arengu probleemidele kestlike lahenduste leidmisel, sotsiaalset, majanduslikku ja territoriaalset sidusust, sealhulgas piiriülest koostööd edendava poliitika alal, regionaalpoliitika väljatöötamisel ja rakendamisel ning territoriaalse arengu strateegiate koostamisel ja korraldamisel ning partnerlusküsimuste, planeerimis- ja hindamismenetluste ja -meetodite, piirkondliku innovatsiooni ja nutika spetsialiseerumise poliitika valdkonnas, et parandada valitsussüsteeme eri tasanditel ja suurendada suutlikkust kogemuste ja tavade vahetamise ning vastastikuse õppimise kaudu.

3. Lepinguosalised kohustuvad võimaluse korral tugevdama ja laiendama Euroopa Liidu ja Tšiili piirkondade vahelise koostöö dünaamikat ja võimalusi, töötades välja ja viies ellu ühisprogramme ja -projekte, mille eesmärk on muu hulgas edendada piirkondlikku ja territoriaalset arengut.

4. Lepinguosalised püüavad vahetada kogemusi ja häid tavasid detsentraliseerimise ja regionaalpoliitika rakendamise seoste kohta.

PUBLIC

ARTIKKEL 7.3

Institutsioonidevaheline koostöö

1. Lepinguosalised kohustuvad soodustama ja hõlbustama tihedamat dialoogi ja koostööd asjaomaste asutuste vahel kõigis käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades. Sel eesmärgil soodustavad lepinguosalised kontakte Tšiili valitsuse institutsioonide ning Tšiili avaliku sektori ja teiste asjaomaste institutsioonide vahel Euroopa Liidu vastavate asutustega, et teha võimalikult ulatuslikku valdkondlikku koostööd, mis võib hõlmata järgmist:

a) korruptsiooni ennetamine ja korruptsioonivastane võitlus;

b) organisatsiooniline koolitus ja tugi;

c) tehniline abi Tšiili institutsioonidele, kes vastutavad avaliku poliitika väljatöötamise, elluviimise ja hindamise eest ning sellist poliitikat käsitleva teabe edastamise eest, sealhulgas Euroopa Liidu institutsioonide töötajate kohtumised Tšiili kolleegidega;

d) vajaduse korral korrapärane teabevahetus, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise kaudu, ning teabevõrkude arendamine, tagades ühtlasi isikuandmete kaitse kõikides valdkondades, kus andmevahetus on vajalik;

e) teabe ja heade tavade vahetamine kodanikele teenuste osutamisega seotud riiklike menetluste digiteerimise kohta;

f) eriteadmiste edasiandmine;

g) eeluuringud ja proportsionaalset rahalist toetust hõlmavate projektide ühine elluviimine;

h) tegevuskavade väljatöötamine, sealhulgas kontaktpunktid, ajakavad ja hindamismehhanismid;

i) panus suutlikkuse, pädevuse ja oskuste loomisse avaliku innovatsiooni valdkonnas.

2. Lepinguosalised võivad vastastikusel kokkuleppel lisada lõikes 1 osutatud valdkondadele muid tegevusvaldkondi.

PUBLIC

III OSA

KAUBANDUS JA KAUBANDUSEGA SEOTUD KÜSIMUSED

8. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED JA INSTITUTSIOONILISED SÄTTED

A JAGU

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 8.1

Vabakaubanduspiirkonna loomine

Käesolevaga loovad lepinguosalised vabakaubanduspiirkonna kooskõlas GATT 1994 XXIV artikliga ja teenustekaubanduse üldlepingu V artikliga.

PUBLIC

ARTIKKEL 8.2

Eesmärgid

PUBLIC

Käesoleva lepingu käesoleva osa eesmärgid on järgmised:

a) lepinguosaliste vahelise kaubavahetuse laiendamine ja mitmekesistamine kooskõlas GATT 1994 XXIV artikliga, vähendades tariifseid ja mittetariifseid kaubandustõkkeid või kaotades need;

b) kaubavahetuse lihtsustamine, eelkõige sätetega, mis käsitlevad tolliprotseduuride ja kaubanduse lihtsustamist, standardeid, tehnilisi norme ja vastavushindamismenetlusi ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid, säilitades samal ajal kummagi lepinguosalise õiguse kehtestada õigusnorme avaliku poliitika eesmärkide saavutamiseks;

c) teenuskaubanduse liberaliseerimine kooskõlas GATSi V artikliga;

d) investeerimisvoogude suurenemist soodustava majanduskeskkonna arendamine ning asutamistingimuste parandamine mittediskrimineerimise põhimõtte alusel, säilitades samal ajal kummagi lepinguosalise õiguse võtta vastu ja jõustada meetmeid, mis on vajalikud õiguspäraste poliitikaeesmärkide saavutamiseks;

e) lepinguosaliste vahelise kaubanduse ja investeerimise lihtsustamine, sealhulgas jooksvate maksete vaba ülekandmise ja kapitali vaba liikumise kaudu;

f) investeeringuid soodustava keskkonna väljatöötamine, nähes ette läbipaistvad, stabiilsed ja prognoositavad normid, mis tagavad investorite õiglase kohtlemise, ja kohtusüsteemi loomine, et lahendada investorite ja riigi vahelised vaidlused tulemuslikult, õiglaselt ja prognoositaval viisil;

g) lepinguosaliste riigihanketurgude tulemuslik vastastikune avamine;

h) innovatsiooni ja loovuse edendamine, tagades intellektuaalomandi õiguste piisava ja tulemusliku kaitse kooskõlas lepinguosaliste vahel kehtivate rahvusvaheliste kohustustega;

i) moonutamata konkurentsi soodustavate tingimuste edendamine eelkõige lepinguosaliste vahelises kaubanduses ja investeerimistegevuses;

j) rahvusvahelise kaubanduse arendamine viisil, mis toetab kestliku arengu majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõõdet ning

k) tulemusliku, õiglase ja prognoositava vaidluste lahendamise mehhanismi loomine käesoleva lepingu käesoleva osa tõlgendamise ja kohaldamisega seotud vaidluste lahendamiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 8.3

Üldkohaldatavad mõisted

Käesoleva lisa käesoleva osa, lisade 9, 10-A–10-E, 13-A–13-H, 15-A, 15-B, 16-A, 16-B, 16-C, 17-A–17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A ja 38-B ning käesolevale lepingule lisatud protokollide kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „põllumajandusleping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv põllumajandusleping;

b) „dumpinguvastane leping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe VI artikli rakendamise leping;

c) „tollimaks“ –maks või lõiv, mis on kehtestatud kaupade impordile või sellega seoses, välja arvatud:

   i) lõiv, mis on samaväärne käesoleva lepingu artikli 9.4 kohaselt kehtestatud riigisisese maksuga;

   ii) dumpinguvastane, erikaitse-, tasakaalustav- või kaitsetollimaks, mida kohaldatakse kooskõlas GATT 1994ga, dumpinguvastase lepinguga, põllumajanduslepinguga, subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepinguga või kaitsemeetmete lepinguga, ning

   iii) tasu või muu lõiv, mis on kehtestatud impordile või sellega seoses ja mille suurus on piiratud osutatud teenuste ligikaudse maksumusega;

PUBLIC

d) „ÜRO ühtne tooteklassifikaator (CPC)“ – ajutine ühtne tooteklassifikaator (Statistical Papers Series M nr 77, Department of International Economic and Social Affairs, Statistical Office of the United Nations, New York, 1991);

e) „päev“ – kalendripäev, sealhulgas nädalavahetused ja pühad;

f) „kehtiv“ või „olemasolev“– käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kehtiv;

g) „GATS“ – WTO asutamislepingu 1B lisas sisalduv teenuskaubanduse üldleping;

h) „GATT 1994“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv 1994. aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe;

i) „lepinguosalise kaup“ – omamaine kaup GATT 1994 tähenduses, mis hõlmab ka selle lepinguosalise päritolustaatusega kaupa;

j) „harmoneeritud süsteem“ või „HS“ – kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteem, sealhulgas selle tõlgendamise üldreeglid ning jaotiste, gruppide ja alamrubriikide märkused, mille on välja töötanud Maailma Tolliorganisatsioon;

k) „rubriik“– harmoneeritud süsteemi klassifitseerimisnumbri neli esimest kohta;

PUBLIC

l) „juriidiline isik“ – kohaldatava õiguse alusel nõuetekohaselt kas kasumi saamiseks või muuks otstarbeks asutatud või muul viisil korraldatud ning kas era- või riigi omandis olev juriidiline isik, sealhulgas äriühing, usaldusühing, täisühing, ühisettevõte, ühe osanikuga äriühing või ühistu;

m) „meede“ – meede kas seaduse, õigusnormi, menetluse, otsuse, haldustoimingu, nõude või tava kujul või muul kujul;

n) „lepinguosalise meede“ – meede, mille on kehtestanud või kehtima jätnud[1]:

i) mis tahes tasandi valitsus või ametiasutus;

ii) valitsusväline üksus mis tahes tasandi valitsuse või ametiasutuse delegeeritud volitusi kasutades[2] või

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et mõiste „meede“ hõlmab ka lepinguosalise käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks vajalike meetmete võtmata jätmist.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesoleva lepingu alusel kohaldatakse lepinguosalise kohustusi riigi omanduses oleva ettevõtte või muu isiku suhtes, kui ta täidab regulatiiv- või haldusülesandeid või muid valitsuse funktsioone lepinguosalise delegeeritud volituste alusel, näiteks on tal luba sundvõõrandada, litsentse väljastada, kiita heaks äritehinguid või kehtestada kvoote, makse või muid tasusid.

iii) üksus, kes tegelikult tegutseb meetmega seoses lepinguosalise juhiste kohaselt või lepinguosalise juhtimise või kontrolli all[1];

o) „füüsiline isik“ –

i) ELi poole puhul liikmesriigi kodanik vastavalt selle liikmesriigi õigusele[2] ning

ii) Tšiili puhul Tšiili kodanik vastavalt Tšiili õigusele;

p) „päritolustaatusega kaup“ – kaup, mis vastab 10. peatükis sätestatud päritolureeglitele;

q) „isik“ – füüsiline või juriidiline isik;

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kui lepinguosaline väidab, et teatav üksus tegutseb alapunktis iii osutatud viisil, on tal tõendamiskohustus ja ta peab esitama vähemalt usaldusväärsed kaudsed tõendid.

[2] 17–27. peatüki kohaldamisel hõlmab mõiste „füüsiline isik“ ka Läti Vabariigis alaliselt elavat füüsilist isikut, kes ei ole Läti Vabariigi ega ühegi teise riigi kodanik, kuid kellel on Läti Vabariigi õigusnormide kohaselt õigus saada määratlemata kodakondsusega isiku pass.

r) „isikuandmed“ – mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta;

s) „kaitsemeetmete leping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv kaitsemeetmete leping;

t) „sanitaar- või fütosanitaarmeede“ – WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu A lisa punktis 1 osutatud meede;

u) „subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete leping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete leping;

v) „sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete leping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise leping;

w) „tehniliste kaubandustõkete leping“ – WTO asutamislepingu 1. lisas sisalduv tehniliste kaubandustõkete leping;

x) „intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping“ – WTO asutamislepingu 1C lisas sisalduv intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping ning

y) „WTO asutamisleping“ – 15. aprillil 1994 sõlmitud Marrakeshi leping, millega loodi Maailma Kaubandusorganisatsioon.

PUBLIC

ARTIKKEL 8.4

Seos WTO asutamislepinguga
ja muude käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisalasse kuuluvate kehtivate lepingutega

1. Lepinguosalised kinnitavad oma õigusi ja kohustusi üksteise suhtes, mis tulenevad WTO asutamislepingust ja muudest käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisalasse kuuluvatest kehtivatest lepingutest, mille osalised nad on.

2. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see lepinguosalist tegutsema viisil, mis on vastuolus tema WTO asutamislepingust tulenevate kohustustega.

3. Kui käesolev leping on vastuolus mõne muu kehtiva lepinguga, millega mõlemad lepinguosalised on ühinenud, välja arvatud WTO asutamisleping, ja mis kuulub käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisalasse, konsulteerivad lepinguosalised viivitamata teineteisega, et leida vastastikku rahuldav lahendus.

PUBLIC

B JAGU

INSTITUTSIOONILISED SÄTTED

PUBLIC

ARTIKKEL 8.5

Kaubanduskoosseisus tegutseva ühisnõukogu eriülesanded

1. Kui artikli 40.1 kohaselt moodustatud ühisnõukogu käsitleb käesoleva lepingu käesoleva osaga[1] seotud küsimusi, võib ta:

a) võtta vastu otsuseid, millega muudetakse järgmist:

i) liidetes 9-1 ja 9-2 esitatud tariifitabelid, et kiirendada tariifide kaotamist;

ii) peatükk 10 ja 10-A kuni 10-E lisa;

iii) 13-F ja 13-G lisa ning liide 13-E-1;

iv) 16-A, 16-D ja 16-E lisa ning 16-B lisa punkt 1;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et Tšiili rakendab kõiki kaubanduskoosseisus tegutseva ühisnõukogu vastuvõetud otsuseid *acuerdos de ejecución* (täidesaatvad lepingud) kaudu kooskõlas Tšiili õigusega.

v) 21-B lisa;

vi) 29. lisa;

vii) artikli 31.2 lõikes 1 esitatud „subsiidiumi“ määratlus niivõrd, kuivõrd see on seotud teenuseid osutavate ettevõtetega, et võtta arvesse nende arutelude tulemusi, mis peetakse tulevikus selles küsimuses WTOs või sellega seotud mõnepoolsetel foorumitel;

viii) 32-A lisa seoses viidetega lepinguosaliste territooriumil kohaldatavale õigusele;

ix) 32-B lisa seoses kriteeriumidega, mis lisatakse vastulausete ja vastuväidete menetlusse;

x) 32-C lisa seoses geograafiliste tähistega;

xi) 38-A ja 38-B lisa ning

xii) mis tahes muu säte, lisa, liide või protokoll, mille muutmine on ette nähtud käesoleva lepingu käesoleva osaga;

b) võtta vastu otsuseid käesoleva lepingu käesoleva osa sätete tõlgenduste kohta, mis on lepinguosaliste ja kõikide käesoleva lepingu käesoleva osa alusel moodustatud organite ning 33. ja 38. peatükis osutatud vahekohtute jaoks siduvad;

PUBLIC

c) moodustada kooskõlas artikli 40.3 lõikega 3 täiendavaid allkomiteid ja muid organeid, mis vastutavad käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisalasse kuuluvate küsimuste eest, ning

d) kui ta peab seda vajalikuks, kehtestada artikli 8.8 ja käesoleva punkti alapunkti c alusel moodustatud allkomiteede ja muude organite kodukorra.

2. Käesoleva lepingu käesoleva osa koordinaatorid koostavad kaubanduskoosseisus tegutseva ühisnõukogu koosoleku päevakorra artikli 8.7 lõike 2 kohaselt.

PUBLIC

ARTIKKEL 8.6

Kaubanduskoosseisus tegutseva ühiskomitee eriülesanded

1. Kui artikli 40.2 kohaselt moodustatud ühiskomitee käsitleb käesoleva lepingu käesoleva osaga[1] seotud küsimusi, võib ta:

a) abistada ühisnõukogu kaubandus- ja investeerimisküsimustega seotud ülesannete täitmisel;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et Tšiili rakendab kõiki kaubanduskoosseisus tegutseva ühiskomitee vastuvõetud otsuseid *acuerdos de ejecución* (täidesaatvad lepingud) kaudu kooskõlas Tšiili õigusega.

b) vastutada käesoleva lepingu käesoleva osa nõuetekohase rakendamise eest; sellega seoses ja ilma et see piiraks 38. peatükis sätestatud õigusi, võib lepinguosaline suunata ühiskomitees arutamiseks kõik küsimused, mis on seotud käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamise või tõlgendamisega;

c) jälgida vajaduse korral lepingu käesoleva osa sätete edasiarendamist ja hinnata selle kohaldamisel saadud tulemusi;

d) otsida asjakohaseid viise, kuidas ennetada ja lahendada probleeme, mis võivad käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud valdkondades tekkida;

e) teha järelevalvet kõigi artikli 8.8 alusel moodustatud allkomiteede ja selliste artikli 40.3 lõike 3 alusel moodustatud allkomiteede töö üle, mis täidavad käesoleva lepingu käesoleva osa kohaseid ülesandeid, ning

f) uurida, kuidas mõjutab käesoleva lepingu käesolevat osa see, kui Euroopa Liiduga ühineb uus liikmesriik.

2. Kaubanduskoosseisus tegutsev ühisnõukogu võib:

a) moodustada kooskõlas artikli 40.3 lõikega 3 täiendavaid allkomiteid ja muid organeid, mis vastutavad käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisalasse kuuluvate küsimuste eest;

PUBLIC

b) võtta vastu otsuseid, et muuta käesoleva lepingu käesolevat osa vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a ja anda artikli 8.5 lõike 1 punktis b osutatud tõlgendusi ühisnõukogu koosolekute vahelisel ajal, kui ühisnõukogu ei saa kohtuda, või nagu käesolevas lepingus on muul viisil ette nähtud ning

c) kehtestada artikli 8.8 ja käesoleva punkti alapunkti a alusel moodustatud allkomiteede ja muude organite kodukorra, kui ta peab seda asjakohaseks.

3. Käesoleva lepingu käesoleva osa koordinaatorid koostavad kaubanduskoosseisus tegutseva ühiskomitee koosoleku päevakorra artikli 8.7 lõike 2 kohaselt.

PUBLIC

ARTIKKEL 8.7

Käesoleva lepingu käesoleva osa koordinaatorid

1. Kumbki lepinguosaline määrab 60 päeva jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest käesoleva lepingu käesoleva osa koordinaatori ja teatab teisele lepinguosalisele koordinaatori kontaktandmed.

2. Koordinaatorid koostavad ühiselt päevakorra ja teevad kõik muud vajalikud koosolekute ettevalmistused ühisnõukogu, ühiskomitee ja artikli 8.8 moodustatud allkomiteede ja muude organite või selliste artikli 40.3 lõike 3 alusel moodustatud allkomiteede ja muude organite jaoks, mis täidavad käesoleva lepingu käesoleva osa kohaseid ülesandeid. Koordinaatorid võtavad vajaduse korral järelmeetmeid seoses kaubanduskoosseisus tegutseva ühisnõukogu ja kaubanduskoosseisus tegutseva ühiskomitee otsustega ning seoses allkomiteede otsustega artiklites 17.39 ja 25.20 osutatud juhtumite korral.

ARTIKKEL 8.8

Käesoleva lepingu käesoleva osaga seotud allkomiteed ja muud organid

1. Lepinguosalised moodustavad järgmised allkomiteed:

a) kaubandus- ja investeerimisvaldkonna korruptsiooni tõkestamise allkomitee;

b) tolli, kaubanduse lihtsustamise ja päritolureeglite allkomitee;

c) finantsteenuste allkomitee;

d) intellektuaalomandi allkomitee;

e) riigihangete allkomitee;

f) sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete allkomitee;

g) teenuste ja investeeringute allkomitee;

h) kestlike toidusüsteemide allkomitee;

i) tehniliste kaubandustõkete allkomitee;

PUBLIC

j) kaubavahetuse allkomitee ning

k) kaubanduse ja kestliku arengu allkomitee.

2. Käesoleva lepingu käesoleva osa koordinaatorid koostavad käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisalasse kuuluvate küsimuste eest vastutavate allkomiteede ja muude organite koosolekute päevakorra artikli 8.7 lõike 2 kohaselt.

PUBLIC

9. PEATÜKK

KAUBAVAHETUS

ARTIKKEL 9.1

Eesmärk

Lepinguosalised liberaliseerivad järk-järgult ja vastastikku kaubavahetuse vastavalt käesoleva lepingu käesolevale osale.

ARTIKKEL 9.2

Kohaldamisala

Kui käesoleva lepingu käesolevas osas ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse lepinguosalise kaubavahetuse suhtes käesoleva peatüki sätteid.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.3

Mõisted

Käesolevas peatükis ja 9. lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „impordi litsentsimise protseduuride leping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv impordi litsentsimise protseduuride leping;

b) „konsulaartoiming“ – menetlus, mille kaudu hangitakse eksportiva lepinguosalise territooriumil või kolmanda riigi territooriumil asuva importiva lepinguosalise konsulilt konsulaararve või konsulaarviisa faktuurarvele, päritolusertifikaadile, manifestile, kaubasaatjate ekspordideklaratsioonile või muule kauba impordiga seotud tollidokumendile;

c) „tolliväärtuse määramise leping“ – WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduv GATT 1994 VII artikli rakendamise leping;

d) „ekspordi litsentsimise protseduur“ – haldusmenetlus, mille kohaselt nõutakse eksportiva lepinguosalise territooriumilt eksportimise eeltingimusena taotluse või muude kui tollivormistuseks üldiselt nõutavate dokumentide esitamist asjaomasele haldusasutusele või asjaomastele haldusasutustele;

e) „impordi litsentsimise protseduur“ – haldusmenetlus, mille kohaselt nõutakse importiva lepinguosalise territooriumile importimise eeltingimusena taotluse või muude kui tollivormistuseks üldiselt nõutavate dokumentide esitamist asjaomasele haldusasutusele või asjaomastele haldusasutustele;

f) „taastoodetud kaup“ – HSi gruppidesse 84–90 või rubriiki 94.02 klassifitseeritud kaup (v.a HSi rubriikidesse 84.18, 85.09, 85.10, 85.16 ja 87.03 või alamrubriikidesse 8414.51, 8450.11, 8450.12, 8508.1 ja 8517.11 klassifitseeritud kaup):

   i) mis täielikult või osaliselt koosneb kasutatud kaupadest saadud osadest;

   ii) millel on samasugused toimivus- ja tööomadused nagu samaväärsel uuel kaubal ning

   iii) millele antakse sama garantii nagu samaväärsele uuele kaubale.

PUBLIC

g) „parandamine“ – kauba töötlemine, et parandada töödefekte või olulisi kahjustusi, millega kaasneb kauba algse funktsiooni taastamine, või et tagada kauba vastavus tehnilistele kasutusnõuetele, milleta kaupa ei saaks enam ettenähtud eesmärgil tavapärasel viisil kasutada; kauba parandamine hõlmab restaureerimist ja hooldust, kuid ei hõlma toimingut või protsessi,

i) mis hävitab kauba põhiomadused või loob uue või kaubanduslikult erineva kauba;

ii) mis muudab lõpetamata kauba valmiskaubaks või

iii) mida kasutatakse kauba tehnilise toimivuse parandamiseks või täiustamiseks;

h) „üleminekukategooria“ – tollimaksude kaotamise ajavahemik, mille kestus on 0–7 aastat ja pärast mida on kaup tollimaksuvaba, kui 9. lisas esitatud tariifitabelites ei ole sätestatud teisiti.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.4

Võrdne kohtlemine riigisisesel maksustamisel ja reguleerimisel

Kumbki lepinguosaline tagab teise lepinguosalise kaupade võrdse kohtlemise kooskõlas GATT 1994 III artikliga ning selle märkuste ja lisasätetega. Selleks inkorporeeritakse GATT 1994 III artikkel ning selle märkused ja lisasätted käesolevasse lepingusse ning muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.5

Tollimaksude vähendamine või kaotamine

1. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, vähendab kumbki lepinguosaline teise lepinguosalise päritolustaatusega kaupade suhtes kohaldatavaid tollimakse või kaotab need vastavalt oma tariifitabelile, mis on esitatud 9. lisas.

2. Lõike 1 kohaldamisel loetakse tollimaksu baasmääraks 9. lisas esitatud tariifitabelis vastava kauba puhul märgitud baasmäär.

3. Kui lepinguosaline vähendab oma kohaldatavat enamsoodustusrežiimi tollimaksumäära, kohaldatakse vähendatud maksumäärade suhtes selle lepinguosalise tariifitabelit, mis on esitatud 9. lisas. Kui lepinguosaline vähendab oma kohaldatavat enamsoodustusrežiimi tollimaksumäära konkreetse tariifirea baasmäärast madalamale tasemele, arvutab ta kohaldatava soodusmäära, mis tagab tollimaksumäära vähendamise kooskõlas enamsoodustusrežiimi tollimaksumäära vähendamisega, ja säilitab asjaomase tariifirea puhul võrreldava soodustuse seni, kuni kohaldatav enamsoodustusrežiimi tollimaksumäär on baasmäärast madalam. Asjaomase tariifirea puhul vastab võrreldav soodustus igal üleminekuperioodil lepinguosalise 9. lisas esitatud tariifitabelis sätestatud baasmäära ja selle tariifirea puhul kõnealuse tariifitabeli kohaselt kohaldatava tollimaksumäära vahele, mis on jagatud kõnealuse baasmääraga, väljendades tulemuse protsentides.

4. Emma-kumma lepinguosalise taotlusel konsulteerivad lepinguosalised teineteisega, et kaaluda võimalust kiirendada 9. lisa tariifitabelites sätestatud tollimaksude vähendamist või kaotamist. Seda konsulteerimist arvesse võttes võib ühisnõukogu võtta vastu otsuse 9. lisa muutmise kohta, et kiirendada tollitariifide vähendamist või kaotamist.

ARTIKKEL 9.6

Olukorra säilitamine

1. Kui käesoleva lepingu käesolevas osas ei ole sätestatud teisiti, ei tõsta kumbki lepinguosaline ühtegi 9. lisas sätestatud tollimaksumäära, mis on sätestatud baasmäärana, ega kehtesta teise lepinguosalise päritolustaatusega kaubale ühtegi uut tollimaksu.

PUBLIC

2. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et pärast tollimaksu ühepoolset vähendamist võib lepinguosaline tõsta kõnealuse tollimaksu 9. lisa kohaselt asjaomaseks üleminekuperioodiks määratud tasemele.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.7

Eksporditollimaksud, -maksud ja muud lõivud

1. Kumbki lepinguosaline ei kehtesta ega jäta kehtima ühtegi tollimaksu, muud maksu ega lõivu, mida kohaldatakse kauba teise lepinguosalise territooriumile eksportimise suhtes või sellega seoses; ega ühtegi teisele lepinguosalisele eksporditavalt kaubalt tasutavat riigisisest maksu või muud lõivu, mis ületab maksu või lõivu, mida kohaldataks samasuguse kauba suhtes siis, kui see on ette nähtud omamaiseks tarbimiseks.

2. Käesolev artikkel ei takista kumbagi lepinguosalist maksustamast eksporti artikli 9.8 kohaselt lubatud tasu või lõivuga.

ARTIKKEL 9.8

Tasud ja formaalsused

1. Tasud ja muud lõivud, mille lepinguosaline kehtestab teise lepinguosalise kauba impordile või ekspordile või sellega seoses, piirduvad osutatud teenuste ligikaudse maksumusega ega kujuta endast omamaiste kaupade kaudset kaitset ega impordi või ekspordi maksustamist fiskaaleesmärkidel.

2. Lepinguosalised ei kehtesta impordile ega ekspordile ega sellega seoses tasusid ega muid lõive väärtuse alusel.

3. Kumbki lepinguosaline võib kehtestada lõive või nõuda kulude hüvitamist üksnes konkreetsete teenuste osutamise korral, sealhulgas järgmistel juhtudel:

a) tollitöötajate kohalolu väljaspool tolliasutuse ametlikke lahtiolekuaegu või väljaspool tolliasutuse tööruume, kui seda on nõutud;

b) analüüsid või eksperdiaruanded kauba kohta ja postitasud kauba tagastamise eest taotlejale, eelkõige otsuste puhul, mis on seotud siduva teabega või tollialaste õigusnormide kohaldamist käsitleva teabe esitamisega;

c) kauba läbivaatamine või kaubaproovide võtmine kontrollimise eesmärgil või kauba hävitamine, kui sellega kaasnevad muud kulud kui tollitöötajate kasutamisega seotud kulud, või

d) erakorralised kontrollimeetmed, kui sellised meetmed on vajalikud kauba laadi või võimaliku riski tõttu.

4. Kumbki lepinguosaline avaldab viivitamata kõik impordi või ekspordiga seoses kohaldatavad tasud ja lõivud viisil, mis võimaldab valitsustel, kauplejatel ja teistel huvitatud isikutel nendega tutvuda.

PUBLIC

5. Kumbki lepinguosaline ei nõua teise lepinguosalise kauba impordi puhul konsulaartoiminguid ega nendega seotud tasusid või lõive.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.9

Parandatud kaubad

1. Lepinguosaline ei kohalda tollimaksu mis tahes päritoluga kauba suhtes, mis siseneb uuesti tema tolliterritooriumile pärast seda, kui see on ajutiselt eksporditud tema tolliterritooriumilt teise lepinguosalise tolliterritooriumile parandamiseks.

2. Lõiget 1 ei kohaldata tollilattu, vabakaubanduspiirkonda või sarnase staatusega piirkonda imporditud kauba suhtes, mis eksporditakse seejärel parandamiseks, kuid mida ei reimpordita tollilattu, vabakaubanduspiirkonda või sarnase staatusega piirkonda.

3. Lepinguosaline ei kohalda tollimaksu mis tahes päritoluga kauba suhtes, mis imporditakse ajutiselt teise lepinguosalise tolliterritooriumilt parandamiseks[1].

[1] ELi poole territooriumil kasutatakse käesoleva lõike kohaldamisel seestöötlemise protseduuri, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruses (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

ARTIKKEL 9.10

Taastoodetud kaubad

1. Kui käesoleva lepingu käesolevas osas ei ole sätestatud teisiti, ei kohalda lepinguosaline teise lepinguosalise taastoodetud kaupade suhtes korda, mis on ebasoodsam kui see, mida ta kohaldab samasuguste uute kaupade suhtes.

2. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et taastoodetud kaupade impordi- ja ekspordikeeldude või -piirangute suhtes kohaldatakse artiklit 9.11. Kui lepinguosaline kehtestab või jätab kehtima kasutatud kaupade suhtes kohaldatavaid impordi- ja ekspordikeelde või -piiranguid, ei kohalda ta neid meetmeid taastoodetud kaupade suhtes.

3. Lepinguosaline võib nõuda, et taastoodetud kaubad tuleb tema territooriumil turustamiseks või müügiks identifitseerida taastoodetud kaupadena ning et need peavad vastama kõigile tehnilistele nõuetele, mida kohaldatakse samasuguste uute kaupade suhtes.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.11

Impordi- ja ekspordipiirangud

GATT 1994 XI artikkel, sealhulgas selle märkused ja lisasätted, inkorporeeritakse käesoleva lepingu käesolevasse ossa ning muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks. Seetõttu ei või kumbki lepinguosaline kehtestada ega jätta kehtima teise lepinguosalise kauba impordi suhtes või teise lepinguosalise territooriumile suunatud kauba ekspordi või ekspordiks müügi suhtes kohaldatavaid keelde ega piiranguid, mis ei ole kooskõlas GATT 1994 XI artikliga, sealhulgas selle märkuste ja lisasätetega.

ARTIKKEL 9.12

Päritolu märkimine

Kui Tšiili kohaldab ELi poole kaupade suhtes päritoluriigi kohustusliku märkimise nõuet, võib ühiskomitee otsustada, et Tšiilisse importimisel vastavad märgistusega „Made in EU“ või sarnase kohalikus keeles märgistusega kaubad kõnealusele nõudele. Käesolev artikkel ei mõjuta kummagi lepinguosalise õigust täpsustada nende toodete liiki, mille puhul on päritoluriigi märkimine kohustuslik. Käesoleva artikli suhtes ei kohaldata 10. peatükki.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.13

Impordi litsentsimise protseduurid

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et lepinguosaliste vahelises kaubavahetuses kohaldatavaid impordi litsentsimise protseduure kohaldatakse neutraalselt ning hallatakse ausalt, õiglaselt, mittediskrimineerivalt ja läbipaistvalt.

2. Lepinguosaline kehtestab või jätab kehtima impordi litsentsimise protseduurid teise lepinguosalise territooriumilt tema territooriumile importimise tingimusena üksnes juhul, kui halduseesmärgi saavutamiseks ei ole mõistlikult võimalik rakendada muud asjakohast korda.

3. Lepinguosaline ei kehtesta ega jäta kehtima impordi mitteautomaatse litsentsimise protseduuri teise lepinguosalise territooriumilt tema territooriumile importimise tingimusena, välja arvatud juhul, kui see on vajalik käesoleva lepingu käesoleva osaga kooskõlas oleva meetme rakendamiseks. Lepinguosaline, kes kehtestab impordi mitteautomaatse litsentsimise protseduuri, teatab teisele lepinguosalisele selgelt, millist meedet selle kaudu rakendatakse.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et võimalikud impordi litsentsimise protseduurid kehtestatakse ja neid hallatakse kooskõlas impordi litsentsimise protseduuride lepingu artiklitega 1, 2 ja 3. Sel eesmärgil inkorporeeritakse kõnealuse lepingu artiklid 1, 2 ja 3 käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

PUBLIC

5. Lepinguosaline, kes kehtestab impordi litsentsimise uued protseduurid või muudab kehtivaid impordi litsentsimise protseduure, teatab sellest teisele lepinguosalisele 60 päeva jooksul pärast impordi litsentsimise uute protseduuride või kehtivates impordi litsentsimise protseduurides tehtud muudatuste avaldamise kuupäeva. Teade peab sisaldama käesoleva artikli lõikes 3 ja impordi litsentsimise protseduuride lepingu artikli 5 lõikes 2 osutatud teavet. Lepinguosaline loetakse olevat selle kohustuse täitnud, kui ta on impordi litsentsimise uutest protseduuridest või kehtivates impordi litsentsimise protseduurides tehtud muudatustest teatanud impordi litsentsimise protseduuride lepingu artikli 4 kohaselt moodustatud impordi litsentsimise komiteele, esitades kõnealuse lepingu artikli 5 lõikes 2 nimetatud teabe.

6. Teise lepinguosalise taotlusel esitab lepinguosaline viivitamata kogu asjakohase teabe, sealhulgas impordi litsentsimise protseduuride lepingu artikli 5 lõikes 2 nimetatud teabe, impordi litsentsimise protseduuride kohta, mille ta on kehtestanud, jätab kehtima või kavatseb kehtestada, samuti impordi litsentsimise kehtivate protseduuride muudatuste kohta.

ARTIKKEL 9.14

Ekspordi litsentsimise protseduurid

1. Kumbki lepinguosaline avaldab nii ekspordi litsentsimise võimalikud uued protseduurid kui ka ekspordi litsentsimise olemasolevate protseduuride muudatused viisil, mis võimaldab valitsustel, kauplejatel ja teistel huvitatud isikutel nendega tutvuda. Võimaluse korral toimub selline avaldamine hiljemalt 30 päeva enne protseduuride või muudatuse jõustumist ja igal juhul hiljemalt asjaomaste protseduuride või muudatuse jõustumise kuupäeval.

PUBLIC

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et ekspordi litsentsimise protseduuride avaldamisel avaldatakse järgmine teave:

a) ekspordi litsentsimise protseduuride või nendes tehtavate muudatuste tekst;

b) kaubad, mille suhtes konkreetset ekspordi litsentsimise protseduuri kohaldatakse;

c) ekspordi litsentsimise protseduuri puhul ekspordilitsentsi taotlemise protsessi kirjeldus ja kriteeriumid, millele taotleja peab vastama, et tal oleks õigus ekspordilitsentsi taotleda, näiteks lepinguosalise territooriumil tegevusloa omamine, investeeringu tegemine või säilitamine või teatava ettevõtte vormis tegutsemine;

d) kontaktpunkt või -punktid, kust huvitatud isikud saavad lisateavet ekspordilitsentsi saamise tingimuste kohta;

e) haldusasutus või -asutused, kellele tuleb esitada taotlus või muud asjakohased dokumendid;

f) ekspordi litsentsimise protseduuri kaudu rakendatava meetme või rakendavate meetmete kirjeldus;

g) ajavahemik, mille jooksul ekspordi litsentsimise protseduur kehtib, välja arvatud juhul, kui protseduur jääb kehtima kuni selle tühistamise või muutmiseni uues väljaandes;

PUBLIC

h) kui lepinguosaline kavatseb kasutada ekspordi litsentsimise protseduuri ekspordikvoodi haldamiseks, siis kvoodi üldkogus ja vajaduse korral väärtus ning kvoodi avamise ja sulgemise kuupäevad; ning

i) võimalikud vabastused või erandid, mis asendavad ekspordilitsentsi saamise nõuet, teave selle kohta, kuidas neid vabastusi või erandeid taotleda või kasutada, ning nende võimaldamise kriteeriumid.

3. Kumbki lepinguosaline teatab oma kehtivatest ekspordi litsentsimise protseduuridest teisele lepinguosalisele 30 päeva jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist. Lepinguosaline, kes võtab vastu uued ekspordi litsentsimise protseduurid või muudab olemasolevaid ekspordi litsentsimise protseduure, teatab sellest teisele lepinguosalisele 60 päeva jooksul pärast ekspordi litsentsimise uute protseduuride või olemasolevates ekspordi litsentsimise protseduurides tehtud muudatuste avaldamise kuupäeva. Teade peab sisaldama viidet allikale või allikatele, kus on avaldatud lõike 2 kohaselt nõutav teave, ning vajaduse korral asjaomase riikliku veebisaidi või veebisaitide aadressi.

4. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et ühtegi käesoleva artikli sätet ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see lepinguosalist andma ekspordilitsentsi ega takista lepinguosalist täitmast oma kohustusi, mis tulenevad ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidest ning mitmepoolsetest massihävitusrelvade leviku tõkestamise kokkulepetest ja ekspordikontrolli kokkulepetest.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.15

Tolliväärtuse määramine

Kumbki lepinguosaline määrab tema territooriumile imporditavate teise lepinguosalise kaupade tolliväärtuse vastavalt GATT 1994 VII artiklile ja tolliväärtuse määramise lepingule. Sel eesmärgil inkorporeeritakse GATT 1994, sealhulgas selle märkused ja lisasätted, VII artikkel ning tolliväärtuse määramise lepingu, sealhulgas selle tõlgendusmärkused, artiklid 1–17 käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.16

Soodustuste kasutamine

1. Käesoleva lepingu käesoleva osa toimimise jälgimiseks ja soodustuste kasutamise määra arvutamiseks vahetavad lepinguosalised igal aastal impordistatistikat ajavahemiku jooksul, mis algab üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist ja lõpeb 10 aasta möödudes tollimaksude kaotamise lõpuleviimisest kõigi kaupade puhul vastavalt 9. lisas sätestatud tariifitabelitele. Kui ühiskomitee ei otsusta teisiti, pikendatakse seda ajavahemikku automaatselt viie aasta võrra. Ühiskomitee võib otsustada seda veelgi pikendada.

2. Lõike 1 kohane impordistatistika vahetamine hõlmab andmeid kõige viimase aasta kohta, mille andmed on kättesaadavad, sealhulgas väärtust ja asjakohasel juhul mahtu tariifirea tasandil teise lepinguosalise nende kaupade impordi puhul, mille suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu käesoleva osa kohast sooduskohtlemist, ja nende kaupade puhul, mille suhtes ei kohaldata sooduskohtlemist.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.17

Sooduskohtlemise haldamise erimeetmed

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et hoida ära, avastada ja tõkestada tollialaste õigusnormide rikkumisi, mis on seotud käesoleva peatüki alusel võimaldatud sooduskohtlemisega, kooskõlas oma kohustustega, mis tulenevad 10. peatükist ja käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitlevast protokollist.

2. Lepinguosaline võib lõikes 3 sätestatud korras ajutiselt peatada asjaomaste kaupade sooduskohtlemise, kui ta on objektiivse, veenva ja kontrollitava teabe põhjal teinud kindlaks, et käesoleva peatüki alusel võimaldatud sooduskohtlemise saamiseks on teine lepinguosaline tollialaseid õigusnorme ulatuslikult ja süstemaatiliselt rikkunud, ning on jõudnud järeldusele, et:

a) teine lepinguosaline on päritolureeglite rikkumise avastamisel või tõkestamisel süstemaatiliselt jätnud rakendamata meetmed kaupade päritolustaatuse kontrollimiseks ja käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitleva protokolli muude nõuete täitmiseks või need meetmed on ebapiisavad;

b) teine lepinguosaline on süstemaatiliselt keeldunud päritolutõendi hilisemast kontrollimisest, kui lepinguosaline on seda taotlenud, või kontrollimise tulemuste õigeaegsest edastamisest või on kontrollimisel või tulemuste edastamisel põhjendamatult viivitanud või

c) teine lepinguosaline on seoses sooduskohtlemisega süstemaatiliselt keeldunud käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitlevast protokollist tulenevate kohustuste kohase koostöö tegemisest või abi osutamisest.

3. Lepinguosaline, kes on teinud lõikes 2 osutatud järelduse, teatab sellest põhjendamatu viivituseta ühiskomiteele ja alustab teise lepinguosalisega ühiskomitees konsultatsioone, et jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni.

Kui lepinguosalised ei jõua vastastikku rahuldava lahenduse suhtes kokkuleppele kolme kuu jooksul alates teatamise kuupäevast, võib kõnealuse järelduse teinud lepinguosaline otsustada ajutiselt peatada asjaomaste kaupade sooduskohtlemise. Nimetatud lepinguosaline teatab sooduskohtlemise ajutisest peatamisest põhjendamatu viivituseta ühiskomiteele.

Ajutist peatamist kohaldatakse üksnes ajavahemiku jooksul, mis on vajalik asjaomase lepinguosalise finantshuvide kaitsmiseks, ja mitte kauem kui kuus kuud. Kui aga olukord, mis tingis sooduskohtlemise esialgse peatamise, püsib ka pärast kuuekuulise ajavahemiku möödumist, võib asjaomane lepinguosaline otsustada peatamist pikendada. Iga ajutise peatamise üle peetakse ühiskomitees korrapäraseid konsultatsioone.

PUBLIC

4. Kumbki lepinguosaline avaldab kooskõlas oma sisekorraga importijatele suunatud teated lõikes 3 osutatud ajutist peatamist käsitlevate teadete või otsuste kohta.

PUBLIC

ARTIKKEL 9.18

Kaubavahetuse allkomitee

Artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud kaubavahetuse allkomitee:

a) teostab järelevalvet käesoleva peatüki ja 9. lisa rakendamise ja haldamise üle;

b) edendab lepinguosaliste vahelist kaubavahetust, sealhulgas artikli 9.5 lõike 4 kohaste konsultatsioonide kaudu, mis käsitlevad turulepääsuga seotud tariifse kohtlemise parandamist ja vajaduse korral muid küsimusi;

c) pakub foorumit käesoleva peatükiga seotud küsimuste arutamiseks ja lahendamiseks;

d) tegeleb viivitamata lepinguosaliste vahelise kaubavahetuse takistustega, eelkõige nendega, mis on seotud mittetariifsete meetmete kohaldamisega, ning vajaduse korral suunab sellised küsimused arutamiseks ühiskomiteele;

e) esitab lepinguosalistele soovitusi käesoleva peatüki muutmiseks või täiendamiseks;

f) koordineerib soodustuste kasutamisega seotud teabe vahetamist või lepinguosaliste vahelist kaubavahetust käsitleva muu teabe vahetamist;

g) vaatab harmoneeritud süsteemi võimalikud tulevased muudatused läbi, et tagada, et kummagi lepinguosalise käesoleva lepingu käesolevast osast tulenevad kohustused ei muutu, ning annab nõu võimalike sellega seotud vastuolude lahendamiseks;

h) täidab artiklis 15.17 sätestatud ülesandeid.

PUBLIC

10. PEATÜKK

PÄRITOLUREEGLID JA PÄRITOLUMENETLUSED

PUBLIC

A JAGU

PÄRITOLUREEGLID

ARTIKKEL 10.1

Mõisted

Käesolevas peatükis ja 10-A – 10-E lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „klassifitseerimine“ – toote või materjali liigitamine harmoneeritud süsteemi teatavasse gruppi, rubriiki või alamrubriiki;

b) „kaubasaadetis“ – tooted, mis saadetakse samaaegselt ühelt eksportijalt ühele kaubasaajale või mis saadetakse eksportijalt kaubasaajale üheainsa veodokumendi alusel või selle dokumendi puudumisel üheainsa arve alusel;

c) „tolliasutus“ –

   i) Tšiili puhul riiklik tolliteenistus ning

ii) ELi poole puhul tolliküsimuste eest vastutavad Euroopa Komisjoni talitused ning liikmesriikide tolliasutused ja muud asutused, kes vastutavad tollialaste õigusnormide kohaldamise ja täitmise tagamise eest;

d) „eksportija“ – lepinguosalise territooriumil asuv isik, kes kooskõlas selle lepinguosalise õigusnormidega ekspordib või toodab päritolustaatusega toodet ja kes väljastab päritolukinnituse;

e) „identsed tooted“ – tooted, mis igas aspektis vastavad tootekirjelduses kirjeldatud toodetele; mitme kaubasaadetise puhul päritolukinnituse esitamiseks kasutatavas kaubandusdokumendis sisalduv tootekirjeldus peab olema piisavalt täpne, võimaldamaks selgelt identifitseerida nii asjaomast toodet kui ka identseid tooteid, mida selle kinnituse alusel edaspidi imporditakse;

f) „importija“ – isik, kes impordib päritolustaatusega toodet ja taotleb selle suhtes tariifset sooduskohtlemist;

g) „materjal“ – toote tootmisel kasutatud aine, sealhulgas koostisosa, tooraine, komponent või muu osa;

h) „toode“ – tootmise tulemus, isegi kui see on ette nähtud edaspidiseks kasutamiseks materjalina teise toote tootmisel; ning

i) „tootmine“ – iga liiki töö või töötlemine, kaasa arvatud komplekteerimine.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.2

Üldnõuded

PUBLIC

1. Kui lepinguosaline kohaldab vastavalt käesoleva lepingu käesolevale osale teise lepinguosalise päritolustaatusega kauba suhtes tariifset sooduskohtlemist, siis tingimusel, et toode vastab kõigile muudele käesolevas peatükis sätestatud kohaldatavatele nõuetele, käsitatakse teise lepinguosalise päritolustaatusega toodetena järgmisi tooteid:

a) tooted, mis on artikli 10.4 kohaselt täielikult saadud selle lepinguosalise territooriumil;

b) tooted, mille tootmiseks on kasutatud vaid selle lepinguosalise päritolustaatusega materjale; ning

c) tooted, mis on toodetud selle lepinguosalise territooriumil, kasutades päritolustaatuseta materjale, tingimusel et need vastavad 10-B lisas sätestatud nõuetele.

2. Kui toode on omandanud päritolustaatuse vastavalt lõikele 1, ei käsitata selle toote tootmisel kasutatud päritolustaatuseta materjale päritolustaatuseta materjalidena, kui seda toodet kasutatakse sisendmaterjalina muus tootes.

3. Päritolustaatuse omandamise nõuded peavad olema lepinguosalise territooriumil katkestusteta täidetud.

ARTIKKEL 10.3

Päritolu kumulatsioon

1. Lepinguosalise toodet käsitatakse teise lepinguosalise päritolustaatusega tootena, kui seda toodet kasutatakse sisendmaterjalina teise toote tootmisel kõnealuse teise lepinguosalise territooriumil, tingimusel et tehtav töö ja töötlus on ulatuslikum kui üks või mitu artiklis 10.6 osutatud toimingut.

2. Harmoneeritud süsteemi gruppi 3 klassifitseeritud materjale, mis on pärit lõike 4 punktis b osutatud riikidest ja mida kasutatakse harmoneeritud süsteemi alamrubriiki 1604.14 klassifitseeritud tuunikalakonservide tootmiseks, võib käsitada lepinguosalise päritolustaatusega materjalidena, kui on täidetud lõike 3 punktides a–e sätestatud tingimused ning kui kõnealune lepinguosaline saadab teate artiklis 10.31 osutatud allkomiteele läbivaatamiseks.

3. Ühiskomitee võib artiklis 10.31 osutatud allkomitee soovituse alusel otsustada, et teatavaid käesoleva artikli lõikes 4 osutatud kolmandatest riikidest[1] pärit materjale võib käsitada lepinguosalise päritolustaatusega materjalidena, kui neid kasutatakse toote tootmiseks selle lepinguosalise territooriumil, tingimusel et:

a) kummalgi lepinguosalisel on kehtiv kaubandusleping, mille kohaselt on selle kolmanda riigiga moodustatud vabakaubanduspiirkond GATT 1994 XXIV artikli tähenduses;

[1] „Kolmas riik“ on määratletud artikli 1.3 punktis c.

b) käesolevas lõikes osutatud materjalide päritolu määratakse kindlaks kooskõlas päritolureeglitega, mida kohaldatakse:

i) vastavalt ELi poole kaubanduslepingule, mille kohaselt on kõnealuse kolmanda riigiga moodustatud vabakaubanduspiirkond, kui asjaomast materjali kasutatakse toote tootmiseks Tšiilis; ning

ii) vastavalt Tšiili kaubanduslepingule, mille kohaselt on kõnealuse kolmanda riigiga moodustatud vabakaubanduspiirkond, kui asjaomast materjali kasutatakse toote tootmiseks ELi poole territooriumil;

c) kõnealuse lepinguosalise ja kõnealuse kolmanda riigi vahel on sõlmitud kokkulepe piisava halduskoostöö kohta, millega tagatakse käesoleva peatüki täielik rakendamine ja mis sisaldab sätteid materjalide päritolu käsitlevate asjakohaste dokumentide kasutamise kohta, ning kõnealune lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kõnealusest kokkuleppest;

d) materjalide tootmine või töötlemine selle lepinguosalise territooriumil on ulatuslikum kui üks või mitu artiklis 10.6 osutatud toimingut ning

e) lepinguosalised lepivad kokku võimalikes muudes kohaldatavates tingimustes.

4. Lõikes 3 osutatud kolmandad riigid on:

a) Kesk-Ameerika riigid Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua ja Panama ning

b) Andide piirkonna riigid Colombia, Ecuador ja Peruu.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.4

Täielikult ühes riigis või ühel territooriumil saadud kaup

1. Järgmisi tooteid käsitatakse kaubana, mis on täielikult saadud ühe lepinguosalise territooriumil:

a) tema territooriumil kasvatatud või koristatud taimed ja köögiviljatooted;

b) tema territooriumil sündinud ja kasvatatud elusloomad;

c) tema territooriumil kasvatatud elusloomadest saadud tooted;

d) tema territooriumil küttimise, püünisjahi, kalapüügi, kogumise või kinnipüüdmise (kuid mitte väljaspool selle lepinguosalise territoriaalmerd) tulemusena saadud tooted;

e) tema territooriumil sündinud ja kasvatatud ning tapetud loomadest saadud tooted;

f) tema territooriumil vesiviljelusest saadud tooted, kui veeorganismid, sealhulgas kalad, molluskid, koorikloomad, muud veeselgrootud ja veetaimed on sündinud või kasvatatud sellisest seemnevarust nagu munad, kalamari ja niisk, kalavastsed, kalamaimud või vastsed, sekkudes tootmise suurendamiseks kasvatus- või kasvuprotsessidesse, näiteks korrapärase asustamise, söötmise või röövloomade eest kaitsmise teel;

PUBLIC

g) tema territooriumil kaevandatud või muul viisil hangitud mineraalid või muud looduslikult esinevad ained, mida ei ole nimetatud punktides a–f;

h) merekalapüügisaadused ja muud saadused, mis on selle lepinguosalise laevaga püütud väljaspool territoriaalmerd;

i) selle lepinguosalise kalatöötlemislaevade pardal üksnes punktis h osutatud saadustest valmistatud tooted;

j) selle lepinguosalise või tema isiku poolt väljaspool territoriaalmerd merepõhjast või selle aluspinnasest kaevandatud saadused, tingimusel et sellel lepinguosalisel või tema isikul on õigus asjaomast merepõhja või selle aluspinnast töödelda;

k) tema territooriumil toodetud või seal kogutud kasutatud toodete jäätmed või jäägid, tingimusel et need tooted sobivad üksnes tooraine taaskasutamiseks; ning

l) tema territooriumil toodetud tooted, mis on toodetud üksnes punktides a–k osutatud toodetest.

2. Lõike 1 punktides h ja i kasutatud mõisted „lepinguosalise laev“ ja „lepinguosalise kalatöötlemislaev“ tähendavad vastavalt laeva ja kalatöötlemislaeva, mis:

a) on registreeritud Euroopa Liidu liikmesriigis või Tšiilis;

b) sõidab Euroopa Liidu liikmesriigi või Tšiili lipu all ja

PUBLIC

c) vastab ühele järgmistest tingimustest:

i) kuulub enam kui 50 % ulatuses Euroopa Liidu liikmesriigi või Tšiili füüsilistele isikutele või

ii) kuulub juriidilisele isikule:

A) mille peakontor ja peamine tegevuskoht on Euroopa Liidu liikmesriigis või Tšiilis ning

B) millest üle 50 % kuulub vastava lepinguosalise isikutele.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.5

Lubatud kõrvalekalded

1. Kui toote tootmisel kasutatud päritolustaatuseta materjal ei vasta 10-B lisas sätestatud nõuetele, loetakse see toode järgmistel tingimustel siiski lepinguosalise päritolustaatusega tooteks:

a) kõigi toodete puhul,[1] välja arvatud harmoneeritud süsteemi gruppidesse 50–63 klassifitseeritud tooted, ei ületa päritolustaatuseta materjalide koguväärtus 10 % toote tehasehinnast;

[1] Harmoneeritud süsteemi grupid 1–24, kooskõlas 10-A lisa märkusega 9.

b) harmoneeritud süsteemi gruppidesse 50–63 klassifitseeritud toodete puhul kohaldatakse 10-A lisa märkustes 6–8 sätestatud lubatud kõrvalekaldeid.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui toote tootmisel kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus või mass ületab päritolustaatuseta materjalide väärtuse või massi suhtes kehtestatud maksimummäära, mis on kindlaks määratud 10-B lisas sätestatud nõuetes.

3. Lõiget 1 ei kohaldata toodete suhtes, mis on artikli 10.4 tähenduses täielikult saadud ühe lepinguosalise territooriumil. Kui 10-B lisa kohaselt peavad toote tootmisel kasutatavad materjalid olema täielikult saadud ühes riigis või ühel territooriumil, kohaldatakse käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2.

ARTIKKEL 10.6

Ebapiisav töö või töötlus

1. Olenemata artikli 10.2 lõike 1 punktist c ei loeta toodet lepinguosalise päritolustaatusega tooteks, kui selle lepinguosalise territooriumil tehakse päritolustaatuseta materjalidega ainult üks või mitu järgmistest toimingutest:

a) säilitustoimingud, nagu kuivatamine, külmutamine, soolvees hoidmine jms toimingud, mille ainus eesmärk on tagada toote hea seisukorra säilimine selle vedamisel ja ladustamisel;

b) pakendite lahtivõtmine ja kokkupanek;

c) pesemine, puhastamine, tolmu, oksiidi, õli, värvi või muu katte eemaldamine;

d) tekstiili ja tekstiiltoodete triikimine või pressimine;

e) lihtsad värvimis- ja poleerimistoimingud;

f) riisi koorimine ja osaline või täielik kroovimine; teravilja ja riisi poleerimine ja glaseerimine;

g) suhkru toonimine või maitsestamine või tükkipressimine; tahke kristallsuhkru osaline või täielik jahvatamine;

h) puuviljade, pähklite ja köögiviljade koorimine, kividest või seemnetest puhastamine ja lüdimine;

i) teritamine, lihtlihvimine või lihtlõikamine;

j) tuulamine, uhtmine, sortimine, klassifitseerimine, liigitamine või kokkusobitamine;

k) lihtne klaas- või plastpudelitesse, plekkpurkidesse, kottidesse, karpidesse, kastidesse pakkimine, alustele jms kinnitamine ning kõik muu lihtne pakendamine;

l) märkide, etikettide, logode ja muude eristusmärkide kinnitamine või trükkimine toodetele või nende pakenditele;

PUBLIC

m) ühte või mitut sorti toodete segamine, sh suhkru segamine mis tahes muu ainega;

n) toote osade lihtne kokkupanemine terviktoote saamiseks või toote osadeks lammutamine;

o) lihtne vee lisamine või toodete lahjendamine või dehüdreerimine või denatureerimine või

p) loomade tapmine.

2. Lõike 1 kohaldamisel käsitatakse toimingut lihtsana, kui selle tegemiseks ei ole vaja erioskusi ega spetsiaalselt toodetud või paigaldatud masinaid, aparaate või seadmeid.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.7

Kvalifikatsiooniühik

1. Käesoleva peatüki kohaldamisel on kvalifikatsiooniühikuks konkreetne toode, mida käsitatakse põhiühikuna toote klassifitseerimisel harmoneeritud süsteemi alusel.

2. Kui kaubasaadetis koosneb mitmest identsest tootest, mis on klassifitseeritud samasse HSi rubriiki, võetakse käesoleva peatüki kohaldamisel arvesse iga üksikut toodet.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.8

Tarvikud, varuosad ja tööriistad

1. Seadme, masina, aparaadi või sõidukiga kaasas olevaid tarvikuid, varuosi ja tööriistu, mis kuuluvad tavavarustuse hulka ja mis sisalduvad selle hinnas või mille kohta ei esitata eraldi arvet, käsitatakse koos kõnealuse seadme, masina, aparaadi või sõidukiga ühe tootena.

2. Lõikes 1 osutatud tarvikuid, varuosi ja tööriistu ei võeta toote päritolu määramisel arvesse, välja arvatud päritolustaatuseta materjalide maksimaalse väärtuse arvutamisel, kui toote suhtes kohaldatakse 10-B lisas sätestatud päritolustaatuseta materjalide maksimaalset väärtust.

ARTIKKEL 10.9

Komplektid

Harmoneeritud süsteemi tõlgendamise 3. üldreeglis määratletud komplekte käsitatakse lepinguosalise päritolustaatusega komplektidena, kui kõik nende koostisosad on päritolustaatusega tooted. Kui komplekt koosneb päritolustaatusega ja päritolustaatuseta toodetest, käsitatakse komplekti tervikuna lepinguosalise päritolustaatusega komplektina, tingimusel et päritolustaatuseta toodete väärtus ei ületa 15 % komplekti tehasehinnast.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.10

Neutraalsed elemendid

Selleks et määrata kindlaks, kas toode on lepinguosalise päritolustaatusega toode või mitte, ei ole vaja kindlaks määrata järgmiste toote tootmisel kasutatavate elementide päritolu:

a) kütus, energia, katalüsaatorid ja lahustid;

b) toote katsetamiseks ja kontrollimiseks kasutatavad seadmed, aparaadid ja tarvikud;

c) masinad, tööriistad, stantsid ja valuvormid;

d) seadmete ja hoonete hooldamiseks kasutatavad varuosad ja materjalid;

e) lubrikandid, määrded, liitmismaterjalid ning muud tootmisel või seadmete ja hoonete käitamisel kasutatavad materjalid;

f) kindad, prillid, jalatsid, rõivad, ohutusvahendid ja tarvikud;

g) muu materjal, mida toode ei sisalda, kuid mille puhul on võimalik tõendada, et selle kasutamine moodustab osa toote tootmisest.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.11

Pakendid, pakkematerjalid ja mahutid

1. Kui harmoneeritud süsteemi tõlgendamise 5. üldreegli kohaselt klassifitseeritakse koos tootega ka pakkematerjalid ja mahutid, millesse toode on pakendatud jaemüügiks, ei võeta neid pakkematerjale ja mahuteid toote päritolu määramisel arvesse, välja arvatud päritolustaatuseta materjalide maksimaalse väärtuse arvutamisel, kui toote suhtes kohaldatakse päritolustaatuseta materjalide maksimaalset väärtust vastavalt 10-B lisale.

2. Selle kindlakstegemisel, kas tegemist on lepinguosalise päritolustaatusega tootega, ei võeta arvesse pakkematerjale ja mahuteid, mida kasutatakse toote kaitsmiseks veo ajal.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.12

Asendatavate materjalide arvestuslik eraldamine

1. Asendatavad päritolustaatusega ja päritolustaatuseta materjalid eraldatakse ladustamise ajal füüsiliselt, et säilitada nende vastav staatus. Neid materjale võib kasutada toote tootmisel, ilma et neid ladustamise ajal füüsiliselt eraldataks, tingimusel et kasutatakse arvestusliku eraldamise meetodit.

2. Lõikes 1 osutatud arvestusliku eraldamise meetodit kohaldatakse kooskõlas varude haldamise meetodiga, mis tuleneb lepinguosalise territooriumil rakendatavatest üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtetest. Arvestusliku eraldamise meetod peab tagama, et nende toodete arv, mida võib käsitada lepinguosalise päritolustaatusega toodetena, ei ületa ühelgi ajahetkel arvu, mis oleks saadud varude füüsilisel eraldamisel nende ladustamise ajal.

3. Lõike 1 kohaldamisel tähendavad „asendatavad materjalid“ sama liiki ja sama kaubandusliku kvaliteediga materjale, millel on samad tehnilised ja füüsikalised omadused ning mida ei saa üksteisest eristada, kui need on lõpptootesse lisatud.

ARTIKKEL 10.13

Tagastatud tooted

Kui lepinguosalise päritolustaatusega toode eksporditakse selle lepinguosalise territooriumilt kolmandasse riiki ja tagastatakse selle lepinguosalise territooriumile, käsitatakse seda päritolustaatuseta tootena, välja arvatud juhul, kui selle lepinguosalise tolliasutusele tõendatakse, et:

a) tagastatud toode on täpselt sama toode kui eksporditud toode ja

b) tagastatud tootega ei ole kolmandas riigis ega eksportimise ajal tehtud ühtegi muud toimingut peale nende, mis olid vajalikud toote hea seisukorra säilitamiseks.

ARTIKKEL 10.14

Mittemuutmise reegel

1. Lepinguosalise territooriumil vabasse ringlusse laskmiseks deklareeritud päritolustaatusega toodet ei tohi pärast eksportimist ja enne vabasse ringlusse laskmiseks deklareerimist muuta ega muundada ning sellega ei tohi teha muid toiminguid peale nende, mis on vajalikud toote hea seisukorra säilitamiseks või märkide, etikettide, plommide või dokumentide lisamiseks, et tagada vastavus importiva lepinguosalise konkreetsetele riigisisestele nõuetele.

PUBLIC

2. Toodet võib ladustada või esitleda kolmandas riigis, tingimusel et see jääb kõnealuses kolmandas riigis tollijärelevalve alla.

3. Ilma et see piiraks B jao kohaldamist, võib kaubasaadetised kolmanda riigi territooriumil jagada osadeks, kui seda teeb eksportija või see toimub tema vastutusel, tingimusel et need kaubasaadetised jäävad kolmandas riigis tollijärelevalve alla.

4. Kui tekib kahtlus, kas lõigetes 1–3 sätestatud tingimused on täidetud või mitte, võib importiva lepinguosalise tolliasutus nõuda, et importija tõendaks nende tingimuste täitmist. Seda võib teha mis tahes viisil, sealhulgas selliste lepinguliste veodokumentidega nagu veokiri, faktiliste või konkreetsete tõenditega, mis põhinevad pakendite märgistamisel või nummerdamisel, või muude tootega seotud tõenditega.

ARTIKKEL 10.15

Näitused

1. Päritolustaatusega toodete suhtes, mis saadetakse kolmandasse riiki näitusele ja müüakse pärast näitust impordiks lepinguosalise territooriumile, kohaldatakse importimisel käesoleva lepingu käesoleva osa sätteid, kui tolliasutusele tõendatakse, et:

a) eksportija on saatnud need tooted lepinguosalise territooriumilt sellesse kolmandasse riiki, kus näitus toimus, ja on neid seal eksponeerinud;

b) see eksportija on tooted müünud või muul viisil võõrandanud lepinguosalise territooriumil asuvale isikule;

c) tooted on saadetud näituse ajal või vahetult pärast seda samas seisukorras, milles need näitusele saadeti; ning

d) tooteid ei ole pärast näitusele saatmist kasutatud muudel eesmärkidel kui näitusel esitlemiseks.

2. Päritolukinnitus väljastatakse kooskõlas B jaoga ja esitatakse tolliasutustele importiva lepinguosalise tolliprotseduuride kohaselt. Päritolukinnitusel tuleb märkida näituse nimi ja aadress.

3. Lõiget 1 kohaldatakse kõikide kaubandus-, tööstus-, põllumajandus- või käsitöönäituste, messide või samalaadsete avalike näituste või väljapanekute suhtes, mida ei korraldata isiklikel eesmärkidel kauplustes või äriruumides välismaiste toodete müümiseks ja mille jooksul tooted jäävad tollikontrolli alla.

4. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib nõuda tõendeid selle kohta, et tooted on jäänud näituse toimumise riigis tollikontrolli alla, ning täiendavaid dokumentaalseid tõendeid selle kohta, millistel tingimustel neid tooteid on eksponeeritud.

PUBLIC

B JAGU

PÄRITOLUMENETLUSED

ARTIKKEL 10.16

Tariifse sooduskohtlemise taotlus

1. Importiv lepinguosaline võimaldab tariifset sooduskohtlemist käesoleva peatüki tähenduses teise lepinguosalise päritolustaatusega tootele importija tariifse sooduskohtlemise taotluse alusel. Importija vastutab tariifse sooduskohtlemise taotluse õigsuse ja käesolevas peatükis sätestatud nõuete täitmise eest.

2. Tariifse sooduskohtlemise taotluse aluseks on kas:

a) päritolukinnitus, mille eksportija on väljastanud vastavalt artiklile 10.17;

b) importija teadmine, arvestades ka artiklis 10.19 sätestatud tingimusi.

3. Tariifse sooduskohtlemise taotlus ja selle alus, millele on osutatud lõikes 2, esitatakse tollideklaratsioonis kooskõlas importiva lepinguosalise õigusnormidega.

PUBLIC

4. Importija, kes esitab tariifse sooduskohtlemise taotluse, mis põhineb lõike 2 punktis a osutatud päritolukinnitusel, säilitab päritolukinnituse ja esitab selle nõudmise korral importiva lepinguosalise tolliasutusele.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.17

Päritolukinnitus

1. Toote eksportija väljastab päritolukinnituse, mis põhineb toote päritolustaatust tõendaval teabel, sealhulgas asjakohasel juhul teabel toote tootmisel kasutatud materjalide päritolustaatuse kohta.

2. Eksportija vastutab väljastatud päritolukinnituse ja lõike 1 kohaselt esitatud teabe õigsuse eest. Kui eksportijal on alust arvata, et päritolukinnitus sisaldab ebaõiget teavet või põhineb ebaõigel teabel, teavitab ta importijat viivitamata toote päritolustaatust mõjutavatest muutustest. Sel juhul parandab importija impordideklaratsiooni ja maksab tasumisele kuuluva tollimaksu.

3. Eksportija kasutab päritolukinnituse väljastamiseks üht 10-C lisas sätestatud keeleversioonidest ja esitab päritolukinnituse kaubaarvel või muul äridokumendil, milles päritolustaatusega toodet kirjeldatakse piisavalt täpselt, et seda oleks võimalik harmoneeritud süsteemi nomenklatuuris identifitseerida. Importiv lepinguosaline ei nõua importijalt päritolukinnituse tõlke esitamist.

4. Päritolukinnitus kehtib üks aasta alates selle koostamise kuupäevast.

5. Päritolukinnituse võib väljastada:

a) ühest või mitmest tootest koosneva ühekordse kaubasaadetise kohta, mis imporditakse lepinguosalise territooriumile, või

b) mitme identsetest toodetest koosneva kaubasaadetise kohta, mis imporditakse lepinguosalise territooriumile päritolukinnituses märgitud ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 12 kuud.

6. Importiv lepinguosaline lubab importija taotlusel ja juhul, kui importiva lepinguosalise kehtestatud nõuetest ei tulene teisiti, esitada üheainsa päritolukinnituse harmoneeritud süsteemi tõlgendamise 2. üldreegli punkti a tähenduses kokkupanemata või lahtivõetud toodete kohta, mis on klassifitseeritud harmoneeritud süsteemi XV–XXI jaotisesse ja mis imporditakse osade kaupa.

ARTIKKEL 10.18

Väikesed lahknevused ja väikesed vead

Importiva lepinguosalise tolliasutus ei lükka tariifse sooduskohtlemise taotlust tagasi, kui päritolukinnituse ja tolliasutusele esitatud dokumentide vahel esinevad väikesed lahknevused või kui päritolukinnituses esinevad väikesed vead.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.19

Importija teadmine

1. Importiv lepinguosaline võib oma õigusnormides sätestada tingimused, mille kohaselt määratakse kindlaks, millised importijad võivad esitada tariifse sooduskohtlemise taotluse importija teadmise alusel.

2. Olenemata lõikest 1 peab importija teadmine, et toode on päritolustaatusega, põhinema teabel, mis tõendab, et toode kvalifitseerub tegelikult päritolustaatusega tooteks ja vastab päritolustaatuse omandamiseks käesolevas peatükis sätestatud nõuetele.

ARTIKKEL 10.20

Andmete säilitamise nõuded

1. Importija, kes taotleb lepinguosalise territooriumile imporditava toote suhtes tariifset sooduskohtlemist, peab:

a) juhul, kui sooduskohtlemise taotlus põhineb päritolukinnitusel, säilitama eksportija väljastatud päritolukinnitust vähemalt kolm aastat alates toote sooduskohtlemise taotluse kuupäevast; ning

PUBLIC

b) juhul, kui sooduskohtlemise taotlus põhineb importija teadmisel, säilitama teavet, mis tõendab, et toode vastab päritolustaatuse omandamiseks käesolevas peatükis sätestatud nõuetele, vähemalt kolm aastat alates sooduskohtlemise taotluse esitamise kuupäevast.

2. Päritolukinnituse väljastanud eksportija säilitab päritolukinnituse koopiaid ja kõiki muid dokumente, mis tõendavad toote vastavust päritolustaatuse omandamiseks käesolevas peatükis sätestatud nõuetele, vähemalt neli aastat pärast päritolukinnituse väljastamist.

3. Käesoleva artikli kohaselt säilitatavaid dokumente võib hoida elektroonilisel kujul vastavalt importiva või eksportiva lepinguosalise õigusnormidele.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.21

Erandid päritolukinnitusi käsitlevatest nõuetest

1. Tooteid, mis saadetakse pakkidena eraisikult eraisikule või mis kuuluvad reisijate isikliku pagasi hulka, võib importida päritolustaatusega toodetena, ilma et päritolukinnitus oleks nõutav, tingimusel et neid tooteid ei impordita kaubanduslikul eesmärgil, need on deklareeritud käesoleva peatüki nõuetele vastavatena ja sellise deklaratsiooni õigsuses ei ole kahtlust.

2. Importi, mis on juhuslik ja koosneb üksnes kauba saajate või reisijate või nende pereliikmete isiklikuks tarbeks mõeldud toodetest, ei käsitata impordina kaubanduslikul eesmärgil, kui kauba laadi ja koguse põhjal on ilmne, et sellel puudub kaubanduslik eesmärk, tingimusel et import ei ole osa impordiseeriast, mida võib põhjendatult pidada impordiks, mida teostatakse eraldi selleks, et vältida päritolukinnituse nõude täitmist.

3. Lõikes 1 osutatud toodete koguväärtus ei tohi ületada 500 eurot või sellega võrdväärset summat lepinguosalise vääringus, kui tegemist on pakkidega, või 1 200 eurot või sellega võrdväärset summat lepinguosalise vääringus, kui tegemist on reisijate isikliku pagasi hulka kuuluvate toodetega.

ARTIKKEL 10.22

Kontrollimine

1. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib kontrollida toote päritolustaatust või muude käesolevas peatükis sätestatud nõuete täitmist riskihindamise meetodite alusel, mis võivad hõlmata juhuvalikut. Selliseks kontrollimiseks võib importiva lepinguosalise tolliasutus saata teabenõude importijale, kes esitas sooduskohtlemise taotluse vastavalt artiklile 10.16.

2. Importiva lepinguosalise tolliasutus, kes saadab lõike 1 kohase teabenõude, ei nõua toote päritolu kohta rohkem kui järgmist teavet:

a) päritolukinnitus, kui sooduskohtlemise taotlus põhines päritolukinnitusel; ning

b) teave päritolukriteeriumide täitmise kohta, mis on järgmine:

i) kui päritolukriteerium on „täielikult saadud ühes riigis või ühel territooriumil“, siis kohaldatav kategooria (nagu saagikoristus, kaevandamine, kalapüük) ja tootmiskoht;

ii) kui päritolukriteerium põhineb tariifse klassifitseerimise muutmisel, siis kõigi päritolustaatuseta materjalide loetelu, sealhulgas nende materjalide tariifne klassifikatsioon (päritolukriteeriumist sõltuvalt kas 2-, 4- või 6-kohaline number);

iii) kui päritolukriteerium põhineb väärtusmeetodil, siis lõpptoote väärtus ja kõigi tootmisel kasutatud päritolustaatuseta materjalide väärtus;

iv) kui päritolukriteerium põhineb toote massil, siis lõpptoote mass ja lõpptootes kasutatud asjaomaste päritolustaatuseta materjalide mass; ning

v) kui päritolukriteerium põhineb konkreetsel tootmisprotsessil, siis selle konkreetse protsessi kirjeldus.

PUBLIC

3. Nõutud teavet esitades võib importija lisada muud teavet, mida ta peab kontrollimise seisukohast asjakohaseks.

4. Kui tariifse sooduskohtlemise taotlus põhineb eksportija väljastatud päritolukinnitusel, millele on osutatud artikli 10.16 lõike 2 punktis a, esitab importija kõnealuse päritolukinnituse, kuid võib vastata importiva lepinguosalise tolliasutusele märkides, et käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud teavet ei ole võimalik esitada.

5. Kui tariifse sooduskohtlemise taotlus põhineb importija teadmisel, millele on osutatud artikli 10.16 lõike 2 punktis b, võib kontrolli teostav importiva lepinguosalise tolliasutus pärast selle artikli lõike 1 kohase teabenõude esitamist saata importijale täiendava teabenõude, kui ta leiab, et toote päritolustaatuse või muude käesolevas peatükis sätestatud nõuete täitmise kontrollimiseks on vaja lisateavet. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib vajaduse korral nõuda importijalt konkreetseid dokumente ja teavet.

6. Kui importiva lepinguosalise tolliasutus otsustab peatada asjaomastele toodetele tariifse sooduskohtlemise kohaldamise kuni kontrollitulemuste selgumiseni, võib ta pakkuda importijale võimalust tooted vabastada. Toodete vabastamise tingimusena võib importiv lepinguosaline nõuda tagatist või muud asjakohast ettevaatusabinõud. Tariifse sooduskohtlemise peatamine lõpetatakse võimalikult kiiresti pärast seda, kui importiva lepinguosalise tolliasutus on kindlaks teinud asjaomaste toodete päritolustaatuse või muude käesolevas peatükis sätestatud nõuete täitmise.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.23

Halduskoostöö

1. Selleks et tagada käesoleva peatüki nõuetekohane kohaldamine, teevad lepinguosalised toodete päritolustaatuse või muude käesolevas peatükis sätestatud nõuete täitmise kontrollimiseks teineteisega oma tolliasutuste kaudu koostööd.

2. Kui tariifse sooduskohtlemise taotlus põhineb artikli 10.16 lõike 2 punktis a osutatud päritolukinnitusel, võib kontrolli teostav importiva lepinguosalise tolliasutus pärast seda, kui ta on artikli 10.22 lõike 1 kohaselt nõudnud teavet importijalt, saata kahe aasta jooksul pärast sooduskohtlemise taotluse esitamise kuupäeva teabenõude eksportiva lepinguosalise tolliasutusele, kui ta leiab, et toote päritolustaatuse või käesolevas peatükis sätestatud muude nõuete täitmise kontrollimiseks on vaja lisateavet. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib vajaduse korral nõuda eksportiva lepinguosalise tolliasutuselt konkreetseid dokumente ja teavet.

3. Importiva lepinguosalise tolliasutus lisab lõikes 2 osutatud teabenõudele järgmise teabe:

a) päritolukinnitus või selle koopia;

PUBLIC

b) teabenõude esitanud tolliasutuse andmed;

c) kontrollitava eksportija nimi;

d) kontrollimise objekt ja ulatus ning

e) vajaduse korral kõik asjakohased dokumendid.

4. Eksportiva lepinguosalise tolliasutus võib kooskõlas kõnealuse lepinguosalise õigusnormidega teostada omapoolse kontrolli, nõudes eksportijalt dokumentide või mis tahes muude tõendite esitamist või külastades eksportija valdusi, et vaadata läbi dokumendid ja tutvuda toote tootmisel kasutatavate vahenditega.

5. Pärast lõikes 2 osutatud teabenõude saamist esitab eksportiva lepinguosalise tolliasutus importiva lepinguosalise tolliasutusele järgmise teabe:

a) nõutavad dokumendid, kui need on olemas;

b) arvamus toote päritolustaatuse kohta;

c) kontrollitud toote kirjeldus ning päritolureeglite kohaldamiseks vajalik tariifne klassifikatsioon;

PUBLIC

d) toote päritolustaatust kinnitav tootmisprotsessi kirjeldus ja selgitus;

e) teave selle kohta, kuidas toote päritolustaatust lõike 4 kohaselt kontrolliti; ning

f) vajaduse korral lisadokumendid.

6. Eksportiva lepinguosalise tolliasutus ei edasta lõike 5 punktis a või f osutatud teavet importiva lepinguosalise tolliasutusele ilma eksportija nõusolekuta.

7. Lepinguosaliste tolliasutused peaksid kogu nõutud teavet, sealhulgas lisadokumente ja kogu muud kontrolli käsitlevat teavet, soovitavalt vahetama elektrooniliselt.

8. Lepinguosalised esitavad käesoleva lepingu käesoleva osa kohaselt määratud koordinaatorite kaudu teineteisele oma tolliasutuste kontaktandmed, samuti neis kontaktandmetes toimunud muutused 30 päeva jooksul pärast muutuse toimumist.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.24

Vastastikune abi pettusevastases võitluses

Käesoleva peatüki sätete rikkumise kahtluse korral osutavad lepinguosalised üksteisele vastastikust abi vastavalt käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitlevale protokollile.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.25

Tariifse sooduskohtlemise taotluste rahuldamata jätmine

1. Kui lõigetes 3–5 sätestatud nõuetest ei tulene teisiti, võib importiva lepinguosalise tolliasutus jätta tariifse sooduskohtlemise taotluse rahuldamata, kui:

a) kolme kuu jooksul pärast artikli 10.22 lõike 1 kohase teabenõude esitamist:

i) ei ole importija vastanud;

ii) ei ole päritolukinnitust esitatud, kuigi tariifse sooduskohtlemise taotlus põhines artikli 10.16 lõike 2 punktis a osutatud päritolukinnitusel või

iii) ei ole importija esitanud piisavat teavet toote päritolustaatuse kinnitamiseks, kuigi tariifse sooduskohtlemise taotlus põhines artikli 10.16 lõike 2 punktis b osutatud importija teadmisel;

b) kolme kuu jooksul pärast lisateabe nõudmist vastavalt artikli 10.22 lõikele 5:

i) ei ole importija vastanud või

ii) ei ole importija esitanud piisavat teavet toote päritolustaatuse kinnitamiseks;

c) kümne kuu jooksul pärast artikli 10.23 lõike 2 kohase teabenõude esitamist:

i) ei ole eksportiva lepinguosalise tolliasutus vastanud või

ii) ei ole eksportiva lepinguosalise tolliasutus esitanud piisavat teavet toote päritolustaatuse kinnitamiseks.

2. Importiva lepinguosalise tolliasutus võib tariifse sooduskohtlemise taotluse rahuldamata jätta, kui taotluse esitanud importija ei täida muid käesolevas peatükis sätestatud nõudeid kui need, mis on seotud toodete päritolustaatusega.

PUBLIC

3. Kui importiva lepinguosalise tolliasutusel on piisav alus tariifse sooduskohtlemise taotluse rahuldamata jätmiseks vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 ja kui eksportiva lepinguosalise tolliasutus on esitanud artikli 10.23 lõike 5 punkti b kohase arvamuse, milles kinnitatakse toodete päritolustaatust, teatab importiva lepinguosalise tolliasutus eksportiva lepinguosalise tolliasutusele oma kavatsusest sooduskohtlemise taotlus rahuldamata jätta kahe kuu jooksul alates kõnealuse arvamuse kättesaamisest.

4. Pärast lõikes 3 osutatud teate edastamist korraldatakse lepinguosalise taotlusel konsultatsioonid kolme kuu jooksul kõnealuse teate kuupäevast arvates. Konsultatsioonide pidamise aega võib poolte tolliasutuste vastastikusel kokkuleppel igal üksikjuhul eraldi pikendada. Konsulteerimine võib toimuda artiklis 10.31 osutatud allkomitee kehtestatud korras.

5. Konsulteerimise tähtaja möödumisel jätab importiva lepinguosalise tolliasutus tariifse sooduskohtlemise taotluse rahuldamata üksnes juhul, kui tal ei ole võimalik toote päritolustaatust kinnitada ja ta on andnud importijale õiguse olla ära kuulatud.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.26

Konfidentsiaalsus

1. Kumbki lepinguosaline kohustub kooskõlas oma õigusnormidega tagama teise lepinguosalise poolt käesoleva peatüki kohaselt talle esitatud teabe konfidentsiaalsuse ja kaitsma seda teavet avalikustamise eest.

2. Importiva lepinguosalise asutused kasutavad neile laekunud teavet üksnes käesoleva peatüki kohaldamiseks.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et käesoleva peatüki kohaselt kogutud konfidentsiaalset teavet ei kasutata muul eesmärgil kui toodete päritolu ja tolliküsimusi käsitlevate otsuste haldamine ja täitmise tagamine, kui konfidentsiaalse teabe esitanud isik või lepinguosaline ei ole andnud luba muul eesmärgil kasutamiseks.

4. Olenemata lõikest 3 võib lepinguosaline lubada kasutada käesoleva peatüki kohaselt kogutud teavet haldus-, kohtu- või kohtulaadsetes menetlustes, mis algatatakse käesoleva peatüki rakendamisega seotud tollialaste õigusnormide rikkumise tõttu. Lepinguosaline teavitab enne sellist kasutamist asjaomase teabe esitanud isikut või lepinguosalist.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.27

Tagasimaksed ja tariifse sooduskohtlemise taotlused pärast importimist

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette, et importija võib pärast importimist taotleda tariifset sooduskohtlemist ja toote eest makstud ülemääraste tollimaksude tagasimaksmist, kui:

a) importija ei taotlenud tariifset sooduskohtlemist importimise ajal;

b) taotlus esitatakse hiljemalt kaks aastat pärast importimise kuupäeva; ning

c) asjaomane toode vastas tariifse sooduskohtlemise tingimustele ajal, mil see imporditi lepinguosalise territooriumile.

2. Lõike 1 kohaselt esitatud taotluse alusel tariifse sooduskohtlemise võimaldamise tingimusena võib importiv lepinguosaline nõuda, et importija:

a) taotleks tariifset sooduskohtlemist kooskõlas importiva lepinguosalise õigusnormidega;

b) esitaks vajaduse korral päritolukinnituse ning

c) täidaks samal viisil kõik muud käesolevas peatükis sätestatud nõuded, mis olnuks kohaldatavad siis, kui tariifset sooduskohtlemist oleks taotletud importimise ajal.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.28

Haldusmeetmed ja -karistused

1. Vajaduse korral kehtestab lepinguosaline kooskõlas oma vastavate õigusnormidega haldusmeetmed ja -karistused isiku suhtes, kes toote tariifse sooduskohtlemise saamiseks koostab või laseb koostada dokumendi, mis sisaldab ebaõiget teavet, või kes ei täida nõudeid, mis on sätestatud:

a) artiklis 10.20;

b) artikli 10.23 lõikes 4, jättes esitamata tõendid või keeldudes külastuse lubamisest, või

c) artikli 10.17 lõikes 2, jättes tollideklaratsioonis esitatud tariifse sooduskohtlemise taotluse parandamata ja tasumisele kuuluva tollimaksu maksmata, kui algne sooduskohtlemise taotlus põhines ebaõigel teabel.

2. Juhtudel, kui importija teatab vabatahtlikult sooduskohtlemise taotluse parandamisest enne kontrollinõude saamist, võtab lepinguosaline oma õigusnormide kohaldamisel arvesse WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduva kaubanduse lihtsustamise lepingu artikli 6 lõiget 3.6.

PUBLIC

C JAGU

LÕPPSÄTTED

PUBLIC

ARTIKKEL 10.29

Ceuta ja Melilla

1. Käesoleva peatüki kohaldamisel ei hõlma ELi poole puhul mõiste „lepinguosaline“ Ceutat ja Melillat.

2. Ceutasse ja Melillasse importimisel kohaldatakse Tšiilist pärit toodete suhtes käesoleva lepingu käesoleva osa alusel sama tollirežiimi, mida kohaldatakse Euroopa Liidu tolliterritooriumilt pärit toodete suhtes Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemise akti protokolli nr 2 alusel. Tšiili kohaldab Ceutast ja Melillast pärinevate käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud toodete importimisel sama tollirežiimi, mida kohaldatakse ELi poole territooriumilt imporditavate ja sealt pärinevate toodete suhtes.

3. Käesolevas peatükis sätestatud päritolureegleid ja -menetlusi kohaldatakse *mutatis mutandis* toodete suhtes, mida eksporditakse Tšiilist Ceutasse ja Melillasse, ning toodete suhtes, mida eksporditakse Ceutast ja Melillast Tšiilisse.

4. Ceutat ja Melillat käsitatakse ühtse territooriumina.

5. Artiklit 10.3 kohaldatakse toodete impordi ja ekspordi suhtes ELi poole, Tšiili ning Ceuta ja Melilla vahel.

6. Sõltuvalt toote päritolust märgib eksportija 10-C lisas esitatud päritolukinnituse teksti lahtris 3 „Tšiili“ või „Ceuta ja Melilla“.

7. Käesoleva artikli kohaldamise eest Ceutas ja Melillas vastutab Hispaania Kuningriigi toll.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.30

Muudatused

Ühisnõukogu võib võtta vastu otsuseid käesoleva peatüki ja 10-A – 10-E lisa muutmiseks vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a.

ARTIKKEL 10.31

Tolli, kaubanduse lihtsustamise ja päritolureeglite allkomitee

1. Tolli, kaubanduse lihtsustamise ja päritolureeglite allkomitee, mis moodustatakse artikli 8.8 lõike 1 kohaselt (edaspidi „allkomitee“), koosneb tolliküsimuste eest vastutavatest lepinguosaliste esindajatest.

2. Allkomitee vastutab käesoleva peatüki tõhusa rakendamise ja kohaldamise eest.

3. Käesoleva peatüki kohaldamisel on allkomiteel järgmised ülesanded:

a) vaadata läbi ja vajaduse korral esitada ühiskomiteele soovitusi seoses järgmisega:

   i) käesoleva peatüki rakendamine ja kohaldamine ning

   ii) lepinguosaliste ettepanekud käesoleva peatüki ja 10-A –10-E lisa muutmiseks;

b) esitada ühiskomiteele ettepanekuid selgitavate märkuste vastuvõtmiseks, et hõlbustada käesoleva peatüki rakendamist; ning

c) arutada muid käesoleva peatükiga seotud küsimusi vastavalt lepinguosaliste kokkuleppele.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.32

Teel olevad või ladustatavad tooted

Lepinguosalised võivad käesoleva lepingu käesolevat osa kohaldada toodete suhtes, mis vastavad käesolevale peatükile ja on käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval transiidis või ajutiselt ladustatud tollilaos või ELi poole või Tšiili vabatsoonis, tingimusel et importiva lepinguosalise tolliasutusele esitatakse päritolukinnitus.

PUBLIC

ARTIKKEL 10.33

Selgitavad märkused

Selgitavad märkused käesoleva peatüki tõlgendamise, kohaldamise ja haldamise kohta on esitatud 10-E lisas.

11. PEATÜKK

TOLL JA KAUBANDUSE LIHTSUSTAMINE

PUBLIC

ARTIKKEL 11.1

Eesmärgid

1. Lepinguosalised tunnistavad tolli ja kaubanduse lihtsustamise olulisust arenevas üleilmses kaubanduskeskkonnas.

2. Lepinguosalised tunnistavad, et impordi-, ekspordi- ja transiidinõuete ja -protseduuride aluseks on rahvusvahelised kaubandus- ja tollialased õigusaktid ja standardid.

3. Lepinguosalised tunnistavad, et tollialased õigusnormid ei tohi olla diskrimineerivad ning et tolliprotseduurid peavad põhinema tänapäevaste meetodite ja tõhusa kontrolli kasutamisel, et võidelda pettuste vastu, kaitsta tarbijate tervist ja ohutust ning edendada seaduslikku kaubandust. Kumbki lepinguosaline peaks oma tollialased õigusnormid ja tolliprotseduurid korrapäraselt läbi vaatama. Samuti tunnistavad lepinguosalised, et nende tolliprotseduurid ei tohi olla rohkem halduslikult koormavad ega kaubandust piiravad, kui on vaja õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks, ning et neid protseduure tuleb kohaldada prognoositaval, järjekindlal ja läbipaistval viisil.

4. Lepinguosalised lepivad kokku omavahelise koostöö tugevdamises eesmärgiga tagada, et asjaomased tollialased õigusnormid ja tolliprotseduurid ning asjaomaste asutuste haldussuutlikkus täidavad kaubanduse lihtsustamise edendamise eesmärke, tagades samal ajal tõhusa tollikontrolli.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.2

Mõisted

Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab „tolliasutus“:

a) Tšiili puhul riiklikku tolliteenistust *Servicio Nacional de Aduanas* või selle õigusjärglast ning

b) ELi poole puhul tolliküsimuste eest vastutavaid Euroopa Komisjoni talitusi ning liikmesriikide tolliasutusi ja muid asutusi, kes vastutavad tollialaste õigusnormide kohaldamise ja täitmise tagamise eest.

ARTIKKEL 11.3

Tollikoostöö

PUBLIC

1. Lepinguosalised teevad tolliküsimustes koostööd oma vastavate tolliasutuste kaudu, et tagada artiklis 11.1 sätestatud eesmärkide saavutamine.

2. Lepinguosalised arendavad koostööd, sealhulgas:

a) vahetades teavet tollialaste õigusnormide ja nende rakendamise ning tolliprotseduuride kohta, eelkõige järgmistes valdkondades:

   i) tolliprotseduuride lihtsustamine ja ajakohastamine;

   ii) intellektuaalomandi õiguskaitse tagamine tolliasutuste poolt;

   iii) transiidi ja ümberlaadimise hõlbustamine;

   iv) suhted äriringkondadega; ning

   v) tarneahela turvalisus ja riskijuhtimine;

b) tehes koostööd tollialastes küsimustes, mis on seotud rahvusvaheliste kaubatarneahelate toimimise tagamise ja hõlbustamisega kooskõlas maailmakaubanduse tagamise ja lihtsustamise standardite raamistikuga, mille Maailma Tolliorganisatsioon võttis vastu 2005. aasta juunis;

c) kaaludes ühisalgatusi, mis on seotud impordi-, ekspordi- ja muude tolliprotseduuridega, sealhulgas parimate tavade vahetamise ja tehnilise abiga, ning äriringkondadele tõhusa teenuse osutamise tagamisega; selline koostöö võib hõlmata tollilaboritega, tolliametnike koolitamisega ning tollikontrolli ja -protseduuride uue tehnoloogiaga seotud teabevahetust;

d) tugevdades omavahelist tollialast koostööd rahvusvahelistes organisatsioonides, nagu WTO ja Maailma Tolliorganisatsioon;

e) nähes asjakohastel ja vajalikel juhtudel ette volitatud ettevõtjate programmide ja samaväärsete kaubanduse lihtsustamise meetmete vastastikuse tunnustamise;

f) vahetades teavet riskijuhtimismeetodite, riskistandardite ja turvakontrollide kohta, et võimalikult suures ulatuses kehtestada riskijuhtimismeetodite ning nendega seotud tingimuste ja programmide miinimumnõuded;

PUBLIC

g) püüdes ühtlustada oma impordi-, ekspordi- ja muude tolliprotseduuride andmenõudeid, rakendades ühiseid standardeid ja andmeelemente kooskõlas Maailma Tolliorganisatsiooni andmemudeliga;

h) jagades oma ühtse teeninduskeskkonna süsteemide väljatöötamisel ja kasutuselevõtmisel saadud kogemusi ning vajaduse korral töötades välja nende süsteemide jaoks ühised andmeelementide kogumid;

i) tagades dialoogi pidamise oma vastavate poliitikaekspertide vahel, et edendada eelotsuste kasulikkust, tõhusust ja kohaldatavust tolliasutuste ja kauplejate jaoks; ning

j) vahetades vajaduse korral ja asjakohastel juhtudel tolliasutuste vahelise struktureeritud ja korduva teabevahetuse kaudu teatavat liiki tolliteavet konkreetsetel eesmärkidel, nimelt riskijuhtimise parandamiseks ja tollikontrolli tõhustamiseks, meetmete suunamiseks maksude kogumise või ohutuse ja turvalisuse seisukohast riskantsetele kaupadele ning seadusliku kaubanduse lihtsustamiseks; selline teabevahetus ei piira teabevahetust, mis võib toimuda lepinguosaliste vahel vastavalt käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitlevale protokollile.

3. Käesoleva peatüki alusel toimuva lepinguosaliste vahelise teabevahetuse suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* teabe konfidentsiaalsuse ja isikuandmete kaitse nõudeid, mis on sätestatud käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitleva protokolli artiklis 12, samuti lepinguosaliste õigusnormides sätestatud konfidentsiaalsuse ja eraelu puutumatuse nõudeid.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.4

Vastastikune haldusabi

Lepinguosalised osutavad tolliküsimustes üksteisele vastastikust haldusabi kooskõlas käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitleva protokolliga.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.5

Tollialased õigusnormid ja tolliprotseduurid

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema tollialased õigusnormid ja tolliprotseduurid:

a) põhinevad tolli ja kaubanduse valdkonnas kohaldatavatel rahvusvahelistel õigusaktidel ja standarditel, sealhulgas 14. juunil 1983 Brüsselis sõlmitud rahvusvahelisel kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi konventsioonil, samuti Maailma Tolliorganisatsiooni maailmakaubanduse tagamise ja lihtsustamise standardite raamistikul ja Maailma Tolliorganisatsiooni andmemudelil ning asjakohasel juhul 18. mail 1973 Kyotos sõlmitud ja Maailma Tolliorganisatsiooni nõukogu poolt 1999. aasta juunis vastu võetud tolliprotseduuride lihtsustamist ja ühtlustamist käsitleva muudetud Kyoto konventsiooni sisulistel elementidel;

b) põhinevad seadusliku kaubanduse kaitsel ja lihtsustamisel tema õigusnormidega ette nähtud kohaldatavate nõuete täitmise tagamise kaudu ning

c) on proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad ning nendega välditakse ettevõtjate tarbetut koormamist, nähakse ette täiendav lihtsustamine ettevõtjate puhul, kes täidavad nõudeid kõrgel tasemel, sealhulgas sooduskohtlemine seoses kauba vabastamisele eelneva tollikontrolliga, ning tagatakse kaitsemeetmed pettuste ja ebaseadusliku või kahjustatava tegevuse vastu.

2. Töömeetodite täiustamiseks ning tollitoimingute mittediskrimineerivuse, läbipaistvuse, tõhususe, terviklikkuse ja usaldusväärsuse tagamiseks teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) vaatab nõuded ja formaalsused läbi ning võimaluse korral lihtsustab neid, et tagada kauba kiire vabastamine ja vormistamine;

b) teeb tööd tolli- ja muude asutuste nõutavate andmete ja dokumentide edasise lihtsustamise ja standardimise nimel, et vähendada ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate aja- ja rahakulu, ning

c) tagab kõrgeimate usaldusväärsusstandardite säilitamise, rakendades meetmeid, mis kajastavad kõnealuses valdkonnas kohaldatavate asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonide ja õigusaktide põhimõtteid.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.6

Kauba vabastamine

Kumbki lepinguosaline tagab, et tema tolliasutused, piiriteenistused või muud pädevad asutused:

a) näevad ette kauba viivitamatu vabastamise ajavahemiku jooksul, mis ei ole pikem, kui on vaja tollialaste ja muude kaubandusega seotud õigusnormide järgimise ja formaalsuste täitmise tagamiseks;

b) näevad ette dokumentide ja muu nõutava teabe eelneva elektroonilise edastamise ja töötlemise enne kauba saabumist;

c) näevad ette võimaluse kauba vabastamiseks enne tollimaksude, maksude, tasude ja lõivude lõplikku kindlaksmääramist, tingimusel et esitatakse tagatis, kui see on ette nähtud liikmesriigi õigusnormidega, et tagada nende maksmine; ning

d) omistavad nõutavate kontrollide planeerimisel ja läbiviimisel asjakohase prioriteetsuse kiiresti riknevale kaubale.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.7

Lihtsustatud tolliprotseduurid

Kumbki lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima meetmed, mis võimaldavad tema õigusnormides sätestatud kriteeriumidele vastavatel ettevõtjatel saada kasu tolliprotseduuride täiendavast lihtsustamisest. Sellised meetmed võivad hõlmata tollideklaratsioone, mis näevad ette väiksemal hulgal andmete või lisadokumentide esitamise, või perioodilisi tollideklaratsioone, mis hõlmavad korduvat importi teatava ajavahemiku jooksul pärast kõnealuse imporditud kauba vabastamist ning on ette nähtud tollimaksude ja maksude kindlaksmääramiseks ja tasumiseks, või muid menetlusi, mis näevad ette teatavate saadetiste vabastamise kiirendatud korras.

ARTIKKEL 11.8

Volitatud ettevõtjad

1. Kumbki lepinguosaline kehtestab või jätab kehtima kaubanduse lihtsustamise partnerlusprogrammi ettevõtjate jaoks, kes vastavad kindlaksmääratud kriteeriumidele (edaspidi „volitatud ettevõtjad“).

2. Volitatud ettevõtjaks kvalifitseerumise kriteeriumid peavad olema seotud kummagi lepinguosalise õigusnormide või protseduuride nõuete täitmisega või nende täitmata jätmise ohuga. Kindlaksmääratud kriteeriumid avaldatakse ja need võivad hõlmata järgmist:

a) tollialaste õigusaktide ja maksustamise reeglite tõsiste ja korduvate rikkumiste puudumine, sealhulgas taotleja majandustegevusega seotud raskete kuritegude puudumine;

b) taotleja tõestus, et ta on võimeline oma tegevust ja kaubavoogu kõrgetasemeliselt haldama, kasutades asjakohast tollikontrolli võimaldavat äri- ja vajaduse korral ka transpordiandmete haldamise süsteemi;

c) maksevõime, mis loetakse tõendatuks, kui taotlejal on hea finantsseisund, mis võimaldab tal oma kohustusi täita, võttes vajalikul määral arvesse asjaomase äritegevuse liigi eripära;

d) tõendatud pädevus või kutsekvalifikatsioon, mis on otseselt seotud elluviidava tegevusega; ning

e) asjakohased turbe- ja ohutusstandardid.

3. Lõikes 2 osutatud kriteeriume ei tohi kavandada ega kohaldada viisil, mis võimaldab või põhjustab samasugustes tingimustes olevate ettevõtjate vahel meelevaldset või põhjendamatut vahetegemist, ning need peavad võimaldama väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist.

4. Lõikes 1 osutatud kaubanduse lihtsustamise partnerlusprogramm sisaldab järgmisi soodustusi:

a) vähe nõudeid seoses dokumentide ja andmete esitamisega, vastavalt asjaoludele;

b) vähem füüsilisi ülevaatusi või kiirendatud kontrollid, vastavalt asjaoludele;

c) kauba lihtsustatud ja kiire vabastamine, vastavalt asjaoludele;

d) tagatiste, sealhulgas vajaduse korral üldtagatiste või vähendatud tagatiste kasutamine ning

e) kauba kontrollimine volitatud ettevõtja valdustes või muus tolli poolt lubatud kohas.

5. Lõikes 1 osutatud kaubanduse lihtsustamise partnerlusprogramm võib sisaldada ka lisasoodustusi, nagu:

a) tollimaksude, maksude, tasude ja lõivude maksetähtaja edasilükkamine;

b) üksainus tollideklaratsioon kogu impordi või ekspordi jaoks teatava ajavahemiku jooksul või

c) spetsiaalne kontaktpunkt tolliküsimustes abi osutamiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.9

Andmetele ja dokumentidele esitatavad nõuded

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et impordi-, ekspordi- ja transiidiformaalsused ning andmetele ja dokumentidele esitatavad nõuded vastavad järgmistele tingimustele:

a) nad võetakse vastu ja neid kohaldatakse kaupade kiire vabastamise eesmärgil, kui vabastamise tingimused on täidetud;

b) nad võetakse vastu ja neid kohaldatakse eesmärgiga vähendada kauplejate ja ettevõtjate jaoks nõuete täitmisega seotud aja- ja rahakulu;

c) nad on kõige vähem kaubandust piirav alternatiiv, kui asjaomase poliitikaeesmärgi või asjaomaste poliitikaeesmärkide saavutamiseks on mõistlikult võimalikud kaks või rohkem alternatiivi; ning

d) neid, sealhulgas nende osi, ei säilitata, kui nad ei ole enam vajalikud.

2. Kumbki lepinguosaline kohaldab kauba vabastamisel kogu oma tolliterritooriumil ühtseid tolliprotseduure ja kasutab ühtseid tollidokumente.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.10

Infotehnoloogia ja elektrooniliste maksete kasutamine

PUBLIC

1. Kumbki lepinguosaline kasutab lepinguosaliste vahelise kaubanduse lihtsustamiseks infotehnoloogiat, mis kiirendab kaupade vabastamise protseduure.

2. Kumbki lepinguosaline:

a) teeb kaupade impordiks, ekspordiks või transiidiks nõutava tollideklaratsiooni elektrooniliselt kättesaadavaks;

b) lubab esitada tollideklaratsioone elektroonilisel kujul;

c) loob vahendi tolliteabe elektrooniliseks vahetamiseks oma kaubandusringkondadega;

d) edendab elektroonilist andmevahetust ettevõtjate ning tolliasutuste ja muude asjaomaste asutuste vahel ning

e) kasutab riskide hindamiseks ja tegevuse suunamiseks elektroonilisi riskijuhtimissüsteeme, mis võimaldavad tema tolliasutustel keskenduda oma kontrollitegevuses kõrge riskitasemega kaupadele ning hõlbustavad madala riskitasemega kaupade vabastamist ja liikumist.

3. Kumbki lepinguosaline kehtestab või jätab kehtima protseduurid, mis võimaldavad tasuda impordi ja ekspordi korral tolliasutuste kogutavad tollimaksud, maksud, tasud ja lõivud elektrooniliselt.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.11

Riskijuhtimine

1. Kumbki lepinguosaline võtab vastu või säilitab tollikontrolli riskijuhtimissüsteemi.

2. Kumbki lepinguosaline kavandab ja rakendab riskijuhtimist viisil, millega välditakse meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist ning rahvusvahelise kaubanduse varjatud takistusi.

3. Kumbki lepinguosaline keskendub tollikontrolli ja muude asjakohaste piirikontrollide tegemisel kõrge riskitasemega kaubasaadetistele ning kiirendab madala riskitasemega kaubasaadetiste vabastamist. Kumbki lepinguosaline võib riskijuhtimise raames valida kontrollitavaid kaubasaadetisi ka pisteliselt.

4. Lepinguosalised lähtuvad riskijuhtimisel riskide hindamisest asjakohaste valikulisuse kriteeriumide alusel.

ARTIKKEL 11.12

Tollivormistusjärgne kontroll

1. Kumbki lepinguosaline võtab kasutusele või säilitab tollivormistusjärgsed auditid, et kiirendada kaupade vabastamist ning ühtlasi tagada vastavus oma tollialastele õigusnormidele ja muudele kaubandusega seotud õigusnormidele.

2. Kumbki lepinguosaline teeb tollivormistusjärgseid auditeid riskipõhiselt.

3. Kumbki lepinguosaline teeb tollivormistusjärgseid auditeid läbipaistvalt. Kui audit on läbi viidud ja lõplikud tulemused on teada, teatab lepinguosaline viivitamata isikule, kelle dokumente on auditeeritud, auditi tulemustest, nende põhjustest ning selle isiku õigustest ja kohustustest.

4. Lepinguosalised mõistavad, et tollivormistusjärgse auditi käigus saadud teavet võib kasutada edasistes haldus- või kohtumenetlustes.

5. Võimaluse korral kasutab kumbki lepinguosaline tollivormistusjärgsete auditite tulemusi riskijuhtimisel.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.13

Läbipaistvus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et tolli- ja kaubandusküsimustega seotud seadusandlike ettepanekute ja üldiste menetluste teemal on oluline aegsasti konsulteerida kaubandusvaldkonna esindajatega. Selleks näeb kumbki lepinguosaline ette asjakohased konsultatsioonid ametiasutuste ja äriringkondade vahel.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema tollialased ja tolliga seotud nõuded ning protseduurid vastavalt jätkuvalt äriringkondade vajadustele, järgivad parimaid tavasid ning piiravad kaubandust ka edaspidi võimalikult vähe.

3. Kumbki lepinguosaline näeb ette asjakohased korrapärased konsultatsioonid piiriteenistuste ja kauplejate või muude tema territooriumil asuvate sidusrühmade vahel.

4. Kumbki lepinguosaline avaldab viivitamata mittediskrimineerival ja ligipääsetaval viisil, sealhulgas internetis, uued tolli ja kaubanduse lihtsustamisega seotud õigusnormid enne nende kohaldamist, samuti nende õigusnormide muudatused ja tõlgendused. Sellised õigusnormid ning nende muudatused ja tõlgendused puudutavad järgmist:

a) impordi-, ekspordi- ja transiidiprotseduurid, sealhulgas sadamate, lennujaamade ja muude sisenemispunktide protseduurid, ning nõutavad vormid ja dokumendid;

PUBLIC

b) impordi või ekspordi suhtes või sellega seoses kohaldatavate tolli- ja muude maksude määrad;

c) valitsusasutuste poolt või nende huvides impordi, ekspordi ja transiidi suhtes või nendega seoses kehtestatud tasud ja lõivud;

d) toodete tollialase klassifitseerimise või tolliväärtuse määramise reeglid;

e) päritolureegleid käsitlevad üldkohaldatavad õigusnormid ja haldusotsused;

f) impordi-, ekspordi- või transiidipiirangud või -keelud;

g) impordi-, ekspordi- või transiidiformaalsuste rikkumise korral kohaldatavad karistussätted;

h) mis tahes riigi või riikidega sõlmitud impordi-, ekspordi- või transiidilepingud või nende osad;

i) tariifikvootide haldamisega seotud menetlused;

j) sadamates ja piiripunktides asuvate tolliasutuste tööaeg ja -korraldus;

k) kontaktpunktid teabepäringute esitamiseks ning

l) muud asjakohased halldusliku iseloomuga märkused, mis on seotud alapunktidega a – k.

PUBLIC

5. Kumbki lepinguosaline tagab, et õigusnormide avaldamise[1] ning uute või muudetud õigusnormide, protseduuride ja tasude või lõivude jõustumise vahele jääb mõistlik ajavahemik.

6. Kumbki lepinguosaline loob või säilitab ühe või mitu teabepunkti, et vastata valitsuste, ettevõtjate ja teiste huvitatud isikute mõistlikele päringutele tolli- ja muudes kaubandusega seotud küsimustes. Teabepunktid vastavad päringutele kummagi lepinguosalise määratud mõistliku aja jooksul, mis võib päringu laadist või keerukusest sõltuvalt olla erinev. Lepinguosaline ei nõua päringutele vastamise või nõutavate vormide ja dokumentide esitamise eest tasu.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.14

Eelotsused

1. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „eelotsus“ taotlejale enne taotlusega hõlmatud kauba importimist esitatud kirjalikku otsust, milles kirjeldatakse lepinguosalise poolt sellele kaubale importimisel võimaldatavat kohtlemist seoses järgmisega:

a) kauba tariifne klassifitseerimine;

b) kauba päritolustaatus ning

c) muud küsimused, milles lepinguosalised kokku lepivad.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et avaldamise all mõeldakse õigusnormide üldsusele kättesaadavaks tegemist.

2. Kumbki lepinguosaline väljastab eelotsuseid oma tolliasutuste kaudu. Eelotsus väljastatakse kirjaliku taotluse esitanud taotlejale mõistlikul viisil ja kindla tähtaja jooksul, sealhulgas elektroonilisel kujul, ning peab sisaldama kogu vajalikku teavet, võttes arvesse väljastava lepinguosalise õigusnorme.

3. Eelotsus kehtib vähemalt kolm aastat alates selle jõustumise kuupäevast, välja arvatud juhul, kui algse eelotsuse aluseks olevad õigusnormid, faktid või asjaolud on muutunud.

4. Lepinguosaline võib keelduda eelotsuse tegemisest, kui eelotsuse aluseks olevad faktid ja asjaolud on haldus- või kohtulikus korras läbivaatamisel või kui taotlus ei ole seotud eelotsuse kavandatud kasutamisega. Kui lepinguosaline keeldub eelotsust väljastamast, teatab ta sellest taotlejale viivitamata kirjalikult, esitades asjakohased faktid ja oma otsuse aluse.

5. Kumbki lepinguosaline avaldab vähemalt järgmise teabe:

a) eelotsuse taotlemisele esitatavad nõuded, sealhulgas nõutav teave ja taotluse vorm;

b) tähtaeg, mille jooksul eelotsus väljastatakse; ja

c) aeg, mille jooksul eelotsus kehtib.

PUBLIC

6. Kui lepinguosaline tühistab eelotsuse, muudab eelotsust või tunnistab eelotsuse kehtetuks, teatab ta sellest taotlejale kirjalikult, esitades asjakohased faktid ja oma otsuse aluse. Lepinguosaline võib eelotsuse tagasiulatuvalt tühistada, seda muuta või selle kehtetuks tunnistada üksnes juhul, kui see põhines taotleja esitatud puudulikul, ebatäpsel, valel või eksitaval teabel.

7. Lepinguosalise väljastatud eelotsus on sellele lepinguosalisele siduv taotleja osas. Eelotsus on siduv ka taotlejale.

8. Kumbki lepinguosaline vaatab taotleja kirjaliku taotluse korral eelotsuse või selle kehtetuks tunnistamise, tühistamise või muutmise otsuse läbi.

9. Kumbki lepinguosaline teeb oma eelotsuste sisulised elemendid üldsusele kättesaadavaks, sealhulgas internetis, võttes arvesse oma õigusnormides sätestatud konfidentsiaalsusnõudeid.

ARTIKKEL 11.15

Transiit ja ümberlaadimine

1. Kumbki lepinguosaline tagab oma territooriumi kaudu toimuva transiidi ja ümberlaadimise hõlbustamise ja tõhusa kontrolli.

2. Kumbki lepinguosaline edendab ja rakendab piirkondlikku transiidikorda, et lihtsustada kaubavahetust.

PUBLIC

3. Kumbki lepinguosaline tagab oma asjaomaste asutuste ja ametite vahelise koostöö ja tegevuse koordineerimise, et hõlbustada transiitliiklust.

4. Tingimusel, et kõik regulatiivsed nõuded on täidetud, lubab kumbki lepinguosaline vedada oma territooriumil impordiks ettenähtud kaupa tollikontrolli all sisenemistolliasutusest teise oma territooriumil asuvasse tolliasutusse, kus kaup vabastatakse või tollivormistus tehakse.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.16

Tollimaaklerid

1. Kumbki lepinguosaline ei sätesta, et kaupade impordi, ekspordi ja transiidiga seotud kohustuste täitmiseks peavad ettevõtjad kohustuslikus korras kasutama tollimaaklerit.

2. Kumbki lepinguosaline avalikustab oma meetmed tollimaaklerite kasutamise kohta.

3. Tollimaakleritele tegevuslubade andmisel kohaldab kumbki lepinguosaline läbipaistvaid, mittediskrimineerivaid ja proportsionaalseid norme.

ARTIKKEL 11.17

Transpordieelne kontroll

Lepinguosalised ei nõua eksportkauba eelinspekteerimist, nagu see on määratletud WTO asutamislepingu 1A lisas sisalduvas eksportkauba eelinspekteerimise lepingus, ega muud kontrolli eraettevõtjate poolt sihtkohas enne tollivormistust.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.18

Kaebused

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette tõhusad, kiired, mittediskrimineerivad ja kergesti kättesaadavad menetlused, et tagada õigus esitada kaebus tolli- ja muude pädevate asutuste haldusmeetmete, ettekirjutuste ja otsuste peale, mis mõjutavad kaupade importi, eksporti või transiiti.

2. Kaebemenetlus võib hõlmata halduslikku läbivaatamist järelevalveasutuse poolt ja haldustasandil tehtud otsuste kohtulikku läbivaatamist kooskõlas lepinguosalise õigusnormidega.

3. Kaebuse esitamise õigus on ka igal isikul, kes on taotlenud tolliasutuselt või muult pädevalt asutuselt otsust ega ole ettenähtud tähtaja jooksul oma taotluse alusel otsust saanud.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema tolliasutused ja muud pädevad asutused esitavad isikutele, kellele on väljastatud haldusotsused, nende otsuste põhjendused, et hõlbustada kaebemenetluse algatamist, kui seda peetakse vajalikuks.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.19

Karistused

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et karistused, mis tema tollialaste õigusnormide kohaselt määratakse tollialaste õigusnormide või menetlusnõuete rikkumise eest, on proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema tollialaste õigusnormide või menetlusnõuete rikkumise eest määratakse karistus üksnes rikkumise eest õiguslikult vastutavale isikule.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et määratav karistus sõltub juhtumi faktidest ja asjaoludest ning vastab rikkumise ulatusele ja raskusastmele. Kumbki lepinguosaline hoiab ära stiimulid ja huvide konfliktid karistuste määramisel ja trahvide sissenõudmisel.

4. Kumbagi lepinguosalist julgustatakse võtma karistuse määramisel võimaliku kergendava asjaoluna arvesse tollialaste õigusnormide või menetlusnõuete rikkumise asjaolude eelnevat avalikustamist tolliasutusele.

5. Kui lepinguosaline määrab oma tollialaste õigusnormide või menetlusnõuete rikkumise eest karistuse, esitab ta isikule, kellele ta karistuse määrab, kirjaliku selgituse, milles märgitakse rikkumise laad ja kohaldatav õigusnorm või menetlus, mille kohaselt on kindlaks määratud rikkumise eest ette nähtud karistuse suurus või ulatus.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.20

Tolli, kaubanduse lihtsustamise ja päritolureeglite allkomitee

1. Tolli, kaubanduse lihtsustamise ja päritolureeglite allkomitee (edaspidi „allkomitee“) moodustatakse vastavalt artikli 8.8 lõikele 1.

2. Allkomitee tagab käesoleva peatüki nõuetekohase rakendamise ja pädevate asutuste poolt piiril intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise vastavalt 32. peatüki C jao 2. alajaole, käesolevale lepingule lisatud tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmist käsitlevale protokollile ja lepinguosaliste vahel kokku lepitud täiendavatele tollialastele õigusnormidele ning vaatab läbi kõik nende kohaldamisest tulenevad küsimused.

3. Allkomitee täidab järgmisi ülesandeid:

a) teostab järelevalvet käesoleva peatüki ja 10. peatüki rakendamise ja haldamise üle;

b) pakub foorumit, et konsulteerida ja arutada kõiki tolliküsimusi, sealhulgas eelkõige tolliprotseduure, tolliväärtuse määramist, tariifirežiime, tollinomenklatuuri, tollikoostööd ja vastastikust haldusabi tolliküsimustes;

c) pakub foorumit, et konsulteerida ja arutada päritolureeglitega, halduskoostööga ja intellektuaalomandi õigusi käsitlevate piirimeetmetega seotud küsimusi; ning

d) tõhustab koostööd seoses tolliprotseduuride väljatöötamise, kohaldamise ja rakendamisega, tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmisega, päritolureeglitega ja halduskoostööga.

4. Allkomitee võib lõikes 2 nimetatud küsimustes anda soovitusi. Ühisnõukogul või ühiskomiteel on õigus võtta vastu otsuseid riskijuhtimismeetodite, riskistandardite, turvakontrollide ja kaubanduse lihtsustamise partnerlusprogrammide vastastikuse tunnustamise kohta, sealhulgas selliste aspektide kohta nagu andmete edastamine ja vastastikku kokku lepitud soodustused.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.21

Ajutine import

1. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „ajutine import“ tolliprotseduuri, mille alusel võib tuua tolliterritooriumile teatavaid kaupu, sealhulgas transpordivahendeid, mis on tingimuslikult vabastatud imporditollimaksudest ja impordimaksudest, ilma et kohaldataks majanduslikku laadi impordikeelde või -piiranguid. Selliste kaupade impordil peab olema konkreetne eesmärk ja nad peavad olema ette nähtud reekspordiks kindlaksmääratud aja jooksul, ilma et nad vahepeal muutuks, välja arvatud nende kasutamisest tulenev tavapärane kulumine.

2. Kumbki lepinguosaline lubab ajutiselt importida järgmisi kaupu, vabastades nad täielikult tingimuslikult imporditollimaksudest ja impordimaksudest ning kohaldamata oma õigusnormides sätestatud majanduslikku laadi impordikeelde või -piiranguid[1]:

a) näitustel, messidel, kohtumistel või muudel sarnastel üritustel esitlemiseks või kasutamiseks mõeldud kaubad, see tähendab kaubad, mis on ette nähtud üritusel esitlemiseks või tutvustamiseks, kaubad, mis on ette nähtud kasutamiseks seoses välismaiste toodete esitlemisega üritusel, ning seadmed, sealhulgas suulise tõlke seadmed, heli- ja pildisalvestusseadmed ning haridusliku, teadusliku või kultuurilise iseloomuga filmid, mis on ette nähtud kasutamiseks rahvusvahelistel kohtumistel, konverentsidel või kongressidel, samuti kaubad, mis sellistel üritustel saadakse ajutiselt imporditud kaupadest; kumbki lepinguosaline võib enne ürituse toimumist nõuda valitsuse luba või tagatist või deposiiti;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud ja Euroopa Liidust Tšiilisse toodava kauba ajutisel importimisel ei kohaldata Tšiili rahandusministeeriumi 4. juuni 2005. aasta dekreedis nr 30 (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*) sisalduva tollimääruse (*Odenanza de Aduanas*) artiklis 107 sätestatud lõivu.

b) professionaalsed töövahendid, see tähendab ajakirjanduse, heli- või teleringhäälingu seadmed, mis on vajalikud teise riigi territooriumi reportaaži tegemise eesmärgil külastavatele ajakirjanduse või ringhäälingu- või televisiooniorganisatsioonide esindajatele selleks, et edastada või salvestada materjali kindlaksmääratud saadete jaoks; kinematograafiaseadmed, mis on vajalikud teise riigi territooriumi külastavale isikule kindlaksmääratud filmi või filmide tegemiseks; mis tahes muud seadmed, mis on vajalikud teise riigi territooriumi kindlaksmääratud ülesande täitmise eesmärgil külastava isiku kutsetegevuse elluviimiseks, kui neid ei kasutata kaupade tööstuslikuks valmistamiseks või pakendamiseks või (välja arvatud käsitööriistade puhul) loodusvarade kasutamiseks, hoonete ehitamiseks, remondiks või hoolduseks või pinnasetöödeks või samalaadseteks projektideks; eespool nimetatud seadmete abiseadmed ja tarvikud; ning ajutiselt imporditud professionaalsete töövahendite parandamiseks imporditavad varuosad;

c) kaubad, mis imporditakse seoses kaubandustehinguga, kuid mille puhul import iseenesest ei kujuta endast kaubandustehingut, näiteks täidetuna imporditud pakendid, mis on ette nähtud reeksportimiseks kas tühja või täidetuna, või tühjalt imporditud pakendid, mis on ette nähtud reeksportimiseks täidetuna; konteinerid, olenemata sellest, kas need on kaubaga täidetud või mitte, ning ajutiselt imporditud konteinerite tarvikud ja seadmed, mis imporditakse kas koos konteineriga eesmärgiga need eraldi või koos mõne teise konteineriga reeksportida või mis imporditakse eraldi eesmärgiga need koos konteineriga reeksportida, ning varuosad, mis on ette nähtud ajutise impordi loaga konteinerite parandamiseks; kaubaalused; näidised; reklaamfilmid;

PUBLIC

d) üksnes hariduslikul, teaduslikul või kultuurilisel eesmärgil imporditavad kaubad, nagu teadusaparatuur, õppevahendid, meremeeste ajaviitevahendid ja kõik muud kaubad, mis imporditakse seoses haridusliku, teadusliku või kultuurilise tegevusega; ajutise impordi loaga teadusaparatuuri ja õppevahendite varuosad; ning tööriistad, mis on spetsiaalselt ette nähtud sellise teadusaparatuuri hooldamiseks, kontrollimiseks, kalibreerimiseks või parandamiseks;

e) isiklikud esemed, see tähendab: kõik uued või kasutatud esemed, mida reisijal võib kõiki reisi asjaolusid arvestades reisi jooksul põhjendatult vaja minna, välja arvatud kaubanduslikel eesmärkidel imporditud kaup; ning sportimise eesmärgil imporditavad kaubad, nagu sporditarbed ja muud esemed, mida reisijad kasutavad spordivõistlustel, esitlustel või treeninguks territooriumil, kuhu import on ajutiselt lubatud;

f) turismialane reklaammaterjal, see tähendab kaubad, mis imporditakse eesmärgiga ärgitada üldsust välisriiki külastama, eriti kultuuri, usu, turismi või spordiga seotud või ametialastel kohtumistel või esitlustel osalemiseks; kumbki lepinguosaline võib selliste kaupadega seoses nõuda tagatist või deposiiti;

g) humanitaareesmärkidel imporditavad kaubad, see tähendab meditsiini-, kirurgia- ja laboritarbed ning hädaabisaadetised, nagu sõidukid ja muud transpordivahendid, tekid, telgid, kokkupandavad majad või muud esmavajalikud kaubad, mis saadetakse abina loodusõnnetuste või muude katastroofide tõttu kannatanutele; ning

h) loomad, kes imporditakse spetsiifilistel eesmärkidel, näiteks politseikoerad või -hobused, jälituskoerad, pimedate juhtkoerad või päästekoerad, loomad etendustel, näitustel, võistlustel, võiduajamistel või esitlustel osalemiseks, loomad meelelahutuse eesmärgil, näiteks tsirkuseloomad, loomad ringi reisimiseks (sealhulgas reisijate lemmikloomad), töö tegemiseks või vedamiseks või meditsiiniliseks otstarbeks, näiteks maomürgi saamiseks.

3. Kumbki lepinguosaline aktsepteerib kooskõlas oma õigusnormidega[1] lõikes 2 osutatud kaupade ajutist importi, olenemata nende päritolust, samuti ATA.-märkmikke, mis on välja antud teise lepinguosalise territooriumil 26. juunil 1990 Istanbulis sõlmitud ajutise impordi konventsiooni kohaselt, mis on heaks kiidetud teise lepinguosalise territooriumil ja taganud rahvusvahelisse garantiiketti kuuluv ühing ning mille on kinnitanud pädevad asutused ja mis kehtivad importiva lepinguosalise tolliterritooriumil.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et Tšiili puhul aktsepteeritakse ATA-märkmikke vastavalt välisministeeriumi 2004. aasta dekreedile nr 103 (*Decreto N°103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), millega jõustatakse ajutise impordi konventsioon ning selle lisad A, B1, B2 ja B3 koos nõuetekohaselt esitatud reservatsioonidega, ning selle muudatustele.

ARTIKKEL 11.22

Parandatud kaubad

1. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „parandamine“ mis tahes töötlemist eesmärgiga parandada töödefekti või olulist kahjustust, millega kaasneb kauba algse funktsiooni taastamine, või eesmärgiga tagada kauba vastavus tehnilistele kasutusnõuetele, milleta kaupa ei saaks enam ettenähtud eesmärgil tavapärasel viisil kasutada. Parandamine hõlmab restaureerimist ja hooldust, kuid ei hõlma toimingut või protsessi,

a) mis hävitab kauba põhiomadused või loob uue või kaubanduslikult erineva kauba;

b) mis muudab lõpetamata kauba valmiskaubaks või

c) mida kasutatakse kauba tehnilise toimivuse parandamiseks või täiustamiseks.

2. Lepinguosaline ei kohalda tollimaksu mis tahes päritoluga kauba suhtes, mis siseneb uuesti tema tolliterritooriumile pärast seda, kui see on ajutiselt eksporditud tema tolliterritooriumilt teise lepinguosalise tolliterritooriumile parandamiseks.

PUBLIC

3. Lõiget 2 ei kohaldata tollilattu, vabakaubanduspiirkonda või sarnase staatusega piirkonda imporditud kauba suhtes, mis eksporditakse seejärel parandamiseks, kuid mida ei reimpordita tollilattu, vabakaubanduspiirkonda või sarnase staatusega piirkonda.

4. Lepinguosaline ei kohalda tollimaksu mis tahes päritoluga kauba suhtes, mis imporditakse ajutiselt teise lepinguosalise tolliterritooriumilt parandamiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 11.23

Tasud ja formaalsused

1. Tasud ja muud lõivud, mille lepinguosaline kehtestab teise lepinguosalise kauba impordile või ekspordile või sellega seoses, piirduvad osutatud teenuste ligikaudse maksumusega ega kujuta endast omamaiste kaupade kaudset kaitset ega impordi või ekspordi maksustamist fiskaaleesmärkidel.

2. Lepinguosalised ei kehtesta teise lepinguosalise kauba impordile ega ekspordile ega sellega seoses tasusid ega muid lõive väärtuse alusel.

3. Kumbki lepinguosaline võib kehtestada lõive või nõuda kulude hüvitamist üksnes konkreetsete teenuste osutamise korral, sealhulgas järgmistel juhtudel:

a) tollitöötajate kohalolu väljaspool tolliasutuse ametlikke lahtiolekuaegu või väljaspool tolliasutuse tööruume, kui selleks on esitatud taotlus;

b) analüüsid või eksperdiaruanded kauba kohta ja postitasud kauba tagastamise eest taotlejale, eelkõige otsuste puhul, mis on seotud siduva teabega või tollialaste õigusnormide kohaldamist käsitleva teabe esitamisega;

c) kauba läbivaatamine või kaubaproovide võtmine kontrollimise eesmärgil või kauba hävitamine, kui sellega kaasnevad muud kulud kui tollitöötajate kasutamisega seotud kulud, või

d) erakorralised kontrollimeetmed, kui need meetmed on vajalikud kauba laadi või võimaliku riski tõttu.

4. Kumbki lepinguosaline avaldab viivitamata kõik impordi või ekspordiga seoses kohaldatavad tasud ja lõivud viisil, mis võimaldab valitsustel, kauplejatel ja teistel huvitatud isikutel nendega tutvuda.

5. Kumbki lepinguosaline ei nõua teise lepinguosalise kauba impordi puhul konsulaartoiminguid ega nendega seotud tasusid või lõive.

PUBLIC

12. PEATÜKK

KAUBANDUSE KAITSEMEETMED

A JAGU

DUMPINGUVASTASED JA TASAKAALUSTAVAD TOLLIMAKSUD

ARTIKKEL 12.1

Üldsätted

1. Lepinguosalised kinnitavad oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad dumpinguvastasest lepingust ning subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingust.

2. Käesoleva jao kohaldamisel ei kohaldata 10. peatüki kohaseid sooduspäritolureegleid.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.2

Läbipaistvus

1. Dumpingu- ja subsiidiumivastaseid uurimisi ja meetmeid tuleks kasutada täielikus kooskõlas asjaomaste WTO nõuetega, mis on sätestatud dumpinguvastases lepingus ning subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingus, ning need peaksid põhinema õiglasel ja läbipaistval süsteemil.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et kõik lõplike meetmete kohaldamise otsuse aluseks olevad olulised faktid ja kaalutlused avalikustatakse täies ulatuses niipea kui võimalik pärast ajutiste meetmete kehtestamist ja igal juhul enne lõpliku otsuse tegemist. Selline avalikustamine ei piira dumpinguvastase lepingu artikli 6 lõike 5 ning subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 12 lõike 4 kohaldamist. Kumbki lepinguosaline avalikustab kõnealused olulised faktid ja kaalutlused kirjalikult ning annab huvitatud isikutele piisavalt aega nende kohta märkuste esitamiseks.

3. Igale huvitatud isikule antakse võimalus esitada dumpingu- või subsiidiumivastase uurimise käigus oma seisukohad, tingimusel et see ei põhjusta uurimises põhjendamatuid viivitusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.3

Avaliku huvi arvessevõtmine

Kumbki lepinguosaline võtab arvesse oma omamaise tootmisharu, importijate ja neid esindavate ühenduste, kasutajate esindajate ja tarbijaid esindavate organisatsioonide olukorda niivõrd, kuivõrd nad on uurimisasutustele esitanud asjakohase teabe ettenähtud aja jooksul. Lepinguosaline võib otsustada mitte kohaldada dumpinguvastaseid või tasakaalustavaid meetmeid sellise teabe põhjal.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.4

Väiksema tollimaksu reegel

Kui lepinguosaline kehtestab teise lepinguosalise kaupadele dumpinguvastase tollimaksu, ei tohi sellise tollimaksu summa ületada dumpingumarginaali. Võimaluse korral peaks dumpinguvastane tollimaks olema sellest marginaalist väiksem, kui sellisest väiksemast tollimaksust piisab omamaisele tootmisharule tekitatava kahju kõrvaldamiseks.

ARTIKKEL 12.5

Vaidluste lahendamise korra kohaldamata jätmine

Käesoleva jao suhtes ei kohaldata 38. peatükki.

B JAGU

ÜLDISED KAITSEMEETMED

PUBLIC

ARTIKKEL 12.6

Üldsätted

Lepinguosalised kinnitavad oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad GATT 1994 XIX artiklist, kaitsemeetmete lepingust ja põllumajanduslepingu artiklist 5.

ARTIKKEL 12.7

Läbipaistvus ja lõplike meetmete kehtestamine

1. Olenemata artiklist 12.6 edastab lepinguosaline, kes algatab üldiste kaitsemeetmetega seotud uurimise või kavatseb kohaldada üldisi kaitsemeetmeid, teise lepinguosalise taotluse korral ja tingimusel, et viimasel on oluline huvi, viivitamata kirjaliku teate, mis sisaldab kogu asjakohast teavet, mille põhjal üldiste kaitsemeetmetega seotud uurimine algatatakse või üldisi kaitsemeetmeid kavatsetakse kohaldada, sealhulgas vajaduse korral esialgseid järeldusi. Sellise teate edastamine ei piira kaitsemeetmete lepingu artikli 3 lõike 2 kohaldamist.

2. Kumbki lepinguosaline püüab lõplikke üldisi kaitsemeetmeid kehtestada viisil, mis mõjutab kahepoolset kaubandust kõige vähem, tingimusel et meetmetest mõjutatud lepinguosalisel on lõikes 4 määratletud oluline huvi.

3. Kui lepinguosaline leiab, et õiguslikud nõuded lõplike üldiste kaitsemeetmete kehtestamiseks on täidetud, ja ta kavatseb selliseid meetmeid kohaldada, teatab ta lõike 2 järgimiseks sellest teisele lepinguosalisele ja annab võimaluse pidada kahepoolseid konsultatsioone, tingimusel et teisel lepinguosalisel on lõikes 4 määratletud oluline huvi. Kui rahuldavat lahendust ei leita 15 päeva jooksul pärast teatamist, võib importiv lepinguosaline võtta probleemi lahendamiseks asjakohased üldised kaitsemeetmed.

4. Käesoleva artikli kohaldamisel loetakse, et lepinguosalisel on oluline huvi, kui ta kuulub viimase kolme aasta jooksul imporditud kauba viie suurima tarnija hulka, mõõdetuna kas absoluutse mahu või väärtuse alusel.

ARTIKKEL 12.8

Vaidluste lahendamise korra kohaldamata jätmine

Käesoleva jao suhtes ei kohaldata 38. peatükki.

PUBLIC

C JAGU

KAHEPOOLSED KAITSEMEETMED

PUBLIC

1. ALAJAGU

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 12.9

Mõisted

Käesolevas jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „omamaine tootmisharu“ – imporditud kauba puhul lepinguosalise territooriumil tegutsevad samasuguste või otseselt konkureerivate kaupade tootjad tervikuna või tootjad, kelle samasuguste või otseselt konkureerivate kaupade toodang kokku moodustab olulise osa nende kaupade omamaisest kogutoodangust;

b) „üleminekuperiood“ –

i) seitsme aasta pikkune ajavahemik alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast või

ii) kui tegemist on kaubaga, mille puhul kahepoolset kaitsemeedet kohaldava lepinguosalise tariifitabelis 9. lisas on ette nähtud seitsmeaastane tollitariifide kaotamise periood, siis vastav tollitariifide kaotamise periood, millele lisandub kaks aastat.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.10

Kahepoolse kaitsemeetme kohaldamine

1. Kui käesoleva lepingu käesoleva osa kohaselt tollimaksu vähendamise või kaotamise tulemusena imporditakse ühe lepinguosalise territooriumilt pärit kaupa teise lepinguosalise territooriumile sellistes absoluutselt või omamaise toodanguga võrreldes suhteliselt suurenenud kogustes ja sellistel tingimustel, et see tekitab samasuguste või otseselt konkureerivate kaupade omamaistele tootjatele olulist kahju või põhjustab sellise kahju ohu, võib importiv lepinguosaline B jaost olenemata võtta asjakohaseid kahepoolseid kaitsemeetmeid käesolevas jaos sätestatud tingimustel ja korras.

2. Kui lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud, võib importiv lepinguosaline kohaldada ühte järgmistest kahepoolsetest kaitsemeetmetest:

a) asjaomase kauba suhtes kohaldatava tollimaksumäära edasise vähendamise peatamine, nagu on sätestatud käesoleva lepingu käesolevas osas, või

b) asjaomase kauba suhtes kohaldatava tollimaksumäära tõstmine tasemeni, mis ei ületa järgmistest väiksemat:

i) meetme kohaldamise ajal kaubale kohaldatav enamsoodustusrežiimi tollimaksumäär või

ii) käesoleva lepingu jõustumisele vahetult eelneval päeval kaubale kohaldatav enamsoodustusrežiimi tollimaksumäär.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.11

Kahepoolsete kaitsemeetmete standardid

1. Kahepoolset kaitsemeedet võib kohaldada üksnes:

a) sellises ulatuses ja sellise aja jooksul, mis on vajalik, et ära hoida või heastada omamaisele tootmisharule tekkivat olulist kahju või selle ohtu;

b) maksimaalselt kaks aastat; seda ajavahemikku võib pikendada veel kahe aasta võrra, kui importiva lepinguosalise pädev uurimisasutus teeb käesolevas jaos sätestatud korras kindlaks, et meede on jätkuvalt vajalik omamaisele tootmisharule tekkiva olulise kahju või selle ohu ärahoidmiseks või heastamiseks, tingimusel et kahepoolse kaitsemeetme kogu kohaldamisaeg, sealhulgas esialgse kohaldamise aeg ja selle võimalik pikendamine, ei ületa nelja aastat, või

c) kuni artikli 12.9 punktis b määratletud üleminekuperioodi lõpuni.

2. Kui lepinguosaline lõpetab kahepoolse kaitsemeetme kohaldamise, on tollimaksumääraks see määr, mis oleks kauba suhtes kehtinud vastavalt lepinguosalise tariifitabelile, mis on esitatud 9. lisas.

3. Selleks et hõlbustada asjaomase tootmisharu kohanemist olukorras, kus kahepoolset kaitsemeedet kohaldatakse eeldatavasti rohkem kui ühe aasta jooksul, liberaliseerib meedet kohaldav lepinguosaline selle järk-järgult korrapäraste ajavahemike järel meetme kohaldamisaja jooksul.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.12

Ajutised kahepoolsed kaitsemeetmed

1. Kriitilistes olukordades, kus viivitamine põhjustaks kahju, mida oleks raske heastada, võib lepinguosaline ajutiselt ja artikli 12.21 lõike 1 nõudeid täitmata kohaldada kahepoolset kaitsemeedet, kui ta on eelnevalt kindlaks teinud selged tõendid selle kohta, et teise lepinguosalise territooriumilt pärit kauba import on käesoleva lepingu käesoleva osa kohaselt tollimaksu vähendamise või kaotamise tulemusena suurenenud ning et selline import tekitab või ähvardab põhjustada olulist kahju omamaisele tootmisharule.

2. Ajutise kahepoolse kaitsemeetme kestus ei tohi ületada 200 päeva ja meedet kohaldav lepinguosaline peab selle aja jooksul järgima 2. alajaos sätestatud asjakohaseid menetlusnorme. Ajutist kahepoolset kaitsemeedet kohaldav lepinguosaline maksab suurendatud tollimaksu viivitamata tagasi, kui 2. alajaos kirjeldatud uurimise tulemusel ei leita, et artikli 12.10 lõike 1 tingimused on täidetud. Ajutise kahepoolse kaitsemeetme kestus arvestatakse artikli 12.11 lõike 1 punktis b osutatud ajavahemiku hulka.

3. Ajutist kahepoolset kaitsemeedet kohaldav lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist sellise ajutise meetme võtmisest ja edastab teise lepinguosalise taotlusel küsimuse viivitamata ühiskomiteele läbivaatamiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.13

Kompensatsioon ja kontsessioonide peatamine

1. Kahepoolset kaitsemeedet kohaldav lepinguosaline konsulteerib lepinguosalisega, kelle kaupade suhtes meedet kohaldatakse, et leppida kokku asjakohases kaubandust liberaliseerivas kompensatsioonis kontsessioonide kujul, millel on kaubandusele sisuliselt samaväärne mõju. Kahepoolset kaitsemeedet kohaldav lepinguosaline tagab sellise konsulteerimise võimaluse hiljemalt 30 päeva jooksul pärast kahepoolse kaitsemeetme kohaldamist.

2. Kui lõikes 1 osutatud konsultatsioonide tulemusel ei jõuta kaubandust liberaliseeriva kompensatsiooni suhtes kokkuleppele 30 päeva jooksul pärast konsultatsioonide algust, võib lepinguosaline, kelle kaupade suhtes kahepoolset kaitsemeedet kohaldatakse, peatada teise lepinguosalise kaubandusele sisuliselt samaväärset mõju omavate kontsessioonide kohaldamise.

3. Lepinguosaline, kelle kaupade suhtes kohaldatakse kahepoolset kaitsemeedet, teatab lõike 2 kohasest kontsessioonide kohaldamise peatamisest teisele lepinguosalisele kirjalikult vähemalt 30 päeva ette.

PUBLIC

4. Lõikest 1 tuleneva kompenseerimise kohustuse ja lõikest 2 tuleneva kontsessioonide kohaldamine peatamise õiguse suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

a) neid ei kohaldata kahepoolse kaitsemeetme kehtivuse esimese 24 kuu jooksul, kui kahepoolne kaitsemeede võeti impordi absoluutse suurenemise tulemusena; ning

b) need lõpevad kahepoolse kaitsemeetme lõpetamise kuupäeval.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.14

Kahe kahepoolse kaitsemeetme vaheline aeg ja kaitsemeetmete mitteparalleelne kohaldamine

1. Lepinguosaline ei kohalda käesolevas jaos osutatud kahepoolset kaitsemeedet sellise kauba impordi suhtes, mille suhtes on varem sellist meedet juba kohaldatud, enne, kui on möödunud ajavahemik, mis võrdub poolega ajast, mille jooksul kaitsemeedet vahetult eelneval ajavahemikul kohaldati. Kahepoolset kaitsemeedet, mida on sama kauba suhtes kohaldatud rohkem kui üks kord, ei tohi artikli 12.11 lõike 1 punkti b alusel veel kahe aasta võrra pikendada.

2. Lepinguosaline ei kohalda sama kauba suhtes ja sama ajavahemiku jooksul:

a) käesoleva lepingu käesoleva osa kohast kahepoolset kaitsemeedet või ajutist kahepoolset kaitsemeedet; ning

b) GATT 1994 XIX artikli ja kaitsemeetmete lepingu kohast üldist kaitsemeedet.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.15

Euroopa Liidu äärepoolseimad piirkonnad[1]

1. Kui Tšiili päritolustaatusega kaupa imporditakse Euroopa Liidu ühe või mitme äärepoolseima piirkonna territooriumile sellistes suurenevates kogustes ja sellistel tingimustel, et see põhjustab või ähvardab põhjustada asjaomase äärepoolseima piirkonna majandusliku olukorra tõsist halvenemist, võib ELi pool pärast alternatiivsete lahenduste uurimist erandkorras kohaldada kahepoolseid kaitsemeetmeid, mis piirduvad asjaomase piirkonna territooriumiga.

[1] Käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval on Euroopa Liidu äärepoolseimad piirkonnad Guadeloupe, Prantsuse Guajaana, Martinique, Réunion, Mayotte, Saint Martin, Assoorid, Madeira ja Kanaari saared. Käesolevat artiklit kohaldatakse ka riigi või ülemereterritooriumi suhtes, mis muudab oma staatuse äärepoolseimaks piirkonnaks Euroopa Ülemkogu otsusega vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 355 lõikes 6 sätestatud menetlusele, alates kõnealuse otsuse vastuvõtmise kuupäevast. Kui Euroopa Liidu äärepoolseim piirkond ei ole pärast kõnealust menetlust enam äärepoolseim piirkond, lõpetatakse käesoleva artikli kohaldamine selle riigi või ülemereterritooriumi suhtes alates Euroopa Ülemkogu sellekohase otsuse kuupäevast. ELi pool teavitab Tšiilit kõigist muudatustest selles, milliseid territooriume käsitatakse Euroopa Liidu äärepoolseimate piirkondadena.

2. Lõike 1 kohaldamisel tähendab „tõsine halvenemine“ suuri raskusi samasuguseid või otseselt konkureerivaid kaupu tootvas majandussektoris. Tõsine halvenemine tehakse kindlaks objektiivsete tegurite, sealhulgas järgmiste asjaolude alusel:

a) impordimahu suurenemine absoluutarvudes või võrreldes omamaise toodangu ja muudest allikatest pärit impordiga ning

b) lõikes 1 osutatud impordi mõju asjaomase tootmisharu või majandussektori olukorrale, sealhulgas müügi- ja tootmismahule, finantsolukorrale ja tööhõivele.

3. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, kohaldatakse käesoleva jao muid kahepoolsete kaitsemeetmete suhtes kohaldatavaid sätteid ka käesoleva artikli alusel võetud kaitsemeetmete suhtes. Käesoleva jao muudes sätetes esinevaid viiteid „olulisele kahjule“ käsitatakse Euroopa Liidu äärepoolseimate piirkondade puhul „tõsise halvenemisena“.

PUBLIC

2. ALAJAGU

KAHEPOOLSETE KAITSEMEETMETE SUHTES KOHALDATAVAD MENETLUSNORMID

PUBLIC

ARTIKKEL 12.16

Kohaldatav õigus

Kahepoolsete kaitsemeetmete kohaldamisel järgib kummagi lepinguosalise pädev uurimisasutus käesoleva alajao sätteid. Käesoleva alajaoga hõlmamata juhtudel kohaldab pädev uurimisasutus norme, mis on kehtestatud selle lepinguosalise õigusega, mille territooriumil kõnealune asutus asub.

ARTIKKEL 12.17

Kaitsemeetmete menetluse algatamine

1. Lepinguosalise pädev uurimisasutus võib algatada kahepoolsete kaitsemeetmetega seotud menetluse (edaspidi „kaitsemeetmete menetlus“) omamaise tootmisharu poolt või nimel esitatud kirjaliku taotluse[1] alusel või erandlikel asjaoludel omal algatusel.

[1] ELi poole puhul võib taotluse esitada üks või mitu liikmesriiki omamaise tootmisharu nimel.

2. Taotlus loetakse esitatuks omamaise tootmisharu poolt või nimel, kui seda toetavad omamaised tootjad, kelle toodang kokku moodustab üle 50 % samasuguste või otseselt konkureerivate kaupade omamaisest kogutoodangust, mida toodab taotlusele kas toetust või vastuseisu väljendav osa omamaisest tootmisharust. Pädev uurimisasutus ei algata uurimist, kui taotlusele toetust avaldavate omamaiste tootjate toodang moodustab vähem kui 25 % omamaise tootmisharu toodetavate samasuguste või otseselt konkureerivate kaupade omamaisest kogutoodangust.

3. Kui pädev uurimisasutus on uurimise algatanud, tehakse lõikes 1 osutatud kirjalik taotlus, välja arvatud selles sisalduv konfidentsiaalne teave, huvitatud isikutele kättesaadavaks.

4. Kaitsemeetmete menetluse algatamisel avaldab pädev uurimisasutus lepinguosalise ametlikus väljaandes teate kaitsemeetmete menetluse algatamise kohta. Teates esitatakse järgmine teave:

a) kirjaliku taotluse esitanud üksus, kui see on asjakohane;

b) kaitsemeetmete menetluse esemeks olev imporditav kaup;

c) alamrubriigi ja tariifiartikli number, mille alla imporditav kaup on klassifitseeritud;

PUBLIC

d) kavandatud kohaldatava meetme liik;

e) artikli 12.20 punkti a kohane avalik kuulamine või ajavahemik, mille jooksul huvitatud isikud võivad esitada artikli 12.20 punkti b kohase taotluse ärakuulamiseks;

f) koht, kus on võimalik tutvuda kirjaliku taotlusega ja muude menetluse käigus esitatud mittekonfidentsiaalsete dokumentidega; ning

g) selle asutuse nimi, aadress ja telefoninumber, kelle poole võib pöörduda lisateabe saamiseks.

5. Lõike 1 kohase kaitsemeetmete menetluse korral, mis algatatakse kirjaliku taotluse alusel, ei avalda asjaomane pädev uurimisasutus lõikes 4 nõutud teadet enne, kui on hoolikalt hinnanud, kas see kirjalik taotlus vastab tema riigisisesteõigusaktide nõuetele ning lõigete 1 ja 2 nõuetele ning sisaldab põhjendatud tõendeid selle kohta, et teise lepinguosalise päritolustaatusega kauba import on käesoleva lepingu käesoleva osa kohaselt tollimaksu vähendamise või kaotamise tulemusena suurenenud ning põhjustab või ähvardab põhjustada väidetavat olulist kahju.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.18

Uurimine

1. Lepinguosaline kohaldab kahepoolset kaitsemeedet alles pärast seda, kui tema pädev uurimisasutus on viinud läbi uurimise vastavalt kaitsemeetmete lepingu artikli 3 lõikele 1 ja artikli 4 lõike 2 punktile c; selleks inkorporeeritakse kaitsemeetmete lepingu artikli 3 lõige 1 ja artikli 4 lõike 2 punkt c käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

2. Lõikes 1 osutatud uurimise käigus täidab lepinguosaline kaitsemeetmete lepingu artikli 4 lõike 2 punkti a nõudeid. Selleks inkorporeeritakse kaitsemeetmete lepingu artikli 4 lõike 2 punkt a käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

PUBLIC

3. Kui lepinguosaline teatab vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 ja kaitsemeetmete lepingu artikli 3 lõikele 1, et ta kohaldab kahepoolset kaitsemeedet või pikendab selle kehtivust, esitab ta teates järgmise teabe:

a) tõendid olulise kahju või selle ohu kohta, mille on põhjustanud teise lepinguosalise päritolustaatusega kauba impordi suurenemine käesoleva lepingu käesoleva osa kohaselt tollimaksu vähendamise või kaotamise tulemusena; uurimine näitab objektiivsete tõendite alusel põhjusliku seose olemasolu asjaomase kauba suurenenud impordi ja olulise kahju või selle ohu vahel; lisaks suurenenud impordile uuritakse ka muid teadaolevaid tegureid tagamaks, et kõnealuste tegurite põhjustatud olulist kahju või selle ohtu ei omistata suurenenud impordile;

b) selle päritolustaatusega kauba täpse kirjelduse, mille suhtes kahepoolset kaitsemeedet kohaldatakse, sealhulgas selle rubriigi või alamrubriigi HSis, millel põhinevad 9. lisas esitatud tariifikohustuste tabelid;

c) kahepoolse kaitsemeetme täpse kirjelduse;

d) kahepoolse kaitsemeetme kohaldamise alguskuupäeva, kohaldamise eeldatava kestuse ja asjakohasel juhul artikli 12.11 lõike 3 kohase järkjärgulise liberaliseerimise ajakava ning

PUBLIC

e) kahepoolse kaitsemeetme pikendamise korral tõendid asjaomase omamaise tootmisharu kohanemise kohta.

4. Selle lepinguosalise taotlusel, kelle kauba suhtes kohaldatakse käesoleva jao kohast kaitsemeetmete menetlust, alustab seda menetlust läbi viiv lepinguosaline taotluse esitanud lepinguosalisega konsultatsioone, et vaadata läbi lõike 1 kohane teade või avalik teade või aruanne, mille pädev uurimisasutus on seoses kaitsemeetmete menetlusega välja andnud.

5. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema pädev uurimisasutus viib käesoleva artikli kohase uurimise lõpule 12 kuu jooksul pärast uurimise algatamise kuupäeva.

ARTIKKEL 12.19

Konfidentsiaalne teave

1. Pädev uurimisasutus käsitleb konfidentsiaalsena mis tahes teavet, mis on oma olemuselt konfidentsiaalne või mis on antud konfidentsiaalsena, kui selleks on esitatud mõjuv põhjus. Sellist teavet ei avalikustata ilma selle esitanud huvitatud isiku loata.

PUBLIC

2. Konfidentsiaalset teavet andvatel huvitatud isikutel palutakse esitada selle mittekonfidentsiaalne kokkuvõte või, kui sellised isikud märgivad, et teavet ei saa kokkuvõtlikult esitada, siis põhjused, miks kokkuvõtet ei saa esitada. Kokkuvõte peab olema piisavalt üksikasjalik, et võimaldada konfidentsiaalsena esitatud teabe sisust piisaval määral aru saada. Kui pädev uurimisasutus leiab, et konfidentsiaalsuse taotlus ei ole põhjendatud ja kui asjaomane huvitatud isik kas ei soovi teavet avalikustada või lubada selle avaldamist üldistatud või kokkuvõtlikul kujul, võib pädev uurimisasutus jätta sellise teabe arvesse võtmata, välja arvatud juhul, kui talle tõendatakse asjakohastest allikatest kättesaadavate andmete põhjal, et asjaomane teave on õige.

ARTIKKEL 12.20

Istungid

Kaitsemeetmete menetluse käigus teeb pädev uurimisasutus järgmist:

a) korraldab pärast mõistlikku etteteatamisaega avaliku istungi, et võimaldada kõigil huvitatud isikutel ja tarbijaid esindavatel ühendustel isiklikult või olles esindatud nõustaja poolt esitada tõendeid ja olla ära kuulatud seoses väidetava olulise kahju või selle ohuga ning asjakohase õiguskaitsevahendi, või

PUBLIC

b) annab võimaluse olla ära kuulatud kõigile huvitatud isikutele, kes on esitanud artikli 12.17 lõikes 4 osutatud algatamisteates märgitud tähtaja jooksul kirjaliku taotluse, millest nähtub, et uurimise tulemus tõenäoliselt mõjutab neid ja et nende suuliseks ärakuulamiseks on erilised põhjused.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.21

Teavitamine, ühiskomitees läbivaatamine ja avaldamine

1. Kui lepinguosaline leiab, et esineb mõni artikli 12.10 lõikes 1 või artikli 12.15 lõikes 1 sätestatud asjaoludest, suunab ta küsimuse viivitamata ühiskomiteele läbivaatamiseks. Ühiskomitee võib anda tekkinud olukorra lahendamiseks vajalikke soovitusi. Kui ühiskomitee ei ole olukorra lahendamiseks soovitust andnud või kui 30 päeva jooksul pärast küsimuse ühiskomiteele suunamise kuupäeva ei ole leitud muud rahuldavat lahendust, võib importiv lepinguosaline kooskõlas käesoleva jaoga võtta olukorra lahendamiseks asjakohaseid kahepoolseid kaitsemeetmeid.

2. Lõike 1 kohaldamisel esitab importiv lepinguosaline eksportivale lepinguosalisele kogu asjakohase teabe, sealhulgas tõendid impordi suurenemisest samasuguste ja otseselt konkureerivate kaupade omamaistele tootjatele põhjustatud olulise kahju või selle ohu kohta, asjaomase kauba täpse kirjelduse, kavandatud kahepoolse kaitsemeetme kirjelduse ning selle kohaldamise kavandatud alguskuupäeva ja kohaldamise eeldatava kestuse.

3. Lepinguosaline, kes kehtestab kahepoolse kaitsemeetme, avaldab oma ametlikus väljaandes tähelepanekud ja põhjendatud järeldused kõigi asjakohaste faktiliste ja õiguslike küsimuste kohta, kirjeldades imporditavat kaupa, olukorda, mille tõttu meede artikli 12.10 lõike 1 või artikli 12.15 lõike 1 alusel kehtestatakse, selle olukorra ja suurenenud impordi vahelist põhjuslikku seost ning meetme vormi, taset ja kestust.

PUBLIC

ARTIKKEL 12.22

Ingliskeelsete dokumentide aktsepteerimine kaitsemeetmete menetlustes

Selleks et hõlbustada dokumentide esitamist kaitsemeetmete menetluse raames, aktsepteerib menetluse eest vastutav lepinguosalise pädev uurimisasutus dokumente, mille huvitatud isikud on esitanud inglise keeles, tingimusel et need isikud esitavad hiljem, pädeva asutuse määratud pikema tähtaja jooksul, dokumentide tõlke kaitsemeetmete menetluse keelde.

13. PEATÜKK

SANITAAR- JA FÜTOSANITAARMEETMED

PUBLIC

ARTIKKEL 13.1

Eesmärgid

Käesoleva peatüki eesmärgid on järgmised.

a) Kaitsta inimeste, loomade ja taimede tervist lepinguosaliste territooriumidel ning ühtlasi lihtsustada lepinguosaliste vahelist kaubandust, mis hõlmab loomi, loomseid saaduseid, taimi, taimseid saadusi ja muid sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetega hõlmatud tooteid, järgmiselt:

   i) parandades lepinguosaliste vahelist läbipaistvust, teabevahetust ja koostööd sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete valdkonnas;

   ii) kehtestades kaubanduse lihtsustamise mehhanismid ja korra; ning

   iii) rakendades sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu põhimõtteid;

b) teha koostööd mitmepoolsetel foorumitel ning toiduohutuse, loomatervise ja taimekaitse valdkonnas;

c) teha koostööd muudes sanitaar- või fütosanitaarküsimustes või muudel foorumitel.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.2

Mitmepoolsed kohustused

Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad WTO asutamislepingust, eelkõige sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingust. Käesoleva peatüki kohases tegevuses lähtuvad lepinguosalised nendest õigustest ja kohustustest.

ARTIKKEL 13.3

Kohaldamisala

Käesolevat peatükki kohaldatakse järgmise suhtes:

a) kõik sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu A lisas määratletud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed, niivõrd kui need mõjutavad lepinguosaliste vahelist kaubandust;

b) koostöö mitmepoolsetel foorumitel, mida tunnustatakse sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu raames;

c) koostöö toiduohutuse, loomatervise ja taimekaitse valdkonnas ning

d) koostöö muudes sanitaar- ja fütosanitaarküsimustes või muudel foorumitel, milles lepinguosalised kokku lepivad.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.4

Mõisted

Käesolevas peatüki ja 13-A – 13-H lisa kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu A lisa mõisted ning Codex Alimentariuse, Maailma Loomatervise Organisatsiooni ja 17. novembril 1997 Roomas sõlmitud rahvusvahelise taimekaitsekonventsiooni mõisted ning

b) „kaitstav piirkond“ tähendab teatava reguleeritud taimekahjustaja puhul lepinguosalise territooriumi ametlikult määratletud geograafilist osa, kus seda taimekahjustajat teadaolevalt ei esine vaatamata soodsatele tingimustele ja selle taimekahjustaja esinemisele selle lepinguosalise territooriumi muudes osades.

ARTIKKEL 13.5

Pädevad asutused

1. Lepinguosaliste pädevad asutused on asutused, kes vastutavad käesolevas peatükis osutatud meetmete rakendamise eest, nagu on sätestatud 13-A lisas.

2. Vastavalt artiklile 13.12 teatavad lepinguosalised teineteisele kõigist olulistest muutustest oma pädevate asutuste struktuuris, korralduses või pädevuse jaotuses.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.6

Loomataudidega ja loomade nakatumisega ning taimekahjustajatega seotud staatuse tunnustamine

1. Loomataudidega ja loomade nakatumisega, sealhulgas zoonoosidega seoses kohaldatakse järgmisi tingimusi:

a) 13-B-1 liites kindlaks määratud loomataudide puhul tunnustab importiv lepinguosaline kaubanduse eesmärgil eksportiva lepinguosalise või tema piirkondade loomatervisestaatust, mille eksportiv lepinguosaline on kindlaks määranud vastavalt 13-C lisa punkti 1 alapunkti a alapunktile i;

b) kui lepinguosaline leiab, et tema territooriumil või mõnel tema piirkonnal on eristaatus seoses konkreetse loomataudiga, mis ei ole 13-B-1 liites kindlaks määratud loomataud, võib ta taotleda kõnealuse staatuse tunnustamist vastavalt 13-C lisa punktis 3 esitatud kriteeriumidele; importiv lepinguosaline võib nõuda elusloomade ja loomsete saaduste impordiga seoses tagatisi, mis vastavad selle lepinguosalise kokkulepitud staatusele;

c) lepinguosalised tunnistavad, et nendevahelise kaubanduse aluseks on lepinguosaliste territooriumide, piirkondade, sektorite või allsektorite staatus, mis on seotud 13-B-1 liites kindlaks määramata loomataudide või loomade nakatumise levimuse või esinemissagedusega või seotud riskidega, vastavalt asjakohasusele, ning mille on määratlenud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu raames tunnustatud rahvusvahelised standardiorganisatsioonid; importiv lepinguosaline võib vajaduse korral nõuda elusloomade ja loomsete saaduste impordiga seoses tagatisi, mis vastavad selle lepinguosalise määratletud staatusele kooskõlas standardiorganisatsioonide soovitustega; ning

d) ilma et see piiraks artiklite 13.9 ja 13.15 kohaldamist ning välja arvatud juhul, kui importiv lepinguosaline esitab sõnaselge vastuväite ning nõuab artiklite 13.11 ja 13.14 kohaselt tõendavaid andmeid või lisateavet, konsultatsioone või kontrolli, võtab kumbki lepinguosaline põhjendamatu viivituseta vastu vajalikud seadusandlikud ja haldusmeetmed, et võimaldada kaubandust käesoleva lõike punktide a, b ja c alusel.

PUBLIC

2. Taimekahjustajatega seotud staatusega seoses kohaldatakse järgmisi tingimusi:

a) lepinguosalised tunnustavad kaubanduse eesmärgil 13-B-2 liites kindlaks määratud taimekahjustajatega seotud staatust ning

b) ilma et see piiraks artiklite 13.9 ja 13.15 kohaldamist ning välja arvatud juhul, kui importiv lepinguosaline esitab sõnaselge vastuväite ning nõuab artiklite 13.11 ja 13.14 kohaselt tõendavaid andmeid või lisateavet, konsultatsioone või kontrolli, võtab kumbki lepinguosaline põhjendamatu viivituseta vastu vajalikud seadusandlikud ja haldusmeetmed, et võimaldada kaubandust käesoleva lõike punkti a alusel.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.7

Loomataudidega ja loomade nakatumisega ning taimekahjustajatega seoses piirkondadeks jagamise otsuste tunnustamine

1. Lepinguosalised tunnistavad piirkondadeks jagamise kontseptsiooni ja kohaldavad seda omavahelises kaubanduses.

2. 13-B-1 liites loetletud maismaa- ja veeloomataudide ning 13-B-2 liites loetletud taimekahjustajatega seoses piirkondadeks jagamise otsused võetakse vastu vastavalt 13-C lisale.

3. Loomataudide puhul teatab eksportiv lepinguosaline, kes taotleb importivalt lepinguosaliselt piirkondadeks jagamise otsuse tunnustamist, oma meetmetest, millega nähakse ette piirkondadeks jagamine, ning esitab täieliku selgituse ja tõendavad andmed oma kindlaksmääramiste ja otsuste kohta, võttes arvesse ka artiklit 13.14.

4. Ilma et see piiraks artikli 13.15 kohaldamist ja välja arvatud juhul, kui importiv lepinguosaline esitab 15 tööpäeva jooksul alates piirkondadeks jagamise otsuse kättesaamisest selgesõnalise vastuväite ning nõuab artiklite 13.11 ja 13.14 kohaselt lisateavet, konsultatsioone või kontrolli, loevad lepinguosalised kõnealuse otsuse aktsepteerituks.

5. Käesoleva artikli lõikes 4 osutatud konsultatsioonid toimuvad vastavalt artikli 13.14 lõikele 2. Importiv lepinguosaline hindab lisateavet 15 tööpäeva jooksul pärast selle saamist. Käesoleva artikli lõikes 4 osutatud kontroll viiakse läbi vastavalt artiklile 13.11 ja 25 tööpäeva jooksul alates kontrollitaotluse saamisest.

PUBLIC

6. Taimekahjustajate puhul tagab kumbki lepinguosaline, et taimede, taimsete saaduste ja muude toodetega kauplemisel võetakse arvesse teise lepinguosalise tunnustatud taimekahjustajastaatust. Eksportiv lepinguosaline, kes taotleb teiselt lepinguosaliselt piirkondadeks jagamise otsuse tunnustamist, teavitab teist lepinguosalist oma meetmetest ja otsustest, juhindudes ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) asjakohastest rahvusvahelistest fütosanitaarmeetmete standarditest, sealhulgas 4. standardist, mis käsitleb kahjustajavabade piirkondade määramisele esitatavaid nõudeid, ja 8. standardist, mis käsitleb piirkonna taimekahjustajastaatuse kindlaksmääramist, ning muudest fütosanitaarmeetmete rahvusvahelistest standarditest, mida lepinguosalised asjakohaseks peavad. Ilma et see piiraks artikli 13.15 kohaldamist ja välja arvatud juhul, kui lepinguosaline esitab kolme kuu jooksul alates piirkondadeks jagamise otsuse kättesaamisest selgesõnalise vastuväite ning nõuab artiklite 13.11 ja 13.14 kohaselt lisateavet, konsultatsioone või kontrolli, loevad lepinguosalised kõnealuse otsuse aktsepteerituks.

7. Käesoleva artikli lõikes 4 osutatud konsultatsioonid toimuvad vastavalt artikli 13.14 lõikele 2. Importiv lepinguosaline hindab võimalikku lisateavet kolme kuu jooksul pärast selle saamist. Kumbki lepinguosaline viib käesoleva artikli lõikes 4 osutatud kontrolli läbi vastavalt artiklile 13.11 ja 12 kuu jooksul alates kontrollitaotluse saamisest, võttes arvesse taimekahjustaja ja asjaomase põllumajanduskultuuri bioloogiat.

8. Pärast käesoleva artikli lõigetes 2–7 sätestatud menetluste lõpuleviimist ja ilma et see piiraks artikli 13.15 kohaldamist, võtab kumbki lepinguosaline põhjendamatu viivituseta vastu vajalikud seadusandlikud ja haldusmeetmed, et võimaldada kaubandust nende alusel.

ARTIKKEL 13.8

Samaväärsuse tunnustamine

1. Lepinguosalised võivad tunnustada samaväärsust seoses üksikmeetme, meetmete rühma või süsteemiga, mida kohaldatakse sektori või allsektori suhtes.

2. Samaväärsuse tunnustamiseks järgivad lepinguosalised lõikes 3 osutatud konsultatsiooniprotsessi. See protsess hõlmab samaväärsuse objektiivset tõendamist eksportiva lepinguosalise poolt ja esitatud tõendite objektiivset hindamist importiva lepinguosalise poolt, et importival lepinguosalisel oleks võimalik samaväärsust tunnustada.

3. Kolme kuu jooksul pärast seda, kui importiv lepinguosaline sai eksportiva lepinguosalise taotluse üht või mitut sektorit või allsektorit mõjutava ühe või mitme meetmesamaväärsuse tunnustamiseks, algatavad lepinguosalised konsultatsiooniprotsessi, mis hõlmab 13-E lisas kindlaks määratud etappe. Kui eksportiv lepinguosaline esitab mitu taotlust, lepivad lepinguosalised artiklis 13.16 osutatud allkomitees importiva lepinguosalise taotlusel kokku ajakavas, mille kohaselt nad käesolevas lõikes osutatud protsessi algatavad.

4. Kui ei lepita kokku teisiti, viib importiv lepinguosaline samaväärsuse hindamise 13-E lisa kohaselt lõpule hiljemalt 180 päeva jooksul pärast seda, kui eksportiv lepinguosaline esitas talle tõendid samaväärsuse kohta kõnealuses lisas sätestatud viisil. Erandina võib hooajakultuuride puhul viia samaväärsuse hindamise lõpule hiljem, kui see on vajalik selleks, et võimaldada fütosanitaarmeetmete kontrollimist põllumajanduskultuuri sobiva kasvuperioodi jooksul.

PUBLIC

5. Iga lepinguosalise prioriteetsed sektorid või allsektorid, mille puhul võib algatada käesoleva artikli lõikes 3 osutatud konsultatsiooniprotsessi, määratakse vajaduse korral kindlaks 13-E-1 liites esitatud tähtsuse järjekorras. Artiklis 13.16 osutatud allkomitee võib anda soovituse, et ühisnõukogu muudaks kõnealust loetelu, sealhulgas tähtsuse järjekorda.

6. Importiv lepinguosaline võib samaväärsuse tunnustamise tühistada või peatada, kui üks lepinguosaline muudab asjaomast samaväärsust mõjutavaid meetmeid, tingimusel et järgitakse järgmist korda:

a) kooskõlas artikliga 13.13 teatab eksportiv lepinguosaline importivale lepinguosalisele igast kavandatud muudatusest eksportiva lepinguosalise meetmes, mille samaväärsust tunnustatakse, ja kavandatud muudatuse tõenäolisest mõjust samaväärsusele; importiv lepinguosaline teatab 30 tööpäeva jooksul pärast kõnealuse teabe saamist eksportivale lepinguosalisele, kas ta jätkab samaväärsuse tunnustamist, arvestades kavandatud muudatust; ning

b) kooskõlas artikliga 13.13 teatab importiv lepinguosaline eksportivale lepinguosalisele igast kavandatud muudatusest importiva lepinguosalise meetmes, mille alusel samaväärsust tunnustati, ja kavandatud muudatuse tõenäolisest mõjust samaväärsuse tunnustamisele; kui importiv lepinguosaline ei jätka samaväärsuse tunnustamist, võivad lepinguosalised ühiselt määrata kindlaks tingimused käesoleva artikli lõikes 3 osutatud protsessi taasalustamiseks seoses kavandatud muudatusega.

PUBLIC

7. Ilma et see piiraks artikli 13.15 kohaldamist, ei tühista ega peata importiv lepinguosaline samaväärsuse tunnustamist enne, kui lepinguosalise kavandatud muudatus jõustub.

8. Samaväärsust võib tunnustada ja tunnustamise võib tühistada või peatada üksnes importiv lepinguosaline, kes tegutseb kooskõlas oma haldus- ja õigusraamistikuga, sealhulgas taimede, taimsete saaduste ja muude kaupade puhul asjakohaste teatistega vastavalt FAO 13. rahvusvahelisele fütosanitaarmeetmete standardile, mis käsitleb nõuetele mittevastavusest teatamist ja erakorraliste meetmete võtmist, ning vajaduse korral muudele fütosanitaarmeetmeid käsitlevatele rahvusvahelistele standarditele. Importiv lepinguosaline esitab eksportivale lepinguosalisele käesoleva artikliga hõlmatud kindlaksmääramiste ja otsuste kohta täieliku kirjaliku selgituse ja tõendavad andmed. Samaväärsuse tunnustamisest keeldumise, selle tühistamise või peatamise korral teavitab importiv lepinguosaline eksportivat lepinguosalist lõikes 3 osutatud protsessi taasalustamise tingimustest.

ARTIKKEL 13.9

Läbipaistvus ja kaubandustingimused

1. Lepinguosalised kohaldavad üldisi imporditingimusi. Ilma et see piiraks artikli 13.7 kohaselt tehtud otsuste kohaldamist, kohaldatakse eksportiva lepinguosalise territooriumi suhtes importiva lepinguosalise imporditingimusi. Kooskõlas artikliga 13.13 teavitab importiv lepinguosaline eksportivat lepinguosalist oma sanitaar- ja fütosanitaarnõuetest, mida kohaldatakse impordi suhtes. See teave sisaldab vajaduse korral importiva lepinguosalise nõutavate ametlike sertifikaatide või tõendite näidiseid.

PUBLIC

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimuste muudatustest või kavandatud muudatustest teatamisel järgib kumbki lepinguosaline sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu artiklit 7 ja B lisa ning WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete komitee hilisemaid otsuseid. Ilma et see piiraks artikli 13.15 kohaldamist, võtab importiv lepinguosaline käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimuste muudatuste jõustumise kuupäeva kindlaksmääramisel arvesse veoaega lepinguosaliste territooriumide vahel.

3. Kui importiv lepinguosaline ei täida lõikes 2 osutatud teavitamisnõudeid, aktsepteerib ta 30 päeva jooksul pärast asjaomase muudatuse jõustumise kuupäeva jätkuvalt mis tahes ametlikku sertifikaati või tõendit, millega tagatakse enne kõnealust muudatust kehtinud imporditingimuste kohaldatavus.

4. Kui Tšiili annab lõikes 1 osutatud tingimuste kohaselt oma turule juurdepääsu ühele või mitmele ELi poole sektorile või allsektorile, kiidab Tšiili liikmesriikide esitatavad edasised eksporditaotlused heaks Euroopa Komisjonile kättesaadava põhjaliku riigipõhise teabe toimiku (riigiprofiili) alusel, välja arvatud juhul, kui Tšiili taotleb vajaduse korral ja piiratud konkreetsetel asjaoludel lisateavet.

PUBLIC

5. Pärast samaväärsuse tunnustamist vastavalt artiklile 13.8 võtab lepinguosaline 90 päeva jooksul samaväärsuse tunnustamise rakendamiseks vajalikud seadusandlikud ja haldusmeetmed, et võimaldada lepinguosaliste vahelist kaubandust sektorites ja allsektorites, kus importiv lepinguosaline tunnustab kõigi eksportiva lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete samaväärsust. Asjaomaste sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetega hõlmatud loomade, loomsete saaduste, taimede, taimsete saaduste ja muude toodete puhul võib importiva lepinguosalise nõutava ametliku sertifikaadi või muu ametliku dokumendi näidise asendada 13-H lisas esitatud sertifikaadiga.

6. Sektorites või allsektorites, milles on tunnistatud ühe või mõne meetme, kuid mitte kõigi meetmete samaväärsust, jätkavad lepinguosalised lõikes 5 osutatud toodete puhul omavahelist kaubandust lõikes 1 osutatud tingimuste täitmise alusel. Eksportiva lepinguosalise taotlusel kohaldatakse lõiget 7.

7. Käesoleva peatüki kohaldamisel ei nõua importiv lepinguosaline teise lepinguosalise toodete importimiseks impordilitsentse.

8. Seoses lepinguosaliste vahelist kaubandust mõjutavate üldiste imporditingimustega alustavad lepinguosalised eksportiva lepinguosalise taotlusel vastavalt artiklile 13.14 konsultatsioone, et määrata kindlaks importiva lepinguosalise alternatiivsed või täiendavad imporditingimused. Asjakohasel juhul lähtuvad lepinguosalised kõnealuste alternatiivsete või täiendavate imporditingimuste kindlaksmääramisel eksportiva lepinguosalise meetmetest, mille samaväärsust importiv lepinguosaline tunnustab. Kui lepinguosalised lepivad kokku alternatiivsetes või täiendavates imporditingimustes, võtab importiv lepinguosaline 90 päeva jooksul alates nende kindlaksmääramisest vajalikud seadusandlikud või haldusmeetmed, et võimaldada importi nende alusel.

PUBLIC

9. Loomade, loomsete saaduste, loomset päritolu toodete ja loomsete kõrvalsaaduste impordi puhul kiidab importiv lepinguosaline eksportiva lepinguosalise taotluse ja asjakohaste tagatiste alusel heaks eksportiva lepinguosalise territooriumil asuvad ettevõtted ilma nende eelneva kontrollita ja kooskõlas 13-D lisaga. Kui eksportiv lepinguosaline ei taotle lisateavet, võtab importiv lepinguosaline 30 tööpäeva jooksul pärast heakskiitmise taotluse ja asjakohaste tagatiste saamist vajalikud seadusandlikud või haldusmeetmed, et võimaldada importi nende alusel.

10. Lepinguosaline kiidab ettevõtete esialgse loetelu heaks vastavalt 13-D lisale.

11. Lepinguosalise taotlusel esitab teine lepinguosaline käesoleva artikliga hõlmatud kindlaksmääramiste ja otsuste kohta täieliku selgituse ja tõendavad andmed.

ARTIKKEL 13.10

Sertifitseerimismenetlused

1. Sertifitseerimismenetlustes järgivad lepinguosalised 13-H lisas sätestatud põhimõtteid ja kriteeriume.

2. Lepinguosaline annab välja artikli 13.9 lõigetes 1, 5 ja 6 osutatud sertifikaadid või ametlikud dokumendid vastavalt 13-H lisale.

PUBLIC

3. Artiklis 13.16 osutatud allkomitee võib anda soovituse, et ühiskomitee või ühisnõukogu võtaks vastu otsuse, millega kehtestatakse elektroonilise sertifitseerimise ning sertifikaatide tühistamise või asendamise korral järgitavad reeglid.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.11

Kontrollimine

1. Käesoleva peatüki tõhusaks rakendamiseks on kummalgi lepinguosalisel õigus:

a) kontrollida vastavalt 13-F lisas esitatud suunistele teise lepinguosalise pädevate asutuste kogu kontrolliprogrammi või selle osa; kontrollimisega seotud kulud kannab kontrolli teostav lepinguosaline;

b) alates lepinguosaliste määratud kuupäevast taotleda teiselt lepinguosaliselt kogu kontrolliprogrammi või selle osa ning selle programmi raames tehtud kontrollide tulemusi käsitleva aruande esitamist ning

c) loomsete saadustega seotud laboratoorsete analüüside puhul taotleda teise lepinguosalise osalemist taotluse esitanud lepinguosalise referentlabori korraldatavate konkreetsete perioodiliste võrdlusanalüüside programmis; sellise osalemisega seotud kulud kannab osalev lepinguosaline.

2. Kumbki lepinguosaline võib jagada oma kontrollide tulemusi ja järeldusi kolmandate riikidega ning teha need üldsusele kättesaadavaks.

3. Artiklis 13.16 osutatud allkomitee võib anda soovituse, et ühisnõukogu muudaks 13-F lisa, võttes igakülgselt arvesse rahvusvaheliste organisatsioonide tehtud asjakohast tööd.

4. Käesolevas artiklis osutatud kontrollide tulemusi võib kasutada sisendina lepinguosalise või lepinguosaliste artiklites 13.6–13.9 ja 13.12 osutatud meetmete väljatöötamisel.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.12

Impordikontroll ja kontrollitasud

1. Impordikontrollid, mida importiv lepinguosaline teeb eksportiva lepinguosalise kaubasaadetiste suhtes, peavad olema kooskõlas 13-G lisas kindlaks määratud põhimõtetega. Nende kontrollide tulemusi võib kasutada artiklis 13.11 osutatud kontrolliprotsessis.

2. Kummagi lepinguosalise poolt tehtavate füüsiliste impordikontrollide sagedus on kindlaks määratud 13-G lisas. Artiklis 13.16 osutatud allkomitee võib soovitada ühisnõukogul muuta 13-G lisa.

3. Lepinguosaline võib oma pädevuse piires ja kooskõlas oma õigusnormidega kalduda kõrvale 13-G lisas kindlaks määratud kontrollisagedusest, lähtudes artiklite 13.8 ja 13.9 rakendamisel tehtud edusammudest või käesolevas peatükis sätestatud kontrollide, konsultatsioonide või muude meetmete tulemustest.

4. Kontrollitasud ei tohi ületada kulusid, mida pädev asutus kannab impordikontrollide tegemisel, ning need peavad olema õiglased, pidades silmas samasuguste omamaiste toodete kontrollimisel kohaldatavaid tasusid.

5. Importiv lepinguosaline teavitab eksportivat lepinguosalist impordikontrolle ja kontrollitasusid mõjutavates meetmetes tehtavatest muudatustest, sealhulgas muudatuste põhjustest, ning olulistest muutustest kõnealuste kontrollidega seotud halduskorras.

6. Artikli 13.9 lõikes 5 osutatud toodete puhul võivad lepinguosalised vastastikku kokku leppida füüsiliste impordikontrollide sageduse vähendamises.

7. Allkomitee võib soovitada ühisnõukogule kummagi lepinguosalise tehtavate impordikontrollide heakskiitmise tingimusi, mida kohaldatakse teatavast kuupäevast alates, et kohandada nende kontrollide sagedust või asendada need. Need tingimused lisatakse 13-G lisasse ühisnõukogu otsusega. Alates kõnealusest kuupäevast võivad lepinguosalised kiita heaks üksteise impordikontrollid teatavate toodete puhul, et vähendada nende kontrollide sagedust või asendada need.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.13

Teabevahetus

1. Lepinguosalised vahetavad süstemaatiliselt käesoleva peatüki rakendamisega seotud teavet, et töötada välja standardeid, pakkuda kindlust, suurendada vastastikust usaldust ja tõendada kontrollitavate programmide tõhusust. Vajaduse korral võib teabevahetus hõlmata ametnike vahetust.

2. Lepinguosalised vahetavad teavet ka muude asjakohaste teemade kohta, sealhulgas järgmistes küsimustes:

a) käesoleva peatükiga hõlmatud toodetega seotud olulised sündmused, sealhulgas artiklite 13.8 ja 13.9 kohane teabevahetus;

b) artiklis 13.11 sätestatud kontrollimise tulemused;

c) artiklis 13.12 sätestatud impordikontrollide tulemused loomade ja loomsete saaduste tagasilükatud või nõuetele mittevastavate kaubasaadetiste korral;

d) käesoleva peatükiga seotud ja lepinguosalise vastutusel koostatud teaduslikud arvamused; ning

e) käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluva kaubandusega seotud kiirhoiatused.

PUBLIC

3. Lepinguosaline esitab teaduslikud dokumendid või andmed asjaomasele teadusfoorumile, et lasta käesoleva peatüki alusel tekkinud küsimuses esitatud seisukohti või väiteid õigeaegselt hinnata. Hindamise tulemused tehakse lepinguosalistele kättesaadavaks.

4. Käesolevas artiklis ette nähtud teabevahetus loetakse toimunuks, kui lepinguosaline on teinud käesolevas artiklis osutatud teabe kättesaadavaks WTO teavitamise teel vastavalt sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu artiklile 7 ja B lisale või oma ametlikul, üldsusele kättesaadaval ja tasuta veebisaidil.

5. Taimekahjustajatest, mis teadaolevalt kujutavad endast lepinguosalisele vahetut ohtu, teavitatakse seda lepinguosalist vahetult posti või e-posti teel. Lepinguosalised järgivad suuniseid, mis on esitatud taimekahjustajatest teatamist käsitlevas FAO 17. rahvusvahelises fütosanitaarmeetmete standardis.

6. Lepinguosalised vahetavad käesolevas artiklis osutatud teavet e-posti, faksi või posti teel.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.14

Teavitamine ja konsulteerimine

PUBLIC

1. Lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kahe tööpäeva jooksul igast tõsisest või märkimisväärsest riskist inimeste, loomade või taimede tervisele, sealhulgas toidukontrolliga seotud hädaolukordadest või olukordadest, kus on selgelt tuvastatud loomsete või taimsete saaduste tarbimisega seotud tõsise tervisemõju oht, ja eelkõige järgmisest:

a) meetmed, mis mõjutavad artiklis 13.7 osutatud piirkondadeks jagamise otsuseid;

b) 13-B lisas loetletud loomataudide või taimekahjustajate esinemine või areng;

c) epidemioloogilise tähtsusega leiud või olulised riskid seoses loomataudide ja taimekahjustajatega, mis ei ole loetletud 13-B lisas või mis on uued loomataudid või taimekahjustajad; ning

d) täiendavad meetmed, mis lähevad kaugemale loomataudide või taimekahjustajate tõrjeks või likvideerimiseks või rahvatervise kaitseks võetavate meetmete põhinõuetest, ning võimalikud muudatused ennetuspoliitikas, sealhulgas vaktsineerimispoliitikas.

2. Kui lepinguosalisel on tõsised kartused seoses riskiga inimeste, loomade või taimede tervisele, võib ta taotleda teise lepinguosalisega olukorra üle konsultatsioonide pidamist. Kõnealused konsultatsioonid toimuvad võimalikult kiiresti ja igal juhul 13 tööpäeva jooksul alates taotluse esitamisest. Konsultatsioonide käigus püüab kumbki lepinguosaline esitada kogu teabe, mis on vajalik selleks, et vältida häireid kaubanduses ja jõuda vastastikku vastuvõetava lahenduseni, mis on kooskõlas inimeste, loomade või taimede tervise kaitsega.

3. Lepinguosaline võib taotleda käesoleva artikli lõikes 2 osutatud konsultatsioonide pidamist video- või audiokonverentsi teel. Taotluse esitanud lepinguosaline koostab konsultatsioonide protokolli, mille lepinguosalised peavad heaks kiitma. Heakskiitmise suhtes kohaldatakse artikli 13.13 lõiget 6.

ARTIKKEL 13.15

Kaitseklausel

1. Kui eksportiv lepinguosaline võtab riigisiseseid meetmeid, et saada kontrolli alla asjaolu, mis tõenäoliselt kujutab endast tõsist riski inimeste, loomade või taimede tervisele, võtab ta samaväärseid meetmeid selleks, et vältida kõnealuse ohu ülekandumist importiva lepinguosalise territooriumile, ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist.

PUBLIC

2. Tõsise riski puhul inimeste, loomade või taimede tervisele, võib importiv lepinguosaline võtta inimeste, loomade või taimede tervise kaitseks vajalikke ajutisi meetmeid. Selliste ajutiste meetmete kohaldamise ajal lepinguosaliste vahel teel olevate kaubasaadetiste puhul kaalub importiv lepinguosaline kõige sobivamat ja proportsionaalsemat lahendust, et vältida tarbetuid häireid kaubanduses.

3. Lepinguosaline, kes võtab käesolevas artiklis osutatud meetmeid, teatab sellest teisele lepinguosalisele ühe tööpäeva jooksul alates nende meetmete rakendamise otsusest. Lepinguosalise taotlusel ja kooskõlas artikli 13.14 lõikega 2 peavad lepinguosalised olukorra üle konsultatsioone 13 tööpäeva jooksul alates kõnealuse teate saamisest. Lepinguosalised võtavad nende konsultatsioonide käigus esitatud teavet nõuetekohaselt arvesse ja püüavad vältida tarbetuid häireid kaubanduses, kaaludes vajaduse korral artikli 13.14 lõike 2 kohaste konsultatsioonide tulemusi.

ARTIKKEL 13.16

Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete allkomitee

1. Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete allkomitee, mis moodustatakse artikli 8.8 lõike 1 kohaselt (edaspidi „allkomitee“), koosneb sanitaar- ja fütosanitaarküsimuste eest vastutavatest lepinguosaliste esindajatest.

PUBLIC

2. Allkomitee:

a) jälgib käesoleva peatüki rakendamist, käsitleb käesoleva peatükiga seotud teemasid ja vaatab läbi kõik küsimused, mis võivad rakendamisel tekkida; ning

b) annab ühisnõukogule soovitusi lisade muutmiseks vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a, pidades eelkõige silmas käesolevas peatükis ette nähtud konsultatsioonide ja menetluste raames tehtud edusamme.

3. Allkomitee lepib kokku käesoleva peatüki eesmärkide saavutamiseks võetavates meetmetes. Allkomitee kehtestab nende meetmete eesmärgid ja vahe-eesmärgid. Allkomitee hindab nende meetmete tulemusi.

4. Allkomitee võib soovitada, et ühisnõukogu või ühiskomitee moodustaks vastavalt artikli 40.3 lõikele 3 vajaduse korral tehnilised töörühmad, mis koosnevad kummagi lepinguosalise ekspertidest ning mis teevad kindlaks ja käsitlevad käesoleva peatüki kohaldamisest tulenevaid tehnilisi ja teadusküsimusi.

5. Allkomitee võib soovitada, et ühisnõukogu või ühiskomitee võtaks vastu otsuse kõnealuse allkomitee kodukorra kohta, pidades silmas sanitaar- ja fütosanitaarküsimuste eripära.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.17

Koostöö mitmepoolsetel foorumitel

1. Lepinguosalised edendavad koostööd sanitaar- ja fütosanitaarküsimustega seotud mitmepoolsetel foorumitel, eelkõige sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu raames tunnustatud rahvusvahelistes standardiorganisatsioonides.

2. Artiklis 13.16 osutatud allkomitee on asjakohane foorum teabe vahetamiseks ja koostööks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud küsimustes.

ARTIKKEL 13.18

Koostöö toiduohutuse, loomatervise ja taimekaitse valdkonnas

1. Lepinguosalised püüavad hõlbustada teaduskoostööd lepinguosaliste asutuste vahel, kes vastutavad toiduohutuse, loomade tervise ja taimekaitse valdkonnas teadusliku hindamise eest.

2. Allkomitee võib soovitada, et ühisnõukogu või ühiskomitee moodustaks vastavalt artikli 40.3 lõikele 3 käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teaduskoostöö tehnilise töörühma (edaspidi „töörühm“), mis koosneb kummagi lepinguosalise poolt nimetatud ekspertidest, kes esindavad käeoleva artikli lõikes 1 osutatud teadusasutusi.

PUBLIC

3. Töörühma moodustav ühisnõukogu või ühiskomitee määrab kindlaks töörühma volitused, tegevuse ulatuse ja tööprogrammi.

4. Töörühm võib vahetada teavet, sealhulgas järgmise kohta:

a) teaduslik ja tehniline teave ning

b) andmete kogumine.

5. Töörühma töö ei mõjuta kummagi lepinguosalise riiklike ega piirkondlike asutuste sõltumatust.

6. Kumbki lepinguosaline tagab, et lõike 2 kohaselt nimetatud esindajaid ei mõjuta tema õigusnormide kohased huvide konfliktid.

PUBLIC

ARTIKKEL 13.19

Territoriaalne kohaldamine ELi poole puhul

1. Erandina artiklist 41.2 kohaldatakse käesolevat peatükki ELi poole puhul liikmesriikide territooriumide suhtes kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625[1] I lisaga ning taimede, taimsete saaduste ja muude kaupade puhul kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031[2] artikli 1 lõikega 3.

PUBLIC

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/265, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4).

2. Lepinguosalised mõistavad, et Euroopa Liidu territooriumi puhul võetakse arvesse selle eripära ja et Euroopa Liitu käsitatakse ühtse üksusena.

PUBLIC

14. PEATÜKK

KOOSTÖÖ KESTLIKE TOIDUSÜSTEEMIDE VALDKONNAS

ARTIKKEL 14.1

Eesmärk

Käesoleva peatüki eesmärk on seada sisse lepinguosaliste vaheline tihe koostöö, et tagada üleminek kestlikele toidusüsteemidele. Lepinguosalised tunnistavad vajadust tugevdada poliitikat ja määrata kindlaks programmid, mis aitavad kaasa kestlike, kaasavate, tervislike ja vastupidavate toidusüsteemide arendamisele, ning kaubanduse rolli selle eesmärgi saavutamisel.

ARTIKKEL 14.2

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosaliste vahelise koostöö suhtes, mille eesmärk on parandada kummagi lepinguosalise toidusüsteemi kestlikkust.

2. Käesolevas peatükis sätestatakse koostöö kestlike toidusüsteemide konkreetsetes aspektides, sealhulgas järgmistes:

a) toidutarneahela kestlikkus ning toidukao ja toidu raiskamise vähendamine;

b) võitlus toidupettuste vastu toidutarneahelas;

c) loomade heaolu;

d) võitlus antimikroobikumiresistentsuse vastu ning

e) selliste väetiste ja keemiliste pestitsiidide kasutamise vähendamine, mille puhul riskihindamine on näidanud, et need põhjustavad vastuvõetamatut ohtu tervisele või keskkonnale.

3. Käesolevat peatükki kohaldatakse ka lepinguosaliste koostöö suhtes mitmepoolsetel foorumitel.

4. Käesoleva peatüki kohaldamine ei piira muude toidusüsteeme või kestlikkust käsitlevate peatükkide, eelkõige 13., 16. ja 33. peatüki kohaldamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 14.3

Mõisted

1. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „toidutarneahel“ – kõik etapid alates esmatootmisest kuni lõpptarbijale müügini, sealhulgas tootmine, töötlemine, valmistamine, transport, import, ladustamine, turustamine ja müük lõpptarbijale;

b) „esmatootmine“ – põllumajanduslike esmatoodete tootmine või kasvatamine, sealhulgas saagikoristus, lüpsmine ja põllumajandusloomade tootmine enne tapmist, samuti jahipidamine ja kalapüük ning looduslike saaduste kogumine; ning

c) „kestlik toidusüsteem“ – toidusüsteem, mis tagab ohutu, täisväärtusliku ja piisava toidu kõigile, seadmata ohtu tulevaste põlvkondade toiduga kindlustatuse ja toitumise tagamise majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid aluseid; selline kestlik toidusüsteem:

   i) on kasumlik (majanduslik kestlikkus);

   ii) toob ühiskonnale laiapõhjalist kasu (sotsiaalne kestlikkus); ning

   iii) omab positiivset või neutraalset mõju looduskeskkonnale, sealhulgas kliimamuutustele (keskkonnakestlikkus).

PUBLIC

ARTIKKEL 14.4

Toidutarneahela kestlikkus ning toidukao ja toidu raiskamise vähendamine

1. Lepinguosalised tunnistavad seost praeguste toidusüsteemide ja kliimamuutuste vahel. Lepinguosalised teevad koostööd, et vähendada toidusüsteemide kahjulikku keskkonna- ja kliimamõju ning tugevdada nende vastupidavust.

2. Lepinguosalised tunnistavad, et toidukaol ja toidu raiskamisel on negatiivne mõju toidusüsteemide sotsiaalsele, majanduslikule ja keskkonnamõõtmele.

3. Lepinguosalised teevad koostööd valdkondades, mis võivad hõlmata järgmist:

a) kestlik toidutootmine, sealhulgas põllumajandus, loomade heaolu parandamine, mahepõllumajanduse edendamine ning selliste antimikroobikumide, väetiste ja keemiliste pestitsiidide kasutamise vähendamine, mille puhul riskihindamine näitab, et need kujutavad endast vastuvõetamatut ohtu tervisele või keskkonnale;

b) toidutarneahela kestlikkus, sealhulgas toidu tootmise ja töötlemise meetodid ja tavad;

c) tervislik ja kestlik toitumine, vähendades tarbimise süsinikujalajälge;

d) toidusüsteemidest tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine, süsinikusidujate arvu suurendamine ja elurikkuse vähenemise tagasipööramine;

PUBLIC

e) innovatsioon ja tehnoloogilised lahendused, mis aitavad kaasa kliimamuutuste mõjuga kohanemisele ja suurendavad vastupanuvõimet sellele mõjule;

f) hädaolukorrakavade väljatöötamine, et tagada toiduga kindlustatus kriiside ajal; ning

g) toidukao ja toidu raiskamise vähendamine kooskõlas kestliku arengu 12. eesmärgi sihiga 12.3, nagu on määratletud kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030.

4. Käesoleva artikli kohane koostöö võib hõlmata teabe, eksperditeadmiste ja kogemuste vahetamist ning koostööd teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.

PUBLIC

ARTIKKEL 14.5

Võitlus pettuste vastu toidutarneahelas

1. Lepinguosalised tunnistavad, et pettused võivad mõjutada toidutarneahela ohutust, ohustada toidusüsteemide kestlikkust, õõnestada ausaid kaubandustavasid ning vähendada tarbijate usaldust ja toiduturgude vastupidavust.

2. Lepinguosalised teevad koostööd, et avastada ja hoida ära pettusi toidutarneahelas, tehes järgmist:

a) vahetades teavet ja kogemusi, et parandada toidutarneahelas pettuste avastamist ja tõkestamist; ning

b) osutades abi, mis on vajalik tõendite kogumiseks tavade kohta, millega rikutakse või ilmselt rikutakse lepinguosaliste õigusnorme või mis kujutavad endast ohtu inimeste, loomade või taimede tervisele või keskkonnale või mille abil eksitatakse kliente.

PUBLIC

ARTIKKEL 14.6

Loomade heaolu

1. Lepinguosalised tunnistavad, et loomad on aistimisvõimelised olendid ja et loomade kasutamisega toidutootmissüsteemides kaasneb vastutus nende heaolu eest. Lepinguosalised peavad kinni põllumajandusloomadega ja loomsete saadustega kauplemise tingimustest, mille eesmärk on kaitsta loomade heaolu.

2. Lepinguosaliste eesmärk on jõuda ühise arusaamani Maailma Loomatervise Organisatsiooni rahvusvahelistest loomade heaolu standarditest.

3. Lepinguosalised teevad koostööd selliste standardite väljatöötamisel ja rakendamisel, mis käsitlevad loomade heaolu põllumajandusettevõttes, vedamise ajal ning tapmisel ja surmamisel, lähtudes oma õigusnormidest.

4. Lepinguosalised tugevdavad oma teaduskoostööd loomade heaolu valdkonnas, et arendada edasi teaduspõhiseid loomade heaolu standardeid.

5. Artiklis 14.8 osutatud allkomitee võib käsitleda muid loomade heaoluga seotud küsimusi.

6. Lepinguosalised vahetavad teavet, eksperditeadmisi ja kogemusi loomade heaolu valdkonnas.

7. Lepinguosalised teevad koostööd Maailma Loomatervise Organisatsiooni raames ja võivad teha koostööd muudel rahvusvahelistel foorumitel, et edendada loomade heaolu standardite ja parimate tavade edasiarendamist ning nende rakendamist.

8. Ühisnõukogu või ühiskomitee võib vastavalt artikli 40.3 lõikele 3 moodustada tehnilise töörühma, kes toetab artiklis 14.8 osutatud allkomiteed käesoleva artikli rakendamisel.

PUBLIC

ARTIKKEL 14.7

Võitlus antimikroobikumiresistentsuse vastu

1. Lepinguosalised tunnistavad, et antimikroobikumiresistentsus ohustab tõsiselt inimeste ja loomade tervist ning et antimikroobikumide kasutamine, eelkõige nende väär- ja liigkasutus loomakasvatuses, aitab kaasa antimikroobikumiresistentsuse üldisele arengule ja kujutab endast suurt ohtu rahvatervisele. Lepinguosalised tunnistavad, et selle ohu laadi tõttu on vaja riikidevahelist lähenemisviisi.

2. Kumbki lepinguosaline lõpetab järk-järgult mikroobivastaste ravimite kasutamise kasvustimulaatoritena.

3. Kumbki lepinguosaline teeb kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega järgmist:

a) võtab arvesse asjaomastes rahvusvahelistes organisatsioonides välja töötatud olemasolevaid ja tulevasi suuniseid, standardeid, soovitusi ja meetmeid selliste algatuste ja riiklike kavade väljatöötamisel, mille eesmärk on edendada antimikroobikumide mõistlikku ja vastutustundlikku kasutamist loomakasvatuses ja veterinaarias;

b) edendab lepinguosaliste poolt ühiselt kindlaksmääratud juhtudel antimikroobikumide vastutustundlikku ja mõistlikku kasutamist, sealhulgas loomakasvatuses antimikroobikumide kasutamise vähendamist ja antimikroobikumide kasvustimulaatoritena kasutamise järkjärgulist lõpetamist; ning

PUBLIC

c) toetab antimikroobikumiresistentsuse vastast võitlust käsitlevate rahvusvaheliste tegevuskavade väljatöötamist ja rakendamist, kui lepinguosalised peavad seda vajalikuks.

4. Ühisnõukogu või ühiskomitee võib vastavalt artikli 40.3 lõikele 3 moodustada tehnilise töörühma, kes toetab artiklis 14.8 osutatud allkomiteed käesoleva artikli rakendamisel.

PUBLIC

ARTIKKEL 14.8

Kestlike toidusüsteemide allkomitee

1. Kestlike toidusüsteemide allkomitee, mis moodustatakse artikli 8.8 lõike 1 kohaselt (edaspidi „allkomitee“), koosneb kestlike toidusüsteemide eest vastutavatest lepinguosaliste esindajatest.

2. Allkomitee jälgib käesoleva peatüki rakendamist ja vaatab läbi kõik küsimused, mis tekivad rakendamisel.

3. Allkomitee lepib kokku käesoleva peatüki eesmärkide saavutamiseks võetavates meetmetes. Allkomitee kehtestab nende meetmete eesmärgid ja vahe-eesmärgid ning jälgib lepinguosaliste edusamme kestlike toidusüsteemide loomisel. Allkomitee hindab igal ajavahemikul kõnealuste meetmete rakendamise tulemusi.

4. Allkomitee võib soovitada, et ühisnõukogu või ühiskomitee moodustaks vastavalt artikli 40.3 lõikele 3 tehnilised töörühmad, mis koosnevad kummagi lepinguosalise ekspertidest ning mis teevad kindlaks ja käsitlevad käesoleva peatüki kohaldamisest tulenevaid tehnilisi ja teadusküsimusi.

5. Allkomitee soovitab ühiskomiteel kehtestada reeglid, et vähendada allkomitee koosolekutel ja käesolevas peatükis osutatud tehniliste töörühmade koosolekutel osalejate võimalikke huvide konflikte. Ühiskomitee võtab vastu otsuse, millega kõnealused reeglid kehtestatakse.

PUBLIC

ARTIKKEL 14.9

Koostöö mitmepoolsetel foorumitel

1. Lepinguosalised teevad vajaduse korral koostööd mitmepoolsetel foorumitel, et edendada ülemaailmset üleminekut kestlikele toidusüsteemidele, mis aitavad kaasa rahvusvaheliselt kokkulepitud keskkonna-, loodus- ja kliimakaitse eesmärkide saavutamisele.

2. Allkomitee on käesoleva artikli lõikega 1 hõlmatud küsimustes teabe vahetamise ja koostöö tegemise foorum.

ARTIKKEL 14.10

Täiendavad sätted

1. Allkomitee tegevus ei mõjuta lepinguosaliste riiklike ega piirkondlike asutuste sõltumatust.

2. Ükski käesoleva peatüki säte ei mõjuta kummagi lepinguosalise õigust ega kohustust kaitsta konfidentsiaalset teavet kooskõlas oma õigusnormidega. Kui lepinguosaline esitab teisele lepinguosalisele käesoleva peatüki alusel teavet, mida tema õigusnormide kohaselt loetakse konfidentsiaalseks teabeks, käsitleb teine lepinguosaline seda teavet konfidentsiaalsena, välja arvatud juhul, kui teabe esitanud lepinguosaline nõustub vastupidisega.

3. Austades täielikult kummagi lepinguosalise reguleerimisõigust, ei tõlgendata ühtegi käesoleva peatüki sätet nii, nagu kohustaks see lepinguosalist:

a) muutma oma impordinõudeid;

b) kalduma kõrvale riigisisestest reguleerivate meetmete ettevalmistamise ja vastuvõtmise menetlustest;

c) võtma meetmeid, mis kahjustaksid või takistaksid lepinguosalise avaliku poliitika eesmärkide saavutamiseks vajalike reguleerivate meetmete õigeaegset vastuvõtmist, või

d) võtma vastu konkreetset reguleerivat meedet.

PUBLIC

15. PEATÜKK

ENERGIA JA TOORAINED

PUBLIC

ARTIKKEL 15.1

Eesmärk

Käesoleva peatüki eesmärk on edendada kooskõlas käesoleva lepinguga lepinguosaliste ühistes huvides dialoogi ja koostööd energia- ja toorainesektoris, soodustada kestlikku ja õiglast kaubandust ja investeerimist, tagades nendes sektorites võrdsed tingimused, ning suurendada asjaomaste väärtusahelate konkurentsivõimet, sealhulgas lisandväärtust.

ARTIKKEL 15.2

Põhimõtted

1. Kummalegi lepinguosalisele jääb suveräänne õigus otsustada, kas lubada uurida, toota ja transportida energiakaupu ja tooraineid tema territooriumil ja majandusvööndis asuvatel aladel.

2. Kooskõlas käesoleva peatükiga kinnitavad lepinguosalised veel kord oma õigust kehtestada oma territooriumil õigusnorme, et saavutada energia ja toorainete valdkonnas õiguspäraseid poliitikaeesmärke.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.3

Mõisted

Käesolevas peatükis ning 15-A ja 15-B lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „luba“ – luba, tegevusluba, kontsessioon või samalaadne haldus- või lepinguline dokument, millega lepinguosalise pädev asutus annab üksusele õiguse tegeleda lepinguosalise territooriumil teatava majandustegevusega kooskõlas loas sätestatud nõuetega;

b) „tasakaalustamine“ – kõik mis tahes ajalises järjestuses toimingud ja protsessid, millega süsteemihaldurid tagavad pidevalt süsteemi sageduse säilimise eelnevalt kindlaks määratud stabiilsusvahemikus ja vastavuse nõutava kvaliteedi jaoks vajalikele reservkogustele;

c) „energiakaubad“ – kaubad, millest toodetakse energiat ja mis on vastava HSi koodiga loetletud 15-A lisas;

d) „süsivesinikud“ – kaubad, mis on vastava HSi koodiga loetletud 15-A lisas;

e) „toorained“ – tööstustoodete valmistamisel kasutatavad ained, sealhulgas maagid, maagikontsentraadid, räbu, tuhk ja kemikaalid; survetöötlemata, töödeldud ja rafineeritud materjalid; metallijäätmed; jäägid ja ümbersulatatud jäägid, mis on loetletud 15-A lisa vastavates HSi gruppides;

f) „taastuvenergia“ – päikese-, tuule-, hüdro- ja geotermiline energia, samuti bioloogilistest või ookeaniallikatest või muudest taastuvatest ümbritseva keskkonna allikatest toodetud energia;

g) „taastuvkütused“ – biokütused, vedelad biokütused, biomasskütused ja muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused, sealhulgas saastevabad sünteetilised kütused ja saastevaba vesinik;

h) „standardid“ –standardid 16. peatükis mõistes;

i) „süsteemihaldur“ –

i) ELi poole puhul: isik, kes vastutab konkreetses piirkonnas elektri jaotus- või ülekandevõrgu käitamise, hoolduse ja arendamise ning pikaajalise toimimise tagamise eest; ning

PUBLIC

ii) Tšiili puhul: omavahel ühendatud elektrisüsteemide toimimise koordineerimise eest vastutav sõltumatu asutus, kes tagab elektrisüsteemi majandusliku tõhususe, ohutuse ja töökindluse ning võimaldab avatud juurdepääsu ülekandesüsteemile; ning

j) „tehnilised normid“ –tehnilised normid 16. peatüki mõistes.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.4

Impordi- ja ekspordimonopolid

Lepinguosaline ei määra ega säilita ühtki määratud impordi- ega ekspordimonopoli. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab mõiste „impordi- või ekspordimonopol“ lepinguosalise poolt üksusele antud ainuõigust või -volitust importida teiselt lepinguosaliselt energiakaupu või tooraineid või eksportida teisele lepinguosalisele energiakaupu või tooraineid[1].

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev artikkel ei piira 17., 18. ja 29. peatüki ega 17-A – 17-C ja 29. lisade loendite kohaldamist ega kohaldu õigusele, mis tuleneb intellektuaalomandi õiguse andmisest.

ARTIKKEL 15.5

Ekspordihinna määramine[1]

1. Lepinguosaline ei kehtesta teisele lepinguosalisele eksporditavatele energiakaupadele ega toorainetele mis tahes meetmega, sealhulgas load või miinimumhinnanõuded, kõrgemat hinda kui see, mis on sellistele kaupadele määratud tema siseturul.

2. Olenemata käesoleva artikli lõikest 1 võib Tšiili kehtestada või säilitada meetmeid, mille eesmärk on soodustada lisandväärtuse loomist, tarnides tooraineid tööstussektoritele soodushindadega, et need tööstussektorid saaksid Tšiilis välja kujuneda, tingimusel et sellised meetmed vastavad 15-B lisas sätestatud tingimustele.

ARTIKKEL 15.6

Riigisisesed reguleeritud hinnad

1. Lepinguosalised tunnistavad konkurentsile rajatud energiaturgude tähtsust laia valiku energiakaupadega varustamisel ja tarbijate heaolu suurendamisel. Lepinguosalised tunnistavad ka, et reguleerimisvajadused ja lähenemisviisid võivad turgude lõikes erineda.

2. Kooskõlas lõikega 1 tagab kumbki lepinguosaline vastavalt oma õigusnormidele, et energiakaupade tarnimine põhineb turupõhimõtetel.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev artikkel ei piira 29. lisa kohaldamist.

3. Lepinguosaline võib energiakaupade tarnimise hinda reguleerida üksnes avaliku teenindamise kohustuse kehtestamisega.

4. Kui lepinguosaline kehtestab avaliku teenindamise kohustuse, tagab ta, et see kohustus on selgelt määratletud, läbipaistev ja mittediskrimineeriv ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik avaliku teenindamise kohustuse eesmärkide saavutamiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.7

Luba energiakaupade ja toorainete uurimiseks ja tootmiseks

1. Kui lepinguosaline nõuab energiakaupade ja toorainete uurimiseks või tootmiseks loa olemasolu, tagab ta, et selline luba antakse avaliku ja mittediskrimineeriva menetluse alusel,[1] ilma et see piiraks 20. peatüki kohaldamist.

2. Kõnealune lepinguosaline avaldab muu hulgas loa liigi, asjaomase ala või selle osa ning loa andmise kavandatud kuupäeva või tähtaja sellisel viisil, et võimalikel huvitatud taotlejatel oleks võimalik taotlusi esitada.

3. Järgmistel süsivesinikega seotud juhtudel võib lepinguosaline käesoleva artikli lõikest 2 ja artiklist 20.3 kõrvale kalduda:

a) ala suhtes on varem läbi viidud menetlus, mille tulemusel ei ole luba antud;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesoleva artikli ning 17. ja 18. peatüki ning 17-A, 17-B ja 17-C lisa vaheliste vastuolude korral on vastuolu ulatuses ülimuslikud need peatükid ja lisad.

b) alal on alaliselt lubatud energiakaupu ja tooraineid uurida või toota; või

c) antud loast on enne selle kehtivusaja lõppu loobutud.

4. Kumbki lepinguosaline võib nõuda, et üksus, kellele on antud luba, maksaks rahalist või mitterahalist tasu. Rahaline või mitterahaline tasu määratakse kindlaks viisil, mis ei sekku sellise üksuse juhtimis- ja otsustusprotsessi.

5. Kumbki lepinguosaline tagab, et kui taotlus jäetakse rahuldamata, esitatakse taotlejale taotluse rahuldamata jätmise põhjused, et see taotleja saaks vajaduse korral kasutada edasikaebamise või läbivaatamise menetlust. Edasikaebamise või läbivaatamise kord avalikustatakse eelnevalt.

ARTIKKEL 15.8

Keskkonnamõju hindamine

1. Lepinguosalised tagavad, et enne loa andmist projektile või tegevusele, mis on seotud energia või toorainetega ning millel võib olla märkimisväärne mõju elanikkonnale, inimeste tervisele, elurikkusele, maale, pinnasele, veele, õhule või kliimale, kultuuripärandile või maastikule, viiakse läbi keskkonnamõju hindamine[1]. Kõnealuse hindamise käigus määratakse see märkimisväärne mõju kindlaks ja hinnatakse seda.

[1] Tšiili puhul tähendab „keskkonnamõju hindamine“ keskkonnamõju uuringut, mis on määratletud seaduse 19.300 1. jaotise artikli 2 punktis i või selle järglassättes ning mida reguleerib sama seaduse artikkel 11.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et keskkonnamõju hindamise protsessi raames tehakse üldsusele kättesaadavaks asjakohane teave, ning annab üldsusele aega ja võimalusi selles protsessis osalemiseks ja märkuste esitamiseks.

3. Kumbki lepinguosaline avaldab keskkonnamõju hindamise tulemused ja võtab neid enne projektile või tegevusele loa andmist arvesse.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.9

Kolmandate isikute juurdepääs energiatranspordi taristule

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema territooriumil asuvad süsteemihaldurid annavad elektrienergia ülekandmiseks kõikidele lepinguosaliste üksustele mittediskrimineeriva juurdepääsu energiataristule. Kui see on vähegi võimalik, antakse juurdepääs energiatranspordi taristule mõistliku aja jooksul pärast üksuse juurdepääsutaotluse esitamise kuupäeva.

2. Kumbki lepinguosaline tagab kooskõlas oma õigusnormidega, et lepinguosaliste üksustele võimaldatakse elektrienergia ülekandmiseks juurdepääs elektritranspordi taristule ning selle kasutamine mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel, sealhulgas ilma elektriallikate vahelise diskrimineerimiseta ning kulupõhiste tariifide alusel. Kumbki lepinguosaline avaldab elektritranspordi taristule juurdepääsu ja selle kasutamise tingimused.

3. Olenemata lõikest 1 võib lepinguosaline oma õigusnormides kehtestada või jätta kehtima konkreetseid objektiivsetel kriteeriumidel põhinevaid erandeid kolmandate isikute juurdepääsuõigusest, tingimusel et need erandid on vajalikud õiguspärase poliitikaeesmärgi saavutamiseks. Sellised erandid avaldatakse enne nende kohaldamise algust.

4. Lepinguosalised tunnistavad lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud normide asjakohasust ka gaasitaristu puhul. Lepinguosaline, kes ei kohalda selliseid norme gaasitaristu suhtes, püüab seda teha eelkõige taastuvkütuste transpordi puhul, võttes siiski arvesse turu küpsuse ja korralduse erinevusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.10

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia tarnijate juurdepääs taristule

1. Ilma et see piiraks artiklite 15.7, 15.9 ja 15.11 kohaldamist, tagab kumbki lepinguosaline, et teise lepinguosalise taastuvenergia tarnijatele võimaldatakse juurdepääs elektrivõrgule tema territooriumil asuvate taastuvelektri tootmisrajatiste jaoks ja elektrivõrgu kasutamine mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel.

2. Lõike 1 kohaldamisel tagab kumbki lepinguosaline kooskõlas oma õigusnormidega, et tema ülekandevõrguettevõtjad ja süsteemihaldurid teevad seoses teise lepinguosalise taastuvelektritarnijatega järgmist:

a) võimaldavad mittediskrimineerivatel tingimustel ühendada elektrivõrku uusi taastuvelektri tootmisrajatisi;

b) tagavad elektrivõrgu kasutamiseks selle töökindluse;

c) osutavad tasakaalustamisteenuseid; ning

d) rakendavad asjakohaseid võrgu ja turuga seotud operatiivseid meetmeid, et minimeerida taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia koguste piiramist.

3. Lõige 2 ei piira kummagi lepinguosalise õigust reguleerida tema territooriumil toimuvat tegevust, et saavutada õiguspäraseid poliitikaeesmärke, nagu elektrisüsteemi turvalise toimimise ja stabiilsuse tagamine, tuginedes objektiivsetele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.11

Sõltumatu asutus

1. Kumbki lepinguosaline säilitab või asutab funktsionaalselt sõltumatu asutuse või sõltumatud asutused, kelle ülesandeks on:

a) määrata kindlaks või kiita heaks elektrivõrgule juurdepääsu ja selle kasutamise tingimused ja tariifid ning

b) lahendada mõistliku aja jooksul vaidlused, mis on seotud elektrivõrgule juurdepääsu ja selle kasutamise asjakohaste tingimuste ja tariifidega.

2. Lõikes 1 osutatud ülesannete täitmisel ja volituste kasutamisel tegutseb asjaomane asutus elektrivõrgu kasutajate ja omanike ning süsteemihaldurite suhtes läbipaistvalt ja erapooletult.

ARTIKKEL 15.12

Koostöö standardite alal

1. Energiakaupade ja toorainetega kauplemise tarbetute tehniliste tõkete vältimiseks, kindlakstegemiseks ja kõrvaldamiseks kohaldatakse nende kaupade ja toorainete suhtes 16. peatükki.

PUBLIC

2. Kooskõlas artiklitega 16.4 ja 16.6 edendavad lepinguosalised vajaduse korral koostööd oma asjaomaste reguleerimis- ja standardimisasutuste vahel sellistes valdkondades nagu energiatõhusus, säästev energia ja toorained, et aidata kaasa kaubandusele, investeeringutele ja säästvale arengule, muu hulgas järgmise kaudu:

a) lepinguosaliste kehtivate standardite lähendamine või võimaluse korral ühtlustamine asjaomaste reguleerimis- ja standardimisasutuste vahel kokku lepitud korras, lähtudes ühistest huvidest ja vastastikkuse põhimõttest;

b) võimaluse korral ühiste analüüside, metoodikate ja lähenemisviiside kasutamine, et hõlbustada asjakohaste katsete ja mõõtmisstandardite väljatöötamist koostöös oma asjaomaste standardimisasutustega;

c) võimaluse korral ühiste energiatõhususe ja taastuvenergia standardite väljatöötamine ning

d) olemasolevate rahvusvaheliste koostööalgatuste kaudu toorainete, taastuvenergia tootmise ja energiatõhususe seadmete standardite, sealhulgas vajaduse korral tootedisaini ja märgistamise standardite edendamine.

3. Käesoleva peatüki rakendamisel püüavad lepinguosalised soodustada energia- ja toorainesektoris avatud standardite väljatöötamist ja kasutamist ning võrkude, süsteemide, seadmete, rakenduste või komponentide koostalitlusvõimet.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.13

Teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon

Lepinguosalised tunnistavad, et teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon on energia- ja toorainesektoris tõhususe, kestlikkuse ja konkurentsivõime edasise arendamise seisukohast võtmetähtsusega elemendid. Lepinguosalised teevad vastavalt vajadusele koostööd muu hulgas järgmistes valdkondades:

a) energia ja toorainete valdkonnas keskkonnahoidlike ja kulutõhusate tehnoloogiliste lahenduste, protsesside ja tavade uurimise, arendamise, uuendamise ja levitamise edendamine;

b) energia ja toorainete valdkonnas lepinguosaliste vastastikuse kasu nimel lisandväärtuse loomise edendamine ja tootmisvõimsuse suurendamine; ning

c) teadus-, arendus- ja innovatsioonialgatustega seotud suutlikkuse suurendamine.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.14

Koostöö energia ja toorainete valdkonnas

1. Lepinguosalised teevad energia ja toorainete valdkonnas vajaduse korral koostööd, muu hulgas selleks, et:

a) vähendada või kaotada meetmed, mis iseenesest või koos muude meetmetega võivad moonutada kaubandust ja investeeringuid, sealhulgas tehnilist, regulatiivset või majanduslikku laadi meetmed, mis mõjutavad energia- või toorainesektorit;

b) võimaluse korral arutada seisukohti, mida nad väljendavad rahvusvahelistel foorumitel, kus käsitletakse asjakohaseid kaubandus- ja investeerimisküsimusi, ning edendada rahvusvahelisi programme energiatõhususe, taastuvenergia ja toorainete valdkonnas ning

c) edendada vastutustundlikku ärikäitumist kooskõlas lepinguosaliste poolt heaks kiidetud või toetatavate rahvusvaheliste standarditega, näiteks OECD suunistega hargmaistele ettevõtetele ja eelkõige nende suuniste IX peatükiga, mis käsitleb teadust ja tehnoloogiat.

PUBLIC

2. Lepinguosalised tunnistavad vajadust kiirendada taastuvate ja vähese süsinikuheitega energiaallikate kasutuselevõttu, suurendada energiatõhusust ja edendada innovatsiooni, et tagada ohutu, säästva ja taskukohase energia kättesaadavus. Lepinguosalised teevad koostööd kõigis asjakohastes vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, näiteks järgmistes:

a) taastuvenergia, eelkõige seoses tehnoloogiaga, elektrisüsteemi integreerimisega ja sellele juurdepääsuga, salvestamise ja paindlikkusega ning kogu saastevaba vesiniku tarneahelaga;

b) energiatõhusus, sealhulgas reguleerimine, parimad tavad ning tõhusad ja säästvad kütte- ja jahutussüsteemid;

c) elektromobiilsus ja laadimistaristu kasutuselevõtt; ning

d) avatud ja konkurentsitihedad energiaturud.

PUBLIC

Temaatiline koostöö toorainete valdkonnas

3. Lepinguosalised tunnistavad oma ühist pühendumust toorainete vastutustundlikule hankimisele ja säästvale tootmisele, samuti vastastikust huvi hõlbustada toorainete väärtusahelate integreerimist. Lepinguosalised teevad koostööd kõigis asjakohastes vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, näiteks järgmistes:

a) vastutustundlikud kaevandamistavad ja toorainete väärtusahelate kestlikkus, sealhulgas toorainete väärtusahelate panus ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisse;

b) toorainete väärtusahelad, sealhulgas lisandväärtuse loomine; ning

c) teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevuses ühist huvi pakkuvate valdkondade kindlaksmääramine, hõlmates kogu toorainete väärtusahela, sealhulgas tipptasemel tehnoloogia, arukad kaevandused ja digitaaltehnoloogiat kasutavad kaevandused.

4. Koostöötegevuse arendamisel võtavad lepinguosalised arvesse olemasolevaid ressursse. Tegevust võib ellu viia isiklikult või lepinguosalistele kättesaadavate tehnoloogiliste vahendite abil.

5. Koostöötegevust võib vastavalt lepinguosaliste kokkuleppele arendada ja ellu viia rahvusvaheliste organisatsioonide, ülemaailmsete foorumite ja teadusasutuste osalusel.

PUBLIC

6. Käesoleva artikli rakendamisel edendavad lepinguosalised asjakohast koordineerimist, mis on seotud artiklite 4.5 ja 5.2 rakendamisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.15

Energiasüsteemi ümberkujundamine ja taastuvkütused

1. Käesoleva peatüki rakendamisel tunnistavad lepinguosalised taastuvkütuste, sealhulgas nende derivaatide, saastevaba vesiniku ja saastevabade sünteetiliste kütuste olulist panust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse kliimamuutustega võitlemisel.

2. Kooskõlas artikli 15.12 lõikega 2 teevad lepinguosalised vajaduse korral koostööd taastuvkütuste sertifitseerimise süsteemide lähendamisel või võimaluse korral ühtlustamisel, näiteks olelusringi jooksul tekkivate heitkoguste ja ohutusstandardite süsteemid.

3. Taastuvkütuste valdkonnas teevad lepinguosalised koostööd ka selleks, et:

a) teha kindlaks meetmed, sealhulgas tehnilist, regulatiivset ja majanduslikku laadi meetmed, mis võivad moonutada kahepoolset kaubandust, ning selliseid meetmeid vastavalt vajadusele kas vähendada või need kaotada;

b) soodustada algatusi, mis lihtsustavad kahepoolset kaubandust, eesmärgiga edendada saastevaba vesiniku tootmist; ning

c) edendada taastuvkütuste kasutamist, võttes arvesse nende panust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse.

4. Lepinguosalised ergutavad vajaduse korral taastuvkütustega seotud rahvusvaheliste standardite väljatöötamist ja rakendamist ning regulatiivset koostööd ning teevad koostööd asjaomastel rahvusvahelistel foorumitel, et töötada välja asjakohased sertifitseerimissüsteemid, millega välditakse põhjendamatute kaubandustõkete tekkimist.

PUBLIC

ARTIKKEL 15.16

Erand väikestele ja isoleeritud elektrivõrkudele

1. Lepinguosalised tunnistavad seoses käesoleva peatüki rakendamisega, et nende õigusnormid võivad väikeste ja isoleeritud elektrivõrkude jaoks ette näha erikorra.

2. Tulenevalt lõikest 1 võivad lepinguosalised väikeste ja isoleeritud elektrivõrkude suhtes jätta kehtima, kehtestada või rakendada meetmeid, mis kalduvad kõrvale artiklite 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 ja 15.11 sätetest, tingimusel et sellised meetmed ei kujuta endast lepinguosaliste vahelise kaubanduse või investeerimise varjatud piiramist.

ARTIKKEL 15.17

Kaubavahetuse allkomitee

1. Käesoleva peatüki ning 15-A ja 15- B lisa rakendamise eest vastutab artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud kaubavahetuse allkomitee (edaspidi „allkomitee“). Artikli 9.18 punktides a, c, d, ja e loetletud ülesandeid kohaldatakse käesoleva peatüki suhtes *mutatis mutandis*.

2. Kooskõlas artiklitega 15.12, 15.13, 15.14 ja 15.15 võib allkomitee soovitada lepinguosalistel luua või hõlbustada muid omavahelise koostöö võimalusi energia ja toorainete valdkonnas.

3. Kui lepinguosalised vastastikku nii kokku lepivad, tuleb allkomitee kokku istungitel, mis on pühendatud käesoleva peatüki rakendamisele. Nende istungite ettevalmistamisel võib kumbki lepinguosaline vajaduse korral võtta arvesse asjaomaste sidusrühmade või ekspertide seisukohti.

4. Kumbki lepinguosaline määrab käesoleva peatüki rakendamise hõlbustamiseks kontaktpunkti, sealhulgas tagades lepinguosalise esindajate asjakohase kaasamise, teatab teisele lepinguosalisele oma kontaktpunkti kontaktandmed ja teavitab viivitamata teist lepinguosalist nende kontaktandmete muutumisest. Tšiili puhul on kontaktpunktiks välisministeeriumi rahvusvaheliste majandussuhete osakonna või selle õigusjärglase esindaja.

PUBLIC

16. PEATÜKK

TEHNILISED KAUBANDUSTÕKKED

PUBLIC

ARTIKKEL 16.1

Eesmärk

Käesoleva peatüki eesmärk on tõhustada ja lihtsustada lepinguosaliste vahelist kaubavahetust, hoides ära, tehes kindlaks ja kõrvaldades tarbetud tehnilised kaubandustõkked ning edendades tihedamat reguleerimisalast koostööd.

ARTIKKEL 16.2

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõigi selliste tehniliste kaubandustõkete lepingu 1. lisas määratletud standardite, tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste väljatöötamise, vastuvõtmise ja kohaldamise suhtes, mis võivad mõjutada lepinguosaliste vahelist kaubavahetust.

2. Olenemata lõikest 1 ei kohaldata käesolevat peatükki järgmise suhtes:

a) ostuspetsifikatsioonid, mille riigiasutused on koostanud seoses oma tootmis- või tarbimisvajadustega ning mis on hõlmatud 28. peatükiga või

b) sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed, mis on hõlmatud 13. peatükiga.

PUBLIC

ARTIKKEL 16.3

Tehniliste kaubandustõkete lepingu teatavate sätete inkorporeerimine

Tehniliste kaubandustõkete lepingu artiklid 2–9 ning 1. ja 3. lisa inkorporeeritakse käesolevasse lepingusse ja muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

ARTIKKEL 16.4

Rahvusvahelised standardid

1. 16-A lisas loetletud organisatsioonide välja töötatud rahvusvahelisi standardeid käsitatakse asjakohaste rahvusvaheliste standarditena tehniliste kaubandustõkete lepingu artiklite 2 ja 5 ning 3. lisa tähenduses, tingimusel et need organisatsioonid on standardite väljatöötamisel järginud põhimõtteid ja menetlusi, mis on sätestatud WTO tehniliste kaubandustõkete komitee otsuses rahvusvaheliste standardite, suuniste ja soovituste väljatöötamise põhimõtete kohta seoses tehniliste kaubandustõkete lepingu artikliga 2, artikliga 5 ja 3. lisaga[1].

2. Lepinguosalise taotlusel võib ühisnõukogu võtta vastu otsuse 16-A lisa muutmiseks vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a.

ARTIKKEL 16.5

Tehnilised normid

1. Lepinguosalised tunnistavad, et oluline on viia kummagi lepinguosalise asjakohaste normide ja menetluste kohaselt läbi kavandatavate tehniliste normide regulatiivse mõju hindamise.

[1] G/TBT/9, 13. november 2000, 4. lisa.

2. Kumbki lepinguosaline hindab kavandatava tehnilise normi võimalikke regulatiivseid ja mitteregulatiivseid alternatiive, mis võivad täita lepinguosalise õiguspäraseid eesmärke, vastavalt tehniliste kaubandustõkete lepingu artikli 2 lõikele 2.

3. Kumbki lepinguosaline kasutab oma tehniliste normide alusena asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, välja arvatud juhul, kui tehnilist normi väljatöötaval lepinguosalisel on võimalik tõendada, et need rahvusvahelised standardid oleksid taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks ebatõhusad või ebasobivad.

4. Kui lepinguosaline ei kasuta tehniliste normide alusena rahvusvahelisi standardeid, teeb ta teise lepinguosalise taotlusel kindlaks olulised kõrvalekalded asjakohasest rahvusvahelisest standardist ja selgitab, miks neid standardeid peetakse taotletava eesmärgi saavutamiseks ebasobivaks või ebatõhusaks, ning esitab teaduslikud või tehnilised tõendid, millel kõnealune hinnang põhineb.

5. Lisaks kummagi lepinguosalise tehniliste kaubandustõkete lepingu artikli 2.3 kohasele kohustusele vaatab kumbki lepinguosaline oma asjakohaste normide ja menetluste kohaselt oma tehnilised normid läbi, et lähendada neid asjakohastele rahvusvahelistele standarditele. Lepinguosaline võtab muu hulgas arvesse võimalikke asjakohaste rahvusvaheliste standarditega seotud uusi arengusuundumusi ning seda, kas asjaolud, mille tõttu lepinguosalise tehnilised normid asjakohastest rahvusvahelistest standarditest erinevad, on muutunud või mitte.

PUBLIC

ARTIKKEL 16.6

Reguleerimisalane koostöö

1. Lepinguosalised tunnistavad, et on olemas mitmesugused regulatiivse koostöö mehhanismid, mis võivad aidata tehnilisi kaubandustõkkeid kõrvaldada või nende tekkimist vältida.

2. Lepinguosaline võib teha teisele lepinguosalisele ettepaneku sektoripõhiseks regulatiivseks koostöötegevuseks käesoleva peatükiga hõlmatud valdkondades. Kõnealused ettepanekud edastatakse artiklis 16.13 osutatud kontaktpunktile ning need hõlmavad järgmist:

a) teabevahetus regulatiivsete põhimõtete ja tavade kohta; või

b) algatused tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste edasiseks vastavusseviimiseks asjakohaste rahvusvaheliste standarditega.

Teine lepinguosaline vastab ettepanekule mõistliku aja jooksul.

3. Artiklis 16.13 osutatud kontaktpunktid teavitavad ühiskomiteed käesoleva artikli kohasest koostöötegevusest.

4. Tarbetute tehniliste kaubandustõkete kõrvaldamiseks püüavad lepinguosalised vahetada teavet ja teha koostööd mehhanismide osas, millega lihtsustatakse vastavushindamise tulemuste tunnustamist.

PUBLIC

5. Käesoleva peatükiga hõlmatud küsimuste lahendamiseks ergutavad lepinguosalised koostööd kummagi lepinguosalise organisatsioonide vahel, kes vastutavad tehniliste normide, standardimise, vastavushindamise, akrediteerimise ja metroloogia eest, olenemata sellest, kas tegemist on avaliku või erasektori organisatsioonidega.

6. Käesolevat artiklit ei tõlgendata nii, et see kohustab lepinguosalist

a) kalduma kõrvale oma reguleerivate meetmete ettevalmistamise ja vastuvõtmise menetlustest;

b) võtma meetmeid, mis kahjustaksid või takistaksid reguleerivate meetmete õigeaegset vastuvõtmist lepinguosalise avaliku poliitika eesmärkide saavutamiseks; või

c) saavutama mingit konkreetset regulatiivset tulemust.

7. Käesoleva artikli ja lisade 16-A – 16-E kohaste koostööd käsitlevate sätete kohaldamisel tegutseb Euroopa Komisjon ELi poole nimel.

ARTIKKEL 16.7

Koostöö toiduks mittekasutatavate toodete turujärelevalve, nõuetele vastavuse ja ohutuse valdkonnas

1. Lepinguosalised tunnistavad toiduks mittekasutatavate toodete turujärelevalve, nõuetele vastavuse ja ohutuse alase koostöö tähtsust kaubanduse lihtsustamisel ning tarbijate ja muude kasutajate kaitsmisel, samuti jagatud teabel põhineva vastastikuse usalduse loomise tähtsust.

PUBLIC

2. Käesoleva artikli kohaldamisel kehtib järgmine:

a) „tarbekaubad“ – kaubad, mis on ette nähtud tarbijatele või mida tarbijad tõenäoliselt kasutavad, välja arvatud toit, meditsiiniseadmed ja ravimid; ning

b) „turujärelevalve“ – ametiasutuste tegevus ja meetmed, sealhulgas selline tegevus ja sellised meetmed, mida viiakse ellu ja võetakse koostöös ettevõtjatega lepinguosalise menetluste kohaselt, et võimaldada lepinguosalisel jälgida või käsitleda toodete vastavust tema õigusnormides sätestatud nõuetele või nende ohutust.

3. Turujärelevalve sõltumatuse ja erapooletuse tagamiseks tagab kumbki lepinguosaline:

a) turujärelevalve funktsioonide eraldamise vastavushindamise funktsioonidest ning

b) selliste huvide puudumise, mis mõjutaksid turujärelevalveasutuste erapooletust ettevõtjate kontrollimisel või nende üle järelevalve tegemisel.

4. Lepinguosalised võivad toiduks mittekasutatavate toodete ohutuse ja nõuetele vastavuse valdkonnas teha koostööd ja vahetada teavet, eelkõige seoses järgmisega:

a) turujärelevalve ning õigusnormide täitmise tagamisele suunatud tegevus ja meetmed;

PUBLIC

b) riskihindamismeetodid ja toodete katsetamine;

c) toodete kooskõlastatud tagasivõtmine või muud sarnased meetmed;

d) teaduslikud, tehnilised ja regulatiivsed küsimused, et parandada toiduks mittekasutatavate toodete ohutust ja nõuetelevastavust;

e) tekkivad tervise ja ohutuse seisukohast olulised küsimused;

f) standardimisega seotud tegevus; ning

g) ametnike vahetus.

5. ELi pool võib oma kiire teabevahetuse süsteemist anda Tšiilile valitud teavet Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/95/EÜ[1] või seda asendavas õigusaktis osutatud tarbekaupade kohta ning Tšiili võib anda ELi poolele valitud teavet tarbekaupade ohutuse ning tarbekaupade suhtes võetud ennetus-, piiravate ja parandusmeetmete kohta. Teabevahetus võib toimuda järgmises vormis:

a) mittesüstemaatiline teabevahetus nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel, välja arvatud isikuandmed; ning

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

b) süstemaatiline teabevahetus ühisnõukogu otsusega kehtestatud korra alusel, mis esitatakse 16-D lisas.

6. Ühisnõukogu võib võtta vastu otsuse kehtestada kord, mis esitatakse 16-E lisas ja mis käsitleb korrapärast, sealhulgas elektroonilist, teabevahetust nõuetele mittevastavate toiduks mittekasutatavate toodete suhtes võetud meetmete kohta, mis ei ole hõlmatud käesoleva artikli lõikega 5.

7. Kumbki lepinguosaline kasutab lõigete 4, 5 ja 6 kohaselt saadud teavet üksnes tarbijate, tervise, ohutuse või keskkonna kaitsmiseks.

8. Kumbki lepinguosaline käsitleb lõigete 4, 5 ja 6 kohaselt saadud teavet konfidentsiaalsena.

9. Lõike 5 punktis b ja lõikes 6 osutatud korras täpsustatakse teabevahetuse tootepõhine ulatus, vahetatava teabe liik, teabe vahetamise kord ning konfidentsiaalsus- ja isikuandmete kaitse normide kohaldamine.

10. Artikli 8.5 lõike 1 punkti a kohaselt on ühisnõukogul õigus võtta vastu otsuseid 16-D ja 16-E lisas esitatud korra kindlaksmääramiseks või muutmiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 16.8

Standardid

1. Standardite võimalikult laialdaseks ühtlustamiseks julgustab kumbki lepinguosaline oma territooriumil asuvaid standardimisasutusi ja piirkondlikke standardimisasutusi, mille liikmeks on lepinguosaline ise või tema territooriumil asuvad standardimisasutused:

a) osalema oma võimaluste piires rahvusvaheliste standardite väljatöötamises asjaomastes rahvusvahelistes standardiorganisatsioonides;

b) kasutama väljatöötatavate standardite alusena asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, välja arvatud juhul, kui need rahvusvahelised standardid oleksid ebatõhusad või ebasobivad, näiteks ebapiisava kaitsetaseme, oluliste klimaatiliste või geograafiliste tegurite või oluliste tehnoloogiliste probleemide tõttu;

c) tagama, et nende tegevus ei dubleeriks rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide tööd ega kattuks sellega;

d) vaatama korrapäraste ajavahemike tagant läbi riiklikud ja piirkondlikud standardid, mis ei põhine asjakohastel rahvusvahelistel standarditel, et lähendada neid asjakohastele rahvusvahelistele standarditele;

PUBLIC

e) tegema rahvusvahelise standardimistegevuse raames koostööd teise lepinguosalise asjaomaste standardimisasutustega, sealhulgas rahvusvahelistes standardiorganisatsioonides või piirkondlikul tasandil; ning

f) edendama kahepoolset koostööd omavahel ja teise lepinguosalise standardimisasutustega.

2. Lepinguosalised peaksid vahetama teavet järgmise kohta:

a) standardite kasutamine tehniliste normide alusena ning

b) nende standardimisprotsessid ning see, millises ulatuses kasutatakse riiklike standardite alusena rahvusvahelisi, piirkondlikke või allpiirkondlikke standardeid.

3. Kui standardid muudetakse kohustuslikuks tehnilise normi eelnõusse lisamisega või vastavushindamismenetluses neile viitamisega, tuleb täita käesoleva lepingu artiklis 16.10 ja tehniliste kaubandustõkete lepingu artiklis 2 või 5 sätestatud läbipaistvusnõudeid.

PUBLIC

ARTIKKEL 16.9

Vastavushindamine

1. Artikli 16.5 sätteid tehniliste normide koostamise, vastuvõtmise ja rakendamise kohta kohaldatakse *mutatis mutandis* vastavushindamismenetluste suhtes.

2. Kui lepinguosaline nõuab vastavushindamist positiivse kinnitusena selle kohta, et toode vastab tehnilisele normile, teeb ta järgmist:

a) valib vastavushindamismenetlused, mis on asjaomaste riskidega proportsionaalsed;

b) käsitab kooskõlas oma õigusnormidega tarnija vastavusdeklaratsiooni kasutamist tehnilisele normile vastavuse tõendamise ühe võimaliku viisina ning

c) esitab teise lepinguosalise nõudmisel teabe konkreetsete toodete vastavushindamismenetluste valimisel kasutatud kriteeriumide kohta.

3. Kui lepinguosaline nõuab kolmanda isiku tehtavat vastavushindamist positiivse kinnitusena selle kohta, et toode vastab tehnilisele normile, ja ta ei ole andnud seda ülesannet lõikes 4 osutatud riigiasutusele, peab ta:

a) kasutama vastavushindamisasutuste kvalifitseerimiseks eelistatavalt akrediteerimismenetlust;

PUBLIC

b) kasutama akrediteerimiseks ja vastavushindamiseks eelistatavalt rahvusvahelisi standardeid, samuti rahvusvahelisi lepinguid, millega kaasatakse lepinguosaliste akrediteerimisasutusi, näiteks Rahvusvahelise Laborite Akrediteerimise Koostöökonverentsi (edaspidi „ILAC“) ja rahvusvahelise akrediteerimisfoorumi (edaspidi „IAF“) mehhanismide kaudu;

c) ühinema või vajaduse korral julgustama oma vastavushindamisasutusi ühinema toimivate rahvusvaheliste lepingute või kokkulepetega vastavushindamistulemuste ühtlustamiseks või heakskiitmise hõlbustamiseks;

d) tagama, et kui konkreetse toote või tooterühma jaoks on määratud rohkem kui üks vastavushindamisasutus, on ettevõtjatel võimalik valida, milline vastavushindamisasutus vastavushindamismenetluse läbi viib;

e) tagama, et vastavushindamisasutused on tootjatest, importijatest ja ettevõtjatest sõltumatud ning et akrediteerimisasutuste ja vastavushindamisasutuste vahel ei ole huvide konflikte;

f) lubama vastavushindamisasutustel kasutada vastavushindamisega seotud katsete või kontrollide tegemiseks alltöövõtjaid, sealhulgas teise lepinguosalise territooriumil asuvaid alltöövõtjaid; ühtki käesoleva lõigu sätet ei tõlgendata nii, nagu keelaks see lepinguosalisel nõuda alltöövõtjatelt samade nõuete täitmist, mida peaks lepingujärgsete katsete või kontrollide tegemiseks täitma vastavushindamisasutus, kellega ta on lepingu sõlminud; ning

PUBLIC

g) avaldama ametlikel veebisaitidel nimekirja asutustest, kelle ta on määranud vastavushindamisi tegema, ja asjakohase teabe iga sellise asutuse määramise ulatuse kohta.

4. Ükski käesoleva artikli säte ei takista lepinguosalist nõudmast, et konkreetsete toodete vastavushindamised viiks läbi tema kindlaksmääratud riigiasutused. Sellistel juhtudel teeb lepinguosaline järgmist:

a) piirab vastavushindamise eest makstavate tasude suuruse osutatud teenuste ligikaudse maksumusega ja vastavushindamise taotleja taotluse korral selgitab, kuidas tema poolt vastavushindamise eest kehtestatud tasud piirduvad osutatud teenuste ligikaudse maksumusega; ning

b) teeb teabe vastavushindamise tasude kohta üldsusele kättesaadavaks või esitab selle teabe taotluse korral.

5. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 2, 3 ja 4 kohaldamist, näeb Tšiili juhul, kui ELi pool aktsepteerib 16-B lisas loetletud valdkondades tarnija vastavusdeklaratsiooni, kooskõlas oma õigusnormidega ette tõhusa ja läbipaistva menetluse selliste ELi poole territooriumil asuvate vastavushindamisasutuste väljastatud sertifikaatide ja katsearuannete aktsepteerimiseks, mille on akrediteerinud ILACi ja IAFi vastastikuse tunnustamise rahvusvaheliste kokkulepetega liitunud akrediteerimisasutus, kinnitusena selle kohta, et toode vastab Tšiili tehniliste normide nõuetele.

PUBLIC

6. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „tarnija vastavusdeklaratsioon“ tootja poolt tema ainuvastutusel välja antud ja muu isiku poolt kinnitamata tõendit, mis põhineb asjakohast liiki vastavushindamistoimingute tulemustel ega hõlma kohustuslikku hindamist kolmandate isikute poolt ning millega kinnitatakse, et toode vastab tehnilisele normile, mis näeb ette kõnealused vastavushindamistoimingud.

7. Lepinguosalise taotlusel vaatab artiklis 16.14 osutatud allkomitee 16-B lisa punktis 1 esitatud valdkondade loetelu läbi. Allkomitee võib soovitada ühisnõukogul muuta 16-B lisa vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a.

ARTIKKEL 16.10

Läbipaistvus

1. Ilma et see piiraks 36. peatüki kohaldamist, tagab kumbki lepinguosaline kaubavahetust märkimisväärselt mõjutada võivate oluliste tehniliste normide väljatöötamisel läbipaistvuskorra kohaldamise, mis võimaldab lepinguosalise isikutel lepinguosalise normide ja menetluste kohaselt esitada avaliku konsultatsiooni käigus oma seisukohti, välja arvatud juhul, kui on tekkinud või võivad tekkida kiireloomulised ohutuse, tervise, keskkonnakaitse või riikliku julgeolekuga seotud probleemid.

2. Kumbki lepinguosaline lubab teise lepinguosalise isikutel osaleda lõikes 1 osutatud konsultatsioonides tingimustel, mis on vähemalt sama soodsad kui tema enda isikutele võimaldatavad tingimused, ning avalikustab nende konsultatsioonide tulemused.

PUBLIC

3. Kumbki lepinguosaline jätab teisele lepinguosalisele pärast kavandatud tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste edastamist WTO teadete keskregistrile vähemalt 60 päeva kirjalike märkuste esitamiseks, välja arvatud juhul, kui on tekkinud kiireloomulised ohutuse, tervise, keskkonnakaitse või riigi julgeolekuga seotud probleemid või on oht, et need tekivad. Lepinguosaline kaalub teise lepinguosalise põhjendatud taotlust märkuste esitamise tähtaja pikendamiseks.

4. Juhul kui teatatud tekst ei ole koostatud mõnes WTO ametlikest keeltest, esitab teavitav lepinguosaline kavandatud tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste sisu üksikasjaliku ja põhjaliku kirjelduse WTO teate vormil.

5. Kui lepinguosaline saab lõikes 3 osutatud kirjalikud märkused, teeb ta järgmist:

a) teise lepinguosalise taotluse korral arutab neid kirjalikke märkusi oma pädeva reguleeriva asutuse osavõtul ajal, mil neid saab arvesse võtta; ning

b) vastab märkustele kirjalikult hiljemalt vastuvõetud tehnilise normi või vastavushindamismenetluse avaldamise kuupäeval.

6. Kumbki lepinguosaline püüab avaldada veebisaidil oma vastused lõikes 3 osutatud kirjalikele märkustele, mille ta on saanud teiselt lepinguosaliselt, hiljemalt vastuvõetud tehnilise normi või vastavushindamismenetluse avaldamise kuupäeval.

PUBLIC

7. Lepinguosaline annab teise lepinguosalise taotluse korral teavet vastuvõetud või vastu võetava tehnilise normi või vastavushindamismenetluse eesmärkide, õigusliku aluse ja põhjenduste kohta.

8. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema poolt vastu võetud tehnilised normid ja vastavushindamismenetlused on ametlike veebisaitide või internetipõhiste ametlike väljaannete kaudu tasuta kättesaadavad.

9. Kumbki lepinguosaline esitab teabe tehniliste normide või vastavushindamismenetluse vastuvõtmise ja jõustumise kohta ning vastuvõetud lõpliku teksti WTO teadete keskregistrile edastatud algse teate *addendum*i kaudu.

10. Kumbki lepinguosaline jätab tehniliste normide avaldamise ja nende jõustumise vahele mõistliku ajavahemiku tehniliste kaubandustõkete lepingu artiklis 2.12 sätestatud tingimustel. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „mõistlik ajavahemik“ vähemalt kuuekuulist ajavahemikku, välja arvatud juhul, kui see ajavahemik ei oleks taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks tõhus.

11. Lepinguosaline võtab arvesse teise lepinguosalise põhjendatud taotlust pikendada tehnilise normi avaldamise ja jõustumise vahelist ajavahemikku, kui see taotlus on saadud enne lõikes 3 osutatud märkuste esitamise perioodi lõppu, välja arvatud juhul, kui viivitus ei oleks taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks tõhus.

PUBLIC

ARTIKKEL 16.11

Märgistamine ja etikettimine

1. Lepinguosalised kinnitavad, et nende tehnilised normid, mis hõlmavad või käsitlevad üksnes märgistamist või etikettimist, on tehniliste kaubandustõkete lepingu artikli 2.2 põhimõtetega kooskõlas.

2. Välja arvatud juhul, kui see on vajalik tehniliste kaubandustõkete lepingu artiklis 2.2 osutatud õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks, peab lepinguosaline, kes nõuab toodete kohustuslikku märgistamist või etikettimist, tegema järgmist:

a) nõudma üksnes teavet, mis on oluline toote tarbijate või kasutajate jaoks, või teavet, mis näitab toote vastavust kohustuslikele tehnilistele nõuetele;

b) mitte nõudma toodete märgistuse või etikettide eelnevat heakskiitmist, registreerimist või sertifitseerimist ega tasu maksmist muul viisil tema kohustuslikele tehnilistele nõuetele vastavate toodete oma turule laskmise eeltingimusena;

c) juhul kui ta nõuab ettevõtjate kordumatute registreerimisnumbrite kasutamist, väljastama sellise numbri teise lepinguosalise ettevõtjatele põhjendamatu viivituseta ja mittediskrimineerivalt;

PUBLIC

d) tingimusel et see ei ole kaupa importiva lepinguosalise nõutava teabe puhul eksitavad, vastuolulised ega segadusse ajavad, lubama järgmist:

i) teabe esitamine muudes keeltes lisaks kaupa importiva lepinguosalise riigis nõutavale keelele;

ii) rahvusvaheliselt aktsepteeritavaid nomenklatuure, piktogramme, sümboleid või graafilisi kujutisi ja

iii) täiendav teave lisaks kaupa importiva lepinguosalise riigis nõutavale teabele;

e) nõustuma, et märgistamine, sealhulgas täiendav märgistamine või märgistuse parandamine, toimub impordiriigi tolliladudes või muudel kindlaksmääratud aladel alternatiivina päritoluriigis toimuvale märgistamisele, välja arvatud juhul, kui rahvatervise või ohutuse huvides on nõutav, et märgistamist teostavad heakskiidetud isikud; ning

f) püüdma aktsepteerida mittepüsivaid või eemaldatavaid etikette või asjakohase teabe esitamist pigem saatedokumentides kui tootele füüsiliselt kinnitatud etiketil.

PUBLIC

ARTIKKEL 16.12

Tehnilised arutelud ja konsultatsioonid

1. Lepinguosaline võib taotleda teiselt lepinguosaliselt teavet kõikide käesoleva peatükiga hõlmatud küsimuste kohta. Teine lepinguosaline esitab selle teabe mõistliku aja jooksul.

2. Kui lepinguosaline leiab, et teise lepinguosalise kavandataval tehnilisel normil või vastavushindamismenetlusel võib olla märkimisväärne kahjulik mõju lepinguosaliste vahelisele kaubandusele, võib ta taotleda tehnilisi arutelusid seoses selle meetmega seotud murega. Taotlus esitatakse kirjalikult ja selles märgitakse:

a) meede;

b) käesoleva peatüki sätted, millega taotleva lepinguosalise mured on seotud; ja

c) taotluse põhjused, sealhulgas kirjeldus taotluse esitanud lepinguosalise murede kohta, mis on meetmega seotud.

3. Lepinguosaline esitab käesoleva artikli kohase taotluse teise lepinguosalise kontaktpunktile, mis on määratud artikli 16.13 kohaselt.

PUBLIC

4. Lepinguosalise taotlusel kohtuvad lepinguosalised lõikes 2 osutatud taotluses väljendatud kartuste arutamiseks isiklikult või video- või telekonverentsi teel 60 päeva jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast. Lepinguosalised teevad kõik endast oleneva, et võimalikult kiiresti saavutada küsimuses vastastikku rahuldav lahendus.

5. Kui taotluse esitanud lepinguosaline peab küsimust kiireloomuliseks, võib ta taotleda, et teise lepinguosalisega kohtutaks lühema aja jooksul. Teine lepinguosaline võtab seda taotlust arvesse.

6. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev artikkel ei piira kummagi lepinguosalise õigusi ja kohustusi, mis tulenevad 38. peatükist.

PUBLIC

ARTIKKEL 16.13

Kontaktpunktid

1. Kumbki lepinguosaline määrab kontaktpunkti, mis hõlbustab käesoleva peatüki kohast koostööd ja kooskõlastamist, ning teatab teisele lepinguosalisele selle kontaktandmed. Lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele viivitamata nende kontaktandmete muutumisest.

2. Kontaktpunktid teevad koostööd, et hõlbustada käesoleva peatüki rakendamist ja lepinguosaliste vahelist koostööd kõigis tehniliste kaubandustõketega seotud küsimustes. Kontaktpunktid:

a) korraldavad artiklis 16.12 osutatud tehnilisi arutelusid ja konsultatsioone;

b) käsitlevad viivitamata teise lepinguosalise tõstatatud küsimusi, mis on seotud standardite, tehniliste normide või vastavushindamismenetluste väljatöötamise, vastuvõtmise, kohaldamise või jõustamisega;

c) korraldavad lepinguosalise taotlusel käesoleva peatükiga seotud küsimustes arutelusid ning

d) vahetavad teavet standardite, tehniliste normide ja vastavushindamismenetlustega seotud arengusuundumuste kohta valitsusvälistel, piirkondlikel ja mitmepoolsetel foorumitel.

3. Kontaktpunktid suhtlevad üksteisega mis tahes kokkulepitud viisil, mis on nende ülesannete täitmiseks asjakohane.

ARTIKKEL 16.14

Tehniliste kaubandustõkete allkomitee

Artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud tehniliste kaubandustõkete allkomitee (edaspidi „allkomitee“):

a) teostab järelevalvet käesoleva peatüki rakendamise ja haldamise üle;

PUBLIC

b) tõhustab koostööd standardite, tehniliste normide ja vastavushindamismenetluste väljatöötamisel ja parandamisel;

c) määrab kindlaks vastastikust huvi pakkuvad prioriteetsed valdkonnad käesoleva peatüki raames tehtava edasise töö jaoks ja kaalub uute algatuste ettepanekuid;

d) jälgib ja arutab tehniliste kaubandustõkete lepingu raames toimuvaid arengusuundumusi ning

e) võtab muid meetmeid, mis lepinguosaliste arvates abistaksid neid käesoleva peatüki ja tehniliste kaubandustõkete lepingu rakendamisel.

PUBLIC

17. PEATÜKK

INVESTEERINGUD

A JAGU

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 17.1

Kohaldamisala

Käesolevat peatükki ei kohaldata lepinguosalise vastu võetud või säilitatavate meetmete suhtes, mis on seotud teise lepinguosalise finantsasutustega, teise lepinguosalise investoritega või nende investorite investeeringutega finantsasutustesse selle lepinguosalise territooriumil, nagu on määratletud artiklis 25.2.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.2

Mõisted

1. Käesolevas peatükis ning 17-A, 17-B ja 17-C lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „tegevus, mida viiakse ellu valitsuse ülesannete täitmisel“ – tegevus, sealhulgas teenused, mida ei viida ellu ärilistel alustel ega konkureerides ühe või mitme ettevõtjaga;

b) „õhusõidukite remondi- ja hooldustööd“ – toimingud, mida tehakse kasutusest kõrvaldatud lennuki või selle osaga ja mille hulka ei kuulu niinimetatud liinihooldus;

c) „arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused“ – teenused, mida osutab arvutipõhine andmetöötlussüsteem, mis sisaldab teavet lennuettevõtjate sõiduplaanide, pakkumiste, hindade ja hinnareeglite kohta ning mille kaudu saab pileteid ette tellida ja väljastada;

d) „hõlmatud investeering“ – investeering, mis on otseselt või kaudselt ühe lepinguosalise ühe või enama investori omandis või kontrolli all ja asub teise lepinguosalise territooriumil ning mis on tehtud kohaldatava õiguse kohaselt ja mis oli olemas käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval või on asutatud pärast seda;

PUBLIC

e) „piiriülene teenuste osutamine“ – teenuse osutamine:

i) ühe lepinguosalise territooriumilt teise lepinguosalise territooriumile või

ii) ühe lepinguosalise territooriumil teise lepinguosalise teenusetarbijale;

f) „majandustegevus“ – igasugune tööstuslik, kaubanduslik või kutsealane tegevus või käsitööonduslik tegevus, sealhulgas teenuste osutamine, välja arvatud tegevus, mida tehakse valitsuse ülesannete täitmisel;

g) „ettevõte“ – juriidiline isik, filiaal või asutatud esindus;

h) „asutamine“ – ettevõtte asutamine, sealhulgas omandamine[1] ühe lepinguosalise investori poolt teise lepinguosalise territooriumil;

i) „vabalt konverteeritav valuuta“ – vääring, mida saab vabalt vahetada vääringute vastu, millega kaubeldakse laialdaselt rahvusvahelistel valuutaturgudel ja mida kasutatakse laialdaselt rahvusvahelistes tehingutes;

[1] Mõiste „omandamine“ hõlmab kapitaliosalust juriidilises isikus eesmärgiga luua või säilitada püsivaid majandussidemeid.

j) „maapealne teenindus“ – järgmiste teenuste osutamine lennujaamas tasu eest või lepingu alusel: lennuettevõtja esindamine, juhtimine ja järelevalve; reisijate teenindamine; pagasikäitlus; seisuplatsiteenused; toitlustamine, v.a toidu valmistamine; lennulasti ja -posti käitlemine; õhusõidukite tankimine, õhusõidukite hooldus ja puhastamine; maismaa- ja meretransport; lennutegevuse korraldamine, meeskonna juhtimine ja lendude planeerimine; maapealse teeninduse hulka ei kuulu: omateenindus; julgestus; liinihooldus; õhusõidukite remont ja hooldus; sellise olulise tsentraliseeritud lennujaamataristu haldamine või käitamine nagu jäätõrjerajatised, kütusejaotussüsteemid, pagasikäitlussüsteemid ja lennujaamasisesed transpordisüsteemid;

k) „investeering“ –vara, mis on otseselt või kaudselt investori omandis või kontrolli all ja millel on investeeringu iseloomulikud tunnused, sealhulgas teatav kestus, kapitali või muude ressursside paigutamine, tulu- või kasumiootus või riski võtmine; investeering võib olla näiteks järgmises vormis:

i) ettevõte;

ii) aktsiad või osad, osakud ja muud ettevõtte omakapitalis osalemise vormid;

iii) võlakirjad, lihtvõlakirjad ja muud ettevõtte võlainstrumendid;

iv) futuurid, optsioonid ja muud tuletisväärtpaberid;

v) kontsessioonid, litsentsid, tegevusload jm load ning muud samalaadsed õigused, mis antakse riigisisese õiguse alusel[1];

vi) võtmed-kätte-, ehitus-, juhtimis-, tootmis-, kontsessiooni-, tulujagamis- ja muud samalaadsed lepingud, kaasa arvatud lepingud, milles on ette nähtud investori omandi asumine lepinguosalise territooriumil;

vii) intellektuaalomandiõigused;

viii) muu vallas- või kinnisvara, materiaalne või immateriaalne vara ja sellega seotud varalised õigused, nagu liisingud, hüpoteegid, pandiõigused;

suurema selguse huvides olgu märgitud, et:

i) investeeritud tulu käsitatakse investeeringuna ja ükski muudatus selles, millises vormis vara investeeritakse või reinvesteeritakse, ei mõjuta selle lugemist investeeringuks, tingimusel, et investeeringu või reinvesteeringu vorm on jätkuvalt kooskõlas investeeringu määratlusega;

ii) investeeringute hulka ei loeta kohtu- või haldusmenetluses antud korraldust või tehtud otsust;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kontsessioonil, litsentsil, tegevus- vm loal või muul instrumendil on investeeringu iseloomulikud tunnused, sõltub muu hulgas sellistest teguritest nagu nende õiguste laad ja ulatus, mis sellise instrumendi omanikul on asjaomase lepinguosalise õiguse alusel.

l) „lepinguosalise investor“ – ühe lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik, kes püüab asutada, asutab või on asutanud kooskõlas punktiga h ettevõtte teise lepinguosalise territooriumil;

m) „lepinguosalise juriidiline isik“[1] –

i) ELi poole puhul:

A) Euroopa Liidu või vähemalt ühe selle liikmesriigi õiguse alusel asutatud või organiseeritud juriidiline isik, kes tegeleb Euroopa Liidu territooriumil sisulise äritegevusega[2]; ning

B) laevandusettevõtted, mis on asutatud väljaspool Euroopa Liitu, kuid on liikmesriigi füüsiliste isikute valitseva mõju all ning mille laevad on registreeritud liikmesriigis ja sõidavad liikmesriigi lipu all;

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevas määratluses osutatud laevandusettevõtteid peetakse lepinguosalise juriidilisteks isikuteks ainult mereveoteenuste osutamisega seotud tegevuse puhul.

[2] Vastavalt WTO-le saadetud teatisele Euroopa Ühenduse asutamislepingu kohta (WT/REG39/1) peab ELi pool „tegelikku ja püsivat seost“ liikmesriigi majandusega, nagu see on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 54, samaväärseks mõistega „sisuline äritegevus“.

ii) Tšiili puhul:

A) Tšiili õiguse alusel asutatud või organiseeritud juriidiline isik, kes tegeleb Tšiili territooriumil sisulise äritegevusega; ning

B) laevandusettevõtted, mis on asutatud väljaspool Tšiilit, kuid kontrollitakse Tšiili füüsiliste isikute poolt, kelle laevad on registreeritud Tšiilis ja sõidavad Tšiili lipu all;

n) „tegevus“– ettevõtte puhul selle juhtimine, majandamine, käigushoidmine, kasutamine, sellest kasu saamine või selle müük või muus vormis käsutamine ühe lepinguosalise investori poolt teise lepinguosalise territooriumil;

o) „tulu“ – kõik summad, mis on saadud investeeringust või reinvesteeringust, sealhulgas kasum, dividendid, kapitali kasvutulu, litsentsitasud, intressid, intellektuaalomandi õigustega seotud maksed, mitterahalised maksed ja igasugune muu seaduslik sissetulek;

p) „lennutransporditeenuste müük ja turustamine“ – asjaomaste lennuettevõtjate võimalus vabalt müüa ja turustada oma õhutransporditeenuseid, sealhulgas turunduse kõik aspektid, nagu turu-uuringud, reklaam ja turustamine; selle tegevuse hulka ei kuulu lennutransporditeenuste hinnakujundus ega kohaldatavad tingimused;

q) „teenus“ – kõikide sektorite kõik teenused, välja arvatud teenused, mida osutatakse valitsuse ülesannete täitmisel; ja

r) „esimese astme kohus“ – artikli 17.34 alusel moodustatud esimese astme kohus.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.3

Õigus kehtestada õigusnorme

Lepinguosalised kinnitavad oma õigust kehtestada oma territooriumil õigusnorme, et saavutada õiguspäraseid poliitikaeesmärke, näiteks rahvatervise, sotsiaalteenuste, hariduse, ohutuse, keskkonna, sh kliimamuutuste, avaliku kõlbluse, sotsiaal- või tarbijakaitse, eraelu puutumatuse ja andmekaitse või kultuurilise mitmekesisuse edendamise ja kaitsmise valdkonnas.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.4

Seos teiste peatükkidega

1. Kui käesoleva peatüki ja 25. peatüki vahel esineb vastuolu, on vastuolu ulatuses ülimuslik 25. peatükk.

2. Lepinguosalise nõue, et teise lepinguosalise teenuseosutaja peab piiriülese teenuse osutamise tingimusena esitama võlakirja või muud liiki finantstagatise, ei muuda käesolevat peatükki iseenesest kohaldatavaks sellise piiriülese teenuseosutamise suhtes. Käesolevat peatükki kohaldatakse meetmete suhtes, mille lepinguosaline on seoses antud võlakirja või finantstagatisega kehtestanud või kehtima jätnud, kui selline võlakiri või finantstagatis on hõlmatud investeering.

ARTIKKEL 17.5

Eeliste andmisest keeldumine

Lepinguosaline võib keelduda andmast teise lepinguosalise investorile või hõlmatud investeeringule käesolevast peatükist tulenevaid eeliseid, kui keelduv lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima meetmed, mis on seotud rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamisega, sealhulgas inimõiguste kaitsega, ja:

a) millega keelatakse tehingud kõnealuse investori või hõlmatud investeeringuga ja

b) mida rikutaks või mille järgimisest hoitaks kõrvale, kui kõnealusele investorile või hõlmatud investeeringule antaks käesolevast peatükist tulenevaid eeliseid, sealhulgas juhul, kui nende meetmetega keelataks tehingud isikuga, kes kumbagi neist omab või kontrollib.

ARTIKKEL 17.6

Teenuste ja investeeringute allkomitee

Teenuste ja investeeringute allkomitee (edaspidi „allkomitee“) moodustatakse artikli 8.8 lõike 1 kohaselt. Investeeringutega seotud küsimuste käsitlemisel jälgib allkomitee käesoleva peatüki ning 17-A, 17-B ja 17-C lisa nõuetekohast rakendamist ning tagab nende nõuetekohase rakendamise.

PUBLIC

B JAGU

INVESTEERINGUTE LIBERALISEERIMINE JA DISKRIMINEERIMISKEELD

PUBLIC

ARTIKKEL 17.7

Kohaldamisala

1. Käesolevat jagu kohaldatakse lepinguosalise poolt tema territooriumil vastu võetud või kehtima jäetud meetmete suhtes, mis mõjutavad teise lepinguosalise investori poolt ettevõtte asutamist või hõlmatud investeeringu käitamist mis tahes majandustegevusalal.

2. Käesolevat jagu ei kohaldata järgmise suhtes:

a) audiovisuaalteenused;

b) riigisisene merekabotaaž[1]; või

[1] Ilma et see piiraks sellise tegevuse ulatust, mida võib asjaomaste riigisiseste õigusnormide alusel käsitada kabotaažina, hõlmab käesoleva peatüki kohane riigisisene merekabotaaž reisijate või kauba vedu Tšiilis või liikmesriigis asuvast sadamast või kohast teise Tšiilis või samas liikmesriigis asuvasse sadamasse või kohta, sh asjaomase riigi mandrilaval, nagu on sätestatud ÜRO mereõiguse konventsioonis, ning ühest ja samast Tšiilis või liikmesriigis asuvast sadamast või kohast algavat ja seal lõppevat liiklust.

c) riigisisesed ja rahvusvahelised regulaarsed ja mitteregulaarsed lennuteenused ja lennuteenustega seotud tugiteenused[1] ning liiklusõiguste teostamisega otseselt seotud teenused, välja arvatud:

i) õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused, mille ajal õhusõiduk on kasutusest kõrvaldatud;

ii) lennutransporditeenuste müük ja turustamine;

iii) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused; ning

iv) maapealne teenindus.

3. Artikleid 17.8, 17.9, 17.11, 17.12 ja 17.13 ei kohaldata riigihangete suhtes.

4. Artikleid 17.8, 17.9, 17.11 ja 17.13 ei kohaldata lepinguosalise antud subsiidiumide, sealhulgas valitsuse toetatavate laenude, tagatiste ja kindlustuse suhtes.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lennuteenused või lennuteenustega seotud tugiteenused hõlmavad järgmisi teenused: lennutransport; õhusõiduki abil osutatavad teenused, mille põhieesmärk ei ole kaupade või reisijate vedu, näiteks tuletõrje, lennutreening, vaatamisväärsustega tutvumine, pritsimine, seire, kaardistamine, pildistamine, langevarjuhüpped, purilennuki pukseerimine, kopteriga tehtavad tõstetööd raie- ja ehitustöödel ning muud õhus osutatavad põllumajandus-, tööstus- ja kontrolliteenused; õhusõidukite rentimine koos meeskonnaga; ja lennujaamateenused.

ARTIKKEL 17.8

Turulepääs

Sektorites või allsektorites, kus on võetud turulepääsu kohustusi, ei võta lepinguosaline vastu ega jäta kehtima kogu oma territooriumil ega üheski selle territooriumi osas meetmeid seoses teise lepinguosalise investori või ettevõttega, mida käsitatakse hõlmatud investeeringuna, turulepääsu asutamise või tegevuse kaudu ning:

a) piiravad nende ettevõtete arvu, mis võivad teostada konkreetset majandustegevust, arvuliste kvootide, monopolide, ainuõiguste või majandusvajaduste testi nõudega;

b) piiravad tehingute või vara üldväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõudega;

c) piiravad toimingute koguarvu või toodangu üldkogust, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena kvootide või majanduslike vajaduste testi nõude vormis[1];

d) piiravad või näevad ette, et teise lepinguosalise investor võib majandustegevusega tegeleda teatavat liiki juriidilise isiku või ühisettevõtte kaudu, või

[1] Punktid a, b ja c ei hõlma meetmeid, mida võetakse põllumajandus- või kalandustoodete tootmise piiramiseks.

e) piiravad selliste füüsiliste isikute koguarvu, keda võib rakendada teatavas sektoris või keda ettevõte võib rakendada ja kes on vajalikud ning otseselt seotud konkreetse majandustegevusega, arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõudega.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.9

Võrdne kohtlemine

1. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise investoreid ja ettevõtteid, mida käsitatakse hõlmatud investeeringutena, seoses nende asutamisega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[1] enda investoreid ja nende ettevõtteid.

2. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise investoreid ja hõlmatud investeeringuid seoses nende tegevusega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[2] enda investoreid ja nende investeeringuid.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

3. Kohtlemine, mida lepinguosaline peab lõigete 1 ja 2 kohaselt võimaldama, tähendab:

a) Tšiili piirkondliku või kohaliku omavalitsuse puhul vähemalt sama soodsat kohtlemist kui soodsaim kohtlemine, mida see valitsustasand võimaldab sarnastes olukordades oma territooriumil Tšiili investoritele ja nende investeeringutele;

b) liikmesriigi valitsuse puhul vähemalt sama soodsat kohtlemist kui kõige soodsam kohtlemine, mida see valitsus võimaldab sarnastes olukordades oma territooriumil oma liikmesriigi investoritele ja nende investeeringutele[1].

ARTIKKEL 17.10

Riigihanked

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et ettevõtteid, mida käsitatakse hõlmatud investeeringutena, koheldakse seoses meetmetega, mis käsitlevad kaupade või teenuste ostmist hankeüksuse poolt valitsuse ülesannete täitmiseks, vähemalt sama soodsalt, nagu koheldakse sarnastes olukordades tema enda ettevõtteid.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et liikmesriigi valitsuse võimaldatav kohtlemine hõlmab vajaduse korral piirkondliku ja kohaliku omavalitsuse tasandit.

2. Käesolevas artiklis sätestatud võrdse kohtlemise kohustuse täitmise suhtes kohaldatakse endiselt artiklis 28.3 määratletud julgeoleku- ja ülderandeid.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.11

Enamsoodustusrežiim

1. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise investoreid ja ettevõtteid, mida käsitatakse hõlmatud investeeringutena, seoses nende asutamisega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[1] kolmanda riigi investoreid ja nende ettevõtteid.

2. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise investoreid ja hõlmatud investeeringuid seoses nende tegevusega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[2] kolmanda riigi investoreid ja nende investeeringuid.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei tõlgendata nii, nagu kohustaks need lepinguosalist laiendama teise lepinguosalise investoritele või hõlmatud investeeringutele mis tahes kohtlemist tulenevalt meetmetest, millega nähakse ette standardite tunnustamine, sealhulgas füüsilisele isikule või ettevõttele majandustegevuseks tegevusloa, litsentsi või sertifikaadi andmise standardite või kriteeriumide või usaldatavusnõuete tunnustamine.

---

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

4. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lõigetes 1 ja 2 osutatud kohtlemise hulka ei kuulu investeerimisvaidluste lahendamise menetlused ega mehhanismid, mis on sätestatud muudes rahvusvahelistes investeerimislepingutes või muudes kaubanduslepingutes. Muude rahvusvaheliste lepingute või kaubanduslepingute sisulised sätted iseenesest ei kujuta endast lõigetes 1 ja 2 osutatud kohtlemist ega saa seega põhjustada käesoleva artikli rikkumist, kui lepinguosaline ei ole meetmeid võtnud ega kehtima jätnud. Meetmed, mida lepinguosalise nende sisuliste sätete alusel võtab, võivad endast kujutada käesoleva artikli kohast kohtlemist ja seega põhjustada käesoleva artikli rikkumise.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.12

Toimimisnõuded

1. Lepinguosaline ei tohi seoses lepinguosalise või kolmanda riigi ettevõtte asutamise või investeeringu käitamisega selle lepinguosalise territooriumil kehtestada ega pöörata täitmisele järgmisi nõudeid või kohustusi:

a) eksportida kaupa või teenust teataval tasemel või teatava protsendimäära ulatuses;

b) saavutada omamaise sisu teatav tase või protsendimäär;

c) osta ja kasutada oma territooriumil toodetud kaupu või osutatud teenuseid või anda eeliseid sellistele kaupadele või teenustele või osta kaupu või teenuseid oma territooriumil asuvatelt füüsilistelt isikutelt või ettevõtetelt;

d) siduda impordi maht või väärtus mis tahes viisil ekspordi mahu või väärtusega või selle ettevõttega seotud välisvaluuta sissevoolu summaga;

e) piirata sellise ettevõtte toodetavate kaupade või osutatavate teenuste müüki oma territooriumil, sidudes sellise müügi mis tahes viisil oma ekspordi mahu või väärtusega või välisvaluutatuluga;

f) anda tehnoloogia, tootmisprotsess või muud konfidentsiaalsed teadmised üle oma territooriumil asuvale füüsilisele isikule või ettevõttele;

g) tarnida kaupa, mida ettevõte toodab, või teenuseid, mida ta osutab konkreetsele piirkondlikule või maailmaturule, ainult lepinguosalise territooriumilt;

h) paigutada peakontor, mis on sellel investoril maailma teatava piirkonna jaoks, mis on laiem kui selle lepinguosalise territoorium, või maailmaturu jaoks, oma territooriumile;

i) palgata kindel arv või protsent oma kodanikke;

j) piirata eksporti või ekspordiks müüki; või

PUBLIC

k) seoses mis tahes litsentsilepinguga, mis kehtib nõude kehtestamise või täitmisele pööramise või kohustuse või kokkuleppe täitmisele pööramise ajal, või tulevase litsentsilepinguga[1], mille investor ja selle lepinguosalise territooriumil asuv füüsiline või juriidiline isik või muu üksus vabal tahtel sõlmivad, kui nõue kehtestatakse või pööratakse täitmisele või kohustus või kokkulepe pööratakse täitmisele viisil, mis kujutab endast otsest sekkumist kõnealusesse litsentsilepingusse selle lepinguosalise kohtuväliste valitsusfunktsioonide täitmisel, kehtestada:

i) litsentsitasu määr või summa, mis jääb allapoole teatavat litsentsilepingus kehtestatud taset; või

ii) teatav litsentsilepingu kehtivusaja kestus.

2. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lõike 1 punkti k ei kohaldata, kui litsentsileping on sõlmitud investori ja lepinguosalise vahel.

3. Lepinguosaline ei sea oma territooriumil lepinguosalise või kolmanda riigi ettevõtte asutamise või tegevusega seotud eelise saamise või jätkuva saamise tingimuseks ühegi järgmise nõude täitmist:

a) saavutada omamaise sisu teatav tase või protsendimäär;

[1] Käesolevas punktis osutatud litsentsileping on leping, mis käsitleb tehnoloogia, tootmisprotsessi või muu omandiõigusega kaitstud teabe litsentsimist.

b) osta ja kasutada oma territooriumil toodetud kaupu või osutatud teenuseid või anda eelis sellistele kaupadele või teenustele või osta kaupu või teenuseid oma territooriumil asuvatelt füüsilistelt isikutelt või ettevõtetelt;

c) siduda impordi maht või väärtus mis tahes viisil ekspordi mahu või väärtusega või selle ettevõttega seotud välisvaluuta sissevoolu summaga;

d) piirata sellise ettevõtte toodetavate kaupade või osutatavate teenuste müüki oma territooriumil, sidudes sellise müügi mis tahes viisil oma ekspordi mahu või väärtusega või välisvaluutatuluga; või

e) piirata eksporti või ekspordiks müüki.

4. Lõiget 3 ei tõlgendata nii, nagu takistaks see lepinguosalisel seoses lepinguosalise või kolmanda riigi investori ettevõtte asutamise või tegevusega seada eelise saamise või jätkuva saamise tingimuseks vastavust nõudele paigutada tootmine oma territooriumile või pakkuda teenust, koolitada või kasutada töötajaid, ehitada või laiendada teatavaid rajatisi või tegeleda teadus- ja arendustegevusega oma territooriumil.

PUBLIC

5. Lõike 1 punkte f ja k ei kohaldata, kui:

a) lepinguosaline lubab intellektuaalomandi õiguse kasutamist vastavalt TRIPS-lepingu artiklile 31 või 31*bis* või võtab vastu või jätab kehtima andmete või ärisaladuse alla kuuluva teabe avaldamist nõudvad meetmed, mis kuuluvad TRIPS-lepingu artikli 39 lõike 3 kohaldamisalasse ja on sellega kooskõlas; või

b) nõude kehtestab või pöörab täitmisele või kohustuse või kokkuleppe pöörab täitmisele kohus, halduskohus või konkurentsiasutus, et kõrvaldada kohtu- või haldusmenetluse tulemusena kindlaks tehtud tava, mis kujutab endast lepinguosalise konkurentsiõiguse rikkumist.

6. Lõike 1 punkte a, b ja c ning lõike 3 punkte a ja b ei kohaldata kaupade või teenuste kvalifitseerumisnõuete suhtes seoses ekspordi edendamise ja välisabi programmides osalemisega.

7. Lõike 3 punkte a ja b ei kohaldata importiva lepinguosalise kehtestatud nõuete suhtes, mis on seotud soodustariifidele või sooduskvootidele kvalifitseerumiseks vajalike kaupade sisuga.

PUBLIC

8. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevat artiklit ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see lepinguosalist lubama konkreetse teenuse piiriülest osutamist, kui ta võtab vastu või jätab kehtima sellise teenuse osutamise suhtes piirangud või keelud, mis on kooskõlas 17-A, 17-B ja 17-C lisas loetletud sektorite, allsektorite või tegevusvaldkondade suhtes kehtestatud reservatsioonide, tingimuste või kvalifikatsioonidega.

9. Käesolev artikkel ei piira lepinguosalise kohustusi, mis on võetud WTO asutamislepingu alusel.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.13

Kõrgem juhtkond ja juhatus

Lepinguosaline ei nõua, et selle lepinguosalise ettevõte, mida käsitatakse hõlmatud investeeringuna, nimetaks juhatuse või kõrgema juhtkonna liikmetena, näiteks tegevjuhtideks või juhtideks, ametisse teatava kodakondsusega füüsilisi isikuid.

ARTIKKEL 17.14

Nõuetele mittevastavad meetmed

1. Artikleid 17.9, 17.11, 17.12 ja 17.13 ei kohaldata järgmise suhtes:

a) kehtiv nõuetele mittevastav meede, mida säilitab:

i) ELi poole puhul:

A) Euroopa Liit, nagu on sätestatud 17-A-1 liites;

B) liikmesriigi keskvalitsus, nagu on sätestatud 17-A-1 liites;

C) liikmesriigi piirkondlik omavalitsus, nagu on sätestatud17-A-1 liites; või

D) kohalik omavalitsus; ning

ii) Tšiili puhul:

A) keskvalitsus, nagu on sätestatud 17-A-2 liites;

PUBLIC

B) piirkondlik omavalitsus, nagu on sätestatud 17-A-2 liites; või

C) kohalik omavalitsus;

b) käesoleva lõike punktis a osutatud mittevastava meetme pikendamine või kiire uuendamine; või

c) käesoleva lõike punktis a nimetatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas vahetult enne muutmist, vastavust artiklile 17.9, 17.11, 17.12 või 17.13.

2. Artikleid 17.9, 17.11, 17.12 ja 17.13 ei kohaldata lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud sektorite, allsektorite või tegevusega, mis on sätestatud tema loendis 17-B lisas.

3. Lepinguosaline ei nõua ühegi meetme alusel, mis võetakse vastu pärast käesoleva lepingu jõustumiskuupäeva ja mis on hõlmatud tema 17-B lisas esitatud reservatsioonidega, et teise lepinguosalise investor peab tulenevalt oma kodakondsusest müüma või muul viisil võõrandama meetme jõustumise ajal eksisteeriva hõlmatud investeeringu.

4. Artiklit 17.8 ei kohaldata lepinguosalise ühegi meetme suhtes, mis on kooskõlas 17-C lisas sätestatud kohustustega.

PUBLIC

5. Artikleid 17.9 ja 17.11 ei kohaldata lepinguosalise ühegi meetme suhtes, mis kujutab endast erandit või kõrvalekaldumist TRIPS-lepingu artiklist 3 või 4, nagu on ette nähtud kõnealuse lepingu artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud erijuhtudel.

6. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et artikleid 17.9 ja 17.11 ei tõlgendata nii, nagu takistaksid need lepinguosalist kehtestamast teabele esitatavaid nõudeid, sealhulgas statistika tarbeks, seoses teise lepinguosalise investorite või hõlmatud investeeringute asutamise või käitamisega, tingimusel et need ei ole vahend nendest artiklitest tulenevatest lepinguosalise kohustustest kõrvalehoidmiseks.

PUBLIC

C JAGU

INVESTEERINGUTE KAITSE

ARTIKKEL 17.15

Kohaldamisala

Käesolevat jagu kohaldatakse lepinguosalise vastu võetud või säilitatavate meetmete suhtes, mis mõjutavad järgmist:

a) hõlmatud investeeringud ja

b) lepinguosalise investorid seoses hõlmatud investeeringu käitamisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.16

Investeeringud ja reguleerivad meetmed

1. Artiklit 17.3 kohaldatakse käesoleva jao suhtes vastavalt käesolevale artiklile.

2. Käesolevat jagu ei tõlgendata lepinguosalise kohustusena mitte muuta oma õigus- ja regulatiivraamistikku, sealhulgas viisil, mis võib negatiivselt mõjutada hõlmatud investeeringute käitamist või investori kasumiootusi.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et pelgalt asjaolu, et lepinguosaline ei ole subsiidiumi või toetust andnud, pikendanud või säilitanud või et ta on seda muutnud või vähendanud, ei kujuta endast käesolevas jao kohaste kohustuste rikkumist, isegi kui see toob kaasa hõlmatud investeeringu kaotuse või kahjustamise:

a) kui õiguse või lepingu alusel puudub konkreetne kohustus sellist subsiidiumi või toetust anda, pikendada või säilitada, või

b) kui see on kooskõlas subsiidiumi või toetuse andmise, pikendamise, säilitamise, muutmise või vähendamise tingimustega.

4. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et ühtki käesoleva jao sätet ei tõlgendata selliselt, nagu takistaks see lepinguosalist lõpetamast subsiidiumi andmist[1] või nõudmast subsiidiumi tagasimaksmist, kui sellise korralduse on andnud pädev asutus[2], või nagu kohustaks see lepinguosalist maksma investorile selle eest hüvitist.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.17

Investorite ja hõlmatud investeeringute kohtlemine

1. Kumbki lepinguosaline tagab oma territooriumil teise lepinguosalise hõlmatud investeeringutele ja investoritele nende hõlmatud investeeringute suhtes õiglase ja erapooletu kohtlemise ning täieliku kaitse ja turvalisuse vastavalt lõigetele 2–6.

[1] ELi poole puhul kuulub subsiidiumide hulka ka riigiabi, nagu on see on määratletud Euroopa Liidu õiguses.

[2] ELi poole puhul on pädevad asutused, kellel on õigus anda käesolevas punktis nimetatud korraldusi, Euroopa Komisjon või liikmesriigi kohus, kui kohaldatakse ELi riigiabiõigust.

2. Lepinguosaline rikub lõikes 1 nimetatud õiglase ja võrdse kohtlemise kohustust, kui meede või meetmesari sisaldab[1]:

a) kriminaal-, tsiviil- ja haldusasjade kohtuliku arutamise mittevõimaldamist;

b) kohtu- ja haldusasjade nõuetekohase menetlemise olulist rikkumist;

c) ilmselgelt meelevaldsust;

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et selle kindlakstegemisel, kas meede või meetmete kogum kujutab endast õiglase ja võrdse kohtlemise kohustuse rikkumist, võtab esimese astme kohus muu hulgas arvesse järgmist:
   i) punktide a ja b puhul seda, kas meede või meetmesari kujutab endast rasket üleastumist, mis rikub ausat kohtupidamist; pelgalt asjaolu, et investoripoolne meetme vaidlustamine on riigisiseses kohtus jäetud menetlusse võtmata või jäetud läbi vaatamata või ei ole muul viisil olnud edukas, ei kujuta endast veel punktis a osutatud kohtuliku arutamise mittevõimaldamist;
   ii) punktide c ja d puhul seda, kas meede või meetmesari ei ole ilmselgelt põhinenud põhjendustel või faktidel või on ilmselgelt põhinenud seadusevastastel alustel, nagu eelarvamused või erapoolikus; pelk seadusevastasus või teatava poliitika või menetluse ebajärjekindel või küsitav kohaldamine ei kujuta endast veel punktis c osutatud ilmselget meelevaldsust, samas kui täielik ja alusetu seadusest või määrusest taganemine või põhjuseta meede või käitumine, mis on suunatud konkreetselt investori või tema hõlmatud investeeringu vastu eesmärgiga teha talle kahju kujutavad endast tõenäoliselt punktides c ja d osutatud ilmselget meelevaldsust või diskrimineerimist;
   iii) punkti e puhul seda, kas lepinguosaline on ületanud oma võimupiire ning kas väidetava survestamise või ahistamise juhtumid olid korduvad ja kestvad.

d) suunatud diskrimineerimist ilmselgelt õigusvastastel alustel, nagu soo, rassi või usuliste vaadete põhjal; või

e) investorite väärkohtlemist, nagu väljapressimist, surveavaldusi või ahistamist.

3. Lõike 2 kohase rikkumise kindlakstegemisel võib esimese astme kohus võtta arvesse konkreetseid ja üheselt mõistetavaid avaldusi, mida lepinguosaline on investorile teinud ja millele investor on oma hõlmatud investeeringu tegemise või säilitamise otsuses mõistusepäraselt tuginenud, ent mille lepinguosaline on hiljem tagasi võtnud.

4. Lõikes 1 osutatud täielik kaitse ja turvalisus tähendab lepinguosalise kohustusi, mis on seotud investori ja hõlmatud investeeringu füüsilise julgeolekuga[1].

5. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesoleva lepingu muude sätete või muude rahvusvaheliste lepingute rikkumine ei kujuta endast käesoleva artikli rikkumist.

6. Asjaolu, et meede rikub lepinguosalise õigust, ei ole iseenesest veel käesoleva artikli rikkumine. Selleks et kindlaks teha, kas meede rikub käesolevat artiklit, võtab esimese astme kohus arvesse seda, kas lepinguosaline on rikkunud punkte 1–4.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et täielik kaitse ja turvalisus tähendab lepinguosalise kohustust käituda viisil, mis on põhjendatult vajalik, et kaitsta investori ja hõlmatud investeeringu füüsilist julgeolekut.

ARTIKKEL 17.18

Kohtlemine konfliktiolukorras

1. Ühe lepinguosalise investoritele, kelle hõlmatud investeeringud kannavad kahju sõja või muu relvastatud konflikti, revolutsiooni või muude tsiviilrahutuste või riikliku erakorralise seisukorra[1] tõttu teise lepinguosalise territooriumil, tagab kõnealune lepinguosaline tagastamise, kahjuhüvitise, hüvituse või muu kokkuleppe korras kohtlemise, mis ei ole vähem soodne kui see, mida nimetatud lepinguosaline võimaldab omaenda investoritele või mis tahes kolmanda riigi investoritele.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võimaldatakse ühe lepinguosalise investoritele, kes on nimetatud lõikes kirjeldatud olukordades kandnud teise lepinguosalise territooriumil kahju, tagab kõnealune lepinguosaline kiire, piisava ja tegeliku ennistuse või hüvituse, kui see kahju on tulenenud:

a) tema hõlmatud investeeringu või selle osa rekvireerimisest teise lepinguosalise relvajõudude või ametivõimude poolt või

b) tema hõlmatud investeeringu või selle osa hävitamisest teise lepinguosalise relvajõudude või ametivõimude poolt, kuigi olukord seda ei nõudnud,

3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hüvitise summa määratakse kindlaks artikli 17.19 lõike 2 kohaselt ajavahemikus alates rekvireerimise või hävitamise kuupäevast kuni tegeliku väljamakse kuupäevani.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et üksnes riikliku erakorralise olukorra väljakuulutamine ei kujuta iseenesest veel käesoleva sätte rikkumist.

ARTIKKEL 17.19

Sundvõõrandamine[1]

1. Kumbki lepinguosaline ei riigista ega sundvõõranda hõlmatud investeeringuid otseselt ega kaudselt meetmete abil, millel on samaväärne toime riigistamise või sundvõõrandamisega (edaspidi „sundvõõrandamine“), välja arvatud:

a) avalikes huvides;

b) mittediskrimineerival viisil;

c) makstes talle kiiresti piisavat ja tegelikku hüvitist ning

d) järgides nõuetekohast menetlust.

2. Lõike 1 punktis c osutatud hüvitis:

a) makstakse välja viivitamata;

b) võrdub sundvõõrandatud investeeringu õiglase turuväärtusega vahetult enne sundvõõrandamise toimumist (edaspidi „sundvõõrandamise kuupäev“) või enne eelseisva sundvõõrandamise teatavakssaamist, olenevalt sellest, kumb on varasem;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevat artiklit tõlgendatakse kooskõlas 17-D lisaga.

c) on täielikult realiseeritav ja ükskõik millises vabalt konverteeritavas valuutas vabalt ülekantav ning

d) sisaldab intresse, arvestatuna tavapärase äriintressimäära järgi alates sundvõõrandamise kuupäevast kuni maksekuupäevani.

3. Mõjutatud investoril on sundvõõrandava lepinguosalise õiguse alusel õigus nõuda, et selle lepinguosalise kohus või muu sõltumatu asutus vaataks tema nõude või tema investeeringu hinnatud väärtuse käesolevas artiklis sätestatud põhimõtete kohaselt kiirelt läbi.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata kohustuslike litsentside väljaandmise suhtes, mida antakse seoses intellektuaalomandi õigustega, või selliste õiguste kehtetuks tunnistamise, piiramise või loomise suhtes, niivõrd kui litsentside väljaandmine või õiguste kehtetuks tunnistamine, piiramine või loomine on kooskõlas TRIPS-lepinguga[1].

ARTIKKEL 17.20

Ülekanded[2]

1. Kumbki lepinguosaline lubab kõiki ülekandeid, mis on seotud hõlmatud investeeringuga, teha vabalt ja viivitamata, vabalt konverteeritavas valuutas ning kasutades ülekandekuupäeval turul kehtivat vahetuskurssi. Selliste ülekannete hulka kuuluvad:

a) kapitali sissemaksed,

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevas lõikes osutatud intellektuaalomandiõiguste kehtetuks tunnistamise hulka kuulub selliste õiguste tühistamine või olematuks tunnistamine ning intellektuaalomandiõiguste piiramise hulka kuulub sellistest õigustest erandite tegemine.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesoleva artikli suhtes kohaldatakse 17-E lisa.

b) kasum, dividendid, kapitali kasvutulu ja muu tulu, tulu, mis saadakse investeeringu või mõne selle osa müügist või hõlmatud investeeringu osalisest või täielikust likvideerimisest;

c) intressid, litsentsitasud, haldustasud ja tasud tehnilise abi jm eest;

d) maksed, mis tehakse vastavalt lepingule, mille on sõlminud teise lepinguosalise investor, või mis tehakse tema hõlmatud investeeringu alusel, sh laenulepingu alusel tehtavad maksed;

e) palgad ja muid töötasud töötajatele, kes on värvatud välismaalt ja kelle töö on seotud käesoleva lepinguga hõlmatud investeeringuga;

f) maksed, mis tehakse artikli 17.18 ja artikli 17.19 alusel, ning

g) maksed, mis tulenevad D jao kohaldamisest.

2. Lepinguosaline ei või nõuda, et tema investorid kannaksid teise lepinguosalise territooriumil tehtud hõlmatud investeeringutest saadud või neile investeeringutele omistatava tulu, sissetuleku, kasumi või muud summad üle, ega karistada oma investoreid, kui nad neid summasid üle ei kanna.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.21

Nõudeõiguse üleminek

Kui lepinguosaline või tema määratud amet teeb mõne tema investori kasuks makse, mille aluseks on tagatis, kindlustusleping või muu kahjuhüvitusvorm, mille ta on sõlminud või andnud hõlmatud investeeringu suhtes, tunnustab teine lepinguosaline, kelle territooriumil hõlmatud investeering tehti, kõigi selliste nõudeõiguste üleminekut, mis investoril olnuksid hõlmatud investeeringu suhtes käesoleva peatüki alusel, kui nõudeõiguse üleminekut ei oleks toimunud, ja investor ei nõua neid õigusi nõudeõiguse ülemineku ulatuses.

ARTIKKEL 17.22

Lõpetamine

1. Kui käesolev leping artikli 41.13 kohaselt lõpetatakse, jäävad käesolev jagu ja D jagu investeeringute suhtes, mis on tehtud enne käesoleva lepingu lõpetamise kuupäeva, kehtima veel viieks aastaks alates lepingu lõpetamise kuupäevast.

2. Lõikes 1 osutatud ajavahemikku pikendatakse ühel korral veel viieks aastaks, tingimusel et lepinguosaliste vahel ei ole jõus ühtegi muud investeeringute kaitse lepingut.

3. Käesolevat artiklit ei kohaldata, kui lõpetatakse käesoleva lepingu ajutine kohaldamine ja käesolev leping ei jõustu.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.23

Seos muude lepingutega

1. Käesoleva lepingu jõustumisel kaotavad liikmesriikide ja Tšiili vahelised lepingud, mis on loetletud 17-F lisas, ning nendest tulenevad õigused ja kohustused kehtivuse ja need asendatakse käesoleva lepingu käesoleva osaga.

2. Kui käesoleva peatüki C ja D jagu kohaldatakse artikli 41.5 lõike 2 kohaselt ajutiselt, peatatakse 17-F lisas loetletud lepingute ning nendest tulenevate õiguste ja kohustuste kohaldamine alates kuupäevast, mil lepinguosalised alustavad käesoleva peatüki C ja D jao ajutist kohaldamist vastavalt artiklile 41.5. Kui nimetatud jagude ajutine kohaldamine lõpetatakse ja käesolev leping ei jõustu, lõpeb 17-F lisas loetletud lepingute peatamine ja need lepingud jõustuvad taas.

3. Olenemata lõigetest 1 ja 2 võib 17-F lisas loetletud lepingu alusel esitada nõude kõnealuses lepingus sätestatud normide ja menetluste kohaselt, kui:

a) nõue tuleneb kõnealuse lepingu väidetavast rikkumisest, mis toimus enne, kui selle lepingu kohaldamine lõike 2 kohaselt peatati, või kui lepingu kohaldamist ei ole lõike 2 kohaselt peatatud, siis enne käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva, ja

b) ajavahemik kuupäevast, mil lepingu kohaldamine lõike 2 kohaselt peatati, või kui lepingu kohaldamist ei ole lõike 2 kohaselt peatatud, siis käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kuni nõude esitamise kuupäevani ei ole pikem kui kolm aastat.

4. Kui käesoleva peatüki C ja D jao ajutine kohaldamine lõpetatakse ja käesolev leping ei jõustu, võib olenemata lõigetest 1 ja 2 esitada käesoleva lepingu alusel nõude vastavalt käesolevas lepingus sätestatud normidele ja menetlustele, kui:

a) nõue tuleneb käesoleva lepingu väidetavast rikkumisest, mis toimus käesoleva peatüki C ja D jao ajutise kohaldamise ajal, ja

b) ajavahemik kuupäevast, mil ajutine kohaldamine lõpetati, kuni nõude esitamise kuupäevani ei ole pikem kui kolm aastat.

PUBLIC

5. Käesoleva artikli kohaldamisel ei kasutata artiklis 41.5 esitatud mõiste „käesoleva lepingu jõustumine“ määratlust.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.24

Vastutustundlik ärikäitumine

1. Ilma et see piiraks 33. peatüki kohaldamist, julgustab kumbki lepinguosaline hõlmatud investeeringuid inkorporeerima oma sisse-eeskirjadesse ettevõtjate sotsiaalse vastutuse või vastutustundliku ärikäitumise alaseid rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtteid ja juhiseid, nagu OECD suunised hargmaistele ettevõtetele, ILO kolmepoolne deklaratsioon hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted.

2. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, kui tähtis on, et investorid teeksid hoolsuskontrolli, et teha kindlaks, hoida ära, leevendada ja selgitada oma investeeringute keskkonna- ja sotsiaalriske ja -mõjusid.

D JAGU

INVESTEERINGUVAIDLUSTE LAHENDAMINE JA INVESTEERIMISKOHTUTE SÜSTEEM

1. ALAJAGU

KOHALDAMISALA JA MÕISTED

ARTIKKEL 17.25

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevat jagu kohaldatakse vaidluse suhtes, milles osalevad ühe lepinguosalise hageja ja teine lepinguosaline ning mis tuleneb artikli 17.9 lõike 2 või artikli 17.11 lõike 2 või C jao väidetavast rikkumisest, mis väidetavalt põhjustab hagejale või tema kohapealsele ettevõttele kahju.

2. Samuti kohaldatakse käesolevat jagu artikli 17.31 kohaselt vastunõuete suhtes.

3. Nõuete kohta, mis on seotud lepinguosalise võla restruktureerimisega, tehakse otsus 17-G lisa kohaselt.

PUBLIC

4. Käesolevas artiklis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „hageja“ – ühe lepinguosalise investor, kes osaleb investeeringualases vaidluses teise lepinguosalisega ja kes soovib esitada või on esitanud käesoleva jao alusel nõude, tegutsedes kas:

   i) enda nimel või

   ii) kohapeal asutatud ettevõtte nimel, mis on tema omanduses või kontrolli all; kohapealset ettevõtet koheldakse ICSIDi konventsiooni artikli 25 lõike 2 punkti b kohaldamisel teise konventsiooniosalise kodanikuna;

b) „vaidluses osalevad pooled“ – hageja ja kostja;

c) „ICSIDi lisavõimaluste eeskirjad“ – Rahvusvahelise Investeeringuvaidluste Lahendamise Keskuse sekretariaadi menetluste haldamise lisavõimalusi reguleerivad eeskirjad;

d) „ICSIDi konventsioon“ – riikide ja muu riigi kodanike investeeringuvaidluste lahendamise konventsioon, mis on sõlmitud 18. märtsil 1965 Washingtonis;

e) „kohapeal asutatud ettevõte“ – juriidiline isik, kes on asutatud ühe lepinguosalise territooriumil ning on teise lepinguosalise investori omanduses või kontrolli all[1];

[1] Juriidiline isik on: a) teise lepinguosalise isiku omanduses, kui teise lepinguosalise isikule kuulub üle 50 % tema omakapitalist; b) teise lepinguosalise isiku kontrolli all, kui sellisel isikul on õigus nimetada suurem osa tema juhtkonnast või juhtida muul õiguspärasel viisil tema tegevust.

f) „New Yorgi konventsioon“ – 10. juunil 1958 New Yorgis sõlmitud ÜRO välisriigi vahekohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon;

g) „vaidluses mitteosalev lepinguosaline“ – Tšiili, juhul kui kostjaks ELi pool, või ELi pool, juhul kui kostjaks on Tšiili;

h) „menetlus“ – käesoleva jao kohane menetlus esimese astme kohtus või apellatsioonikohtus, kui ei ole sätestatud teisiti;

i) „kostja“ – Tšiili, juhul kui hagejaks on ELi poole investor, või –Euroopa Liit või asjaomane liikmesriik, nagu on kindlaks määratud artikli 17.28 kohaselt, kui hagejaks on Tšiili investor;

j) „kolmanda isiku poolne rahastamine“ – mis tahes rahastus, mida isik, kes ei ole vaidluses osalev pool, annab vaidluses osalevale poolele, et rahastada osaliselt või täielikult menetluskulusid vastutasu eest, mis oleneb vaidluse tulemusest või on annetuse või toetuse vormis[1];

k) „UNCITRALi vahekohtumenetluse eeskirjad“ – ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) vastu võetud vahekohtueeskirjad ning

l) „UNCITRALi läbipaistvuseeskirjad“ – ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) vastu võetud läbipaistvuseeskirjad, mida kohaldatakse lepingul põhinevate investori ja riigi vaheliste vahekohtumenetluste suhtes.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et sellist rahastust võib anda otseselt või kaudselt, vaidluses osalevale poolele, tema tütarettevõttele või esindajale.

2. ALAJAGU

VAIDLUSTE KOHTUVÄLINE LAHENDAMINE JA KONSULTATSIOONID

PUBLIC

ARTIKKEL 17.26

Vahendamine

1. Vaidluses osalevad pooled võivad igal ajal kokku leppida vahendusmenetluse kasutamises.

2. Vahendusmenetluse kasutamine on vabatahtlik ega mõjuta kummagi vaidluses osaleva poole õiguslikku olukorda.

3. Vahendusmenetlust reguleerivad 17-H lisa sätted ja allkomitee vastu võetud vahendusreeglid, kui need on olemas[1]. Lepinguosalised teevad kõik endast sõltuva tagamaks, et vahendusreeglid võetakse vastu hiljemalt esimesel päeval pärast käesoleva lepingu ajutise kohaldamise algust või jõustumist ning igal juhul mitte hiljem kui kaks aastat pärast seda kuupäeva.

4. Käesoleva lepingu jõustumisel koostab allkomitee nimekirja kuuest isikust, kellel on kõrge moraal ja tunnustatud pädevus õiguse, kaubanduse, tööstuse või rahanduse valdkonnas, kelle iseseisvat otsustusvõimet võib usaldada ja kes soovivad ja saavad täita vahendaja ülesandeid.

[1] Kõiki 17-H lisas osutatud tähtaegu võib muuta vaidluses osalevate poolte vastastikusel kokkuleppel.

5. Vahendaja määratakse vaidluses osalevate poolte kokkuleppel. Vaidluses osalevad pooled võivad üheskoos paluda esimese astme kohtu esimehel nimetada vahendaja käesoleva artikli kohaselt koostatud nimekirjast, või kui sellist nimekirja ei ole, siis emma-kumma lepinguosalise välja pakutud isikute hulgast. Vahendajad peavad järgima 17-I lisa nõudeid *mutatis mutandis*.

6. Kui vaidluses osalevad pooled on leppinud kokku vahendusmenetluse kasutamises, peatatakse artikli 17.27 lõigetes 5 ja 8, artikli 17.54 lõikes 10 ja artikli 17.55) lõikes 5 sätestatud tähtajad alates kuupäevast, mil lepiti kokku vahendusmenetluse kasutamises, kuni kuupäevani, mil emb-kumb vaidluses osalev pool otsustab vahendusmenetluse lõpetada, saates selle kohta vahendajale ja teisele vaidluses osalevale poolele kirjaliku teate. Mõlema vaidluses osaleva poole palvel peatab esimese astme kohus või apellatsioonikohus menetluse.

ARTIKKEL 17.27

Konsultatsioonid ja vaidluste lahendamine kompromissiga

1. Vaidlused võib ja võimaluste piires ka tuleks lahendada poolte kokkuleppel läbirääkimiste, heade teenete või vahenduse teel ja võimaluse korral enne, kui esitatakse käesoleva artikli alusel konsultatsioonitaotlus. Sellises lahendamises võib kokku leppida igal ajal, sealhulgas siis, kui 5. alajao kohane menetlus on juba alanud.

2. Vaidluses osalevate poolte vahel lõike 1 kohaselt vastastikku kokku lepitud lahendus tehakse vaidluses mitteosalevale lepinguosalisele teatavaks 15 päeva jooksul pärast lahenduses kokkuleppele jõudmist. Kumbki vaidluses osalev pool peab vastastikku kokku lepitud lahendust, milleni on jõutud käesoleva artikli või artikli 17.26 kohaselt, järgima ja täitma. Allkomitee valvab sellise vastastikku kokku lepitud lahenduse rakendamise järele ja vastastikku kokku lepitud lahenduses osalev lepinguosaline annab allkomiteele selle lahenduse rakendamisest korrapäraselt aru.

3. Kui vaidlust ei saa lahendada käesoleva artikli lõike 1 kohaselt, esitab ühe lepinguosalise hageja, kes väidab, et artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätteid on rikutud, ja soovib esitada nõude, teisele lepinguosalisele konsultatsioonitaotluse.

4. Taotlus peab sisaldama järgmist teavet:

a) hageja nimi ja aadress, ja kui selline taotlus esitatakse kohapeal asutatud ettevõtte nimel, siis kohapeal asutatud ettevõtte nimi, aadress ja registreerimiskoht;

b) investeeringu ja selle omanduse ja kontrolli kirjeldus;

c) artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätted, mida on väidetavalt rikutud;

d) nõude õiguslikud ja faktilised alused, sealhulgas meetmed, mis väidetavalt ei ole kooskõlas artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätetega;

PUBLIC

e) esitatavad nõudmised ja nõutava kahjuhüvitise hinnanguline suurus ning

f) teave hageja tegeliku lõpliku tulusaaja ja ettevõtte struktuuri kohta ning tõendid, millest nähtub, et hageja on teise lepinguosalise investor ja et ta omab või kontrollib investeeringut, ning juhul kui ta tegutseb kohapeal asutatud ettevõtte nimel, siis selle kohta, et ta omab või kontrollib kohapealset ettevõtet.

5. Kui vaidluses osalevad pooled ei ole leppinud kokku pikemas ajavahemikus, alustatakse konsultatsioone 60 päeva jooksul pärast konsultatsioonitaotluse esitamist.

6. Kui vaidluses osalevad pooled ei lepi kokku teisiti, on konsultatsioonide toimumise koht:

a) Santiago, kui konsultatsioonid käsitlevad väidetavat Tšiili-poolset rikkumist;

b) Brüssel, kui konsultatsioonid käsitlevad väidetavat Euroopa Liidu poolset rikkumist; või

c) asjaomase liikmesriigi pealinn, kui konsultatsioonid käsitlevad üksnes selle liikmesriigi poolset väidetavat rikkumist.

7. Vaidluses osalevad pooled võivad leppida kokku, et konsultatsioone peetakse videokonverentsi vahendusel või vajaduse korral muude vahendite abil.

PUBLIC

8. Konsultatsioonitaotlus esitatakse:

a) kolme aasta jooksul alates kuupäevast, mil hageja või – juhul kui hageja tegutseb kohapeal asutatud ettevõtte nimel – kohapeal asutatud ettevõte sai või oleks pidanud saama esmakordselt teada saama meetmest, mis on väidetavalt vastuolus artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätetega, ja seeläbi väidetavalt tekitatud kahjust; või

b) kahe aasta jooksul alates kuupäevast, mil hagejal või – juhul kui hageja tegutseb kohapeal asutatud ettevõtte nimel – kohapeal asutatud ettevõttel ei ole lepinguosalise riigisisese õiguse alusel enam õigust esitada kohtusse nõuet või hagi, ning igal juhul hiljemalt viis aastat pärast kuupäeva, mil hageja või – juhul kui hageja tegutseb kohapeal asutatud ettevõtte nimel – kohapeal asutatud ettevõte sai või oleks pidanud saama esmakordselt teada saama meetmest, mis on väidetavalt vastuolus artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätetega, ja seeläbi väidetavalt tekitatud kahjust.

9. Kui hageja ei ole 18 kuu jooksul alates konsultatsioonitaotluse esitamisest esitanud artikli 17.30 alusel nõuet, loetakse, et hageja on võtnud tagasi oma konsultatsioonitaotluse ja, kui see on asjakohane, teate, milles nõutakse artikli 17.28 kohaselt kostja määramist, ning ei või esitada käesoleva jao alusel nõuet sama väidetava rikkumise kohta. Kõnealust ajavahemikku võib konsultatsioonidel osalevate vaidluspoolte kokkuleppel pikendada.

PUBLIC

10. Jätkuv rikkumine ei või lõikes 8 sätestatud tähtaegu pikendada ega katkestada.

11. Juhul kui konsultatsioonitaotlus puudutab käesoleva lepingu väidetavat rikkumist ELi poole poolt, saadetakse see Euroopa Liidule. Kui tuvastatakse käesoleva lepingu väidetav rikkumine liikmesriigi poolt vastavalt artiklile 17.28, saadetakse konsultatsioonitaotlus ka asjaomasele liikmesriigile.

PUBLIC

3. ALAJAGU

NÕUDE ESITAMINE JA EELTINGIMUSED

ARTIKKEL 17.28

Kostja määramise taotlus

1. Kui vaidlust ei ole võimalik lahendada 90 päeva jooksul alates konsultatsioonitaotluse esitamisest, kui taotlus puudutab käesoleva lepingu väidetavat rikkumist ELi poole poolt ja hageja kavatseb algatada menetluse vastavalt artiklile 17.30, saadab hageja Euroopa Liidule teate, milles palub määrata kostja.

2. Teates nimetatakse meetmed, mille suhtes hageja kavatseb menetluse algatada. Kui seal nimetatakse liikmesriigi meede, saadetakse see teade ka asjaomasele liikmesriigile.

3. Kui on kindlaks määratud, kas kostjaks on Euroopa Liit või liikmesriik,[1] teatab ELi pool sellest hagejale niipea kui võimalik, kuid igal juhul hiljemalt 60 päeva pärast lõikes 1 osutatud teate saamist.

4. Kui hagejale ei ole 60 päeva jooksul pärast lõikes 3 osutatud teate kättetoimetamist kostja määramisest teatatud, on kostjaks:

a) liikmesriik, kui lõikes 1 osutatud teates nimetatud üks või mitu meedet on üksnes liikmesriigi meetmed; või

b) Euroopa Liit, kui lõikes 1 osutatud teates nimetatud ühe või mitme meetme hulgas on Euroopa Liidu meetmeid.

5. Kui hageja esitab artikli 17.30 kohase nõude, teeb ta seda käesoleva artikli lõikes 3 osutatud määramise alusel, mis on talle teatavaks tehtud, ja kui talle ei ole sellisest määramisest teatatud, siis käesoleva artikli lõike 4 alusel.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kostjat määrates lähtub ELi pool ainuüksi Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määruse (EL) nr 912/2014 (millega kehtestatakse rahalise vastutuse kindlaksmääramise raamistik investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamisel vahekohtutes, mis on loodud rahvusvaheliste lepingutega, mille osaline on Euroopa Liit – ELT L 257, 28.8.2014, lk 121) kohaldamisest.

6. Kui kas Euroopa Liit või liikmesriik on lõike 3 kohase määramise alusel kostja, ei või Euroopa Liit ega asjaomane liikmesriik väita, et nõue on vastuvõetamatu või et esimese astme kohtul puudub pädevus, ega muul viisil väita, et nõue või kohtu otsus on alusetu või kehtetu põhjusel, et õige kostja peaks olema mitte liikmesriik, vaid Euroopa Liit, või vastupidi.

7. Kostja määramine lõike 3 kohaselt, või kui hagejale ei ole sellisest määramisest teatatud, siis lõike 4 kohaselt on esimese astme kohtu ja apellatsioonikohtu jaoks siduv.

8. Ükski käesoleva lepingu säte ega kohaldatavad vaidluste lahendamise normid ei takista vaidlusega seotud teabevahetust Euroopa Liidu ja asjaomase liikmesriigi vahel.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.29

Nõude esitamisel kehtivad nõuded

1. Enne nõude esitamist teeb hageja järgmist:

a) võtab tagasi nõude või menetluse, mis on riigisiseses või rahvusvahelises kohtus riigisisese või rahvusvahelise õiguse alusel läbivaatamisel ja mis käsitleb meedet, mis väidetavalt rikub artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätteid;

b) esitab kirjaliku loobumisavalduse selle kohta, et ta ei esita nõuet ega algata menetlust riigisiseses või rahvusvahelises kohtus riigisisese või rahvusvahelise õiguse alusel meetme suhtes, mis väidetavalt rikub artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätteid;

c) deklareerib, et ta ei pööra käesoleva jao kohaselt tehtud otsust täitmisele enne, kui see on artikli 17.56 kohaselt muutunud lõplikuks, ega taotle käesoleva jao kohaselt tehtud otsuse edasikaebamist, läbivaatamist, kehtetuks tunnistamist, tühistamist, teistmist ega algata mis tahes muud sarnast menetlust riigisiseses või rahvusvahelises kohtus.

2. Esimese astme kohus ei võta menetlusse nõuet, mille esitab hageja, kes on juba esimese astme kohtule või mis tahes muule riigisisesele või rahvusvahelisele kohtule esitanud nõude sama meetme kohta, mis on väidetavalt vastuolus artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätetega, välja arvatud juhul, kui hageja selle lahendamata nõude tagasi võtab. Käesolevat lõiget ei kohaldata, kui hageja esitab riigisisesele kohtule nõude, et saada esialgne õiguskaitse või vastutuse puudumist tuvastav otsuse.

PUBLIC

3. Käesoleva artikli kohaldamisel loetakse hageja mõiste alla investor, ja kui investor tegutseb kohapeal asutatud ettevõtte nimel, siis ka kohapeal asutatud ettevõte. Lisaks kuuluvad lõike 1 punkti a ja lõike 2 kohaldamisel hageja mõiste alla ka järgmised:

a) kui nõude esitab investor, kes tegutseb iseenda nimel, siis kõik isikud, kellel on otseselt või kaudselt osalus investoris või keda investor kontrollib ning kes väidavad, et nemad on kandnud sama kahju[1] nagu investor; või

b) kui nõude esitab investor, kes tegutseb kohapeal asutatud ettevõtte nimel, siis kõik isikud, kellel on otseselt või kaudselt osalus kohapealses ettevõttes või keda kohapeal asutatud ettevõte kontrollib ning kes väidavad, et nemad on kandnud sama kahju[2] nagu kohapeal asutatud ettevõte;

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et sama kahju tähendab kahju, mis tuleneb samast meetmest ja mida isik tahab lasta heastada samas rollis nagu hageja (nt kui hageja hageb aktsionärina, hõlmab käesolev säte seotud isikut, kes samuti taotleb heastamist aktsionärina).

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et sama kahju tähendab kahju, mis tuleneb samast meetmest ja mida isik tahab lasta heastada samas rollis nagu hageja (nt kui hageja hageb aktsionärina, hõlmab käesolev säte seotud isikut, kes samuti taotleb heastamist aktsionärina).

ARTIKKEL 17.30

Nõude esitamine

1. Kui vaidlust ei suudeta lahendada kuue kuu jooksul alates konsultatsioonitaotluse esitamisest ja kui artikli 17.28 kohase teate esitamisest, milles palutakse määrata kostja, on möödunud vähemalt kolm kuud, võib hageja esitada nõude esimese astme kohtule, tingimusel et käesoleva artikli ja artikli 17.32 nõuded on täidetud.

2. Nõude võib esimese astme kohtule esitada vastavalt ühele järgmistest vaidluste lahendamise normide kogumitest:

a) ICSIDi konventsioon, tingimusel et nii kostja kui ka hageja riik on ICSIDi konventsiooni osalised;

b) ICSIDi lisavõimaluste eeskirjad, tingimusel et kas kostja või hageja riik on ICSIDi konventsiooni osaline;

c) UNCITRALi vahekohtueeskirjad või

d) muud reeglid, milles vaidluses osalevad pooled hageja taotlusel kokku lepivad.

PUBLIC

3. Lõikes 2 osutatud vaidluste lahendamise normide kohaldamisel võetakse arvesse käesolevas jaos sätestatud norme mida täiendavad allkomitee vastu võetud reeglid.

4. Kõik nõuded, mida hageja käesoleva artikli alusel oma nõude esitamisel nimetab, peavad põhinema teabel, mida ta on oma artikli 17.27 lõike 4 punktide c ja d kohases konsultatsioonitaotluses nimetanud.

5. Nõuded, mis on esitatud nimetamata hagejatest koosneva grupi nimel või mille on esitanud esindaja, kes kavatseb menetluses tegutseda mitme nimetatud või nimetamata hageja huvides, kes on teda volitanud tegema enda nimel kõiki menetlusega seotud otsuseid, ei ole vastuvõetavad.

6. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et hageja ei või esitada käesoleva jao kohaselt nõuet, kui tema investeering on tehtud teadliku valeandmete edastamise, varjamise, korruptsiooni või sellise käitumise kaudu, mis kujutab endast protsessi kuritarvitamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.31

Vastunõuded

1. Kostja võib esitada vastunõude selle kohta, et hageja ei ole täitnud rahvusvahelist kohustust, mis kehtib mõlema lepinguosalise territooriumil,[1] kui see tuleneb nõude faktilistest alustest[2].

2. Vastunõue esitatakse hiljemalt kostja vastuväidetes või vastustes või ka hilisemas menetlusetapis, kui esimese astme kogus otsustab, et konkreetsetel asjaoludel oli viivitus põhjendatud.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et hageja nõuolek käesoleva jao kohase menetlusega, nagu on osutatud artiklis 17.32, hõlmab ka vastunõuete esitamist kostja poolt.

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevas lõikes osutatud kohustused põhinevad juriidilistel kohustustel, millega lepinguosalised on nõustunud.

[2] Lepinguosalise taotlusel esitab ühisnõukogu artikli 17.38 lõike 6 kohaselt siduvaid tõlgendusi, et selgitada käesolevas lõikes osutatud rahvusvaheliste kohustuste ulatust.

ARTIKKEL 17.32

Nõusolek

1. Kostja annab oma nõusoleku nõude esitamiseks käesoleva jao alusel.

2. Lõikest 1 tulenev nõusolek ja nõude esitamine kohtusse käesoleva jao alusel loetakse vastavaks järgmistele tingimustele:

a) ICSIDi konventsiooni artikkel 25 ja ICSIDi lisavõimaluste eeskirjad seoses vaidluses osalevate poolte kirjaliku nõusolekuga ning

b) 10. juunil 1958 New Yorgis sõlmitud välisriigi vahekohtu otsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooni (edaspidi „New Yorgi konventsioon“) II artikkel seoses kirjaliku kokkuleppega.

3. Loetakse, et hageja esitab käesolevas jaos sätestatud menetluse kohaselt oma nõusoleku siis, kui ta artikli 17.30 kohaselt nõude esitab.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.33

Kolmanda isiku poolne rahastamine

1. Kui vaidluses osalev pool on saanud või saab kolmanda isiku poolset rahastust või on kokku leppinud selle saamises, teatab vaidluses osalev pool, kes seda rahastust saab, teisele vaidluses osalevale poolele ja esimese astme kohtu koosseisule või – kui esimese astme kohtu koosseisu ei ole moodustatud – esimese astme kohtu esimehele kolmandast isikust rahastaja nime ja aadressi ning vajaduse korral tema tegeliku lõpliku tulusaaja ja ettevõtte struktuuri.

2. Vaidluses osalev pool avalikustab lõikes 1 osutatud andmed nõude esitamise ajal, või kui kolmanda isiku poolse rahastamise kokkulepe sõlmitakse pärast nõude esitamist, siis viivitamata niipea, kui kokkulepe sõlmitakse, annetus tehakse või toetus antakse. Vaidluses osalev pool teatab esimese astme kohtule viivitamata kõigist muudatustest avalikustatud teabes.

3. Esimese astme kohus võib anda korralduse avalikustada rahastamiskokkuleppe ja kolmandast isikust rahastaja kohta rohkem teavet, kui ta peab seda ükskõik millises menetlusetapis vajalikuks.

PUBLIC

4. ALAJAGU

INVESTEERIMISKOHTUTE SÜSTEEM

PUBLIC

ARTIKKEL 17.34

Esimese astme kohus

1. Luuakse esimese astme kohus, kelle pädevuses on vaadata läbi artikli 17.30 alusel esitatud nõuded.

2. Ühiskomitee nimetab käesoleva lepingu jõustumisel esimese astme kohtu üheksa kohtunikku. Kolm kohtunikku peavad olema liikmesriikide kodanikud, kolm Tšiili kodanikud ja kolm kolmandate riikide kodanikud. Kohtunike nimetamisel innustatakse ühiskomiteed võtma arvesse vajadust tagada mitmekesisus ja sooline tasakaal.

3. Ühiskomitee võib otsustada suurendada või vähendada kohtunike arvu kolme kaupa. Lisakohtunikke nimetatakse lõikes 2 sätestatud tingimusi arvestades.

4. Kohtunikel on kvalifikatsioon, mida nõutakse nende kodakondsusjärgses riigis kohtunikuametisse määramisel, või nad on tunnustatud pädevusega juristid. Kohtunikud on tõendanud, et neil on eriteadmised rahvusvahelise avaliku õiguse valdkonnas. Soovitatavalt on neil teadmised rahvusvahelise investeerimisõiguse, rahvusvahelise kaubandusõiguse ja rahvusvahelistest investeerimis- või kaubanduslepingutest tulenevate vaidluste lahendamise valdkonnas.

5. Kohtunikud nimetatakse ametisse viieks aastaks. Vahetult pärast käesoleva lepingu jõustumist nimetatava üheksa kohtuniku hulgast loosi teel välja valitava viie kohtuniku, nimelt kahe liikmesriikide kodaniku, kahe Tšiili kodaniku ja ühe kolmanda riigi kodaniku ametiaeg pikeneb kaheksa aastani. Vabad ametikohad täidetakse nende tekkides. Kohtunik, kes on määratud asendama teist kohtunikku, kelle ametiaeg ei ole lõppenud, on ametis oma eelkäija ülejäänud ametiaja jooksul. Esimese astme kohtu koosseisus olev kohtunik võib esimese astme kohtu esimehe loal jätkata ametiaja lõppedes kohtukoosseisus oma ülesannete täitmist seni, kuni see kohtukoosseis menetluse lõpetab, ning teda käsitatakse vaid selles tähenduses jätkuvalt esimese astme kohtu kohtunikuna.

6. Korralduslike küsimuste eest vastutavad esimese astme kohtu esimees ja aseesimees, keda abistab sekretariaat. Esimese astme kohtu esimees ja aseesimees valitakse loosi teel kaheks aastaks nende kohtunike hulgast, kes on kolmandate riikide kodanikud. Nad täidavad ülesandeid rotatsiooni korras järjestuses, mille määravad loosi teel kindlaks ühiskomitee kaaseesistujad. Kui kohtu esimees ei ole kättesaadav, asendab teda aseesimees.

PUBLIC

7. Esimese astme kohus arutab asju kohtukoosseisudes, mis koosnevad kolmest kohtunikust, kellest üks on liidu liikmesriigi kodanik, üks Tšiili kodanik ja üks kolmanda riigi kodanik. Kohtukoosseisu eesistuja on kolmanda riigi kodanikust kohtunik.

8. Kui artikli 17.30 kohaselt esitatakse nõue, nimetab esimese astme kohtu esimees kohtunikud, kes moodustavad rotatsiooni korras asja arutava esimese astme kohtu koosseisu, kandes hoolt selle eest, et kohtukoosseis on juhuslik ja ettearvamatu, ning andes kohtukoosseisus tegutsemiseks võrdsed võimalused kõikidele kohtunikele.

9. Olenemata käesoleva artikli lõikest 7 võivad vaidluses osalevad pooled kokku leppida, et asja arutab vaid üks kolmanda riigi kodanikust kohtunik, kelle valib esimese astme kohtu esimees. Kostja kaalub hageja vastavat taotlust heasoovlikult, eriti juhul, kui nõutav hüvitis või kahjuhüvitis on suhteliselt väike. Kõnealune taotlus tuleks esitada koos artikli 17.30 kohase nõudega.

10. Esimese astme kohus kehtestab oma töökorra, olles seda eelnevalt lepinguosalistega arutanud.

11. Kohtunikud on kättesaadavad igal ajal ja lühikese etteteatamisega ning nad on kursis käesoleva lepingu käesoleva osa kohase vaidluste lahendamist puudutava tegevusega.

12. Selleks et tagada kohtunike kättesaadavus, makstakse neile igakuist tasu, mis määratakse kindlaks ühiskomitee otsusega. Esimese astme kohtu esimees ja vajaduse korral aseesimees saavad tasu, mis on võrdne artikli 17.35 lõikes 11 kindlaksmääratud tasuga iga päeva eest, mil nad on täitnud kohtu esimehe ülesandeid vastavalt käesolevale jaole.

PUBLIC

13. Igakuist tasu maksavad lepinguosalised, võttes arvesse nende arengutaset, pangakontole, mida haldab Rahvusvahelise Investeeringuvaidluste Lahendamise Keskuse (edaspidi „ICSID“) sekretariaat. Kui üks lepinguosaline jätab igakuise tasu maksmata, võib teine lepinguosaline otsustada maksta selle ise. Kõik sellised võlgnevused kuuluvad tasumisele koos asjakohase intressiga. Ühiskomitee vaatab käsiraha summa ja jaotuse korrapäraselt läbi ning võib soovitada asjakohaseid muudatusi.

14. Välja arvatud juhul, kui ühiskomitee teeb käesoleva artikli lõike 15 kohase otsuse, on nõude menetlemiseks moodustatud esimese astme kohtu koosseisu kohtunike muud tasud ja kulud ICSIDi konventsiooni haldus- ja finantseeskirjade 14. eeskirja punkti 1 kohaselt kindlaks määratud ning nõude esitamise kuupäeval kehtivad tasud ja kulud, mille esimese astme kohus jagab vaidluses osalevate poolte vahel kooskõlas artikli 17.54 lõigetega 5, 6 ja 7.

15. Ühiskomitee võib oma otsusega muuta igakuise tasu ning muud tasud ja kulud korrapäraseks palgaks. Sellisel juhul töötavad kohtunikud täistööajaga ja ühiskomitee määrab kindlaks nende töötasu ning sellega seotud korralduslikud üksikasjad. Kui kohtunikud saavad korrapärast palka, ei tohi nad töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal, kui esimese astme kohtu esimees ei ole selleks erandkorras eriluba andnud.

16. ICSIDi sekretariaat tegutseb kohtu sekretariaadina ja pakub kohtule asjakohast tuge. Esimese astme kohus jaotab kõnealuse toega seotud kulud vaidluses osalevate poolte vahel vastavalt artikli 17.54 lõigetele 5, 6 ja 7.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.35

Apellatsioonikohus

1. Luuakse alaline apellatsioonikohus, kes arutab esimese astme kohtu otsuste peale esitatud kaebusi.

2. Ühiskomitee nimetab käesoleva lepingu jõustumisel apellatsioonikohtu kuus liiget. Kaks liiget peavad olema liikmesriikide kodanikud, kaks Tšiili kodanikud ja kaks kolmandate riikide kodanikud. Apellatsioonikohtu liikmete nimetamisel innustatakse ühiskomiteed võtma arvesse vajadust tagada mitmekesisus ja sooline tasakaal.

3. Ühiskomitee võib otsustada suurendada apellatsioonikohtu liikmete arvu kolme kaupa. Lisaliikmeid nimetatakse lõikes 2 sätestatud tingimustega kooskõlas.

4. Apellatsioonikohtu liikmetel on kvalifikatsioon, mida nõutakse nende kodakondsusjärgses riigis kõrgeimasse kohtunikuametisse määramisel, või nad on tunnustatud pädevusega juristid. Apellatsioonikohtu liikmed on tõendanud, et neil on eriteadmised rahvusvahelise avaliku õiguse valdkonnas. Soovitatavalt on neil teadmised rahvusvahelise investeerimisõiguse, rahvusvahelise kaubandusõiguse ja rahvusvahelistest investeerimis- või kaubanduslepingutest tulenevate vaidluste lahendamise valdkonnas.

PUBLIC

5. Apellatsioonikohtu liikmed nimetatakse ametisse viieks aastaks. Vahetult pärast käesoleva lepingu jõustumist nimetatava kuue liikme hulgast loosi teel välja valitava kolme liikme ametiaeg pikeneb siiski kaheksa aastani. Vabad ametikohad täidetakse nende tekkides. Apellatsioonikohtu liige, kes on määratud asendama teist liiget, kelle ametiaeg ei ole lõppenud, on ametis oma eelkäija ülejäänud ametiaja jooksul. Apellatsioonikohtu koosseisus tegutsev liige võib apellatsioonikohtu esimehe loal jätkata ametiaja lõppedes kohtukoosseisus oma ülesannete täitmist seni, kuni see kohtukoosseis menetluse lõpetab, ning teda käsitatakse vaid selles tähenduses jätkuvalt apellatsioonikohtu liikmena.

6. Korralduslike küsimuste eest vastutavad apellatsioonikohtu esimees ja aseesimees, keda abistab sekretariaat. Apellatsioonikohtu esimees ja aseesimees valitakse loosi teel kaheaastaseks ametiajaks nende liikmete hulgast, kes on kolmandate riikide kodanikud. Nad täidavad ülesandeid rotatsiooni korras järjestuses, mille määravad loosi teel kindlaks ühiskomitee kaaseesistujad. Kui kohtu esimees ei ole kättesaadav, asendab teda aseesimees.

7. Apellatsioonikohus arutab asju kohtukoosseisudes, mis koosnevad kolmest liikmest, kellest üks on liidu liikmesriigi kodanik, üks Tšiili kodanik ja üks kolmanda riigi kodanik. Kohtukoosseisu eesistuja on kolmanda riigi kodanikust kohtu liige.

8. Apellatsioonikohtu esimees nimetab liikmed, kes moodustavad rotatsiooni korras kaebusi arutava apellatsioonikohtu koosseisu, kandes hoolt selle eest, et kohtukoosseis on juhuslik ja ettearvamatu ning andes kohtukoosseisus tegutsemiseks võrdsed võimalused kõikidele liikmetele.

PUBLIC

9. Apellatsioonikohus kehtestab oma töökorra, olles seda eelnevalt lepinguosalistega arutanud.

10. Apellatsioonikohtu liikmed on kättesaadavad igal ajal ja lühikese etteteatamisega ning nad on kursis lepingu käesoleva osa kohase muu vaidluste lahendamist puudutava tegevusega.

11. Selleks et tagada apellatsioonikohtu liikmete kättesaadavus, makstakse neile igakuist tasu ja iga liikmena töötatud päeva eest tasu, mis määratakse kindlaks ühiskomitee otsusega. Apellatsioonikohtu esimees ja vajaduse korral aseesimees saavad tasu iga päeva eest, mil nad on täitnud apellatsioonikohtu esimehe ülesandeid vastavalt käesolevale jaole.

12. Apellatsioonikohtu liikmete tasu maksavad lepinguosalised, võttes arvesse nende arengutaset, pangakontole, mida haldab ICSIDi sekretariaat. Kui üks lepinguosaline jätab igakuise tasu maksmata, võib teine lepinguosaline otsustada maksta selle ise. Kõik sellised võlgnevused kuuluvad tasumisele koos asjakohase intressiga. Ühiskomitee vaatab käsiraha summa ja jaotuse korrapäraselt läbi ning võib soovitada asjakohaseid muudatusi.

13. Ühiskomitee võib oma otsusega muuta igakuise tasu ning tööpäevade eest makstud tasud korrapäraseks palgaks. Sellisel juhul töötavad apellatsioonikohtu liikmed täistööajaga ja ühiskomitee määrab kindlaks nende töötasu ning sellega seotud korralduslikud üksikasjad. Kui apellatsioonikohtu liikmed saavad korrapärast palka, ei tohi nad töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal, kui apellatsioonikohtu esimees ei ole selleks erandkorras eriluba andnud.

PUBLIC

14. ICSIDi sekretariaat tegutseb apellatsioonikohtu sekretariaadina ja pakub kohtule asjakohast tuge. Apellatsioonikohus jaotab kõnealuse toega seotud kulud vaidluses osalevate poolte vahel vastavalt artikli 17.54 lõigetele 5, 6 ja 7.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.36

Eetika

1. Esimese astme kohtu kohtunikud ja apellatsioonikohtu liikmed valitakse selliste isikute hulgast, kelle sõltumatus on väljaspool kahtlust. Nad ole seotud ühegi valitsusega[1]. Nad ei võta vaidlusega seotud küsimustes vastu juhiseid üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt. Nad ei osale ühegi sellise vaidluse menetlemisel, mille puhul tekib otsene või kaudne huvide konflikt. Nad täidavad 17-I lisa nõudeid. Kui nad on ametisse nimetatud, hoiduvad nad tegutsemisest nõustaja, vaidluses osaleva poole määratud eksperdi või tunnistajana üheski pooleliolevas või uues investeeringuvaidluses, mida lahendatakse käesoleva lepingu või muu lepingu või riigisisese õiguskorra alusel.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et asjaolu, et isik saab valitsuselt tasu, et ta töötas varem valitsuse heaks, või et tal on perekondlik suhe valitsusametnikuga, ei muuda asjaomast isikut iseenesest sobimatuks.

2. Kui vaidluses osalev pool leiab, et esimese astme kohtu kohtunik või apellatsioonikohtu liige ei vasta lõikes 1 sätestatud nõuetele, saadab ta kas esimese astme kohtu või apellatsioonikohtu esimehele asjaomase isiku ametisse nimetamise kohta vaidlustamisteate. Vaidlustamisteade esitatakse 15 päeva jooksul alates päevast, mil esimese astme kohtu või apellatsioonikohtu koosseis tehti vaidluses osalevale poolele teatavaks, või 15 päeva jooksul alates päevast, mil vaidluses osalev pool sai teada asjaomastest asjaoludest, kui on põhjust arvata, et vaidluses osalev pool ei võinud neist teada kohtukoosseisu moodustamise ajal. Vaidlustamisteates esitatakse vaidlustamise põhjused.

3. Kui 15 päeva jooksul vaidlustamisteate esitamise kuupäevast arvates ei ole esimese astme kohtu kohtunik või apellatsioonikohtu liige, kelle liikmesus vaidlustati, end omal soovil asjaomasest kohtukoosseisust taandanud, kuulab vastavalt esimese astme kohtu või apellatsioonikohtu esimees ära vaidluses osalevad pooled ja annab asjaomasele esimese astme kohtu kohtunikule või apellatsioonikohtu liikmele võimaluse esitada oma seisukohad ning teeb seejärel 45 päeva jooksul vaidlustamisteate saamisest arvates otsuse, mille ta teeb viivitamata teatavaks vaidluses osalevatele pooltele ja selle kohtukoosseisu teistele kohtunikele või liikmetele.

4. Esimese astme kohtu esimehe kohtukoosseisu nimetamise vaidlustamise kohta teeb otsuse apellatsioonikohtu esimees ning apellatsioonikohtu esimehe kohtukoosseisu nimetamise vaidlustamise kohta teeb otsuse esimese astme kohtu esimees.

PUBLIC

5. Apellatsioonikohtu esimehe põhjendatud soovitusel[1] võivad lepinguosalised kõrvaldada ühiskomitee otsusega esimese astme kohtu teenistusest kohtuniku või apellatsioonikohtu teenistusest mõne liikme, kui tema käitumine ei ole kooskõlas käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud kohustustega ja on kokkusobimatu esimese astme kohtu või apellatsioonikohtu liikme seisundiga. Kui kõnealune väidetav käitumine on omistatav apellatsioonikohtu esimehele, esitab põhjendatud soovituse esimese astme kohtu esimees. Käesoleva lõike alusel tekkinud vabade ametikohtade täitmisel kohaldatakse *mutatis mutandis* artikli 17.34 lõiget 2 ja artikli 17.35 lõiget 2.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.37

Mitmepoolsed vaidluste lahendamise mehhanismid

Lepinguosalised püüavad teha koostööd investeeringuvaidluste lahendamise eesmärgil mitmepoolse investeerimiskohtu moodustamiseks ja apellatsioonimehhanismi loomiseks. Kui lepinguosaliste vahel jõustub rahvusvaheline leping, millega nähakse ette mitmepoolne mehhanism käesoleva lepingu käesoleva osa kohaste vaidluste lahendamiseks, lõpetatakse käesoleva jao asjakohaste osade kohaldamine. Ühiskomitee võib võtta vastu otsuse, milles täpsustatakse vajalikke üleminekuga seotud korraldusi.

[1] Selline soovitus ei tähenda, et ühiskomitee ei võiks juhtida apellatsioonikohtu esimehe tähelepanu esimese astme kohtu kohtuniku või apellatsioonikohtu liikme käitumisele, mis ei pruugi olla kooskõlas lõikes 1 sätestatud kohustustega ja võib olla kokkusobimatu esimese astme kohtu või apellatsioonikohtu liikme seisundiga.

5. ALAJAGU

MENETLUSE KULG

PUBLIC

ARTIKKEL 17.38

Kohaldatav õigus ja tõlgendamisreeglid

1. Esimese astme kohus määrab kindlaks, kas meede, mille kohta hageja esitab nõude, on vastuolus mõne artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sättega.

2. Selle kindlaksmääramiseks kohaldab esimese astme kohus käesolevat lepingut ja muid lepinguosaliste vahel kohaldatavaid rahvusvahelise õiguse norme esimese astme kohus tõlgendab käesolevat lepingut vastavalt rahvusvahelise avaliku õiguse tõlgendamise väljakujunenud reeglitele, mis on sätestatud Viini lepinguõiguse konventsioonis.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et esimese astme kohus võib selle kindlaksmääramisel, kas meede on kooskõlas artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätetega, võtta faktilise asjaoluna arvesse lepinguosalise õigust, kui see on asjakohane. Seda tehes lähtub esimese astme kohus sellest, kuidas on lepinguosalise õigust valdavalt tõlgendanud asjaomase lepinguosalise kohtud või ametiasutused, ning esimese astme kohtu esitatud lepinguosalise õiguse tõlgendused ei ole asjaomase lepinguosalise kohtutele ega ametiasutustele siduvad.

4. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et esimese astme kohtul puudub pädevus otsustada artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätetega väidetavalt vastuolus oleva meetme seaduslikkuse üle vaidluses osaleva lepinguosalise õiguse alusel.

5. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kui lepinguosalise investor esitab käesoleva jao alusel nõude, kaasa arvatud nõude, milles väidetakse, et lepinguosaline on rikkunud artikli 17.17, on selle nõudega seotud tõendamiskoormis investoril kooskõlas nende rahvusvahelise õiguse üldpõhimõtetega, mida vaidluse suhtes kohaldatakse.

6. Kui tekib tõsiseid kahtlusi seoses C[1] või D jao tõlgendamisega, võib ühisnõukogu võtta vastu otsuseid käesoleva lepingu tõlgendamise kohta. Sellised tõlgendused on esimese astme kohtule ja apellatsioonikohtule siduvad. Ühisnõukogu võib otsustada, et tõlgendusel on siduv mõju alates konkreetsest kuupäevast.

ARTIKKEL 17.39

Lisade tõlgendamine

1. Kui artikli 17.27 lõike 3 kohaselt on esitatud konsultatsioonitaotlus, võib kostja kirjalikult taotleda allkomiteel kindlaks teha, kas ja millisel määral kuulub selle konsultatsioonitaotluse esemeks olev meede nõuetele mittevastava meetme kohaldamisalasse, mis on esitatud 17-A lisas või 17-B lisas.

[1] Millele on osutatud artiklis 17.25.

2. Kirjalik palve allkomiteele esitatakse võimalikult kiiresti pärast konsultatsioonitaotluse kättesaamist. Kui palve on allkomiteele esitatud, peatatakse artikli 17.27 lõigetes 5 ja 8, artikli 17.54 lõikes 10 ja artikli 17.55 lõikes 5 osutatud tähtaegade kulgemine.

3. Allkomitee üritab heauskselt esitatud küsimuse kohta järelduse teha. Selline järeldus edastatakse kiirelt vaidluses osalevatele pooltele.

4. Kui allkomitee ei ole kolme kuu jooksul alates palve saamisest järeldust teinud, lõpeb nimetatud tähtaegade kulgemise peatamine.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.40

Muud nõuded

Kui artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätete väidetava rikkumise kohta esitatakse nõuded käesoleva jao, 38. peatüki või mõne muu rahvusvahelise lepingu kohaselt ja on võimalus, et mitu hüvitist võivad kattuda, või muu rahvusvahelise õiguse kohaselt esitatud nõue võib oluliselt mõjutada käesoleva jao alusel esitatud nõude lahendamist, võtab esimese astme kohus, kui see on asjakohane, olles ära kuulanud vaidluses osalevad pooled, arvesse 38. peatüki või muu rahvusvahelise lepingu kohast menetlust oma otsuses, korralduses või määruses. Sel juhul võib esimese astme kohus ka oma menetluse peatada. Käesoleva artikli kohaselt tegutsedes peab esimese astme kohus järgima artikli 17.54 lõiget 10.

ARTIKKEL 17.41

Kõrvalehoidmise vastased meetmed

Suurema selguse huvides olgu märgitud, et esimese astme kohus loobub pädevusest, kui vaidlus oli juba tekkinud või selle tekkimine oli mõistlikult ettenähtav ajal, kui hageja sai vaidlusaluse investeeringu omanikuks või omandas kontrolli selle üle või viis läbi äriühingu restruktureerimise, kui esimese astme kohus teeb faktiliste asjaolude põhjal kindlaks, et hageja sai selle investeeringu omanikuks või omandas kontrolli selle üle või viis läbi äriühingu restruktureerimise peamiselt selleks, et esitada käesoleva jao alusel nõue kohtusse. Võimalus loobuda sellistel asjaoludel pädevusest ei piira esimese astme kohtu õigus kaaluda muid vastuväiteid seoses kohtualluvusega.

ARTIKKEL 17.42

Nõuded, millel ilmselgelt puudub õiguslik alus

1. Kostja võib hiljemalt 30 päeva pärast esimese astme kohtu koosseisu moodustamist vastavalt artikli 17.34 lõikele 7 ja igal juhul enne selle esimest istungit või hiljemalt 30 päeva pärast seda, kui kostja sai teada vastuväite aluseks olevatest asjaoludest, esitada vastuväite, et tegemist on nõudega, millel ilmselgelt puudub õiguslik alus.

2. Kostja näitab nii täpselt, kui võimalik, selle vastuväite alused.

3. Esimese astme kohus annab vaidluses osalevatele pooltele võimaluse esitada vastuväite kohta oma seisukohad ning teeb siis esimese astme kohtu koosseisu esimesel istungil või kohe pärast seda vastuväite suhtes oma otsuse või esialgse otsuse, esitades selle põhjendused. Juhul kui vastuväide saadakse pärast esimese astme kohtu koosseisu esimest istungit, teeb kohus sellise otsuse või esialgse otsuse nii kiiresti kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 120 päeva pärast vastuväite esitamist. Vastuväite kohta otsuse tegemisel eeldab esimese astme kohus, et hageja poolt väidetavad faktid on õiged, ning võib kaaluda mis tahes asjassepuutuvaid fakte, mille üle ei vaielda.

4. Esimese astme kohtu otsus ei piira vaidluses osaleva poole õigust esitada vastuväide artikli 17.43 alusel või esitada menetluse käigus vastuväide nõude õigusliku aluse kohta, samuti ei piira need esimese astme kohtu õigust käsitleda eelküsimusena muid vastuväiteid.

ARTIKKEL 17.43

Õiguslikult põhjendamatud nõuded

1. Ilma et see piiraks esimese astme kohtu õigust käsitleda eelküsimusena muid vastuväiteid või kostja õigust esitada sobival ajal muid vastuväiteid, käsitleb esimese astme kohus eelküsimusena ja teeb otsuse kõigi kostja vastuväidete suhtes, milles väidetakse, et käesoleva jao alusel esitatud nõue või selle osa ei ole õiguslikus mõttes selline nõue, mille kohta saaks artikli 17.54 alusel teha otsuse hageja kasuks, isegi kui oletada, et hageja väidetavad faktid vastavad tõele. Samuti võib esimese astme kohus kaaluda asjakohaseid asjaolusid, mille üle ei vaielda.

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohane vastuväide esitatakse esimese astme kohtule niipea kui võimalik pärast kohtukoosseisu moodustamist ja igal juhul mitte hiljem kui kuupäeval, mille esimese astme kohus määrab kostjale vastuväidete või vastuse esitamiseks. Lõike 1 kohast vastuväidet ei või esitada seni, kuni artikli 17.42 kohane menetlus on pooleli, välja arvatud juhul, kui esimese astme kohus, olles on igakülgselt arvestanud juhtumi asjaolusid, annab loa esitada käesoleva artikli alusel vastuväide.

3. Kui esimese astme kohus saab lõike 1 alusel esitatud vastuväite ja kui ta ei pea seda vastuväidet ilmselgelt alusetuks, peatab ta asja sisulise menetlemise, määrab vastuväite arutamiseks ajakava, mis on kooskõlas ajakavaga, mille ta on määranud muude eelküsimuste kaalumiseks, ja teeb vastuväite suhtes otsuse või esialgse otsuse, milles esitab selle põhjendused.

ARTIKKEL 17.44

Läbipaistvus

1. Käesoleva jao kohaste vaidluste suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* UNCITRALi läbipaistvuseeskirju lisaks järgmistele normidele.

PUBLIC

2. UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artikli 3 lõikes 1 osutatud loetellu dokumentide kohta lisatakse järgmised dokumendid: käesoleva lepingu artiklis 17.26 osutatud kokkulepe kasutada vahendusmenetlust, käesoleva lepingu artiklis 17.27 osutatud konsultatsioonitaotlus, käesoleva lepingu artiklis 17.28 osutatud kostja määramise taotlust sisaldav teade ja kostja määramise teade, käesoleva lepingu artiklis 17.36 osutatud vaidlustamisteade ja otsus vaidlustamise kohta ning käesoleva lepingu artiklis 17.53 osutatud liitmistaotlus.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et asitõendid võidakse teha üldsusele kättesaadavaks kooskõlas UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artikli 3 lõikega 3.

4. Olenemata UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artiklist 2 teeb olenevalt asjaoludest kas ELi pool või Tšiili aegsasti enne kohtu koosseisu moodustamist üldsusele kättesaadavaks käesoleva lepingu artikli 17.27 kohase konsultatsioonitaotluse, käesoleva lepingu artiklis 17.28 osutatud teate, milles taotletakse kostja määramist, ja kostja määramise teate, millest konfidentsiaalne või kaitstud teave on nõuetekohaselt välja jäetud[1]. Sellised dokumendid võib teha avalikult kättesaadavaks nende edastamisega UNCITRALi läbipaistvuseeskirjades osutatud hoiulevõtjale.

5. Kõik vaidluses osalevad pooled, kes kavatsevad istungi käigus kasutada konfidentsiaalse või kaitstuna märgitud teavet, teatavad sellest esimese astme kohtule.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et konfidentsiaalset või kaitstud teavet mõistetakse sellisena, nagu see on määratletud UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artiklis 7.

6. Kõik vaidluses osalevad pooled, kes väidavad, et konkreetne teave kujutab enesest konfidentsiaalset või kaitstud teavet, märgivad teabe sellisena selgelt ära, kui nad seda teavet esimese astme kohtule esitavad.

7. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kostjalt ei nõuta käesolevas jaos mingil moel, et ta varjaks üldsuse eest teavet, mis tuleb tema õiguskorra kohaselt avalikustada.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.45

Ajutised meetmed

Esimese astme kohus võib määrata ajutised meetmed vaidluses osaleva poole õiguste kaitsmiseks või esimese astme kohtu pädevuse täielikuks tagamiseks, sealhulgas anda määruse säilitada vaidluses osaleva poole valduses või kontrolli all olevaid tõendeid või kaitsta esimese astme kohtu pädevust. Esimese astme kohus ei või nõuda varade arestimist ega takistada kohtlemise kohaldamist, mis väidetavalt kujutab endast rikkumist.

ARTIKKEL 17.46

Loobumine

Kui pärast käesoleva jao kohase nõude esitamist ei astu hageja menetluse käigus 180 järjestikuse päeval pärast nõude esitamist või ajavahemiku jooksul, mille vaidluses osalevad pooled võivad kokku leppida, mingeid samme, loetakse, et hageja on oma nõude tagasi võtnud ja menetlusest loobunud. Esimese astme kohus teeb kostja taotluse korral ja pärast vaidluses osalevate poolte teavitamist määruse, millega võetakse loobumine teadmiseks, ja teeb otsuse kulude kohta. Pärast kõnealuse määruse vastuvõtmist lõpevad esimese astme kohtu volitused. Hageja ei või pärast seda seoses sama küsimusega nõuet esitada.

ARTIKKEL 17.47

Kulude tagamine

1. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et esimese astme kohus võib kostja taotluse korral nõuda hagejalt kulude täielikku või osalist tagamist, kui on põhjendatud alus arvata, et hageja puhul on oht, et ta ei suuda täita võimalikku otsust kulude väljanõudmise kohta.

2. Kui kulude tagatist ei ole täies mahus esitatud 30 päeva jooksul esimese astme kohtu korraldusest või muu ajavahemiku jooksul, mille esimese astme kohus on kehtestanud, teavitab esimese astme kohus sellest vaidluses osalevaid pooli. Esimese astme kohus võib otsustada menetluse peatada või lõpetada.

3. Esimese astme kohus kaalub kõiki lõikes 1 osutatud asjaoludega seoses esitatud tõendid, sealhulgas kolmanda isiku poolne rahastamise olemasolu.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.48

Vaidluses mitteosalev pool

1. Kostja edastab hiljemalt 30 päeva jooksul pärast konfidentsiaalse või kaitstud teabe saamist või kohe pärast sellist teavet käsitleva vaidluse lahendamist poolele, kes vaidluses ei osale, järgmise:

a) artiklis 17.27 osutatud taotlus konsultatsioonideks, artiklis 17.28 osutatud määramise taotlust sisaldava teate, artiklis 17.30 osutatud nõude ja kõik muud sellistele dokumenditele lisatud dokumendid;

b) vaidluses mitteosaleva poole taotluse korral:

   i) avaldused, seletuskirjad, kokkuvõtted, taotlused ja muud esildised, mille vaidluses osalev pool on esimese astme kohus esitanud;

   ii) kolmanda isiku poolt esimese astme kohtule tehtud kirjalikud esildised;

iii) esimese astme kohtu istungite protokollid või ärakirjad, kui need on kättesaadavad;

iv) esimese astme kohtu määrused, korraldused ja otsused

c) vaidluses mitteosaleva poole taotlusel ja kulul kõik tõendid või osa tõenditest, mis on esimese astme kohtule esitatud.

2. Vaidluses mitteosaleval poolel on õigus osaleda käesoleva jao kohaselt toimuval istungil.

3. Esimese astme kohus aktsepteerib vaidluses mitteosalevalt poolelt või siis võib temalt pärast konsulteerimist vaidluses osalevate pooltega paluda suulist või kirjalikku teavet käesoleva lepingu tõlgendamise kohta. Esimese astme kohus tagab, et vaidluses osalevatele pooltele antakse mõistlik võimalus esitada oma märkusi vaidluses mitteosaleva poole esitatud mis tahes teabe kohta.

ARTIKKEL 17.49

Kolmandate isikute sekkumine

1. Esimese astme kohus võimaldab kolmanda isikuna sekkuda kõigil isikutel, kes suudavad tõendada otsest ja aktuaalset huvi vaidluse konkreetsete asjaolude vastu (edaspidi „menetlusse astuja“). Menetlusse astumise esemeks võib olla üksnes ühe vaidluses osaleva poole õigusliku seisukoha täielik või osaline toetamine.

PUBLIC

2. Menetlusse astumise avaldus tuleb esitada 90 päeva jooksul alates artikli 17.30 kohasest nõude esitamisest. Esimese astme kohus teeb otsuse taotluse kohta 90 päeva jooksul taotluse esitamise kuupäevast, olles eelnevalt andnud vaidluses osalevatele pooltele võimaluse esitada märkusi.

3. Juhul kui menetlusse astumise avaldus rahuldatakse, saab menetlusse astuja kõigi vaidluses osalevatele pooltele kättetoimetatud menetluslike otsustuste koopia, välja arvatud konfidentsiaalse või kaitstud teabe, kui see on asjakohane. Menetlusse astuja võib esitada oma seisukohad esimese astme kohtu poolt pärast menetluslike otsustuste edastamist kehtestatud tähtaja jooksul. Vaidluses osalevatel pooltel on võimalus menetlusse astuja seisukohtadele vastata. Menetlusse astujal on lubatud osaleda käesoleva jao kohaselt peetud kohtuistungitel ja esitada suulisi avaldusi.

4. Apellatsioonkaebuse korral lubatakse menetlusse astuja apellatsioonikohtu menetlusse. Lõiget 3 kohaldatakse *mutatis mutandis*.

5. Käesoleva artikliga antud õigus menetlusse astuda ei piira esimese astme kohtu võimalust võtta vastu *amicus curiae* esildisi kolmandatelt isikutelt, kellel on UNCITRALi läbipaistvuseeskirjade artikli 4 kohaselt menetluses olulisi huve.

6. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kui isik on hageja võlausaldaja, ei käsitata seda asjaolu iseenesest küllaldasena sedastamaks, et kõnealusel isikul on otsene ja aktuaalne huvi vaidluse konkreetsete asjaolude vastu.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.50

Eksperdiarvamused

Ilma et see piiraks muude ekspertide määramist, kui see on lubatud artikli 17.30 lõikes 2 osutatud kohaldatavate eeskirjade ja reeglitega, võib esimese astme kohus määrata vaidluses osaleva poole taotluse alusel või omal algatusel pärast vaidluses osalevate pooltega konsulteerimist ühe või mitu eksperti, kes esitavad talle kirjalikke arvamusi faktiliste asjaolude kohta seoses keskkonna-, tervise-, ohutus- või muude küsimustega, mille vaidluses osalev pool on menetluse käigus tõstatanud.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.51

Kahjuhüvitis ja muud hüvitised

Esimese astme kohus ei käsita kehtiva vastuargumendi või muu sarnase väitena asjaolu, et kohapeal asutatud ettevõte on saanud või saab kahjuhüvitist või muud hüvitist kindlustus- või tagatislepingu alusel seoses kogu käesoleva jao kohaselt algatatud vaidluses nõutava hüvitisega või osaga sellest hüvitisest.

ARTIKKEL 17.52

Lepinguosaliste roll

1. Lepinguosaline ei esita rahvusvahelist nõuet seoses artikli 17.30 kohaselt lahendada antud vaidlusega, välja arvatud juhul, kui teine lepinguosaline ei ole selles vaidluses tehtud otsusest kinni pidanud ja seda täitnud. See ei välista peatüki 38 kohase vaidluse lahendamise võimalust seoses üldkohaldatava meetmega isegi siis, kui selle meetmega on väidetavalt rikutud käesolevat lepingut seoses konkreetse investeeringuga, mille suhtes on algatatud vaidlus vastavalt artiklile 17.30. Käesolev lõige ei piira artikli 17.48 kohaldamist.

2. Lõige 1 ei välista mitteametlikku teabevahetust, mille ainus eesmärk on kergendada vaidluse lahendamist.

ARTIKKEL 17.53

Kohtuasjade liitmine

1. Kui käesoleva jao alusel esitatud kaks või enam nõuet käsitlevad ühiseid õiguslikke või faktilisi küsimusi ja need tulenevad samadest sündmustest või asjaoludest, võib kostja esitada esimese astme kohtu esimehele taotluse kõigi selliste nõuete või nende osade käsitlemiseks liidetuna. Taotluses tuleb esitada järgmine teave:

a) nende vaidluses osalevate poolte nimed ja aadressid, kes on seotud nõuetega, mille liitmist taotletakse,

b) taotletava liitmise ulatus ning

c) esitatud taotluse põhjused.

2. Kostja esitab taotluse ka igale sellise nõude hagejale, mille liitmist kostja taotleb.

3. Kui kõik vaidluses osalevad pooled, kes on seotud nõuetega, mille liitmist taotletakse, nõustuvad nõuete liidetuna käsitlemisega, esitavad need vaidluses osalevad pooled esimese astme kohtu esimehele ühise taotluse kooskõlas lõikega 1. Välja arvatud juhul kui esimese astme kohtu esimees jõuab järeldusele, et taotlus ei ole ilmselgelt põhjendatud, moodustab esimese astme kohtu esimees 30 päeva jooksul sellise taotluse saamisest vastavalt artiklile 17.34 uue esimese astme kohtu koosseisu (edaspidi „liitmiskoosseis“), mille pädevusse kuuluvad mõned või kõik kõnealuse esemeks olevad nõuded kas tervikuna või osaliselt.

4. Kui käesoleva artikli lõikes 3 osutatud vaidluses osalevad pooled ei ole jõudnud liitmises kokkuleppele 30 päeva jooksul pärast seda, kui viimane hageja on kätte saanud käesoleva artikli lõikes 1 osutatud liitmistaotluse, moodustab esimese astme kohtu esimees artikli 17.34 kohaselt liitmiskoosseisu. Liitmiskoosseis loeb mõned või kõik nõuded tervikuna või osaliselt oma pädevuses olevaks, kui ta on pärast vaidluses osalevate poolte seisukohtade arvessevõtmist veendunud, et artikli 17.30 kohaselt esitatud nõuded käsitlevad ühiseid õiguslikke või faktilisi küsimusi ja need tulenevad samadest sündmustest või asjaoludest ning liitmine oleks nõuete õiglase ja tulemusliku lahendamise, sealhulgas kohtuotsuste järjepidevuse huvides.

PUBLIC

5. Kui hagejad ei ole jõudnud artikli 17.30 lõikes 2 esitatud loetelus ette nähtud vaidluste lahendamise eeskirjades ja reeglites kokkuleppele 30 päeva jooksul pärast seda, kui viimane hageja on liidetuna käsitlemise taotluse kätte saanud, antakse nõuete liidetuna käsitlemine üle esimese astme kohtu liitmiskoosseisule, kohaldades UNCITRALi vahekohtueeskirju vastavalt käesolevas jaos kehtestatud reeglitele.

6. Artikli 17.34 kohaselt moodustatud esimese astme kohtu koosseisud loovutavad oma pädevuse seoses liitmiskoosseisu pädevusse kuuluvate nõuete või nende osadega ning selliste kohtukooseisude menetlused peatatakse. Esimese astme kohtu liitmiskoosseisu otsus seoses nõuete osadega, mille ta on lugenud oma pädevuses olevaks, muutub alates otsuse lõplikuks muutumise kuupäevast vastavalt artiklile 17.56 siduvaks kohtukoosseisude jaoks, kelle pädevusse kuuluvad nõuete ülejäänud osad.

7. Hageja, kelle nõude suhtes kohaldatakse liitmist, võib oma liidetud nõude või selle osa vaidluste lahendamise menetlusest käesoleva artikli alusel tagasi võtta ning sel juhul sellist nõuet või selle osa ei saa enam artikli 17.30 alusel uuesti esitada.

8. Kostja taotluse korral võib esimese astme kohtu liitmiskoosseis otsustada samadel alustel ja sama mõjuga, nagu sätestatud lõigetes 3 kuni 6, kas tema pädevuses on tervikuna või osaliselt pärast liidetud menetluse algatamist esitatud nõue, mis kuulub lõike 1 kohaldamisalasse.

PUBLIC

9. Ühe hageja taotluse korral võib esimese astme kohtu liitmiskoosseis võtta meetmeid, et säilitada selle hageja konfidentsiaalse või kaitstud teabe konfidentsiaalsus teiste hagejate ees. Selliste meetmete hulka võib kuuluda see, et kaitstud või konfidentsiaalset teavet sisaldavatest dokumentidest esitatakse teistele hagejatele redigeeritud versioonid või et osa kohtuistungitest peetakse kinnisena.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.54

Esialgne otsus

1. Kui esimese astme kohus jõuab järeldusele, et kostja on rikkunud mõnda artikli 17.25 lõikes 1 osutatud sätet, nagu hageja väidab, võib esimese astme kohus hageja taotluse alusel ja olles vaidluses osalevad pooled ära kuulanud määrata ainult järgmist:

a) rahaline kahjuhüvitis ja kohaldatavad intressid ning

b) vara tagastamine, mille puhul sätestatakse otsuses, et kostja võib tagastamise asemel maksta rahalise kahjuhüvitise ja kohaldatava intressi, mis määratakse kindlaks kooskõlas artikliga 17.19.

Kui nõue esitati kohapeal asutatud ettevõtte nimel, nähakse iga käesoleva lõike kohase otsusega ette, et:

a) rahaline kahjuhüvitis ja intressid makstakse kohapeal asutatudettevõttele;

b) vara tagastatakse kohapealsele ettevõttele.

Suurema selguse huvides olgu märgitud, et esimese astme kohus ei saa määrata muid õiguskaitsevahendeid peale nende, mis on nimetatud esimeses lõigus, ega nõuda asjaomase meetme tühistamist, lõpetamist või muutmist.

2. Rahaline kahjuhüvitis ei või olla suurem kui hageja või – kui hageja tegutses kohapeal asutatud ettevõtte nimel – kohapeal asutatud ettevõtte poolt artikli 17.25 lõike 1 asjaomaste sätete rikkumise tulemusena kantud kahju, millest on maha arvatud kõik asjaomase lepinguosalise poolt juba välja makstud kahjuhüvitised või muud kompensatsioonid. Esimese astme kohus määrab sellise rahalise kahjuhüvitise kindlaks vaidluses osalevate poolte esitatud teabe alusel ja võtab vajaduse korral arvesse nii tahtlikku kui ka tahtmatut kaassüüd ja asjaolu, et kahjusid ei ole leevendatud.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kui lepinguosalise investor esitab artikli 17.30 kohase nõude, võib ta sisse nõuda üksnes kahju, mida ta on kandnud lepinguosalise investori staatuses.

4. Esimese astme kohus ei või välja mõista karistuslikke kahjuhüvitisi.

PUBLIC

5. Esimese astme kohus annab korralduse, et menetluse läbiviimise kulud kannab vaidluse kaotanud pool. Erakorralistel asjaoludel võib esimese astme kohus jagada sellised kulud vaidluses osalevate poolte vahel, kui ta otsustab, et juhtumi asjaolude puhul on selline jagamine kohane.

6. Esimese astme kohus jätab muud mõistlikud kulud, sealhulgas seadusliku esindamise ja õigusabiga seotud mõistlikud kulud samuti vaidluse kaotanud poole kanda, kui ta jätab nõude rahuldamata ja teeb otsuse vastavalt artiklile 17.42 või artiklile 17.43. Muude asjaolude puhul määrab esimese astme kohus kindlaks, kelle kanda vaidluses osalevatest pooltest jäävad muud mõistlikud kulud, sealhulgas seadusliku esindamise ja õigusabiga seotud kulud, võttes arvesse menetluse tulemusi ja muid asjakohaseid asjaolusid, nagu vaidluses osalevate poolte tegutsemine.

7. Kui nõuetest otsustatakse rahuldada ainult osa, kohandatakse kulusid proportsionaalselt rahuldatud nõuete arvu või ulatusega.

8. Apellatsioonikohus määrab kindlaks kulud ja jagab neid käesoleva artikli kohaselt.

9. Hiljemalt üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva võtab ühiskomitee vastu lisareeglid tasude kohta, et määrata kindlaks seadusliku esindamise ja õigusabiga seotud kulude maksimumsumma, mida võivad kanda konkreetsetesse kategooriatesse kuuluvad vaidluse kaotanud pooled, võttes arvesse nende rahalisi vahendeid.

PUBLIC

10. Esimese astme kohus teeb esialgse otsuse 24 kuu jooksul pärast nõude esitamise kuupäeva. Kui sellest tähtajast ei ole võimalik kinni pidada, võtab esimese astme kohus vastu sellekohase otsuse, millega teatatakse vaidluses osalevatele pooltele viivituse põhjused ja näidatakse ära ajutise otsuse tegemise hinnanguline kuupäev.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.55

Apellatsioonimenetlus

1. Kumbki vaidluses osalev pool võib esialgse otsuse apellatsioonikohtule edasi kaevata 90 päeva jooksul pärast selle tegemist. Edasikaebamise põhjused võivad olla järgmised:

a) esimese astme kohus on kohaldatavat õigust vääralt tõlgendanud või kohaldanud;

b) esimese astme kohus on teinud ilmseid vigu asjaolude – sealhulgas, kui see on asjakohane, riigisisese õiguse – hindamisel või

c) ICSIDi konventsiooni artiklis 52 sätestatud põhjused, kui need põhjused ei ole hõlmatud käesoleva lõike punktiga a või b.

2. Apellatsioonikohus jätab edasikaebuse rahuldamata, kui ta leiab, et kaebus ei ole põhjendatud. Samuti võib ta edasikaebuse kiirendatud korras rahuldamata jätta, kui kaebus ei ole ilmselgelt põhjendatud.

3. Kui apellatsioonikohus leiab, et edasikaebus on põhjendatud, muudab apellatsioonikohus oma otsusega esialgse otsuse õiguslikke hinnanguid ja järeldusi või tühistab need kas täielikult või osaliselt. Apellatsioonikohtu otsus sisaldab täpseid selgitusi selle kohta, kuidas ta on esimese astme kohtu asjaomaseid õiguslikke hinnanguid ja järeldusi muutnud või need tühistanud.

4. Kui esimese astme kohtu tuvastatud faktilised asjaolud seda võimaldavad, esitab apellatsioonikohus nende asjaolude põhjal oma õiguslikud hinnangud ja järeldused ning teeb lõpliku otsuse. Kui see ei ole võimalik, saadab apellatsioonikohus asja tagasi esimese astme kohtule.

5. Üldjuhul ei või apellatsioonimenetlus olla pikem kui 180 päeva alates kuupäevast, mil vaidluses osalev pool ametlikult teavitas oma otsusest edasi kaevata, kuni kuupäevani, mil apellatsioonikohus teeb oma otsuse. Juhul kui apellatsioonikohus leiab, et ta ei saa teha otsust kõnealuse 180päevase ajavahemiku jooksul, teatab ta vaidluses osalevatele pooltele kirjalikult edasilükkamise põhjused ja hinnangulise ajavahemiku, mille jooksul ta otsuse teeb. Igal juhul ei kesta menetlus kauem kui 270 päeva.

6. Vaidluses osalev pool, kes otsuse edasi kaevab, tagab edasikaebamisega seotud kulud.

7. Apellatsioonimenetluse suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* artikleid 17.33, 17.44, 17.45, 17.46 ja 17.48 ning kui see on asjakohane, muid käesoleva jao sätteid.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.56

Lõplik otsus

1. Käesoleva jao kohaselt tehtud esialgne otsus muutub lõplikuks, kui kumbki vaidluses osalev pool ei ole esialgset otsust artikli 17.55 kohaselt edasi kaevanud.

2. Kui esialgne otsus on edasi kaevatud ja apellatsioonikohus on apellatsioonikaebuse artikli 17.55 kohaselt rahuldamata jätnud, muutub esialgne otsus lõplikuks kuupäeval, mil apellatsioonikohus apellatsioonikaebuse rahuldamata jätab.

3. Kui esialgne otsus on edasi kaevatud ja apellatsioonikohus on teinud lõpliku otsuse, muutub apellatsioonikohtu muudetud või tühistatud esialgne otsus lõplikuks kuupäeval, mil apellatsioonikohus teeb lõpliku otsuse.

4. Kui esialgne otsus on edasi kaevatud ning apellatsioonikohus on muutnud esialgse otsuse õiguslikke hinnanguid ja järeldusi või need tühistanud ning saatnud juhtumi tagasi esimese astme kohtusse, teeb esimese astme kohus pärast vaidluses osalevate poolte ärakuulamist vajaduse korral oma esialgses otsuses muudatused, mis kajastavad apellatsioonikohtu hinnanguid ja järeldusi. Apellatsioonikohtu hinnangud on esimese astme kohtu jaoks siduvad. Esimese astme kohus püüab muudetud otsuse teha 90 päeva jooksul pärast apellatsioonikohtu otsuse saamist. Muudetud esialgne otsus muutub lõplikuks 90 päeva pärast selle tegemist.

PUBLIC

5. Lõplik otsus sisaldab kõiki apellatsioonikohtu poolt artikli 17.55 alusel tehtud lõplikke otsuseid.

PUBLIC

ARTIKKEL 17.57

Otsuse täitmisele pööramine

1. Käesoleva jao kohaselt tehtud otsust ei saa pöörata täitmisele enne, kui see on vastavalt artiklile 17.56 lõplikuks muutunud. Käesoleva jao kohaselt tehtud lõplikud otsused on vaidluses osalevate poolte jaoks siduvad ning nende suhtes ei kohaldata edasikaebamist, läbivaatamist, kehtetuks tunnistamist, tühistamist või mis tahes muid sarnaseid õiguskaitsevahendeid[1].

2. Mõlemad lepinguosalised käsitavad käesoleva jao alusel tehtud otsust siduvana ja nõuavad oma territooriumil selle otsusega ette nähtud rahaliste kohustuste täitmist nii, nagu oleks see nimetatud lepinguosalise riigisisese kohtu otsus.

3. Otsuse täitmist reguleeritakse kohtuotsuste täitmist käsitlevate õigusnormidega, mis kehtivad kohas, kus sellist täitmist taotletakse.

4. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et artikkel 41.10 ei takista käesoleva jao kohaselt tehtud otsuste tunnustamist ja täitmist.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see ei takista vaidluses osaleval poolel taotleda esimese astme kohtult otsuse läbivaatamist või otsuse tõlgendamist vastavalt vaidluste lahendamise suhtes kohaldatavatele normidele, kui see on kohaldatavate normide alusel võimalik.

5. New Yorgi konventsiooni artikli 1 tähenduses on käesoleva jao kohaselt tehtud lõplik otsus vahekohtuotsus seoses nõuetega, mida käsitatakse tulenevana ärisuhtest või -tehingust.

6. Suurema selguse huvides ja vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 liigitub käesoleva jao kohaselt tehtud lõplik otsus ICSIDi konventsiooni 6. jaoga hõlmatud otsuseks, kui nõue vaidluse lahendamiseks on esitatud käesoleva lepingu artikli 17.30 lõike 2 punkti a kohaselt.

PUBLIC

18. PEATÜKK

PIIRIÜLENE TEENUSKAUBANDUS

ARTIKKEL 18.1

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosalise meetmete suhtes, mis mõjutavad teise lepinguosalise teenuseosutajate piiriülest teenuskaubandust. Nende meetmete hulka kuuluvad meetmed, mis mõjutavad:

a) teenuse tootmist, jaotamist, turustamist, müüki ja osutamist;

b) teenuse ostmist või kasutamist või selle eest tasumist;

c) seoses teenuse osutamisega selliste teenuste kättesaadavust ja kasutamist, mida lepinguosaline peab üldiselt üldsusele pakkuma, sealhulgas jaotus-, transpordi- ja telekommunikatsioonivõrgud, ning

d) võlakirja või muu finantstagatise esitamist teenuse osutamise tingimusena.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata järgmise suhtes:

a) artiklis 25.2 määratletud finantsteenused;

b) audiovisuaalteenused;

c) riigisisene merekabotaaž[1];

PUBLIC

[1] Ilma et see piiraks sellise tegevuse ulatust, mida võib asjaomaste riigisiseste õigusnormide alusel käsitada kabotaažina, hõlmab käesoleva peatüki kohane riigisisene merekabotaaž reisijate või kauba vedu Tšiilis või liikmesriigis asuvast sadamast või kohast teise Tšiilis või samas liikmesriigis asuvasse sadamasse või kohta, sh asjaomase riigi mandrilaval, nagu on sätestatud ÜRO mereõiguse konventsioonis, ning ühest ja samast Tšiilis või liikmesriigis asuvast sadamast või kohast algavat ja seal lõppevat liiklust.

d) riigisisesed ja rahvusvahelised regulaarsed ja mitteregulaarsed lennuteenused ja lennuteenustega seotud tugiteenused[1] ning liiklusõiguste teostamisega otseselt seotud teenused, välja arvatud:

i) õhusõidukite remondi- ja hooldusteenused, mille ajal õhusõiduk on kasutusest kõrvaldatud;

ii) lennutransporditeenuste müük ja turustamine;

iii) arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused; ning

iv) maapealne teenindus;

e) riigihanked; ning

f) lepinguosalise või riigi osalusega ettevõtte antud subsiidiumid ja toetused, sealhulgas valitsuse toetatavad laenud, tagatised ja kindlustus.

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lennuteenused või lennuteenustega seotud tugiteenused hõlmavad järgmisi teenuseid: lennutransport; õhusõiduki abil osutatavad teenused, mille põhieesmärk ei ole kaupade või reisijate vedu, näiteks tuletõrje, lennutreening, vaatamisväärsustega tutvumine, pritsimine, seire, kaardistamine, pildistamine, langevarjuhüpped, purilennuki pukseerimine, kopteriga tehtavad tõstetööd raie- ja ehitustöödel ning muud õhus osutatavad põllumajandus-, tööstus- ja kontrolliteenused; õhusõidukite rentimine koos meeskonnaga; ja lennujaamateenused.

ARTIKKEL 18.2

Mõisted

Käesolevas peatükis ning 17-A, 17-B ja 17-C lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „õhusõidukite remondi- ja hooldustööd“ – toimingud, mida tehakse kasutusest kõrvaldatud lennuki või selle osaga ja mille hulka ei kuulu nn liinihooldus;

b) „arvutipõhise ettetellimissüsteemi teenused“ – teenused, mida osutab arvutipõhine andmetöötlussüsteem, mis sisaldab teavet lennuettevõtjate sõiduplaanide, pakkumiste, hindade ja hinnareeglite kohta ning mille kaudu saab pileteid ette tellida ja väljastada;

c) „piiriülene teenuskaubandus“ ehk „piiriülene teenuste osutamine – teenuse osutamine:

   i) ühe lepinguosalise territooriumilt teise lepinguosalise territooriumile või

   ii) ühe lepinguosalise territooriumil teise lepinguosalise teenusetarbijale;

PUBLIC

d) „ettevõte“ – juriidiline isik, filiaal või asutatud esindus;

e) „maapealne teenindus“ – järgmiste teenuste osutamine lennujaamas tasu eest või lepingu alusel: lennuettevõtja esindamine, juhtimine ja järelevalve; reisijate teenindamine; pagasikäitlus; seisuplatsiteenused; toitlustamine, v.a toidu valmistamine; lennulasti ja -posti käitlemine; õhusõidukite tankimine; õhusõidukite teenindamine ja puhastamine; maismaa- ja meretransport lennutegevuse korraldamine, meeskonna juhtimine ja lendude planeerimine; maapealse teeninduse hulka ei kuulu: omateenindus; julgestus; liinihooldus; õhusõidukite remont ja hooldus; sellise olulise tsentraliseeritud lennujaamataristu haldamine või käitamine nagu jäätõrjerajatised, kütusejaotussüsteemid, pagasikäitlussüsteemid ja lennujaamasisesed transpordisüsteemid;

PUBLIC

f) „lepinguosalise juriidiline isik“[1] –

i) ELi poole puhul:

A) Euroopa Liidu või vähemalt ühe selle liikmesriigi õiguse alusel asutatud või organiseeritud juriidiline isik, kes tegeleb Euroopa Liidu territooriumil sisulise äritegevusega[2]; ning

B) laevandusettevõtted, mis on asutatud väljaspool Euroopa Liitu, kuid on liikmesriigi füüsiliste isikute valitseva mõju all ning mille laevad on registreeritud liikmesriigis ja sõidavad liikmesriigi lipu all;

ii) Tšiili puhul:

A) Tšiili õiguse alusel asutatud või organiseeritud juriidiline isik, kes tegeleb Tšiili territooriumil sisulise äritegevusega; ning

B) laevandusettevõtted, mis on asutatud väljaspool Tšiilit, kuid on Tšiili füüsiliste isikute valitseva mõju all ning mille laevad on registreeritud Tšiilis ja sõidavad Tšiili lipu all;

PUBLIC

---

1 Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevas määratluses osutatud laevandusettevõtteid peetakse lepinguosalise juriidilisteks isikuteks ainult mereveoteenuste osutamisega seotud tegevuse puhul.

2 Vastavalt WTO-le saadetud teatisele Euroopa Ühenduse asutamislepingu kohta (WT/REG39/1) peab ELi pool „tegelikku ja püsivat seost“ liikmesriigi majandusega, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 54, samaväärseks mõistega „sisuline äritegevus“.

g) „lennutransporditeenuste müük ja turustamine“ – asjaomaste lennuettevõtjate võimalus vabalt müüa ja turustada oma õhutransporditeenuseid, sealhulgas turunduse kõik aspektid, nagu turu-uuringud, reklaam ja turustamine; selle tegevuse hulka ei kuulu lennutransporditeenuste hinnakujundus ega kohaldatavad tingimused;

h) „teenus“ – mis tahes sektori teenus, välja arvatud teenused, mida osutatakse valitsuse funktsioonide täitmisel;

i) „teenus, mida osutatakse valitsuse ülesannete täitmisel“ – teenus, mida ei osutata ärilistel alustel ega konkureerides ühe või mitme teenuseosutajaga; ning

j) „lepinguosalise teenuseosutaja“ – lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik, kes pakub või osutab teenust.

PUBLIC

ARTIKKEL 18.3

Õigus kehtestada õigusnorme

Lepinguosalised kinnitavad veel kord õigust kehtestada oma territooriumil õigusnorme, et saavutada õiguspäraseid poliitikaeesmärke, näiteks rahvatervise, sotsiaalteenuste, hariduse, ohutuse, keskkonna, sealhulgas kliimamuutuste, avaliku kõlbluse, sotsiaal- või tarbijakaitse, eraelu puutumatuse ja andmekaitse või kultuurilise mitmekesisuse edendamise ja kaitsmise valdkonnas.

ARTIKKEL 18.4

Võrdne kohtlemine

PUBLIC

1. Kumbki lepinguosaline võimaldab teise lepinguosalise teenustele ja teenuseosutajatele vähemalt sama soodsat kohtlemist, nagu ta võimaldab sarnases olukorras oma teenustele ja teenuseosutajatele.

2. Lõike 1 alusel lepinguosalise võimaldatud kohtlemine tähendab:

a) Tšiili piirkondliku või kohaliku omavalitsuse puhul kohtlemist, mis ei ole vähem soodne kui soodsaim kohtlemine, mida see valitsustasand võimaldab sarnastes olukordades oma teenustele ja teenuseosutajatele;

b) liikmesriigi valitsuse puhul kohtlemist, mis ei ole vähem soodne kui kõige soodsam kohtlemine, mida see valitsus võimaldab sarnastes olukordades oma teenustele ja teenuseosutajatele.

3. Lepinguosaline võib täita lõikes 1 kehtestatud nõude, kui ta võimaldab teise lepinguosalise teenustele ja teenuseosutajatele vormiliselt samasugust või vormiliselt teistsugust kohtlemist kui see, mida ta võimaldab oma teenustele ja teenuseosutajatele.

4. Vormiliselt samasugust või vormiliselt teistsugust kohtlemist peetakse ebasoodsamaks, kui see muudab konkurentsitingimused ühe lepinguosalise teenuste või teenuseosutajate jaoks soodsamaks, võrreldes teise lepinguosalise teenuseosutajatega.

5. Käesolevat artiklit ei tõlgendata nii, nagu nõuaks see lepinguosaliselt asjaomaste teenuste või teenuseosutajate välismaisest olemusest tuleneva ebasoodsa konkurentsiolukorra hüvitamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 18.5

Enamsoodustusrežiim

1. Kumbki lepinguosaline võimaldab teise lepinguosalise teenustele ja teenuseosutajatele vähemalt sama soodsat kohtlemist, nagu ta võimaldab sarnases olukorras kolmanda riigi teenustele ja teenuseosutajatele.

2. Lõiget 1 ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see lepinguosalist laiendama teise lepinguosalise teenustele ja teenuseosutajatele mis tahes kohtlemist tulenevalt meetmetest, millega nähakse ette standardite tunnustamine, sealhulgas füüsilisele isikule või ettevõttele majandustegevuseks tegevusloa, litsentsi või sertifikaadi andmise standardite või kriteeriumide või usaldatavusnõuete tunnustamine.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lõikes 1 nimetatud kohtlemise hulka ei kuulu vaidluste lahendamise menetlused ega mehhanismid, mis on sätestatud muudes rahvusvahelistes lepingutes või kaubanduslepingutes. Muude rahvusvaheliste lepingute või kaubanduslepingute sisulised sätted iseenesest ei kujuta endast lõikes 1 osutatud kohtlemist ega saa seega põhjustada käesoleva artikli rikkumist, kui lepinguosaline ei ole meetmeid kehtestanud ega kehtima jätnud. Meetmed, mida lepinguosalise nende sisuliste sätete alusel võtab, võivad endast kujutada käesoleva artikli kohast kohtlemist ja seega põhjustada käesoleva artikli rikkumise.

ARTIKKEL 18.6

Kohalik kohalolu

Lepinguosaline ei nõua piiriülese teenuseosutamise tingimusena, et teise lepinguosalise teenuseosutaja asutaks või säilitaks tema territooriumil ettevõtte või oleks seal resident.

PUBLIC

ARTIKKEL 18.7

Turulepääs

Sektorites ja allsektorites, kus on võetud turulepääsu kohustusi, ei võta lepinguosaline vastu ega jäta kehtima kogu oma territooriumil ega üheski selle territooriumi osas meetmeid,

a) millega piiratakse:

   i) teenuseosutajate arvu kas arvuliste kvootidega, monopolidega, teenuse osutamise ainuõigustega või majandusvajaduste testi nõudega;

   ii) teenustealaste tehingute või vara üldväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõudega

iii) teenustealaste tehingute koguarvu või teenuste üldmahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena kvootides või majandusvajaduste testi nõude vormis[1]; või

iv) selliste füüsiliste isikute koguarvu, keda võib rakendada konkreetses teenuste sektoris või keda teenuseosutaja võib rakendada ja kes on vajalikud ning otseselt seotud konkreetse teenuse osutamisega, arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude kaudu, või

b) millega piiratakse või nõutakse juriidilise isiku või ühisettevõtte konkreetseid vorme, mille kaudu teenuseosutaja võib teenust osutada.

PUBLIC

[1] Käesolev punkt ei hõlma lepinguosalise meetmeid, millega piiratakse teenuste osutamise sisendeid.

ARTIKKEL 18.8

Nõuetele mittevastavad meetmed

PUBLIC

1. Artikleid 18.4, 18.5 ja 18.6 ei kohaldata järgmise suhtes:

a) kehtiv nõuetele mittevastav meede, mida säilitab:

i) ELi poole puhul:

A) Euroopa Liit, nagu on sätestatud 17-A-1 liites;

B) liikmesriigi keskvalitsus, nagu on sätestatud 17-A-1 liites;

C) liikmesriigi piirkondlik omavalitsus, nagu on sätestatud 17-A-1 liites; või

D) kohalik omavalitsus; ning

ii) Tšiili puhul:

A) keskvalitsus, nagu on sätestatud17-A-2 liites;

B) piirkondlik omavalitsus, nagu on sätestatud 17-A-2 liites; või

C) kohalik omavalitsus;

b) käesoleva lõike punktis a nimetatud mittevastava meetme pikendamine või kiire uuendamine; või

c) käesoleva artikli punktis a osutatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas vahetult enne muutmist, vastavust artiklitele 18.4, 18.5 ja 18.6.

2. Artikleid 18.4, 18.5, ja 18.6 ei kohaldata lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud sektorite, allsektorite või tegevusega, mis on kindlaks määratud tema 17-B lisa loendis.

3. Artiklit 18.7 ei kohaldata lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud sektorite, allsektorite või tegevusega, mis on kindlaks määratud 17-C lisas.

PUBLIC

ARTIKKEL 18.9

Eeliste andmisest keeldumine

Lepinguosaline võib keelduda andmast teise lepinguosalise teenuseosutajale käesolevast peatükist tulenevaid eeliseid, kui keelduv lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima meetmed, mis on seotud rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamisega, sealhulgas inimõiguste kaitsega, ja:

a) millega keelatakse tehingud kõnealuse teenuseosutajaga või isikuga, kes on nende omanik või kontrollib kõnealust teenuseosutajat; või

b) mida rikutaks või millest hiilitaks kõrvale, kui sellele teenuseosutajale antaks käesolevas peatükis sätestatud eelised.

ARTIKKEL 18.10

Teenuste ja investeeringute allkomitee

Teenuste ja investeeringute allkomitee (edaspidi „allkomitee“) moodustatakse artikli 8.8 lõike 1 kohaselt. Teenustega seotud küsimuste käsitlemisel jälgib allkomitee käesoleva peatüki, 19., 20., 21., 22., 23., 24. ja 26. peatüki ning 17-A – 17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A ja 21-B lisa nõuetekohast rakendamist ning tagab nende nõuetekohase rakendamise.

PUBLIC

19. PEATÜKK

FÜÜSILISTE ISIKUTE AJUTINE KOHALOLEK ÄRILISEL EESMÄRGIL

PUBLIC

ARTIKKEL 19.1

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud majandustegevuse elluviimisega, milleks on vajalik järgmiste isikute sisenemine lepinguosalise territooriumile ja seal ajutiselt viibimine: teise lepinguosalise füüsilised isikud, kes on ettevõtte asutamisega seoses ärivisiidil olevad isikud, investorid, ettevõttesiseselt üle viidud töötajad, lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud, lepingulised teenuseosutajad ja vabakutselised.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata artikli 18.1 lõike 2 punktides b, c ja d osutatud sektorite suhtes.

3. Käesolevat peatükki ei kohaldata selliste meetmete suhtes, mis mõjutavad ühe lepinguosalise füüsilisi isikuid, kes püüavad pääseda teise lepinguosalise tööturule, ega rahvuse, kodakondsuse, alalise elu- või töökohaga seotud meetmete suhtes.

4. Käesolev leping ei takista lepinguosalist rakendamast meetmeid, millega reguleeritakse teise lepinguosalise füüsiliste isikute sisenemist tema territooriumile või nende ajutist viibimist tema territooriumil, sealhulgas meetmeid, mis on vajalikud tema piiride puutumatuse kaitseks ja füüsiliste isikute korrakohaseks piiriületuseks, tingimusel et neid meetmeid ei rakendata viisil, mis muudaks olematuks või vähendaks kasu, mida teine lepinguosaline saab käesoleva lepingu käesoleva osa alusel.

5. Ainuüksi asjaolu, lepinguosaline nõuab teise lepinguosalise isikutelt viisat, ei tõlgendata nii, nagu muudetaks olematuks või vähendataks teise lepinguosalise käesoleva lepingu käesoleva osa kohast kasu.

6. Niivõrd kui ei võeta käesoleva peatüki kohaseid kohustusi, kohaldatakse endiselt kõiki lepinguosalise õiguses sätestatud nõudeid, mis käsitlevad füüsiliste isikute sisenemist ja ajutist viibimist, sealhulgas viibimisaega käsitlevaid õigusnorme.

7. Olenemata käesolevast peatükist kohaldatakse endiselt kõiki lepinguosalise õiguses sätestatud töö- ja sotsiaalkindlustusmeetmeid käsitlevaid nõudeid, sealhulgas miinimumpalka ja palgaalaseid kollektiivlepinguid käsitlevaid õigusnorme.

8. Käesoleva peatüki kohaseid füüsiliste isikute ärilisel eesmärgil sisenemise ja ajutise viibimisega seotud kohustusi ei kohaldata juhul, kui sisenemise ja ajutise viibimise eesmärk või tagajärg seisneb töö- või juhtimisvaidlustesse või -läbirääkimistesse sekkumises või nende tulemuste muul viisil mõjutamises või sellises vaidluses osaleva füüsilise isiku töölevõtmises.

ARTIKKEL 19.2

Mõisted

1. Käesoleva peatüki ning 19-A, 19-B ja 19-C lisa suhtes kohaldatakse artiklites 17.2 ja 18.2 esitatud mõisteid, välja arvatud artikli 17.2 lõike 1 punktis l sätestatud lepinguosalise investori mõiste.

PUBLIC

2. Käesolevas peatükis ning 19-A, 19-B ja 19-C lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „äriteenuste müügiesindajad“ – lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud, kes:

i) esindavad lepinguosalise teenuseosutajat või kaubatarnijat, et pidada kõnealuse teenuseosutaja või kaubatarnija nimel läbirääkimisi teenuste või kaupade müügi üle või sõlmida teenuste või kaupade müügi lepinguid, sealhulgas: osalevad koosolekutel või konverentsidel; konsulteerivad ärikolleegidega ning võtavad vastu tellimusi või peavad teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõttega läbirääkimisi lepingute üle;

ii) ei osuta teenust lepingu raames, mille on sõlminud ühelt poolt ettevõte, mis ei ole äriliselt esindatud selle lepinguosalise territooriumil, kus lühiajalisel ärivisiidil olev isik ajutiselt viibib, ja teiselt poolt kõnealusel territooriumil asuv tarbija; ning

iii) ei ole vahendajad;

b) „ettevõtte asutamise eesmärgil ärivisiidil olevad isikud“ – lepinguosalise juriidilise isiku juures juhtival kohal töötavad füüsilised isikud, kes vastutavad asjaomasele juriidilisele isikule kuuluva ettevõtte asutamise eest, kes ei paku ega osuta teenuseid ega tegele majandustegevusega, mis on vajalik muuks, kui ettevõtte asutamiseks, ega saa teise lepinguosalise territooriumil asuvast allikast tasu;

PUBLIC

c) „lepingulised teenuseosutajad“ – füüsilised isikud, kes töötavad ühe lepinguosalise sellise juriidilise isiku heaks, kes ei ole asutatud teise lepinguosalise territooriumil, ei ole personali töölerakendamise ja värbamise teenuseid pakkuv agentuur ega tegutse sellise agentuuri kaudu ning kes on sõlminud teise lepinguosalise territooriumil asuva lõpptarbijaga heauskselt lepingu, et osutada teise lepinguosalise territooriumil teenuseid, mis eeldavad teenuse osutamise lepingu täitmiseks tema töötajate ajutist viibimist selle lepinguosalise territooriumil[1];

d) „vabakutselised“ – füüsilised isikud, kes osutavad teenuseid ja on asutatud iseenda tööandjana ühe lepinguosalise territooriumil, kuid ei ole asutatud teise lepinguosalise territooriumil ning kes on sõlminud heauskselt lepingu muul viisil kui personali töölerakendamise ja värbamise teenuseid osutava agentuuri kaudu, et osutada teise lepinguosalise lõpptarbijatele teenuseid, mis eeldavad teenuse osutamise lepingu täitmiseks nende ajutist viibimist selle lepinguosalise territooriumil[2];

e) „paigaldajad ja hooldajad“ – lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud, kellel on müüja või liisinguandja lepinguliste kohustuste täitmiseks vajalikud eriteadmised, kes osutavad teenuseid või koolitavad töötajaid teenuste osutamiseks vastavalt garantii- või muule teenuslepingule, mis on seotud kaubandus- või tööstusseadmete või -masinate, sealhulgas arvutite ja nendega seotud teenuste müügi või liisimisega ettevõttelt, mis asub väljaspool selle lepinguosalise territooriumi, kuhu siseneda või kus ajutiselt viibida soovitakse, kogu garantii- või teenuslepingu kehtivuse ajal;

---

[1] Käesolevas punktis osutatud teenuse osutamise leping peab vastama selle lepinguosalise õiguse nõuetele, kelle territooriumil lepingut täidetakse.

[2] Käesolevas punktis osutatud teenuse osutamise leping peab vastama selle lepinguosalise õiguse nõuetele, kelle territooriumil lepingut täidetakse.

f) „ettevõttesiseselt üle viidud töötajad“ – füüsilised isikud, kes on töötanud või on olnud partnerid ühe lepinguosalise juriidilises isikus vähemalt ühe aasta ja on ajutiselt üle viidud selle juriidilise isiku ettevõttesse teise lepinguosalise territooriumil ning kes kuuluvad ühte allpool nimetatud kategooriasse:

i) juhid;

ii) spetsialistid;

iii) praktikandid;

g) „investor“ – füüsiline isik, kes asutab teise lepinguosalise territooriumil ettevõtte, mille jaoks see füüsiline isik või tema palganud juriidiline isik on eraldanud märkimisväärse koguse kapitali või on seda tegemas, ning kes arendab või haldab kõnealuse ettevõtte tegevust oma järelevalve- või täidesaatvate volituste piires;

h) „juhid“ – füüsilised isikud, kes töötavad ühe lepinguosalise juriidilises isikus juhtival ametikohal ning peamiselt suunavad ettevõtte juhtimist teise lepinguosalise territooriumil[1] ja kelle üle teevad üldist järelevalvet või kellele annavad juhiseid peamiselt kõrgema astme juhid, ettevõtte juhatus või aktsionärid või nendega võrdsustatud isikud ning kelle kohustuste hulka kuulub:

i) ettevõtte või selle osakonna või allüksuse juhtimine;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see määratlus ei välista juhte, kes ei täida küll otseselt teenuste tegeliku osutamisega seotud ülesandeid, kuid täidavad määratluses kirjeldatud töö käigus ülesandeid, mis on teenuste osutamiseks vajalikud.

ii) järelevalve ja kontroll teiste järelevalve-, kutse- või juhtimistegevusega seotud töötajate töö üle; ning

iii) õigus isiklikult töötajaid tööle võtta ja töölt vabastada või anda soovitusi nende töölevõtmiseks, töölt vabastamiseks või muude tööjõumeetmete võtmiseks;

i) „lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud“ – füüsilised isikud, kes soovivad teise lepinguosalise territooriumile siseneda ja seal ajutiselt viibida, ei tegele otsemüügiga üldsusele ega ei saa tasu vastuvõtva lepinguosalise territooriumil asuvast allikast ja kes kuuluvad ühte järgmistest kategooriatest:

i) äriteenuste müügiesindajad;

ii) paigaldajad ja hooldajad;

j) „spetsialistid“ – lepinguosalise juriidilises isikus töötavad füüsilised isikud, kellel on ettevõtte tegevusvaldkondade, meetodite või juhtimise seisukohalt olulised eriteadmised; selliste teadmiste hindamisel võetakse peale ettevõtte seisukohalt oluliste teadmiste arvesse ka seda, kas isikul on kõrge kvalifikatsioon, sealhulgas piisav asjakohane töökogemus teatavat laadi töö või tegevuse alal, mis eeldab tehnilisi eriteadmisi, sealhulgas võimalikku kuulumist töötajate hulka, kelle erialal tegutsemiseks on nõutav luba; ning

PUBLIC

k) „praktikandid“ – akadeemilist kraadi omavad füüsilised isikud, kes on ajutiselt üle viidud karjäärivõimaluste edendamise eesmärgil või äritegevuse korralduse või meetoditega seotud väljaõppe saamiseks[1].

PUBLIC

ARTIKKEL 19.3

Ettevõttesiseselt üle viidud töötajad, ettevõtte asutamise eesmärgil ärivisiidil olevad isikud ja investorid

1. Kui 19-A lisas kindlaks määratud asjakohastest tingimustest ja kvalifikatsioonidest ei tulene teisiti, siis lepinguosalised:

a) võimaldavad teise lepinguosalise ettevõttesiseselt üle viidud töötajate, ettevõtte asutamisega seoses ärivisiidil olevate isikute ja investorite sisenemist ja ajutist viibimist;

b) võimaldavad teise lepinguosalise ettevõttesiseselt üle viidud töötajate töötamist oma territooriumil;

[1] Vastuvõtvalt ettevõttelt võidakse nõuda, et ta esitaks eelnevaks heakskiitmiseks kogu viibimisaega hõlmava õppekava, mis tõendab, et viibimise eesmärk on väljaõpe. Austria, Hispaania, Leedu, Prantsusmaa, Saksamaa, Tšehhi ja Ungari puhul peab väljaõpe olema seotud omandatud akadeemilise kraadiga.

c) ei võta kogu oma territooriumil ega üheski territooriumi osas vastu ega jäta kehtima arvuliste kvootide või majanduslike vajaduste testide nõude vormis piiranguid füüsiliste isikute koguarvule, kellel on lubatud siseneda ettevõtte asutamisega seoses ärivisiidil olevate isikute või investoritena või keda võidakse tööle võtta ettevõttesiseselt üle viidud töötajatena konkreetses sektoris, ning

d) kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise ettevõttesiseselt üle viidud töötajaid, ettevõtte asutamise eesmärgil ärivisiidil olevaid isikuid ja investoreid nende ajutise tema territooriumil viibimise ajal vähemalt sama soodsalt kui oma füüsilisi isikuid sarnastes olukordades.

2. Lubatav riigis viibimise kestus on järgmine:

a) Tšiili puhul kuni kaks aastat, mida võib pikendada ilma alalise elamisloa taotlemise nõudeta, tingimusel et riigis viibimise aluseks olevad tingimused on endiselt täidetud; ning

b) ELi poole puhul juhtide ja spetsialistide puhul kuni kolm aastat; praktikantide ja investorite puhul kuni üks aasta; asutamise eesmärgil ärivisiidil olevate isikute puhul kuni 90 päeva kuue kuu jooksul.

PUBLIC

ARTIKKEL 19.4

Lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud

1. Kui artikli 17.7 lõikes 2 sätestatud kohaldamisala erandid ning 19-A lisas kindlaks määratud asjaomased tingimused ja kvalifikatsioonid ei näe ette teisiti, lubab lepinguosaline lühiajalisel ärivisiidil olevatel isikutel siseneda oma territooriumile ja seal ajutiselt viibida, ilma et ta nõuaks tööluba, majandusvajaduste testi või muid samalaadse eesmärgiga eelneva heakskiitmise menetlusi.

2. Kui lepinguosalise lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud osutavad tarbijale teenust selle lepinguosalise territooriumil, kus nad ajutiselt viibivad, peab kõnealune lepinguosaline kohtlema neid seoses asjaomase teenuse osutamisega vähemalt sama soodsalt kui oma teenuseosutajaid sarnases olukorras.

3. Lubatav viibimise kestus on kuni 90 päeva mis tahes 12-kuulise ajavahemiku jooksul.

PUBLIC

ARTIKKEL 19.5

Lepingulised teenuseosutajad ja vabakutselised

1. Kumbki lepinguosaline lubab oma territooriumile sisenda ja seal ajutiselt viibida teise lepinguosalise lepingulistel teenuseosutajatel seoses 19-B lisas kindlaks määratudsektorite, allsektorite ja tegevusega, kui selles kirjeldatud asjaomastes tingimustes ja kvalifikatsioonides ei ole sätestatud teisiti ning eeldusel, et:

a) füüsilised isikud osutavad teenust sellise juriidilise isiku töötajatena, kes on sõlminud teenuslepingu kuni 12 kuuks;

b) teise lepinguosalise territooriumile sisenevad füüsilised isikud on osutanud neid teenuseid punktis a osutatud juriidilise isiku töötajana vähemalt teise lepinguosalise territooriumile sisenemise taotluse esitamisele vahetult eelnenud aasta jooksul ning neil on kõnealuse taotluse esitamise seisuga vähemalt kolmeaastane kutsealane töökogemus, mis on saadud pärast täisealiseks saamist lepingu esemeks olevas tegevusvaldkonnas.

c) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel peab olema

   i) kõrgharidus või kvalifikatsioon, mis tõendab samaväärsel tasemel teadmisi[1]; ning

   ii) kutsekvalifikatsioon, kui seda nõutakse teatud tegevusalal tegutsemiseks vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele, kus teenust osutatakse;

[1] Kui akadeemiline kraad või kvalifikatsioon ei ole omandatud selle lepinguosalise territooriumil, kus teenust osutatakse, võib see lepinguosaline hinnata, kas see akadeemiline kraad või kvalifikatsioon on tema territooriumil nõutavaga samaväärne.

d) füüsiline isik saa teise lepinguosalise territooriumil viibimise ajal teenuste osutamise eest muud tasu kui see töötasu, mida maksab juriidiline isik füüsilise isiku tööandjana; ning

e) käesoleva artikli alusel antud juurdepääs on seotud üksnes lepingu esemeks oleva teenusega ega anna õigust kasutada selle lepinguosalise kutsenimetust, kelle territooriumil teenust osutatakse.

2. Kumbki lepinguosaline lubab oma territooriumile siseneda ja seal ajutiselt viibida teise lepinguosalise vabakutselistel seoses 19-B lisas kindlaks määratud sektorite, allsektorite ja tegevusega, kui selles kirjeldatud asjaomastes tingimustes ja kvalifikatsioonides ei ole sätestatud teisiti ning eeldusel, et:

a) sõlmitud lepingu kestus ei ületa 12 kuud;

b) füüsilistel isikutel on riiki sisenemise ja seal ajutise viibimise taotluse esitamise kuupäeva seisuga vähemalt kuueaastane erialane töökogemus lepingu objektiks olevas tegevusvaldkonnas;

c) teise lepinguosalise territooriumile sisenevatel füüsilistel isikutel on

i) kõrgharidus või kvalifikatsioon, mis tõendab samaväärsel tasemel teadmisi[1]; ning

[1] Kui akadeemiline kraad või kvalifikatsioon ei ole omandatud selle lepinguosalise territooriumil, kus teenust osutatakse, võib see lepinguosaline hinnata, kas see akadeemiline kraad või kvalifikatsioon on tema territooriumil nõutavaga samaväärne.

ii) kutsekvalifikatsioonid, kui neid nõutakse teatud tegevusalal tegutsemiseks vastavalt selle lepinguosalise õigusnormidele, kus teenust osutatakse;

d) käesoleva artikli alusel antud juurdepääs on seotud üksnes lepingu esemeks oleva teenusega; see ei anna õigust kasutada selle lepinguosalise kutsenimetust, kelle territooriumil teenust osutatakse.

3. Lepinguosaline ei võta vastu ega jäta kehtima arvuliste kvootide või majanduslike vajaduste testi nõude vormis piiranguid teise lepinguosalise lepinguliste teenuseosutajate või vabakutseliste koguarvule, kellel lubatakse oma territooriumile siseneda ja seal ajutiselt viibida.

4. Lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise lepingulisi teenuseosutajaid ja vabakutselisi seoses nende teenuste osutamisega oma territooriumil vähemalt sama soodsalt kui oma teenuseosutajaid sarnastes olukordades.

5. Lubatav riigis viibimise kestus on järgmine:

a) ELi poole puhul kokku kuni kuus kuud 12-kuulise ajavahemiku või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb periood on lühem; ning

b) Tšiili puhul kuni üks aasta, mida võib pikendada järgnevateks perioodideks, tingimusel et riigis viibimise aluseks olevad tingimused on endiselt täidetud.

PUBLIC

ARTIKKEL 19.6

Nõuetele mittevastavad meetmed

Niivõrd kui asjaomane meede mõjutab füüsiliste isikute sisenemist või ajutist viibimist ärilisel eesmärgil, ei kohaldata artikli 19.3 lõike 1 punkte c ja d ning artikli 19.5 lõikeid 3 ja 4 järgmise suhtes:

a) lepinguosalise kehtiv nõuetele mittevastav meede järgmistel tasanditel:

i) ELi poole puhul:

A) Euroopa Liidu tasandil, nagu on kindlaks määratud 17-A-1 liites;

B) liikmesriigi keskvalitsuse tasandil, nagu on kindlaks määratud17-A-1 liites;

C) liikmesriigi piirkondliku valitsuse tasandil, nagu on kindlaks määratud 17-A-1 liites; või

D) muu kui punktis C osutatud kohaliku omavalitsuse tasandil; ning

ii) Tšiili puhul:

A) keskvalitsuse tasandil, nagu on kindlaks määratud 17-A-2 liites;

PUBLIC

B) piirkondliku valitsuse tasandil, nagu on kindlaks määratud 17-A-2 liites; või

C) kohaliku omavalitsuse tasandil;

b) käesoleva lõike punktis a nimetatud mittevastava meetme pikendamine või kiire uuendamine;

c) käesoleva artikli punktides a ja b osutatud mittevastavate meetmete muutmine, niivõrd kui muutmisega ei vähendata vahetult enne muutmist olemas olnud meetme vastavust artikli 19.3 lõike 1 punktidele c ja d ning artikli 19.5 lõigetele 3 ja 4; või

d) lepinguosalise mis tahes meede, mis vastab 17-B lisas kindlaks määratud tingimusele või kvalifikatsioonile.

ARTIKKEL 19.7

Läbipaistvus

1. Lepinguosaline teeb üldsusele kättesaadavaks artikli 19.1 lõikes 1 osutatud teabe teise lepinguosalise füüsiliste isikute sisenemise ja ajutise viibimise kohta.

PUBLIC

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave sisaldab vajaduse korral järgmisi andmeid:

a) sisenemise ja ajutise viibimisega seotud viisa, loa või muu samalaadse dokumendi kategooria;

b) nõutavad dokumendid ja täidetavad tingimused;

c) taotluse esitamise viis ja võimalused, kus seda saab esitada, näiteks konsulaaresindustes või internetis;

d) taotluse esitamise lõivud ja taotluse menetlemiseks kuluv ligikaudne aeg;

e) iga käesoleva lõike punktis a kirjeldatud loaliigi kohane pikim viibimisaeg;

f) kõigi võimalike pikendamiste või uuendamiste tingimused;

g) kaasasolevaid ülalpeetavaid isikuid käsitlevad normid;

h) läbivaatamise või edasikaebamise kord ning

i) asjakohased üldkohaldatavad õigusnormid füüsiliste isikute sisenemise ja ajutise viibimise kohta.

PUBLIC

3. Seoses käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teabega püüab lepinguosaline viivitamata teavitada teist lepinguosalist mis tahes uute nõuete ja menetluste kehtestamisest ning muudatustest nõuetes ja menetlustes, mis mõjutavad esimesena nimetatud lepinguosalise territooriumile sisenemiseks, seal ajutiseks viibimiseks ja vajaduse korral töötamiseks antud loa tulemuslikku kohaldamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 19.8

Vaidluste lahendamise kohaldamata jätmine

38. peatükki ei kohaldata riiki sisenemise ja seal ajutise viibimise loa andmisest keeldumise suhtes, välja arvatud juhul, kui küsimus puudutab tavapärast tegevust.

20. PEATÜKK

RIIGISISENE REGULEERIMINE

PUBLIC

ARTIKKEL 20.1

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud litsentsimisnõuete ja -menetluste, kvalifikatsiooninõuete ja kvalifitseerimismenetluste ning tehniliste standarditega,[1] mis mõjutavad:

a) piiriülest teenuste osutamist;

b) teenuse osutamist või muud majandustegevust, mis toimub ettevõtte asutamise või hõlmatud investeeringu käitamise kaudu; või

c) teenuse osutamist lepinguosalise füüsiliste isikute teatavate kategooriate viibimise kaudu teise lepinguosalise territooriumil, nagu on sätestatud artiklis 19.1.

2. Käesolevat peatükki kohaldatakse üksnes neis sektorites, kus lepinguosaline on võtnud peatükkide 17, 18 ja 19 alusel erikohustusi, ja kõnealuste erikohustuste kohaldamise ulatuses.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevat peatükki kohaldatakse ainult selliste tehniliste standarditega seotud meetmete suhtes, mis mõjutavad teenuskaubandust.

3. Olenemata lõikest 2, ei kohaldata käesolevat peatükki litsentsimisnõuete ja -menetluste, kvalifikatsiooninõuete ja -menetluste ning tehniliste standardite suhtes, mis on seotud järgmisega:

a) põhikemikaalide ja muude keemiatoodete tootmine;

b) kummitoodete tootmine;

c) plasttoodete tootmine;

d) elektrimootorite, -generaatorite ja trafode tootmine;

e) akude ning primaarelementide ja -patareide tootmine; ning

f) metalli- ning mittemetallijäätmete ja -jääkide ringlussevõtt.

4. Olenemata lõikest 1 ei kohaldata käesolevat peatükki lepinguosalise meetmete suhtes niivõrd, kui need kujutavad endast kohustuste loenditega seotud piiranguid lähtuvalt artiklitest 17.5 ja 17.6, artikli 17.11 lõigetest 1 ja 2, artiklitest 18.4, 18.6 ja 18.7, artikli 18.8 lõigetest 1 ja 2, artikli 19.3 lõikest 1, artikli 19.4 lõikest 2, artikli 19.5 lõikest 1 ning artiklist 19.6.

5. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „luba“ – lõike 1 punktides a, b ja c osutatud tegevuse elluviimise luba, mis saadakse menetluse tulemusena, mida taotleja peab järgima, et tõendada vastavust litsentsimisnõuetele, kvalifikatsiooninõuetele või tehnilistele standarditele;

PUBLIC

b) „pädev asutus“ – kesk-, piirkondliku või kohaliku tasandi valitsusasutus või kesk-, piirkondliku või kohaliku tasandi valitsusasutuse või -organi delegeeritud ülesandeid täitev valitsusväline organ, kellel on õigus teha otsuseid loa andmise kohta teenuse osutamiseks, sealhulgas ettevõtte asutamise kaudu, või loa andmise kohta muu majandustegevusega tegelemiseks;

c) „litsentsimismenetlus“ – haldus- või menetluseeskiri, mida füüsiline või juriidiline isik peab järgima loa taotlemisel, sealhulgas selle muutmisel või pikendamisel, et tõendada litsentsimisnõuete täitmist;

d) „litsentsimisnõuded“ – kvalifikatsiooninõuete hulka mittekuuluvad sisulised nõuded, millele füüsiline või juriidiline isik peab vastama, et luba saada, muuta või pikendada;

e) „kvalifikatsioonimenetlus“ – haldus- või menetluseeskiri, mida füüsiline või juriidiline isik peab järgima, et tõendada loa saamiseks kehtestatud kvalifikatsiooninõuete täitmist; ning

f) „kvalifikatsiooninõuded“ – sisulised nõuded, mis on seotud füüsilise isiku pädevusega osutada teatavat teenust ja millele füüsiline isik peab vastama, et luba saada, seda muuta või pikendada.

6. Käesolevas peatükis kasutatakse ka artiklis 17.2 ja 18.2 sätestatud mõisteid.

PUBLIC

ARTIKKEL 20.2

Litsentsimise ja kvalifitseerimise tingimused

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et litsentsimisnõuete, litsentsimismenetluse, kvalifikatsiooninõuete ja kvalifikatsioonimenetlusega seotud meetmed põhinevad kriteeriumidel, mis takistavad pädevaid asutusi kasutamast oma hindamisvolitusi meelevaldselt[1].

2. Lõikes 1 osutatud kriteeriumid on:

a) selged;

b) objektiivsed ja läbipaistvad; ning

c) üldsusele ja huvitatud isikutele eelnevalt kättesaadavad.

3. Tehniliste standardite vastuvõtmisel julgustab kumbki lepinguosaline oma pädevaid asutusi võtma vastu tehnilisi standardeid, mis on välja töötatud avatud ja läbipaistvate menetluste käigus, ning julgustab kõiki tehnilisi standardeid välja töötavaid organeid, sh asjaomaseid rahvusvahelisi organisatsioone[2], kasutama avatud ja läbipaistvaid menetlusi.

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et selliste kriteeriumide hulka võivad muu hulgas kuuluda pädevus ja suutlikkus osutada teenust või viia ellu muud majandustegevust, sealhulgas teha seda viisil, mis on kooskõlas lepinguosalise regulatiivsete nõuetega, näiteks tervishoiu- ja keskkonnanõuetega. Pädevad asutused võivad otsustada, kui suurt kaalu igale kriteeriumile omistada.

[2] Mõiste „asjaomased rahvusvahelised organisatsioonid“ viitab rahvusvahelistele organisatsioonidele, mille liikmesus on avatud mõlema lepinguosalise asjaomastele organitele.

4. Kui lube on, antakse luba välja niipea, kui nõuetekohase läbivaatuse käigus on kindlaks tehtud, et loa saamise tingimused on täidetud.

5. Kui konkreetseks tegevuseks antavate litsentside arv on olemasolevate loodusressursside või tehnilise võimsuse vähesuse tõttu piiratud, kohaldab kumbki lepinguosaline valikumenetlust, mis kindlustab võimalikele kandidaatidele täieliku erapooletuse ja läbipaistvuse, sealhulgas eelkõige piisava teabe menetluse alustamise, läbiviimise ja lõpetamise kohta.

6. Valikumenetluse reeglite kehtestamisel võib kumbki lepinguosaline võtta arvesse õiguspäraseid poliitikaeesmärke, sealhulgas tervise, ohutuse, keskkonnakaitse ja kultuuripärandi säilitamisega seotud kaalutlusi, kui lõikest 5 ei tulene teisiti.

PUBLIC

ARTIKKEL 20.3

Litsentsimis- ja kvalifikatsioonimenetlus

1. Litsentsimis- ja kvalifikatsioonimenetlus peab olema selge ja eelnevalt avalikustatud ega tohi endast kujutada teenuse osutamise või muu majandustegevuse piirangut. Kumbki lepinguosaline tagab, et need menetlused ja formaalsused on võimalikult lihtsad ega muuda teenuse osutamist või muud majandustegevust põhjendamatult keeruliseks ega lükka seda edasi.

2. Kui luba on nõutav, avaldab kumbki lepinguosaline viivitamata või teeb muul viisil üldsusele kättesaadavaks teabe, mida taotleja vajab sellise loa saamise, säilitamise, muutmise ja pikendamise nõuete ja korra järgimiseks. Selline teave peab sisaldama järgmist, niivõrd kui see on olemas:

a) nõuded ja menetlused;

b) asjaomaste pädevate asutuste kontaktandmed;

c) tasud;

d) tehnilised normid;

e) taotluste kohta tehtud otsuste edasikaebamise või läbivaatamise kord;

f) litsentside ja kvalifikatsioonide tingimuste täitmise järelevalve või tagamise kord;

g) võimalused üldsuse osalemiseks, näiteks ärakuulamise või märkuste esitamise kaudu; ja

h) taotluse menetlemise eeldatav ajakava.

PUBLIC

3. Loatasu[1], mida taotlejatel tuleb võib-olla maksta, peab olema mõistlik ja läbipaistev ega tohi endast kujutada asjaomase teenuse osutamise või asjaomase majandustegevuse piirangut.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et menetlused, mida pädevad asutused loa andmise käigus kasutavad, ja otsused, mida nad teevad, on kõikide taotlejate suhtes erapooletud. Pädev asutus teeb oma otsuse sõltumatult ega ole aruandekohustuslik ühegi isiku ees, kes osutab sellist teenust või tegeleb sellise majandustegevusega, mille jaoks luba nõutakse.

5. Kui on kehtestatud konkreetsed taotluste esitamise tähtajad, antakse taotlejale mõistlik aeg taotluse esitamiseks. Võimaluse korral peaks pädev asutus elektroonilisi taotlusi vastu võtma samadel autentsustingimustel kui paberkandjal taotlusi.

6. Kui taotlus on esitatud, alustab pädev asutus selle menetlemist asjatult viivitamata. Kumbki lepinguosaline püüab kehtestada taotluse menetlemise soovitusliku ajakava ning tagab taotleja taotluse korral ja põhjendamatu viivituseta, et pädev asutus annab teavet taotluse staatuse kohta. Kumbki lepinguosaline tagab, et taotluse menetlemine, sealhulgas lõpliku otsuse tegemine, viiakse lõpule mõistliku aja jooksul pärast täieliku taotluse esitamise kuupäeva.

[1] Loatasud ei sisalda loodusvarade kasutamise tasusid, enampakkumise, pakkumismenetluse ja muude mittediskrimineerivate kontsessiooni andmise viisidega seotud makseid ega kohustuslikke makseid universaalteenuse osutamise eest.

7. Kui pädev asutus leiab, et taotlus ei ole täielik, teatab ta sellest võimaluse korral mõistliku tähtaja jooksul pärast taotluse saamist taotlejale ja täpsustab, millist teavet tuleb veel esitada, et taotluse saaks tunnistada täielikuks, ning annab taotlejale võimaluse puudused taotluses kõrvaldada.

8. Pädev asutus aktsepteerib originaaldokumentide asemel dokumentide koopiaid, mis on kinnitatud lepinguosalise õiguse kohaselt, välja arvatud juhul, kui pädev asutus vajab originaaldokumente selleks, et kaitsta tegevusloa andmise protsessi usaldusväärsust.

9. Kui pädev asutus lükkab taotluse tagasi, teatatakse taotlejale sellest kirjalikult ja põhjendamatu viivituseta kas taotleja enda palvel või pädeva asutuse algatusel. Põhimõtteliselt teatatakse taotlejale taotluse tagasilükkamise põhjustest ja otsuse edasikaebamise tähtajast. Taotlejal on lubatud taotlus mõistliku ajavahemiku jooksul uuesti esitada.

10. Kumbki lepinguosaline tagab, et kui luba on antud, jõustub see asjatu viivituseta ja kooskõlas loas määratud tingimustega.

11. Kui loa saamiseks on vaja sooritada eksam, tagab pädev asutus, et sellised eksamid toimuvad mõistliku sagedusega, ja annab taotlejatele piisavalt aega, et taotleda eksami sooritamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 20.4

Läbivaatamine

Kui GATSi VI artikli lõikega 4 seotud läbirääkimiste tulemused jõustuvad, vaatavad lepinguosalised need tulemused ühiselt läbi. Kui ühise läbivaatamise käigus leitakse, et selliste tulemuste inkorporeerimine käesoleva lepingu käesolevasse osasse parandaks selles sisalduvaid põhimõtteid, otsustavad lepinguosalised ühiselt, kas inkorporeerida sellised tulemused käesoleva lepingu käesolevasse osasse.

PUBLIC

ARTIKKEL 20.5

Üldkohaldatavate meetmete haldamine

Kumbki lepinguosaline tagab, et kõiki teenuskaubandust mõjutavaid üldkohaldatavaid meetmeid rakendatakse mõistlikult, objektiivselt ja erapooletult.

ARTIKKEL 20.6

Haldusotsuste edasikaebamine

Kumbki lepinguosaline asutab või säilitab kohtu, vahekohtu või halduskohtu või menetlused, mis kahju kannatanud investori või teenuseosutaja taotluse korral võimaldavad viivitama läbi vaadata haldusotsused, mis mõjutavad ettevõtte asutamist, piiriülest teenuste osutamist või füüsiliste isikute ajutist ärilisel eesmärgil riigis viibimist, ja vajaduse korral kasutada asjakohaseid õiguskaitsevahendeid. Kui kõnealused menetlused sõltuvad asutusest, kellele on usaldatud asjaomase haldusotsuse tegemine, tagab kumbki lepinguosaline, et menetlused näevad ette objektiivse ja erapooletu läbivaatamise.

PUBLIC

21. PEATÜKK

KUTSEKVALIFIKATSIOONIDE VASTASTIKUNE TUNNUSTAMINE

ARTIKKEL 21.1

Kutsekvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine

1. Käesolev peatükk ei takista lepinguosalist nõudmast, et füüsilistel isikutel peab olema sellel territooriumil, kus tegevust teostatakse, asjaomase tegevusvaldkonna jaoks nõutav kvalifikatsioon või töökogemus.

2. Kumbki lepinguosaline julgustab oma territooriumil tegutsevaid asjaomase tegevusvaldkonna kutseorganisatsioone või ametiasutusi välja töötama ja esitama artiklis 18.10 osutatud teenuste ja investeeringute allkomiteele ühiseid soovitusi kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise kohta. Ühistele soovitustele tuleb lisada tõenditel põhinev hinnang järgmise kohta:

a) kavandatava kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise kokkuleppe (edaspidi „vastastikuse tunnustamise kokkulepe“) majanduslik väärtus; ning

b) vastavate kordade kokkusobivus, st mil määral on kummagi lepinguosalise kohaldatavad tegevuslubade, litsentsimise, tegevuse ja sertifitseerimise nõuded omavahel kooskõlas.

3. Pärast ühise soovituse kättesaamist vaatab teenuste ja investeeringute allkomitee selle kooskõla käesoleva lepingu käesoleva osaga mõistliku aja jooksul läbi. Pärast sellist läbivaatamist võib kõnealune allkomitee töötada välja otsuse vastastikuse tunnustamise kokkuleppe kohta, et määrata kindlaks 21-B lisas sätestatud vastastikuse tunnustamise kord või seda muuta, ja soovitada ühisnõukogul see otsus artikli 8.5 lõike 1 punkti a kohaselt vastu võtta[1].

4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kokkuleppega nähakse ette ELi poolel omandatud kutsekvalifikatsioonide ja Tšiilis omandatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise tingimused 17., 18., 19. või 26. peatükiga hõlmatud tegevuse korral.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et vastastikuse tunnustamise kokkuleppe tulemusel ei tunnustata kutsekvalifikatsioone automaatselt, vaid nähakse mõlema lepinguosalise ühistes huvides ette tingimused, mille kohaselt pädevad asutused kvalifikatsioone tunnustavad.

5. Kui töötatakse välja käesoleva artikli lõikes 2 osutatud ühiseid soovitusi ja kui ühisnõukogu hindab, kas võtta vastu käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kokkulepe, võetakse arvesse 21-A lisas sätestatud suuniseid kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kokkulepete kohta.

PUBLIC

22. PEATÜKK

KÄTTETOIMETAMISTEENUSED

ARTIKKEL 22.1

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevas peatükis on esitatud õigusraamistiku põhimõtted, mis on kohaldatavad kõikide kättetoimetamisteenuste suhtes.

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kättetoimetamisteenused“ – posti- ja kulleri- või kiirkulleriteenused, sealhulgas postisaadetiste kogumine, sortimine, vedu ja kättetoimetamine;

b) „kiirkulleriteenused“ – postisaadetiste kogumine, sortimine, vedu ja kättetoimetamine kiiremini ja usaldusväärsemalt, mis võib hõlmata selliseid lisaväärtuselemente nagu kogumine lähtekohast, isiklik kättetoimetamine adressaadile, saadetise liikumise jälgimine, sihtkoha ja adressaadi muutmise võimalus veo ajal või kättesaamiskinnitus;

c) „kiirpostiteenused“ – rahvusvahelised kiirkulleriteenused, mida osutatakse Express Mail Service Cooperative'i kaudu, mis on Ülemaailmse Postiliidu määratud postiettevõtjate vabatahtlik ühendus;

d) „litsents“ – luba, mille pädev reguleeriv asutus annab üksikule kättetoimetamisteenuse osutajale ja milles on kindlaks määratud kättetoimetamisteenuste sektorile omased menetlused, kohustused ja nõuded;

e) „postisaadetis“ – saadetis, mis oma lõplikul kujul kaalub kuni 31,5 kg ja mida veab mis tahes liiki avalik-õiguslik või eraõiguslik kättetoimetamisteenuste osutaja ning mis võib sisaldada kirja, postipakki, ajalehte või kataloogi;

f) „postimonopol“ – ainuõigus osutada kindlaksmääratud kättetoimetamisteenuseid lepinguosalise territooriumil vastavalt selle lepinguosalise õigusele; ning

g) „universaalteenus“ – kindlaksmääratud kvaliteediga kättetoimetamisteenuse püsiv osutamine kõikjal selle lepinguosalise territooriumil kõikidele kasutajatele vastuvõetava hinnaga.

PUBLIC

ARTIKKEL 22.2

Universaalteenus

1. Kummalgi lepinguosalisel on õigus kindlaks määrata, millise universaalteenuse osutamise kohustuse ta soovib kehtima jätta. Kumbki lepinguosaline haldab universaalteenuse osutamise kohustust läbipaistvalt, mittediskrimineerivalt ja erapooletult kõikide kättetoimetamisteenuse osutajate puhul, kelle suhtes kohustus kehtib.

2. Kui lepinguosaline nõuab, et sissetuleva kiirpostiteenuse osutamine toimuks universaalteenuse alusel, ei kohtle ta seda teenust soodsamalt kui muid rahvusvahelisi kiirkulleriteenuseid.

ARTIKKEL 22.3

Turgu moonutavate tavade vältimine

Kumbki lepinguosaline tagab, et ei kättetoimetamisteenuste osutajad, kelle suhtes kehtib universaalteenuse osutamise kohustus, ega postimonopolid ei kasuta turgu moonutavaid tavasid, nagu

a) universaalteenuse osutamise kohustuse hulka kuuluva teenuse osutamisest või postimonopolist saadud tulu kasutamine selleks, et ristsubsideerida kiirkulleriteenuse või sellise kättetoimetamisteenuse osutamist, mis ei kuulu universaalteenuse osutamise kohustuse hulka; või

PUBLIC

b) tarbijate, näiteks ettevõtete, suurpostitajate või konsolideerijate põhjendamatu eristamine seoses tariifide või muude tingimustega selliste teenuste puhul, mis kuuluvad universaalteenuse osutamise kohustuse või postimonopoli hulka.

PUBLIC

ARTIKKEL 22.4

Load

1. Kui lepinguosaline nõuab kättetoimetamisteenuste osutamiseks loa olemasolu, teeb ta üldsusele kättesaadavaks järgmise teabe:

a) kõik litsentsimisnõuded ja ajavahemik, mis tavaliselt on vajalik litsentsitaotluse kohta otsuse tegemiseks, ning

b) litsentsi tingimused.

2. Litsentsiga seotud menetlused, kohustused ja nõuded peavad olema läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja põhinema objektiivsetel kriteeriumidel.

3. Kui pädev asutus tegevusloa taotluse tagasi lükkab, teatab ta taotlejale kirjalikult tegevusloa andmisest keeldumise põhjustest. Kumbki lepinguosaline kehtestab või säilitab apellatsioonimenetluse organi kaudu, mis on litsentsi taotlemise menetluses osalevatest pooltest sõltumatu. Kõnealune organ võib olla erikohus või kohus.

PUBLIC

ARTIKKEL 22.5

Reguleerivate asutuste sõltumatus

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et ükski kättetoimetamisteenuste reguleerimise eest vastutav asutus ei ole aruandekohustuslik ühegi kättetoimetamisteenuse osutaja ees ning et reguleeriva asutuse otsused ja menetlused on erapooletud, mittediskrimineerivad ja läbipaistvad kõigi tema territooriumil asuvate turuosaliste suhtes.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et kättetoimetamisteenuste reguleerimise eest vastutav asutus täidab oma ülesandeid õigeaegselt ning et tal on piisavad rahalised ja inimressursid.

23. PEATÜKK

TELEKOMMUNIKATSIOONITEENUSED

PUBLIC

ARTIKKEL 23.1

Kohaldamisala

1. Käesolevas peatükis on sätestatud õigusraamistiku põhimõtted telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste pakkumiseks, mis on liberaliseeritud vastavalt 17. ja 18. peatükile.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata teenuste suhtes, mille kaudu pakutakse telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste abil edastatavat sisu või teostatakse selle sisu suhtes toimetusvastutust.

ARTIKKEL 23.2

Mõisted

PUBLIC

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „seotud vahendid“ – telekommunikatsioonivõrgu või -teenusega seotud teenused, füüsiline taristu ja muud vahendid, mis võimaldavad või toetavad teenuste osutamist kõnealuse võrgu või teenuse kaudu või võivad seda teha ning mille hulka võivad kuuluda ehitised või ehitiste sissepääsud, hoonesisesed juhtmestikud, antennid, tornid ja muud tugikonstruktsioonid, kaablikanalisatsioon, juhtmed, mastid, pääsuluugid ja kaablikapid;

b) „olulised vahendid“ – üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu või -teenuse vahendid:

   i) mida pakub ainult üks või valdavalt üks teenuseosutaja või piiratud arv teenuseosutajaid ja

   ii) mille asendamine teenuse osutamiseks ei ole majanduslikult või tehniliselt teostatav;

c) „vastastikune sidumine“ – selliste üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude ühendamine, mida kasutavad samad või erinevad telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkujad, et võimaldada ühe teenuseosutaja kasutajatel suhelda sama või teise teenuseosutaja kasutajatega või kasutada teise teenuseosutaja osutatavaid teenuseid, olenemata sellest, kas neid teenuseid osutavad asjaomased teenuseosutajad või muu teenuseosutaja, kellel on võrgule juurdepääs;

d) „internetiühenduse teenused“ – üldkasutatavad telekommunikatsiooniteenused, mis võimaldavad lepinguosalise territooriumil juurdepääsu internetile ja seega ühendust praktiliselt kõigi internetiga ühendatud lõpp-punktidega, olenemata kasutatavast võrgutehnoloogiast ja lõppseadmest;

e) „püsiliin“ – telekommunikatsiooniteenused või -vahendid, sealhulgas virtuaalsed teenused või vahendid, millega kasutajale eraldatakse läbilaskevõime kahe või enama kindlaksmääratud punkti vahel sihtotstarbeliseks kasutamiseks või kättesaadavaks tegemiseks;

f) „peamine teenuseosutaja“ – telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkuja, kes selle tõttu, et olulised vahendid on tema kontrolli all, või oma turupositsiooni kasutades võib oluliselt mõjutada asjaomasel telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste turul osalemise tingimusi hinna ja pakkumise osas;

g) „võrguelemendid“ – telekommunikatsiooniteenuse osutamisel kasutatavad vahendid või seadmed, sealhulgas nende vahendite või seadmetega pakutavad omadused, funktsioonid ja võimalused;

h) „numbri liikuvus“ –

   i) ELi poole puhul taotluse esitanud abonendi võimalus säilitada püsivõrgu liini puhul samas kohas sama kategooria üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutaja vahetamise korral olemasolev telefoninumber, ilma et see kahjustaks kvaliteeti, usaldusväärsust ja mugavust; ning

PUBLIC

ii) Tšiili puhul lõppkasutaja võimalus säilitada taotluse korral üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutajate vahetamise korral olemasolev telefoninumber, ilma et see kahjustaks kvaliteeti, usaldusväärsust ja mugavust;

i) „üldkasutatav telekommunikatsioonivõrk“ – telekommunikatsioonivõrk, mida kasutatakse üksnes või peamiselt üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutamiseks võrgu lõpp-punktide vahel;

j) „üldkasutatav telekommunikatsiooniteenus“ – üldsusele pakutav telekommunikatsiooniteenus;

k) „abonent“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on sõlminud üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutajaga lepingu selliste teenuste osutamise kohta;

l) „telekommunikatsioon“ – signaalide edastamine ja vastuvõtmine elektromagnetiliste vahendite abil;

m) „telekommunikatsioonivõrk“ – ülekandesüsteemid ja vajaduse korral kommutatsiooni- või marsruutimisseadmed ning muud vahendid, sealhulgas mitteaktiivsed võrguelemendid, mis võimaldavad signaale edastada ja vastu võtta kaabli, raadio-, optiliste või muude elektromagnetiliste vahendite abil;

n) „telekommunikatsiooni reguleeriv asutus“ – asutus või asutused, millele lepinguosaline on teinud ülesandeks käesoleva peatükiga hõlmatud telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste reguleerimise[1];

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et telekommunikatsiooni reguleerivad asutused on kõik asutused, kellele lepinguosaline on teinud ülesandeks käesolevas peatükis sätestatud kohustuste täitmise.

o) „telekommunikatsiooniteenus“ – teenus, mis seisneb tervikuna või peamiselt signaalide, sealhulgas ringhäälingusignaalide edastamises ja vastuvõtmises telekommunikatsioonivõrkude, sealhulgas ringhäälinguks kasutatavate võrkude kaudu;

p) „universaalteenus“ – kindlaksmääratud kvaliteediga teenuste miinimumkogum, mis tuleb teha kättesaadavaks kõigile kasutajatele lepinguosalise territooriumil, olenemata nende geograafilisest asukohast, ja taskukohase hinnaga; ning

q) „kasutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab üldkasutatavat telekommunikatsioonivõrku või -teenust.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.3

Telekommunikatsiooni reguleeriv asutus

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema telekommunikatsiooni reguleeriv asutus on telekommunikatsioonivõrkude, -teenuste või -seadmete pakkujatest õiguslikult eraldiseisev ja funktsionaalselt sõltumatu ning et tema telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse otsused ja kasutatavad menetlused on kõikide turul osalejate suhtes erapooletud.

2. Lepinguosaline, kes säilitab telekommunikatsioonivõrkude, -teenuste või -seadmete pakkujate suhtes omandiõiguse või kontrolli nende üle, tagab telekommunikatsiooni reguleeriva funktsiooni tõhusa struktuurilise eraldatuse omandi või kontrolliga seotud toimingutest.

3. Telekommunikatsiooni reguleerivate asutuste sõltumatuse ja erapooletuse huvides tagab kumbki lepinguosaline, et tema telekommunikatsiooni reguleerival asutusel ei ole finantshuve ega käitaja- või juhirolli üheski telekommunikatsioonivõrkude, -teenuste ega -seadmete pakkujas.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et telekommunikatsioonivõrkude, -teenuste ja -seadmete pakkujad ei mõjuta telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse otsuseid ega menetlusi.

5. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema telekommunikatsiooni reguleerival asutusel on regulatiivne võim ja järelevalvevolitused ning piisavad rahalised ja inimressursid, et täita käesolevas peatükis sätestatud kohustuste täitmise tagamiseks talle määratud ülesandeid. Sellist võimu tuleb teostada läbipaistvalt ja õigeaegselt. Need ülesanded avaldatakse hõlpsasti juurdepääsetaval ja arusaadaval kujul, eelkõige juhul, kui kõnealuste ülesannete täitmine on määratud mitmele organile.

6. Kumbki lepinguosaline peab andma oma telekommunikatsiooni reguleerivale asutusele õiguse tagada, et telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste pakkujad esitavad talle taotluse korral viivitamata kogu teabe, sealhulgas finantsteabe, mida telekommunikatsiooni reguleeriv asutus vajab, et täita oma ülesandeid kooskõlas käesoleva peatükiga. Esitatavat teavet töödeldakse kooskõlas konfidentsiaalsusnõuetega.

PUBLIC

7. Kumbki lepinguosaline tagab, et telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste kasutajal ja pakkujal, keda telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse otsus mõjutab, on õigus vaidlustada see otsus telekommunikatsiooni reguleerivast asutusest ja teistest otsusest mõjutatud pooltest sõltumatus apellatsiooniasutuses. Kuni kaebuse lahendamiseni jääb telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse otsus kehtima, välja arvatud juhul, kui selle asutuse lepinguosalise õiguse kohaselt kohaldatakse ajutisi meetmeid.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.4

Tegevusluba telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkumiseks

1. Kui lepinguosaline nõuab telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkumiseks luba, määrab ta mõistliku ajavahemiku, mida telekommunikatsiooni reguleeriv asutus tavaliselt vajab loataotluse kohta otsuse tegemiseks, teatab sellest taotlejale läbipaistval viisil ja püüab teha taotluse kohta otsuse teatavakstehtud tähtaja jooksul[1].

2. Kõik loa andmise kriteeriumid ja kohaldatavad menetlused peavad olema võimalikult lihtsad, objektiivsed, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed. Kõik loale kehtestatud ja sellega seotud kohustused ja tingimused peavad olema mittediskrimineerivad, läbipaistvad, proportsionaalsed ja seotud pakutavate teenustega.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev artikkel ei takista lepinguosalist lubamast telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkumist lihtsalt sellest teatades, ilma et tuleks oodata telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse otsust.

3. Kumbki lepinguosalise tagab, et taotlejale esitatakse tegevusloa andmisest keeldumise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise või pakkujaspetsiifiliste tingimuste kehtestamise põhjused kirjalikult. Sellise keeldumise, kehtetuks tunnistamise või tingimuste kehtestamise korral peab taotlejal olema võimalik pöörduda apellatsiooniasutuse poole.

4. Pakkujatelt nõutavad haldustasud peavad olema objektiivsed, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed halduskuluga, mida põhjendatult kantakse käesolevas peatükis sätestatud kohustuste haldamisel, kontrollimisel ja täitmise tagamisel[1].

PUBLIC

ARTIKKEL 23.5

Vastastikune sidumine

Ilma et see piiraks artikli 23.9 kohaldamist, tagab kumbki lepinguosaline, et tema territooriumil üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkujal on õigus ja teise üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkuja taotluse korral ka kohustus pidada läbirääkimisi vastastikuse sidumise üle eesmärgiga pakkuda oma territooriumil üldkasutatavaid telekommunikatsioonivõrke või -teenuseid.

[1] Haldustasude hulka ei kuulu maksed piiratud ressursside kasutamise õiguse eest ega kohustuslikud maksed universaalteenuse osutamise eest.

ARTIKKEL 23.6

Juurdepääs ja kasutamine

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et igale teise lepinguosalise teenuseosutajale võimaldatakse juurdepääs üldkasutatavatele telekommunikatsioonivõrkudele või -teenustele ning nende kasutamine mõistlikel ja mittediskrimineerivatel[1] tingimustel kooskõlas muu hulgas lõigetega 2–5.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et teise lepinguosalise teenuseosutajatel on juurdepääs igale tema territooriumil või piiriüleselt pakutavale üldkasutatavale telekommunikatsiooniteenusele, sealhulgas püsiliinidele, ning kui lõikest 5 ei tulene teisiti, tagab, et sellistel teenuseosutajatel on lubatud sel eesmärgil

a) osta või rentida ja liita terminali- või muid seadmeid, mis ühendatakse võrku ja mis on vajalikud nende teenuste osutamiseks;

b) ühendada renditud või nende omandis olevad püsiliinid üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkudega või muu telekommunikatsiooniteenuse osutaja renditud või omandis olevate püsiliinidega; ning

c) kasutada enda valitud operatsiooniprotokolle, et osutada mis tahes muid teenuseid kui need, mida on vaja, et tagada telekommunikatsiooniteenuste kättesaadavus üldsusele.

[1] Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „mittediskrimineeriv“ enamsoodustusrežiimi kohtlemist ja võrdset kohtlemist, nagu on määratletud artiklites 17.9, 17.11, 18.4 ja 18.5, samuti tingimusi, mis ei ole vähem soodsad kui need, mida sarnases olukorras võimaldatakse mis tahes teistele sarnaste üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste kasutajatele.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et teise lepinguosalise teenuseosutaja võib kasutada üldkasutatavaid telekommunikatsioonivõrke ja -teenuseid teabe edastamiseks tema territooriumil või piiriüleselt, sealhulgas ettevõttesiseseks sideks, samuti juurdepääsuks kummagi lepinguosalise territooriumil andmebaasides sisalduvale või muul viisil masinloetaval kujul salvestatud teabele.

4. Olenemata lõikest 3 võib lepinguosaline võtta selliseid meetmeid, mis on vajalikud teabevahetuse turvalisuse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks, arvestades nõuet, mille kohaselt neid meetmeid ei rakendata nii, et need kujutaksid endast meelevaldse või õigustamatu diskrimineerimise vahendeid või teenuskaubanduse varjatud piiranguid.

5. Kumbki lepinguosaline tagab, et üldkasutatavatele telekommunikatsioonivõrkudele ja -teenustele juurdepääsu ja nende kasutamise suhtes ei kehtestata muid tingimusi kui need, mis on vajalikud selleks, et

a) tagada üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste pakkujate avalike teenuste osutamise kohustused, eelkõige nende suutlikkus teha oma teenused üldsusele kättesaadavaks; või

b) kaitsta üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste tehnilist terviklikkust.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.7

Telekommunikatsioonialaste vaidluste lahendamine

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkujate vahelise vaidluse korral, mis on seotud käesolevast peatükist tulenevate õiguste või kohustustega, teeb tema telekommunikatsiooni reguleeriv asutus vaidluses osaleva poole taotlusel vaidluse lahendamiseks siduva otsuse mõistliku aja jooksul.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse otsus tehakse üldsusele kättesaadavaks, võttes arvesse tema õigusnormide kohast äriteabe konfidentsiaalsuse nõuet. Telekommunikatsiooni reguleeriv asutus esitab vaidluses osalevatele pooltele kõik otsuse põhjendused. Vaidluses osalevatel pooltel on õigus see otsus artikli 23.3 lõike 7 kohaselt edasi kaevata.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et lõigetes 1 ja 2 osutatud kord ei takista kumbagi vaidluses osalevat poolt pöördumast kohtusse kooskõlas lepinguosalise õigusnormidega.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.8

Peamiste teenuseosutajate suhtes kohaldatavad konkurentsi tagamise meetmed

Kumbki lepinguosaline võtab või säilitab asjakohased meetmed, et üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste pakkujad, kes kas üksi või üheskoos moodustavad peamise teenuseosutaja, ei saaks alustada või jätkata konkurentsivastast tegevust, sealhulgas:

a) konkurentsivastase ristsubsideerimise kasutamine;

b) konkurentidelt saadud teabe kasutamine konkurentsivastasel viisil ja

c) sellise tehnilisi vahendeid käsitleva teabe ja asjakohase kommertsteabe varjamine teiste teenuseosutajate eest, mis on neile teenuste osutamiseks vajalik.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.9

Vastastikune sidumine peamiste teenuseosutajatega

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et peamised teenuseosutajad, kes pakuvad üldkasutatavaid telekommunikatsioonivõrke või -teenuseid, võimaldavad vastastikust sidumist võrgu igas punktis, kus see on tehniliselt teostatav. Peamised teenuseosutajad tagavad sellise vastastikuse sidumise

a) mittediskrimineerivatel tingimustel (sealhulgas tariifide, tehniliste standardite ja spetsifikatsioonide, kvaliteedi ja hoolduse osas) ning kvaliteediga, mis ei ole halvem kui see, mida pakutakse peamise teenuseosutaja enda või tema tütarettevõtjate või muude sidusettevõtjate samasuguste teenuste puhul;

b) õigeaegselt ning läbipaistvatel, majanduslikku teostatavust silmas pidades mõistlikel ja piisavalt eristatud tingimustel, sealhulgas tariifide, tehniliste standardite, spetsifikatsioonide, kvaliteedi ja hoolduse osas, et teenuseosutaja ei peaks maksma võrguelementide ega vahendite eest, mida ta osutatava teenuse jaoks ei vaja; ja

c) taotluse korral lisaks võrgu lõpp-punktidele, mida pakutakse enamikule kasutajatest, ka muudes punktides tasu eest, mis kajastab vajalike lisarajatiste ehitamise kulusid.

2. Kumbki lepinguosaline teeb üldsusele kättesaadavaks menetlused, mida kohaldatakse peamise teenuseosutajaga vastastiku sidumise suhtes.

PUBLIC

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et peamised teenuseosutajad teevad vastavalt vajadusele üldsusele kättesaadavaks kas oma vastastikuse sidumise lepingud või vastastikuse sidumise standardpakkumised.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.10

Juurdepääs peamiste teenuseosutajate olulistele vahenditele

Kumbki lepinguosaline annab oma telekommunikatsiooni reguleerivale asutusele õiguse nõuda, et tema territooriumil asuv peamine teenuseosutaja teeb oma olulised vahendid üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu või -teenuste osutamiseks kättesaadavaks telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkujatele mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel, välja arvatud juhul, kui telekommunikatsiooni reguleeriva asutuse kogutud faktide ja turu hindamise põhjal ei ole see tõhusa konkurentsi saavutamiseks vajalik. Peamise teenuseosutaja oluliste vahendite hulka võivad kuuluda võrguelemendid, püsiliiniteenused ja nendega seotud vahendid.

ARTIKKEL 23.11

Piiratud ressursid

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et piiratud ressursside, sealhulgas raadiospektri, numbrite ja trassirajamisõiguste jaotamine ja kasutusõiguste andmine on avatud, objektiivne, õigeaegne, läbipaistev, mittediskrimineeriv ja proportsionaalne ning vastab üldise huvi eesmärkidele. Kasutusõigustega seotud menetlused, tingimused ja kohustused põhinevad objektiivsetel, läbipaistvatel, mittediskrimineerivatel ja proportsionaalsetel kriteeriumidel.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et teave eraldatud sagedusalade jooksva kasutamise kohta tehakse avalikult kättesaadavaks, kuid valitsuse erieesmärkideks eraldatud raadiospektri täpsustamist ei nõuta.

3. Lepinguosalise spektri jaotamise ja eraldamise ning sageduste haldamise meetmed ei ole iseenesest vastuolus artiklitega 17.8 ja 18.7. Sellest tulenevalt jääb kummalegi lepinguosalisele õigus kehtestada ja kohaldada spektri ja sageduste haldamise meetmeid, mis võivad piirata telekommunikatsiooniteenuste osutajate arvu, tingimusel et seda tehakse kooskõlas käesoleva lepingu käesoleva osaga. Siia hulka kuulub võimalus võtta sagedusala eraldamisel arvesse olemasolevaid ja tulevasi vajadusi ning spektri kättesaadavust.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.12

Numbri liikuvus

Kumbki lepinguosaline tagab, et tema territooriumil asuvad üldkasutatavate telekommunikatsiooniteenuste osutajad tagavad õigeaegselt mõistlikel tingimustel numbri liikuvuse.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.13

Universaalteenus

1. Kummalgi lepinguosalisel on õigus kindlaks määrata, mis liiki universaalteenuse osutamise kohustusi ta soovib säilitada, ning otsustada nende kohustuste ulatuse ja rakendamise üle.

2. Universaalteenuse osutamise kohustusi ei käsitata iseenesest konkurentsivastastena, kui neid hallatakse proportsionaalsel, läbipaistval, objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil. Selliste kohustuste haldamine peab olema konkurentsi suhtes neutraalne ega tohi olla koormavam, kui on lepinguosalise kindlaks määratud universaalteenuse jaoks vaja.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et universaalteenuse osutajate määramise menetlused on avatud kõigile üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkujatele, ning määrab universaalteenuse osutajad kindlaks tõhusa, läbipaistva ja mittediskrimineeriva mehhanismi abil.

4. Kui lepinguosaline otsustab rahastada universaalteenuse osutamist teenuseosutaja poolt, tagab ta, et selline rahastus ei ületa universaalteenuse osutamise kohustusest tulenevat netokulu.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.14

Teabe konfidentsiaalsus

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkujad, kes saavad artiklite 23.5, 23.6, 23.9 või 23.10 kohaste kokkulepete üle peetavate läbirääkimiste käigus mõnelt teiselt telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste pakkujalt konfidentsiaalset teavet, kasutavad seda teavet üksnes selleks otstarbeks, mille jaoks see on antud, ning peavad alati kinni selle teabe konfidentsiaalsuse tagamise nõudest.

2. Kumbki lepinguosaline tagab telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste kaudu toimuva telekommunikatsiooni ja sellega seotud andmeliikluse andmete konfidentsiaalsuse, eeldusel et meetmeid, mida ta selleks võtab, ei kohaldata viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või õigustamatut diskrimineerimist või teenuskaubanduse varjatud piiranguid.

ARTIKKEL 23.15

Välisaktsiaosalus

Ärilise kohaloleku kaudu telekommunikatsioonivõrkude või -teenuste, v.a avalik-õigusliku raadioringhäälingu pakkumise suhtes ei kehtesta lepinguosaline ühisettevõtte nõudeid ega piira väliskapitali osalust välisaktsiaosaluse suurima lubatud protsendimääraga või üksiku välisinvesteeringu või kõigi välisinvesteeringute maksimaalse lubatud kogusummaga.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.16

Avatud ja mittediskrimineeriv internetiühendus

1. Kumbki lepinguosaline võtab vastu ja jätab kehtima meetmed tagamaks, et internetiühenduse teenuste osutajad võimaldavad nende teenuste kasutajatel pääseda ligi oma valitud teabele, sisule ja teenustele ning neid levitada.

2. Lõige 1 ei piira lepinguosalise õigusnormide kohaldamist, mis on seotud kõnealuses lõikes osutatud teabe, sisu või teenuste seaduslikkusega.

3. Olenemata lõikest 1 võivad internetiühenduse teenuste osutajad rakendada mittediskrimineerivaid[1], mõistlikke, läbipaistvaid ja proportsionaalseid võrguhaldusmeetmeid, mis on kooskõlas lepinguosalise õigusnormidega.

[1] Võttes arvesse lepinguosalise õigusnormides sätestatud erandeid.

4. Kumbki lepinguosaline võtab vastu ja jätab kehtima meetmed tagamaks, et internetiühenduse teenuste osutajad võimaldavad nende teenuste kasutajatel kasutada enda valitud seadmeid, tingimusel et sellised seadmed ei kahjusta muude seadmete, võrgu ega võrgu kaudu pakutavate teenuste turvalisust.

PUBLIC

ARTIKKEL 23.17

Rahvusvaheline mobiilside rändlus

1. Lepinguosalised püüavad teha koostööd rahvusvaheliste mobiilsideteenuste läbipaistvate ja mõistlike rändlustasude edendamiseks viisil, mis võib aidata edendada lepinguosalistevahelise kaubanduse kasvu ja suurendada tarbijate heaolu.

2. Kumbki lepinguosaline võib rahvusvaheliste rändlustasude ja rändlusteenuste tehnoloogiliste alternatiivide läbipaistvuse ja konkurentsivõime suurendamiseks võtta näiteks järgmisi meetmeid:

a) tagada, et teave jaehindade kohta on üldsusele kergesti kättesaadav; ning

b) vähendada takistusi rändlusteenuste tehnoloogiliste alternatiivide kasutamisel, mille puhul ühe lepinguosalise kasutajad, kes külastavad teise lepinguosalise territooriumi, saaksid seal juurdepääsu telekommunikatsiooniteenustele oma valitud seadet kasutades.

24. PEATÜKK

RAHVUSVAHELISED MERETRANSPORDITEENUSED

PUBLIC

ARTIKKEL 24.1

Kohaldamisala, mõisted ja põhimõtted

1. Käesolevas peatükis sätestatakse rahvusvaheliste meretransporditeenuste liberaliseerimise põhimõtted vastavalt 17., 18. ja 19. peatükile.

2. Käesolevas peatükis, 17., 18. ja 19. peatükis ning 17-A, 17-B ja 17-C lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „konteinerjaama- ja depooteenused“ – toimingud, mis seisnevad konteinerite hoiustamises sadamaaladel või sisemaal, et neid täis või tühjaks laadida, neid remontida ja neid saadetise jaoks ette valmistada;

b) „tollivormistusteenused“ või „tollimaakleri teenused“ – toimingud, mis seisnevad kaubasaadetiste impordi, ekspordi või transiidiga seotud tolliformaalsuste sooritamises teise isiku nimel, olenemata sellest, kas see on teenuseosutaja põhitegevus või täiendab tema põhitegevust;

c) „uksest ukseni või mitmeliigiline transport“ – veose transport, mille korral kasutatakse rohkem kui üht transpordiliiki, sh rahvusvahelist merevedu, ning mis toimub üheainsa veodokumendi alusel;

d) „fiiderteenus“ – lepinguosalise territooriumist väljapoole jäävasse sihtkohta suunduva rahvusvahelise veose, eelkõige konteinerlasti meritsi ette- ja edasivedu lepinguosalise territooriumil asuvate sadamate vahel;

e) „ekspedeerimisteenus“ – tegevus, mis seisneb lastisaatjate nimel veotegevuse korraldamises ja järelevalves veo- ja abiteenuste tellimise, dokumentide koostamise ja äriteabe andmise kaudu;

f) „rahvusvaheline veos“ – veos, mida transporditakse ühe lepinguosalise territooriumil asuva sadama ja teise lepinguosalise või kolmanda riigi sadama vahel, või ühe liikmesriigi ja teise liikmesriigi sadamate vahel;

g) „rahvusvahelised mereveoteenused“ – reisijate või lasti transport merelaevadega ühe lepinguosalise sadama ja teise lepinguosalise või kolmanda riigi sadama vahel, sealhulgas otselepingute alusel muude transporditeenuste osutajatega, et tagada uksest ukseni või mitmeliigiline transport üheainsa veodokumendi alusel, kuid mitte selliste muude transporditeenuste osutamine;

PUBLIC

h) „laevade agenteerimisteenused“ – toimingud, mis seisnevad asjaomases geograafilises piirkonnas ühe või enama laevaliini või laevandusettevõtja ärihuvide esindamises agendina järgmistel eesmärkidel:

   i) meretranspordi ja sellega seotud teenuste turustamine ja müük pakkumise tegemisest arve esitamiseni, meretranspordi veokirjade väljastamine ettevõtjate nimel, vajalike abiteenuste ost ja edasimüük, dokumentide koostamine ja äriteabe andmine; või

   ii) ettevõtjate nimel tegutsemine, korraldades vajaduse korral laevade sadamaskäike ja lasti vastuvõtmist;

i) „meretranspordi abiteenused“ – mereveoste käitlemisteenused, tollivormistusteenused, konteinerjaama- ja depooteenused, laevade agenteerimisteenused ja mereveoste ekspedeerimisteenused; ning

j) „mereveoste käitlemisteenus“ – stividorettevõtjate, sealhulgas terminalioperaatorite tegevus, välja arvatud otsene kaitöötajate tegevus, juhul kui nende töö on korraldatud stividor- ja terminaliettevõtjatest sõltumatult; mõiste alla kuulub järgmise tegevuse korraldamine ja järelevalve:

   i) laevade lastimine ja lossimine;

PUBLIC

ii) veoste kinnitamine ja kinnitustest lahtivõtmine ning

iii) veoste vastuvõtmine või väljastamine ning enne lastimist või pärast lossimist hoiustamine.

3. Võttes arvesse rahvusvaheliste meretransporditeenuste liberaliseerimise praegust taset lepinguosaliste vahel, kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:

a) lepinguosalised rakendavad tõhusalt põhimõtet, mis tagab kaubanduslikel ja mittediskrimineerivatel alustel piiramatu juurdepääsu rahvusvahelisele mereveoturule ja -kaubandusele; ning

b) kumbki lepinguosaline võimaldab laevadele, mis sõidavad teise lepinguosalise lipu all või mida käitavad teise lepinguosalise teenuseosutajad, vähemalt sama soodsaid tingimusi kui oma laevadele, sealhulgas seoses juurdepääsuga sadamatele, sadamate taristu ja teenuste ning meretranspordi abiteenuste kasutamisega ning sellega seotud tasude ja lõivude, tolliteenuste, kaikohtade ning peale- ja mahalaadimisvahenditega.

4. Lõikes 3 nimetatud põhimõtete rakendamisel lepinguosalised:

a) ei kehtesta meretransporditeenuste, sealhulgas puist- ja vedellastivedude ja liinivedude lepingutes, mis nad tulevikus kolmandate riikidega sõlmivad, lastijaotusklausleid ja kaotavad mõistliku tähtaja jooksul lastijaotusklauslid, kui need sisalduvad varasemates lepingutes, ning

PUBLIC

b) kaotavad alates käesoleva lepingu jõustumiskuupäevast ühepoolsed meetmed ning haldus-, tehnilised ja muud takistused, mis võivad varjatult piirata rahvusvaheliste meretransporditeenuste vaba pakkumist või põhjustada selles valdkonnas ebavõrdset kohtlemist, ning hoiduvad edaspidi neid kehtestamast.

5. Kumbki lepinguosaline lubab teise lepinguosalise rahvusvaheliste meretransporditeenuste osutajatel asutada oma territooriumil ettevõtte ja käitada seda, lähtudes 17-A, 17-B ja 17-C lisas esitatud erikohustuste loendis sätestatud tingimustest.

6. Kumbki lepinguosaline teeb teise lepinguosalise rahvusvaheliste meretransporditeenuste osutajatele mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel kättesaadavaks järgmised sadamateenused: lootsiteenused, puksiirabi, toiduainete, kütuse ja veega varustamine, prügi ja ballastvee kõrvaldamine, sadamakapteni teenused, navigeerimisabi, laeva tööks vajalikud maismaa-tugiteenused, sealhulgas side-, vee- ja elektrivarustus, avariiremondirajatised ning reidi-, kai- ja sildumisteenused.

7. Kumbki lepinguosaline lubab teise lepinguosalise rahvusvaheliste meretransporditeenuste osutajatel paigutada ümber nende omanduses olevaid või renditud tühje konteinereid, mida ei veeta tasu eest lastina, Tšiili sadamate vahel või liidu liikmesriigi sadamate vahel.

PUBLIC

25. PEATÜKK

FINANTSTEENUSED

PUBLIC

ARTIKKEL 25.1

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse meetme suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või mida ta säilitab seoses järgmisega:

a) teise lepinguosalise finantsasutused;

b) teise lepinguosalise investorid ja nende investorite investeeringud finantsasutustesse lepinguosalise territooriumil; või

c) piiriülene finantsteenuste kaubandus.

2. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et 17. peatükki kohaldatakse meetme suhtes, mis:

a) on seotud lepinguosalise investoriga ja selle investori investeerinuga finantsteenuste osutajasse, mis ei ole finantsasutus; ning

b) muu kui finantsteenuste osutamisega seotud meede, mis on seotud lepinguosalise investoriga või selle investori investeeringuga finantsasutusse teise lepinguosalise territooriumil.

3. 17. ja 18. peatüki sätteid kohaldatakse käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluvate meetmete suhtes ainult sellisel määral, mil need sätted on inkorporeeritud käesolevasse peatükki ja muudetud selle osaks.

4. Artiklid 17.5, 17.16–17.23 ja 18.9 inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks.

5. 17. peatüki D jagu inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks üksnes väidete osas, et lepinguosaline on rikkunud artiklit 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20, 17.21, artikli 25.3 lõiget 2 või artikli 25.5 lõiget 2.

6. Käesolevat peatükki ei kohaldata meetme suhtes, mille lepinguosaline on vastu võtnud või mida ta säilitab seoses järgmisega:

a) keskpanga, rahandusasutuse või mõne muu avalik-õigusliku üksuse tegevus raha- või valuutakursipoliitika osana;

b) tegevus või teenused, mis moodustavad riikliku pensioni- või sotsiaalkindlustussüsteemi osa; või

c) tegevus või teenused lepinguosalise nimel lepinguosalise tagatisega või kasutades lepinguosalise rahalisi ressursse, sealhulgas tema avaliku sektori asutuste omi.

PUBLIC

7. Olenemata lõikest 6, kohaldatakse käesolevat peatükki ulatuses, milles lepinguosaline lubab oma finantsasutustel lõike 6 punktis b või c osutatud tegevust teha või teenuseid osutada, konkureerides avalik-õigusliku üksuse või finantsasutusega.

8. Artikleid 25.3 ja 25.5–25.9 ei kohaldata riigihangete suhtes.

9. Artikleid 25.3 ja 25.5–25.8 ei kohaldata lepinguosalise antud subsiidiumide, sealhulgas valitsuse toetatavate laenude, tagatiste ja kindlustuse suhtes.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.2

Mõisted

Käesolevas peatükis ja 25. lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutaja“ – lepinguosalise isik, kes tegeleb finantsteenuste osutamisega selle lepinguosalise territooriumil ja soovib osutada või osutab finantsteenust selle teenuse piiriülese osutamise teel;

b) „piiriülene finantsteenuste osutamine“ või „piiriülene finantsteenuste kaubandus“ – finantsteenuste osutamine:

i) ühe lepinguosalise territooriumilt teise lepinguosalise territooriumile või

ii) lepinguosalise territooriumil selle lepinguosalise isiku poolt teise lepinguosalise teenusetarbijale;

c) „finantsasutus“ – ühe või mitme finantsteenuse osutaja, kes on seoses nende teenuste osutamisega reguleeritud kui finantsasutus või kelle kui finantsasutuse üle tehakse järelevalvet selle lepinguosalise õiguse kohaselt, kelle territooriumil on tema asukoht, sealhulgas ühe lepinguosalise territooriumil asuv sellise finantsteenuste osutaja filiaal, mille peakontor asub teise lepinguosalise territooriumil;

d) „finantsteenus“ – rahalise iseloomuga teenus, sealhulgas kindlustus ja kindlustusega seotud teenused, pangandus- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus). Finantsteenuste hulka kuulub järgmist liiki tegevus:

i) kindlustus ja kindlustusega seotud teenused:

A) otsekindlustus (sealhulgas kaaskindlustus):

1) elukindlustus; ning

2) kahjukindlustus;

PUBLIC

B) edasikindlustus ja retrotsessioon;

C) kindlustuse vahendamine, näiteks tegevus maakleri ja kindlustusagendina; ja

D) kindlustuse lisateenused, nagu nõustamine, kindlustusmatemaatika, riskihindamine ja kahjukäsitlus; ning

ii) panga- ja muud finantsteenused (välja arvatud kindlustus):

A) hoiuste ja muude tagasimakstavate rahaliste vahendite vastuvõtmine üldsuselt;

B) iga liiki laenamine, sealhulgas tarbijakrediit, hüpoteeklaen, faktooring ja äritehingute finantseerimine;

C) kapitalirent;

D) kõik makse- ja rahaedastusteenused, sealhulgas krediit-, makse- ja deebetkaardid, reisitšekid ja pangavekslid;

E) tagatis- ja garantiitehingud;

PUBLIC

F) kauplemine oma või klientide arvel kas börsil, börsivälisel turul või mõnel muul viisil järgmisega:

1) rahaturu instrumendid (sealhulgas tšekid, vekslid, hoiusesertifikaadid);

2) välisvaluuta;

3) tuletistooted, sealhulgas futuurid ja optsioonid;

4) valuutakursi ja intressimäära instrumendid, sealhulgas sellised finantsinstrumendid nagu vahetustehingud ja intressiforvardid;

5) vabalt võõrandavad väärtpaberid; või

6) muud vabalt kaubeldavad maksevahendid ja finantsvarad, sealhulgas väärismetallikangid;

G) osalemine igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni tagamine ja väärtpaberite paigutamine agendina kas riiklikus või erasektoris, ja selle tegevusega seotud teenuste osutamine;

H) rahamaakleri tegevus;

PUBLIC

I) vara haldamine, nagu sularahahaldus ja portfelli valitsemine, kõik ühisinvesteeringute valitsemise vormid, pensionifondi haldamine ning deponeerimis-, hoiustamis- ja usaldusteenused;

J) finantsvarade, sealhulgas väärtpaberite, tuletistoodete ja teiste vabalt kaubeldavate maksevahenditega seotud arveldus- ja kliirimisteenused;

K) finantsteabe vahendamine ja edastamine ning finantsandmete töötlemine ja asjakohase tarkvara pakkumine ning

L) nõustamis-, vahendamis- ja muud finantsabiteenused seoses alapunktides A–K loetletud tegevusega, sealhulgas krediidiinfo ja -analüüs, investeeringute ja väärtpaberiportfelliga seotud uuringud ja nõustamine ning nõustamine äriühingute omandamise ja restruktureerimise ning strateegia küsimustes;

e) „lepinguosalise teenuseosutaja“ – lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik, kes soovib osutada või osutab finantsteenust, välja arvatud avalik-õiguslik üksus;

f) „investeering“ – artikli 17.2 alapunktiga k määratletud investeering, välja arvatud käesoleva peatüki ja 25. lisa kohaldamisel „laenude“ ja „võlainstrumentide“ osas järgmiselt:

i) finantsasutusele antud laen või finantsasutuse väljastatud võlainstrument on investeering üksnes juhul, kui lepinguosaline, kelle territooriumil finantsasutus asub, kohtleb seda regulatiivse kapitalina; ning

PUBLIC

ii) finantsasutuse väljastatud laen või finantsasutuse omanduses olev võlainstrument, mis ei ole alapunktis i osutatud finantsasutusele antud laen või finantsasutuse väljastatud võlainstrument, ei ole investeering;

suurema selguse huvides olgu märgitud, et piiriülese finantsteenuste osutaja väljastatud laen või tema omanduses olev võlainstrument, mis ei ole finantsasutusele antud laen või finantsasutuse väljastatud võlainstrument, on 17. peatüki kohaldamisel investeering, kui see laen või võlainstrument vastab artikli 17.2 punktis k esitatud „investeeringu“ määratluses olevatele kriteeriumidele;

g) „lepinguosalise investor“ – ühe lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik, kes püüab teha, teeb või on teinud investeeringu teise lepinguosalise territooriumil asuvasse finantsasutusse;

h) „lepinguosalise juriidiline isik“ –

i) ELi poole puhul: Euroopa Liidu või vähemalt ühe selle liikmesriigi õiguse alusel asutatud või organiseeritud juriidiline isik, kes tegeleb Euroopa Liidu territooriumil sisulise äritegevusega[1]; ning

ii) Tšiili puhul: Tšiili õiguse alusel asutatud või organiseeritud juriidiline isik, kes tegeleb Tšiili territooriumil sisulise äritegevusega;

[1] Vastavalt WTO-le saadetud teatisele Euroopa Ühenduse asutamislepingu kohta (WT/REG39/1) peab ELi pool „tegelikku ja püsivat seost“ liikmesriigi majandusega, nagu see on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 54, samaväärseks mõistega „sisuline äritegevus“.

i) „uus finantsteenus“ – finantsilist laadi teenus, sealhulgas olemasolevate ja uute toodetega või toote kättetoimetamisviisiga seotud teenused, mida ükski finantsteenuste osutaja lepinguosalise territooriumil ei osuta, kuid mida osutatakse teise lepinguosalise territooriumil;

j) „avalik-õiguslik üksus“ –

i) lepinguosalise valitsus, keskpank või rahandusasutus või lepinguosalise omanduses olev või tema kontrollitav üksus, mille peamine ülesanne on täita valitsuse või valitsustegevusega seotud ülesandeid, välja arvatud peamiselt kaubanduslikel tingimustel finantsteenuseid osutav institutsioon; või

ii) erasektori üksus, mis täidab ülesandeid, mis on tavaliselt keskpangal või rahandusasutusel; ning

k) „iseregulatsiooniorgan“ – valitsusväline organ, sealhulgas väärtpaberi- või futuuribörs või -turg, kliiringuasutus või muu organisatsioon või ühendus, millel on õigusakti alusel või keskvalitsuse, piirkondliku või omavalitsuse või ametiasutuse poolt delegeerituna reguleerimis- või järelevalvevolitused finantsteenuste osutajate või finantsasutuste üle, kui see on asjakohane.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.3

Võrdne kohtlemine

1. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise finantsasutustesse investeerivaid investoreid ja ettevõtteid, mis kujutavad endast investeeringuid finantsasutustesse, seoses nende asutamisega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[1] enda finantsasutustesse investeerivaid investoreid ja nende ettevõtteid, mis on finantsasutused.

2. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise finantsasutustesse investeerivaid investoreid ja nende investeeringuid finantsasutustesse seoses nende tegevusega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[2] enda finantsasutustesse investeerivaid investoreid ja nende investeeringuid finantsasutustesse.

3. Kohtlemine, mida lepinguosaline peab lõigete 1 ja 2 kohaselt võimaldama, tähendab:

a) Tšiili piirkondliku või kohaliku omavalitsuse puhul vähemalt sama soodsat kohtlemist kui kõige soodsam kohtlemine, mida see valitsemistasand võimaldab sarnastes olukordades oma territooriumil Tšiili finantsasutustesse investeerivatele investoritele ja nende investeeringutele finantsasutustesse;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

b) liikmesriigi valitsuse puhul vähemalt sama soodsat kohtlemist kui kõige soodsam kohtlemine, mida see valitsus võimaldab sarnastes olukordades oma territooriumil selle liikmesriigi finantsasutustesse investeerivatele investoritele ja nende investeeringutele finantsasutustesse[1].

PUBLIC

ARTIKKEL 25.4

Riigihanked

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et teise lepinguosalise finantsasutusi, mis on asutatud tema territooriumil, koheldakse vähemalt sama soodsalt kui tema enda finantsasutusi sarnastes olukordades seoses meetmetega, mis käsitlevad kaupade või teenuste ostmist hankeüksuse poolt valitsuse ülesannete täitmiseks.

2. Käesolevas artiklis sätestatud võrdse kohtlemise kohustuse täitmise suhtes kohaldatakse artiklis 28.3 sätestatud julgeoleku- ja ülderandeid.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et liikmesriigi valitsuse võimaldatav kohtlemine hõlmab vajaduse korral piirkondliku ja kohaliku omavalitsuse tasandit.

ARTIKKEL 25.5

Enamsoodustusrežiim

1. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise finantsasutustesse investeerivaid investoreid ja nende ettevõtteid, mis kujutavad endast investeeringuid finantsasutusse, seoses nende asutamisega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[1] finantsasutustesse investeerivaid kolmanda riigi investoreid ja nende ettevõtteid, mis on finantsasutused.

2. Kumbki lepinguosaline kohtleb teise lepinguosalise finantsasutustesse investeerivaid investoreid ja nende investeeringuid finantsasutustesse seoses nende tegevusega vähemalt sama soodsalt, nagu ta kohtleb sarnastes olukordades[2] finantsasutustesse investeerivaid kolmanda riigi investoreid ja nende investeeringuid finantsasutustesse.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei tõlgendata nii, nagu kohustaksid need lepinguosalist laiendama teise lepinguosalise finantsasutustesse investeerivatele investoritele või nende investeeringutele finantsasutustesse mis tahes kohtlemist tulenevalt meetmetest, millega nähakse ette standardite tunnustamine, sealhulgas füüsilisele isikule või ettevõttele majandustegevuseks tegevusloa, litsentsi või sertifikaadi andmise standardite või kriteeriumide või usaldatavusnõuete tunnustamine.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et see, kas kohtlemist võimaldatakse „sarnastes olukordades“, nõuab juhtumi- ja faktipõhist analüüsi ning sõltub olukordadest tervikuna.

4. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lõigetes 1 ja 2 osutatud kohtlemise hulka ei kuulu investeerimisvaidluste lahendamise menetlused ega mehhanismid, mis on sätestatud muudes rahvusvahelistes investeerimislepingutes või kaubanduslepingutes. Muude rahvusvaheliste lepingute või kaubanduslepingute sisulised sätted iseenesest ei kujuta endast lõigetes 1 ja 2 osutatud kohtlemist ega saa seega põhjustada käesoleva artikli rikkumist, kui lepinguosaline ei ole meetmeid võtnud ega kehtima jätnud. Meetmed, mida lepinguosalise nende sisuliste sätete alusel võtab, võivad endast kujutada käesoleva artikli kohast kohtlemist ja seega põhjustada käesoleva artikli rikkumise.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.6

Turulepääs

1. Liidete 25-1 ja 25-2 B jaos loetletud sektorites või allsektorites, kus on võetud turulepääsu kohustusi, ei võta lepinguosaline vastu ega jäta kehtima kogu oma territooriumil ega üheski selle territooriumi osas meedet seoses teise lepinguosalise investori turulepääsuga finantsasutuste asutamise või tegevuse kaudu ning:

a) piirab finantsasutuste arvu kas arvuliste kvootide, monopolide, teenuse ainuosutajate või majandusvajaduste testi nõude kaudu;

b) piirab finantsteenuste tehingute või vara üldväärtust arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude kaudu;

c) piirab finantsteenustealaste tehingute koguarvu või finantsteenuste üldmahtu, väljendatuna kinnitatud arvuliste ühikutena kvootides või majandusvajaduste testi nõudena;

d) piirab selliste füüsiliste isikute koguarvu, keda võib rakendada teatavas finantsteenuste sektoris või keda finantsasutus võib rakendada ja kes on vajalikud ning otseselt seotud konkreetse finantsteenuse osutamisega, arvuliste kvootide või majandusvajaduste testi nõude kaudu; või

e) millega piiratakse või nõutakse juriidilise isiku või ühisettevõtte konkreetseid vorme, mille kaudu finantsasutus võib teenust osutada.

2. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev artikkel ei takista lepinguosalist nõudmast, et finantsasutus osutaks teatud finantsteenuseid eraldi juriidilise isiku kaudu, kui lepinguosalise õiguse kohaselt ei tohi finantsasutuse pakutavaid finantsteenuseid osutada ühe ja sama üksuse kaudu.

ARTIKKEL 25.7

Piiriülene finantsteenuste osutamine

1. Artiklid 18.4, 18.5, 18.6 ja 18.7 inkorporeeritakse käesolevasse peatükki ja muudetakse selle osaks ning neid kohaldatakse piiriüleste finantsteenuste osutajate suhtes, kes osutavad liidete 25-1 ja 25-2 A jaos kindlaks määratud finantsteenuseid.

2. Lepinguosaline lubab oma territooriumil asuvatel isikutel ja oma füüsilistel isikutel olenemata asukohast osta finantsteenuseid teise lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutajatelt, kelle asukoht on tema territooriumil. See kohustus ei nõua, et lepinguosaline lubaks niisugustel teenuseosutajatel tegeleda oma territooriumil äritegevusega või müügipakkumisi teha. Selle kohustuse tähenduses võib lepinguosaline määratleda mõisted „äritegevusega tegelema“ ja „müügipakkumisi tegema“, tingimusel et need mõisted ei ole vastuolus käesoleva artikli lõikega 1.

3. Ilma et see piiraks piiriülese finantsteenuste kaubanduse usaldatavusnõuete kohaldamist, võib lepinguosaline kehtestada teise lepinguosalise piiriüleste finantsteenuste osutajate ja finantsinstrumentide suhtes registreerimis- või loanõude.

ARTIKKEL 25.8

Kõrgem juhtkond ja juhatus

Lepinguosaline ei nõua, et teise lepinguosalise finantsasutus, mis on asutatud tema territooriumil, nimetaks juhatuse või kõrgema juhtkonna liikmetena, nt tegevjuhtide või juhtidena ametisse teatava kodakondsusega füüsilisi isikuid.

ARTIKKEL 25.9

Toimimisnõuded

1. Lepinguosaline ei tohi seoses lepinguosalise või kolmanda riigi finantsasutuse asutamisega või tegevusega selle lepinguosalise territooriumil kehtestada või pöörata täitmisele järgmisi nõudeid või kohustusi:

a) eksportida kaupa või teenust teataval tasemel või teatava protsendimäära ulatuses;

b) saavutada omamaise sisu teatav tase või protsendimäär;

c) osta ja kasutada oma territooriumil toodetud kaupu või osutatud teenuseid või anda eelis sellistele kaupadele või teenustele või osta kaupu või teenuseid oma territooriumil asuvatelt füüsilistelt isikutelt või ettevõtetelt;

d) siduda impordi maht või väärtus mis tahes viisil ekspordi mahu või väärtusega või sellise finantsasutusega seotud välisvaluuta sissevoolu summaga;

e) piirata sellise finantsasutuse toodetavate kaupade või osutatavate teenuste müüki oma territooriumil, sidudes sellise müügi mis tahes viisil oma ekspordi mahu või väärtusega või välisvaluuta sissevooluga;

f) anda tehnoloogia, tootmisprotsess või muud konfidentsiaalsed teadmised üle oma territooriumil asuvale füüsilisele isikule või ettevõttele;

PUBLIC

g) tarnida kaupa, mida ta toodab, või teenuseid, mida ta osutab konkreetse piirkondliku turu või maailmaturu jaoks, ainult selle lepinguosalise territooriumilt;

h) paigutada peakontor, mis on sellel finantsasutusel maailma teatava piirkonna jaoks, mis on laiem kui selle lepinguosalise territoorium, või maailmaturu jaoks, oma territooriumile;

i) palgata kindel arv või protsent oma kodanikke; või

j) piirata eksporti või ekspordiks müüki.

2. Lepinguosaline ei tohi seada oma territooriumil seoses lepinguosalise või kolmanda riigi finantsasutuse asutamise või tegevusega eelise saamise või jätkuva saamise tingimuseks ühegi järgmise nõude täitmist:

a) saavutada omamaise sisu teatav tase või protsendimäär;

b) osta ja kasutada oma territooriumil toodetud kaupu või osutatud teenuseid või anda eelis sellistele kaupadele või teenustele või osta kaupu või teenuseid oma territooriumil asuvatelt füüsilistelt isikutelt või ettevõtetelt;

c) siduda impordi maht või väärtus mis tahes viisil ekspordi mahu või väärtusega või sellise finantsasutusega seotud välisvaluuta sissevoolu summaga;

PUBLIC

d) piirata sellise finantsasutuse toodetavate kaupade või osutatavate teenuste müüki oma territooriumil, sidudes sellise müügi mis tahes viisil oma ekspordi mahu või väärtusega või välisvaluuta sissevooluga; või

e) piirata eksporti või ekspordiks müüki.

3. Lõiget 2 ei tõlgendata nii, nagu takistaks see lepinguosalist seadmast oma territooriumil lepinguosalise investori või kolmanda riigi finantsasutuse asutamise või tegevusega seotud eelise saamise või jätkuva saamise tingimuseks vastavust nõudele paigutada tootmine selle lepinguosalise territooriumile või osutada teenust, koolitada või palgata töötajaid, ehitada või laiendada teatavaid rajatisi või viia läbi teadus- ja arendustegevust selle lepinguosalise territooriumil.

4. Lõike 1 punkti f ei kohaldata, kui

a) lepinguosaline lubab intellektuaalomandi õiguse kasutamist vastavalt TRIPS-lepingu artiklitele 31 või 31*bis* või võtab vastu või jätab kehtima andmete või ärisaladuse alla kuuluva teabe avaldamist nõudvad meetmed, mis kuuluvad TRIPS-lepingu artikli 39 lõike 3 kohaldamisalasse ja on sellega kooskõlas; või

b) nõude või kohustuse kehtestab või pöörab täitmisele kohus, halduskohus või konkurentsiasutus, et kõrvaldada kohtu- või haldusmenetluse tulemusena kindlaks tehtud tava, mis kujutab endast lepinguosalise konkurentsiõiguse rikkumist.

PUBLIC

5. Lõike 1 punkte a, b ja c ning lõike 2 punkte a ja b ei kohaldata kaupade või teenuste kvalifitseerumisnõuete suhtes seoses ekspordi edendamise ja välisabi programmides osalemisega.

6. Lõike 2 punkte a ja b ei kohaldata importiva lepinguosalise kehtestatud nõuete suhtes, mis on seotud soodustariifide või sooduskvootide kohaldamiseks vajaliku kaupade sisuga.

7. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevat artiklit ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see lepinguosalist lubama osutada konkreetset teenust piiriüleselt, kui ta võtab vastu või jätab kehtima sellise teenuse osutamise suhtes piirangud või keelud, mis on kooskõlas 25. lisas loetletud sektorite, allsektorite või tegevusvaldkondade suhtes kehtestatud reservatsioonide, tingimuste või kvalifikatsioonidega.

8. Käesolev artikkel ei piira lepinguosalise kohustusi, mis on võetud WTO asutamislepingu alusel.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.10

Nõuetele mittevastavad meetmed

1. Artikleid 25.3, 25.5, 25.7, 25.8, ja 25.9 ei kohaldata järgmise suhtes:

a) kehtiv nõuetele mittevastav meede, mida säilitab:

i) ELi poole puhul:

A) Euroopa Liit, nagu on sätestatud liite 25-1 C jaos;

B) liikmesriigi keskvalitsus, nagu on sätestatud liite 25-1 C jaos;

C) liikmesriigi piirkondlik omavalitsus, nagu on sätestatud liite 25-1 C jaos; või

D) kohalik omavalitsus; ning

ii) Tšiili puhul:

A) keskvalitsus, nagu on sätestatud liite 25-2 C jaos;

PUBLIC

B) piirkondlik omavalitsus, nagu on sätestatud liite 25-2 C jaos; või

C) kohalik omavalitsus;

b) käesoleva lõike punktis a nimetatud mittevastava meetme pikendamine või kiire uuendamine; või

c) käesoleva lõike punktis a nimetatud mittevastava meetme muutmine sel määral, et muudatus ei vähenda meetme, nagu see oli olemas vahetult enne muutmist, vastavust artiklile 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 või 25.9.

2. Artikleid 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ja 25.9 ei kohaldata lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud sektorite, allsektorite või tegevusega, mille see lepinguosaline on kandnud vastavalt kas liite 25-1 või liite 25-2 D jakku.

3. Lepinguosaline ei nõua ühegi meetme alusel, mis võetakse vastu pärast käesoleva lepingu jõustumiskuupäeva ja on hõlmatud kas liite 25-1 või liite 25-2 D jaoga, et teise lepinguosalise investor peab tulenevalt tema kodakondsusest müüma või muul viisil võõrandama meetme jõustumise ajal eksisteeriva finantsasutuse.

4. Artiklit 25.6 ei kohaldata lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud sektorite, allsektorite või tegevusega, mille see lepinguosaline on kandnud vastavalt kas liite 25-1 või liite 25-2 B jakku.

PUBLIC

5. Kui lepinguosaline on sätestanud 17-A või 17-B lisas reservatsiooni artikli 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 või 18.5 suhtes, kujutab reservatsioon endast vajaduse korral ühtlasi reservatsiooni artikli 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 või 25.9 suhtes, niivõrd kui reservatsioonis sätestatud meede, sektor, allsektor või tegevus on hõlmatud käesoleva peatükiga.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.11

Usaldatavusnõuetega seotud erand

1. Ükski käesoleva lepingu säte ei keela lepinguosalisel võtta vastu või jätta kehtima meetmeid usaldatavusnõuetega seotud põhjustel, nagu:

a) investorite, hoiustajate, kindlustusvõtjate või selliste isikute kaitse, kelle suhtes finantsteenuse osutajal on usaldussuhtest tulenev kohustus; või

b) lepinguosalise finantssüsteemi terviklikkuse ja stabiilsuse tagamine.

2. Kui niisugused meetmed on vastuolus käesoleva lepingu käesoleva osa muude sätetega, ei kasutata neid lepinguosalise käesoleva lepingu käesolevast osast tulenevate ülesannete või kohustuste vältimise vahendina.

ARTIKKEL 25.12

Teabe käsitlemine

Ühtegi käesoleva lepingu käesoleva osa sätet ei tõlgendata nii, nagu oleks lepinguosaline kohustatud avalikustama üksikklientide äritegevuse või kontodega seotud teavet või avaliku sektori asutuste valduses olevat salajast või ärisaladuse alla kuuluvat teavet.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.13

Riigisisesed õigusnormid ja läbipaistvus

1. Lepinguosalise meetmete suhtes, mis kuuluvad käesoleva peatüki kohaldamisalasse, ei kohaldata 20. peatükki, välja arvatud artikli 20.1 lõike 5 punktid c–f, ega 36. peatükki.

2. Kumbki lepinguosaline teeb praktilises ulatuses ja oma õigusega kooskõlas oleval viisil järgmist:

a) avaldab eelnevalt:

i) üldkohaldatavad õigusnormid, mida ta kavatseb vastu võtta käesoleva peatüki kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes; või

ii) dokumendid, milles on piisavalt üksikasju selliste võimalike uute õigusnormide kohta, et võimaldada huvitatud isikutel ja teisel lepinguosalisel hinnata, kas ja kuidas need võivad oluliselt mõjutada nende huve;

b) annab huvitatud isikutele ja teisele lepinguosalisele piisava võimaluse esitada märkusi punktis a osutatud kavandatavate õigusnormide või dokumentide kohta;

c) võtab punkti b kohaselt esitatud märkusi arvesse; ning

d) jätab mõistliku ajavahemiku punkti a alapunkti i kohase õigusnormide avaldamise ja kuupäeva vahele, millest alates peavad finantsteenuste osutajad neid järgima.

3. Käesolevat artiklit kohaldatakse lepinguosalise meetmete suhtes, mis on seotud litsentsimisnõuete ja -menetlustega ning kvalifikatsiooninõuete ja -menetlustega, ning ainult sektorites, mille suhtes lepinguosaline on võtnud käesoleva peatüki alusel erikohustusi, ning ulatuses, milles neid erikohustusi kohaldatakse.

4. Kui lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima finantsteenuse osutamise tegevusloa andmisega seotud meetmed, tagab ta järgmise:

a) need meetmed põhinevad objektiivsetel ja läbipaistvatel kriteeriumidel[1];

b) loaandmismenetlused on erapooletud ja piisavad, et taotlejad saaksid tõendada, et nad vastavad nõuetele, kui neid on; ning

[1] Selliste kriteeriumide hulka võivad muu hulgas kuuluda pädevus ja suutlikkus osutada teenust, sealhulgas teha seda viisil, mis on kooskõlas lepinguosalise regulatiivsete nõuetega. Pädevad asutused võivad otsustada, kui suurt kaalu igale kriteeriumile omistada.

c) loaandmismenetlused iseenesest ei takista põhjendamatult nõuete täitmist.

5. Kui lepinguosaline nõuab finantsteenuse osutamiseks luba[1], avaldab ta viivitamata või teeb muul viisil üldsusele kättesaadavaks teabe, mida taotleja vajab sellise loa saamise, säilitamise, muutmise ja pikendamise nõuete ja korra järgimiseks. Selline teave sisaldab võimaluse korral muu hulgas järgmist:

a) sellise loa saamise, säilitamise, muutmise ja pikendamise nõuded ja kord;

b) asjaomaste pädevate asutuste kontaktandmed;

c) taotluste kohta tehtud otsuste edasikaebamise või läbivaatamise kord;

d) litsentside ja kvalifikatsioonide tingimuste täitmise järelevalve või tagamise kord; ning

e) üldsuse kaasamise võimalused, näiteks ärakuulamise või märkuste kaudu.

PUBLIC

[1] Käesolevas peatükis tähendab „luba“ finantsteenuse osutamise luba, mis on saadud menetluse tulemusel, mida taotleja peab järgima, et tõendada vastavust litsentsimis- või kvalifikatsiooninõuetele.

6. Kui lepinguosaline nõuab finantsteenuse osutamiseks luba, peavad selle lepinguosalise pädevad asutused

a) lubama taotlejal võimaluse piires taotluse esitada igal ajal kogu aasta jooksul[1];

b) andma taotluse esitamiseks mõistliku aja, kui taotluste esitamiseks on konkreetsed tähtajad;

c) alustama taotluse menetlemist asjatult viivitamata;

d) püüdma võtta vastu elektroonilisi taotlusi samadel autentsustingimustel kui paberkandjal taotlusi; ning

e) aktsepteerima originaaldokumentide asemel dokumentide koopiaid, mis on kinnitatud lepinguosalise õiguse kohaselt, välja arvatud juhul, kui nad vajavad originaaldokumente, et kaitsta loa andmise protsessi usaldusväärsust.

7. Kumbki lepinguosaline tagab, et loaandmismenetlused ja -formaalsused on võimalikult lihtsad, ei muuda finantsteenuse osutamist põhjendamatult keeruliseks ega lükka seda edasi.

8. Kumbki lepinguosaline püüab kehtestada taotluse menetlemise soovitusliku ajakava ning tagab taotleja palvel ja põhjendamatu viivituseta, et pädev asutus annab teavet taotluse staatuse kohta.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et pädevad asutused ei ole kohustatud alustama taotluste läbivaatamist väljaspool oma ametlikku tööaega.

9. Kui pädev asutus leiab, et taotlus ei ole lepinguosalise õigusnormide kohaselt menetlemiseks valmis, teeb ta mõistliku tähtaja jooksul ja mõistlikul määral järgmist:

a) teatab taotlejale, et taotlus ei ole täielik;

b) määrab taotleja palvel kindlaks lisateabe, mida on vaja, et taotlus oleks täielik, või annab muid juhiseid selle kohta, miks taotlust ei peeta täielikuks; ning

c) annab taotlejale võimaluse[1] esitada lisateavet, mida on vaja, et taotlus oleks täielik.

10. Kui aga ükski lõike 9 punktides a, b ja c sätestatud meetmetest ei ole teostatav ja taotlus lükatakse mittetäielikkuse tõttu tagasi, tagavad pädevad asutused sellegipoolest, et nad teatavad taotlejale sellest mõistliku aja jooksul.

11. Kumbki lepinguosaline tagab seoses loatasudega[2], et tema pädevad asutused esitavad taotlejatele tasude tabeli või teabe selle kohta, kuidas tasude summad kindlaks määratakse, ning et nad ei kasuta tasusid lepinguosalise kohustuste vältimiseks.

PUBLIC

[1] Selle võimaluse andmine ei tähenda, et pädev asutus peab tähtaegu pikendama.

[2] Loatasud ei sisalda loodusvarade kasutamise tasusid, enampakkumise, pakkumismenetluse ja muude mittediskrimineerivate kontsessiooni andmise viisidega seotud makseid ega kohustuslikke makseid universaalteenuse osutamise eest.

12. Pädev asutus teeb oma otsuse sõltumatult ega tohi olla aruandekohustuslik ühegi isiku ees, kes osutab sellist teenust, mille jaoks litsentsi või luba nõutakse.

13. Kumbki lepinguosaline tagab, et taotluse menetlemine, sealhulgas lõpliku otsuse tegemine, viiakse lõpule mõistliku aja jooksul pärast täieliku taotluse esitamise kuupäeva ja et taotlejale teatatakse taotluse kohta tehtud otsusest võimaluste piires kirjalikult.

14. Kui pädev asutus lükkab taotluse tagasi, teatatakse taotlejale sellest kirjalikult ja põhjendamatu viivituseta kas taotleja enda palvel või pädeva asutuse algatusel. Taotlejale teatatakse võimaluste piires taotluse tagasilükkamise põhjustest ja selle otsuse edasikaebamise ajakavast. Taotlejal peab olema lubatud esitada taotlus mõistliku tähtaja jooksul uuesti.

15. Kui loa saamiseks on vaja sooritada eksam, tagab pädev asutus, et sellised eksamid toimuvad mõistliku sagedusega, ja annab taotlejatele piisavalt aega, et taotleda eksami sooritamist.

16. Kumbki lepinguosaline tagab, et kui luba on antud, jõustub see asjatu viivituseta ja kooskõlas loas või litsentsis määratud tingimustega.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.14

Uued finantsteenused lepinguosalise territooriumil

1. Lepinguosaline lubab teise lepinguosalise finantsasutusel, välja arvatud filiaalil, osutada uusi finantsteenuseid, mida lepinguosaline lubaks oma õiguse alusel osutada oma finantsasutustel sarnases olukorras, tingimusel et uue finantsteenuse kasutuselevõtt ei eelda uute õigusnormide vastuvõtmist ega kehtivate õigusnormide muutmist.

2. Lepinguosaline võib määrata institutsioonilise ja juriidilise vormi, mille kaudu võib osutada uut finantsteenust, ja võib nõuda teenuse osutamiseks luba. Sellise loa nõudmise korral tehakse otsus mõistliku ajavahemiku jooksul ja loa andmisest võidakse keelduda üksnes usaldatavusnõuetega seotud kaalutlustel.

3. Käesolev artikkel ei takista lepinguosalise finantseerimisasutusel taotleda teiselt lepinguosaliselt, et see kaaluks loa andmist sellise finantsteenuse osutamiseks, mida ei osutata kummagi lepinguosalise territooriumil. Niisuguse taotluse suhtes kohaldatakse selle lepinguosalise õigust, kes taotluse saab, ja selle suhtes ei kohaldata käesolevas artiklis sätestatud kohustusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.15

Iseregulatsiooniorganid

Kui lepinguosaline nõuab, et selleks, et osutada selle lepinguosalise territooriumil või territooriumile finantsteenust, peab teise lepinguosalise finantsasutus või piiriülese finantsteenuse osutaja olema iseregulatsiooniorgani liige, osalema selles või tal peab olema sellele juurdepääs, tagab esimene lepinguosaline, et iseregulatsiooniorgan järgib artiklites 17.9, 17.11, 18.4 ja 18.5 sätestatud kohustusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.16

Makse- ja kliiringsüsteemid

Kumbki lepinguosaline tagab võrdse kohtlemise tingimustel teise lepinguosalise finantsasutustele, kes on asutatud tema territooriumil, juurdepääsu avalik-õiguslike üksuste makse- ja kliiringsüsteemidele ning tavalises äritegevuses kättesaadavatele ametlikele rahastamis- ja refinantseerimisallikatele. Käesolev artikkel ei võimalda juurdepääsu lepinguosalise viimase instantsi laenajatele.

ARTIKKEL 25.17

Finantsteenuste allkomitee

PUBLIC

1. Artikli 8.8 lõike 1 alusel moodustatud finantsteenuste allkomitee (edaspidi „allkomitee“) koosneb lepinguosaliste esindajatest, kes vastutavad finantsteenuste eest.

2. Allkomitee teeb järgmist:

a) jälgib käesoleva peatüki rakendamist;

b) arutab finantsteenustega seotud küsimusi, mille lepinguosaline on talle suunanud;

c) peab finantsteenuste sektori reguleerimise alast dialoogi, et parandada lepinguosaliste teadmisi teineteise reguleerivatest raamistikest, ja teeb koostööd rahvusvaheliste standardite väljatöötamisel, ning

d) osaleb artikli 25.20 kohaselt vaidluste lahendamise menetlustes.

ARTIKKEL 25.18

Tehnilised arutelud ja konsultatsioonid

1. Lepinguosaline võib taotleda tehnilisi arutelusid ja konsultatsioone teise lepinguosalisega mis tahes küsimuses, mis tuleneb käesoleva lepingu käesolevast osast ja mõjutab finantsteenuseid. Teine lepinguosaline kaalub taotlust heasoovlikult. Lepinguosalised teatavad oma arutelude ja konsultatsioonide tulemustest allkomiteele.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et selliste tehniliste arutelude ja konsultatsioonide korral kuuluvad tema delegatsiooni finantsteenuste valdkonna asjakohaste eriteadmistega ametnikud.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevat artiklit ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see lepinguosalist

a) kalduma kõrvale oma asjakohastest õigusnormidest, mis käsitlevad teabe jagamist finantsvaldkonna reguleerivate asutuste vahel, või lepinguosaliste finantsasutuste vahelise lepingu või kokkuleppe nõuetest; või

b) nõudma reguleerivatelt asutustelt mis tahes meetmete võtmist, mis sekkuksid konkreetsetesse regulatiivsetesse, järelevalve-, haldus- või õiguskaitseküsimustesse.

PUBLIC

4. Ühtegi käesoleva artikli sätet ei tõlgendata nii, nagu takistaks see lepinguosalist nõudmast järelevalve eesmärgil teavet teise lepinguosalise territooriumil asuva finantsasutuse või piiriülese finantsteenuse osutaja kohta või pöördumast teise lepinguosalise pädeva reguleeriva asutuse poole, et teavet saada.

5. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev artikkel ei piira kummagi lepinguosalise 38. peatüki kohaseid õigusi ja kohustusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.19

Vaidluste lahendamine

1. 38. peatükki, sealhulgas 38-A ja 38-B lisa kohaldatakse käesoleva artikliga muudetud kujul selliste vaidluste lahendamise suhtes, mis on seotud käesoleva peatüki kohaldamise ja tõlgendamisega.

2. Lisaks artiklis 38.9 sätestatud nõuetele peavad vahekohtu liikmetel olema eriteadmised või kogemused finantsteenuste õiguse või praktika alal, mille hulka võib kuuluda finantsasutuste reguleerimine, kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti.

3. Allkomitee soovitab ühiskomiteel koostada nimekiri vähemalt 15 isikust, kes täidavad lõikes 2 osutatud nõudeid, kes soovivad ja saavad osaleda komisjoni töös. Ühiskomitee koostab selle nimekirja hiljemalt aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist. Nimekiri koosneb kolmest alamnimekirjast:

a) üks alamnimekiri, mis koostatakse ELi poole ettepanekute alusel;

b) üks alamnimekiri, mis koostatakse Tšiili ettepanekute alusel; ning

c) üks alamnimekiri isikutest, kes ei ole kummagi lepinguosalise kodanikud ja täidavad vahekohtu eesistuja ülesandeid.

4. Igasse alamnimekirja kantakse vähemalt viis isikut. Ühiskomitee tagab, et nimekirjas on alati kõnealune miinimumarv inimesi.

5. Käesoleva peatüki kohaldamisel asendab käesoleva artikli lõikes 3 osutatud nimekiri, kui see on koostatud, artikli 38.8 lõike 1 kohaselt koostatud nimekirja.

PUBLIC

ARTIKKEL 25.20

Finantsteenuseid käsitlevate investeeringuvaidluste lahendamine

1. 17. peatüki D jagu, nagu seda on muudetud käesoleva artikliga, kohaldatakse järgmise suhtes:

a) investeeringuvaidlused, mis käsitlevad lepinguosalise kehtestatud või säilitatud meetmeid, mis on seotud investoritega ja nende finantsasutustesse tehtud investeeringutega, mille suhtes kehtib käesoleva lepingu käesolev osa, ning milles investor väidab, et lepinguosaline on rikkunud artikli 25.3 lõiget 2, artikli 25.5 lõiget 2, artiklit 17.17, 17.18, 17.19 või 17.20; või

b) investeeringuvaidlused, mis on algatatud 17. peatüki alusel ja milles tuginetakse artiklile 25.11.

2. Käesoleva artikli lõike 1 punkti a kohase investeeringuvaidluse korral või juhul, kui 60 päeva jooksul pärast artikli 17.30 kohast esimese astme kohtule nõude esitamist tugineb kostja artiklile 25.11, nagu on sätestatud käesoleva artikli lõike 1 punktis b, võib esimese astme kohtu koosseis, kes asja menetleb, olles konsulteerinud vaidluses osalevate pooltega ja tegutsedes artikli 17.50 kohaselt, nimetada artikli 25.19 kohaselt vastu võetud nimekirjast ühe või mitu eksperti, kes annaksid talle aru vaidluses osaleva poole poolt menetluses tõstatatud finantsteenustealase küsimuse faktiliste asjaolude kohta.

PUBLIC

3. Arvestades, kui oluline on lepinguosalise õigus võtta vastu või säilitada meetmeid usaldatavusnõuetega seotud põhjustel, juhul kui need meetmed kuuluvad selle kohaldamisalasse, on artikkel 25.11 õiguspärane kaitseargument väite vastu, mis põhineb ükskõik millisel muul käesoleva lepingu käesoleva osa sättel, sealhulgas artiklil 17.17. Kui artikli 17.27 kohaselt on esitatud konsultatsioonitaotlus, võib kostja kirjalikult suunata asja allkomiteele taotledes kindlaks teha, kas ja millisel määral on selle konsultatsioonitaotluse esemeks olev meede artikli 25.11 alusel õigustatud. Selline küsimuse allkomiteele suunamine peab toimuma võimalikult kiiresti pärast konsultatsioonitaotluse kättesaamist. Kui küsimus on suunatud allkomiteele, peatatakse artiklites 17.27, 17.28 ja 17.30 osutatud tähtaegade kulgemine.

4. Kui asi on lõike 3 kohaselt suunatud allkomiteele, püüab see heas usus selle kohta järelduse teha. Selline järeldus edastatakse kiirelt vaidluses osalevatele pooltele.

5. Niivõrd kui allkomitee otsustab, et meede on artikli 25.11 kohaselt õigustatud, ei või artikli 17.30 alusel esimese astme kohtus nõuet esitada.

6. Kui allkomitee ei ole kolme kuu jooksul alates käesoleva artikli lõike 3 kohasest asja temale suunamisest järeldust teinud, lõpeb nimetatud lõikes osutatud tähtaegade peatamine.

7. Kui kostja käesoleva artikli lõike 3 alusel asja allkomiteele ei suuna, ei mõjuta see kostja õigust tugineda oma kaitses artiklile 25.11 menetluse hilisemas etapis. Esimese astme kohus ei arvesta negatiivse asjaoluna tõsiasja, et allkomitee ei ole järelduses kokkuleppele jõudnud.

PUBLIC

26. PEATÜKK

DIGIKAUBANDUS

PUBLIC

A JAGU

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 26.1

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse elektrooniliste vahendite abil toimuva kaubanduse suhtes.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata audiovisuaalteenuste suhtes.

ARTIKKEL 26.2

Mõisted

1. Käesoleva peatüki suhtes kohaldatakse artiklites 17.2 ja 18.2 esitatud mõisteid.

2. Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „tarbija“ – füüsiline isik, või kui see on asjaomase lepinguosalise õigusnormidega ette nähtud, juriidiline isik, kes kasutab või taotleb üldkasutatavat telekommunikatsiooniteenust eesmärkidel, mis ei ole seotud tema kaubandus-, äri-, ega tööalase tegevusega;

b) „otseturundusteated“ – igasugune kommertsreklaam, mille raames füüsiline või juriidiline isik edastab üldkasutatavat telekommunikatsiooniteenust kasutades reklaami otse lõppkasutajatele ning mis hõlmab vähemalt elektronpostisõnumeid ning tekst- ja multimeediasõnumeid;

c) „elektrooniline autentimine“ – teenus, mis võimaldab kinnitada

   i) füüsilise või juriidilise isiku e-identiteeti; või

   ii) elektrooniliste andmete päritolu ja terviklust;

d) „e-tempel“ – juriidilise isiku kasutatavad elektroonilised andmed, mis on lisatud muudele elektroonilistele andmetele või on nendega loogiliselt seotud, et tagada nende muude andmete päritolu ja terviklus;

PUBLIC

e) „e-allkiri“ – elektroonilised andmed, mis on lisatud muudele elektroonilistele andmetele või on nendega loogiliselt seotud ning

   i) mida füüsiline isik kasutab selleks, et väljendada nõustumist seotud elektrooniliste andmetega; ning

   ii) mis on nendega seotud elektrooniliste andmetega ühendatud nii, et igasugune edaspidine elektrooniliste andmete muutmine on tuvastatav;

f) „elektroonilised usaldusteenused“ – elektrooniline teenus, mis koosneb e-allkirjade, e-templite, e-ajatemplite, e-andmevahetuse, veebisaitide autentimise teenuste ja nende teenustega seotud sertifikaatide loomisest, kontrollimisest ja kinnitamisest;

g) „lõppkasutaja“ – füüsiline isik või juriidiline isik, kes kasutab või taotleb üldkasutatavat telekommunikatsiooniteenust kas tarbijana või, kui see on asjaomase lepinguosalise õigusnormidega ette nähtud, kaubandus-, äri- või tööalastel eesmärkidel;

h) „isikuandmed“ – isikuandmed artikli 8.3 punktis r määratletud tähenduses; ning

i) „üldkasutatav telekommunikatsiooniteenus“ – artikli 23.2 punktis j määratletud üldkasutatav telekommunikatsiooniteenus.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.3

Õigus kehtestada õigusnorme

Lepinguosalised kinnitavad veel kord õigust kehtestada oma territooriumil õigusnorme, et saavutada õiguspäraseid poliitikaeesmärke, näiteks rahvatervise, sotsiaalteenuste, hariduse, ohutuse, keskkonna, sealhulgas kliimamuutuste, avaliku kõlbluse, sotsiaal- või tarbijakaitse, eraelu puutumatuse ja andmekaitse või kultuurilise mitmekesisuse edendamise ja kaitsmise valdkonnas.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.4

Erandid

Käesolev peatükk ei takista lepinguosalisi võtmast või säilitamast artiklite 25.11, 39.1 ja 39.2 kohaselt meetmeid avaliku huviga seotud põhjustel, mis on sätestatud vastavates artiklites.

B JAGU

ANDMEEDASTUS JA ISIKUANDMETE KAITSE

PUBLIC

ARTIKKEL 26.5

Piiriülene andmeedastus

Lepinguosalised tegutsevad kindlalt selle nimel, et tagada piiriülene andmeedastus, eesmärgiga hõlbustada digikaubandust. Selleks ei piira lepinguosaline piiriülest andmeedastust lepinguosaliste vahel:

a) nõudes selle lepinguosalise territooriumil olevate andmetöötlusseadmete või võrguelementide kasutamist andmete töötlemiseks, sealhulgas kehtestades kohustuse kasutada andmetöötlusseadmeid või võrguelemente, mis on lepinguosalise territooriumil sertifitseeritud või heaks kiidetud;

b) nõudes, et andmete säilitamiseks või töötlemiseks peavad need andmed asuma selle lepinguosalise territooriumil;

c) keelates säilitamise või töötlemise teise lepinguosalise territooriumil; või

d) seades piiriülese andmeedastuse tingimuseks selle lepinguosalise territooriumil asuvate andmetöötlusseadmete või võrguelementide kasutamise või andmete asumise selle lepinguosalise territooriumil.

ARTIKKEL 26.6

Isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse

1. Kumbki lepinguosaline tunnistab, et isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse on põhiõigus ning et sellega seotud ranged standardid aitavad suurendada usaldust digikaubanduse vastu ja soodustavad kaubanduse arengut.

2. Kumbki lepinguosaline võib võtta vastu või jätta kehtima meetmed, mida ta peab vajalikuks isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitse tagamiseks, sealhulgas piiriülest isikuandmete edastamist käsitlevate õigusnormide vastuvõtmise ja kohaldamise kaudu. Ükski käesoleva lepingu käesoleva osa säte ei mõjuta isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitset, mis on tagatud kummagi lepinguosaliste meetmetega.

C JAGU

ERISÄTTED

ARTIKKEL 26.7

Elektroonilise edastuse suhtes kohaldatavad tollimaksud

Lepinguosaline ei kehtesta tollimakse ühe lepinguosalise isiku ja teise lepinguosalise isiku vahelise elektroonilise edastuse suhtes.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.8

Eelneva loa puudumise põhimõte

1. Lepinguosaline ei nõua eelnevat luba üksnes põhjusel, et teenust osutatakse internetis[1], ega võta vastu ega jäta kehtima ühtegi muud samaväärse toimega nõuet.

2. Lõiget 1 ei kohaldata telekommunikatsiooniteenuste, ringhäälinguteenuste, hasartmänguteenuste, õigusalaste esindusteenuste ega notari või samaväärse kutseala teenuste suhtes, kui need on otseselt ja eriomaselt seotud avaliku võimu teostamisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.9

Lepingute elektrooniline sõlmimine

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema õigusnormidega on lubatud lepinguid sõlmida elektrooniliselt ning et tema lepinguliste protsesside suhtes kehtestatud õigusnõuded ei loo takistusi elektrooniliselt sõlmitud lepingute kasutamisele ega too kaasa selliste lepingute õiguslike tagajärgede ja kehtivuse äravõtmist põhjusel, et leping on sõlmitud elektrooniliselt.

[1] Teenust osutatakse internetis, kui seda osutatakse elektrooniliselt ja isikud ei viibi üheaegselt kohal.

2. Lõiget 1 ei kohaldata järgmise suhtes:

a) ringhäälinguteenused, hasartmänguteenused ja õigusabiteenused;

b) notarite või samaväärsete kutsealade teenused, mis on otseselt ja eriomaselt seotud avaliku võimu teostamisega; ning

c) lepingud, millega kehtestatakse või antakse üle kinnisvaraga seotud õigusi, lepingud, mis seaduse alusel nõuavad kohtute, ametivõimude või avalikku võimu teostavate kutsealade kaasamist, käendus- ja tagatislepingud, mille käendajaks või tagatise andjaks on isikud, kes tegutsevad eesmärkidel, mis ei ole seotud nende kaubandus-, äri-, kutse- või tööalase tegevusega, ning perekonnaõiguse või pärimisõigusega reguleeritavad lepingud.

ARTIKKEL 26.10

Elektroonilised usaldus- ja autentimisteenused

1. Lepinguosaline ei keeldu tunnistamast elektroonilise usaldusteenuse või elektroonilise autentimisteenuse õiguslikku kehtivust ega nende vastuvõetavust tõendina kohtu- või haldusmenetluses üksnes põhjusel, et teenust osutatakse elektrooniliselt.

2. Lepinguosaline ei võta vastu ega jäta kehtima meetmeid:

a) millega keelatakse e-tehingu pooltel määrata vastastikku kindlaks oma tehingu jaoks sobivad elektroonilise autentimise meetodid, või

b) mis ei võimaldaks e-tehingu pooltel kohtu- või haldusasutustes tõendada, et nende e-tehing vastab elektrooniliste usaldusteenuste ja elektroonilise autentimise õiguslikele nõuetele.

3. Olenemata lõikest 2 võib lepinguosaline teatavat liiki e-tehingute puhul nõuda, et elektroonilise autentimise või elektroonilise usaldusteenuse meetod peab

a) olema sertifitseeritud selle lepinguosalise õiguse kohaselt akrediteeritud asutuse poolt või

b) vastama teatavatele toimimisstandarditele, mis on objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad ning seotud üksnes asjaomase e-tehingute liigi eriomadustega.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.11

Tarbijate usaldus internetis

1. Lepinguosalised tunnistavad, et on tähtis suurendada tarbijate usaldust digikaubanduse vastu. Kumbki lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima meetmed, millega tagatakse e-kaubandustehinguid tegevate tarbijate tõhus kaitse, sealhulgas meetmed, millega

a) keelatakse pettused ja petturlikud äritavad;

b) kohustatakse kaupade ja teenuste pakkujaid tegutsema heas usus ja järgima ausaid äritavasid, sealhulgas keelatakse neil tarbijatelt tellimata kaupade ja teenuste eest tasu nõuda;

c) nõutakse, et kaupade või teenuste tarnijad annaksid tarbijatele selget ja põhjalikku teavet oma isiku- ja kontaktandmete,[1] samuti kaupade või teenuste, tehingu ja kohaldatavate tarbijaõiguste kohta; ning

d) antakse tarbijatele juurdepääs õiguskaitsele, sealhulgas õigus kasutada õiguskaitsevahendeid, kui kauba või teenuse eest on tasutud, kuid kaupa ei ole tarnitud või teenust ei ole osutatud kokkulepitud viisil.

[1] Vahendajate puhul kuuluvad isiku- ja kontaktandmete hulka ka kauba tegeliku tarnija või teenuse tegeliku osutaja isik ja kontaktandmed.

2. Lepinguosalised tunnistavad oma riiklike tarbijakaitseasutuste või muude asjaomaste asutuste vahelise koostöö tähtsust lepinguosalistevahelise e-kaubandusega seotud tegevuses, et suurendada tarbijate usaldust.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.12

Tellimata otseturundusteated

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et lõppkasutajaid kaitstakse soovimatute otseturundusteadete eest tõhusalt.

2. Kumbki lepinguosaline võtab vastu või säilitab tellimata otseturundusteadete suhtes meetmed, mille kohaselt:

a) peavad tellimata otseturundusteadete saatjad tagama, et saajatel oleks võimalik vältida nende teadete jätkuvat saamist; või

b) on otseturundusteadete saamiseks vaja teate saaja nõusolekut vastavalt kummagi lepinguosalise õigusnormidele.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et otseturundusteated on sellistena selgelt äratuntavad, neist nähtub selgelt, kelle nimel neid saadetakse, ning need sisaldavad vajalikku teavet, mis võimaldab lõppkasutajatel nõuda tasuta ja mis tahes ajal nende saatmise lõpetamist.

ARTIKKEL 26.13

Lähtekoodi kohustusliku edastamise või sellele juurdepääsu keeld

1. Lepinguosaline ei nõua teise lepinguosalise füüsilisele või juriidilisele isikule kuuluva tarkvara lähtekoodi edastamist ega juurdepääsu sellele. Käesolev lõige ei kehti puhkudel, kui teise lepinguosalise isik edastab lähtekoodi vabatahtlikult või annab sellele juurdepääsu ärilistel alustel, näiteks riigihanketehingu või vabalt läbi räägitud lepingu raames. Käesolev lõige ei takista lepinguosalise isikut litsentsimast oma tarkvara tasuta ja avatud lähtekoodiga.

2. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et artikleid 25.11, 39.1 ja 39.2 võib kohaldada lepinguosalise meetmete suhtes, mis on vastu võetud või kehtima jäetud sertifitseerimismenetluse raames.

3. Ükski käesoleva artikli säte ei mõjuta:

a) kohtu, halduskohtu või konkurentsiameti nõudeid konkurentsiõiguse rikkumise heastamiseks;

b) intellektuaalomandiõiguste kaitset ja jõustamist; ega

c) lepinguosalise õigust võtta meetmeid vastavalt artiklile 28.3.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.14

Digikaubandusega seotud koostöö regulatiivsetes küsimustes

1. Lepinguosalised teevad koostööd, vahetades teavet oma vastavate õigusaktide kohta ja nende rakendamise kohta digikaubandusest tulenevates regulatiivsetes küsimustes, sealhulgas:

a) koostalitlusvõimeliste piiriüleste elektrooniliste usaldus- ja autentimisteenuste tunnustamine ja hõlbustamine;

b) otseturundusteadete käsitlemine;

c) tarbijate kaitse internetis; ning

d) muud digikaubanduse arengu seisukohast olulised regulatiivsed küsimused.

2. Lepinguosalised peavad dialoogi, mis põhineb lõikes 1 osutatud teabevahetusel.

3. Käesolevat artiklit ei kohaldata lepinguosalise selliste õigusnormide ja meetmete suhtes, mis käsitlevad isikuandmete ja eraelu puutumatuse kaitset, sealhulgas piiriülest isikuandmete edastamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 26.15

Läbivaatamine

Lepinguosalise taotlusel vaatab artiklis 18.10 osutatud teenuste ja investeeringute allkomitee läbi käesoleva peatüki rakendamise, pidades eelkõige silmas digikaubandust mõjutavaid asjakohaseid muutusi, mis võivad tuleneda uuest ärimudelist või tehnoloogiast. Teenuste ja investeeringute allkomitee esitab ühiskomiteele aruande oma järelduste kohta ja võib anda vajalikke soovitusi.

PUBLIC

27. PEATÜKK

KAPITALI LIIKUMINE, MAKSED JA ÜLEKANDED

NING AJUTISED KAITSEMEETMED

ARTIKKEL 27.1

Eesmärk ja kohaldamisala

Käesoleva peatüki eesmärk on võimaldada käesoleva lepingu käesoleva osa alusel liberaliseeritud tehingutega seotud kapitali ja maksete vaba liikumist[1].

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesoleva peatüki suhtes kohaldatakse 17-E lisa.

ARTIKKEL 27.2

Arvelduskonto

Ilma et see piiraks käesoleva lepingu käesoleva osa muude sätete kohaldamist, lubab kumbki lepinguosaline teha makseid ja ülekandeid, mis on seotud jooksevkonto tehingutega, mis kuuluvad käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisalasse, vabalt konverteeritavas valuutas vastavalt 22. juulil 1944 New Hampshire'is Bretton Woodsis vastu võetud Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirja artiklitele.

PUBLIC

ARTIKKEL 27.3

Kapitali liikumine

Ilma et see piiraks käesoleva lepingu käesoleva osa muude sätete kohaldamist, tagab kumbki lepinguosaline maksebilansi kapitali- ja finantskonto tehingute puhul kapitali vaba liikumise investeeringute ja muude tehingute liberaliseerimise eesmärgil, nagu on sätestatud 17., 18. ja 25. peatükis.

ARTIKKEL 27.4

Kapitali liikumist, makseid ja ülekandeid käsitlevate õigusnormide kohaldamine

1. Artikleid 17.20, 27.2 ja 27.3 ei tõlgendata nii, nagu takistaksid need lepinguosalist kohaldamast oma õigusnorme, mis käsitlevad:

a) pankrotti, maksejõuetust või võlausaldajate õiguste kaitset;

b) finantsinstrumentide, nt väärtpaberite, futuuride või tuletisinstrumentide emiteerimist, nendega kauplemist või tehingute tegemist;

c) finantsaruandlust või kapitali liikumise, maksete või ülekannete arvestuse pidamist, kui see on vajalik õiguskaitse- või finantsjärelevalveasutuste abistamiseks;

d) kuritegusid, väärtegusid, kelmusi või pettusi;

e) kohtu- või haldusmenetlustes antud korralduste või tehtud otsuste täitmise tagamist; või

f) sotsiaalkindlustust, riiklikke pensioniskeeme või kohustuslikke säästuskeeme.

2. Lõikes 1 osutatud õigusnorme kohaldatakse erapooletul ja mittediskrimineerival viisil ja mitte viisil, mis kujutaks endast kapitali liikumise, maksete või ülekannete varjatud piiramist.

PUBLIC

ARTIKKEL 27.5

Ajutised kaitsemeetmed

Erandlike asjaolude korral, kui esineb tõsiseid probleeme Euroopa Liidu poole majandus- ja rahaliidu toimimises, võib ELi pool kõige rohkem kuueks kuuks kehtestada või kehtima jätta kapitali liikumise, maksete või ülekannetega seotud kaitsemeetmed. Need meetmed piirduvad rangelt vajalikuga.

PUBLIC

ARTIKKEL 27.6

Piirangud maksebilansi ja välisrahastusega seotud raskuste korral

1. Kui lepinguosalisel tekib tõsiseid maksebilansiraskusi või välisrahastusega seotud raskusi või on oht, et neid võib tekkida, võib ta võtta vastu või jätta kehtima piiravaid meetmeid kapitali liikumise, maksete või ülekannete suhtes[1].

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et tõsised maksebilansiraskused või välisrahastusega seotud raskused või nende oht võivad muu hulgas olla tingitud raha- või vahetuskursipoliitikaga seotud tõsistest raskustest või nende ohust.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud meetmed:

a) peavad olema vastavuses Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirjaga, nagu see on kohaldatav;

b) ei tohi minna kaugemale sellest, mida on vaja, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud olukorraga toime tulla;

c) peavad olema ajutised ja need tuleb järk-järgult kõrvaldada, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud olukord paraneb;

d) ei tohi tekitada põhjendamatut kahju teise lepinguosalise kaubanduslikele, majanduslikele ega finantshuvidele; ning

e) ei tohi olla diskrimineerivad võrreldes nendega, mida võetakse kolmandate riikide suhtes sarnases olukorras.

3. Kumbki lepinguosaline võib võtta või säilitada piiravaid meetmeid kaubavahetuse suhtes, et kaitsta oma välist finantspositsiooni või maksebilanssi. Sellised meetmed peavad olema kooskõlas GATT 1994 ja 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe maksebilansisätete käsitusleppega.

4. Kumbki lepinguosaline võib vastu võtta või säilitada piiravaid meetmeid teenuskaubanduse suhtes, et kaitsta oma välist finantspositsiooni või maksebilanssi. Sellised meetmed peavad olema kooskõlas GATSi XII artikliga.

5. Lepinguosaline, kes võtab vastu või jätab kehtima lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmed, teatab nendest viivitamata teisele lepinguosalisele.

PUBLIC

6. Kui käesoleva artikli kohaselt võetakse vastu või säilitatakse piiravad meetmed, konsulteerivad lepinguosalised viivitamata teenuste ja investeeringute allkomitees, välja arvatud juhul, kui selliseid konsultatsioone peetakse muudel foorumitel, mille liikmed on mõlemad lepinguosalised. Konsultatsioonide käigus analüüsitakse meetmete võtmise põhjustanud maksebilansiraskusi või väliseid finantsraskusi, võttes muu hulgas arvesse järgmisi tegureid:

a) raskuste laad ja ulatus;

b) väline majandus- ja kaubanduskeskkond; ning

c) võimalikud alternatiivsed parandusmeetmed.

7. Lõike 6 kohastel konsultatsioonidel käsitletakse piiravate meetmete vastavust lõigetele 1 ja 2. Need konsultatsioonid peavad võimaluse korral põhinema kõikidel asjaomastel Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) esitatud statistilistel või muudel andmetel ning nende järeldustes võetakse arvesse IMF-i hinnangut asjaomase lepinguosalise maksebilansile ja välisele finantsolukorrale.

PUBLIC

28. PEATÜKK

RIIGIHANKED

PUBLIC

ARTIKKEL 28.1

Mõisted

Käesolevas peatükis ning 28-A ja 28-B lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kommertskaubad ja -teenused“ – kaubad ja teenused, mida tavaliselt müüakse või pakutakse müügiks turul valitsusvälistele ostjatele ja mida sellised ostjad ostavad tavaliselt turult valitsemisega mitte seotud eesmärkidel;

b) „ehitusteenus“ – teenus, mille eesmärk on mis tahes vahenditega ehitada hooneid ja tsiviilrajatisi ÜRO ühtse tooteklassifikaatori (CPC) 51. alajao tähenduses;

c) „elektrooniline oksjon“ – elektrooniliste seadmete abil toimuv järkjärguline protsess, mille käigus tarnijad esitavad hankemenetlusega kriteeriumitega seotud pakkumuse uue hinna või muu mõõdetava uue väärutuse, mis ei ole hind, või mõlemad, mille tulemusel tekib või muutub pakkumuste pingerida;

d) „kirjalik“ või „kirjalikult“ – sõnade ja arvudega esitatud väljend, mida saab lugeda ja taasesitada ning hiljem edastada; mõiste võib hõlmata elektrooniliselt edastatavat ja salvestatavat teavet;

e) „piiratud pakkumismenetlus“ – hange, mille puhul hankeüksus võtab ühendust tema enda valitud tarnija või tarnijatega;

f) „meede“ – õigusakt, eeskiri, menetlus, haldussuunis või -tava või hankeüksuse mis tahes toiming, mis on seotud käesoleva lepinguga hõlmatud hankega;

g) „korduvkasutatav loetelu“ – loetelu, mida hankeüksus kavatseb kasutada rohkem kui ühel korral ja mis hõlmab tarnijaid, kelle hankeüksus on tunnistanud loetellu kandmise tingimustele vastavaks;

h) „kavandatava hanke teade“ – hankeüksuse avaldatav teade, milles kutsutakse huvitatud tarnijaid esitama osalemistaotlusi, pakkumusi või mõlemaid;

i) „korvamismeetmed“ – tingimused või kohustused, mis edendavad kohalikku arengut või parandavad lepinguosalise maksebilanssi, näiteks kodumaise sisu kasutamine, tehnoloogia litsentsimine, investeerimis-, vastuostu- jms toimingud või nõuded;

j) „avatud pakkumismenetlus“ – hankemenetlus, mille puhul võivad pakkumuse esitada kõik huvitatud tarnijad;

PUBLIC

k) „hankeüksus“ – 28-A või 28-B lisa A, B või C jao kohaldamisalasse kuuluv üksus;

l) „kvalifitseeritud tarnija“ – tarnija, kelle hankeüksus on tunnistanud osalemistingimustele vastavaks;

m) „valikpakkumismenetlus“ – hankemenetlus, mille puhul hankeüksus kutsub pakkumusi esitama üksnes kvalifitseeritud tarnijaid;

n) „teenused“ – hõlmab ehitusteenuseid, kui ei ole sätestatud teisiti;

o) „standard“ – dokument, mille on heaks kiitnud tunnustatud asutus ning millega nähakse üldiseks ja korduvaks kasutamiseks ette tooteid ja teenuseid ning nendega seotud protsesse ja tootmismeetodeid käsitlevad normid, suunised või omadused, mille järgimine ei ole kohustuslik; standard võib sisaldada või käsitleda ka üksnes kauba, teenuse, tootmistehnoloogia või -meetodi termineid, sümboleid, pakendamis-, tähistamis- või märgistusnõudeid;

p) „tarnija“ – isik või isikute rühm, kes pakub või saab pakkuda kaupu ja teenuseid, ning

PUBLIC

q) „tehniline kirjeldus“ – hanketingimus, milles

i) määratakse kindlaks järgmine:

A) hangitavate kaupade omadused, sealhulgas kvaliteet, toime, ohutus ja mõõtmed, või kaupade tootmise protsessid ja viisid; või

B) hangitavate teenuste omadused, sealhulgas kvaliteet, toime ja ohutus, või teenuste osutamise protsessid ja viisid; või

ii) käsitletakse toote või teenuse suhtes kehtivaid termineid, sümboleid või pakendamis-, tähistamis- või märgistusnõudeid.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.2

Kohaldamisala ja katvus

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõikide käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seotud meetmete suhtes, olenemata sellest, kas hange korraldatakse üksnes või osaliselt elektrooniliste vahenditega.

2. Käesolevas peatükis tähendab „käesoleva lepinguga hõlmatud hange“ valitsuse ülesannete täitmiseks teostatavat hanget:

a) mille puhul hangitakse kaupu või teenuseid või nende mis tahes kombinatsiooni,

   i) nagu on sätestatud 28-A või 28-B lisas; ning

   ii) hanke eesmärk ei ole äriotstarbeline müük või edasimüük või kasutamine äriotstarbeliseks müügiks või edasimüügiks ette nähtud kaupade tootmisel või teenuste osutamisel;

b) mis toimub mis tahes lepingulisel alusel, sealhulgas ostmise, liisimine, rentimise või üürimise teel koos väljaostuvõimalusega või ilma selleta;

c) mille väärtus on käesoleva artikli punktide 6–8 kohaste hinnangute järgi artikli 28.6 kohase teate avaldamise ajal võrdne 28-A või 28-B lisas sätestatud vastava künnisega või ületab seda künnist;

d) mille teostab hankeüksus; ning

e) mis ei ole muul viisil käesoleva artikli lõike 3 ega 28-A või 28-B lisa kohaldamisalast välja jäetud.

PUBLIC

3. Kui 28-A või 28-B lisas ei ole ette nähtud teisiti, ei kohaldata käesolevat peatükki järgmise suhtes:

a) maa, olemasolevate hoonete ja muu kinnisvara või nendega seotud õiguste omandamine või üürimine;

b) lepinguosalise lepinguvälised kokkulepped või mis tahes vormis antav abi, sealhulgas koostöölepingud, toetused, laenud, subsiidiumid, paigutused omakapitali, tagatised ja maksusoodustused;

c) fiskaalasutuse teenuste ja depooteenuste, reguleeritud finantsasutuste likvideerimise ja juhtimise teenuste ning riigivõla, sealhulgas laenude, riigi võlakirjade, vekslite ja muude väärtpaberite müügi, tagasiostu või levitamisega seotud teenuste hange või soetamine;

d) avaliku sektori töölepingud;

e) hanked, mis korraldatakse:

   i) spetsiaalselt rahvusvahelise abi, sealhulgas arenguabi andmiseks;

PUBLIC

ii) rahvusvahelise lepingu erimenetluse või -klausli alusel, mis käsitleb sõjaväeüksuste paiknemist või ühist projekti rakendamist asjaomasele lepingule alla kirjutanud riikide poolt; või

iii) rahvusvahelise organisatsiooni erimenetluse või -klausli alusel või mida rahastatakse rahvusvahelise toetuse, laenu või muu abiga, juhul kui kohaldatav menetlus või klausel ei ole käesoleva peatükiga kooskõlas; või

f) finantsteenused.

4. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõikidele hangetele, mis on hõlmatud 28-A või 28-B lisaga, mille puhul lepinguosaliste kohustused on sätestatud järgmiselt:

a) 28-A ja 28-B lisa A jaos keskvalitsusasutused, mille hanked on hõlmatud käesoleva peatükiga;

b) 28-A ja 28-B lisa B jaos keskvalitsusest madalama taseme valitsusasutused, mille hanked on hõlmatud käesoleva peatükiga;

c) 28-A ja 28-B lisa C jaos kõik muud üksused, mille hanked on hõlmatud käesoleva peatükiga;

d) 28-A ja 28-B lisa D jaos käesoleva peatükiga hõlmatud kaubad;

PUBLIC

e) 28-A ja 28-B lisa E jaos käesoleva peatükiga hõlmatud teenused, v.a ehitusteenused;

f) 28-A ja 28-B lisa F jaos käesoleva peatükiga hõlmatud ehitusteenused;

g) 28-A ja 28-B lisa G jaos käesoleva peatükiga hõlmatud ehitustööde kontsessioonid;

h) 28-A ja 28-B lisa H jaos esitatud üldmärkused;

i) 28-A ja 28-B lisa I jaos meediakanalid, mille kaudu lepinguosaline avaldab oma hanketeateid, lepingu sõlmimise teateid ja muud oma riigihangete süsteemiga seotud teavet, nagu on sätestatud käesolevas peatükis;

j) 28-B lisa J jaos sätestatud ümberarvestuskurss, mida tuleb kasutada künnisväärtuste puhul.

5. Kui hankeüksus nõuab seoses käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, et isik, kes ei kuulu 28-A ega 28-B lisa alla, korraldaks hanke vastavalt konkreetsetele tingimustele, kohaldatakse selliste tingimuste suhtes artiklit 28.4 *mutatis mutandis*.

6. Selleks et teha hanke väärtuse hindamisel kindlaks, kas tegemist on käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, hankeüksus:

a) ei jaga hanget eraldi hangeteks ega vali ega kasuta konkreetset hindamismeetodit hanke väärtuse hindamiseks eesmärgiga täielikult või osaliselt välistada käesoleva peatüki kohaldamine hanke suhtes; ning

PUBLIC

b) esitab hanke arvestusliku suurima koguväärtuse hanke kogukestuse lõikes, olenemata sellest, kas leping sõlmitakse ühe või enama tarnijaga, võttes arvesse kõiki tasustamise vorme, sealhulgas:

i) lisatasud, teenustasud, vahendustasud ja intressid; ning

ii) kui hankes on ette nähtud optsioonivõimalus, siis kõnealuste optsioonide kogumaksumus.

7. Kui hanke üksiknõude tulemusena sõlmitakse rohkem kui üks leping või sõlmitakse lepingud eraldi osade suhtes (edaspidi „korduvlepingud“), võetakse hinnangulise suurima kogumaksumuse arvutamisel aluseks järgmine:

a) eelneva 12 kuu jooksul või hankeüksuse eelneva eelarveaasta jooksul sõlmitud sama tüüpi kauba või teenuse korduvlepingute maksumus, mida on võimaluse korral korrigeeritud, et võtta arvesse prognoositud muutusi järgmise 12 kuu jooksul hangitavate kaupade ja teenuste koguses ja maksumuses, või

b) esialgse lepingu sõlmimisele järgneva 12 kuu jooksul või hankeüksuse eelarveaasta jooksul hangitava sama tüüpi kauba või teenuse korduvlepingute hinnanguline maksumus.

PUBLIC

8. Hangete puhul, kus kaupa või teenust hangitakse liisimise, rentimise, üürimise või järelmaksuga ostu teel, või hangete puhul, mille koguhind ei ole kindlaks määratud, on hindamise alus järgmine:

a) tähtajaliste lepingute puhul:

i) kui lepingu kestus on 12 kuud või vähem, siis hinnanguline suurim maksumus kogu kestuse jooksul,

ii) kui lepingu kestus ületab 12 kuud, siis hinnanguline suurim kogumaksumus, sealhulgas mis tahes hinnanguline jääkmaksumus;

b) tähtajatute lepingute puhul hinnanguline kuumakse, mis on korrutatud 48ga;

c) kui ei ole kindel, kas leping sõlmitakse tähtajalise lepinguna, kohaldatakse punkti b.

ARTIKKEL 28.3

Julgeoleku- ja ülderandid

1. Ühtki käesoleva peatüki sätet ei tõlgendata nii, nagu takistaks see lepinguosalist võtmast meetmeid või avalikustamast teavet, kui ta peab seda vajalikuks, et kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve, mis on seotud relvade, laskemoona või sõjavarustuse hangete või riigi julgeoleku või riigikaitse seisukohalt hädavajalike hangetega.

PUBLIC

2. Võttes arvesse nõuet, et selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mis kujutaks endast samasugustes tingimustes oleva lepinguosalise meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist või rahvusvahelise kaubanduse varjatud piiramist, ei tõlgendata ühtki käesoleva peatüki sätet nii, nagu takistaks see lepinguosalist kehtestamast ja võtmast meetmeid, mis on:

a) vajalikud kõlbluse, avaliku korra ja ohutuse kaitseks;

b) vajalikud inimeste, loomade või taimede elu või tervise kaitseks;

c) vajalikud intellektuaalomandi kaitseks; või

d) seotud puuetega inimeste, heategevusorganisatsioonide või vangide töö tulemusena valmistatud kaupade ja osutatavate teenustega.

3. Lepinguosalised on kokku leppinud, et lõike 2 alapunktis b nimetatud meetmete hulka kuuluvad keskkonnameetmed, mis on vajalikud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.4

Üldpõhimõtted

PUBLIC

Diskrimineerimiskeeld

1. Kumbki lepinguosaline ja tema hankeüksused kohtlevad iga käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seotud meetme puhul teise lepinguosalise kaupu ja teenuseid ning teise lepinguosalise tarnijaid, kes selliseid kaupu ja teenuseid pakuvad, kohe ja tingimusteta vähemalt sama soodsalt, kui asjaomane lepinguosaline, kaasa arvatud tema hankeüksused, kohtleb oma kaupu, teenuseid ja tarnijaid.

2. Käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seotud meetmete puhul lepinguosalised ja nende hankeüksused:

a) ei kohtle mõnda kohapealset tarnijat tema välismaise kuuluvuse või omandiõiguse määra põhjal vähem soodsalt kui teisi kohapealseid tarnijaid; või

b) ei diskrimineeri kohapealset tarnijat selle alusel, et kaup või teenus, mida see tarnija selle konkreetse hanke jaoks pakub, pärineb teiselt lepinguosaliselt.

Elektrooniliste vahendite kasutamine

3. Lepinguosalised tagavad, et kogu suhtlus ja teabevahetus, mis on seotud käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, sealhulgas hanketeabe, teadete ja hankedokumentide avaldamise ja pakkumuste vastuvõtmisega, toimub elektrooniliste vahendite abil. Kui hankeüksus korraldab käesoleva lepinguga hõlmatud hanke elektroonilisel teel, peab ta:

a) tagama, et hanke korraldamisel kasutatakse muu hulgas ka autentimiseks ja andmete krüptimiseks IT-süsteeme ja tarkvara, mis on vabalt kättesaadavad ja muude vabalt kättesaadavate IT-süsteemide ja tarkvaraga koostalitlusvõimelised;

b) kehtestama ja rakendama mehhanisme, millega tagatakse osalemistaotluste ja pakkumuste terviklus, sealhulgas fikseeritakse nende vastuvõtmise aeg ning välistatakse neile loata juurdepääs; ning

c) kasutama hankemenetlustes teadete ja hankedokumentide avaldamiseks ning võimalikult suures ulatuses pakkumuste esitamiseks elektroonilisi teabe- ja sidevahendeid.

PUBLIC

Hanke korraldamine

4. Hankeüksus korraldab käesoleva lepinguga hõlmatud hanke läbipaistval ja erapooletul viisil, mis:

a) on kooskõlas käesoleva peatükiga, kasutades selliseid meetodeid nagu avatud hankemenetlus, valikhankemenetlus ja piiratud hankemenetlus; ning

b) ennetab huvide konflikte ja korruptsiooni vastavalt asjaomasele õigusele.

Päritolureeglid

5. Käesoleva peatükiga hõlmatud riigihanke puhul ei kohalda lepinguosaline teisest lepinguosalisest imporditavate kaupade suhtes päritolureegleid, mis erinevad nendest päritolureeglitest, mida lepinguosaline kohaldab tavapärase kaubanduse raames samade kaupade impordi suhtes.

Korvamismeetmed

6. Käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seoses ei tohi lepinguosaline ega tema hankeüksused üheski hankeetapis taotleda, võtta arvesse, kehtestada ega jõustada korvamismeetmeid.

PUBLIC

Meetmed, mis ei ole hangetele eriomased

7. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata järgmise suhtes: tollimaks ja muud maksud, mis on kehtestatud impordi suhtes või sellise impordiga seoses; selliste tollimaksude ja muude maksudega maksustamise meetod; ning muud teenuskaubandust mõjutavad meetmed peale käesoleva lepinguga hõlmatud hankeid reguleerivate meetmete.

Korruptsioonivastased meetmed

8. Kumbki lepinguosaline tagab, et ta on võtnud kasutusele asjakohased meetmed korruptsiooniga tegelemiseks ja selle tõkestamiseks oma riigihangetes. Nende meetmete hulka võivad kuuluda menetlused, millega võetakse lepinguosalise hangetes osalemise õigus kas tähtajatult või kindlaksmääratud ajavahemikuks tarnijatelt, kelle kohta on selle lepinguosalise õigusasutused lõpliku otsusega kindlaks teinud, et nad on selle lepinguosalise territooriumil seoses riigihangetega osalenud altkäemaksus, pettuses või muus ebaseaduslikus tegevuses. Kumbki lepinguosaline tagab ka selle, et tal on kehtestatud põhimõtted ja menetlused, millega hangetes osalevate või neid mõjutavate isikute võimalik huvide konflikt võimalikult suures ulatuses kõrvaldada või seda ohjata.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.5

Teave hankesüsteemi kohta

1. Kumbki lepinguosaline:

a) avaldab viivitamata seadused, määrused, kohtuotsused, üldkohaldatavad haldusotsused, õigusnormidest tulenevad standardsed lepingupunktid, millele viidatakse hanketeadetes või -dokumentides, samuti käesoleva lepinguga hõlmatud hanke korra ja selles tehtavad muudatused, asjaomases elektroonilises või paberväljaandes, mis on riigi tasandil ametlikult selleks määratud, laia levikuga ja pidevalt üldsusele kättesaadav; ning

b) selgitab neid taotluse korral teisele lepinguosalisele.

2. 28-A ja 28-B lisa I jagu sisaldab nimekirja järgmisest:

a) elektroonilised ja paberväljaanded, kus asjaomane lepinguosaline avaldab lõikes 1 sätestatud teabe;

b) elektroonilised ja paberväljaanded, kus asjaomane lepinguosaline avaldab artikli 28.6, artikli 28.8 lõike 9 ja artikli 28.17 lõikega 2 nõutud teated; ning

PUBLIC

c) veebisaitide aadressid, kus asjaomane lepinguosaline avaldab:

i) artikli 28.17 lõike 4 kohase hankestatistika; või

ii) oma teated sõlmitud hankelepingute kohta vastavalt artikli 28.17 lõikele 5.

3. Kumbki lepinguosaline teatab artiklis 28.21 nimetatud allkomiteele viivitamata igast muudatustest teda käsitlevas teabes, mis on esitatud vastavalt kas 28-A lisa või 28-B lisa I jaos.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.6

Teated

Kavandatava hanke teade

1. Hankeüksus avaldab iga käesoleva lepinguga hõlmatud hanke kohta kavandatava hanke teate, välja arvatud artiklis 28.14 sätestatud asjaoludel.

2. Kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti, sisaldab iga kavandatava hanke teade järgmist:

a) hankeüksuse nimi ja aadress ning muud andmed, mis on vajalikud hankeüksusega kontakteerumiseks ning selleks, et saada kõik vajalikud hankedokumendid, ning vajaduse korral teave nende hinna ja maksetingimuste kohta;

b) hanke kirjeldus, sealhulgas hangitavate kaupade ja teenuste laad ja kogus või eeldatav kogus, kui täpne kogus ei ole teada;

c) korduvlepingute puhul võimaluse korral edaspidiste kavandatava hanke teadete eeldatav avaldamise aeg;

d) valikuvõimaluste kirjeldus;

e) kaupade tarnimise ja teenuste osutamise ajakava või lepingu kestus;

f) kasutatav hankemeetod ning teave selle kohta, kas tegemist on läbirääkimistega hanke või elektroonilise oksjoniga;

g) vajaduse korral hankes osalemise taotluste esitamise aadress ja tähtpäev;

h) pakkumuste esitamise aadress ja tähtpäev;

i) keeled, milles võib esitada pakkumuse või osalemistaotluse, juhul kui need võib esitada muus keeles kui selle lepinguosalise ametlik keel, kelle hankeüksus hanke korraldab;

PUBLIC

j) tarnijatele kehtestatud osalemistingimuste loetelu koos lühikirjeldustega, sealhulgas nõuded tarnijate esitatavate konkreetsete dokumentide ja tõendite kohta, kui neid nõudeid ei ole esitatud hankedokumentides, mis tehakse kõikidele huvitatud tarnijatele kättesaadavaks samaaegselt kavandatava hanke teatega;

k) kui hankeüksus kavatseb vastavalt artikli 28.8 lõikele 5 kutsuda hankes osalema piiratud arvu kvalifitseeritud tarnijaid, siis tarnijate valiku kriteeriumid ja hankes osalema lubatavate tarnijate arv; ning

l) märge, et hange on hõlmatud käesoleva peatükiga.

Kokkuvõtlik teade

3. Iga kavandatava hanke puhul avaldab hankeüksus kavandatava hanke teatega samal ajal ühes WTO ametlikus keeles vabalt kättesaadava kokkuvõtliku teate[1]. Kokkuvõtlik teade sisaldab vähemalt järgmist teavet:

a) hanke sisu;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et WTO ametlikud keeled on inglise, hispaania ja prantsuse keel.

b) pakkumuse või hankes osalemise või korduvkasutatavasse loetellu kandmise taotluse esitamise viimane kuupäev; ning

c) aadress, kust saab taotleda hankedokumente.

Plaanitud hanke teadaanne

4. Hankeüksustel soovitatakse avaldada igal eelarveaastal võimalikult varakult teadaanne hankeplaanide kohta (edaspidi „plaanitud hanke teadaanne“). Plaanitud hanke teadaanne peaks sisaldama hanke sisu ja kavandatava hanke teate avaldamise ligikaudset kuupäeva.

5. 28-A või 28-B lisa B või C jao alla kuuluv hankeüksus võib kasutada plaanitud hanke teadaannet kavandatava hanke teatena, tingimusel et plaanitud hanke teadaanne sisaldab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud teavet ulatuses, mis on üksusele kättesaadav, ja märget, et huvitatud tarnijad peaksid väljendama hankeüksusele oma huvi hanke vastu.

PUBLIC

Teateid käsitlevad üldreeglid

6. Kavandatava hanke teated, kokkuvõtlikud teated ja plaanitud hanke teadaanded on vahetult kättesaadavad elektrooniliselt ja tasuta ühtse internetiportaali kaudu. Teateid võib lisaks avaldada ka ajakohases laia levikuga paberväljaandes ja need jäävad üldsusele kättesaadavaks vähemalt teates märgitud aja lõpuni.

Kumbki lepinguosaline loetleb asjakohased elektroonilised ja paberväljaanded vastavalt 28-A lisa või 28-B lisa I jaos.

7. Olenemata lõikes 6 sätestatud nõuetest, mis käsitlevad juurdepääsu kavandatud hanke teadetele, kokkuvõtlikele teadetele ja plaanitud hangete teadaannetele elektrooniliselt tasuta ühtse juurdepääsupunkti kaudu, loob Tšiili alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ja kolmeaastaseks üleminekuperioodiks kuni ühtse juurdepääsupunkti täieliku toimimiseni ajutise alternatiivina ühtsele juurdepääsupunktile digivärava, mis peab olema tasuta kättesaadav ja kus peavad olema lingid platvormidele või veebisaitidele, kus teateid avaldatakse. Värav sisaldab linke kuni neljale veebisaidile, mis on järgmised:

a) *Mercado público*;

b) *Ministerio de Obras Públicas*;

PUBLIC

c) *Dirección General de Concesiones*; ning

d) *Diario Oficial*.

8. Lepinguosalised vaatavad käesoleva artikli lõiget 7 korrapäraselt läbi, sealhulgas arutelu artiklis 28.21 osutatud allkomitees, eelkõige ühtse juurdepääsupunkti rakendamise seisu üle.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.7

Osalemistingimused

1. Hankeüksus esitab hankes osalemiseks ainult need tingimused, mis on olulised tagamaks, et tarnija vastab õiguslikult ja finantsiliselt hanke nõuetele ning on äriliselt ja tehniliselt suutlik asjaomast hankelepingut täitma.

2. Osalemistingimuste kehtestamisel hankeüksus

a) ei esita tingimust, et hankes osalemiseks peab tarnija olema varem sõlminud mõne lepinguosalise hankeüksusega ühe või mitu lepingut;

b) võib nõuda varasemat tegevuskogemust, kui see on hanke tingimuste seisukohalt oluline; ning

c) ei nõua, et hanke tingimus oleks asjaomane varasem kogemus lepinguosalise territooriumil.

3. Hinnates, kas tarnija vastab osalemistingimustele, hankeüksus:

a) hindab tarnija finantsilist, ärilist ja tehnilist suutlikkust, lähtudes tema äritegevusest nii selle lepinguosalise territooriumil, kelle hankeüksus hanke korraldab, kui ka väljaspool seda; ning

b) lähtub hindamisel tingimustest, mille hankeüksus on eelnevalt hanketeates või hankedokumentides sätestanud.

4. Lepinguosaline ja tema hankeüksused võivad tõendusmaterjali olemasolu korral ja tingimusel, et käesolevat lõiget ei kohaldata viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist lepinguosaliste vahel, välistada tarnija järgmistel põhjustel:

a) pankrot;

b) valeandmete esitamine;

c) olulised või püsivad puudused ühest või mitmest varasemast lepingust tuleneva olulise nõude või kohustuse täitmisel;

PUBLIC

d) kohtuotsused raskete kuritegude ja muude raskete süütegude kohta;

e) raske eksimine ametialaste käitumisreeglite vastu või tegevus või tegevusetus, mis vähendab tarnija ärilist usaldusväärsust, või

f) maksude maksmata jätmine.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.8

Tarnijate kvalifitseerimine

Registreerimissüsteemid ja kvalifitseerimismenetlused

1. Lepinguosaline ja tema hankeüksused võivad kasutada tarnijate registreerimise süsteemi, mille kaudu huvitatud tarnijad peavad registreeruma ja esitama teatavat teavet. Sellisel juhul tagab lepinguosaline, et huvitatud tarnijatel on elektrooniliste vahendite kaudu juurdepääs registreerimissüsteemi puudutavale teabele ja et nad võivad taotleda registreerimist igal ajal. Pädev asutus teatab neile mõistliku tähtaja jooksul taotluse rahuldamise või tagasilükkamise otsusest. Taotluse tagasilükkamise korral põhjendatakse otsust igakülgselt.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et

a) tema hankeüksused teevad jõupingutusi, et minimeerida kvalifitseerimismenetluste erinevusi, ning

b) kui tema hankeüksused kasutavad registreerimissüsteeme, teevad nad jõupingutusi, et minimeerida erinevusi kõnealuste süsteemide vahel.

3. Lepinguosaline, sealhulgas tema hankeüksused, ei võta vastu ega kasuta registreerimissüsteemi või kvalifitseerimismenetlust, mille eesmärk on tekitada teise lepinguosalise tarnijatele asjatuid takistusi hankes osalemiseks või mille tulemuseks on sellised takistused .

Piiratud hankemenetlus

4. Kui hankeüksus kavatseb kasutada piiratud hankemenetlust, tuleb tal:

a) esitada kavandatava hanke teates vähemalt artikli 28.6 lõike 2 punktides a, b, f, g, j, k ja l ette nähtud teave ning kutsuda tarnijaid üles esitama osalemistaotlust; ning

b) esitada kvalifitseeritud tarnijatele, keda ta teavitab vastavalt artikli 28.12 lõike 3 punktile b, pakkumuste esitamise tähtaja alguseks vähemalt artikli 28.6 lõike 2 punktides c, d, e, h ja i osutatud teave.

PUBLIC

5. Hankeüksus lubab konkreetses hankes osaleda kõigil kvalifitseeritud tarnijatel, välja arvatud juhul, kui hankeüksus teatab kavandatava hanke teates, et hankes lubatakse osalema vaid piiratud arv tarnijaid, ning esitab tarnijate arvu piiramise kriteeriumid või põhjenduse. Pakkumiskutse adresseeritakse nii mitmele tarnijale, nagu on vaja konkurentsi tagamiseks.

6. Kui hankedokumente ei tehta alates lõikes 4 osutatud teate avaldamise kuupäevast avalikult kättesaadavaks, tagab hankeüksus, et need tehakse kõikidele lõike 5 kohaselt väljavalitud kvalifitseeritud tarnijatele kättesaadavaks üheaegselt.

Korduvkasutatavad loetelud

7. Hankeüksus võib pidada korduvkasutatavat tarnijate loetelu, tingimusel et teade, millega huvitatud tarnijaid kutsutakse taotlema loetellu kandmist:

a) avaldatakse igal aastal ning

b) tehakse elektroonilise avaldamise korral püsivalt kättesaadavaks mõne 28-A ja 28-B lisa I jaos loetletud asjakohase kanali kaudu.

PUBLIC

8. Lõikega 7 ette nähtud teade sisaldab järgmist:

a) nende kaupade ja teenuste või kauba- ja teenuseliikide kirjeldus, mille hankimiseks loetelu kasutatakse;

b) osalemistingimused, millele tarnijad peavad loetellu kandmiseks vastama, ning meetodid, mida hankeüksus kasutab tarnija nõuetele vastavuse kontrollimiseks;

c) hankeüksuse nimi ja aadress ning muud andmed, mida on vaja temaga kontakteerumiseks ning kõigi vajalike loeteluga seotud dokumentide saamiseks;

d) loetelu kehtivusaeg ja selle kehtivuse pikendamise või lõpetamise viis, või kui kehtivusaega ei esitata, siis märge selle kohta, millisel viisil teatatakse loetelu kasutamise lõpetamisest; ning

e) märge, et loetelu võib kasutada käesoleva peatükiga hõlmatud hanke puhul.

9. Kui korduvkasutatav loetelu kehtib kolm aastat või vähem, võib hankeüksus olenemata lõikest 7 avaldada lõikes 7 osutatud teate ainult üks kord loetelu kehtivusaja algul, tingimusel et:

a) teates esitatakse loetelu kehtivusaeg ja teatatakse, et rohkem teateid ei avaldata; ning

PUBLIC

b) teade avaldatakse elektrooniliselt ja see on kogu kehtivusaja jooksul pidevalt kättesaadav.

10. Hankeüksus lubab tarnijatel taotleda igal ajal enda kandmist korduvkasutatavasse loetellu ja kannab kõik kvalifitseeritud tarnijad loetellu mõistlikult lühikese aja jooksul.

11. Kui tarnija, kes ei ole kantud korduvkasutatavasse loetellu, esitab korduvkasutataval loetelul põhinevas hankes osalemise taotluse ja kõik nõutud dokumendid artikli 28.12 lõikes 2 sätestatud ajavahemiku jooksul, peab hankeüksus taotlusega tutvuma. Hankeüksus ei jäta tarnijat hankemenetlusest kõrvale selle tõttu, et tal ei ole piisavalt aega taotlusega tutvuda, välja arvatud erijuhul, kui hanke keerukusest tingituna ei suuda üksus pakkumuste esitamiseks lubatud ajavahemiku jooksul taotluse läbivaatamist lõpule viia.

PUBLIC

28-A või 28-B lisa B ja C jaos loetletud üksused

12. 28-A või 28-B lisa B ja C jao kohaldamisalasse kuuluv hankeüksus võib kasutada teadet, milles tarnijaid kutsutakse üles taotlema korduvkasutatavasse loetellu kandmist, kavandatava hanke teatena, kui:

a) teade avaldatakse kooskõlas käesoleva artikli lõikega 7 ning see sisaldab käesoleva artikli lõikes 8 nõutud teavet ja kogu artikli 28.6 lõikes 2 nõutud teavet, mis on kättesaadav, ning märget selle kohta, et see teade kujutab endast kavandatava hanke teadet või et edaspidi saavad korduvkasutatava loetelu alla kuuluvate hangete teateid ainult korduvkasutatavasse loetellu kuuluvad tarnijad; ning

b) hankeüksus esitab tarnijatele, kes on talle teatanud oma huvist konkreetse hanke vastu, kiiresti piisavalt teavet, mis võimaldab neil hinnata oma huvi hankes osaleda, sealhulgas kogu ülejäänud teabe, mida nõutakse artikli 28.6 lõike 2 kohaselt, niivõrd kui kõnealune teave on kättesaadav.

13. 28-A või 28-B lisa B või C jao kohaldamisalasse kuuluv hankeüksus võib võimaldada tarnijal, kes on käesoleva artikli lõike 10 kohaselt taotlenud enda kandmist korduvkasutatavasse loetellu, esitada asjaomase hanke raames pakkumuse, kui hankeüksusele jääb piisavalt aega, et kindlaks teha, kas tarnija vastab osalemistingimustele.

PUBLIC

Teave hankeüksuse otsuste kohta

14. Hankeüksus teatab hankes osalemise taotluse või korduvkasutatavasse loetellu kandmise taotluse esitanud tarnijale viivitamata oma otsuse tema taotluse kohta.

15. Kui hankeüksus lükkab tarnija hankes osalemise või korduvkasutatavasse loetellu kandmise taotluse tagasi, ei tunnista teda enam kvalifitseerunuks või kustutab ta korduvkasutatavast loetelust, teatab üksus sellest tarnijale viivitamata ja esitab taotlusel talle viivitamata oma otsuse kirjaliku põhjenduse.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.9

Tehnilised nõuded

1. Hankeüksus ei koosta, ei võta vastu ega kohalda tehnilisi kirjeldusi ega näe ettevastavushindamismenetlust, mille eesmärk on luua tarbetuid takistusi rahvusvahelisele kaubandusele või mille tulemuseks on sellised takistused.

2. Hangitavate kaupade ja teenuste tehnilisi kirjeldusi ette nähes peab hankeüksus võimaluse korral:

a) esitama tehnilises kirjelduses pigem toimivus- ja funktsionaalsed nõuded, mitte disaini või tunnuste kirjelduse; ning

b) võtma tehniliste kirjelduste aluseks rahvusvahelised standardid, kui need standardid on olemas, või kui selliseid rahvusvahelisi standardeid ei ole olemas, võtma aluseks riigisisesed tehnilised normid, tunnustatud riigisisesed standardid või ehitusnormid.

3. Kui tehnilistes kirjeldustes kasutatakse disaini või tunnuste kirjelduse näitajaid, peaks hankeüksus võimaluse korral lisama hankedokumentidesse näiteks sõnad „või samaväärne“ näitamaks, et ta võtab arvesse samaväärsete kaupade või teenuste pakkumusi, kui need vastavad selgelt hanke tingimustele.

4. Hankeüksus ei näe ette tehnilisi kirjeldusi, mis sisaldavad konkreetse kaubamärgi või kaubanime, patendi, autoriõiguse, disainilahenduse või tüübi, teatava päritolu, tootja või tarnijaga seotud nõudeid või viiteid, välja arvatud juhul, kui hankeeset ei ole võimalik muul viisil piisavalt täpselt või arusaadavalt kirjeldada, ja tingimusel et üksus lisab hankedokumentidesse näiteks sõnad „või samaväärne“.

PUBLIC

5. Hankeüksus ei tohi isikult, kellel võivad olla ärihuvid seoses teatava hankega, konkurentsi piiramist põhjustaval viisil küsida ega vastu võtta nõuandeid, mida võidakse kasutada selle hanke tehniliste kirjelduste koostamisel või vastuvõtmisel.

6. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lepinguosaline ja tema hankeüksused võivad koostada, vastu võtta või kohaldada vastavalt käesolevale artiklile tehnilisi kirjeldusi loodusvarade kaitse edendamiseks või keskkonna kaitsmiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.10

Hankedokumendid

1. Hankeüksus esitab tarnijatele hankedokumendid, mis sisaldavad kogu vajalikku teavet, et tarnijad saaksid koostada ja esitada nõuetekohase pakkumuse. Kui seda ei ole juba kavandatava hanke teates tehtud, esitatakse kõnealustes dokumentides täielik kirjeldus järgmise kohta:

a) hanke kirjeldus, sealhulgas hangitavate kaupade või teenuste laad ja kogus või eeldatav kogus, kui täpne kogus ei ole teada; nõuded muu hulgas tehnilise kirjelduse, vastavushindamise, plaanide, jooniste või juhendite kohta;

b) tarnijate osalemistingimused, sealhulgas sellise teabe ja selliste dokumentide loetelu, mille tarnija peab osalemistingimustele vastamiseks esitama;

c) kõik hindamiskriteeriumid, mida hankeüksus kohaldab lepingu sõlmimisel, ning kõnealuste kriteeriumide osakaal, kui hind ei ole ainus kriteerium;

d) kui hankeüksus korraldab hanke elektrooniliselt, siis autentimis- ja andmete krüptimise nõuded või muud nõuded seoses teabe elektroonilise esitamisega;

e) kui hankeüksus korraldab elektroonilise oksjoni, siis oksjoni pidamise reeglid, sealhulgas hindamiskriteeriumidega seotud pakkumuse elemendid, mis on oksjoni läbiviimise aluseks;

f) kui pakkumused avatakse avalikult, siis nende avamise kuupäev, kellaaeg ja koht ning vajaduse korral pakkumuste avamisele lubatud isikute nimekiri;

g) muud nõuded või tingimused, sealhulgas maksetingimused ja pakkumuse esitamise viisile seatud piirangud, näiteks kas pakkumusi esitatatakse elektrooniliselt või paberil; ning

h) kaupade kohaletoimetamise või teenuse osutamise kuupäevad.

PUBLIC

2. Hangitavate kaupade kohaletoimetamise või teenuste osutamise kuupäeva kehtestamisel võtab hankeüksus arvesse selliseid tegureid nagu hanke keerukus, allhangete eeldatav maht ning realistlik aeg kaupade tootmiseks, laost väljastamiseks ja tarnekohast transportimiseks või teenuste osutamiseks.

3. Kavandatava hanke teates või hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumid võivad muu hulgas sisaldada hinda ja muid kulutegureid, kvaliteediandmeid, tehnilist väärtust, keskkonnanäitajaid ja tarnetingimusi.

4. Hankeüksus peab viivitamata:

a) tegema hankedokumendid kättesaadavaks, et huvitatud tarnijatel oleks piisavalt aega esitada nõuetekohane pakkumus;

b) esitama taotluse korral hankedokumendid igale huvitatud tarnijale; ning

c) vastama huvitatud või hankes osaleva tarnija esitatud mõistlikele päringutele kummagi lepinguosalise seadusega sätestatud ajavahemiku jooksul tingimusel, et küsitud teave ei anna kõnealusele tarnijale eelist teiste tarnijate ees.

PUBLIC

Muudatused

5. Kui hankeüksus muudab kavandatava hanke teates või osalevatele tarnijatele esitatud hankedokumentides sätestatud kriteeriume või nõudeid või kui ta muudab või avaldab uuesti hanketeate või hankedokumendid, edastab ta kõik sellised muudatused või muudetud või uuesti avaldatud teate või hankedokumendid kirjalikult

a) kõikidele teabe muutmise või uuesti avaldamise ajal hankes osalevatele tarnijatele, kui need tarnijad on hankeüksusele teada, kõikidel muudel juhtudel aga samal viisil, kui ta esitas algse teabe; ning

b) piisavalt varakult, võttes arvesse hanke olemust ja keerukust, et tarnijatel oleks aega oma pakkumusi vajaduse korral muuta ja need uuesti esitada.

ARTIKKEL 28.11

Keskkonnaalased ja sotsiaalsed kaalutlused

1. Lepinguosaline võib lubada oma hankeüksustel kasutada terve hankemenetluse käigus keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid kaalutlusi, tingimusel et need ei ole diskrimineerivad, vastavad artikli 28.4 lõike 6 kohasele korvamiskeelule ja on seotud lepingu esemega.

PUBLIC

2. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et keskkonnaalaseid ja sotsiaalseid kaalutlusi ei koostata, võeta vastu ega kohaldata viisil, mis kujutab endast meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist lepinguosaliste vahel või kaubanduse varjatud piiramist.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.12

Ajavahemikud

1. Hankeüksus jätab oma mõistlikest vajadustest lähtudes tarnijatele piisavalt aega osalemistaotluste ja nõuetele vastavate pakkumuste koostamiseks ja esitamiseks, võttes seejuures arvesse selliseid tegureid nagu:

a) hanke laad ja keerukus;

b) allhangete eeldatav maht; ning

c) juhul kui ei kasutata elektroonilisi vahendeid, siis ka aeg, mis on vajalik pakkumuse edastamiseks kodu- ja välismaalt.

Tähtajad, sealhulgas pikendatud tähtajad peavad olema kõikidele huvitatud või osalevatele tarnijatele ühesugused.

2. Valikpakkumismenetlust kasutav hankeüksus määrab osalemistaotluste esitamise tähtpäeva, mis üldjuhul ei ole varem kui 25 päeva pärast kavandatava hanke teate avaldamise kuupäeva. Kui kiireloomulistel juhtudel, mida hankeüksus on nõuetekohaselt põhjendanud, ei saa sellist tähtaega kasutada, võib seda lühendada kuni kümne päevani.

3. Välja arvatud lõigetes 4, 5, 7 ja 8 sätestatud juhtudel, kehtestab hankeüksus pakkumuste esitamise tähtpäeva, mis ei ole varem kui 40 päeva alates kuupäevast, mil:

a) avaldatakse kavandatava hanke teade, kui tegemist on avatud pakkumismenetlusega; või

b) juhul kui kasutatakse valikhankemenetlust, teatab hankeüksus tarnijatele, et nad kutsutakse esitama pakkumusi, olenemata sellest, kas kasutatakse korduvkasutatavat loetelu või mitte.

4. Hankeüksus võib lühendada lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega kuni kümne päevani, kui:

a) hankeüksus on avaldanud plaanitud hanke teadaande, mis on ette nähtud artikli 28.6 lõikes 4, vähemalt 40 päeva ja kuni 12 kuud enne kavandatava hanke teate avaldamist, kusjuures plaanitud hanke teadaandes on esitatud järgmine teave:

   i) hanke kirjeldus;

PUBLIC

ii) pakkumuse või osalemistaotluse esitamise ligikaudne tähtpäev;

iii) märge, et huvitatud tarnijad peaksid hankeüksusele väljendama oma huvi hanke vastu;

iv) aadress, kust saab hankedokumente; ning

v) kogu kättesaadav teave, mida kavandatava hanke teade peab artikli 28,6 lõike 2 kohaselt sisaldama;

b) hankeüksus märgib korduvat laadi lepingute puhul algses kavandatava hanke teates, et edaspidistes teadetes sätestatakse pakkumuste esitamise tähtajad vastavalt käesolevale lõikele; või

c) hankeüksus ei saa nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel kasutada lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega.

5. Hankeüksus võib lühendada lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega viie päeva võrra igal järgmisel põhjusel:

a) kavandatava hanke teade avaldatakse elektrooniliselt;

PUBLIC

b) kõik hankedokumendid tehakse alates kavandatava hanke teate avaldamise kuupäevast elektrooniliselt kättesaadavaks; ning

c) hankeüksus võimaldab teha pakkumusi elektrooniliselt.

6. Juhul kui kasutatakse lõiget 5 koostoimes lõikega 4, ei tohi lõike 3 kohane pakkumuste esitamise tähtaeg olla mingil juhul lühem kui kümme päeva alates kavandatava hanke teate avaldamisest.

7. Juhul kui hankeüksus ostab kommertskaupu või -teenuseid või nende kombinatsiooni, võib ta olenemata muudest käesoleva artikli sätetest lühendada lõike 3 kohast pakkumuste esitamise tähtaega vähemalt 13 päevani, kui ta avaldab elektrooniliselt ühel ja samal ajal nii kavandatava hanke teate kui ka hankedokumendid. Kui hankeüksus võimaldab lisaks teha kommertskaupade või -teenuste pakkumusi elektrooniliselt, võib ta lühendada lõike 3 kohast tähtaega kuni kümne päevani.

8. Kui 28-A või 28-B lisa B või C jao kohane hankeüksus on valinud kõik kvalifitseeritud tarnijad või piiratud arvu kvalifitseeritud tarnijaid, võib pakkumuste esitamise tähtaja kehtestada hankeüksuse ja valitud tarnijate vastastikusel kokkuleppel. Sellise kokkuleppe puudumise korral peab tähtaeg olema vähemalt 10 päeva.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.13

Läbirääkimised

PUBLIC

1. Lepinguosaline võib käesoleva lepinguga hõlmatud hanke puhul sätestada, et tema hankeüksused peavad tarnijatega läbirääkimisi, kui

a) hankeüksus on artikli 28.6 lõike 2 alusel nõutavas kavandatava hanke teates osutanud kavatsusele pidada läbirääkimisi või

b) hindamisel ilmneb, et ükski pakkumus ei ole kavandatava hanke teates või hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumide kohaselt selgelt kõige soodsam.

2. Hankeüksus:

a) tagab, et läbirääkimistel osalevate tarnijate kõrvalejätmine toimub kavandatava hanke teates või hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumide kohaselt, ning

b) määrab pärast läbirääkimiste lõppu allesjäänud osalevatele tarnijatele ühise tähtpäeva uute või muudetud pakkumuste esitamiseks.

ARTIKKEL 28.14

Piiratud pakkumismenetlus

1. Tingimusel, et hankeüksus ei kasuta seda sätet konkurentsi vältimiseks tarnijate vahel ega viisil, millega diskrimineeritakse teise lepinguosalise tarnijaid või kaitstakse omamaiseid tarnijaid, võib ta kasutada piiratud hankemenetlust ja otsustada mitte kohaldada artikleid 28.6, 28.7, 28.8 ja 28.10 ning artikleid 28.12, 28.13, 28.15 ja 28.16 järgmiste asjaolude korral:

a) kui:

i) pakkumusi ei esitatud või tarnijad ei esitanud osalemistaotlusi;

ii) ei ole esitatud ühtki hankedokumentide olulistele nõuetele vastavat pakkumust;

iii) ükski tarnija ei vastanud osalemistingimustele; või

iv) pädev asutus kuulutas esitatud pakkumused konkurentide kokkuleppeks, eeldusel et hankedokumentide nõudeid ei ole oluliselt muudetud;

PUBLIC

b) kui kaupu või teenuseid saab tarnida üksnes konkreetne tarnija ja puuduvad mõistlikud alternatiivsed või asenduskaubad või -teenused ühel järgmistest põhjustest:

i) hangitakse kunstiteost;

ii) patentide, autoriõiguste ja muude ainuõiguste tõttu; või

iii) konkurents puudub tehnilistel põhjustel;

c) kui esialgne kaupade tarnija või teenuste osutaja hangib täiendavaid kaupu või teenuseid, mis ei olnud hõlmatud esialgse hankega, ning kui sellise kaupade tarnija või teenuste osutaja vahetamine

i) ei ole võimalik majanduslikel ja tehnilistel põhjustel, mis tulenevad näiteks olemasolevate seadmete, tarkvara, teenuste või paigaldiste vahetatavus- ja koostalitlusnõudest; ning

ii) põhjustaks hankeüksusele olulist ebamugavust või märkimisväärset lisakulu;

d) kui ja niivõrd kui see on rangelt vajalik kiireloomulise olukorra tõttu, mis on tingitud sündmustest, mida hankeüksus ei võinud ette näha, ei ole avatud või valikhanke korras olnud võimalik saada kaupu või teenuseid õigeks ajaks;

PUBLIC

e) kaubaturult ostetavate kaupade korral;

f) kui hankeüksus hangib prototüüpi või esimest toodet või teenust, mis on välja töötatud tema tellimusel teatava teadusuuringut, katsetus-, uurimis- või esialgset arendustööd käsitleva lepingu alusel ja selle raames; esimese toote või teenuse esialgne arendustöö võib hõlmata piiratud ulatuses tootmist või teenuse osutamist, et võtta arvesse kohapealse katsetamise tulemusi ja tõendada, et kaup või teenus sobib masstootmiseks või -tarnimiseks kooskõlas vastuvõetavate kvaliteedistandarditega, kuid ei hõlma masstootmist ega -tarnimist eesmärgiga saavutada kaubanduslik tasuvus või katta teadus- ja arendustööde kulu;

g) ostude korral, mis tehakse üksnes lühiajaliselt kehtivatel eriti soodsatel tingimustel, mis tulenevad erakorralisest realiseerimisest, näiteks likvideerimisest, pankrotivara haldamisest või pankrotist, mitte aga tavaliste ostude korral tavapärastelt tarnijatelt; või

h) kui leping sõlmitakse ideekonkursi võitjaga, tingimusel et

   i) konkursi korraldus vastas käesoleva peatüki põhimõtetele, eelkõige seoses kavandatava hanke teate avaldamisega; ning

   ii) konkursil osalejaid hindas sõltumatu komisjon eesmärgiga selgitada välja võitja, kellega sõlmitakse leping.

PUBLIC

2. Hankeüksus koostab iga lõike 1 alusel sõlmitud lepingu kohta kirjaliku aruande. Aruanne sisaldab hankeüksuse nime, hangitud kaupade või teenuste maksumust ja laadi ning märkust lõikes 1 sätestatud asjaolude ja tingimuste kohta, mis õigustavad piiratud pakkumismenetluse kasutamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.15

Elektroonilised oksjonid

Kui hankeüksus kavatseb käesoleva lepinguga hõlmatud hanke korraldada elektroonilise oksjonina, esitab ta igale osalejale enne elektroonilise oksjoni algust

a) teabe automaatse hindamismeetodi kohta, mida kasutatakse oksjoni käigus automaatseks pakkumuste pingerea koostamiseks ja muutmiseks, sealhulgas hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumidel põhineva matemaatilise valemi;

b) pakkumuse elementide esialgse hindamise tulemused, kui leping kavatsetakse sõlmida kõige soodsama pakkumuse tegijaga; ning

c) muu olulise teabe oksjoni korraldamise kohta.

ARTIKKEL 28.16

Pakkumuste läbivaatamine ja lepingute sõlmimine

PUBLIC

Pakkumuste läbivaatamine

1. Hankeüksus võtab pakkumused vastu, avab need ja vaatab need läbi nii, et hankemenetlus on läbipaistev ja erapooletu ning säilib pakkumuste konfidentsiaalsus.

2. Hankeüksus ei karista ühtegi tarnijat selle eest, et sai tema pakkumuse kätte pärast pakkumuste esitamise tähtaega, kui hilinemine on tingitud üksnes hankeüksuse väärast tegevusest.

3. Kui hankeüksus pakub ühele tarnijale võimalust parandada pakkumuste avamise ja lepingu sõlmimise otsustamise vahelisel ajal tahtmatud vormivead, tuleb tal sama võimalust pakkuda kõikidele osalevatele tarnijatele.

Lepingute sõlmimine

4. Selleks et pakkumust saaks lepingu sõlmimise üle otsustamisel arvesse võtta, peab see olema tehtud kirjalikult, vastama avamise ajal teadetes ja hankedokumentides sätestatud olulistele nõuetele ja tulema tarnijalt, kes vastab osalemistingimustele.

5. Välja arvatud juhul, kui hankeüksus jõuab järeldusele, et lepingu sõlmimine ei ole avalikes huvides, sõlmib ta lepingu tarnijaga, kes on hankeüksuse hinnangul suuteline täitma lepingutingimusi ja kes ainuüksi teadetes ja hankedokumentides sätestatud hindamiskriteeriumide kohaselt on esitanud:

a) soodsaima pakkumuse või

b) madalaima hinnaga pakkumuse, kui hind on ainus kriteerium.

6. Kui hankeüksusele esitatakse pakkumus, mille hind on teiste pakkumustega võrreldes ebaharilikult madal, võib ta kontrollida tarnijat, kas tarnija vastab osalemistingimustele ja on suuteline lepingutingimusi täitma.

7. Hankeüksus ei tee valikuid, ei tühista hanget ega muuda sõlmitud lepinguid viisil, mis ei ole kooskõlas käesolevast peatükist tulenevate kohustustega.

8. Kumbki lepinguosaline teeb endast kõik, et sätestada võitja väljaselgitamise ja lepingu sõlmimise vaheline ooteaeg, et tagasi lükatud pakkujatele jääks piisavalt aega lepingu sõlmimise otsus läbi vaadata ja vaidlustada.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.17

Hanketeabe läbipaistvus

PUBLIC

Tarnijatele esitatav teave

1. Hankeüksus teavitab osalevaid tarnijaid viivitamata ja tarnija taotluse korral kirjalikult sellest, kelle ta on kuulutanud hanke võitjaks. Kooskõlas artikli 28.18 lõigetega 2 ja 3 esitab hankeüksus tagasi lükatud tarnija taotlusel talle selgituse, miks üksus ei valinud tema pakkumust ja millised olid võitnud tarnija pakkumuse suhtelised eelised.

Teabe avaldamine sõlmitud lepingu kohta

2. Hankeüksus avaldab hiljemalt 72 päeva pärast iga käesoleva peatükiga hõlmatud lepingu sõlmimist teate 28-A ja 28-B lisa I jaos loetletud asjakohases paber- või elektroonilises väljaandes. Kui hankeüksus avaldab teate üksnes elektroonilises väljaandes, peab teave jääma mõistliku tähtaja jooksul vabalt kättesaadavaks. Teade sisaldab vähemalt järgmist teavet:

a) hangitud kaupade või teenuste kirjeldus;

b) hankeüksuse nimi ja aadress;

c) eduka tarnija nimi ja aadress;

d) eduka pakkumuse maksumus või lepingu sõlmimisel arvesse võetud kõrgeima ja madalaima hinnaga pakkumus;

e) lepingu sõlmimise kuupäev ning

f) kasutatud hankemeetod ja juhul, kui artikli 28.14 kohaselt kasutati piiratud pakkumismenetlust, siis selle kasutamist õigustavate asjaolude kirjeldus.

PUBLIC

Dokumentide ja aruannete säilitamine ning elektrooniline jälgitavus

3. Hankeüksus säilitab vähemalt kolm aastat alates lepingu sõlmimisest järgmise:

a) dokumendid ja aruanded käesoleva lepinguga hõlmatud hankega seotud hankemenetluste ja sõlmitud lepingute kohta, sealhulgas artikli 28.14 alusel nõutavad aruanded, ning

b) andmed, millega tagatakse käesoleva lepinguga hõlmatud hanke elektroonilisel korraldamisel asjakohane jälgitavus.

Statistiliste andmete vahetamine

4. Teise lepinguosalise taotlusel ja pidades silmas artiklis 28.21 osutatud allkomitees peetavaid arutelusid, teeb kumbki lepinguosaline teisele lepinguosalisele kättesaadavaks käesoleva lepinguga hõlmatud kaupade, teenuste ja ehitusteenuste hanke statistika, sealhulgas võimalikult suures ulatuses statistika ehitustööde kontsessioonide kohta. Kooskõlas artikliga 28.23 teevad lepinguosalised koostööd, et saavutada parem arusaam teineteise riigihangete statistikast.

5. Kui lepinguosaline nõuab, et käesoleva artikli lõike 2 kohased sõlmitud lepinguid käsitlevad teated tuleb avaldada elektrooniliselt, ja kui sellised teated on üldsusele kättesaadavad ühe andmebaasi kaudu vormis, mis võimaldab selle peatükiga hõlmatud lepinguid analüüsida, võib lepinguosaline artiklis 28.21 osutatud allkomiteele andmete edastamise asemel esitada lingi veebisaidile koos juhistega, mida on vaja selliste andmete kättesaamiseks ja kasutamiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.18

Teabe avalikustamine

Teabe esitamine lepinguosalistele

1. Teise lepinguosalise taotluse korral annab lepinguosaline viivitamata teavet, mis võimaldab kindlaks teha, kas hange korraldati õiglaselt, erapooletult ja käesoleva peatüki kohaselt, sealhulgas teabe võitnud pakkumuse näitajate ja suhteliste eeliste kohta. Kui kõnealuse teabe avalikustamine võib mõjutada tulevasi hankeid, avaldab teabe saanud lepinguosaline selle teistele tarnijatele alles pärast nõupidamist teabe esitanud lepinguosalisega ja tema nõusolekul.

Teabe avalikustamata jätmine

2. Olenemata käesoleva peatüki muudest sätetest ei anna lepinguosaline ega tema hankeüksused ühelegi tarnijale teavet, mis võiks kahjustada konkreetse tarnija seaduslikke ärihuve või ausat konkurentsi tarnijate vahel, välja arvatud seadusega või teabe esitanud tarnija kirjaliku loaga nõutud ulatuses.

PUBLIC

3. Käesolevat peatükki ei tõlgendata nii, et lepinguosaline ja tema hankeüksused, ametiasutused ja läbivaatavad organid peaksid avalikustama konfidentsiaalset teavet, kui selline avalikustamine võiks

a) kahjustada õiguskaitset;

b) kahjustada ausat konkurentsi tarnijate vahel;

c) kahjustada konkreetsete isikute õigustatud ärihuve, sealhulgas nende intellektuaalomandi kaitset, või

d) olla muul viisil vastuolus avalike huvidega.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.19

Riigisisene läbivaatamise kord

1. Kumbki lepinguosaline kehtestab õigeaegse, tulemusliku, läbipaistva ja mittediskrimineeriva halduslikku või kohtuliku läbivaatamise korra, mille abil tarnija, kellel on või on olnud huvid seoses käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, võib vaidlustada

a) Käesoleva peatüki sätete rikkumise või

b) kui tarnijal ei ole lepinguosalise õiguse kohaselt õigust vaidlustada otseselt käesoleva peatüki sätete täitmist, siis nende meetmete järgimise, mille lepinguosaline on võtnud käesoleva peatüki rakendamiseks.

Vaidlustamise kord on kirjalik ja see tehakse üldiselt kättesaadavaks.

2. Kui tarnija esitab seoses käesoleva lepinguga hõlmatud hankega, mille vastu tal on või on olnud huvi, kaebuse lõikes 1 nimetatud täitmise või järgimise kohta, kutsub lepinguosaline, kelle hankeüksus käesoleva lepinguga hõlmatud hanget korraldab, hankeüksust ja tarnijat üles leidma kaebusele lahendust konsultatsioonide teel. Hankeüksus vaatab sellised kaebused läbi erapooletult ja õigeaegselt ning nii, et see ei mõjuta tarnija osalemist käimasolevates ega tulevastes käesoleva lepinguga hõlmatud hangetes ega tema õigust taotleda halduslikku või kohtuliku läbivaatamismenetluse kaudu parandusmeetmete võtmist.

3. Igale tarnijale võimaldatakse vaidlustuse ettevalmistamiseks ja esitamiseks piisav aeg, mis ei ole mingil juhul lühem kui kümme päeva alates hetkest, mil tarnija sai või oleks pidanud saama teada vaidlustamise aluseks olevast asjaolust.

4. Selleks asutab või määrab kumbki lepinguosaline vähemalt ühe erapooletu haldus- või õigusasutuse, mis on tema hankeüksusest sõltumatu ning mis võtab vastu ja vaatab läbi tarnijate vaidlustusi seoses käesoleva lepinguga hõlmatud hangetega.

PUBLIC

5. Kui vaidlustamise vaatab esimesena läbi muu kui lõikes 4 osutatud asutus, tagab lepinguosaline, et tarnijal on õigus algne otsus edasi kaevata erapooletule haldus- või õigusasutusele, mis ei sõltu hankeüksusest, mille hanget ta vaidlustab.

6. Kui läbivaatav asutus ei ole kohus, tagab kumbki lepinguosaline, et läbivaatava asutuse otsuseid on võimalik kohtusse edasi kaevata või et läbivaatav asutus näeb ette menetlused, millega tagatakse, et

a) hankeüksus vastab vaidlustamisele kirjalikult ja esitab läbivaatavale asutusele kõik asjakohased dokumendid;

b) menetlusosalistel (edaspidi „menetlusosalised“) on õigus olla ära kuulatudenne kui läbivaatav organ teeb vaidluses otsuse;

c) menetlusosalistel on õigus võtta endale esindaja ja saatja;

d) menetlusosalistel on õigus osaleda kõikides menetlustoimingutes;

e) menetlusosalistel on õigus taotleda avalikku menetlust ja kutsuda tunnistajaid ning

f) läbivaatav asutus teeb otsuse või esitab soovituse õigeaegselt ja kirjalikult ning põhjendab iga otsust või soovitust.

PUBLIC

7. Kumbki lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima korra, millega nähakse ette

a) ajutised kiirmeetmed, et tarnijal oleks võimalik hankes edasi osaleda. Need ajutised meetmed võivad kaasa tuua hankemenetluse peatamise. Selles korras võib olla ette nähtud, et selliste meetmete kohaldamise üle otsustamisel võib arvesse võtta nende ülekaalukalt ebasoodsaid tagajärgi asjakohastele huvidele, sealhulgas avalikele huvidele. Meetmete võtmata jätmist põhjendatakse kirjalikult; ning

b) parandusmeetmed või tekkinud kahju hüvitamine, kui läbivaatav asutus on teinud kindlaks, et lõikes 1 osutatud rikkumine või eiramine on aset leidnud. Tekkinud kahju hüvitamine võib piirduda pakkumuse ettevalmistus- või vaidlustamiskuluga või mõlemaga.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.20

Katvuse muudatused ja parandused

1. ELi pool võib muuta või parandada 28-A lisa ja Tšiili võib muuta või parandada 28-B lisa.

Muudatused

2. Kui lepinguosaline kavatseb muuta oma lisa lõike 1 kohaselt, teeb ta järgmist:

a) teatab teisele lepinguosalisele sellest kirjalikult ja

b) esitab teates ettepaneku teha teise lepinguosalise jaoks sobivad kompenseerivad kohandused, mis võimaldaksid säilitada katvuse ulatuses, mis on võrreldav muudatuse-eelse kaetusega.

3. Olenemata käesoleva artikli lõike 2 punktist b ei pea lepinguosaline esitama kompenseerivaid kohandusi, kui muudatus puudutab hankeüksust, mille üle lepinguosaline on tegelikult kaotanud oma kontrolli või mõju. Loetakse, et valitsus on tegelikult kaotanud kontrolli või mõju käesoleva lepinguga hõlmatud hanke üle, mida korraldab 28-A või 28-B lisa A, B või C jaos loetletud hankeüksus, selle hankeüksuse hankega seotud ulatuses, kui hankeüksus on avatud konkurentsile turgudel, millele juurdepääs ei ole piiratud.

4. Kui lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele lõike 2 kohaselt oma lisa kavandatavast muutmisest, esitab teine lepinguosaline kirjaliku vastuväite, kui ta vaidlustab selle, et

a) lõike 2 punkti b alusel kavandatud kohandus on piisav, et säilitada katvus tasemel, mis on võrreldav vastastikku kokku lepitud tasemega; või

b) muudatus on seotud hankeüksusega, mille üle lepinguosaline on lõike 3 kohaselt tegelikult kaotanud kontrolli või mõju.

PUBLIC

Teine lepinguosaline esitab kirjaliku vastuväite 45 päeva jooksul pärast käesoleva artikli lõike 2 punktis a osutatud teate kättesaamist. Kui lepinguosaline ei esita kirjalikku vastuväidet kõnealuse ajavahemiku jooksul loetakse, et ta on kohanduse või muudatusega nõus, sealhulgas 38. peatüki kohaldamisel.

Parandused

5. Lepinguosalised käsitlevad järgmisi 28-A või 28-B lisas tehtavaid muudatusi puhtformaalset laadi parandustena, tingimusel et need ei mõjuta käesoleva peatükiga ette nähtud vastastikku kokku lepitud katvust:

a) üksuse nime muutmine;

b) kahe või enama 28-A või 28-B lisa A, B või C jaos loetletud üksuse ühinemine;

c) 28-A või 28-B lisa A, B või C jaos loetletud üksuse jagunemine kaheks või enamaks üksuseks, mis kõik lisatakse 28-A või 28-B lisa samas jaos loetletud hankeüksuste hulka.

6. Kui lepinguosaline teeb ettepaneku vastavalt kas 28-A lisa või 28-B lisa parandamiseks, teatab ta sellest teisele lepinguosalisele iga kahe aasta järel pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva.

PUBLIC

7. Lepinguosaline võib esitada teisele lepinguosalisele vastuväite kavandatud paranduse kohta 45 päeva jooksul pärast kõnealuse teate kättesaamisest. Vastuväite esitamise korral esitab lepinguosaline põhjendused selle kohta, miks kavandatud paranduse puhul ei ole tema arvates tegemist lõikes 5 sätestatud muudatusega, ning kirjeldab kavandatud paranduse mõju käesoleva peatükiga ette nähtud vastastikku kokku lepitud katvusele. Kui 45 päeva jooksul pärast teate kättesaamist ei ole kirjalikku vastuväidet esitatud, siis loetakse, et lepinguosaline on kavandatud parandusega nõus.

Konsultatsioonid ja vaidluste lahendamine

8. Kui teine lepinguosaline vaidlustab kavandatava muudatuse või paranduse 45 päeva jooksul, püüavad lepinguosalised pärast teate kättesaamist lahendada küsimuse konsultatsioonide teel. Kui lepinguosalised ei jõua kokkuleppele 60 päeva jooksul pärast vastuväite kättesaamist, võib lepinguosaline, kes soovib muuta või parandada oma lisa, lasta asja lahendada käesoleva lepingu käesoleva osa kohases vaidluste lahendamise menetluses. Kavandatav muudatus või parandus jõustub üksnes siis, kui mõlemad lepinguosalised on selles kokku leppinud, või lõpliku otsuse alusel 38. peatükis sätestatud korras.

9. Kui käesoleva artikli lõike 8 kohase konsultatsioonimenetluse käigus kokkuleppele ei jõuta, ei vabasta see lepinguosalisi kohustusest pidada konsultatsioone 38. peatüki alusel.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.21

Riigihangete allkomitee

Lepinguosalise taotlusel tuleb artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud riigihangete allkomitee (edaspidi „allkomitee“) kokku, et tegeleda käesoleva peatüki rakendamise ja toimimisega seotud küsimustega, nagu:

a) riigihangetega seotud küsimused, mille lepinguosaline on komiteele edastanud;

b) lepinguosaliste koostöötegevuse seiramine vastavalt artiklile 28.23;

c) väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate käesoleva lepinguga hõlmatud hangetes osalemise hõlbustamine, nagu on sätestatud artiklis 28.22; ning

d) arutelud artikli 28.6 lõike 7 kohase ühtse juurdepääsupunkti rakendamise seisu üle.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.22

Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemise hõlbustamine

1. Lepinguosalised tunnistavad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKE-d“) olulist panust majanduskasvu ja tööhõivesse ning VKE-de riigihangetes osalemise hõlbustamise tähtsust.

2. Lepinguosalised tunnistavad elektrooniliste hangete tähtsust selles, et need tagavad läbipaistvuse ja seeläbi hõlbustavad VKE-de osalemist hankemenetlustes.

3. Lepinguosalised tunnistavad ka mõlema lepinguosalise tarnijate ja eelkõige VKE-de vaheliste äriliitude, sealhulgas ühise pakkumismenetlustes osalemise tähtsust.

4. Lepinguosalised võivad:

a) anda teavet meetmete kohta, mida nad kasutavad VKE-de riigihangetes osalemise toetamiseks, edendamiseks, julgustamiseks või hõlbustamiseks;

b) teha koostööd mehhanismide väljatöötamisel, et anda VKE-dele teavet käesoleva peatükiga hõlmatud hangetes osalemise vahendite kohta.

PUBLIC

5. Selleks et hõlbustada VKE-de osalemist käesoleva lepinguga hõlmatud hangetes, teeb kumbki lepinguosaline võimaluste piires järgmist:

a) esitab VKE-de määratluse elektroonilises portaalis;

b) püüab teha kõik hankedokumendid tasuta kättesaadavaks;

c) võtab muid meetmeid, mis on ette nähtud selleks, et hõlbustada VKE-de osalemist käesoleva peatükiga hõlmatud riigihangetes, tingimusel et sellised meetmed ei diskrimineeri teise lepinguosalise ettevõtteid.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.23

Koostöö

1. Lepinguosalised teevad kõik endast oleneva, et arendada koostöötegevust, et saavutada parem arusaamine oma vastavatest riigihankesüsteemidest ja parem juurdepääs oma turgudele sellistes küsimustes nagu:

a) kogemuste ja teabe vahetamine näiteks õigusraamistiku, parimate tavade ja statistika küsimustes;

b) tarnijate osalemise hõlbustamine käesoleva lepinguga hõlmatud hangetes, eelkõige VKE-de puhul;

c) elektrooniliste vahendite väljatöötamine ja ulatuslikum kasutuselevõtt riigihankesüsteemides;

d) suutlikkuse suurendamine, soodustades valitsusametnike ja hankeüksuste töötajate vahelist õppimist üksteise kogemustest, et täita käesoleva peatüki sätteid.

2. Lepinguosalised teatavad artiklis 28.21 osutatud allkomiteele kõigist sellistest tegevustest.

PUBLIC

ARTIKKEL 28.24

Lisaläbirääkimised

Artiklis 28.21 osutatud riigihangete allkomitee vaatab käesoleva peatüki toimimise üle ja võib hiljemalt neli aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist teha ühiskomiteele ettepaneku soovitada lepinguosalistel pidada täiendavaid läbirääkimisi, et veelgi hõlbustada turulepääsu.

29. PEATÜKK

RIIGI OSALUSEGA ETTEVÕTTED, ERI- VÕI EELISÕIGUSEGA ETTEVÕTTED NING MÄÄRATUD MONOPOLID

PUBLIC

ARTIKKEL 29.1

Kohaldamisala

1. Pooled kinnitavad oma õigusi ja kohustusi, mis tulenevad GATT 1994 XVII artikli lõigetest 1–3, GATT 1994 XVII artikli tõlgendamise käsitusleppest ning GATSi VIII artikli lõigetest 1, 2 ja 5.

2. Käesolevat peatükki kohaldatakse riigi osalusega ettevõtte, eri- või eelisõigustega ettevõtte ja määratud monopoli (edaspidi „üksus“) suhtes, kes tegeleb äritegevusega. Kui üksus tegeleb nii ärilise kui ka mitteärilise tegevusega,[1] hõlmab see peatükk ainult äritegevust.

3. Käesolevat peatükki kohaldatakse riigi osalusega ettevõtete, eri- või eelisõigustega ettevõtete ja määratud monopolide suhtes kõigil valitsemistasanditel.

[1] Mitteärilise tegevuse hulka võivad kuuluda õiguspärase avaliku teenuse ülesande täitmine või mis tahes tegevused, mis on otseselt seotud riigikaitse või avaliku julgeoleku tagamisega.

4. Käesolevat peatükki ei kohaldata lepinguosaliste hangete suhtes, mille eesmärk on osta kaupa või teenust valitsuse tarbeks ja mitte äriotstarbeliseks edasimüügiks või äriotstarbeliseks müügiks ette nähtud kauba tarnimiseks või teenuse osutamiseks, olenemata sellest, kas kõnealune hange on käesoleva lepinguga hõlmatud hange, nagu see on määratletud artiklis 28.2.

5. Käesolevat peatükki ei kohaldata teenuste suhtes, mida osutatakse valitsuse ülesannete täitmisel.

6. Käesolevat peatükki ei kohaldata riigi osalusega ettevõtete, eri- või eelisõigustega ettevõtete ega määratud monopolide suhtes juhtudel, kus üksuse äritegevusest saadud aastatulu on vähemalt ühel kolmest eelnevast järjestikusest eelarveaastast olnud väiksem kui 100 miljonit eriarveldusühikut (SDRi)[1].

7. Artiklit 29.4 ei kohaldata käesoleva lepingu kohaldamisalast välja jäävate teenusesektorite suhtes.

8. Artiklit 29.4 ei kohaldata, kui lepinguosalise riigi osalusega ettevõte, eri- või eelisõigustega ettevõte või määratud monopol ostab ja müüb kaupu või teenuseid vastavalt järgmisele:

a) kehtiv nõuetele mittevastav meede, mille lepinguosaline jätab kehtima või mida ta jätkab, uuendab või muudab kooskõlas artikliga 17.14, 18.8 või 25.10, nagu on sätestatud 17-A lisas esitatud lepinguosalise loendis; või

[1] Esimese viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest on künnis alla 200 miljoni SDRi.

b) artikli 17.14, 18.8 või 25.10 osutatud nõuetele mittevastav meede, mille lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima seoses allsektorite või tegevusaladega, mis on nimetatud 17-B lisas esitatud lepinguosalise loendis.

PUBLIC

ARTIKKEL 29.2

Mõisted

Käesolevas peatükis ja 29. lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „äritegevus“ – ettevõtte tegevus, mille lõpptulemusena toodetakse kaupa või osutatakse teenust, mida müüakse asjaomasel turul ettevõtja määratud koguses ja hindadega ning mille eesmärk on teenida kasumit[1];

b) „ärilised kaalutlused“ – hinna-, kvaliteedi-, kättesaadavus-, turustatavus-, veokaalutlused ja muud ostu- või müügitingimused või muud asjaolud, mida asjaomasel tegevusalal või tööstusharus turumajanduse põhimõtete kohaselt tegutsev eraettevõte tavaliselt arvestab, kui ta teeb äriotsuseid;

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et „äritegevus“ ei hõlma sellise ettevõtte tegevust, mis tegutseb mittetulunduslikul alusel või mis tegutseb kulude katmise põhimõttel.

c) „määrama“ – monopoli kehtestama või lubama või selle tegevusulatust laiendama, et hõlmata veel mõni kaup või teenus;

d) „määratud monopol“ –üksus, sealhulgas üksuste grupp või valitsusasutus, mis on lepinguosalise territooriumi asjaomasel turul määratud teatava kauba või teenuse ainutarnijaks või -ostjaks; ainuüksi asjaolu tõttu, et mingile üksusele on antud intellektuaalomandi ainuõigused, ei loeta seda üksust veel monopoliks;

e) „eri- või eelisõigustega ettevõte“[1] – avaliku või erasektori ettevõtja, kellele lepinguosaline on andnud *de jure* või *de facto* eri- või eelisõigused; lepinguosaline annab eri- või eelisõigused, kui ta määrab kaks või enam ettevõtjat, kellel on luba tarnida teatavat kaupa või osutada teatavat teenust – võttes arvesse konkreetset valdkondlikku määrust, mille alusel õigus või eelisõigus on antud –, või piirab selliste ettevõtjate arvu kahe või enamaga, välja arvatud kooskõlas objektiivsete, proportsionaalsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumidega, mõjutades seeläbi oluliselt teiste ettevõtjate võimalusi tarnida sama kaupa või osutada sama teenust samas geograafilises piirkonnas ja sisuliselt samaväärsetel tingimustel;

f) „teenus, mida osutatakse valitsuse ülesannete täitmisel“ – teenus, mida osutatakse valitsuse ülesannete täitmisel, nagu see on määratletud GATSi I artikli lõike 3 punktis c, sealhulgas kohaldataval juhul vastavalt GATSi finantsteenuseid käsitleva lisa määratlusele; ning

g) „riigi osalusega ettevõte“ – ettevõte, mida omab või kontrollib lepinguosaline[2].

---

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et üksikutele ettevõtetele litsentsi andmine jagamaks nappi ressurssi kooskõlas objektiivsete, proportsionaalsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumidega ei kujuta eriõigust- ega -privileegi.

[2] Omandi või kontrolli kindlakstegemiseks uuritakse kõiki asjakohaseid õiguslikke ja faktilisi asjaolusid üksikjuhtumipõhiselt.

ARTIKKEL 29.3

Üldsätted

Ilma et see piiraks lepinguosaliste käesoleva peatüki kohaseid õigusi ja kohustusi, ei takista ükski selle peatüki säte kumbagi lepinguosalist asutamast või säilitamast riigi osalusega ettevõtteid, määramast või säilitamast monopole ega andmast ettevõtetele eri- või eelisõigusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 29.4

Mittediskrimineeriv kohtlemine ja ärilised kaalutlused

1. Lepinguosaline tagab, et iga tema riigi osalusega ettevõte, eri- või eelisõigustega ettevõte ja määratud monopol teeb oma äritegevuses järgmist:

a) lähtub kauba või teenuse ostmisel ja müümisel ärilistest kaalutlustest, välja arvatud siis, kui ta täidab oma avaliku teenuse ülesande tingimust, mis ei ole vastuolus käesoleva lõike punktiga b või c;

b) kauba või teenuse ostmisel:

i) kohtleb teise lepinguosalise ettevõtja tarnitud kaupa või osutatud teenust vähemalt sama soodsalt kui asjaomase lepinguosalise enda ettevõtjate tarnitud samasugust kaupa või osutatud teenust ning

ii) kohtleb artikli 17.2 lõike 1 punktis d määratletud hõlmatud ettevõtte pakutavat kaupa või teenust kõnealuse lepinguosalise territooriumil vähemalt sama soodsalt kui samasugust kaupa või samasugust teenust, mida pakuvad selle lepinguosalise territooriumi asjaomasel turul tegutsevad ettevõtted, mis on selle lepinguosalise investorite investeeringud; ning

c) kauba või teenuse müümisel:

i) kohtleb teise lepinguosalise ettevõtet vähemalt sama soodsalt kui lepinguosalise enda ettevõtteid ja

ii) kohtleb artikli 17.2 lõike 1 punktis d määratletud hõlmatud ettevõtet kõnealuse lepinguosalise territooriumil vähemalt sama soodsalt kui lepinguosalise territooriumi asjaomasel turul tegutsevaid ettevõtteid, mis on kõnealuse lepinguosalise investorite investeeringud.

PUBLIC

2. Lõikega 1 ei keelata riigi osalusega ettevõtetel, eri- või eelisõigustega ettevõtetel ega määratud monopolidel

a) osta või tarnida kaupu või teenuseid erinevatel tingimustel, sealhulgas erinevatel hinnatingimustel, kui sellised erinevad tingimused on kehtestatud kooskõlas äriliste kaalutlustega; või

b) keelduda kaupade või teenuste ostmisest või tarnimisest, kui keeldumine on kooskõlas äriliste kaalutlustega.

PUBLIC

ARTIKKEL 29.5

Reguleeriv raamistik

1. Vajaduse korral kasutavad lepinguosalised parimal viisil rahvusvahelisi standardeid, sealhulgas OECD suuniseid riigi osalusega äriühingute üldjuhtimise kohta, kui see on asjakohane.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et iga reguleeriv asutus või muu reguleerivat funktsiooni täitev asutus, mille lepinguosaline asutab või säilitab:

a) on sõltumatu kõigist ettevõtetest, mille tegevust lepinguosaline reguleerib, ega ole nende ees aruandekohustuslik, et tagada regulatiivsete ülesannete tulemuslikkus; ning

b) tegutseb samasuguste asjaolude korral erapooletult[1] kõigi ettevõtete, sealhulgas riigi osalusega ettevõtete, eri- või eelisõigustega ettevõtete ja määratud monopolide suhtes, mida ta reguleerib[2].

3. Kumbki lepinguosaline kohaldab oma õigusnorme riigi osalusega ettevõtete, eri- või eelisõigustega ettevõtete ja määratud monopolide suhtes järjekindlalt ja mittediskrimineerivalt.

PUBLIC

ARTIKKEL 29.6

Läbipaistvus

1. Lepinguosaline (edaspidi „taotluse esitanud lepinguosaline“), kellel on põhjust arvata, et teise lepinguosalise riigi osalusega ettevõtte, eri- või eelisõigustega ettevõtte või määratud monopoli äritegevus kahjustab tema käesoleva peatüki kohaseid huve, võib taotleda, et teine lepinguosaline (edaspidi „taotluse saanud lepinguosaline“) esitaks kirjalikult teavet selle üksuse äritegevuse kohta seoses käesoleva peatüki rakendamisega.

2. Taotluse esitanud lepinguosaline lisab lõike 1 kohasesse taotlusesse selgituse selle kohta, kuidas tema arvates võib üksuse tegevus mõjutada tema käesoleva peatüki kohaseid huve, ning täpsustab, millist lõikes 3 loetletud teavet ta taotleb.

---

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et reguleeriva asutuse erapooletust tema reguleeriva funktsiooni täitmisel hinnatakse kõnealuse reguleeriva asutuse üldise tegevuse alusel.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et nende sektorite puhul, kus lepinguosalised on selle lepingu teistes peatükkides kokku leppinud reguleeriva asutuse konkreetsetes kohustustes, on ülimuslikud nende teiste peatükkide asjaomased sätted.

3. Taotluse saanud lepinguosaline esitab vastavalt lõigetele 1 ja 2 järgmise teabe:

a) üksuse omandiõigus ja hääleõiguste struktuur, näidates ära lepinguosalisele, tema riigi osalusega ettevõtetele, eri- või eelisõigustega ettevõtetele või määratud monopolidele üksuses kuuluva kumulatiivse osaluse ning kumulatiivse hääleõiguste osakaalu;

b) lepinguosalisele, tema riigi osalusega ettevõtetele, eri- või eelisõigustega ettevõtetele või määratud monopolidele kuuluvate eriaktsiate või -hääleõiguste või muude õiguste kirjeldus, kui need õigused erinevad sellise üksuse lihtaktsiatega seotud õigustest;

c) üksuse organisatsiooniline struktuur ja juhatuse või muu samaväärse organi koosseis;

d) kirjeldus selle kohta, millised valitsusasutused või avalik-õiguslikud asutused üksust reguleerivad või kontrollivad, nende valitsusasutuste või avalik-õiguslike asutuste poolt tema suhtes kehtestatud aruandlusnõuete kirjeldus ning nende valitsusasutuste või avalik-õiguslike asutuste õigused ja tavad seoses üksuse kõrgema juhtkonna ja juhatuse või muu samaväärse juhtorgani liikmete ametisse nimetamise, ametist vabastamise või tasustamisega;

PUBLIC

e) üksuse aastatulu ja koguvara viimase kolme aasta jooksul, mille kohta on andmed kättesaadavad;

f) võimalikud erandid, immuniteedid ja nendega kaasnevad meetmed, mida üksuse suhtes kohaldatakse taotluse saanud poole õigusnormide alusel; ning

g) avalikult kättesaadav täiendav teave üksuse kohta, sealhulgas majandusaasta aruanded ja kolmanda osapoole tehtud auditid.

4. Lõigetega 1, 2 ja 3 ei nõuta üheltki lepinguosaliselt sellise konfidentsiaalse teabe avalikustamist, mille avalikustamine oleks vastuolus tema õigusnormidega või mis takistaks õiguskaitset või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või kahjustaks teatavate ettevõtete õigustatud ärihuve.

5. Kui küsitud teave ei ole taotluse saanud lepinguosalisele kättesaadav, põhjendab see lepinguosaline seda taotluse esitanud lepinguosalisele kirjalikult.

PUBLIC

ARTIKKEL 29.7

Lepinguosalisega seotud lisa

1. Artiklit 29.4 ei kohaldata riigi osalusega ettevõtete või määratud monopolide nõuetele mittevastava tegevuse suhtes, mille lepinguosaline on loetlenud oma 29. lisas olevas loendis vastavalt lepinguosalise loendi tingimustele.

2. Ühe lepinguosalise taotlusel võib ühisnõukogu võtta vastu otsuse 29. lisa muutmise kohta vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a ning kaalub igal juhul 29. lisa muudatusi viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.

30. PEATÜKK

KONKURENTSIPOLIITIKA

ARTIKKEL 30.1

Põhimõtted

Lepinguosalised tunnistavad vaba ja moonutamata konkurentsi tähtsust kaubanduses ja investeerimises. Lepinguosalised tunnistavad, et konkurentsivastased tavad võivad kahjustada turgude nõuetekohast toimimist ning vähendada kaubanduse liberaliseerimisest tulenevat kasu.

PUBLIC

ARTIKKEL 30.2

Reguleeriv raamistik

1. Kumbki lepinguosaline säilitab konkurentsiõiguse normid või võtab need vastu ning neid kohaldatakse kõigi majandussektorite[1] suhtes ja nendes käsitletakse tõhusalt järgmisi tavasid:

a) ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mille eesmärk või mõju on konkurentsi vältimine, piiramine või moonutamine;

b) turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või enama ettevõtja poolt ning

c) ettevõtjate ühinemised, mis märkimisväärselt takistavad tõhusat konkurentsi, eelkõige turgu valitseva seisundi loomise või tugevdamise tagajärjel.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et kõikide avaliku ja erasektori ettevõtjate suhtes kohaldatakse lõikes 1 osutatud konkurentsiõigust.

3. Kummagi lepinguosalise konkurentsiõiguse kohaldamine ei tohiks takistada kõnealustele ettevõtjatele määratud ühegi konkreetse avalikku huvi pakkuva ülesande täitmist *de jure* ega *de facto*. Lepinguosalise konkurentsiõigusest peaks tohtima erandeid teha üksnes avalikku huvi pakkuvate ülesannetega seoses ning need peaksid piirduma sellega, mis on rangelt vajalik soovitud avaliku poliitika eesmärgi saavutamiseks, ning olema läbipaistvad.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et põllumajandussektori suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu konkurentsiõigust kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

ARTIKKEL 30.3

Rakendamine

1. Kumbki lepinguosaline säilitab funktsionaalselt sõltumatu konkurentsiasutuse, kelle ülesanne on täielikult kohaldada artiklis 30.2 osutatud konkurentsiõigust ja tagada selle tulemuslik täitmine ning kellel on selleks nõuetekohased volitused ja vajalikud ressursid.

2. Kumbki lepinguosaline kohaldab riigisisest konkurentsiõigust läbipaistvalt ja mittediskrimineerivalt, järgides õiglase menetluse põhimõtteid ja asjaomaste ettevõtjate õigust kaitsele, olenemata nende kodakondsusest või riikkondsusest ja omandiõigusest.

ARTIKKEL 30.4

Koostöö

1. Lepinguosalised tunnistavad, et koostöö edendamine oma konkurentsipoliitika ja selle jõustamisega seotud küsimustes on nende ühistes huvides.

2. Koostöö hõlbustamiseks võivad lepinguosaliste konkurentsiasutused vahetada teavet kooskõlas nende vastavates õigusnormides sätestatud konfidentsiaalsusnormidega.

PUBLIC

3. Lepinguosaliste konkurentsiasutused kooskõlastavad võimaluste piires ja vajaduse korral täitetoiminguid samades või omavahel seotud tegevustes või juhtumites.

PUBLIC

ARTIKKEL 30.5

Konsultatsioonid

1. Selleks, et lepinguosalised üksteist paremini mõistaks, või selleks, et lahendada käesoleva peatüki tõlgendamise või kohaldamisega seotud konkreetseid küsimusi, alustavad lepinguosalised emma-kumma lepinguosalise taotlusel viivitamata konsultatsioone käesoleva peatüki tõlgendamise või kohaldamisega seotud küsimustes.[1] Konsultatsioone taotlev lepinguosaline osutab asjakohasel juhul, kuidas konkreetne küsimus mõjutab lepinguosalistevahelist kaubandust või investeeringuid.

2. Et hõlbustada lõikes 1 osutatud konsultatsioone, püüab kumbki lepinguosaline anda teisele lepinguosalisele asjakohast mittekonfidentsiaalset teavet.

ARTIKKEL 30.6

Vaidluste lahendamise korra kohaldamata jätmine

Käesoleva peatüki suhtes ei kohaldata 38. peatükki.

[1] ELi poole nimel on koostööpartner Euroopa Komisjoni konkurentsi peadirektoraat.

31. PEATÜKK

SUBSIIDIUMID

PUBLIC

ARTIKKEL 31.1

Põhimõtted

Lepinguosalised nõustuvad, et subsiidiume võib anda, kui see on vajalik avaliku poliitika eesmärkide saavutamiseks. Lepinguosalised tunnistavad siiski, et teatavad subsiidiumid võivad kahjustada turgude nõuetekohast toimimist ning vähendada kaubanduse liberaliseerimisest tulenevat kasu ja konkurentsi. Seetõttu ei anna lepinguosaline põhimõtteliselt subsiidiume, kui need mõjutavad või tõenäoliselt mõjutavad negatiivselt lepinguosalistevahelist kaubandust või konkurentsi.

ARTIKKEL 31.2

Mõiste ja kohaldamisala

1. Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab „subsiidium“ meedet, mis vastab subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artiklis 1.1 sätestatud tingimustele, olenemata sellest, kas seda antakse kaupu tarnivale ettevõttele või teenuseid osutavale ettevõttele[1].

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev artikkel ei piira WTOs või sellega seotud mõnepoolsetel foorumitel edaspidi teenuste subsiidiumide määratluse üle peetavate arutelude tulemusi.

2. Käesolevat peatükki kohaldatakse nende subsiidiumide suhtes, mis on tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 2 kohaselt erisubsiidiumid.

3. Käesolevat peatükki kohaldatakse mis tahes ettevõtetele, sealhulgas era- ja avaliku sektori ettevõtetele antavate subsiidiumide suhtes.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtetele antavate subsiidiumide suhtes kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud norme niivõrd, kuivõrd nende normide kohaldamine ei takista õiguslikult ega tegelikult nendele ettevõtetele määratud konkreetsete ülesannete täitmist. Määratud ülesanded peavad olema läbipaistvad ning käesolevas peatükis sätestatud normide kohaldamise piiramine või neist kõrvalekaldumine ei tohi minna kaugemale sellest, mis on määratud ülesannete täitmiseks vajalik.

5. Artiklit 31.5 ei kohaldata kaubavahetusega seotud subsiidiumide suhtes, mis on hõlmatud põllumajanduslepingu 1. lisaga.

6. Artikleid 31.5 ja 31.6 ei kohaldata audiovisuaalsektori suhtes.

7. Artikleid 31.5 ja 31.6 ei kohaldata subsiidiumide suhtes, mida antakse selleks, et toetada põlisrahvaste ja nende kogukondade majandusarengut[1]. Sellised subsiidiumid peavad olema sihipärased, proportsionaalsed ja läbipaistvad.

8. Artikleid 31.5 ja 31.6 ei kohaldata nende subsiidiumide suhtes, mida antakse loodusõnnetuste või muude erakorraliste sündmustega tekitatud kahju korvamiseks.

[1] Käesoleva lõike kohaldamisel käsitatakse põlisrahvaid ja nende kogukondi kummagi lepinguosalise õigusaktides määratletud tähenduses. ELi poole puhul hõlmavad tema õigusaktid nii Euroopa Liidu kui ka iga liikmesriigi õigust.

9. Artiklit 31.5 ei kohaldata nende subsiidiumide suhtes, mida antakse ajutiselt majanduslikule hädaolukorrale reageerimiseks[1]. Sellised subsiidiumid peavad olema proportsionaalsed ja suunatud majandusliku hädaolukorra lahendamisele.

10. Ühisnõukogu võib võtta vastu otsuse, millega muudetakse käesoleva artikli lõikes 1 esitatud „subsiidiumi“ määratlust niivõrd, kuivõrd see on seotud teenuseid osutavate ettevõtetega, et võtta arvesse WTOs või sellega seotud mõnepoolsetel foorumitel selles küsimuses tulevikus peetavate arutelude tulemusi vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a.

PUBLIC

ARTIKKEL 31.3

Seos WTO asutamislepinguga

Käesolevas peatükis sätestatu ei piira lepinguosalise õigusi ega kohustusi, mis tulenevad GATSi XV artiklist, GATT 1994 XVI artiklist, tasakaalustusmeetmete lepingust ja põllumajanduslepingust.

[1] „Majanduslik hädaolukord“ – majandussündmus, mis põhjustab lepinguosalise majanduses tõsiseid häireid. ELi poole puhul tähendab „lepinguosalise majandus“ Euroopa Liidu või selle ühe või mitme liikmesriigi majandust.

ARTIKKEL 31.4

Läbipaistvus

PUBLIC

1. Oma territooriumil antud või säilitatud subsiidiumi kohta teeb kumbki lepinguosaline kättesaadavaks järgmise teabe:

a) subsiidiumi õiguslik alus ja otstarve;

b) subsiidiumi vorm;

c) subsiidiumi suurus või subsiidiumi jaoks eelarvest eraldatud summa ja

d) võimaluse korral subsiidiumi saaja nimi.

2. Lepinguosaline täidab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud nõudeid järgmise kaudu:

a) WTO subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 25 kohane teade, tingimusel et see teade sisaldab kogu käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teavet ja esitatakse vähemalt iga kahe aasta järel;

b) põllumajanduslepingu artikli 18 kohane teade või

c) avaldamine lepinguosalise poolt või tema nimel üldsusele kättesaadaval veebisaidil subsiidiumi andmise või säilitamise aastale järgneva kalendriaasta 31. detsembriks.

PUBLIC

ARTIKKEL 31.5

Konsultatsioonid

1. Kui lepinguosaline leiab, et teise lepinguosalise antud subsiidiumil on või võib olla negatiivne mõju tema kaubandushuvidele või konkurentsile, võib ta (edaspidi „taotluse esitanud lepinguosaline“) väljendada oma muret kirjalikult teisele lepinguosalisele (edaspidi „taotluse saanud lepinguosaline“) ja taotleda sellel teemal konsultatsioone. Selline taotlus peab sisaldama selgitust selle kohta, kuidas subsiidiumil on või võib olla negatiivne mõju taotluse esitanud lepinguosalise kaubandushuvidele või konkurentsile.

2. Lõike 1 kohaldamisel võib taotluse esitanud lepinguosaline nõuda taotluse saanud lepinguosaliselt subsiidiumi kohta järgmist teavet:

a) subsiidiumi õiguslik alus ja poliitiline eesmärk või otstarve;

b) subsiidiumi vorm;

c) subsiidiumi kuupäevad ja kestus ning muud sellega seotud tähtajad;

d) subsiidiumi saamise kriteeriumid;

e) subsiidiumi kogusumma või aastane summa, mis on eelarvest sellele subsiidiumile eraldatud;

f) võimaluse korral subsiidiumi saaja nimi; ning

g) muu teave, mis võimaldab hinnata subsiidiumi negatiivset mõju.

3. Taotluse saanud lepinguosaline esitab lõike 2 kohaselt taotletud teabe kirjalikult hiljemalt 60 päeva jooksul pärast taotluse saamise kuupäeva.

4. Kui taotluse saanud lepinguosaline ei esita lõigete 2 ja 3 kohaselt nõutud teavet tervikuna või osaliselt, põhjendab ta seda kirjalikult.

5. Kui taotluse esitanud lepinguosaline leiab pärast nõutud teabe saamist ja konsultatsioone, et asjaomasel subsiidiumil on või võib olla märkimisväärne negatiivne mõju tema kaubandushuvidele või konkurentsile, teeb taotluse saanud lepinguosaline kõik endast oleneva, et see mõju kõrvaldada või seda minimeerida.

PUBLIC

ARTIKKEL 31.6

Tingimustega seotud subsiidiumid

1. Järgmiste subsiidiumide andmisel kohaldab kumbki lepinguosaline järgmisi tingimusi:

a) subsiidiumide puhul, mille puhul valitsus vastutab otseselt või kaudselt teatavat liiki ettevõtjate võlgade või kohustuste tagamise eest, ei ole võlgade või kohustuste katmine nende võlgade või kohustuste suuruse või valitsuse vastutuse kestuse suhtes piiramatu ning

b) maksejõuetutele või raskustes ettevõtjatele antavate subsiidiumide puhul (näiteks laenud ja garantiid, sularahatoetus, kapitalisüstid, vara üleandmine turuväärtusest madalama hinnaga ja maksuvabastused), mille kestus on üle ühe aasta, on koostatud realistlikel prognoosidel põhinev usaldusväärne restruktureerimiskava eesmärgiga tagada mõistliku aja jooksul maksejõuetu või raskustes oleva ettevõtja pikaajalise elujõulisuse taastamine, ning et ettevõtja, välja arvatud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, kannavad ise osa restruktureerimise kuludest.

2. Lõike 1 punkti b ei kohaldata subsiidiumide suhtes, mida antakse ettevõtjatele ajutise likviidsustoetusena laenutagatiste või laenudena, piirates neid summaga, mis on vajalik raskustes äriühingu tegevuse jätkamiseks seni, kuni võetakse vastu restruktureerimis- või likvideerimiskava.

PUBLIC

3. Käesolevat artiklit kohaldatakse üksnes subsiidiumide suhtes, mis kahjustavad või tõenäoliselt võivad kahjustada teise lepinguosalise kaubandust ja konkurentsi.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata subsiidiumide suhtes:

a) mida antakse selleks, et tagada äriühingu korrakohane turult lahkumine; või

b) mille kumulatiivsed summad või eelarved on kolme järjestikuse aasta jooksul ettevõtte kohta väiksemad kui 170 000 SDRi.

PUBLIC

ARTIKKEL 31.7

Subsiidiumide kasutamine

Kumbki lepinguosaline tagab, et ettevõtted kasutavad subsiidiume üksnes selgelt määratletud poliitikaeesmärgil, milleks need anti[1].

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kui lepinguosaline on loonud sel eesmärgil asjakohased õigusraamistikud ja haldusmenetlused, loetakse kohustus täidetuks.

ARTIKKEL 31.8

Vaidluste lahendamise korra kohaldamata jätmine

Artikli 31.5 lõike 5 suhtes ei kohaldata 38. peatükki.

PUBLIC

ARTIKKEL 31.9

Konfidentsiaalsus

1. Lepinguosalised võtavad käesoleva peatüki alusel teavet vahetades arvesse piiranguid, mis tulenevad kummagi lepinguosalise ameti- ja ärisaladuse nõudeid käsitlevatest õigusaktidest, ning tagavad ärisaladuse ja muu konfidentsiaalse teabe kaitse.

2. Kui lepinguosaline edastab käesoleva peatüki alusel teavet, säilitab teavet saav lepinguosaline selle teabe konfidentsiaalsuse.

32. PEATÜKK

INTELLEKTUAALOMAND

PUBLIC

A JAGU

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 32.1

Eesmärgid

1. Käesoleva peatüki eesmärgid on järgmised:

a) soodustada lepinguosaliste vahel innovaatiliste ja loovate kaupade ja teenuste tootmist ja turustamist, et aidata suurendada lepinguosaliste majanduse kestlikkust ja kaasavust;

b) lihtsustada ja reguleerida lepinguosalistevahelist kaubandust ning vähendada sellise kaubanduse moonutusi ja takistusi ning

c) saavutada asjakohane ja tõhus intellektuaalomandiõiguste kaitse tase ja intellektuaalomandi õiguskaitse tagamine.

2. Käesoleva peatüki suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* TRIPS-lepingu artiklis 7 sätestatud eesmärke.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.2

Kohaldamisala

1. Kumbki lepinguosaline täidab oma kohustusi, mis tulenevad intellektuaalomandit käsitlevatest rahvusvahelistest lepingutest, mille osaline ta on, sealhulgas TRIPS-lepingust.

2. Käesolevas peatükis täiendatakse ja täpsustatakse kummagi lepinguosalise õigusi ja kohustusi, mis tulenevad TRIPS-lepingust ning muudest intellektuaalomandi valdkonnas sõlmitud rahvusvahelistest lepingutest.

3. Ükski käesoleva peatüki säte ei takista lepinguosalist kohaldamast oma õigusaktide sätteid, millega kehtestatakse rangemad standardid intellektuaalomandiõiguste kaitseks ja tagamiseks, tingimusel et need sätted on kooskõlas käesoleva peatükiga. Kumbki lepinguosaline võib vabalt kindlaks määrata asjakohase meetodi käesoleva peatüki rakendamiseks oma õigussüsteemis ja -praktikas.

ARTIKKEL 32.3

Põhimõtted

1. Käesoleva peatüki suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* TRIPS-lepingu artiklis 8 sätestatud põhimõtteid.

2. Võttes arvesse riigisiseste süsteemide avaliku poliitika eesmärke, tunnistavad lepinguosalised vajadust teha oma intellektuaalomandi süsteemi kaudu, järgides seejuures läbipaistvuse põhimõtteid ning võttes arvesse asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas õiguste omajate, kasutajate ja üldsuse huve, järgmist:

a) edendada innovatsiooni ja loomingulisust ning

b) hõlbustada teabe, teadmiste, tehnoloogia, kultuuri ja kunsti levikut.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.4

Mõisted

Käesolevas peatükis ja ning 32-A, 32-B ja 32-C lisades kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „Berni konventsioon“ – Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon, koostatud 9. septembril 1886 Bernis ja muudetud 28. septembril 1979;

b) „intellektuaalomand“ – kõik intellektuaalomandiõiguste kategooriad, mis kuuluvad käesoleva peatüki B jao 1.–7. alajao või TRIPS-lepingu II osa 1.–7. jao kohaldamisalasse; intellektuaalomandi kaitse hõlmab kaitset ebaausa konkurentsi eest Pariisi konventsiooni artikli 10*bis* alusel;

c) „Pariisi konventsioon“ – 20. märtsi 1883. aasta tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioon, viimati läbi vaadatud 14. juulil 1967 Stockholmis ja muudetud 28. septembril 1979;

d) „Rooma konventsioon“ – teoste esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide kaitse rahvusvaheline konventsioon, koostatud 26. oktoobril 1961 Roomas; ning

e) „WIPO“ – Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioon.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.5

Võrdne kohtlemine

1. Käesoleva peatükiga hõlmatud intellektuaalomandiõiguste kõigi kategooriate puhul kohtleb kumbki lepinguosaline teise lepinguosalise kodanikke intellektuaalomandiõiguste kaitse[1] puhul vähemalt sama soodsalt kui enda kodanikke, võttes arvesse erandeid, mis on juba sätestatud vastavalt Pariisi konventsioonis, Berni konventsioonis, Rooma konventsioonis või integraalskeeme käsitlevas intellektuaalomandi lepingus, mis sõlmiti Washingtonis 26. mail 1989, ning 20. detsembril 1996 Genfis sõlmitud WIPO esituste ja fonogrammide lepingus (WPPT). Teoste esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide puhul kehtib see kohustus ainult nende õiguste kohta, mis on sätestatud käesolevas peatükis.

2. Lepinguosaline võib kasutada lõike 1 alusel lubatud erandeid seoses oma kohtu- ja haldusmenetlustega, sealhulgas nõuda, et teise lepinguosalise kodanik määraks tema territooriumil menetlusdokumentide kättetoimetamise aadressi või nimetaks tema territooriumil esindaja, kui sellised erandid vastavad järgmistele tingimustele:

a) need on vajalikud selleks, et tagada vastavus asjaomase lepinguosalise õigusnormidele, mis ei ole vastuolus käesoleva peatükiga; ja

[1] Käesoleva lõike kohaldamisel hõlmab mõiste „kaitse“ nii neid asjaolusid, mis mõjutavad intellektuaalomandiõiguste kättesaadavust, omandamist, ulatust, säilimist ja elluviimist, kui ka asjaolusid, mis mõjutavad käesolevas peatükis konkreetselt käsitletud intellektuaalomandiõiguste kasutamist. Lisaks hõlmab käesoleva lõike kohaldamisel mõiste „kaitse“ meetmeid, mille eesmärk on vältida tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmist, ja meetmeid, mis on seotud õiguste teostamist käsitleva teabega.

b) neid ei kohaldata viisil, mis kujutaks endast kaubanduse varjatud piiramist.

3. Lõiget 1 ei kohaldata WIPO egiidi all sõlmitud mitmepoolsetes lepingutes sätestatud menetluste suhtes, mis on seotud intellektuaalomandiõiguste omandamise või säilimisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.6

Intellektuaalomand ja rahvatervis

1. Lepinguosalised tunnistavad 14. novembril 2001 Dohas WTO ministrite konverentsil vastu võetud intellektuaalomandiõiguste kaubandusaspektide lepingu ja rahvatervise deklaratsiooni (edaspidi „Doha deklaratsioon“) tähtsust. Lepinguosalised tagavad käesolevas peatükis sätestatud õiguste ja kohustuste tõlgendamisel ning rakendamisel järjepidevuse Doha deklaratsiooniga.

2. Kumbki lepinguosaline rakendab intellektuaalomandiõiguste kaubandusaspektide lepingu artiklit 31*bis* ning selle lisa ja liidet, mis jõustusid 23. jaanuaril 2017.

ARTIKKEL 32.7

Ammendumine

Käesoleva lepingu käesoleva osa ükski säte ei takista lepinguosalist otsustamast, kas või millistel tingimustel kohaldatakse tema õigussüsteemi alusel intellektuaalomandiõiguste ammendumist.

PUBLIC

B JAGU

INTELLEKTUAALOMANDIÕIGUSTEGA SEOTUD STANDARDID

1. ALAJAGU

AUTORIÕIGUS JA SELLEGA KAASNEVAD ÕIGUSED

ARTIKKEL 32.8

Rahvusvahelised lepingud

1. Kumbki lepinguosaline kinnitab oma siduvat kohustust ja järgib järgmist:

a) Berni konventsioon;

b) Rooma konventsioon;

c) WIPO autoriõiguse leping (WCT), mis sõlmiti 20. detsembril 1996 Genfis;

d) WPPT; ning

e) Marrakechi leping avaldatud teostele juurdepääsu lihtsustamise kohta nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikutele, sõlmitud 27. juunil 2013 Marrakechis.

2. Kumbki lepinguosaline teeb kõik mõistlikud jõupingutused, et ratifitseerida Pekingi audiovisuaalsete esituste leping, mis võeti vastu Pekingis 24. juunil 2012, või et sellega ühineda.

ARTIKKEL 32.9

Autorid

Kumbki lepinguosaline annab autoritele ainuõiguse lubada või keelata:

a) oma teoste otsest või kaudset, ajutist või alalist reprodutseerimist tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis;

b) oma teoste originaalide või nende koopiate igasugust avalikku levitamist müügi teel või muul viisil;

c) oma teoste edastamist üldsusele kaabliga ja kaablita sidevahendite abil, sealhulgas nende teoste üldsusele kättesaadavaks tegemist nii, et üksikisikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal; ja

d) oma arvutiprogrammide või kinematograafiliste teoste originaalide või koopiate rentimist üldsusele kaubanduslikul eesmärgil.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.10

Esitajad

Kumbki lepinguosaline annab esitajatele ainuõiguse lubada või keelata:

a) oma esitustest salvestiste[1] tegemist;

b) oma esituste salvestiste otsest või kaudset, ajutist või alalist reprodutseerimist tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis;

c) oma esituste salvestiste üldsusele levitamist müügi teel või muul viisil;

[1] „Salvestamine“ – helide või neid esindavate märkide sisestamine kandjale, millelt neid võib vastava seadme abil näha, taasesitada või edastada.

d) oma esituste salvestiste üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabliga või kaablita sidevahendite abil nii, et üksikisikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal; ning

e) oma esituse ülekandmist ringhäälingus kaablita vahendite abil ja nende edastamist üldsusele, kui esitus ise ei ole ülekantav esitus ning kui see ei ole tehtud salvestise põhjal.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.11

Fonogrammitootjad

Kumbki lepinguosaline annab fonogrammitootjatele ainuõiguse lubada või keelata:

a) oma fonogrammide otsest või kaudset, ajutist või alalist reprodutseerimist tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis;

b) oma fonogrammi, sealhulgas selle koopiate üldsusele levitamine kas müügi või muul omandiõiguse ülemineku teel;

c) oma fonogrammide üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabliga või kaablita sidevahendite abil nii, et üksikisikud pääsevad neile ligi enda valitud kohas ja ajal; ja

d) oma fonogrammide rentimist üldsusele kaubanduslikul eesmärgil.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.12

Ringhäälinguorganisatsioonid

Kumbki lepinguosaline annab ringhäälinguorganisatsioonidele ainuõiguse lubada või keelata:

a) oma kaablita sidevahendite abil edastatavate saadete salvestamist;

b) kaablita sidevahendite abil edastatavate saadete salvestiste otsest või kaudset, ajutist või alalist reprodutseerimist tervikuna või osaliselt mis tahes viisil ja mis tahes vormis ning

c) oma saadete taasedastamist kaablita sidevahendite abil ja oma saadete edastamist üldsusele,[1] kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et miski käesolevas lõikes ei takista lepinguosalist määramast tingimusi, mille alusel võib seda õigust kasutada vastavalt Rooma konventsiooni artikli 13 punktile d.

ARTIKKEL 32.13

Kaubanduslikel eesmärkidel avaldatud fonogrammide üldsusele ülekandmine ja edastamine[1]

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette esitajate ja fonogrammitootjate õiguse saada kasutajalt ühekordset õiglast tasu, kui kaubanduslikel eesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni kasutatakse üldsusele ülekandmiseks või edastamiseks[2].

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et lõikes 1 osutatud ühekordne õiglane tasu jagatakse asjaomaste esitajate ja fonogrammitootjate vahel. Kumbki lepinguosaline võib kehtestada õigusnormid, millega esitajate ja fonogrammitootjate vahelise kokkuleppe puudumise korral nähakse ette tingimused, mille kohaselt jagavad esitajad ja fonogrammitootjad omavahel kõnealuse ühekordse õiglase tasu.

PUBLIC

---

1 Kumbki lepinguosaline võib anda esitajatele ja fonogrammitootjatele ulatuslikumaid õigusi kaubanduslikel eesmärkidel avaldatud fonogrammide üldsusele ülekandmiseks ja edastamiseks.

2 Käesoleva artikli tähenduses ei hõlma „üldsusele edastamine“ fonogrammi üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabliga või kaablita sidevahendite abil nii, et üksikisikud pääsevad fonogrammile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

ARTIKKEL 32.14

Kaitse kehtivuse tähtaeg

1. Teose autori õigused kehtivad autori eluajal ja vähemalt 70 aastat pärast tema surma, olenemata kuupäevast, mil teos üldsusele seaduslikult kättesaadavaks tehakse[1].

2. Ühisloomingu puhul arvestatakse lõikes 1 sätestatud kaitse kehtivuse tähtaega alates viimase elus olnud autori surmast.

PUBLIC

[1] Kui lepinguosaline näeb ette eri kaitse kehtivuse tähtaja juhtudel, kui õiguste omajaks on määratud juriidiline isik, on kaitse kehtivuse tähtaeg vähemalt 70 aastat pärast seda, kui teos üldsusele seaduslikult kättesaadavaks tehakse.

3. Anonüümse või pseudonüümi all loodud teose puhul on kaitse kehtivuse tähtaeg vähemalt 70 aastat pärast seda, kui teos üldsusele seaduslikult kättesaadavaks tehakse. Kui autori kasutatud pseudonüüm ei jäta autori isiku suhtes kahtlust või kui autor avaldab oma isiku käesolevas lõikes osutatud aja jooksul, siis kohaldatakse lõikes 1 sätestatud kaitse kehtivuse tähtaega.

4. Kinematograafilise ja audiovisuaalse teose kaitse kehtivuse tähtaeg ei lõpe varem kui 70 aastat pärast viimase elus olnud autori surma. Isikud, keda tuleb pidada kinematograafilise või audiovisuaalse teose autoriteks, määratakse kindlaks lepinguosaliste õigusnormides.

5. Ringhäälinguorganisatsioonide õigused aeguvad 50 aastat pärast saate esmakordse edastamise kuupäeva.

PUBLIC

6. Esitajate õigused ei aegu varem kui 50 aastat pärast esituse salvestamise kuupäeva, kuid:

a) kui esituse salvestis on õiguspäraselt avaldatud või – kui lepinguosaline on selle ette näinud – õiguspäraselt üldsusele edastatud käesolevas lõikes osutatud 50 aasta jooksul, arvestatakse kaitse kehtivuse tähtaega alates esimese sellise avaldamise kuupäevast või – kui lepinguosaline on selle ette näinud – esimese sellise üldsusele edastamise kuupäevast; kui lepinguosaline näeb ette mõlemad võimalused, arvutatakse kaitse kehtivuse tähtaeg olenevalt sellest, kumb sündmus toimub varem; ning

b) kui esituse fonogrammil jäädvustatud salvestus on õiguspäraselt avaldatud või – kui lepinguosaline on selle ette näinud – õiguspäraselt üldsusele edastatud käesolevas lõikes osutatud 50 aasta jooksul, on kaitse kehtivuse tähtaeg vähemalt 70 aastat alates esimese sellise avaldamise kuupäevast või – kui lepinguosaline on selle ette näinud – esimese sellise üldsusele edastamise kuupäevast; kui lepinguosaline näeb ette mõlemad võimalused, arvutatakse kaitse kehtivuse tähtaeg olenevalt sellest, kumb sündmus toimub varem.

PUBLIC

7. Fonogrammitootjate õigused ei aegu varem kui 50 aastat pärast salvestise tegemist. Kui aga fonogramm on õiguspäraselt avaldatud või kui lepinguosaline on ette näinud, et see edastatakse õiguspäraselt üldsusele kõnealuse ajavahemiku jooksul, aeguvad sellised õigused vähemalt 70 aastat pärast esimese sellise avaldamise kuupäeva või – kui lepinguosaline on nii ette näinud – pärast esimese sellise üldsusele edastamise kuupäeva. Lepinguosalised võivad võtta vastu või jätta kehtima tõhusad meetmed tagamaks, et 50aastasele kaitsetähtajale järgneva 20 aasta jooksul teenitud kasum jaotatakse esitajate ja fonogrammitootjate vahel õiglaselt.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.15

Edasimüügiõigus

1. Kumbki lepinguosaline näeb algupärase graafika- või skulptuurteose autorile ette võõrandamatu edasimüügiõiguse, millest ei saa ka ette loobuda ja mis tähendab õigust saada müügihinnapõhist autoritasu teose igakordse müügi korral pärast teose esmamüüki autori poolt[1].

2. Lõikes 1 osutatud edasimüügiõigust kohaldatakse kõikide edasimüügitehingute suhtes, mis hõlmavad elukutselisi kunstiturul tegutsevaid isikuid, näiteks oksjonikorraldajad, kunstigaleriid ja üldiselt kunstiteoste vahendajad, kes tegutsevad müüjate, ostjate või vahendajatena.

[1] Olenemata sellest artiklist võib Tšiili suhtes jätkata 28. augusti 1970. aasta seaduse nr 17.366 (mida on muudetud 13. oktoobri 2017. aasta seadusega nr 21.045) artikli 36 esimese lõigu kohaldamist litsentsitasude arvutamise suhtes.

3. Kumbki lepinguosaline võib sätestada, et lõikes 1 osutatud edasimüügiõigust ei kohaldata edasimüügi suhtes, kui müüja on teose omandanud otse autorilt vähem kui kolm aastat enne edasimüüki ning edasimüügihind ei ületa teatavat miinimumsummat.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.16

Õiguste kollektiivne teostamine

1. Lepinguosalised edendavad koostööd oma asjaomaste kollektiivse esindamise organisatsioonide vahel, et soodustada teoste ja muu kaitstud materjali kättesaadavust lepinguosaliste territooriumil ning teoste või muu kaitstud materjali kasutamisega seotud õigustest saadava tulu ülekandmist oma asjaomaste kollektiivse esindamise organisatsioonide vahel.

2. Lepinguosalised edendavad kollektiivse esindamise organisatsioonide läbipaistvust, eelkõige seoses õigustest saadava tulu kogumisega, selle tulu suhtes kohaldatavate mahaarvamistega, selle tulu kasutamisega, jaotamispõhimõtetega ja repertuaariga.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema territooriumil asutatud kollektiivse esindamise organisatsioone, kes esindamislepingu alusel esindavad teist kollektiivse esindamise organisatsiooni, mis on asutatud teise lepinguosalise territooriumil, julgustatakse esindatavale kollektiivse esindamise organisatsioonile võlgnetavaid summasid täpselt, korrapäraselt ja hoolikalt maksma ning esitama esindatavale kollektiivse esindamise organisatsioonile teavet tema nimel kogutud õigustest saadava tulu ja võimalike sellest tulust tehtud mahaarvamiste kohta.

ARTIKKEL 32.17

Piirangud ja erandid

Kumbki lepinguosaline näeb artiklites 32.9 kuni 32.13 sätestatud õiguste suhtes ette piirangud või erandid üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu materjali tavapärase kasutamisega ega kahjusta põhjendamatult õiguste omajate õigustatud huve.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.18

Tehniliste meetmete kaitse

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette piisava õiguskaitse tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu, kui asjaomase teo teinud isik on või peab põhjendatult olema teadlik taotletavast eesmärgist.

2. Kumbki lepinguosaline näeb ette piisava õiguskaitse selliste seadmete, toodete või komponentide tootmise, impordi, levitamise, müügi, rentimise, müügi või rentimise eesmärgil reklaamimise või kaubanduslikul eesmärgil omamise ning selliste teenuste osutamise vastu:

a) mida edendatakse, reklaamitakse või turustatakse selleks, et tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvale hoida;

b) millel puudub muu märkimisväärne kaubanduslik tähtsus peale tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise või

c) mis on eelkõige kavandatud, valmistatud, kohandatud või osutatud selleks, et tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvale hoida või seda soodustada.

3. Käesoleva alajao kohaldamisel tähendab mõiste „tehniline meede“ mis tahes tehnoloogiat, seadet või komponenti, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata teoste või muu materjaliga[1] seotud toiminguid, milleks autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste omaja ei ole lepinguosalise õigusaktide kohaselt luba andnud. Tehnilisi meetmeid peetakse on tõhusaks juhul, kui õiguste omajad kontrollivad teose või muu sisu kasutamist juurdepääsukontrolli või kaitsevahendi abil, näiteks teose või muu sisu krüptimise, skrambleerimise või muul viisil muutmise, või kopeerimiskaitsemehhanismi abil, mis täidab kaitse eesmärki.

4. Olenemata selle artikli lõikes 1 sätestatud õiguskaitsest võib kumbki lepinguosaline võtta õiguste omajate vabatahtlikult võetud meetmete puudumise korral vajaduse järgi asjakohaseid meetmeid tagamaks, et käesoleva artikli kohaselt ette nähtud piisav õiguskaitse tõhusatest tehnilistest meetmetest kõrvalehoidmise vastu ei takista artikli 32.17 kohaselt ette nähtud eranditest või piirangutest kasusaajatel selliste erandite või piirangute kasutamist.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et mõistet „teosed või muu materjal“ ei kohaldata teoste või muu materjali suhtes, mille kaitse kehtivuse tähtaeg on lõppenud.

ARTIKKEL 32.19

Õiguste teostamist käsitleva teabega seotud kohustused

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette piisava õiguskaitse iga isiku vastu, kes teadlikult ja ilma loata paneb toime mis tahes järgmise teo, kui see isik on teadlik või võib põhjendatult olla teadlik, et tegu korda saates põhjustab, võimaldab, hõlbustab või varjab ta autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste rikkumist, nagu on sätestatud selle lepinguosalise õigusaktides:

a) eemaldab õiguste teostamist käsitleva elektroonilise teabe või muudab seda ning

b) levitab, impordib levitamise eesmärgil, kannab ringhäälingus üle, edastab või teeb üldsusele kättesaadavaks käesoleva alajao alusel kaitstud teoseid või muud sisu, millelt on loata kõrvaldatud õiguste teostamist käsitlev elektrooniline teave või millel on seda muudetud.

2. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „õiguste teostamist käsitlev teave“ õiguste omajate esitatud teavet, mis identifitseerib teose või muu käesolevas artiklis osutatud materjali, autori või mis tahes muu õiguste omaja, või teavet teose või muu materjali kasutustingimuste kohta ning sellist teavet esindavaid numbreid või koode.

3. Lõiget 2 kohaldatakse juhul, kui kõnealuses lõikes osutatud teave on lisatud käesolevas artiklis osutatud teose või muu materjali koopiale või esitatakse seoses selle edastamisega üldsusele.

PUBLIC

2. ALAJAGU

KAUBAMÄRGID

ARTIKKEL 32.20

Rahvusvahelised lepingud

PUBLIC

Kumbki lepinguosaline:

a) järgib märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokolli, mis võeti vastu 27. juunil 1989 Madridis ja mida muudeti 12. novembril 2007;

b) järgib kaubamärgiõiguse lepingut, mis sõlmiti 27. oktoobril 1994 Genfis, ning 15. juuni 1957. aasta märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepet, mida muudeti 28. septembril 1979; ning

c) teeb kõik mõistlikud jõupingutused, et ühineda kaubamärgiõiguse Singapuri lepinguga, mis sõlmiti Singapuris 27. märtsil 2006.

ARTIKKEL 32.21

Kaubamärgist tulenevad õigused

Kumbki lepinguosaline näeb ette, et registreeritud kaubamärgi omanikul on ainuõigus takistada kolmandaid isikuid, kellel ei ole omaniku luba, kasutamast kaubanduses identseid või sarnaseid märke nendega, mille jaoks kaubamärk on registreeritud, kui selline kasutamine põhjustaks tõenäoliselt segiajamist. Juhul kui identsete kaupade või teenuste puhul kasutatakse identseid märke, eeldatakse tõenäolist segiajamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.22

Registreerimismenetlus

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette kaubamärkide registreerimise süsteemi, mille raames kõik asjaomase kaubamärgiasutuse tehtud lõplikud negatiivsed otsused, sealhulgas registreerimisest osalise keeldumise kohta, on nõuetekohaselt põhjendatud ning need tehakse asjaomasele isikule kirjalikult teatavaks.

2. Kumbki lepinguosaline näeb kolmandatele isikutele ette võimaluse vaidlustada kaubamärgitaotlusi või, kui see on tema õiguse kohaselt asjakohane, kaubamärkide registreeringuid. Vaidlustamismenetlus peab olema võistlev.

3. Kumbki lepinguosaline näeb ette kaubamärgitaotluste ja registreeritud kaubamärkide avaliku elektroonilise andmebaasi.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.23

Üldtuntud kaubamärgid

Et kaitsta üldtuntud kaubamärke vastavalt Pariisi konventsiooni artiklile 6*bis* ning TRIPS-lepingu artikli 16 lõigetele 2 ja 3, kinnitavad lepinguosalised dokumendi „Ühissoovitus üldtuntud kaubamärkide kaitset käsitlevate sätete kohta“ tähtsust, mille Pariisi Liidu assamblee ja WIPO peaassamblee võtsid vastu 20.–29. septembril 1999 toimunud WIPO liikmesriikide assambleede 34. istungjärgul.

ARTIKKEL 32.24

Erandid kaubamärgist tulenevatest õigustest

1. Kumbki lepinguosaline:

a) näeb ette kirjeldavate terminite õiglase kasutamise kui kaubamärkidega antavate õiguste piiratud erandi ning

b) võib sätestada muud piiratud erandid.

2. Lõiget 1 kohaldatakse tingimusel, et selliste erandite puhul võetakse arvesse kaubamärgi omanike ja kolmandate isikute seaduslikke huve.

3. Kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kolmandal isikul kaubandustegevuse käigus kasutada järgnevat:

a) oma nime või aadressi;

b) tähiseid, mis näitavad liiki, kvaliteeti, kvantiteeti, sihtotstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kauba tootmise või teenuse osutamise aega või muid kauba või teenuse omadusi; või

c) kaubamärki, kui see on vajalik kauba või teenuse sihtotstarbe näitamiseks, eelkõige juhul, kui tegemist on lisaseadme või varuosaga.

4. Lõiget 3 kohaldatakse juhul, kui kolmas isik kasutab seda kooskõlas ausa tööstus- või kaubandustavaga[1].

5. Lepinguosaline võib ette näha, et kaubamärk ei anna selle omanikule õigust keelata kolmandal isikul kasutada kaubandustegevuse käigus varasemat õigust, mis kehtib ainult konkreetses kohas, kui seda õigust tunnustatakse kõnealuse lepinguosalise õigusaktidega, ja kasutatakse selle territooriumi piires, kus seda tunnustatakse.

[1] Teise võimalusena võib lepinguosaline seada sellise kasutamise tingimuseks, et see ei ole eksitav ega tekita segadust asjaomase üldsuse seas.

ARTIKKEL 32.25

Kehtetuks tunnistamise alused

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette, et kaubamärgi võib tunnistada kehtetuks, kui seda ei ole asjaomasel territooriumil viie järjestikuse aasta jooksul kasutatud kaupade või teenuste puhul, mille jaoks see registreeriti, ja kasutamata jätmisel ei ole mõistlikke põhjendusi. Siiski võib lepinguosaline ette näha, et keegi ei tohi taotleda kaubamärgi omaniku õiguste tühistamist, kui kaubamärgi tegelik kasutamine on viieaastase perioodi lõpu ja tühistamistaotluse esitamise vahelisel ajal alanud või jätkunud. Kasutamise algust või jätkumist kolme kuu jooksul enne kehtetuks tunnistamise taotluse esitamist, kui see algas kõige varem mittekasutuse viie järjestikuse aasta pikkuse ajavahemiku lõppedes, ei võeta siiski arvesse, kui ettevalmistusi kasutuse alustamiseks või jätkamiseks hakati tegema alles pärast seda, kui omanik sai teada kehtetuks tunnistamise taotluse esitamise võimalusest.

2. Kaubamärgi võib tühistada ka siis, kui pärast selle registreerimise kuupäeva on kaubamärk omaniku tegevuse või tegevusetuse tagajärjel muutunud selle kauba või teenuse üldnimetuseks, mille jaoks see on registreeritud[1].

[1] Kaubamärgi võib tühistada ka siis, kui pärast selle registreerimise kuupäeva on kaubamärki selle omaniku poolt või loal nende kaupade või teenuste puhul, mille jaoks see on registreeritud, kasutatud selliselt, et kaubamärk võib üldsust eksitada eelkõige kõnealuste kaupade või teenuste olemuse, kvaliteedi või geograafilise päritolu suhtes.

ARTIKKEL 32.26

Pahausksed taotlused

Kaubamärki peab olema võimalik tunnistada kehtetuks, kui taotleja on kaubamärgi registreerimise taotluse esitanud pahauskselt. Kumbki lepinguosaline võib ka ette näha, et sellist kaubamärki ei registreerita.

PUBLIC

3. ALAJAGU

DISAINILAHENDUSED[1]

ARTIKKEL 32.27

Rahvusvahelised lepingud

Kumbki lepinguosaline teeb kõik mõistlikud jõupingutused, et ühineda 2. juulil 1999 Genfis vastu võetud tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi kokkuleppe Genfi redaktsiooniga.

[1] Käesolevas peatükis esitatud viited disainilahendustele käsitatakse viidetena registreeritud tööstusdisainilahendustele.

ARTIKKEL 32.28

Registreeritud disainilahenduste kaitse[1]

1. Kumbki lepinguosaline näeb ette sõltumatult loodud uute või originaalsete disainilahenduste kaitse[2]. See kaitse tekib registreerimisel ja annab selle omanikule ainuõiguse vastavalt käesoleva artikli sätetele.

2. Registreeritud disainilahenduse omanikul on õigus takistada kolmandaid isikuid, kellel puudub omaniku nõusolek, vähemalt valmistamast, müümast, importimast ja eksportimast toodet, mis kannab või sisaldab kaitstud disainilahendust, või kasutamast tooteid, mis kannavad või sisaldavad kaitstud disainilahendust, kui selline tegevus toimub kaubanduslikul eesmärgil, kahjustab põhjendamatult disainilahenduse tavapärast kasutamist või ei ole kooskõlas õiglase kaubandustavaga.

3. Disainilahendus, mida on kasutatud või mis sisaldub mitmeosalise toote koostisosaks olevas tootes, loetakse uueks või originaalseks üksnes:

a) juhul, kui koostisosa on pärast mitmeosalisse tootesse paigutamist mitmeosalise toote tavakasutuse käigus nähtav; ja

[1] Liit võimaldab kaitset ka registreerimata disainilahendustele, kui on täidetud nõuded, mis on sätestatud nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruses (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta (EÜT L 3, 5.1.2002, lk 1)..

[2] Lepinguosaline võib oma õigusaktides sätestada, et võib nõuda ka disainilahenduste eristatavust. ELi pool peab disainilahendust eristatavaks, kui üldmulje, mille see asjatundjast kasutajale jätab, erineb üldmuljest, mille jätab sellisele kasutajale mis tahes disainilahendus, mis on tehtud üldsusele kättesaadavaks.

b) sel määral, mil punktis a osutatud koostisosa nähtavad omadused vastavad uudsuse või originaalsuse tingimustele.

4. Lõike 3 punkti a kohaldamisel tähendab „tavapärane kasutamine“ kasutamist lõppkasutaja poolt, välja arvatud hooldus-, teenindus- või parandustööd.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.29

Kaitse kestus

Kaitse kestus on vähemalt 15 aastat alates taotluse esitamise kuupäevast.

ARTIKKEL 32.30

Erandid

1. Kumbki lepinguosaline võib disainilahenduste kaitsmisel ette näha piiratud erandeid, tingimusel et sellised erandid ei ole põhjendamatult vastuolus kaitstud disainilahenduste tavapärase kasutamisega ega kahjusta kaitstud disainilahenduse omaniku õigustatud huve põhjendamatult, võttes arvesse kolmandate isikute õigustatud huve.

2. Disainilahenduse kaitse ei laiene disainilahendustele, mis tulenevad peamiselt tehnilistest või funktsionaalsetest kaalutlustest.

3. Disainilahendus ei seisne toote välisomadustes, mida tuleb täpselt sama kuju ja suurusega reprodutseerida selleks, et toodet, milles disainilahendus sisaldub või millel seda on kasutatud, saaks mehaaniliselt ühendada teise tootega või paigutada selle sisse, ümber või külge nii, et kumbki toode saaks täita oma otstarvet.

4. Erandina lõikest 3 võib disainilahendus seisneda disainilahenduses, mille eesmärk on võimaldada mitme vastastikku vahetatava toote kokkupanemist või ühendamist moodulsüsteemi raames.

ARTIKKEL 32.31

Seos autoriõigusega

Disainilahendus on alates kuupäevast, mil see loodi või mis tahes kujul fikseeriti, kaitsekõlblik ka asjaomase lepinguosalise autoriõiguse seaduste alusel. Kumbki lepinguosaline määrab kindlaks sellise kaitse ulatuse ja andmise tingimused, sealhulgas nõutava originaalsuse taseme.

PUBLIC

4. ALAJAGU

GEOGRAAFILISED TÄHISED

ARTIKKEL 32.32

Mõiste ja kohaldamisala

1. Käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamisel tähendab „geograafiline tähis“ tähist, mis näitab, et kaup on pärit lepinguosalise territooriumilt või selle territooriumi teatavast piirkonnast või kohast, kui kauba teatavat omadust, mainet või muud iseloomulikku tunnust saab olulisel määral seostada kauba geograafilise päritoluga.

2. Käesolevat alajagu kohaldatakse geograafiliste tähiste suhtes, mis näitavad 32-C lisas loetletud toodete päritolu.

3. Lepinguosalised lepivad kokku, et nad kaaluvad pärast käesoleva lepingu jõustumist käesoleva alajaoga hõlmatud geograafiliste tähiste kohaldamisala laiendamist muudele geograafiliste tähiste tooteliikidele, mis ei ole hõlmatud lõikega 2, eelkõige käsitööle, võttes arvesse lepinguosaliste õigusloome arengut.

PUBLIC

4. Lepinguosaline kaitseb teise lepinguosalise geograafilisi tähiseid kooskõlas käesoleva alajaoga, kui need geograafilised tähised on päritoluriigis sellisena kaitstud.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.33

Loetletud geograafilised tähised

Kumbki lepinguosaline, olles vaadanud läbi nii 32-A lisas osutatud teise lepinguosalise õigusaktid kui ka 32-C lisas loetletud teise lepinguosalise geograafilised tähised ning olles vastavalt oma seadustele ja tavadele lõpule viinud nõuetekohased avalikustamise meetmed, kaitsevad teise lepinguosalise 32-C lisas loetletud geograafilisi tähiseid vastavalt käesolevas alajaos sätestatud kaitsetasemele.

ARTIKKEL 32.34

Geograafiliste tähiste loetelu muutmine

1. Lepinguosalised lepivad kokku võimaluses muuta 32-C lisas sisalduva geograafiliste tähiste loetelu vastavalt artikli 32.40 lõikele 1. Lepinguosalise tehtavad täiendused enda 32-C lisas sisalduvas geograafiliste tähiste loetelus ei tohi ületada 45 geograafilist tähist iga kolme aasta järel pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva. Lepinguosalised lisavad uued geograafilised tähised pärast vastulausete ja vastuväidete menetluse lõpuleviimist kooskõlas 32-B lisas sätestatud kriteeriumidega ning pärast geograafiliste tähiste läbivaatamist mõlemat lepinguosalist rahuldaval viisil.

2. Kui 32-C lisas sisalduva geograafiliste tähiste loetelu muudatus on seotud väheolulise muudatusega seoses loetletud geograafilise tähise kirjapildiga või viitega geograafilise piirkonna nimetusele, millele see tähis on antud, kohaldatakse artikli 32.40 lõikes 4 osutatud menetlust.

3. Lõigete 1 või 2 kohane geograafilise tähise täiendamine või muutmine tehakse lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.35

Geograafiliste tähiste kaitse ulatus

1. 32-C lisas loetletud geograafilisi tähiseid ja artikli 32.34 kohaselt lisatud geograafilisi tähiseid kaitstakse järgmise eest:

a) geograafilise tähise igasugune kaubanduslik kasutamine toote puhul, mis on sama liiki toode ja mis:

   i) ei pärine 32-C lisas selle geograafilise tähise jaoks sätestatud päritolukohast või

ii) on pärit 32-C lisas kõnealuse geograafilise tähise jaoks sätestatud päritolukohast, kuid ei ole toodetud ega valmistatud kooskõlas kaitstud nimetuse tootekirjeldusega, isegi kui nimetusele on lisatud sellised väljendid nagu „liik“, „tüüp“, „stiil“, „imitatsioon“, „maitse“ või muud sarnased väljendid;

b) kõigi selliste toodete tähistamise või tutvustamise viiside kasutamine, mis näitavad või lubavad eeldada, et kõnealune toode pärineb mujalt kui sellest geograafilisest piirkonnast, kust see tegelikult pärit on, viisil, mis võib üldsust toote geograafilise päritolu suhtes eksitada;

c) igasugune kasutamine, mis kujutab endast ebaausat konkurentsi Pariisi konventsiooni artikli 10*bis* tähenduses, sealhulgas geograafilise tähise maine kasutamine või vale või eksitav märge toote lähtekoha, päritolu, laadi või oluliste omaduste kohta sise- või välispakendil, reklaammaterjalidel või kaupadega seotud dokumentidel, ning tegevus, mis võib tarbijat toote tegeliku päritolu suhtes eksitada.

2. Kaitstud geograafilised tähised ei muutu lepinguosaliste territooriumil üldmõisteteks.

3. Vastavalt käesolevale alajaole ei ole kohustust kaitsta geograafilisi tähiseid, mida nende päritoluterritooriumil ei kaitsta või mille kaitse on lõpetatud.

PUBLIC

4. Lepinguosaline ei välista võimalust, et päritoluterritooriumi pädevad asutused võivad geograafilise tähise kaitse või tunnustamise tühistada põhjusel, et kaitstud või tunnustatud nimetus ei vasta enam tingimustele, mille alusel kaitse või tunnustus algselt tema päritoluterritooriumil anti.

5. Lepinguosalised teavitavad üksteist, kui geograafilist tähist nende päritoluterritooriumil enam ei kaitsta. Selline teavitamine toimub artiklis 32.40 sätestatud korras.

6. Ükski käesoleva alajao säte ei piira ühegi isiku õigust kasutada äritegevuses enda või oma ärialase eelkäija nime, välja arvatud juhul, kui seda nime kasutatakse üldsuse eksitamise eesmärgil.

7. Käesolevas alajaos sätestatud kaitset kohaldatakse 32-C lisas loetletud geograafiliste tähiste tõlkimise suhtes, kui sellise tõlke kasutamisega kaasneb oht üldsust eksitada.

8. Kui geograafilise tähise tõlge on sama mis üldmõiste või kirjeldav termin, sealhulgas nimi- ja omadussõnad, või tavakeeles tavapäraselt kasutatav termin, näiteks toote üldnimetus lepinguosalise territooriumil, või sisaldab sellist terminit, või kui geograafiline tähis ei ole sama, kuid sisaldab sellist terminit, ei piira käesoleva alajao sätted ühegi isiku õigust kasutada seda terminit seoses kõnealuse tootega.

PUBLIC

9. Käesolevas alajaos sätestatud kaitset ei kohaldata 32-C-1 liites loetletud geograafilise tähisena kaitstud mitmekomponendilise termini üksikkomponendi suhtes, kui üksikkomponent[1] on termin, mida kasutatakse tavapäraselt tavakeeles selle üksikkompondendiga seotud toote üldnimetusena.

10. Ükski käesoleva alajao säte ei takista kasutamast lepinguosalise territooriumil tootega seoses taimesordi või loomatõu nimetust[2].

11. Uute geograafiliste tähiste puhul, mida lepinguosaline kavatseb lisada artikli 32.34 kohaselt,ei nõuta, et lepinguosaline kaitseks geograafilist tähist, mis on sama terminiga, mida kasutatakse tavapäraselt tavakeeles seotud toote üldnimetusena selle lepinguosalise territooriumil[3].

PUBLIC

1 Vastavalt liitele 32-C-1, mis sisaldab termineid, millele kaitset ei taotleta.

2 32-C lisas esitatud selgitavates märkustes määratletakse taimesordid ja loomatõud, mille kasutamist ei takistata.

3 Kui lepinguosaline määrab kindlaks, kas lisada uus geograafiline tähis, on kindlaksmääramisel , kas termin on tema territooriumil tavapäraselt tavakeeles asjaomase kauba üldnimetusena kasutatav termin , lepinguosalise ametiasutustel õigus võtta arvesse seda, kuidas tarbijad seda terminit kõnealuse lepinguosalise territooriumil mõistavad. Tarbijate sellise arusaama kindlaksmääramisel võivad asjakohased tegurid olla: a) usaldusväärsetest allikatest, näiteks sõnastikest, ajalehtedest ja asjakohastelt veebisaitidelt, saadud tõendid selle kohta, kas terminit kasutatakse kõnealusele tootele viitamisel; või b) kuidas selle terminiga tähistatavat toodet turustatakse ja kasutatakse selle lepinguosalise territooriumil toimuvas kaubanduses.

ARTIKKEL 32.36

Geograafiliste tähiste kasutamise õigus

1. Käesoleva alajao kohaselt geograafilise tähisena kaitstavat nimetust võivad kasutada kõik ettevõtjad, kes turustavad tooteid, mis vastavad asjaomasele spetsifikaadile.

2. Käesoleva alajao kohaselt geograafilise tähisena kaitstud nimetuse suhtes ei saa kasutajad kaitstud nimetust enam registreerida ega selle suhtes muid piiranguid kasutada.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.37

Kaubamärkide ja geograafiliste tähiste seos

1. Lepinguosalised keelduvad registreerimast kaubamärki, mille kasutamine oleks vastuolus artikliga 32.35 ja mis on seotud sama liiki tootega kui geograafiline tähis, tingimusel et sellise kaubamärgi registreerimise taotlus esitatakse pärast asjaomase lepinguosalise territooriumil geograafilise tähise kaitse taotluse esitamise kuupäeva.

2. Kaubamärgid, mis on registreeritud vastuolus lõikega 1, tunnistatakse kehtetuks *ex officio* või huvitatud poole taotlusel kooskõlas lepinguosaliste õiguse ja tavadega.

3. Artiklis 32.33 nimetatud geograafiliste tähiste puhul on lõigetes 1 ja 2 nimetatud kaitsetaotluse esitamise kuupäev 1. november 2022.

4. Artikli 32.34 kohaselt 32-C lisasse lisatud geograafiliste tähiste puhul on kaitsetaotluse esitamise kuupäev, mil teisele lepinguosalisele edastati geograafilise tähise kaitsmise taotlus, tingimusel et artiklis 32.34 osutatud kaitstud geograafiliste tähiste loetelu muutmise protsess on edukalt lõpule viidud.

5. Lepinguosalised kaitsevad geograafilisi tähiseid ka juhul, kui on olemas varasemad kaubamärgid. Heas usus registreeritud varasemaid kaubamärke võib uuendada ja nende suhtes võib teha muudatusi, mis nõuavad uute kaubamärgitaotluste esitamist, tingimusel et need muudatused ei kahjusta geograafiliste tähiste kaitset ja et lepinguosaliste õiguse kohaselt ei ole kaubamärgi kehtetuks tunnistamiseks alust.

6. Käesoleva artikli lõike 5 kohaldamisel tähendab „varasem kaubamärk“ kaubamärki, mille kasutamine on vastuolus artikliga 32.35 ja mille kohta on esitatud registreerimistaotlus või mis on lepinguosalise territooriumil heauskselt kasutusse juurdunud, kui selline võimalus on õigusnormidega ette nähtud, enne kuupäeva, mil geograafilise tähise kaitse taotlus käesoleva lepingu käesoleva osa kohaselt teisele lepinguosalisele esitatakse.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.38

Kaitse tagamine

Kumbki lepinguosaline tagab huvitatud isiku taotlusel haldusmeetmetega artiklites 32.35, 32.36 ja 32.37 sätestatud kaitse. Kumbki lepinguosaline näeb oma õigusaktide ja tavade raames ette täiendavad haldus- ja kohtulikud meetmed, et kaitstud geograafiliste tähiste ebaseaduslikku kasutamist vältida või see lõpetada.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.39

Üldreeglid

1. Lepinguosaliselt ei saa käesoleva alajao alusel nõuda, et ta kaitseks geograafilise tähisena nimetust, mis on vastuolus taimesordi või loomatõu nimetusega ning mis seetõttu tõenäoliselt eksitab tarbijat toote tegeliku päritolu suhtes.

2. Kui lepinguosaliste geograafilised tähised on homonüümsed, tagab lepinguosaline igale teise lepinguosalise geograafilisele tähisele kaitse, tingimusel et tegelikkuses tehakse piisavalt vahet nimetuste kasutustingimuste ja esitusviisi vahel, et mitte eksitada tarbijat.

3. Kui üks lepinguosaline teeb kolmanda riigiga peetavate kahepoolsete läbirääkimiste raames ettepaneku kõnealuse kolmanda riigi geograafilise tähise kaitsmiseks ning see nimetus on homonüümne teise lepinguosalise geograafilise tähisega, teatab ta sellest teisele lepinguosalisele ja annab talle võimaluse esitada märkusi enne selle geograafilise tähise kaitse alla võtmist.

4. 32-C lisas loetletud geograafilistele tähistele vastavate toodete import, eksport ja turustamine toimub kooskõlas selle lepinguosalise territooriumil kohaldatavate õigusnormidega, kus tooted turule lastakse.

5. Kõiki küsimusi, mis tulenevad kaitstud geograafiliste tähiste tootekirjeldustest, käsitletakse artiklis 32.40 osutatud allkomitees.

6. Käesoleva alajao kohaselt kaitstava geograafilise tähise võib tühistada üksnes see lepinguosaline, kelle territooriumilt toode pärineb. Lepinguosalised teavitavad üksteist, kui 32-C lisas loetletud geograafilist tähist nende territooriumil enam ei kaitsta. Pärast sellist teavitamist muudetakse 32-C lisa vastavalt artikli 32.40 lõikele 3.

7. Käesolevas alajaos käsitatakse tootekirjeldusena sellist tootekirjeldust ja selle muudatusi, mille on heaks kiitnud selle lepinguosalise ametiasutused, kelle territooriumilt toode pärineb.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.40

Allkomitee, koostöö ja läbipaistvus

1. Käesoleva alajao kohaldamisel võib artiklis 32.66 osutatud allkomitee soovitada ühisnõukogul muuta vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a:

a) 32-A lisa seoses viidetega lepinguosaliste territooriumil kohaldatavale õigusele;

b) 32-B lisa seoses kriteeriumidega, mis lisatakse vastulausete ja vastuväidete menetlusse; ning

c) 32-C lisa seoses geograafiliste tähistega.

2. Käesoleva alajao kohaldamisel vastutab artiklis 32.66 osutatud allkomitee järgmise teabe vahetamise eest:

a) geograafiliste tähistega seotud seadusandlik ja poliitiline areng;

b) geograafilised tähised, et kaaluda nende kaitset vastavalt käesolevale alajaole; ning

c) muud küsimused, mis pakuvad geograafiliste tähiste valdkonnas ühist huvi.

PUBLIC

3. Pärast artikli 32.39 lõikes 6 osutatud teate saamist soovitab allkomitee ühisnõukogul muuta 32-C lisa vastavalt käesoleva artikli lõike 1 punktile c, et lõpetada käesoleva lepingu käesoleva osa kohane kaitse.

4. Kui loetellu kantud geograafilise tähise kirjapildis või viites geograafilise piirkonna nimetusele, millele see tähis on antud, tehakse väike muudatus, teavitab lepinguosaline allkomitees teist lepinguosalist sellisest muudatusest koos selgitusega. Allkomitee soovitab ühisnõukogul muuta 32-C lisa vastavalt artikli 8.5 lõike 6 punktile a, tehes sellise väikese muudatuse.

5. Lepinguosalised peavad otse või allkomitee kaudu ühendust kõigis küsimustes, mis on seotud käesoleva alajao rakendamise ja toimimisega. Eelkõige võib lepinguosaline nõuda teiselt lepinguosaliselt teavet tootekirjelduste ja nende muudatuste kohta, samuti haldusõiguskaitse kontaktpunktide kohta.

6. Lepinguosalised võivad teha üldsusele kättesaadavaks käesoleva alajao kohaselt kaitstavate geograafiliste tähiste tootekirjeldused või nende kokkuvõtted ning teise lepinguosalise geograafilistele tähistele vastavad haldusõiguskaitse kontaktpunktid.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.41

Muu kaitse

1. Käesoleva alajao kohaldamine ei piira lepinguosaliste õigusi ega kohustusi, mis tulenevad WTO asutamislepingust või muust mitmepoolsest intellektuaalomandiõigust käsitlevast kokkuleppest, mille osalised on ELi pool ja Tšiili.

2. Käesoleva alajaoga ei piirata õigust taotleda geograafilise tähise tunnustamist ja kaitset lepinguosaliste asjakohaste õigusaktide alusel.

PUBLIC

5. ALAJAGU

PATENDID

ARTIKKEL 32.42

Rahvusvahelised lepingud

Kumbki lepinguosaline[1] järgib patendikoostöölepingut, mis sõlmiti Washingtonis 19. juunil 1970 (muudetud 28. septembril 1979, viimati muudetud 3. oktoobril 2001).

[1] ELi poole puhul täidavad käesolevast artiklist tulenevat kohustust liikmesriigid.

ARTIKKEL 32.43

Täiendav kaitse ravimi müügiloa andmise viivituse korral

1. Lepinguosalised tunnistavad, et ravimite suhtes, mida nende asjaomasel territooriumil kaitstakse patendiga, võidakse kohaldada enne turule laskmist müügi- või sanitaarluba.

2. Kumbki lepinguosaline näeb ette piisava ja tõhusa mehhanismi, millega nähakse ette täiendav kaitse kehtivuse tähtaeg, et hüvitada patendiomanikule tõhusa patendikaitse vähenemine, mis tuleneb põhjendamatutest viivitustest[1] esimese müügiloa või sanitaarloa andmisel tema territooriumil. Täiendav kaitse kehtivuse tähtaeg ei tohi ületada viit aastat.

[1] Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab põhjendamatu viivitus seda, kui taotlejale esmase sisulise vastuse andmisega viivitatakse pärast müügi- või sanitaarloa taotluse esitamist üle kahe aasta. Viivituse kestuse kindlakstegemisel ei pea arvesse võtma müügi- või sanitaarloa andmise käigus tekkinud viivitusi, mille on tinginud taotleja, ega ajavahemikku, mille üle müügi- või sanitaarloa taotlust menetleval asutusel puudub kontroll.

3. Olenemata lõikest 2 võib kumbki lepinguosaline näha kooskõlas oma õigusnormidega ette täiendava kaitse tootele, mis on kaitstud patendiga ja mille suhtes on kohaldatud müügi- või sanitaarloamenetlust, et hüvitada patendi omanikule tõhusa patendikaitse vähenemine. Sellise täiendava kaitse kestus ei tohi ületada viit aastat[1].

4. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolevast artiklist tulenevate kohustuste täitmisel võib kumbki lepinguosaline ette näha tingimused ja piirangud eeldusel, et lepinguosaline jätkab käesoleva artikli rakendamist.

5. Kumbki lepinguosaline teeb kõik endast oleneva, et menetleda ravimite müügi- või sanitaarloa taotlusi tõhusalt ja õigel ajal, vältimaks põhjendamatuid või tarbetuid viivitusi. Et põhjendamatuid viivitusi vältida, võib lepinguosaline vastu võtta või säilitada menetlused, mis kiirendavad müügi- või sanitaarloa taotluse läbivaatamist.

[1] Nimetatud maksimaalne kestus ei piira kaitseperioodi võimalikku edasist pikendamist ravimite puhul, mille kohta on tehtud pediaatrilised uuringud, ja nende uuringute tulemused kajastuvad ravimiteabes.

PUBLIC

6. ALAJAGU

AVALIKUSTAMATA TEABE KAITSE

ARTIKKEL 32.44

Ärisaladuste kaitse ulatus

1. Täites oma kohustust järgida TRIPS-lepingut, eelkõige artikli 39 lõikeid 1 ja 2, näeb kumbki lepinguosaline ette asjakohased tsiviilkohtumenetlused ja õiguskaitsevahendid, mida ärisaladuse omaja saab kasutada, et takistada ärisaladuse omandamist, kasutamist või avaldamist ausate äritavadega vastuolus oleval viisil ning et saada sellise tegevuse korral õiguskaitset.

2. Käesolevas alajaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „ärisaladus“ – teave:

i) mis on salajane selles mõttes, et see ei ole tervikuna või üksikosade täpses paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt sedalaadi teabega tegelevad;

ii) millel on kaubanduslik väärtus selle salajasuse tõttu ja

PUBLIC

iii) mille üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas;

b) „ärisaladuse omaja“ – iga füüsiline või juriidiline isik, kellel on ärisaladuse üle seaduslik kontroll.

3. Käesoleva alajao kohaldamisel loetakse ausate äritavadega vastuolus olevaks vähemalt järgmised tegevused:

a) ärisaladuse omandamine ärisaladuse omaja nõusolekuta, kui see toimub ärisaladuse omaja valduses olevatele dokumentidele, objektidele, materjalidele, ainetele või elektroonilistele failidele, mis sisaldavad ärisaladust või millest saab tuletada ärisaladuse, loata juurdepääsu hankimise, nende omastamise või kopeerimise teel;

b) ärisaladuse omaja nõusolekuta ärisaladuse kasutamine või avalikustamine isiku poolt, kes vastab mis tahes järgmisele tingimusele:

i) ta on omandanud ärisaladuse alapunktis a osutatud viisil;

ii) ta rikub konfidentsiaalsuslepingut või muud kohustust ärisaladust mitte avalikustada või

iii) ta rikub lepingulist või muud ärisaladuse kasutamise piiramise kohustust;

PUBLIC

c) ärisaladuse omandamine, kasutamine või avalikustamine, kui seda teeb isik, kes omandamise, kasutamise või avalikustamise ajal teadis või asjaolusid arvestades pidi teadma, et ärisaladus on otseselt või kaudselt saadud teiselt isikult, kes kasutas ärisaladust või avalikustas selle ebaseaduslikult alapunkti b tähenduses.

4. Ükski käesoleva alajao säte ei kohusta kumbagi lepinguosalist käsitama järgmisi tegevusi ausate äritavadega vastuolus olevana:

a) kui isik avastab või loob asjakohase teabe eraldiseisvalt;

b) toote pöördprojekteerimine isiku poolt, kelle valduses see toode on seaduslikult ja kellel ei ole õiguslikult kehtivat kohustust piirata asjaomase teabe omandamist;

c) kui teabe omandamine, kasutamine või avalikustamine on nõutav või lubatud vastavalt selle lepinguosalise õigusele; või

d) töötajate poolt selliste kogemuste ja oskuste kasutamine, mille nad on omandanud ausal viisil oma tavapärast tööd tehes.

5. Käesolevat alajagu ei tõlgendata nii, et see piirab kummagi lepinguosalise kaitstud sõna- ja teabevabadust, sealhulgas meediavabadust.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.45

Tsiviilkohtumenetlused ja õiguskaitsevahendid seoses ärisaladustega

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et isikutel, kes osalevad artiklis 32.44 nimetatud tsiviilkohtumenetluses või kellel on juurdepääs kohtumenetluse dokumentidele, ei ole lubatud kasutada või avalikustada ärisaladusi või väidetavaid ärisaladusi, mille pädev õigusasutus on huvitatud isiku nõuetekohaselt põhjendatud taotlusel tuvastanud konfidentsiaalse teabena ja mis on saanud sellele isikule teatavaks menetluses osalemise või dokumentidele juurdepääsu tulemusel.

2. Kumbki lepinguosaline näeb ette, et artiklis 32.44 nimetatud tsiviilkohtumenetluses on õigusasutusel õigus vähemalt:

a) anda kooskõlas lepinguosalise õigusnormidega korraldus võtta ajutisi meetmeid, et takistada ärisaladuse omandamist, kasutamist või avalikustamist ausate äritavadega vastuolus oleval viisil;

b) anda korraldus, et takistada ärisaladuse omandamist, kasutamist või avalikustamist ausate äritavadega vastuolus oleval viisil;

c) mõista isikult, kes teadis või oleks pidanud teadma, et ta omandab, kasutab või avalikustab ärisaladust ausate äritavadega vastuolus oleval viisil, ärisaladuse omaja kasuks välja kahjuhüvitise, mis vastab ärisaladuse sellise omandamise, kasutamise või avalikustamisega tekitatud kahjule;

d) võtta erimeetmeid, et säilitada sellise ärisaladuse või väidetava ärisaladuse konfidentsiaalsus, mis on saanud teatavaks tsiviilkohtumenetluses, mis käsitleb ärisaladuse väidetavat omandamist, kasutamist ja avalikustamist vastuolus ausate äritavadega; kooskõlas asjaomase lepinguosalise riigisisese õigusega võib selline erimeede olla võimalus:

   i) piirata juurdepääsu teatavatele dokumentidele tervikuna või osaliselt;

   ii) piirata juurdepääsu kohtuistungitele ning nende salvestistele ja stenogrammidele;

   iii) teha kättesaadavaks kohtuotsuse mittekonfidentsiaalne versioon, millest on eemaldatud ärisaladust sisaldavad lõigud või milles neid on redigeeritud;

e) määrata karistusi menetlusosalistele või teistele kohtumenetluses osalevatele isikutele, kes ei täida ärisaladuse või väidetava ärisaladuse kaitsega seoses pädevate õigusasutuste antud korraldusi või keelduvad neid täitmast.

PUBLIC

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema õigusasutused ei pea kohaldama artiklis 32.44 osutatud kohtumenetlusi ja õiguskaitsevahendeid, kui ausate äritavadega vastuolus olev tegevus toimub tema õigusnormide kohaselt, et paljastada väärkäitumist, väärtegu või ebaseaduslikku tegevust või kaitsta selle lepinguosalise õigustatud huvi, mida on tunnustatud õigusnormidega.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.46

Ravimitega seotud avalikustamata andmete kaitse

1. Kui lepinguosaline nõuab ravimi – milles kasutatakse uut keemilist ühendit, mida ei ole varem heaks kiidetud – müügi- või sanitaarloa andmise tingimusena avalikustamata katse- või muude andmete esitamist, mis on vajalikud otsustamaks, kas selle toote kasutamine on ohutu ja tõhus, peab see lepinguosaline niisuguseid andmeid kolmandatele isikutele avalikustamise eest kaitsma, kui nende andmete koostamine nõuab märkimisväärset pingutust, välja arvatud juhul, kui avalikustamine on vajalik ülekaaluka avaliku huvi seisukohast või kui võetakse meetmeid, et tagada andmete kaitse ebaausa kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et vähemalt viie aasta jooksul alates asjaomase lepinguosalise esimese müügi- või sanitaarloa kuupäevast ei viida ravimit, millele on hiljem antud luba esimese müügiloa või sanitaarloa taotluses esitatud prekliiniliste katsete ja kliiniliste uuringute tulemuste alusel, turule ilma esimese müügiloa või sanitaarloa omaniku sõnaselge nõusolekuta.

3. Lepinguosalisel ei ole piiranguid selliste ravimite puhul lühendatud loataotlusmenetluste rakendamisel bioekvivalentsuse ja biosaadavuse uuringute alusel.

4. Kumbki lepinguosaline võib ette näha tingimused ja piirangud käesolevast artiklist tulenevate kohustuste täitmisel, eeldusel et lepinguosaline jätkab käesoleva artikli rakendamist.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.47

Agrokeemiatoodetega seotud andmete kaitse

1. Kui lepinguosaline nõuab uut keemilist ühendit kasutavale agrokeemiatootele müügiloa andmise tingimusena selle toote ohutust ja tõhusust käsitlevate katsete või uuringuaruannete esitamist, ei anna see lepinguosaline nende katsete või uuringuaruannete alusel luba teisele agrokeemiatootele ilma selle isiku nõusolekuta, kes need eelnevalt esitas, vähemalt kümne aasta jooksul pärast agrokeemiatoote müügiloa andmise kuupäeva.

2. Lepinguosaline võib piirata käesoleva artikli kohast kaitset katsete või uuringuaruannetega, mis vastavad järgmistele tingimustele:

a) need on vajalikud loa andmiseks või loa muutmiseks, et lubada agrokeemiatoodete kasutamist muude kultuuride puhul; ning

b) need on tõendatult vastavuses hea labori- või katsetava põhimõtetega.

3. Kumbki lepinguosaline võib kehtestada normid selgroogsete loomadega tehtavate dubleerivate katsete vältimiseks.

4. Kumbki lepinguosaline võib käesolevast artiklist tulenevate kohustuste täitmisel ette näha tingimused ja piirangud eeldusel, et lepinguosaline jätkab käesoleva artikli rakendamist.

PUBLIC

7. ALAJAGU

TAIMESORDID

ARTIKKEL 32.48

Sordikaitse

Lepinguosalised kaitsevad taimesorte vastavalt rahvusvahelisele uute taimesortide kaitse konventsioonile, mis võeti vastu 2. detsembril 1961 ja vaadati viimati läbi 19. märtsil 1991 Genfis (edaspidi „UPOV konventsioon“), sealhulgas aretaja õigust käsitlevale erandile, millele on osutatud UPOV konventsiooni artiklis 15, ning teevad koostööd, et neid õigusi edendada ja jõustada.

C JAGU

INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSKAITSE TAGAMINE

1. ALAJAGU

TSIVIIL- JA HALDUSÕIGUSNORMIDE TÄITMISE TAGAMINE

ARTIKKEL 32.49

Üldised kohustused

1. Kumbki lepinguosaline kinnitab veel kord oma TRIPS-lepingust tulenevaid kohustusi ning tagab intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise kooskõlas oma õiguse ja tavadega. Lepinguosalised näevad ette käesolevas alajaos sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid.

2. Käesolevat jagu ei kohaldata B jao 6. alajaoga hõlmatud õiguste suhtes.

3. Lepinguosaline näeb ette meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid, mis peavad olema õiglased ja erapooletud ning mis ei tohi olla ülemäära keerukad ega kulukad ega sisaldada sobimatuid tähtaegu ega tekitada põhjendamatuid viivitusi.

PUBLIC

4. Lõikes 3 osutatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid peavad olema ka tõhusad, proportsionaalsed ja heidutavad ning neid tuleb rakendada viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ning näha ette kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu.

5. Ükski käesoleva jao säte ei pane kummalegi lepinguosalisele kohustust:

a) kehtestada intellektuaalomandi õiguskaitse tagamiseks üldisest õiguskaitsest eraldiseisvat kohtusüsteemi või

b) seoses ressursside jagamisega intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise ja üldise õiguskaitse vahel.

ARTIKKEL 32.50

Isikud, kellel on õigus taotleda täitemeetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist

Kumbki lepinguosaline tunnistab isikutena, kellel on õigus nõuda käesolevas jaos ja TRIPS-lepingu III jaos sätestatud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite rakendamist, järgmisi isikuid:

a) kummagi lepinguosalise õiguse kohaselt intellektuaalomandiõiguste omajad;

PUBLIC

b) kõik teised isikud, kellel on lubatud neid õigusi kasutada, eelkõige litsentsisaajad, kummagi lepinguosalise õigusnormidega lubatud ulatuses ja vastavate õigusnormide kohaselt;

c) kummagi lepinguosalise õigusnormidega lubatud ulatuses ja vastavate õigusnormide kohaselt intellektuaalomandiõiguste kollektiivse esindamise organisatsioonid, kes on intellektuaalomandiõiguste omajate üldtunnustatud esindajad;

d) üksused,[1] kes on kummagi lepinguosalise õigusnormidega lubatud ulatuses ja vastavate õigusnormide kohaselt intellektuaalomandiõiguste omajate üldtunnustatud esindajad.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.51

Tõendid

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et kui isik on esitanud avalduse ja mõistlikult kättesaadavad tõendid, mis toetavad tema väidet, et tema intellektuaalomandiõigust on rikutud või hakatakse rikkuma, võib pädev õigusasutus ka enne asja sisulise menetluse alustamist kohaldada viivitamata tõhusaid ajutisi meetmeid, et säilitada väidetava rikkumisega seotud asjakohaseid tõendeid, rakendades asjakohaseid kaitsemeetmeid ning tagades konfidentsiaalse teabe kaitse selle lepinguosalise õiguse alusel. Ajutiste meetmete määramisel võtavad õigusasutused arvesse väidetava õiguste rikkuja õigustatud huve.

[1] Tšiili puhul tähendab mõiste „üksused“ liite ja ühendusi. ELi poole puhul tähendab mõiste „üksused“ kutselisi intellektuaalomandi kaitse organisatsioone.

2. Lõikes 1 nimetatud ajutised meetmed võivad hõlmata üksikasjalikku kirjeldust kas proovide võtmisega või ilma selleta või väidetavalt õigusi rikkuvate kaupade füüsilist arestimist ning asjakohastel juhtudel nende kaupade tootmisel või turustamisel valdavalt kasutatud materjalide ja seadmete ja nendega seotud dokumentide arestimist.

3. Kaubandusliku ulatusega intellektuaalomandiõiguse rikkumise korral võtab kumbki lepinguosaline vajalikud meetmed, et pädevad õigusasutused saaksid vajaduse korral nõuda ühe poole taotlusel vastaspoole käsutuses olevaid panga-, finants- või äridokumente, tagades konfidentsiaalse teabe kaitse.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.52

Õigus teabele

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et intellektuaalomandiõiguse rikkumist käsitleva tsiviilkohtumenetluse ajal ning vastusena hageja põhjendatud ja proportsionaalsele taotlusele võivad pädevad õigusasutused nõuda, et rikkuja või muu isik esitaks teavet intellektuaalomandiõigust rikkuvate kaupade või teenuste päritolu ja turustusvõrkude kohta.

2. Lõike 1 kohaldamisel tähendab „muu isik“ isikut, kes vastab vähemalt järgmisele:

a) kelle valdusest on leitud intellektuaalomandi õigusi rikkuvat kaupa kaubanduslikes kogustes;

b) on tabatud intellektuaalomandi õigusi rikkuvate teenuste kaubanduslikus mahus kasutamiselt;

c) on tabatud intellektuaalomandi õigusi rikkuvate teenuste kaubanduslikus mahus osutamiselt või

d) kes on käesolevas lõikes osutatud isiku kinnitusel osalenud rikkumisega seotud toodete tootmises, valmistamises või turustamises või rikkumisega seotud teenuste osutamises.

3. Lõikes 1 nimetatud teave võib vastavalt asjakohasusele sisaldada järgmist:

a) kaupade või teenuste tootjate, valmistajate, turustajate, tarnijate ning teiste varasemate valdajate, samuti kavandatavate hulgimüüjate ja jaemüüjate nimed ja aadressid; ning

b) toodetud, valmistatud, tarnitud, saadud või tellitud mahud, samuti kõnealuste kaupade või teenuste eest saadud hind.

PUBLIC

4. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira lepinguosalise õigusaktide kohaldamist, millega

a) antakse õiguste omajale õigus saada täielikumat teavet;

b) reguleeritakse teabe kasutamist tsiviilmenetlustes vastavalt käesolevale artiklile;

c) reguleeritakse vastutust teabeõiguse kuritarvitamise eest;

d) antakse lõikes 1 osutatud isikule võimalus keelduda teabe andmisest, kui kõnealuse teabe tõttu oleks isik sunnitud tunnistama enda või oma lähisugulaste osalust intellektuaalomandiõiguse rikkumises; või

e) reguleeritakse konfidentsiaalsete teabeallikate kaitset ja isikuandmete töötlemist.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.53

Ajutised meetmed ja kaitsemeetmed

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et õigusasutus saab hageja taotluse korral teha väidetavale õiguste rikkujale ajutise ettekirjutuse, mille eesmärk on tõkestada intellektuaalomandiõiguste vahetu rikkumine või ajutiselt ja asjakohasel juhul korduva rahalise karistuse abil, kui see on ette nähtud selle lepinguosalise õigusaktidega, peatada õiguserikkumise jätkamine või nõuda jätkamise tingimusena tagatisi, mis rikkumise tuvastamise korral tagavad õiguste omajale hüvitise maksmise. Kui see on asjakohane, võib ajutise ettekirjutuse samadel tingimustel teha ka kolmandale isikule,[1] kui kõnealune isik kuulub asjaomase õigusasutuse jurisdiktsiooni alla ning kui tema teenuseid kasutatakse intellektuaalomandiõiguste rikkumiseks.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema õigusasutused võivad hageja taotlusel anda korralduse intellektuaalomandiõiguse rikkumise kahtlusega kaubad arestida või üle anda[2], et takistada nende sisenemist turustuskanalitesse või seal liikumist.

[1] Käesoleva artikli kohaldamisega seoses võib lepinguosaline näha ette, et „kolmas isik“ hõlmab vahendajat.

[2] Lepinguosaline võib käesoleva lõike rakendamiseks valida arestimise ja üleandmise vahel.

3. Väidetava kaubanduslikus mahus toime pandud rikkumise korral tagab kumbki lepinguosaline, et õigusasutused võivad anda korralduse ennetavalt arestida väidetava rikkuja vallas- ja kinnisvara, sealhulgas blokeerida tema pangakontod ja muu vara, kui hageja tõendab kahju hüvitamist tõenäoliselt ohustavaid asjaolusid. Selleks võivad pädevad asutused nõuda panga-, finants- ja äridokumentide esitamist või asjakohast juurdepääsu olulisele teabele.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.54

Õiguskaitsevahendid

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et õigusasutused saavad hageja taotluse korral ja ilma et see piiraks õiguste rikkumisest õiguste omajale tuleneda võiva kahju hüvitamise nõuet, anda korralduse intellektuaalomandiõigusi rikkuvaks tunnistatud kaubad hävitada või vähemalt turustuskanalitest püsivalt kõrvaldada, ilma et selle eest makstaks hüvitist. Õigusasutused võivad vajaduse korral anda ka korralduse hävitada materjalid ja seadmed, mida kõnealuste kaupade loomisel või valmistamisel peamiselt kasutatakse.

2. Kummagi lepinguosalise õigusasutustel on õigus nõuda nimetatud meetmete rakendamist rikkuja kulul, välja arvatud juhul, kui selle tegemata jätmiseks esitatakse konkreetsed põhjused.

3. Õiguskaitsevahendite kasutamise taotluse kaalumisel tuleb silmas pidada rikkumise raskuse ja määratud õiguskaitsevahendi proportsionaalsust ning kolmandate isikute huve.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.55

Ettekirjutused

Kumbki lepinguosaline tagab, et kui tehakse kohtuotsus, millega tuvastatakse intellektuaalomandiõiguste rikkumine, võivad õigusasutused teha rikkujale ja vajaduse korral kolmandale isikule,[1] kui kõnealune isik kuulub asjaomase õigusasutuse jurisdiktsiooni alla ning kui tema teenuseid kasutatakse intellektuaalomandiõiguste rikkumiseks, ettekirjutuse rikkumine lõpetada.

[1] Käesoleva artikli kohaldamisega seoses võib lepinguosaline näha ette, et „kolmas isik“ hõlmab vahendajat.

ARTIKKEL 32.56

Alternatiivsed meetmed

Kumbki lepinguosaline võib ette näha, et asjakohastel juhtudel ning sellise isiku taotluse korral, kelle suhtes tuleb kohaldada artiklis 32.54 või 32.55 sätestatud meetmeid, võib õigusasutus anda korralduse maksta artiklis 32.54 või 32.55 sätestatud meetmete kohaldamise asemel kahju kannatanud isikule rahalist hüvitist, juhul kui asjaomase isiku tegevuses puudus tahtlus või raske hooletus, kui kõnealuste meetmete kohaldamine põhjustaks asjaomasele isikule ebaproportsionaalselt suurt kahju ning kui kahju kannatanud isikule rahalise hüvitise maksmine näib olevat piisavalt rahuldav.

ARTIKKEL 32.57

Kahjuhüvitis

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et õigusasutused kohustavad kannatanud osapoole avalduse alusel rikkujat, kes teadlikult rikkus või pidi põhjendatult olema rikkumisest teadlik, maksma õiguste omajale piisavat kahjuhüvitist kahju eest, mida õiguste omajale rikkumisega põhjustati.

PUBLIC

2. Kahju suuruse kindlaksmääramisel lõike 1 alusel on kummagi lepinguosalise õigusasutustel lubatud võtta väärtuse hindamisel arvesse muu hulgas iga põhjendatud väidet, millele õiguste omaja tugineb, sealhulgas saamata jäänud tulu, rikkumisega seotud kaupade või teenuste väärtus turuhinnas või nende soovituslik jaemüügihind[1]. Vähemalt autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste rikkumise korral ning kaubamärgi võltsimise korral näeb kumbki lepinguosaline ette, et tsiviilkohtumenetluses on tema õigusasutustel õigus kohustada rikkujat maksma seda osa tema tulust, mis on saadud rikkumisega õiguste omajale kahjuhüvitise alternatiivina, täiendusena või selle osana.

3. Lõike 2 alternatiivina võib kumbki lepinguosaline näha ette, et tema õigusasutustel on asjakohastel juhtudel õigus määrata kindlasummaline kahjuhüvitis, tuginedes sellistele elementidele nagu vähemalt sama suur summa kui autoritasu või tasud, mida rikkuja oleks pidanud maksma, kui ta oleks taotlenud kõnealuse intellektuaalomandiõiguse kasutamiseks luba.

4. Ükski käesoleva artikli säte ei takista lepinguosalisi sätestamast võimalust, et kui rikkuja ei olnud ega pidanud põhjendatult olema teadlik sellest, et ta tegeleb õigusrikkumisega, võivad tema õigusasutused anda kannatanud poole kasuks korralduse maksta saadud tulu tagasi või maksta kahjuhüvitist, mille suurus võib olla eelnevalt kindlaks määratud.

[1] ELi poole jaoks hõlmab see vajaduse korral ka mittemajanduslikke tegureid, näiteks õiguse omanikule tekitatud moraalset kahju.

ARTIKKEL 32.58

Kohtukulud

Kumbki lepinguosaline tagab, et intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisega seotud tsiviilkohtumenetluste puhul on tema õigusasutustel vajaduse korral õigus kohustada kaotajat tasuma kohtuasja võitnud poole kohtu- ja muud kulud, nagu on ette nähtud asjaomase lepinguosalise õiguse kohaselt.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.59

Kohtulahendite avaldamine

Kumbki lepinguosaline tagab, et kohtumenetluste puhul, mis on algatatud intellektuaalomandiõiguste rikkumise tõttu, võivad õigusasutused anda korralduse võtta hageja palvel ja rikkuja kulul asjakohaseid meetmeid, et levitada kohtulahendit käsitlevat teavet, sealhulgas avaldada kohtulahend täielikult või osaliselt.

ARTIKKEL 32.60

Autorsuse või omandiõiguse eeldamine

Lepinguosalised tunnistavad, et käesolevas jaos sätestatud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamisel:

a) et käsitatada isikut kirjandus- või kunstiteose autorina ja seega anda talle õigus algatada rikkumismenetlus, on piisav, et vastupidiste tõendite puudumise korral esineb autori nimi teosel tavapärasel viisil; ning

b) punkti a kohaldatakse *mutatis mutandis* autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate kaitstud teoste suhtes.

ARTIKKEL 32.61

Haldusmenetlused

Juhul kui mõni tsiviilõiguslik parandusmeede võidakse määrata asja lahendamisel haldusmenetluse käigus, peab menetlus vastama käesolevas alajaos kehtestatud asjakohaste sätetega sisuliselt võrdväärsetele põhimõtetele.

PUBLIC

2. ALAJAGU

INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSKAITSE TAGAMINE PIIRIL

ARTIKKEL 32.62

Piiril rakendatavad meetmed

1. Tollikontrolli all oleva kauba suhtes võtab kumbki lepinguosaline vastu või jätab kehtima korra, mille kohaselt võib õiguste omaja esitada pädevatele asutustele taotluse kahtlase kauba kinnipidamiseks või vabastamise peatamiseks. Käesoleva alajao kohaldamisel tähendab „kahtlane kaup“ kaupa, mille puhul kahtlustatakse rikkumist, mis on seotud kaubamärgi, autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste, geograafilise tähise, patendi, kasuliku mudeli, tööstusdisainilahenduse või integraallülituse topoloogiaga.

2. Kumbki lepinguosaline tagab elektroonilised süsteemid, mille kaudu saavad pädevad asutused rahuldatud või registreeritud taotlusi hallata.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema pädevad asutused ei nõua tasu taotluse menetlemisest või registreerimisest tulenevate halduskulude katmiseks.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema pädevad asutused otsustavad taotluse rahuldamise või registreerimise mõistliku aja jooksul.

PUBLIC

5. Kumbki lepinguosaline tagab, et rahuldatud või registreeritud taotlust kohaldatakse mitme saadetise suhtes.

6. Tollikontrolli all oleva kauba puhul tagab kumbki lepinguosaline, et tema toll võib omal algatusel peatada kaubamärgiõiguse või autoriõiguste rikkumises kahtlustatava kauba vabastamise või pidada selle kinni.

7. Toll kasutab riskianalüüsi, et teha kindlaks kahtlustatavad kaubad. Kumbki lepinguosaline rakendab käesolevat punkti kooskõlas oma õigusaktidega.

8. Kumbki lepinguosaline võib kehtestada menetlused, mis võimaldavad hävitada kahtlustatava kauba, ilma et rikkumiste ametlikuks tuvastamiseks oleks vaja algatada haldus- või kohtumenetlust, kui asjaomased isikud on sellise hävitamisega nõus või ei esita sellele vastuväiteid. Kui sellist kaupa ei hävitata, tagab kumbki lepinguosaline, et see kaup kõrvaldatakse väljaspool kommertskanalit viisil, millega välditakse õiguste omajale kahju tekitamist, välja arvatud erandlikel asjaoludel.

9. Kumbki lepinguosaline võib kehtestada korra, mis võimaldab kiiresti hävitada posti- või kiirkullerisaadetistega saadetavad võltsitud kaubamärgiga kaubad ja piraatkaubad.

10. Lepinguosaline võib otsustada mitte kohaldada käesolevat artiklit õiguste omaja poolt või tema nõusolekul kolmandas riigis turule viidava kauba impordi suhtes. Lepinguosaline võib samuti otsustada mitte kohaldada käesolevat artiklit reisijate isiklikus pagasis sisalduvate mittekaubanduslikku laadi kaupade suhtes.

PUBLIC

11. Lepinguosaliste tolliasutused peavad korrapärast dialoogi ning edendavad koostööd asjaomaste sidusrühmade ja muude asutustega, kes on kaasatud intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisse.

12. Lepinguosalised teevad koostööd seoses kahtlasi kaupu hõlmava rahvusvahelise kaubandusega. Eelkõige jagavad lepinguosalised võimalikult palju teavet teist lepinguosalist mõjutava kahtlaste kaupadega kauplemise kohta.

13. Ilma et see piiraks muid koostöövorme, kohaldatakse käesoleva artikli kohaselt lepinguosalise tolli pädevusse kuuluvate intellektuaalomandiõigusi käsitlevate õigusaktide rikkumistega seoses protokolli, mis on lisatud sellele lepingule vastastikuse haldusabi kohta tolliküsimustes.

ARTIKKEL 32.63

Kooskõla GATTi ja TRIPS-lepinguga

Kui tema tolliasutused rakendavad piiril intellektuaalomandi õiguskaitse tagamise meetmeid, siis olenemata sellest, kas need on käesoleva alajaoga hõlmatud või mitte, tagab kumbki lepinguosaline kooskõla oma kohustustega, mis tulenevad GATT 1994st ja TRIPS-lepingust, eelkõige GATT 1994 artiklist V ja TRIPS-lepingu artiklist 41 ja III osa 4. jaost.

PUBLIC

D JAGU

LÕPPSÄTTED

PUBLIC

ARTIKKEL 32.64

Koostöö

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et toetada käesoleva peatüki kohaselt võetud kohustuste täitmist.

2. Intellektuaalomandiõiguste kaitse ja jõustamisega seotud koostöövaldkonnad võivad hõlmata järgmisi tegevusi:

a) teabe vahetamine intellektuaalomandiõigusi käsitleva õigusraamistiku ning asjakohaste kaitse- ja õiguskaitse tagamise normide kohta;

b) lepinguosaliste vahel õigusloome arenguga seotud kogemuste vahetamine;

c) lepinguosaliste vahel intellektuaalomandi õiguskaitse tagamisega seotud kogemuste vahetamine;

d) lepinguosaliste vahel kesk- ja piirkondlikul tasandil jõustamise valdkonnas tolli, politsei, haldus- ja õigusasutuste saadud kogemuste vahetamine;

e) tegevuse koordineerimine võltsitud kauba ekspordi ärahoidmiseks, sealhulgas kolmandate riikidega;

f) tehniline abi, suutlikkuse suurendamine ning personali vahetamine ja koolitamine;

g) intellektuaalomandiõiguste kaitsmine ning sellega seotud teabe levitamine muu hulgas äriringkondades ja kodanikuühiskonnas;

h) üldsuse teadlikkus tarbijatest ja õiguste omajatest ning institutsioonilise koostöö tõhustamine, eelkõige nende intellektuaalomandi ametite vahel;

i) üldsuse teadlikkuse aktiivne suurendamine ja üldsuse harimine intellektuaalomandiõiguste poliitika alal;

j) avaliku ja erasektori koostöö, millesse on kaasatud VKE-d, sealhulgas VKE-dele suunatud üritustel või kogunemistel, mis on seotud intellektuaalomandiõiguste kaitse ja täitmise tagamisega ning nende rikkumiste vähendamisega; ning

k) tõhusate strateegiate väljatöötamine selleks, et määrata kindlaks sihtrühmad ja teavitusprogrammid eesmärgiga suurendada tarbijate ja meedia teadlikkust intellektuaalomandiõiguste rikkumiste mõjust, sealhulgas riskidest tervisele ja ohutusele ning seosest organiseeritud kuritegevusega.

PUBLIC

3. Kumbki lepinguosaline võib teha üldsusele kättesaadavaks B jao 4. alajao kohaselt kaitstavate geograafiliste tähistega seotud tootekirjeldused või nende tootekirjelduste kokkuvõtted ning kontaktpunktid, mis on ette nähtud teise lepinguosalise geograafiliste tähiste kontrollimiseks või haldamiseks.

4. Lepinguosalised peavad otse või artiklis 32.66 osutatud allkomitee kaudu ühendust kõigis küsimustes, mis on seotud käesoleva peatüki rakendamise ja toimimisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.65

Sidusrühmade vabatahtlikud algatused

Kumbki lepinguosaline püüab hõlbustada sidusrühmade vabatahtlikke algatusi, mille eesmärk on vähendada intellektuaalomandiõiguste rikkumisi, sealhulgas internetis ja muudes kauplemiskohtades, ning mille raames käsitletakse konkreetseid probleeme ja otsitakse neile praktilisi lahendusi, mis on realistlikud, tasakaalustatud, proportsionaalsed ja kõigile asjaosalistele õiglased, sealhulgas järgmistel viisidel:

a) kumbki lepinguosaline püüab oma territooriumil viia sidusrühmad konsensuslikult kokku, et hõlbustada vabatahtlikke algatusi eesmärgiga leida lahendusi ja lahendada erimeelsusi seoses intellektuaalomandiõiguste kaitsmise ja täitmise tagamisega ning rikkumiste vähendamisega;

b) kumbki lepinguosaline püüab vahetada teise lepinguosalisega teavet jõupingutuste kohta, mida tehakse selleks, et hõlbustada sidusrühmade vabatahtlikke algatusi oma territooriumil; ning

c) lepinguosalised püüavad edendada oma sidusrühmade vahel avatud dialoogi ja koostööd ning julgustada sidusrühmi ühiselt leidma lahendusi ja lahendama erimeelsusi seoses intellektuaalomandiõiguste kaitsmise ja täitmise tagamisega ning nende rikkumiste vähendamisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 32.66

Intellektuaalomandi allkomitee

Artikli 8.8 lõike 1 kohaselt loodud intellektuaalomandi allkomitee (edaspidi „allkomitee“) seirab ja tagab käesoleva peatüki ning 32-A, 32-B ja 32-C lisa nõuetekohase rakendamise ja toimimise. Samuti täidab allkomitee eriülesandeid, mis on talle antud käesoleva peatükiga, sealhulgas artikliga 32.40.

33. PEATÜKK

KAUBANDUS JA KESTLIK ARENG

PUBLIC

A JAGU

ÜHISSÄTTED

ARTIKKEL 33.1

Eesmärgid

1. Lepinguosalised tuletavad meelde keskkonna- ja arenguprogrammi Agenda 21, mis võeti vastu 3.–14. juunil 1992 Rio de Janeiros toimunud ÜRO keskkonna- ja arengukonverentsil, 2002. aasta ülemaailmse kestliku arengu tippkohtumise Johannesburgi rakenduskava, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) deklaratsiooni sotsiaalse õigluse kohta õiglase üleilmastumise nimel, mille Rahvusvaheline Töökonverents võttis vastu 10. juunil 2008 Genfis toimunud 97. istungjärgul (edaspidi „ILO deklaratsioon sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta“), ÜRO 2012. aasta kestliku arengu konverentsi lõppdokumenti „Soovitud tulevikuvisioon“ ning kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja selle kestliku arengu eesmärke.

2. Lepinguosalised tunnistavad, et kestlik areng hõlmab majandusarengut, sotsiaalset arengut ja keskkonnakaitset, kusjuures kõik kolm on üksteisest sõltuvad ning üksteist tugevdavad eesmärgiga tagada praeguste ja tulevaste põlvkondade heaolu.

3. Eelnevat silmas pidades on käesoleva peatüki eesmärk tugevdada lepinguosalistevahelisi kaubandus- ja investeerimissuhteid viisil, mis aitab kaasa kestlikule arengule, eelkõige selle töö-[1] ja keskkonnamõõtmele, mis on kaubanduse ja investeeringute seisukohast oluline.

4. See peatükk hõlmab koostööpõhist lähenemisviisi, mis rajaneb ühistel väärtustel ja huvidel.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.2

Reguleerimisõigus ja kaitsetasemed

1. Lepinguosalised tunnistavad kummagi lepinguosalise õigust määrata kindlaks oma kestliku arengu põhimõtted ja prioriteedid, eelkõige kehtestada oma riikliku töö- ja keskkonnakaitse tase ning oma töö- ja keskkonnaprioriteedid ning võtta vastu või muuta vastavalt oma töö- ja keskkonnaalaseid õigusakte ja poliitikat.

2. Punktis 1 osutatud kaitsetase, õigus ja poliitika peavad olema kooskõlas kummagi lepinguosalise kohustusega järgida käesolevas peatükis osutatud mitmepoolseid keskkonnalepinguid ning mitmepoolseid tööstandardeid ja -kokkuleppeid, mille osaline ta on.

---

[1] Käesolevas peatükis osutab mõiste „töö“ ILO strateegilistele eesmärkidele inimväärse töö tagamise suuniste raames, mis on esitatud ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse kohta õiglase üleilmastumise nimel.

3. Kumbki lepinguosaline püüab tagada, et tema keskkonna- ja tööalased õigusnormid ja poliitikameetmed näevad ette keskkonna- ja töökaitse kõrge taseme ja soodustavad seda, ning püüab jätkuvalt parandada oma õigusnormides ja tegevuspõhimõtetes sätestatud keskkonna- ja töökaitse taset.

4. Lepinguosaline ei nõrgenda ega vähenda oma keskkonna- ja tööalaste õigusnormidega ette nähtud kaitsetasemeid kaubanduse või investeeringute soodustamise eesmärgil.

5. Lepinguosaline ei või kaubanduse või investeeringute soodustamiseks loobuda või muul viisil kõrvale kalduda oma keskkonna- ja tööalastest õigusnormidest ega pakkuda nendest loobumist või muul viisil kõrvale kaldumist viisil, mis nõrgendab või vähendab kõnealustes õigusnormides ette nähtud kaitsetaset.

6. Lepinguosaline ei jäta järjepideva või korduva tegevuse või tegevusetuse kaudu tõhusalt tagamata oma keskkonna- ja tööalaste õigusnormide täitmist viisil, mis mõjutab kaubandust või investeeringuid.

7. Kummalegi lepinguosalisele jääb õigus kasutada mõistlikku kaalutlusõigust ja teha heas usus otsuseid jõustamisvahendite eraldamisel kooskõlas oma keskkonna- ja tööalaste õigusnormide täitmise tagamise prioriteetidega.

8. Lepinguosaline ei kohalda oma keskkonna- ja tööõigusalaseid õigusnorme viisil, mis kujutaks endast varjatud piirangut kaubandusele või investeeringutele.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.3

Kaubandus ning vastutustundlik ärikäitumine ja tarneahelate juhtimine

1. Lepinguosalised tunnistavad vastutustundliku ettevõtluse või ettevõtja sotsiaalse vastutuse tavade kaudu tarneahelate vastutustundliku juhtimise tähtsust ning kaubanduse rolli kõnealuse eesmärgi saavutamisel.

2. Kooskõlas lõikega 1 teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) edendab vastutustundlikku ärikäitumist või ettevõtja sotsiaalset vastutust, julgustades ettevõtjaid võtma kasutusele asjakohaseid tavasid, mis on kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete, standardite ja suunistega, sealhulgas hoolsuskohustuse valdkondlike suunistega, mille lepinguosaline on heaks kiitnud või mida ta toetab; ning

b) toetab selliste asjakohaste rahvusvaheliste dokumentide levitamist ja kasutamist, mille kõnealune lepinguosaline on heaks kiitnud või mida ta toetab, nagu OECD suunised hargmaistele ettevõtetele, 1977. aasta novembris Genfis vastu võetud ILO kolmepoolne põhimõtete deklaratsioon hargmaiste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta (edaspidi „ILO kolmepoolne deklaratsioon rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta“), ÜRO algatus Global Compact ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted, mille kinnitas ÜRO Inimõiguste Nõukogu 16. juuni 2011. aasta resolutsiooniga 17/4.

PUBLIC

3. Lepinguosalised tunnistavad rahvusvaheliste sektoripõhiste suuniste kasulikkust ettevõtja sotsiaalse vastutuse või vastutustundliku ettevõtluse valdkonnas ning edendavad sellega seoses ühist tööd. Lepinguosalised rakendavad ka meetmeid, et edendada OECD hoolsuskohustuse suuniste järgimist.

4. Lepinguosalised tunnistavad, kui oluline on edendada selliste kaupadega kauplemist, mis aitavad parandada sotsiaalseid tingimusi ja edendada keskkonnahoidlikku tava, näiteks keskkonnakaubad ja -teenused, mis aitavad kaasa ressursitõhusale ja vähese süsinikuheitega majandusele, kaupadega, mille tootmine ei ole seotud raadamisega, ning kaupadega, mille suhtes kohaldatakse vabatahtlikke kestlikkuse tagamise kavasid ja mehhanisme.

5. Käesoleva artikliga hõlmatud küsimustes vahetavad lepinguosalised teavet ja parimaid tavasid ning teevad vajaduse korral koostööd kahepoolsel ja piirkondlikul tasandil ning rahvusvahelistel foorumitel.

ARTIKKEL 33.4

Teaduslik ja tehniline teave

1. Kui lepinguosaline kehtestab või rakendab meetmeid, mille eesmärk on kaitsta keskkonda või töötingimusi ning mis võivad mõjutada lepinguosalistevahelist kaubandust või investeeringuid, võtab ta arvesse kättesaadavaid teaduslikke ja tehnilisi tõendeid, eelistatavalt tunnustatud tehnilistelt ja teadusasutustelt saadud tõendeid, samuti asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, suuniseid või soovitusi, kui need on olemas.

2. Kui teaduslikud tõendid või teaduslik teave on ebapiisavad või ebaselged ning lepinguosalise territooriumil on keskkonna märkimisväärse halvenemise oht või oht töötervishoiule ja -ohutusele, võib ta võtta ettevaatuspõhimõttel rajanevaid meetmeid. Sellised meetmed vaadatakse läbi, kui saadakse uut või täiendavat teaduslikku teavet.

3. Kui lõike 2 kohaselt vastu võetud meede mõjutab lepinguosalistevahelist kaubandust või investeeringuid, võib lepinguosaline paluda meetme võtnud lepinguosalisel esitada teavet selle kohta, et meede on kooskõlas tema enda kaitsetasemega, ning taotleda selle küsimuse arutamist kaubanduse ja jätkusuutliku arengu allkomitees.

4. Selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist või kaubanduse või investeeringute varjatud piiramist.

ARTIKKEL 33.5

Läbipaistvus ja head reguleerimistavad

Lepinguosalised tunnistavad läbipaistvuse ja heade reguleerimistavade normide kohaldamise tähtsust vastavalt 35. ja 36. peatükile, pidades silmas eelkõige neid norme, mis annavad huvitatud isikutele võimaluse esitada arvamusi seoses järgmisega:

a) meetmed, mille eesmärk on kaitsta keskkonda ja töötingimusi ning mis võivad mõjutada kaubandust või investeeringuid; ning

PUBLIC

b) kaubandus- või investeerimismeetmed, mis võivad mõjutada keskkonnakaitset või töötingimusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.6

Üldsuse teadlikkus, teavitamine, osalemine ja menetluslikud tagatised

1. Kumbki lepinguosaline suurendab üldsuse teadlikkust oma töö- ja keskkonnaalastest õigusnormidest, sealhulgas tagades, et tema töö- ja keskkonnaalased õigusnormid ning jõustamis- ja vastavusmenetlused on avalikult kättesaadavad.

2. Kumbki lepinguosaline püüab rahuldada mis tahes isiku teabenõuded selle kohta, kuidas on lepinguosaline käesolevat peatükki rakendanud.

3. Kumbki lepinguosaline kasutab artiklites 40.5, 40.6 ja 40.7 osutatud mehhanisme, et küsida arvamusi käesoleva peatüki rakendamisega seotud küsimustes.

4. Kumbki lepinguosaline näeb ette selle lepinguosalise isikute kirjalike teatiste ja arvamuste kirjaliku esildisena kättesaamise käesoleva peatüki rakendamisega seotud küsimustes oma riigisiseste menetluste kohaselt, ning võtab neid nõuetekohaselt arvesse. Lepinguosaline vastab sellistele esildistele kirjalikult ja õigel ajal. Ta võib edastada sellised teated ja arvamused artikli 40.6 kohaselt loodud sisenõuanderühmale ja artikli 33.19 lõike 6 kohaselt määratud teise lepinguosalise kontaktpunktile.

5. Kumbki lepinguosaline tagab kooskõlas oma õigusega juurdepääsu haldus- või kohtumenetlustele isikutele, kellel on teatavas küsimuses seaduslik huvi või kes väidavad, et nende õigust on rikutud, et saaks võtta keskkonna- või tööõiguse rikkumise suhtes meetmeid, sealhulgas kohaldada asjakohaseid õiguskaitsevahendeid.

6. Kumbki lepinguosaline tagab kooskõlas oma õigusega, et lõikes 5 nimetatud menetlused vastavad nõuetekohasele menetlusele ega ole ülemäära kulukad, ei sisalda ebamõistlikke tähtaegu või põhjendamatuid viivitusi, pakuvad vajaduse korral õiguskaitset ning on õiglased, erapooletud ja läbipaistvad.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.7

Koostöötegevus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et keskkonna- ja tööpoliitika kaubandusaspektide valdkonna koostöötegevus on tähtis, sest see aitab saavutada käesoleva lepingu eesmärgid ja rakendada käesolevat peatükki.

2. Koostöötegevust saab arendada ja rakendada rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonide ning vajaduse korral kolmandate riikide, ettevõtjate, tööandjate ja töötajate organisatsioonide, haridus- ja teadusorganisatsioonide ning muude valitsusväliste organisatsioonide osalusel.

3. Koostööd tehakse küsimustes ja teemadel, milles lepinguosalised on kokku leppinud, et käsitleda ühist huvi pakkuvaid küsimusi.

4. Lepinguosalised võivad teha koostööd käesolevas peatükis sätestatud küsimustes ning muu hulgas järgmises:

a) kaubanduse ja kestliku arengu töö- ja keskkonnaaspektid rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas eelkõige WTOs, ÜRO kestliku arengu kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil, ÜRO Keskkonnaprogrammis (UNEP), ILOs ja mitmepoolsetes keskkonnalepingutes;

b) töö- ja keskkonnaalaste õigusaktide ning -standardite mõju kaubandusele ja investeeringutele;

c) kaubandus- ja investeerimisõiguse mõju tööle ja keskkonnale ning

PUBLIC

d) kaubandusaspektid, mis on seotud järgmiste valdkondadega:

i) säästvat tarbimist ja tootmist käsitlevad algatused, sealhulgas need, mille eesmärk on edendada ringmajandust, keskkonnasäästlikku majanduskasvu ja reostuse vähendamist; ning

ii) algatused keskkonnakaupade ja -teenuste edendamiseks, sealhulgas asjaomaste mittetariifsete tõkete kõrvaldamise kaudu.

5. Koostöötegevuse prioriteetide üle otsustavad lepinguosalised ühiselt, lähtudes vastastikust huvi pakkuvatest valdkondadest ja olemasolevatest vahenditest.

6. Lepinguosalised võivad tegutseda käesolevas peatükis sätestatud koostöövaldkondades füüsiliselt või lepinguosalistele kättesaadavate tehnoloogiliste abivahendite kaudu.

PUBLIC

B JAGU

KESKKOND JA KAUBANDUS

PUBLIC

ARTIKKEL 33.8

Eesmärgid

1. Lepinguosalised püüavad edendada vastastikku toetavat kaubandus- ja keskkonnapoliitikat, kõrgetasemelist keskkonnakaitset kooskõlas mitmepoolsete keskkonnalepingutega, mille osalised nad on, ning oma vastavate keskkonnaalaste õigusnormide tõhusat jõustamist ning suurendada oma suutlikkust tegeleda kaubandusega seotud keskkonnaküsimustega, sealhulgas koostöö kaudu.

2. Lepinguosalised tunnistavad, et tõhustatud koostöö keskkonna kaitsmiseks ja säilitamiseks ning loodusvarade säästvaks majandamiseks toob kasu, mis võib soodustada kestlikku arengut, tugevdada nende keskkonnaalast juhtimist ja täiendada käesoleva lepingu eesmärke.

3. Lepinguosalised tunnistavad vastastikku toetava kaubandus- ja keskkonnapoliitika ning -tavade tähtsust, et parandada keskkonnakaitset kestliku arengu edendamisel.

ARTIKKEL 33.9

Mitmepoolne keskkonnaalane juhtimine ja mitmepoolsed keskkonnalepingud

1. Lepinguosalised tunnistavad ÜRO Keskkonnaprogrammi Keskkonnaassamblee tähtsust. Lepinguosalised tunnistavad mitmepoolsete keskkonnalepingute otsustavat rolli ülemaailmsete, piirkondlike ja riigisiseste keskkonnaprobleemide lahendamisel. Lepinguosalised tunnistavad ka vajadust suurendada kaubandus- ja keskkonnapoliitika vastastikust täiendavust. Seega rakendab kumbki lepinguosaline tõhusalt mitmepoolseid keskkonnalepinguid, sealhulgas nende protokolle, mille osaline ta on.

2. Lepinguosalised tunnistavad kummagi lepinguosalise õigust võtta vastu või jätta kehtima meetmeid nende mitmepoolsete keskkonnalepingute eesmärkide edendamiseks, mille osaline ta on.

3. Lepinguosalised peavad dialoogi ning vajaduse korral teevad koostööd vastastikust huvi pakkuvates kaubandus- ja keskkonnaküsimustes, eelkõige mitmepoolsete keskkonnalepingute valdkonnas. See hõlmab korrapärast teabevahetust kummagi lepinguosalise algatuste kohta seoses mitmepoolsete keskkonnalepingute ratifitseerimisega, sealhulgas nende protokollide ja muudatustega.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.10

Kaubandus ja kliimamuutused

1. Lepinguosalised tunnistavad kliimamuutusi käsitlevate mitmepoolsete keskkonnalepingute tähtsust, eelkõige vajadust saavutada ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni eesmärk ning Pariisi kokkuleppe eesmärgid, et tegeleda kliimamuutustest tuleneva kiireloomulise ohuga. Seega tunnistavad lepinguosalised kaubanduse rolli kestliku arengu eesmärgi saavutamisel ja kliimamuutustega tegelemisel, samuti individuaalsete ja ühiste jõupingutuste tähtsust kliimamuutuste mõju käsitlemisel leevendus- ja kohanemismeetmete kaudu.

2. Kooskõlas lõikega 1 teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) rakendab tõhusalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkulepet, sealhulgas täidab oma kohustusi, mis on seotud riiklikult kindlaksmääratud panustega;

b) toetab kaubanduse positiivset panust vähese kasvuhoonegaaside heitega ja ringmajandusele üleminekusse ning kliimamuutustele vastupanuvõimelisse arengusse, sealhulgas kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmetesse; ning

c) toetab ja edendab kauplemist kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ja energiatõhususe seisukohalt eriti oluliste kaupade ja teenustega ning nendesse investeerimist viisil, mis on kooskõlas käesoleva lepingu muude sätetega.

PUBLIC

3. Kooskõlas artikliga 33.7 teevad lepinguosalised vajaduse korral koostööd kliimamuutuste kaubandusaspektide valdkonnas kahepoolsel või piirkondlikul tasandil ja rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni, WTO ja osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokolli raames, mis sõlmiti Montrealis 16. septembril 1987 (edaspidi „Montreali protokoll“). Lisaks võivad lepinguosalised vajaduse korral teha nendes küsimustes koostööd Rahvusvahelises Mereorganisatsioonis.

4. Kooskõlas lõikega 1 teevad lepinguosalised koostööd järgmistes valdkondades:

a) teadmiste ja kogemuste vahetamine seoses Pariisi kokkuleppe rakendamisega ning algatustega, millega edendatakse vastupanuvõimet kliimamuutustele, taastuvenergiat, vähese heitega tehnoloogiaid, energiatõhusust, süsinikuheite maksustamist, säästvat transporti, kestliku ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise taristu arendamist, heitkoguste seiret ja looduspõhiseid lahendusi; samuti koostöövõimaluste uurimine sellistes valdkondades nagu lühiajalise kliimamõjuga saasteained ja süsiniku sidumine mullas ning

b) teadmiste ja kogemuste vahetamine Montreali protokolli kohase osoonikihti kahandavate ainete ambitsioonika järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise ja fluorosüsivesinike järkjärgulise vähendamise alal vastavalt vajadusele nende ainete tootmise ja tarbimise ning nendega kauplemise kontrollimise meetmete, kõnealuste osoonikihti kahandavate ainete ja fluorosüsivesinike keskkonnahoidlike alternatiivide kasutuselevõtmise, ohutus- ja muude asjakohaste standardite ajakohastamise ning Montreali protokolli alusel reguleeritavate ainetega ebaseadusliku kauplemise tõkestamise teel.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.11

Kaubandus ja metsad

PUBLIC

1. Lepinguosalised tunnistavad metsa kestliku majandamise tähtsust ja kaubanduse rolli selle eesmärgi täitmisel.

2. Kooskõlas lõikega 1 teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) rakendab meetmeid, et võidelda ebaseadusliku metsaraie ja sellega seotud kaubanduse vastu, sealhulgas tehes asjakohasel juhul koostööd kolmandate riikidega;

b) soodustab metsade säilitamist ja kestlikku majandamist;

c) edendab kestlikult majandatud metsast pärit seaduslikult saadud puidu ja puittoodetega kauplemist ning nende tarbimist ning

d) vahetab teavet ja teeb vajaduse korral teise lepinguosalisega koostööd kaubandusega seotud algatustes, mis käsitlevad võitlust ebaseadusliku raie, metsade kestliku majandamise, raadamise ja metsade seisundi halvenemise vastu, metsahaldust ja metsade kaitset, et maksimeerida vastastikust huvi pakkuvate poliitikameetmete mõju ja vastastikust toetavust.

3. Tunnistades, et metsadel ja nende kestlikul majandamisel on keskne roll kliimamuutuste vastu võitlemisel ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamisel, edendab kumbki lepinguosaline algatusi, mis käsitlevad raadamist, sealhulgas raadamisvabade tarneahelate kaudu. Lisaks teevad lepinguosalised asjakohasel juhul ja kooskõlas artikliga 33.7 kahepoolsel ja piirkondlikul tasandil ning asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel koostööd, et minimeerida raadamist ja metsade seisundi halvenemist kogu maailmas.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.12

Kauplemine ning looduslikud looma- ja taimeliigid

1. Lepinguosalised tunnistavad, kui oluline on tagada, et rahvusvaheline kauplemine looduslike looma- ja taimeliikidega ei ohustaks nende püsimajäämist, nagu on sätestatud 3. märtsil 1973 Washingtonis sõlmitud ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioonis (edaspidi „CITES“).

2. Kooskõlas lõikega 1 teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) rakendab tõhusaid meetmeid, et võidelda looduslike looma- ja taimeliikidega ebaseadusliku kauplemise vastu, sealhulgas tehes asjakohasel juhul koostööd kolmandate riikidega; ning

b) edendab CITESi lisades loetletud liikide pikaajalist kaitset ja säästvat kasutamist, sealhulgas tehes CITESi asjaomastes organites koostööd CITESi lisade ajakohastamiseks ning edendades rahvusvahelise kaubanduse tõttu ohustatud liikide lisamist ning muid CITESi raames kehtestatud kriteeriume.

3. Kooskõlas artikliga 33.7 võivad lepinguosalised vajaduse korral teha koostööd või vahetada kahepoolsel ja piirkondlikul tasandil ning rahvusvahelistel foorumitel teavet vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, mis on seotud looduslike looma- ja taimeliikidega ebaseadusliku kauplemise tõkestamisega, sealhulgas suurendades teadlikkust, et vähendada nõudlust ebaseaduslike elusloodustoodete järele, ning tehes algatusi teabevahetuse ja jõustamise alase koostöö tõhustamiseks.

ARTIKKEL 33.13

Kaubandus ja elurikkus

1. Lepinguosalised tunnistavad bioloogilise mitmekesisuse kaitsmise ja säästva kasutamise tähtsust ning kaubanduse rolli kõnealuste eesmärkide taotlemisel kooskõlas bioloogilise mitmekesisuse konventsiooniga , mis sõlmiti 5. juunil 1992 Rio de Janeiros, muude asjakohaste mitmepoolsete keskkonnalepingutega, mille osalised nad on, ja nende alusel vastu võetud otsustega.

2. Vastavalt lõikele 1 võtab iga lepinguosaline meetmeid, mis aitavad säilitada bioloogilist mitmekesisust, kui see on kaubandusest ja investeeringutest tuleneva surve all, sealhulgas teabe ja kogemuste vahetamise kaudu, ning meetmeid, mis aitavad tõkestada invasiivsete võõrliikide levikut, tunnistades, et maismaa- ja veekeskkonnas esinevate invasiivsete võõrliikide piiriülene liikumine kaubandusega seotud liikumisteede kaudu võib kahjustada keskkonda, majandustegevust ja arengut ning inimeste tervist.

3. Lepinguosalised tunnistavad, et oluline on austada, säilitada ja alal hoida põlisrahvaste ja kohalike kogukondade teadmisi ja tavasid, mis hõlmavad bioloogilise mitmekesisuse kaitset ja säästvat kasutamist soodustavaid traditsioonilisi eluviise, ning kaubanduse rolli selles.

4. Lepinguosalised tunnistavad, kui oluline on hõlbustada juurdepääsu geneetilistele ressurssidele ning edendada geneetiliste ressursside kasutamisest saadava tulu õiglast ja võrdset jaotamist kooskõlas oma vastavate riigisiseste meetmete ja kummagi lepinguosalise rahvusvaheliste kohustustega.

5. Lepinguosalised tunnistavad samuti, et bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja säästva kasutamisega seotud meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel on oluline üldsuse osalemine ja konsulteerimine kooskõlas nende vastava õiguse või poliitikaga.

PUBLIC

6. Kooskõlas artikliga 33.7 võivad lepinguosalised vajaduse korral edendada, teha koostööd või vahetada kahepoolsel ja piirkondlikul tasandil ning rahvusvahelistel foorumitel teavet bioloogilise mitmekesisuse poliitika ja vastastikust huvi pakkuvate meetmete kaubandusaspektide kohta, näiteks:

a) algatused ja head tavad, mis käsitlevad kauplemist loodusvaradel põhinevate toodetega, mis on saadud bioloogiliste ressursside säästva kasutamise teel ja mis edendavad bioloogilise mitmekesisuse kaitset;

b) bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja säästev kasutamine ning ökosüsteemide ja nende teenuste ning nendega seotud majandushoobade kaitsmine, taastamine ja hindamine ning

c) juurdepääs geneetilistele ressurssidele ning nende kasutamisest saadava tulu õiglane ja erapooletu jaotamine.

ARTIKKEL 33.14

Kaubandus ning kalandus- ja vesiviljelustoodete säästev majandamine

1. Lepinguosalised tunnistavad mere bioloogiliste ressursside ja mereökosüsteemide kaitsmise ja säästva majandamise tähtsust ning kaubanduse rolli nende eesmärkide taotlemisel.

2. Kaitse- ja majandamismeetmete väljatöötamisel ja rakendamisel võtavad lepinguosalised arvesse sotsiaalseid, kaubanduslikke, arengu- ja keskkonnaprobleeme ning rannalähedase ja väikesemahulise kalapüügi tähtsust kohalike kalurikogukondade toimetuleku jaoks.

3. Lepinguosalised tunnistavad, et ebaseaduslikul, teatamata ja reguleerimata kalapüügil (ETR-kalapüügil)[1] võib olla märkimisväärne negatiivne mõju kalavarudele, kalandustoodetega kauplemise jätkusuutlikkusele, arengule ja keskkonnale, ning nad kinnitavad vajadust võtta meetmeid, mis aitavad lahendada ülepüügi ja kalavarude jätkusuutmatu kasutamise probleeme.

4. Kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 1,2 ja3 teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) rakendab 10. detsembril 1982 Montego Bays sõlmitud ÜRO mereõiguse konventsiooni, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1982. aasta 10. detsembri mereõiguse konventsiooni piirialade kalavarude ja pika rändega kalavarude kaitset ja majandamist käsitlevate sätete rakenduskokkulepet, mis võeti vastu 4. augustil 1995 New Yorgis, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) kokkulepet, millega ergutatakse avamerekalalaevu täitma rahvusvahelisi kaitse- ja majandamiseeskirju, mis võeti vastu 24. novembril 1993 Roomas, FAO vastutustundliku kalapüügi juhendit, mis võeti vastu 31. oktoobri 1995. aasta resolutsiooniga 4/95, ning FAO lepingut, milles käsitletakse sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks, sõlmitud 22. novembril 2009 Roomas; ja tegutseb kooskõlas nende põhimõtetega;

[1] Mõistel „ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük“ on sama tähendus, mis on määratletud 2001. aastal Roomas vastu võetud ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni rahvusvahelise tegevuskava (ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimise, ärahoidmise ja lõpetamise kohta) („ETR-kalapüügi tegevuskava“) lõikes 3.

b) osaleb FAO algatuses kalalaevade, külmveolaevade ja varustuslaevade ülemaailmse registri loomiseks;

c) püüab kasutada kalavarude majandamise süsteemi, mis põhineb parimatel kättesaadavatel teaduslikel tõenditel ning rahvusvaheliselt tunnustatud kalavarude majandamise ja säilitamise parimatel tavadel, nagu on kajastatud mereliikide[1] säästva kasutamise ja kaitse tagamisele suunatud rahvusvaheliste õigusaktide asjakohastes sätetes ning mille eesmärk on muu hulgas

   i) vältida ülepüüki ja liigset püügivõimsust;

   ii) vähendada mittesihtliikide kaaspüüki;

   iii) edendada ülepüütud kalavarude taastamist kogu merekalapüügi puhul ning

   iv) edendada kalavarude majandamist ökosüsteemil põhineva lähenemisviisiga, sealhulgas lepinguosalistevahelise koostöö kaudu;

[1] Nende dokumentide hulka kuuluvad muu hulgas ja vastavalt nende kohaldatavusele ÜRO mereõiguse konventsioon, ÜRO kokkulepe 10. detsembri 1982. aasta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni nende sätete rakendamise kohta, mis käsitlevad piirialade kalavarude ja siirdekalade kaitset ja majandamist, FAO vastutustundliku kalapüügi juhend, FAO kokkulepe, millega ergutatakse avamerekalalaevu täitma rahvusvahelisi kaitse- ja majandamiseeskirju, 2001. aasta ETR-kalapüügi tegevuskava ning FAO leping, milles käsitletakse sadamariigi meetmeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks.

d) toetada jõupingutusi, mida tehakse ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemiseks, ning takistada selliste tavadega püütud liikidest valmistatud toodetega kauplemist:

i) rakendada tõhusaid meetmeid, et võidelda ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu;

ii) tagada seire-, kontrolli-, järelevalve-, vastavus- ja jõustamissüsteemide kasutamine, et:

A) hoida kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustuste ja oma õigusaktidega ära ja takistada tema lipu all sõitvate laevade ja füüsiliste isikute tegelemist ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga ning

B) tegeleda kala või kalatoodete ümberlaadimisega merel, et takistada ja vältida ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata kalapüüki;

iii) rakendada sadamariigi meetmeid ning

iv) rakendada meetmeid, et hoida ära ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi ning kalatoodete sisenemine kummagi lepinguosalise tarneahelatesse, ning teha selleks koostööd, sealhulgas hõlbustades teabevahetust;

PUBLIC

e) osaleda aktiivselt nende piirkondlike kalandusorganisatsioonide töös, milles ta on liige, vaatleja või koostööd tegev kolmas riik, et saavutada kalanduse hea juhtimine ja säästev kalandus, näiteks edendades teadusuuringuid ja võttes kaitsemeetmeid, mis põhinevad parimatel olemasolevatel teaduslikel andmetel, tugevdades nõuete täitmise mehhanisme, viies läbi korrapäraseid tulemuslikkuse hindamisi ning võttes vastu piirkondlike kalandusorganisatsioonide majandamismeetmeid, tehes nende üle järelevalvet ja tagades nende täitmise ning võttes vajaduse korral vastu ja rakendades püügi dokumenteerimise süsteeme või sertifitseerimissüsteeme ja sadamariigi meetmeid;

f) püüda tegutseda vastavalt asjaomaste kaitse- ja majandamismeetmetele, mille on vastu võtnud piirkondlikud kalandusorganisatsioonid, mille liige ta ei ole, et mitte kahjustada neid meetmeid, ning püüda mitte kahjustada selliste piirkondlike kalandusorganisatsioonide rakendatavaid püügi- või kaubanduse dokumenteerimise süsteeme või kokkuleppeid, mille liige ta ei ole; ning

g) edendada säästva ja vastutustundliku vesiviljeluse arengut, võttes arvesse selle sektori majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaaspekte, vastavalt ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni vastutustundliku kalapüügi juhendis sisalduvate eesmärkide ja põhimõtete rakendamisele.

5. Lepinguosalised teevad vajaduse järgi ning kooskõlas artikliga 33.7 kahepoolselt ja piirkondlike kalandusorganisatsioonide raames koostööd, et edendada säästvaid püügitavasid ja kauplemist kalatoodetega, mis on pärit säästvalt majandatud kalandusest. Lisaks võivad lepinguosalised teha koostööd teadmiste ja heade tavade vahetamiseks, et toetada käesoleva artikli rakendamist.

PUBLIC

C JAGU

TÖÖJÕUD JA KAUBANDUS

ARTIKKEL 33.15

Eesmärgid

1. Lepinguosalised tunnistavad, et kaubandus ja investeeringud pakuvad võimalusi töökohtade loomiseks ja inimväärseks tööks, sealhulgas noortele, töötingimustega, mis on kooskõlas põhimõtetega, mis on sätestatud ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonis, mis võeti vastu 18. juunil 1998 Genfis ja mida muudeti 2022. aastal (edaspidi „ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioon“), ning ILO 10. juunil 2008. aastal vastu võetud ja 2022. aastal muudetud deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta (edaspidi „ILO deklaratsioon sotsiaalse õigluse kohta õiglase üleilmastumise nimel“).

2. Lepinguosalised püüavad tagada töötajate kaitse kõrge taseme kooskõlas rahvusvaheliste tööstandarditega, mida nad järgivad, ning edendada vastastikku toetavat kaubandus- ja tööpoliitikat, et parandada töötajate töötingimusi ja tööelu kvaliteeti. Nad püüavad parandada inimkapitali arendamist ja juhtimist, et suurendada tööalast konkurentsivõimet, tipptasemel ettevõtlust ja tootlikkust nii töötajate kui ka ettevõtete hüvanguks. Seega püüavad lepinguosalised pakkuda noortele võimalusi arendada oskusi, mis on vajalikud tööturule pääsemiseks ja seal püsimiseks.

PUBLIC

3. Lepinguosalised püüavad teha koostööd vastastikust huvi pakkuvates kaubandusega seotud tööküsimustes, et tugevdada lepinguosalistevahelisi laiemaid suhteid.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.16

Mitmepoolsed tööstandardid ja töösuhteid käsitlevad lepingud

1. Lepinguosalised kinnitavad oma kindlat tahet edendada rahvusvahelise kaubanduse arengut viisil, mis soodustab inimväärse töö tagamist kõigile, eelkõige naistele, noortele ja puuetega inimestele, kooskõlas nende vastavate kohustustega ILO raames, sealhulgas kohustustega, mis on sätestatud ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsioonis ning ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta.

2. Tuletades meelde ILO deklaratsiooni sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta, tunnistavad lepinguosalised, et tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste rikkumist ei tohi kasutada selleks, et saada õiguspärane suhteline eelis, ning tööstandardeid ei tohiks kasutada protektsionistliku kaubanduse eesmärgil.

3. Kumbki lepinguosaline rakendab tõhusalt ILO konventsioone, mille liikmesriigid ja Tšiili on ratifitseerinud.

4. Kooskõlas 28. juunil 1919 allkirjastatud Versailles' lepingu XIII osana vastu võetud ILO põhiseadusega ning ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsiooniga kohustub kumbki lepinguosaline järgima, edendama ja tõhusalt rakendama ILO põhikonventsioonides määratletud rahvusvaheliselt tunnustatud põhilisi tööstandardeid, mis on järgmised:

a) ühinemisvabadus ja kollektiivläbirääkimiste õiguse tegelik tunnustamine;

b) sunniviisilise töö kõikide vormide kaotamine;

c) lapstööjõu tegelik kaotamine, sealhulgas kõige raskemate lapstööjõu kasutamise vormide keelustamine;

d) töö- ja kutsealase diskrimineerimise kaotamine ning

e) ohutu ja tervislik töökeskkond.

5. Lepinguosalised vahetavad korrapäraselt teavet oma edusammude kohta ILO konventsioonide või protokollide ratifitseerimisel, mille ILO on tunnistanud ajakohaseks ja mille osalised nad veel ei ole.

PUBLIC

6. Kumbki lepinguosaline edendab ILO inimväärse töö tegevuskava, nagu on sätestatud ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta, eelkõige seoses järgmisega:

a) kõigi inimeste inimväärsed töötingimused, muu hulgas seoses töötasu, tööaja, muude töötingimuste ja sotsiaalkaitsega; ning

b) sotsiaaldialoog töötajate ja tööandjate ning nende vastavate organisatsioonide vahel ja asjaomaste valitsusasutustega.

7. Kooskõlas ILO raames võetud kohustustega teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) võtab vastu ja rakendab töötervishoiu ja tööohutusega seotud meetmeid ja poliitikat ning

b) säilitab tööinspektsioonisüsteemi kooskõlas ILO asjakohaste tööinspektsioonistandarditega.

ARTIKKEL 33.17

Sunniviisiline töö

1. Tuletades meelde, et sunniviisilise töö kaotamine on üks kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkidest, rõhutavad lepinguosalised 11. juunil 2014 Genfis vastu võetud 1930. aasta sunniviisilise töö konventsiooni 2014. aasta protokolli ratifitseerimise ja tõhusa rakendamise tähtsust.

PUBLIC

2. Lepinguosalised tunnustavad eesmärki kaotada kõik sunniviisilise töö vormid, sealhulgas sunniviisiline lapstööjõu kasutamine.

3. Seega teevad lepinguosalised kindlaks koostöövõimalused ning jagavad teavet, kogemusi ja häid tavasid, mis on seotud sunniviisilise töö kõigi vormide kaotamisega.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.18

Koostöö kaubandus- ja tööküsimustes

Kooskõlas artikliga 33.7 konsulteerivad lepinguosalised vajaduse korral kahepoolselt ja ILO raames vastastikust huvi pakkuvates kaubandusalastes tööhõiveküsimustes, sealhulgas:

a) töökohtade loomine ning tootliku ja kvaliteetse tööhõive edendamine, sealhulgas töökohtade loomist soosiva majanduskasvu ning jätkusuutlike ettevõtete ja ettevõtluse edendamise poliitika;

b) ettevõtluse ja tööviljakuse parandamise edendamine, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul;

c) inimkapitali arendamine, juurdepääs tööturule ja tööalase konkurentsivõime suurendamine, eelkõige noorte puhul, sealhulgas elukestva õppe ja kutseõppe, täiskasvanuõppe, koolituse ning oskuste arendamise ja täiendamise kaudu, sealhulgas kujunemisjärgus tööstusharudes ja keskkonnatööstuses;

d) töö- ja eraelu tasakaal ning uuenduslikud töökohal kasutatavad tavad, mis suurendavad töötajate heaolu;

e) teadlikkuse edendamine ILO inimväärse töö tegevuskavast, sealhulgas kaubanduse ning täieliku ja tootliku tööhõive, tööturu kohandamise, põhiliste tööstandardite, ülemaailmsetes tarneahelates inimväärse töö tagamise, sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse, sotsiaaldialoogi ja soolise võrdõiguslikkuse vahelised seosed;

f) inimväärsete kvaliteetsete töökohtade edendamine kaubanduse kaudu, sealhulgas rasedate ja hiljuti sünnitanud töötajate tööohutus ja töötervishoid;

g) töötervishoid ja tööohutus ning tööinspektsioon, näiteks vastavuse ja jõustamise mehhanismide parandamine;

h) tegelemine mitmekesise, mitme põlvkonna tööjõu probleemide ja võimalustega, sealhulgas järgmise abil:

   i) võrdsuse edendamine ning tööhõive ja kutsealaga seotud diskrimineerimise kõrvaldamine ning

PUBLIC

ii) haavatavate töötajate kaitse;

i) töösuhete parandamine, näiteks vaidluste kohtuvälise lahendamise ja kolmepoolsete konsultatsioonide parimate tavade vahetamise abil;

j) peamiste, prioriteetsete ja muude ajakohaste ILO konventsioonide, samuti ILO kolmepoolse rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete deklaratsiooni ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete rakendamine ning

k) tööjõustatistika.

PUBLIC

D JAGU

INSTITUTSIOONILINE KORRALDUS

ARTIKKEL 33.19

Kaubanduse ja kestliku arengu allkomitee ning kontaktpunktid

1. Artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud kaubanduse ja kestliku arengu allkomitee (edaspidi „allkomitee“) koosneb Tšiili puhul kaubandus-, töö-, keskkonna- ja soolise võrdõiguslikkuse küsimuste eest vastutavate institutsioonide ametnikest.

2. Allkomitee korraldab eriistungeid vastavalt keskkonna- ja tööküsimustes[1] ning kaubanduse ja kestliku arenguga seotud valdkondadevahelistes küsimustes.

3. Allkomitee ülesanded on järgmised:

a) hõlbustab, jälgib ja kontrollib käesoleva peatüki rakendamist;

b) määrab kindlaks, korraldab, jälgib ja hindab käesolevas peatükis sätestatud koostöötegevust, sealhulgas teabe ja kogemuste vahetamist vastastikust huvi pakkuvates valdkondades;

c) annab ühiskomiteele aru ja esitab talle soovitusi kõigis käesoleva peatükiga seotud küsimustes, sealhulgas teemadel, mida arutatakse artiklis 40.5 osutatud kodanikuühiskonna mehhanismidega;

d) täidab artiklites 33.21 ja 33.22 osutatud ülesandeid;

e) vajaduse korral kooskõlastab tegevust teiste käesoleva lepingu käesoleva osa alusel moodustatud allkomiteedega, sealhulgas koordineerib jõupingutusi, mida nad teevad selleks, et lõimida soolise võrdõiguslikkusega seotud küsimused, kaalutlused ja tegevus oma töösse, nagu on osutatud artikli 34.4 lõikes 8; ning

f) täidab muid ülesandeid, milles lepinguosalised kokku lepivad.

[1] Keskkonna- ja tööküsimusi saab arutada eraldi istungitel või järjestikustel istungitel.

4. Allkomitee võib vastastikusel kokkuleppel konsulteerida asjaomaste sidusrühmade või ekspertidega või küsida neilt nõu käesoleva peatüki rakendamisega seotud küsimustes.

5. Allkomitee koostab konsensuse alusel iga koosoleku kohta aruande ja avaldab selle pärast koosolekut.

6. Kumbki lepinguosaline määrab oma haldusalas kontaktpunkti, et hõlbustada lepinguosaliste teabevahetust ja tegevuse koordineerimist kõigis käesoleva peatüki rakendamisega seotud küsimustes. Tšiili puhul on konkreetsed töö-, keskkonna- ja soolise võrdõiguslikkuse küsimustega tegelevad kontaktpunktid välisministeeriumi rahvusvaheliste majandussuhete alamsekretariaadi esindaja või selle õigusjärglase juures. Kumbki lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele viivitamata oma kontaktpunktidest ja edastab nende kontaktandmed.

7. Kontaktpunktid:

a) hõlbustavad korrapärast teabevahetust ja kooskõlastamist lepinguosaliste vahel;

b) olenemata artikli 8.7 lõikest 2 abistavad allkomiteed muu hulgas allkomitee koosolekute päevakorra koostamisel ja nendeks vajalike ettevalmistuste tegemisel;

PUBLIC

c) suhtlevad vastavalt vajadusele oma vastava kodanikuühiskonnaga ning

d) teevad koostööd, sealhulgas oma haldusasutuste teiste asjakohaste organitega, et arendada ja viia ellu koostöötegevust.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.20

Vaidluste lahendamine

1. Lepinguosalised teevad dialoogi, teabevahetuse ja koostöö kaudu kõik endast oleneva, et lahendada lepinguosaliste erimeelsused seoses käesoleva peatüki tõlgendamise või kohaldamisega.

2. Kui lepinguosaliste vahel tekib lahkarvamus seoses käesoleva peatüki tõlgendamise või kohaldamisega, kasutavad lepinguosalised ainult neid vaidluste lahendamise menetlusi, mis on sätestatud artiklites 33.21 ja 33.22.

ARTIKKEL 33.21

Konsultatsioonid

1. Lepinguosaline (edaspidi „taotluse esitanud lepinguosaline“) võib igal ajal taotleda konsultatsioone teise lepinguosalisega (edaspidi „taotluse saanud lepinguosaline“) käesoleva peatüki tõlgendamise või kohaldamisega seotud küsimuses, esitades taotluse saanud lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse. Taotluses esitatakse konsultatsioonide taotlemise põhjused, sealhulgas piisavalt täpne vaidlusaluse küsimuse kirjeldus ja käesoleva peatüki sätted, mida ta peab kohaldatavaks.

2. Kui taotluse esitanud lepinguosalisega ei ole kokku lepitud teisiti, vastab taotluse saanud lepinguosaline kirjalikult hiljemalt kümne päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist.

3. Kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti, alustavad lepinguosalised konsultatsioone hiljemalt 30 päeva pärast seda, kui taotluse saanud lepinguosaline on taotluse kätte saanud.

4. Konsultatsioone võib pidada füüsiliselt või lepinguosalistele kättesaadavate tehnoloogiliste abivahendite kaudu. Kui konsultatsioonid toimuvad füüsiliselt, peetakse neid taotluse saanud lepinguosalise territooriumil, kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti.

5. Konsultatsioonide käigus lepinguosalised:

a) esitavad piisavalt teavet, et küsimuse saaks täielikult läbi vaadata; ning

PUBLIC

b) käsitlevad konsultatsioonide käigus vahetatud teavet konfidentsiaalselt.

6. Lepinguosalised alustavad konsultatsioone, et saavutada vajalikus küsimuses vastastikku rahuldav lahendus, võttes arvesse võimalust teha selles küsimuses koostööd. Käesolevas peatükis osutatud mitmepoolsete kokkulepetega seotud küsimustes võtavad lepinguosalised arvesse ILO või nende kokkulepete alusel moodustatud asjaomaste organite teavet. Vajaduse korral võivad lepinguosalised kokku leppida, et nad küsivad nõu sellistelt organisatsioonidelt või organitelt või muudelt ekspertidelt või organitelt, kelle abi nad peavad konsultatsioonides asjakohaseks.

7. Kui lepinguosalised ei suuda küsimust lahendada 60 päeva jooksul alates lõike 1 kohase kirjaliku konsultatsioonitaotluse esitamisest, võib kumbki lepinguosaline, esitades teise lepinguosalise kontaktpunktile kirjaliku taotluse, taotleda allkomitee kokkukutsumist, et seda küsimust arutada. Allkomitee tuleb kokku viivitamata ja püüab lahenduses kokku leppida.

8. Kumbki lepinguosaline või käesoleva artikli lõike 7 kohaselt kokku kutsutud allkomitee võib vajaduse korral küsida artiklis 40.6 osutatud sisekonsultatsioonirühmade arvamust või spetsialistide nõuandeid.

9. Kui lepinguosalised suudavad küsimuse lahendada, dokumenteerivad nad tulemuse, sealhulgas vajaduse korral kokkulepitud konkreetsed sammud ja ajakava. Lepinguosalised teevad tulemuse üldsusele kättesaadavaks, kui nad ei lepi kokku teisiti.

PUBLIC

ARTIKKEL 33.22

Eksperdikomisjon

1. Kui lepinguosalised ei suuda küsimust lahendada 60 päeva jooksul alates artikli 33.21 lõikes 7 osutatud kirjaliku taotluse esitamisest allkomitee kokkukutsumiseks või kui sellist taotlust ei ole esitatud, siis 120 päeva jooksul alates kirjaliku konsultatsioonitaotluse esitamisest vastavalt artikli 33.21 lõikele 1, võib taotluse esitanud lepinguosaline taotleda küsimuse läbivaatamiseks eksperdikomisjoni moodustamist.

Selline taotlus esitatakse kirjalikult taotluse saanud lepinguosalise kontaktpunktile. Taotluses esitatakse eksperdikomisjoni moodustamise taotlemise põhjused, sealhulgas vaidlusaluse küsimuse piisavalt täpne kirjeldus, ja selgitatakse, kuidas see küsimus rikub käesoleva peatüki konkreetseid sätteid.

2. Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse artikleid 38.6, 38.10, 38.13, artikli 38.14 lõiget 1, artikleid 38.15, 38.19, artikli 38.20 lõiget 2 ning artikleid 38.21, 38.22, 38.24, 38.32, 38.33, 38.34 ja 38.35 ning 38-A lisas sätestatud kodukorda ja 38-B lisas esitatud käitumisjuhendit *mutatis mutandis*.

3. Allkomitee soovitab oma esimesel koosolekul ühiskomiteele määrata vähemalt 15 isikut, kes soovivad ja saavad osaleda eksperdikomisjoni töös. Selle soovituse alusel koostab ühiskomitee hiljemalt üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist selliste isikute nimekirja. Nimekiri koosneb kolmest alamnimekirjast:

a) üks alamnimekiri koostatakse ELi poole ettepanekute alusel;

PUBLIC

b) üks alamnimekiri koostatakse Tšiili ettepanekute alusel ning

c) üks alamnimekiri koostatakse isikutest, kes ei ole kummagi lepinguosalise kodanikud ja kes täidavad eksperdikomisjoni eesistuja ülesandeid.

4. Igasse alamnimekirja kantakse vähemalt viis isikut. Ühiskomitee tagab, et nimekirja ajakohastatakse ja et sellesse kuulub alati see minimaalne nõutav arv isikuid.

5. Lõikes 3 osutatud isikutel peavad olema eriteadmised töö- või keskkonnaõiguse, käesolevas peatükis käsitletavate küsimuste või rahvusvahelistest lepingutest tulenevate vaidluste lahendamise valdkonnas. Nad peavad olema sõltumatud, täitma oma ülesandeid üksikisikuna, ei tohi seoses vaidlusaluste küsimustega vastu võtta juhtnööre üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt ega olla seotud kummagi lepinguosalise valitsusega ning peavad järgima 38-B lisas (käitumisjuhend) sätestatud tingimusi.

6. Kui eksperdikomisjon moodustatakse artikli 38.6 lõigetes 3, 4 ja 6 sätestatud korras, valitakse eksperdid käesoleva artikli lõikes 3 osutatud asjakohastest alamnimekirjadest.

PUBLIC

7. Kui lepinguosalised ei lepi viie päeva jooksul alates eksperdikomisjoni moodustamisest kokku teisiti, on selle pädevus järgmine:

„uurida eksperdikomisjoni moodustamise taotluses osutatud küsimust, pidades silmas ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelise täiustatud raamlepingu 33. peatüki asjakohaseid sätteid, ning esitada kooskõlas nimetatud lepingu artikliga 33.23 aruanne koos oma järelduste ja soovitustega küsimuse lahendamiseks.“

8. Käesolevas peatükis osutatud mitmepoolsete lepingutega seotud küsimustes peaks eksperdikomisjon küsima teavet ILO-lt või nende lepingute alusel moodustatud asjaomastelt organitelt, võttes sealhulgas arvesse kõiki asjakohaseid kättesaadavaid tõlgendavaid suuniseid, järeldusi ja otsuseid, mille ILO ja need organid on vastu võtnud. Kogu selline teave edastatakse mõlemale lepinguosalisele märkuste esitamiseks.

9. Eksperdikomisjon tõlgendab käesoleva peatüki sätteid vastavalt rahvusvahelise avaliku õiguse tõlgendamise väljakujunenud reeglitele, mis on sätestatud muu hulgas Viini lepinguõiguse konventsioonis.

10. Eksperdikomisjon esitab lepinguosalistele vahearuande ja lõpparuande, mis sisaldab tuvastatud asjaolusid, asjakohaste sätete kohaldatavust ning järelduste, lõppjärelduste ja soovituste põhjendusi.

PUBLIC

11. Eksperdikomisjon esitab lepinguosalistele vahearuande saja päeva jooksul pärast eksperdikomisjoni moodustamise kuupäeva. Kui eksperdikomisjon leiab, et sellest ajapiirangust ei ole võimalik kinni pidada, teavitab eksperdikomisjoni eesistuja sellest lepinguosalisi kirjalikult, märkides viivituse põhjused ja kuupäeva, mil eksperdikomisjon kavatseb vahearuande esitada. Käesolevas lõikes sätestatud ajapiirangut võib lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel pikendada.

12. Kumbki lepinguosaline võib 25 päeva jooksul pärast vahearuande esitamist esitada eksperdikomisjonile kirjaliku taotluse vahearuande konkreetsete aspektide läbivaatamiseks. Kumbki lepinguosaline võib 15 päeva jooksul alates teise lepinguosalise taotluse esitamisest esitada kõnealuse taotluse kohta märkusi.

13. Pärast taotluse ja märkuste arvessevõtmist koostab eksperdikomisjon lõpparuande. Kui lõikes 12 osutatud tähtaja jooksul ei esitata taotlust vahearuande konkreetsete aspektide läbivaatamiseks, muutub vahearuanne eksperdikomisjoni lõpparuandeks.

14. Eksperdikomisjon esitab lõpparuande lepinguosalistele 175 päeva jooksul nimetatud komisjoni moodustamise kuupäevast. Kui eksperdikomisjon leiab, et sellest ajapiirangust ei ole võimalik kinni pidada, teavitab eksperdikomisjoni eesistuja sellest lepinguosalisi kirjalikult, märkides viivituse põhjused ja kuupäeva, mil eksperdikomisjon kavatseb lõpparuande esitada. Käesolevas lõikes sätestatud ajapiirangut võib lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel pikendada.

15. Lõpparuandes käsitletakse kirjalikke taotlusi, mille lepinguosalised on vahearuande kohta esitanud, ja vastatakse selgelt lepinguosaliste tehtud märkustele.

PUBLIC

16. Lepinguosalised teevad eksperdikomisjoni lõpparuande üldsusele kättesaadavaks 15 päeva jooksul pärast seda, kui eksperdikomisjon on selle esitanud.

17. Kui eksperdikomisjon leiab lõpparuandes, et lepinguosaline ei ole täitnud oma käesolevast peatükist tulenevaid kohustusi, arutavad lepinguosalised asjakohaseid rakendatavaid meetmeid, võttes arvesse eksperdikomisjoni aruannet ja soovitusi. Taotluse saanud lepinguosaline teavitab oma artiklis 40.6 osutatud sisekonsultatsioonirühma ja teist lepinguosalist oma otsustest mis tahes rakendatavate meetmete kohta hiljemalt kolm kuud pärast aruande avalikustamist.

18. Allkomitee jälgib lõpparuande ja eksperdikomisjoni soovituste järgimist. Artiklis 40.6 osutatud sisekonsultatsioonirühmad võivad esitada allkomiteele selle kohta tähelepanekuid.

ARTIKKEL 33.23

Läbivaatamine

1. Et tõhustada käesoleva peatüki eesmärkide saavutamist, arutavad lepinguosalised allkomitee koosolekutel selle tõhusat rakendamist, võttes muu hulgas arvesse kummagi lepinguosalise peamisi poliitilisi arengusuundi ja edusamme rahvusvaheliste lepingute alal.

PUBLIC

2. Võttes arvesse selliste arutelude tulemusi, võib lepinguosaline igal ajal pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva taotleda käesoleva peatüki läbivaatamist. Sel eesmärgil võib allkomitee soovitada lepinguosalistel muuta käesoleva peatüki asjakohaseid sätteid kooskõlas artikli 41.6 lõikes 1 kehtestatud muutmismenetlusega.

PUBLIC

34. PEATÜKK

KAUBANDUS JA SOOLINE VÕRDÕIGUSLIKKUS

ARTIKKEL 34.1

Kontekst ja eesmärgid

1. Lepinguosalised nõustuvad vajadusega võtta soolist perspektiivi arvesse kaasava majanduskasvu edendamisel ja sooteadliku poliitika olulise rolliga selles kontekstis. See hõlmab takistuste kõrvaldamist naiste osalemiselt majanduses ja rahvusvahelises kaubanduses, sealhulgas meeste ja naiste võrdsete võimaluste parandamist tööfunktsioonidele ja -sektoritele juurdepääsul tööturul.

2. Lepinguosalised tunnistavad, et rahvusvaheline kaubandus ja investeeringud on majanduskasvu mootorid, ning tunnustavad ka naiste olulist panust majanduskasvu tänu nende osalemisele majandustegevuses, sealhulgas ettevõtluses ja rahvusvahelises kaubanduses.

3. Lepinguosalised tunnistavad, et naiste osalemine rahvusvahelises kaubanduses võib aidata kaasa nende majanduslikule võimestamisele ja majanduslikule sõltumatusele. Lisaks edendab naiste juurdepääs majandusressurssidele ja nende omamine kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, jõukust, konkurentsivõimet ning ühiskonna heaolu. Seega rõhutavad lepinguosalised oma kavatsust rakendada käesoleva lepingu käesolevat osa viisil, mis edendab ja suurendab soolist võrdõiguslikkust.

4. Lepinguosalised tuletavad meelde ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ning kaubanduse ja soolise võrdõiguslikkusega seotud eesmärke, eelkõige eesmärki nr 5: saavutada sooline võrdõiguslikkus ning suurendada naiste ja tütarlaste mõjuvõimu.

5. Lepinguosalised tuletavad meelde 2017. aasta detsembris Buenos Aireses toimunud WTO ministrite konverentsi kaubanduse ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamist käsitleva ühisdeklaratsiooni eesmärke.

6. Lepinguosalised tuletavad meelde oma kohustusi soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisel ning naiste ja tütarlaste võimestamisel ning demokraatlike põhimõtete ning inimõiguste ja põhivabaduste austamisel, nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja muudes asjakohastes soolist võrdõiguslikkust käsitlevates rahvusvahelistes inimõiguste kaitse vahendites, mille osalised nad on.

PUBLIC

7. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustusi, mis tulenevad 4.–15. septembril 1995. aastal Pekingis toimunud neljandal naiste maailmakonverentsil vastu võetud Pekingi deklaratsioonist ja tegevusprogrammist, märkides eelkõige eesmärke ja sätteid, mis on seotud naiste võrdse juurdepääsuga ressurssidele, tööhõivele, turgudele ja kaubandusele.

8. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, kui oluline on kaasav kaubanduspoliitika, mis edendab meeste ja naiste võrdseid õigusi, kohtlemist ja võimalusi ning soodustab naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimist.

9. Lepinguosalised rõhutavad erasektori rolli soolise võrdõiguslikkuse edendamisel, kohaldades oma äritegevuses diskrimineerimiskeelu ja mitmekesisuse poliitikat kooskõlas lepinguosaliste heakskiidetud või toetatud rahvusvaheliste suuniste ja standarditega.

10. Lepinguosaliste eesmärk on:

a) tugevdada oma kaubandussuhteid, koostööd ja dialoogi viisil, mis soodustab naiste ja meeste võrdseid võimalusi ja kohtlemist töötajate, tootjate, kauplejate või tarbijatena vastavalt nende rahvusvahelistele kohustustele;

b) hõlbustada koostööd ja dialoogi eesmärgiga parandada naiste võimekust ja tingimusi, et pääseda juurde kaubandusest tulenevatele võimalustele;

c) parandada veelgi nende suutlikkust tegeleda kaubandusega seotud soolise võrdõiguslikkuse küsimustega, sealhulgas teabe ja parimate tavade vahetamise kaudu.

PUBLIC

ARTIKKEL 34.2

Mitmepoolsed kokkulepped

1. Kumbki lepinguosaline kinnitab veel kord oma pühendumust täita tõhusalt oma kohustusi, mis tulenevad ÜRO Peaassamblee poolt 18. detsembril 1979 vastu võetud konventsioonist naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, pidades eelkõige silmas neid sätteid, mis on seotud naiste diskrimineerimise likvideerimisega majanduselus ja tööhõive valdkonnas.

2. Lepinguosalised tuletavad meelde oma vastavaid kohustusi, mis tulenevad käesoleva lepingu käesoleva osa artiklist 33.16 seoses liikmesriikide ja Tšiili ratifitseeritud soolist võrdõiguslikkust käsitlevate ILO konventsioonidega ning töö saamisel ja kutsealale pääsemisel diskrimineerimise kaotamisega.

3. Kumbki lepinguosaline kinnitab veel kord oma pühendumust täita tõhusalt oma kohustusi, mis tulenevad muudest mitmepoolsetest kokkulepetest, mille osaline ta on ja mis käsitlevad soolist võrdõiguslikkust või naiste õigusi.

ARTIKKEL 34.3

Üldsätted

1. Lepinguosalised tunnustavad kummagi lepinguosalise õigust kehtestada meeste ja naiste võrdsete võimaluste ulatus ja tagatised ning võtta vastu või muuta vastavalt oma asjakohaseid õigusakte ja poliitikat vastavalt kohustustele, mis tulenevad artiklis 34.2 osutatud rahvusvahelistest lepingutest.

PUBLIC

2. Kumbki lepinguosaline püüab tagada, et tema asjakohased õigusaktid ja poliitika näevad ette meeste ja naiste võrdsed õigused, kohtlemise ja võimalused ning edendavad neid kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega. Kumbki lepinguosaline püüab selliseid õigusakte ja poliitikat täiustada.

3. Kumbki lepinguosaline püüab koguda kaubanduse ja soolise võrdõiguslikkusega seotud, soo järgi rühmitatud andmeid, et paremini mõista kaubanduspoliitika vahendite erinevat mõju naistele ja meestele nende rollis töötajate, tootjate, kauplejate või tarbijatena.

4. Kumbki lepinguosaline edendab oma territooriumil üldsuse teadlikkust soolise võrdõiguslikkusega seotud õigusaktidest ja poliitikast, sealhulgas nende mõjust ning nende asjakohasusest kaasava majanduskasvu ja kaubanduspoliitika seisukohast.

5. Kumbki lepinguosaline võtab käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud valdkondade meetmete kavandamisel, rakendamisel ja läbivaatamisel vajaduse korral arvesse meeste ja naiste võrdõiguslikkuse eesmärki.

6. Kumbki lepinguosaline soodustab kaubandust ja investeeringuid, edendades võrdseid võimalusi ning naiste ja meeste osalemist majanduses ja rahvusvahelises kaubanduses. See hõlmab muu hulgas meetmeid, mille eesmärk on: kaotada järk-järgult igat liiki sooline diskrimineerimine; edendada võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtet, et vähendada soolist palgalõhet ning hõlbustada naiste mittediskrimineerimist tööhõives ja kutsealal, sealhulgas raseduse ja emadusega seotud põhjustel.

PUBLIC

7. Lepinguosaline ei nõrgenda ega vähenda kaitset – mis on ette nähtud tema vastavate õigusaktidega, mille eesmärk on tagada sooline võrdõiguslikkus või naiste ja meeste võrdsed võimalused –, et soodustada kaubandust või investeeringuid.

8. Lepinguosaline ei või kaubanduse või investeeringute soodustamiseks loobuda ega muul viisil kõrvale kalduda ega pakkuda loobumist või muul viisil kõrvale kaldumist oma vastavatest õigusaktidest, mille eesmärk on tagada sooline võrdõiguslikkus või naiste ja meeste võrdsed võimalused, viisil, mis nõrgendab või vähendab kõnealuste seadustega ette nähtud kaitset.

9. Lepinguosaline ei tohi jätta pideva või korduva tegevuse või tegevusetuse kaudu tõhusalt tagamata kaitset, mis on ette nähtud tema vastavate õigusaktidega, mille eesmärk on tagada sooline võrdõiguslikkus või naiste ja meeste võrdsed võimalused, mõjutades kaubandust või investeeringuid.

ARTIKKEL 34.4

Koostöötegevus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et on kasulik jagada oma kogemusi soolise võrdõiguslikkuse meetmete kaubandusaspektide kavandamisel, rakendamisel, jälgimisel ja tugevdamisel.

2. Kooskõlas punktiga 1 teevad lepinguosalised koostööd, mille eesmärk on parandada naiste, sealhulgas töötajate, ärinaiste ja ettevõtjate suutlikkust ja tingimusi, et nad saaksid kasutada käesoleva lepingu käesoleva osaga loodavaid võimalusi ning saada neist täiel määral kasu.

PUBLIC

3. Koostööd tehakse küsimustes ja teemadel, milles lepinguosalised on kokku leppinud.

4. Koostöötegevust saab arendada ja ellu viia ÜRO, WTO, ILO, OECD ja muude rahvusvaheliste organisatsioonide ning vajaduse korral kolmandate riikide, ettevõtjate, tööandjate ja töötajate organisatsioonide, haridus- ja teadusorganisatsioonide ning muude valitsusväliste organisatsioonide osalusel.

5. Koostöövaldkonnad võivad hõlmata kogemuste ja parimate tavade vahetamist, mis on seotud poliitika ja programmidega, mille eesmärk on soodustada naiste suuremat osalemist rahvusvahelises kaubanduses, samuti järgmiste kaubandusaspektidega:

a) naiste rahalise kaasamise ja hariduse edendamine ning nende ligipääs rahastamisele ja rahalisele abile;

b) naiste juhtivatel ametikohtadel töötamise võimekuse edendamine ja naiste võrgustike arendamine;

c) naiste täieliku osalemise edendamine majanduses, soodustades nende osalemist, juhtrolli ja haridust, eelkõige valdkondades, kus nad on alaesindatud, nagu teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkond (STEM), samuti innovatsioon ja ettevõtlus;

d) soolise võrdõiguslikkuse edendamine ettevõtetes;

e) naiste osalemine avalikus ja erasektoris otsuseid tegevatel ametikohtadel;

PUBLIC

f) avalikud ja eraalgatused, mille eesmärk on edendada naisettevõtlust, sealhulgas naiste lõimimist ametlikku majandussektorisse, suurendada naiste juhitavate ettevõtete konkurentsivõimet, et võimaldada neil osaleda ja konkureerida kohalikes, piirkondlikes ja ülemaailmsetes väärtusahelates, ning meetmed, millega edendatakse naiste juhitavate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahvusvahelistumist;

g) poliitika ja programmid, mille eesmärk on parandada naiste digioskusi ning juurdepääsu veebipõhistele ärivahenditele ja e-kaubanduse platvormidele;

h) hoolduspoliitika ja -programmide ning soolise perspektiiviga töö- ja eraelu tasakaalustamise meetmete edendamine;

i) seose uurimine naiste rahvusvahelises kaubanduses suurema osalemise ja soolise palgalõhe vähendamise vahel;

j) kaubanduspoliitika soopõhise analüüsi väljatöötamine, sealhulgas selle mõju kavandamine, rakendamine ja järelevalve;

k) soo järgi rühmitatud andmete kogumine, näitajate kasutamine, seire- ja hindamismeetodid ning kaubandusega seotud statistika analüüs soolisest perspektiivist;

l) seoste uurimine naiste rahvusvahelises kaubanduses osalemise ning selliste valdkondade vahel nagu inimväärne töö, segregatsioon tööturul ja naiste töötingimused, sealhulgas rasedate ja hiljuti sünnitanud töötajate tööohutus ja töötervishoid, kooskõlas artikli 33.18 punktiga f;

PUBLIC

m) poliitika ja programmid, mille eesmärk on ennetada ja leevendada diferentseeritud majanduslikku mõju, mida kriisid ja hädaolukorrad avaldavad naistele ja meestele, ning sellele reageerida; ning

n) muud küsimused, milles lepinguosalised on kokku leppinud.

6. Koostöötegevuse prioriteetide üle otsustavad lepinguosalised ühiselt, lähtudes vastastikust huvi pakkuvatest valdkondadest ja olemasolevatest vahenditest.

7. Koostööd, sealhulgas lõikes 5 sätestatud valdkondades, võib teha füüsiliselt või lepinguosalistele kättesaadavate tehnoloogiliste abivahendite kaudu järgmiste tegevuste teel: õpikojad, seminarid, konverentsid, koostööprogrammid ja -projektid; kogemuste vahetamine ning poliitika ja menetlustega seotud parimate tavade jagamine; ekspertide vahetus.

8. Lepinguosalised toetavad artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud kaubanduse ja kestliku arengu allkomitee kaudu käesoleva lepingu käesoleva osaga moodustatud organite jõupingutusi, et lõimida oma töösse soolise võrdõiguslikkusega seotud küsimused, kaalutlused ja tegevused.

9. Lepinguosalised soodustavad vajaduse korral naiste kaasavat osalemist käesoleva artikli kohaselt kehtestatud koostöötegevuse elluviimises.

PUBLIC

ARTIKKEL 34.5

Institutsiooniline korraldus

1. Artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud kaubanduse ja kestliku arengu allkomitee vastutab käesoleva peatüki rakendamise eest. Artiklit 33.19 kohaldatakse käesoleva peatüki suhtes *mutatis mutandis*[1].

2. Kodanikuühiskonnaga suhtlemisel artikli 40.6 kohaselt loodud või määratud sisekonsultatsioonirühmades ja artikli 40.7 kohaselt korraldatud kodanikuühiskonna foorumil soodustavad lepinguosalised meeste ja naiste võrdõiguslikkust edendavate organisatsioonide osalemist.

ARTIKKEL 34.6

Vaidluste lahendamine

Artikleid 33.20, 33.21 ja 33.22 kohaldatakse käesoleva peatüki suhtes *mutatis mutandis*[2].

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kõiki selles artiklis sisalduvaid viiteid 33. peatükile või keskkonna- ja tööküsimustele käsitatakse vajaduse järgi viidetena käesolevale peatükile või soolise võrdõiguslikkuse küsimustele.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kõiki nendes artiklites sisalduvaid viiteid 33. peatükile või keskkonna- ja tööküsimustele käsitatakse vajaduse järgi viidetena käesolevale peatükile või nende küsimustega seotud soolise võrdõiguslikkuse küsimustele või seadustele.

ARTIKKEL 34.7

Läbivaatamine

1. Lepinguosalised lepivad kokku, kui oluline on ühiselt või individuaalselt jälgida ja hinnata oma vastavate protsesside ja institutsioonide, samuti käesoleva lepingu käesoleva osa alusel loodud protsesside ja institutsioonide kaudu, milline on käesoleva lepingu käesoleva osa rakendamise mõju meeste ja naiste võrdõiguslikkusele ning naiste võimalustele seoses kaubandusega.

2. Lepinguosalised võivad käesoleva peatüki läbi vaadata, võttes arvesse selle rakendamisel saadud kogemusi, ja vajaduse korral soovitada, kuidas seda saaks tugevdada.

35. PEATÜKK

LÄBIPAISTVUS

ARTIKKEL 35.1

Eesmärk

1. Tunnistades mõju, mis nende regulatiivsetel keskkondadel võib olla nendevahelisele kaubandusele ja investeeringutele, seavad lepinguosalised eesmärgi luua ettevõtjate, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks prognoositav regulatiivne keskkond ja tõhusad menetlused.

PUBLIC

2. Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma vastavaid kohustusi, mis tulenevad WTO asutamislepingust, ning käesolevas peatükis tuginevad neile kohustustele ja kehtestavad täiendavad läbipaistvusmeetmed.

PUBLIC

ARTIKKEL 35.2

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „haldusotsus“ – õigusliku tagajärjega otsus või meede, mida konkreetsel juhul kohaldatakse konkreetse isiku, kauba või teenuse suhtes ja mis hõlmab otsuse tegemata jätmist või meetme võtmata jätmist, nagu on sätestatud lepinguosalise õiguses; ning

b) „üldkohaldatav haldusotsus“ – haldusotsus või tõlgendus, mida kohaldatakse kõigi üldjuhul selle haldusotsuse või tõlgenduse kohaldamisalasse kuuluvate isikute ja tegelike olukordade suhtes ning millega luuakse käitumisnorm, kuid mis ei hõlma järgmist:

   i) haldusmenetluses või kohtulaadse asutuse menetluses tehtud määrus või otsus, mida kohaldatakse teise lepinguosalise konkreetse isiku, kauba või teenuse suhtes konkreetsel juhul; või

   ii) otsus, mis võetakse vastu seoses konkreetse teo või tavaga.

ARTIKKEL 35.3

Avaldamine

1. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema üldkohaldatavad õigusnormid, menetlused, haldusotsused ja kohtuotsused, mis on seotud lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustega, avaldatakse viivitamata ametlikult määratud kanali kaudu ja võimaluse korral elektrooniliselt või tehakse muul viisil kättesaadavaks nii, et igaüks saaks nendega tutvuda.

2. Kumbki lepinguosaline esitab käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustes selgituse oma üldkohaldatavate õigusnormide, menetluste, haldusotsuste ja kohtuotsuste eesmärgi ja põhjenduste kohta.

3. Kumbki lepinguosaline näeb ette mõistliku ajavahemiku käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustega seotud õigusnormide avaldamise ja jõustumise vahel, välja arvatud juhul, kui see ei ole võimalik küsimuse kiireloomulisuse tõttu. Käesolevat lõiget ei kohaldata üldkohaldatavate haldusotsuste ega kohtuotsuste suhtes.

PUBLIC

ARTIKKEL 35.4

Päringud ja teabe esitamine

1. Kumbki lepinguosaline kehtestab või rakendab asjakohaseid mehhanisme, mille raames vastatakse mis tahes isiku päringutele õigusnormide kohta, mis on seotud käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustega.

2. Lepinguosalise taotluse korral annab teine lepinguosaline viivitamata teavet ja vastab päringutele kehtivate või kavandatavate õigusnormide kohta, mis on seotud käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustega, välja arvatud juhul, kui käesoleva lepingu käesoleva osa mõne teise peatüki alusel on kehtestatud erimehhanism.

ARTIKKEL 35.5

Haldusmenetlused

1. Kumbki lepinguosaline kohaldab oma üldkohaldatavaid õigusnorme, menetlusi ja haldusotsuseid, mis on seotud käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustega, objektiivselt, erapooletult ja mõistlikult.

PUBLIC

2. Kui lõikes 1 osutatud üldkohaldatavate õigusnormide, menetluste või haldusotsuste kohaldamise suhtes algatatakse teise lepinguosalise teatavate isikute, kaupade või teenustega seotud haldusmenetlus, teeb kumbki lepinguosaline järgmist:

a) püüab teatada isikutele, keda haldusmenetlus otseselt mõjutab, mõistliku aja jooksul ja vastavalt oma õigusnormidele, millal menetlus algatatakse, sealhulgas kirjeldades menetluse olemust, teatades menetluse algatamise õigusliku aluse ja kirjeldades kõnealuseid küsimusi; ning

b) annab asjaomastele isikutele piisava võimaluse esitada faktilisi asjaolusid ja väiteid oma seisukohtade toetuseks enne lõpliku haldusotsuse tegemist niivõrd, kuivõrd aeg, menetluse olemus ja avalik huvi seda võimaldavad.

ARTIKKEL 35.6

Läbivaatamine ja edasikaebamine

1. Kumbki lepinguosaline asutab või säilitab üld-, vahe- või halduskohtud või kehtestab või jätab kehtima asjakohased menetlused, et käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustes tehtud haldusotsused kiirelt läbi vaadata ja vajaduse korral neid parandada.

PUBLIC

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema üldkohtud, vahekohtud või halduskohtud viivad kaebe- või läbivaatamismenetlused läbi mittediskrimineerival ja erapooletul viisil. Kõnealused kohtud peavad olema erapooletud või sõltumatud haldussundi rakendavast asutusest ning neil ei tohi olla huvi küsimuse lahenduse vastu.

3. Lõikes 1 osutatud kohtute või menetluste puhul tagab kumbki lepinguosaline, et nende kohtute poole pöörduvad või neis menetlustes osalevad isikud saavad:

a) piisava võimaluse toetada või kaitsta oma seisukohti ning

b) otsuse, mis põhineb tõenditel ja esitatud andmetel, või kui lepinguosalise õigusnormid seda nõuavad, siis vastava asutuse koostatud andmetel.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et lõike 3 punktis b osutatud otsust rakendab haldussundi rakendav asutus, tingimusel et selle võib lepinguosalise õigusnormide kohaselt edasi kaevata või läbi vaadata.

ARTIKKEL 35.7

Seos teiste peatükkidega

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse lisaks käesoleva lepingu käesoleva osa teistes peatükkides sätestatud erinormidele.

PUBLIC

PUBLIC

36. PEATÜKK

HEA REGULEERIMISTAVA

ARTIKKEL 36.1

Kohaldamisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse reguleerivate meetmete suhtes, mille reguleerivad asutused on vastu võtnud või algatanud seoses käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustega.

2. Käesolevat peatükki ei kohaldata liikmesriikide reguleerivate asutuste ega nende reguleerivate meetmete, tavade või lähenemisviiside suhtes.

ARTIKKEL 36.2

Üldpõhimõtted

1. Lepinguosalised tunnistavad järgmise tähtsust:

a) hea reguleerimistava kasutamine reguleerivate meetmete kavandamise, väljatöötamise, tutvustamise, rakendamise, hindamise ja läbivaatamise protsessis, et saavutada sisepoliitilised eesmärgid; ning

b) käesoleva lepingu käesolevast osast tulenevate eeliste säilitamine ja suurendamine, et hõlbustada kauplemist kaupade ja teenustega ning suurendada lepinguosalistevahelisi investeeringuid.

2. Kumbki lepinguosaline võib vabalt kindlaks määrata oma lähenemisviisi käesoleva lepingu käesoleva osa kohastele headele reguleerimistavadele kooskõlas oma õigusraamistiku, tavade ning oma õigusraamistiku aluseks olevate aluspõhimõtetega, sealhulgas ettevaatuspõhimõttega.

3. Ühtki käesoleva peatüki sätet ei tõlgendata nii, nagu kohustaks see lepinguosalist:

a) kalduma kõrvale riigisiseste reguleerivate meetmete ettevalmistamise ja vastuvõtmise menetlustest;

b) võtma meetmeid, mis kahjustaksid või takistaksid reguleerivate meetmete õigeaegset vastuvõtmist lepinguosalise avaliku poliitika eesmärkide saavutamiseks; või

c) saavutama mingit konkreetset regulatiivset tulemust.

PUBLIC

ARTIKKEL 36.3

Mõisted

PUBLIC

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „reguleeriv asutus“ –

i) ELi poole puhul: Euroopa Komisjon; ning

ii) Tšiili puhul: täitevvõimu reguleeriv asutus; ning

b) „reguleerivad meetmed“ –

i) ELi poole puhul:

A) määrused ja direktiivid, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 288; ning

(B) rakendusaktid ja delegeeritud õigusaktid, nagu on sätestatud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 290 ja 291; ning

ii) Tšiili puhul: üldkohaldatavad seadused ja dekreedid, mille on vastu võtnud reguleerivad asutused ja mille järgimine on kohustuslik[1].

[1] Vastavalt presidendi 2019. aasta juhise nr 3 punktile II.1 ja selle muudatustele.

ARTIKKEL 36.4

Reguleerivate meetmete väljatöötamise sisemine kooskõlastamine

Kumbki lepinguosaline säilitab reguleerivate meetmete ettevalmistamise, hindamise ja läbivaatamise sisemised koordineerimis- või läbivaatamisprotsessid või -mehhanismid. Selliste protsesside või mehhanismide eesmärk peaks muu hulgas olema:

a) edendada head reguleerimistava, sealhulgas sellist, mis on sätestatud käesolevas peatükis;

b) teha kindlaks ja vältida lepinguosalise reguleerivate meetmete vahelist tarbetut dubleerimist ja vastuolulisi nõudeid;

c) tagada lepinguosalise rahvusvaheliste kaubanduskohustuste täitmine ning

d) edendada ettevalmistatavate reguleerivate meetmete mõju arvessevõtmist, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele avalduva mõju arvessevõtmist.

PUBLIC

ARTIKKEL 36.5

Reguleerimisprotsesside ja -mehhanismide läbipaistvus

Kumbki lepinguosaline teeb kooskõlas oma vastavate normide ja menetlustega üldsusele kättesaadavaks nende protsesside ja mehhanismide kirjeldused, mida tema reguleeriv asutus kasutab reguleerivate meetmete ettevalmistamiseks, hindamiseks või läbivaatamiseks. Kõnealustes kirjeldustes viidatakse asjakohastele suunistele, reeglitele või menetlustele, sealhulgas nendele, mis võimaldavad üldsusel esitada märkusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 36.6

Varajane teave kavandatud reguleerivate meetmete kohta

1. Kumbki lepinguosaline püüab igal aastal kooskõlas oma normide ja menetlustega avaldada teavet kavandatavate oluliste[1] reguleerivate meetmete kohta.

2. Iga lõikes 1 osutatud olulise reguleeriva meetme puhul püüab lepinguosaline teha üldsusele õigel ajal kättesaadavaks:

a) meetme kohaldamisala ja eesmärkide lühikirjelduse ning

b) võimaluse korral meetme vastuvõtmise hinnangulise ajakava, sealhulgas vajaduse korral avalike konsultatsioonide võimalused.

[1] Kummagi lepinguosalise reguleeriv asutus võib käesolevast peatükist tulenevate kohustuste täitmiseks kindlaks määrata, millised on olulised reguleerivad meetmed.

ARTIKKEL 36.7

Avalikud konsultatsioonid

1. Olulise reguleeriva meetme ettevalmistamisel teeb kumbki lepinguosaline, vajaduse korral kooskõlas oma vastavate normide ja menetlustega, järgmist:

a) avaldab reguleeriva meetme eelnõu või konsultatsioonidokumendid, kus on ettevalmistatava reguleeriva meetme kohta esitatud piisavalt üksikasjalik teave, et kõik isikud[1] saaksid hinnata, kas ja kuidas kõnealused meetmed nende huve oluliselt mõjutavad;

b) pakub igale isikule mittediskrimineerival viisil mõistlikke võimalusi märkuste esitamiseks ning

c) võtab arvesse esitatud märkusi.

2. Kummagi lepinguosalise reguleeriv asutus püüab kasutada elektroonilisi sidevahendeid ning võtta eesmärgiks asjakohase elektroonilise portaali haldamise, et jagada teavet ja võtta vastu märkusi avalike konsultatsioonide kohta.

3. Kummagi lepinguosalise reguleeriv asutus püüab teha üldsusele kättesaadavaks konsultatsioonide tulemuste või saadud märkuste kokkuvõtte, välja arvatud ulatuses, mis on vajalik selleks, et kaitsta konfidentsiaalset teavet või varjata isikuandmeid või sobimatut sisu.

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et käesolev lõige ei takista lepinguosalist pidamast huvitatud isikutega sihipäraseid konsultatsioone oma normides ja menetlustes kindlaks määratud tingimustel.

ARTIKKEL 36.8

Mõju hindamine

1. Kumbki lepinguosaline toetab seda, et tema reguleeriv asutus teeb kooskõlas kohaldatavate normide ja menetlustega nende oluliste reguleerivate meetmete mõju hindamise, mida ta ette valmistab.

2. Mõjuhinnangu koostamisel edendab kummagi lepinguosalise reguleeriv asutus protsesse ja mehhanisme, milles võetakse arvesse järgmisi tegureid:

a) vajadus reguleeriva meetme järele, sealhulgas selle probleemi olemus ja olulisus, mida kavatsetakse reguleeriva meetmega lahendada;

b) teostatavad ja asjakohased regulatiivsed ja mitteregulatiivsed alternatiivid, kui need on olemas, lepinguosalise avaliku poliitika eesmärgi saavutamiseks, sealhulgas reguleerimata jätmine;

c) kõnealuste alternatiivide potentsiaalne sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnamõju, kui see on võimalik ja asjakohane, sealhulgas nende mõju rahvusvahelisele kaubandusele ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele; ning

d) kaalutavate valikuvõimaluste seosed asjaomaste rahvusvaheliste standarditega, kui need on olemas, sealhulgas asjakohasel juhul võimalike lahknevuste põhjused.

PUBLIC

3. Reguleeriva asutuse poolt tehtud reguleeriva meetme mõjuhinnangu puhul koostab asjaomane reguleeriv asutus lõpparuande, milles kirjeldatakse üksikasjalikult tegureid, mida ta hindamisel arvesse võttis, ja asjakohased järeldused. Selline aruanne tehakse üldsusele kättesaadavaks, kui asjaomane reguleeriv meede on tehtud üldsusele kättesaadavaks.

PUBLIC

ARTIKKEL 36.9

Järelhindamine

Lepinguosalised tunnustavad olemasolevate kehtivate reguleerivate meetmete korrapäraste järelhindamiste positiivset panust tarbetu regulatiivse koormuse vähendamisse, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, ning avaliku poliitika eesmärkide tõhusamasse saavutamisse. Lepinguosalised püüavad edendada perioodiliste järelhindamiste kasutamist oma reguleerivates raamistikes.

ARTIKKEL 36.10

Reguleerivate meetmete register

Kumbki lepinguosaline tagab, et kehtivad reguleerivad meetmed avaldatakse selleks määratud registris, milles on määratletud regulatiivsed meetmed teemade kaupa ning mis on üldsusele kättesaadav ühtsel ja vabalt juurdepääsetaval veebisaidil. Veebisait peaks võimaldama otsida reguleerivaid meetmeid viidete või sõna järgi. Kumbki lepinguosaline ajakohastab oma registrit korrapäraselt.

ARTIKKEL 36.11

Koostöö ja teabevahetus

Lepinguosalised võivad teha koostööd, et hõlbustada käesoleva peatüki rakendamist. Kõnealune koostöö võib hõlmata mis tahes asjakohase tegevuse korraldamist ja teabevahetust käesolevas peatükis sätestatud reguleerimistavade kohta, et nende reguleerivate asutuste vahelist koostööd tugevdada.

PUBLIC

ARTIKKEL 36.12

Kontaktpunktid

Ühe kuu jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva määrab kumbki lepinguosaline kontaktpunkti, et hõlbustada lepinguosaliste teabevahetust.

ARTIKKEL 36.13

Vaidluste lahendamise korra kohaldamata jätmine

Käesoleva peatüki suhtes ei kohaldata 38. peatükki.

37. PEATÜKK

VÄIKESED JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÕTJAD

PUBLIC

ARTIKKEL 37.1

Eesmärgid

Lepinguosalised tunnistavad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi „VKEd“) tähtsust oma kahepoolsetes kaubandus- ja investeerimissuhetes ning kinnitavad oma kindlat tahet suurendada VKEde suutlikkust käesoleva lepingu käesolevast osast kasu saada.

ARTIKKEL 37.2

Teabe jagamine

1. Kumbki lepinguosaline loob või säilitab üldsusele ligipääsetava VKEsid käsitleva veebisaidi, mis sisaldab teavet käesoleva lepingu käesoleva osa kohta, sealhulgas:

a) käesoleva lepingu käesoleva osa kokkuvõtet ja

b) VKEdele suunatud teavet, mis sisaldab:

i) käesoleva lepingu käesoleva osa nende sätete kirjeldust, mida lepinguosaline peab mõlema lepinguosalise VKEde jaoks oluliseks, ja

ii) võimalikku lisateavet, mida lepinguosaline peab kasulikuks nende VKEde jaoks, kes on huvitatud käesoleva lepingu käesoleva osa pakutavate võimaluste kasutamisest.

2. Kumbki lepinguosaline lisab lõikes 1 osutatud veebisaidile internetilingi:

a) käesoleva lepingu käesoleva osa tekstile koos kõikide selle lisade ja liidetega, eelkõige tariifiloendite ja tootepõhiste päritolureeglitega;

b) teise lepinguosalise vastavale veebisaidile ning

c) oma ametiasutuste veebisaitidele, mis lepinguosalise arvates annavad kasulikku teavet isikutele, kes on huvitatud kauplemisest ja äritegevusest selle lepinguosalise territooriumil.

3. Kumbki lepinguosaline lisab lõikes 1 osutatud veebisaidile internetilingi oma asutuste veebisaitidele, kus antakse teavet järgmise kohta:

a) impordi, ekspordi ja transiidi puhul kohaldatavad tollireeglid ja -menetlused ning asjakohased vormid, dokumendid ja muu nõutav teave;

PUBLIC

b) intellektuaalomandiõigustega seotud, sealhulgas geograafilisi tähiseid käsitlevad õigusnormid ja menetlused;

c) tehnilised õigusnormid, sealhulgas vajaduse korral kohustuslikud vastavushindamismenetlused ja lingid vastavushindamisasutuste loeteludele juhuks, kui vastavushindamine kolmanda isiku poolt on kohustuslik, nagu on ette nähtud 16. peatükis;

d) impordi ja ekspordiga seotud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed, nagu on ette nähtud 13. peatükis;

e) riigihankereeglid ja riigihanke teateid sisaldav andmebaas ning 28. peatüki muud asjakohased sätted;

f) äriühingute registreerimise kord ning

g) muu teave, mida lepinguosaline peab VKEdele kasulikuks.

4. Kumbki lepinguosaline lisab lõikes 1 osutatud veebisaidile internetilingi andmebaasile, milles saab harmoneeritud süsteemi koodi alusel elektrooniliselt otsinguid teha ja mis sisaldab järgmist teavet seoses juurdepääsuga tema turule:

a) tollimaksumäärad ja kvoodid, sealhulgas enamsoodustusrežiimi kohased tollimaksu määrad, enamsoodustusrežiimiga hõlmamata riikide määrad ning soodusmäärad ja tariifikvoodid;

PUBLIC

b) aktsiisid;

c) maksud (näiteks käibemaks);

d) tolli- või muud lõivud, sealhulgas muud tootepõhised lõivud;

e) päritolureeglid, nagu on ette nähtud 10. peatükis;

f) tollimaksude tagastamine, tollimaksude edasilükkamine või muud liiki meetmed, millega tollimakse vähendatakse, makstakse need tagasi või loobutakse nende kohaldamisest;

g) kauba tolliväärtuse määramise kriteeriumid;

h) muud tariifsed meetmed;

i) impordiprotseduurideks vajalik teave ja

j) mittetariifsete meetmete või normidega seotud teave.

5. Kumbki lepinguosaline ajakohastab lõigetes 1–4 osutatud teavet ja linke, mis on esitatud tema veebisaidil, regulaarselt või teise lepinguosalise taotluse korral, et tagada selle teabe ja nende linkide ajakohasus ja täpsus.

6. Kumbki lepinguosaline tagab, et käesolevas artiklis osutatud teave esitatakse VKEdele kasutamiseks sobival viisil. Kumbki lepinguosaline püüab teha selle teabe kättesaadavaks inglise keeles.

PUBLIC

7. Lepinguosaline ei nõua lõigete 1–4 kohaselt esitatud teabele juurdepääsu eest lepinguosalise isikutelt tasu.

PUBLIC

ARTIKKEL 37.3

VKEde kontaktpunktid

1. Kumbki lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele oma VKEde kontaktpunkti, kes täidab käesolevas artiklis loetletud ülesandeid. Kumbki lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele viivitamata kõigist muudatustest nende kontaktpunktide andmetes.

2. VKEde kontaktpunktid:

a) tagavad, et käesoleva lepingu käesoleva osa rakendamisel võetakse arvesse VKEde vajadusi, et mõlema lepinguosalise VKEd saaksid kasu uutest võimalustest, mis käesoleva lepingu käesolevast osast tulenevad;

b) tagavad, et artiklis 37.2 osutatud teave on ajakohane ja VKEdele asjakohane; kumbki lepinguosaline võib VKEde kontaktpunkti kaudu soovitada lisateavet, mille teine lepinguosaline võiks lisada artikli 37.2 kohaselt esitatavale teabele;

c) käsitlevad VKEde jaoks olulisi küsimusi, mis on seotud käesoleva lepingu käesoleva osa rakendamisega, sealhulgas:

i) vahetavad teavet, et aidata ühiskomiteel seirata ja rakendada käesoleva lepingu käesoleva osa VKEdega seotud aspekte;

ii) abistavad käesoleva lepingu käesoleva osaga moodustatud allkomiteesid ja kontaktpunkte VKEde jaoks oluliste küsimuste käsitlemisel;

d) esitavad kas ühiselt või eraldi korrapäraselt ühiskomiteele arutamiseks aruandeid oma tegevuse kohta ja

e) käsitlevad muid käesoleva lepingu käesolevast osast tulenevaid VKEdega seotud küsimusi vastavalt lepinguosaliste kokkuleppele.

3. VKEde kontaktpunktid kohtuvad vastavalt vajadusele ning teevad oma tööd lepinguosaliste kokkulepitud suhtluskanalite kaudu, mille hulka võivad kuuluda e-post, videokonverentsid või muud vahendid.

4. VKEde kontaktpunktid võivad vastavalt vajadusele teha oma tegevuses koostööd ekspertide ja väliste organisatsioonidega.

PUBLIC

ARTIKKEL 37.4

Vaidluste lahendamise korra kohaldamata jätmine

Käesoleva peatüki suhtes ei kohaldata 38. peatükki.

PUBLIC

38. PEATÜKK

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

A JAGU

EESMÄRK JA KOHALDAMISALA

ARTIKKEL 38.1

Eesmärk

Käesoleva peatüki eesmärk on luua tulemuslik ja tõhus mehhanism, et vältida ja lahendada lepinguosaliste vaidlusi käesoleva lepingu käesoleva osa tõlgendamise ja kohaldamise üle, leidmaks mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse.

ARTIKKEL 38.2

Kohaldamisala

Kui käesoleva lepingu käesolevas osas ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesolevat peatükki kõikide käesoleva lepingu käesoleva osa sätete (edaspidi „hõlmatud sätted“) tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidluste suhtes, mis lepinguosaliste vahel tekivad.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.3

Mõisted

Käesolevas peatükis ning 38-A ja 38-B lisades kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kaebuse esitanud lepinguosaline“ – lepinguosaline, kes taotleb vahekohtu moodustamist vastavalt artiklile 38.5;

b) „vahendaja“ – isik, kes on vahendajaks valitud vastavalt artiklile 38.27;

c) „vahekohus“ – vastavalt artiklile 38.6 moodustatud vahekohus;

d) „vahekohtu liige“ – vahekohtu koosseisu kuuluv isik ja

e) „lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati“ – lepinguosaline, kes väidetavalt rikub hõlmatud sätet.

PUBLIC

B JAGU

KONSULTATSIOONID

ARTIKKEL 38.4

Konsultatsioonid

1. Lepinguosalised püüavad lahendada kõik artiklis 38.2 osutatud vaidlused, alustades omavahel heas usus toimuvaid konsultatsioone, et jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni.

2. Lepinguosaline esitab konsultatsioonide alustamiseks teisele lepinguosalisele kirjaliku taotluse, märkides ära vaidlusaluse meetme ja need käesoleva lepinguga hõlmatud sätted, mida ta peab kohaldatavateks.

3. Lepinguosaline, kellele esitatakse konsultatsioonitaotlus, vastab sellele taotlusele hiljemalt kümne päeva jooksul alates selle esitamise kuupäevast. Konsultatsioone peetakse 30 päeva jooksul arvates konsultatsioonitaotluse esitamise kuupäevast ja need toimuvad – kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti – selle lepinguosalise territooriumil, kellele taotlus esitati. Konsultatsioonid loetakse lõppenuks 46 päeva pärast konsultatsioonitaotluse edastamist, välja arvatud juhul, kui lepinguosalised lepivad kokku konsultatsioonide jätkamises.

4. Konsultatsioonid kiireloomulistes küsimustes, sealhulgas kiiresti riknevate kaupade või hooajakaupade või -teenustega seotud küsimustes, peetakse 15 päeva jooksul pärast konsultatsioonitaotluse esitamise kuupäeva. Konsultatsioonid loetakse lõppenuks 23 päeva pärast konsultatsioonitaotluse esitamist, välja arvatud juhul, kui lepinguosalised lepivad kokku konsultatsioonide jätkamises.

5. Konsultatsioonide käigus esitab kumbki lepinguosaline piisavalt faktilist teavet, mis võimaldab põhjalikult uurida, kuidas kõnealune meede võib mõjutada käesoleva lepingu käesoleva osa kohaldamist. Kumbki lepinguosaline püüab kaasata oma pädevate ametiasutuste töötajad, kellel on eriteadmised küsimuses, mille üle konsultatsioone peetakse.

6. Konsultatsioonid ja eelkõige konfidentsiaalsena käsitatav teave ja seisukohad, mis lepinguosaline konsultatsioonide käigus võtab, on konfidentsiaalsed ning need ei piira kummagi lepinguosalise õigusi edasistes menetlustes.

PUBLIC

7. Kui lepinguosaline, kellele konsultatsioonitaotlus tehti, ei vasta taotlusele kümne päeva jooksul pärast selle edastamist või kui konsultatsioone ei peeta lõikes 3 või 4 sätestatud ajavahemikes või kui lepinguosalised lepivad kokku, et nad ei pea konsultatsioone, või kui konsultatsioonid on lõppenud ja puudub vastastikku kokkulepitud lahendus, võib konsultatsioone taotlenud lepinguosaline tugineda artiklile 38.5.

PUBLIC

C JAGU

VAHEKOHTUMENETLUS

ARTIKKEL 38.5

Vahekohtumenetluse algatamine

1. Kui lepinguosalised ei suuda küsimust lahendada artiklis 38.4 sätestatud konsultatsioonide teel, võib konsultatsioone taotlenud lepinguosaline taotleda vahekohtu moodustamist.

2. Vahekohtu moodustamise taotlus esitatakse teisele lepinguosalisele kirjalikult. Kaebuse esitanud lepinguosaline märgib oma taotluses ära vaidlusaluse meetme, täpsustab hõlmatud sätted, mida ta peab kohaldatavaks, ja selgitab, kuidas see meede kujutab endast hõlmatud sätete rikkumist, viisil, millest piisab, et esitada kaebuse selge õiguslik alus.

ARTIKKEL 38.6

Vahekohtu moodustamine

PUBLIC

1. Vahekohus koosneb kolmest vahekohtunikust.

2. 14 päeva jooksul pärast seda, kui lepinguosalisele, kelle kohta kaebus esitati, edastati vahekohtu moodustamise taotlus, konsulteerivad lepinguosalised omavahel, et leppida kokku vahekohtu koosseis.

3. Kui lepinguosalised ei jõua käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud ajavahemiku jooksul vahekohtu koosseisu asjus kokkuleppele, nimetab kumbki lepinguosaline oma artikli 38.8 lõike 1 alusel koostatud alamnimekirjast kümne päeva jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud ajavahemiku möödumist vahekohtuniku. Kui lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, ei nimeta selle aja jooksul oma alamnimekirjast vahekohtu liiget, valib kaebuse esitanud lepinguosalise ühiskomitee kaasesimees viie päeva jooksul pärast selle ajavahemiku möödumist loosi teel vahekohtuniku selle lepinguosalise alamnimekirjast. Kaebuse esitanud lepinguosalist esindav ühiskomitee kaasesimees võib delegeerida vahekohtuniku loosi teel valimise teisele isikule.

4. Kui lepinguosalised ei jõua käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud ajavahemiku jooksul vahekohtu eesistuja asjus kokkuleppele, valib kaebuse esitanud lepinguosalise ühiskomitee kaasesimees kümne päeva jooksul pärast selle ajavahemiku möödumist vahekohtu eesistuja loosi teel artikli 38.8 lõike 1 punkti c kohaselt koostatud eesistujate alamnimekirjast. Kaebuse esitanud lepinguosalise ühiskomitee kaasesimees võib delegeerida vahekohtu eesistuja loosi teel valimise teisele isikule.

5. Kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti, loetakse vahekohus moodustatuks 15 päeva möödumisel kuupäevast, mil kolm valitud vahekohtunikku on teatanud lepinguosalistele, et nad on nõus olema vahekohtunikud, nagu on osutatud 38-A lisas. Kumbki lepinguosaline avalikustab vahekohtu moodustamise kuupäeva viivitamata.

6. Kui käesoleva artikli lõikes 3 või 4 nimetatud taotluse esitamise ajaks ei ole mõnda artiklis 38.8 osutatud nimekirja koostatud või kui mõni nimekiri ei sisalda piisavalt nimesid, valitakse vahekohtunikud loosi teel isikute seast, kelle üks või mõlemad lepinguosalised on ametlikult kandidaadiks esitanud, kooskõlas 38-A lisaga.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.7

Vaidluse lahendamise organi valik

1. Kui tekib vaidlus seoses konkreetse meetmega, mis väidetavalt rikub käesoleva lepingu käesoleva osa kohast kohustust või sisuliselt samaväärset kohustust, mis tuleneb muust rahvusvahelisest lepingust, millega lepinguosalised on ühinenud, sealhulgas WTO asutamislepingust, valib vaidluste lahendamise organi kaebuse esitanud lepinguosaline.

2. Kui lepinguosaline on lõikes 1 osutatud konkreetse meetmega seoses vastavalt käesolevale jaole või muule rahvusvahelisele lepingule valinud vaidluste lahendamise organi ja algatanud vaidluste lahendamise menetluse, ei algata ta vaidluste lahendamise menetlust vastavalt selle muu rahvusvahelise lepingu või käesoleva jao kohaselt, välja arvatud juhul, kui esimesena valitud vaidluste lahendamise organ ei saa menetluslikel või kohtualluvuslikel põhjustel otsust teha.

3. Käesoleva artikli kohaldamisel kehtib järgmine:

a) käesoleva jao kohane vaidluste lahendamise menetlus loetakse algatatuks lepinguosalise taotlusega moodustada artikli 38.5 kohane vahekohus;

b) WTO asutamislepingu kohane vaidluste lahendamise menetlus loetakse algatatuks lepinguosalise taotlusega moodustada vahekohus kooskõlas WTO asutamislepingu 2. lisas sisalduva vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsitusleppe artikliga 6 ning

c) muu lepingu kohane vaidluste lahendamise menetlus loetakse algatatuks kooskõlas kõnealuse lepingu asjakohaste sätetega.

4. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, ei takista miski käesoleva lepingu käesolevas osas lepinguosalist peatamast kohustuste täitmist, kui seda on lubanud WTO vaidluste lahendamise organ või kui see on lubatud vaidluste lahendamise menetlustega, mis on ette nähtud muu rahvusvahelise lepinguga, mille osalised mõlemad lepinguosalised on. WTO asutamislepingut ega ühtegi muud lepinguosalistevahelist rahvusvahelist lepingut ei kasutata selleks, et takistada lepinguosalist peatamast käesoleva jao kohaste kohustuste täitmist.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.8

Vahekohtunike nimekirjad

1. Ühiskomitee koostab hiljemalt üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva nimekirja vähemalt 15 isikust, kes soovivad ja saavad tegutseda vahekohtunikena. Nimekiri koosneb kolmest alamnimekirjast:

a) üks alamnimekiri koostatakse ELi poole ettepanekute alusel;

b) üks alamnimekiri koostatakse Tšiili ettepanekute alusel ning

c) üks alamnimekiri koostatakse isikutest, kes ei ole kummagi lepinguosalise kodanikud ja kes täidavad vahekohtu eesistuja ülesandeid.

2. Igasse alamnimekirja kantakse vähemalt viis isikut. Ühiskomitee tagab, et nimekirjas on alati kõnealune miinimumarv inimesi.

3. Ühiskomitee võib koostada lisanimekirju isikutest, kellel on eriteadmised käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud konkreetsetes sektorites. Lepinguosaliste kokkuleppel võib vahekohtu moodustamisel kasutada lisanimekirju artiklis 38.6 sätestatud korras.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.9

Vahekohtunikele esitatavad nõuded

1. Vahekohtunik peab:

a) olema tõendanud oma eriteadmisi õiguse ja rahvusvahelise kaubanduse valdkonnas ning muudes käesoleva lepingu käesoleva osaga hõlmatud küsimustes;

b) olema kummastki lepinguosalisest sõltumatu ega tohi olla seotud kummagi lepinguosalisega ega võtta neilt vastu juhiseid;

c) täitma oma ülesandeid üksikisikuna ja mitte võtma vaidlusega seotud küsimustes vastu juhiseid üheltki organisatsioonilt ega valitsuselt ning

d) järgima 38-B lisa.

2. Lisaks lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisele peab eesistujal olema kogemusi vaidluste lahendamise menetlustes.

3. Pidades silmas konkreetse vaidluse teemat, võivad lepinguosalised kokku leppida, et teevad lõike 1 punkti a nõuetest erandi.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.10

Vahekohtu ülesanded

Vahekohus:

a) annab objektiivse hinnangu arutatavale küsimusele, mis muu hulgas hõlmab hinnangu andmist juhtumi asjaoludele, käesoleva lepinguga hõlmatud sätete kohaldatavusele ja sellele, kas neid sätteid on järgitud;

b) esitab oma otsustes ja aruannetes tuvastatud asjaolud, hõlmatud sätete kohaldatavuse ning oma leidude ja järelduste peamised põhjendused ning

c) peaks lepinguosalistega regulaarselt konsulteerima ja pakkuma piisavalt võimalusi mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse väljatöötamiseks.

ARTIKKEL 38.11

Pädevus

1. Kui lepinguosalised ei lepi viie päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamist kokku teisiti, on vahekohtu pädevus järgmine:

„uurida eksperdikomisjoni moodustamise taotluses osutatud küsimust, pidades silmas ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelise täiustatud raamlepingu III osa asjakohaseid sätteid, millele lepinguosalised viitavad, vahekohtu moodustamise taotluses osutatud küsimust, teha järeldusi kõnealuse meetme vastavuse kohta kõnealuse lepingu III osaga hõlmatud sätetele ning esitada kõnealuse lepingu artikli 38.13 kohane aruanne.“

PUBLIC

2. Kui lepinguosalised lepivad kokku muus kui lõikes 1 sätestatud pädevuses, teatavad nad kokkulepitud pädevuse vahekohtule lõikes 1 sätestatud ajavahemiku jooksul.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.12

Otsus kiireloomulisuse kohta

1. Lepinguosalise taotlusel otsustab vahekohus kümne päeva jooksul pärast selle moodustamise kuupäeva, kas juhtum on kiireloomuline.

2. Kiireloomulistel juhtudel on käesolevas jaos sätestatud kohaldatavad tähtajad poole lühemad, välja arvatud artiklites 38.6 ja 38.11 osutatud tähtajad.

ARTIKKEL 38.13

Vahe- ja lõpparuanne

1. Vahekohus esitab lepinguosalistele vahearuande 90 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Kui vahekohus leiab, et sellest tähtajast ei ole võimalik kinni pidada, teatab vahekohtu eesistuja sellest lepinguosalistele, märkides ära viivituse põhjused ja kuupäeva, mil vahekohus kavatseb vahearuande esitada. Mingil juhul ei esita vahekohus vahearuannet hiljem kui 120 päeva pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva.

2. Kumbki lepinguosaline võib kümne päeva jooksul pärast vahearuande kättesaamise kuupäeva esitada vahekohtule kirjaliku taotluse vahearuande konkreetsete aspektide läbivaatamiseks. Lepinguosaline võib teha märkusi teise lepinguosalise taotluse kohta kuue päeva jooksul pärast taotluse esitamist.

3. Kui lõike 2 kohast taotlust ei esitata, muutub vahearuanne lõpparuandeks.

4. Vahekohus esitab lepinguosalistele lõpparuande 120 päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Kui vahekohus leiab, et sellest tähtajast ei ole võimalik kinni pidada, teatab vahekohtu eesistuja sellest lepinguosalistele, märkides ära viivituse põhjused ja kuupäeva, mil vahekohus kavatseb lõpparuande esitada. Mingil juhul ei esita vahekohus lõpparuannet hiljem kui 150 päeva pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva.

5. Lõpparuandes kajastatakse kirjalikke taotlusi, mille lepinguosalised on vahearuande kohta esitanud, ning vastatakse selgelt lepinguosaliste märkustele. Vahe- ja lõpparuandes esitab vahekohus järgmised andmed:

a) kirjeldav osa, mis sisaldab lepinguosaliste argumentide ja lõikes 2 osutatud märkuste kokkuvõtet;

PUBLIC

b) oma järeldused juhtumi asjaolude ja asjaomaste hõlmatud sätete kohaldatavuse kohta;

c) oma järeldused selle kohta, kas vaidlusalune meede on või ei ole kooskõlas asjaomaste hõlmatud sätetega; ning

d) punktides b ja c osutatud järelduste põhjused.

6. Lõpparuanne on lõplik ja lepinguosalistele siduv.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.14

Vastavuse tagamise meetmed

1. Lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, võtab kõik lõpparuande kiireks järgimiseks vajalikud meetmed, et viia end hõlmatud sätetega vastavusse.

2. Lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, teatab hiljemalt 30 päeva jooksul pärast lõpparuande esitamise kuupäeva kaebuse esitanud lepinguosalisele meetmetest, mida ta on võtnud või kavatseb võtta, et täita lõpparuande soovitused.

ARTIKKEL 38.15

Mõistlik aeg

1. Kui viivitamatu vastavuse tagamine ei ole võimalik, teatab lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, hiljemalt 30 päeva pärast lõpparuande esitamise kuupäeva kaebuse esitanud lepinguosalisele mõistliku aja, mida ta vastavuse tagamiseks vajab. Lepinguosalised püüavad kokku leppida mõistliku tähtaja, mida on vaja lõpparuande soovituste täitmiseks.

2. Kui lepinguosalised ei jõua mõistlikus ajas kokkuleppele, võib kaebuse esitanud lepinguosaline kõige varem 20 päeva pärast lõikes 1 osutatud teate edastamise kuupäeva esitada algsele vahekohtule kirjaliku taotluse mõistliku aja kindlaksmääramiseks. Vahekohus esitab oma otsuse lepinguosalistele 20 päeva jooksul pärast taotluse saamise kuupäeva.

3. Lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, teatab hiljemalt üks kuu enne mõistliku tähtaja möödumist kaebuse esitanud lepinguosalisele oma edusammudest lõpparuande täitmisel.

4. Lepinguosalised võivad leppida kokku mõistliku aja pikendamises.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.16

Vastavuse kontroll

1. Lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, teatab kaebuse esitanud lepinguosalisele hiljemalt artiklis 38.15 osutatud mõistliku tähtaja möödumise päeval kõigist meetmetest, mis ta on lõpparuande soovituste täitmiseks võtnud.

2. Kui lepinguosalised ei jõua kokkuleppele vastavuse tagamiseks võetud meetme olemasolus või nende vastavuses hõlmatud sätetele, võib kaebuse esitanud lepinguosaline kirjalikult taotleda, et selles küsimuses teeks otsuse algne vahekohus. Taotluses nimetatakse võimalik vaidlusalune meede ja selgitatakse, kuidas see meede kujutab endast hõlmatud sätete rikkumist, viisil, millest piisab selleks, et esitada kaebuse selge õiguslik alus. Vahekohus esitab oma otsuse lepinguosalistele 46 päeva jooksul pärast taotluse saamise kuupäeva.

ARTIKKEL 38.17

Ajutised õiguskaitsevahendid

1. Lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, teeb kaebuse esitanud lepinguosalise taotlusel ja pärast temaga konsulteerimist ajutise hüvitise pakkumuse juhul, kui:

a) lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, teatab kaebuse esitanud lepinguosalisele, et lõpparuande soovitusi ei ole võimalik täita;

PUBLIC

b) lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, ei teata artiklis 38.14 osutatud ajavahemiku jooksul ühestki meetmest, mida ta on vastavuse tagamiseks võtnud või kavatseb võtta, või meetmetest, mida ta on vastavuse tagamiseks võtnud enne artiklis 38.15 osutatud mõistliku tähtaja möödumist;

c) vahekohus leiab, et artikli 38.16 kohaselt ei ole vastavuse tagamiseks võetud ühtegi meedet; või

d) vahekohus leiab, et artikli 38.16 kohaselt ei ole vastavuse tagamiseks võetud meede hõlmatud sätetega kooskõlas.

2. Lõike 1 punktides a, b, c või d osutatud asjaoludel võib kaebuse esitanud lepinguosaline teatada lepinguosalisele, kelle kohta kaebus esitati, et ta kavatseb peatada hõlmatud sätetes toodud kohustuste täitmise, kui:

a) kaebuse esitanud lepinguosaline otsustab lõike 1 kohast taotlust mitte teha või

b) kaebuse esitanud lepinguosaline on esitanud lõike 1 kohase taotluse ja lepinguosalised ei jõua ajutises hüvitises kokkuleppele 20 päeva jooksul pärast artiklis 38.15 osutatud mõistliku tähtaja möödumist või artikli 38.16 kohase vahekohtu otsuse kättetoimetamist.

3. Kaebuse esitanud lepinguosaline võib kohustuste täitmise peatada kümme päeva pärast lõikes 2 osutatud teate esitamise kuupäeva, välja arvatud juhul, kui lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, on esitanud lõike 6 kohase taotluse.

PUBLIC

4. Kohustuste täitmise peatamise ulatus ei tohi olla suurem rikkumise tõttu saamata jääva või väheneva kasu ulatusest. Lõikes 2 osutatud teates märgitakse, mis ulatuses kavatsetakse kohustuste täitmine peatada.

5. Kui kaebuse esitanud lepinguosaline kaalub, millised kohustused peatada, peaks ta esmalt püüdma peatada kohustused samas sektoris või samades sektorites kui need, mida mõjutab meede, mida vahekohus peab hõlmatud sätetega vastuolus olevaks. Kohustuste peatamist võib kohaldada muu lepingu käesoleva osaga hõlmatud sektori või muude lepingu käesoleva osaga hõlmatud sektorite suhtes peale nende, kus vahekohus on tuvastanud kasu saamata jäämise või vähenemise, eelkõige kui kaebuse esitanud lepinguosaline on seisukohal, et selline peatamine teises sektoris või teistes sektorites on mõistlik või tõhus vastavuse tagamisel.

6. Kui lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, on arvamusel, et kavandatav kohustuste täitmise peatamise teatatud ulatus on suurem kui rikkumise tulemusena saamata jäänud või vähenenud kasu ulatus, võib ta esitada enne lõikes 3 sätestatud tähtaja möödumist algsele vahekohtule kirjaliku taotluse selles küsimuses otsuse tegemiseks. Vahekohus esitab oma otsuse kohustuste täitmise peatamise ulatuse kohta lepinguosalistele 30 päeva jooksul pärast taotluse esitamise kuupäeva. Kaebuse esitanud lepinguosaline ei peata kohustuste täitmist enne, kui vahekohus on otsuse teinud. Kohustuste täitmise peatamine peab olema selle otsusega kooskõlas.

7. Käesoleva artikli kohane kohustuste peatamine või kompenseerimine on ajutine ja seda ei kohaldata pärast seda, kui:

a) lepinguosalised on jõudnud kokkuleppele mõlemat poolt rahuldavas lahenduses vastavalt artiklile 38.32;

b) lepinguosalised on kokku leppinud, et vastavuse tagamiseks võetud meede viib selle lepinguosalise, kelle vastu kaebus esitati, vastavusse käesoleva lepinguga hõlmatud sätetega; või

PUBLIC

c) vastavuse tagamiseks võetud meede, mis vahekohtu arvates on hõlmatud sätetega vastuolus, on kehtetuks tunnistatud või seda on muudetud selliselt, et viia lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, nende sätetega vastavusse.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.18

Vastavuse tagamiseks võetud meetmete läbivaatamine pärast ajutiste meetmete võtmist

1. Lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, teatab kaebuse esitanud lepinguosalisele meetmetest, mida ta on võtnud pärast kohustuste täitmise peatamist või ajutise kompenseerimise kohaldamist. Kaebuse esitanud lepinguosaline lõpetab kohustuste täitmise peatamise 30 päeva jooksul pärast kõnealuse teate kättesaamise kuupäeva, välja arvatud lõikes 2 osutatud juhtudel. Juhul kui kohaldatakse hüvitist, kuid välja arvatud lõikes 2 osutatud juhtudel, võib lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, lõpetada hüvitise maksmise 30 päeva jooksul pärast seda, kui on kätte saadud tema teade soovituste täitmise kohta.

2. Kui lepinguosalised ei jõua kokkuleppele, kas meetmest teatamine vastavalt lõikele 1 viib lepinguosalise, kelle vastu kaebus esitati, hõlmatud sätetega vastavusse 30 päeva jooksul pärast kõnealuse teate kättesaamise kuupäeva, esitab kaebuse esitanud lepinguosaline algsele vahekohtule kirjaliku taotluse selles küsimuses otsuse tegemiseks. Vahekohus esitab oma otsuse lepinguosalistele 46 päeva jooksul pärast taotluse kättesaamise kuupäeva. Kui vahekohus leiab, et vastavuse tagamiseks võetud meede on käesoleva lepinguga hõlmatud sätetega kooskõlas, lõpetatakse olenevalt olukorrast kohustuste täitmise peatamine või kompenseerimine. Kui see on asjakohane, kohandab kaebuse esitanud lepinguosaline kohustuste täitmise peatamise või kompenseerimise ulatust, võttes arvesse vahekohtu otsust.

3. Kui lepinguosaline, kelle kohta kaebus esitati, on arvamusel, et kaebuse esitanud lepinguosalise poolt kohustuste täitmise peatamise ulatus ei ole võrdväärne rikkumise tulemusena saamata jäänud või vähenenud kasu ulatusega, võib ta esitada algsele vahekohtule kirjaliku taotluse selles küsimuses otsuse tegemiseks.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.19

Vahekohtunike asendamine

Kui vahekohtu liige ei saa käesoleva jao kohaste vahekohtu menetluste ajal vahekohtu töös osaleda või taandab end või tuleb asendada, sest ta ei vasta 38-B lisas esitatud nõuetele, nimetatakse uus vahekohtu liige kooskõlas artikliga 38.6. Selles jaos osutatud aruande või otsuse esitamise tähtaega pikendatakse selle aja võrra, mis on vajalik uue vahekohtuniku nimetamiseks.

ARTIKKEL 38.20

Kodukord

1. Käesoleva jao alla kuuluvaid vahekohtumenetlusi reguleeritakse käesoleva peatüki ja 38-A lisaga.

2. Vahekohtu istungid on avalikud, kui 38-A lisas ei ole sätestatud teisiti.

ARTIKKEL 38.21

Peatamine ja lõpetamine

1. Lepinguosaliste ühisel taotlusel peatab vahekohus oma töö lepinguosaliste vahel kokku lepitud tähtajaks, kuid mitte kauemaks kui 12 järjestikuseks kuuks.

2. Vahekohus alustab uuesti tööd enne peatamisaja möödumist mõlema lepinguosalise kirjaliku taotluse korral või peatamisaja möödumisel kummagi lepinguosalise kirjaliku taotluse korral. Taotluse esitanud lepinguosaline teatab sellest teisele lepinguosalisele. Kui lepinguosaline ei taotle peatamisperioodi lõpus vahekohtu töö jätkamist, siis vahekohtu pädevus aegub ja vaidluste lahendamise menetlus lõpetatakse.

3. Kui vahekohtu töö peatatakse käesoleva artikli kohaselt, pikendatakse käesolevas jaos sätestatud tähtaegu sama aja võrra, mille jooksul vahekohtu töö oli peatatud.

ARTIKKEL 38.22

Õigus taotleda teavet

1. Vahekohus võib lepinguosalise taotlusel või omal algatusel taotleda lepinguosalistelt teavet, mida ta peab vajalikuks ja asjakohaseks. Lepinguosalised vastavad vahekohtu teabetaotlusele kiiresti ja ammendavalt.

PUBLIC

2. Vahekohus võib lepinguosalise taotluse korral või omal algatusel nõuda mis tahes allikast teavet, mida ta peab vajalikuks ja asjakohaseks. Lisaks on vahekohtul õigus küsida vastavalt lepinguosaliste vahel kokkulepitud tingimustele ka ekspertide arvamust, sealhulgas teavet ja tehnilist nõu, kui ta peab seda asjakohaseks.

3. Vahekohus käsitleb lepinguosalise füüsilistelt isikutelt või lepinguosalise territooriumil asutatud juriidilistelt isikutelt saadud *amicus curiae* esildisi vastavalt 38-A lisale.

4. Teave, mille vahekohus on saanud käesoleva artikli kohaselt, tehakse lepinguosalistele kättesaadavaks ja lepinguosalised võivad esitada selle teabe kohta märkusi.

ARTIKKEL 38.23

Tõlgendamisreeglid

1. Vahekohus tõlgendab hõlmatud sätteid kooskõlas rahvusvahelise avaliku õiguse tõlgendamise tavareeglid, mis on sätestatud muu hulgas Viini lepinguõiguse konventsioonis.

2. Vahekohus võtab arvesse ka asjakohaseid tõlgendusi, mis on esitatud WTO vaekogude ja apellatsioonikogu aruannetes, mille WTO vaidluste lahendamise organ on vastu võtnud.

3. Vahekohtu aruanded ja otsused ei tohi suurendada ega vähendada lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad lepingu käesolevast osast.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.24

Vahekohtu aruanded ja otsused

1. Vahekohtu arutelud on konfidentsiaalsed. Vahekohus teeb kõik endast oleneva, et koostada aruandeid ja teha otsuseid konsensuse alusel. Kui see ei ole võimalik, otsustab vahekohus küsimuse häälteenamusega. Individuaalsete vahekohtunike arvamusi ei avalikustata ühelgi juhul.

2. Kumbki lepinguosaline teeb oma esildised ning vahekohtu aruanded ja otsused üldsusele kättesaadavaks, rakendades konfidentsiaalse teabe kaitset.

3. Lepinguosalised aktsepteerivad vahekohtu aruandeid ja otsuseid tingimusteta. Vahekohtu otsustega ei looda isikutele õigusi ega kohustusi.

4. Vahekohus ja lepinguosalised käsitlevad konfidentsiaalsena mis tahes teavet, mille lepinguosaline on vahekohtule esitanud vastavalt 38-A lisale.

D JAGU

VAHENDUSMEHHANISM

PUBLIC

ARTIKKEL 38.25

Eesmärk

1. Vahendusmehhanismi eesmärk on aidata leida põhjaliku ja kiire menetluse teel ning vahendaja abiga lahendus, mis rahuldab mõlemat lepinguosalist.

2. Vahendusmenetluse võib algatada ainult lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel, et uurida mõlemat lepinguosalist rahuldavaid lahendusi ning kaaluda vahendaja pakutud võimalikke nõuandeid ja lahendusi.

ARTIKKEL 38.26

Vahendusmenetluse algatamine

1. Lepinguosaline (edaspidi „taotluse esitanud lepinguosaline“) võib igal ajal taotleda teiselt lepinguosaliselt (edaspidi „taotluse saanud lepinguosaline“) kirjalikult vahendusmenetluse alustamist taotluse saanud lepinguosalise selle meetme suhtes, mis väidetavalt mõjutab negatiivselt lepinguosalistevahelist kaubandust või investeeringute tegemist.

2. Lõikes 1 osutatud taotlus peab olema piisavalt üksikasjalik, et sellest selguksid taotluse esitanud lepinguosalise probleemid, ning selles tuleb:

a) märkida ära kõnealune meede;

b) kirjeldada kahjulikku mõju, mida meede taotluse esitanud lepinguosalise arvates praegu või tulevikus lepinguosalistevahelisele kaubandusele või investeeringute tegemisele avaldab; ning

c) selgitada, kuidas on kõnealune mõju taotluse esitanud lepinguosalise arvates selle meetmega seotud.

3. Taotluse saanud lepinguosaline kaalub taotlust mõistvalt ning teatab taotluse esitanud lepinguosalisele sellega nõustumisest või selle tagasilükkamisest kirjalikult kümne päeva jooksul pärast taotluse esitamise kuupäeva; vastasel juhul loetakse taotlus tagasilükatuks.

ARTIKKEL 38.27

Vahendaja valimine

1. Lepinguosalised püüavad vahendaja kokku leppida 14 päeva jooksul pärast vahendusmenetluse algatamise kuupäeva.

PUBLIC

2. Kui lepinguosalised ei jõua vahendajas kokkuleppele käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud ajavahemiku jooksul, võib kumbki lepinguosaline paluda taotluse esitanud lepinguosalise ühiskomitee kaasesimehel valida vahendaja loosi teel artikli 38.8 lõike 1 punkti c kohaselt koostatud eesistujate alamnimekirjast viie päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Taotluse esitanud lepinguosalise ühiskomitee kaasesimees võib vahendaja loosi teel valimise delegeerida.

3. Kui artikli 38.8 lõike 1 punktis c osutatud eesistujate alamnimekirja ei ole artikli 38.26 kohase taotluse esitamise ajaks koostatud, valitakse vahendaja loosi teel isikute hulgast, kelle üks lepinguosaline või mõlemad lepinguosalised on ametlikult esitanud kõnealusesse alamnimekirja.

4. Vahendaja ei tohi olla kummagi lepinguosalise kodanik ega kummagi lepinguosalise töötaja, kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti.

5. Vahendaja järgib 38-B lisa.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.28

Vahendusmenetluse reeglid

1. Kümne päeva jooksul pärast lepitaja määramise kuupäeva esitab taotluse esitanud lepinguosaline lepitajale ja taotluse saanud lepinguosalisele kirjalikult probleemi üksikasjaliku kirjelduse, mis sisaldab eelkõige teavet asjaomase meetme toimimise ning selle võimaliku kahjuliku mõju kohta kaubandusele ja investeeringutele. Taotluse saanud lepinguosaline võib esitada kõnealuse kirjelduse kohta kirjalikke märkusi 20 päeva jooksul pärast kirjelduse edastamise kuupäeva. Lepinguosaline võib oma kirjelduses ja märkustes esitada mis tahes teavet, mida ta peab vajalikuks.

2. Vahendaja aitab lepinguosalistel läbipaistval viisil saada selgust meetmes ning selle võimalikus kahjulikus mõjus kaubandusele ja investeeringute tegemisele. Eelkõige võib vahendaja korraldada lepinguosalistevahelisi kohtumisi, pidada lepinguosalistega ühiselt või eraldi nõu, kasutada asjaomaste ekspertide või sidusrühmade abi või nõu ning pakkuda lepinguosalistele igasugust lisatuge, mida nad soovivad. Enne asjaomase ala ekspertide ja sidusrühmade abi ja nõu kasutamist konsulteerib vahendaja lepinguosalistega.

3. Vahendaja võib anda nõu ja pakkuda lepinguosalistele kaalumiseks lahenduse. Lepinguosalised võivad selle heaks kiita või tagasi lükata või leppida kokku teistsuguses lahenduses. Vahendaja ei anna nõu ega esita märkusi selle kohta, kas vaidlusalune meede on käesoleva lepingu käesoleva osaga kooskõlas.

PUBLIC

4. Vahendusmenetlus viiakse läbi taotluse saanud lepinguosalise territooriumil või lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel muus asukohas või muul viisil.

5. Lepinguosalised püüavad jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni 60 päeva jooksul pärast vahendaja nimetamise kuupäeva. Lõpliku kokkuleppe saavutamiseni võivad lepinguosalised kaaluda võimalikke ajutisi lahendusi, eelkõige juhul, kui meede on seotud kergesti riknevate kaupade või hooajakaupade või -teenustega.

6. Kummagi lepinguosalise taotlusel edastab vahendaja lepinguosalistele faktiaruande projekti, milles on esitatud:

a) kõnealuse meetme lühikokkuvõte;

b) järgitud menetlused ning

c) vajaduse korral mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus, milles on kokkuleppele jõutud, sealhulgas võimalikud ajutised lahendused.

7. Vahendaja annab lepinguosalistele aega 15 päeva pärast faktiaruande projekti esitamist, et nad saaksid faktiaruande projekti kohta märkusi esitada. Pärast lepinguosalistelt saadud märkuste kaalumist esitab vahendaja lepinguosalistele 15 päeva jooksul alates märkuste kättesaamisest lõpliku faktiaruande. Faktiaruande projektis ja lõplikus faktiaruandes ei tõlgendata käesoleva lepingu käesolevat osa.

PUBLIC

8. Vahendusmenetlus lõpetatakse:

a) mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse vastuvõtmisega kuupäeval, mil vahendajale teatatakse sellest kokkuleppest;

b) lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel menetluse ükskõik millises etapis kuupäeval, mil vahendajale teatatakse sellest kokkuleppest;

c) vahendaja tehtud kirjaliku avaldusega pärast lepinguosalistega nõu pidamist selle kohta, et vahendustegevuse jätkamine oleks kasutu, kuupäeval, mil lepinguosalistele teatatakse sellest avaldusest; või

d) lepinguosalise tehtud kirjaliku avaldusega pärast seda, kui vahendusmenetluses on otsitud mõlemat lepinguosalist rahuldavaid lahendusi ning kaalutud vahendaja nõuandeid ja pakutud lahendusi, kuupäeval, mil vahendajale ja teisele lepinguosalisele teatatakse sellest avaldusest.

ARTIKKEL 38.29

Konfidentsiaalsus

Kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti, on kõik vahendusmenetluse etapid, sealhulgas kõik nõuanded ja pakutud lahendused, konfidentsiaalsed. Lepinguosaline võib avalikustada lepituse toimumise asjaolu.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.30

Seos vaidluste lahendamise menetlustega

1. Vahendusmenetlus ei piira lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad B ja C jaost või muu lepingu kohasest vaidluste lahendamise menetlusest.

2. Lepinguosaline ei võta muudes käesoleva lepingu või muu lepingu kohastes vaidluste lahendamise menetlustes aluseks ega kasuta tõenditena ning vahekohus ei võta arvesse:

a) seisukohti, mis teine lepinguosaline on lepitusmenetluse käigus esitanud, ega üksnes artikli 38.28 lõike 2 alusel kogutud teavet;

b) asjaolu, et teine lepinguosaline on väljendanud valmisolekut nõustuda vahendamisel käsitletud meetme kohta leitud lahendusega ega

c) vahendaja antud nõu ega tema tehtud ettepanekuid.

3. Kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti, ei tegutse vahendaja vahekohtu liikmena vaidluste lahendamise menetlustes, mis põhinevad käesoleval lepingul või muul lepingul, milles käsitletakse sama küsimust kui see, mida ta lahendas vahendajana.

PUBLIC

E JAGU

ÜLDSÄTTED

PUBLIC

ARTIKKEL 38.31

Teabenõue

1. Enne konsulteerimis- või vahendustaotluse esitamist vastavalt artiklile 38.4 või 38.26 võib lepinguosaline nõuda teiselt lepinguosaliselt teavet meetme kohta, mis väidetavalt kahjustab lepinguosalistevahelist kaubandust või investeeringute tegemist. Lepinguosaline, kellele selline nõue esitatakse, edastab 20 päeva jooksul pärast nõude edastamise kuupäeva kirjaliku vastuse, mis sisaldab tema märkusi nõutud teabe kohta.

2. Kui lepinguosaline, kellele teabenõue esitati, leiab, et ta ei saa vastust esitada 20 päeva jooksul pärast nõude kättesaamise kuupäeva, teatab ta teisele lepinguosalisele viivituse põhjustest ja täpsustab, mis ajaks ta saab vastuse esitada.

3. Tavaliselt eeldatakse, et lepinguosaline taotleb teavet käesoleva artikli lõike 1 järgi enne artikli 38.4 või 38.26 kohase konsulteerimis- või vahendustaotluse esitamist.

ARTIKKEL 38.32

Mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus

1. Lepinguosalised võivad igal ajal kokku leppida mõlemat lepinguosalist rahuldavas lahenduses kõigi artiklis 38.2 osutatud vaidluste puhul.

2. Kui mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus leitakse vahekohtu- või vahendusmenetluse jooksul, teatavad lepinguosalised sellisest lahendusest üheskoos olenevalt asjaoludest kas vahekohtu esimehele või vahendajale. Pärast sellise teate saamist vahekohtu- või vahendusmenetlus lõpetatakse.

3. Kumbki lepinguosaline võtab vajalikud meetmed, et rakendada mõlemat lepinguosalist rahuldavat lahendust vastavalt vajadusele viivitamata või kokkulepitud aja jooksul.

4. Lahendust rakendav lepinguosaline teatab hiljemalt kokkulepitud ajavahemiku lõpuks teisele lepinguosalisele kirjalikult kõikidest meetmetest, mis ta on võtnud, et leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus.

ARTIKKEL 38.33

Ajavahemikud

1. Kõiki käesolevas peatükis sätestatud ajavahemikke arvestatakse alates päevast, mis järgneb nendega seotud toimingule.

PUBLIC

2. Kõiki käesolevas peatükis sätestatud tähtaegu võib muuta lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel.

3. C jao kohaselt võib vahekohus igal ajal teha lepinguosalistele ettepaneku muuta käesolevas peatükis osutatud tähtaegu, lisades ettepaneku põhjenduse.

PUBLIC

ARTIKKEL 38.34

Kulud

1. Kumbki lepinguosaline kannab ise oma vahekohtu- või vahendusmenetluses osalemise kulud.

2. Korralduslike küsimustega seotud kulud, sealhulgas vahekohtunike ja vahendaja tasu ja kulud, kannavad lepinguosalised ühiselt ja võrdselt. Vahekohtunike töötasu määratakse kindlaks vastavalt 38-A lisale. 38-A lisas sätestatud vahekohtunike tasustamise norme kohaldatakse vahendajate suhtes *mutatis mutandis*.

ARTIKKEL 38.35

Lisade muutmine

Ühisnõukogu võib võtta vastu otsuse 38-A ja 38-B lisa muutmise kohta vastavalt artikli 8.5 lõike 1 punktile a.

39. PEATÜKK

ERANDID

PUBLIC

ARTIKKEL 39.1

Üldised erandid

1. Käesoleva lepingu peatükkide 9, 11, 15, 26 ja29 ning 17. peatüki[1] B jao kohaldamiseks inkorporeeritakse GATT 1994 XX artikkel, sealhulgas selle märkused ja lisasätted, käesolevasse lepingusse ning muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks.

2. Ilma et see mõjutaks nõuet, et selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mis tooks kaasa meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimise samalaadsetes tingimustes olevate riikide vahel või investeeringute liberaliseerimise või teenustekaubanduse varjatud piirangud, ei tõlgendata käesoleva lepingu ühtki peatüki 15, peatükkide 18–27[2], peatüki 29 või peatüki 17[3] B jao sätet nii, nagu see takistaks lepinguosalist vastu võtmast või rakendamast meetmeid, mis on:

a) vajalikud avaliku julgeoleku või kõlbluse kaitseks või avaliku korra tagamiseks; [4]

---

1 Seda sätet ei kohaldata artikli 17.10 suhtes.

2 Suurema selguse huvides olgu märgitud, et ühtki käesoleva artikli sätet ei tõlgendata 17-E lisas sätestatud õigusi piiravana.

3 Seda sätet ei kohaldata artikli 17.10 suhtes.

4 Selles punktis sätestatud erandeid võib kohaldada üksnes juhul, kui esineb tõeline ja piisavalt suur oht, mis kahjustab mõnd ühiskonna põhihuvi.

b) vajalikud inimeste, loomade või taimede elu või tervise kaitseks;

c) vajalikud selleks, et tagada vastavus õigusnormidele, mis ei ole vastuolus käesoleva lepingu käesoleva osaga, sealhulgas õigusnormidele, mis käsitlevad:

i) kelmuste ja pettuste ärahoidmist või lepingute rikkumise tagajärgede menetlemist;

ii) eraelu puutumatuse kaitset isikuandmete töötlemisel ja levitamisel ning isiklike andmestike ja kontode konfidentsiaalsuse kaitset või

iii) ohutust.

3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et lepinguosalised mõistavad, et niivõrd, kuivõrd sellised meetmed on vastuolus käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud käesoleva lepingu käesoleva osa peatükkide sätetega:

a) hõlmavad GATT 1994 XX artikli punktis b ja käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud meetmed keskkonnameetmeid, mis on vajalikud inimeste, loomade või taimede elu või tervise kaitseks;

PUBLIC

b) kohaldatakse meetmete suhtes, mis on seotud taastumatute elus ja eluta loodusvarade kaitsega, GATT 1994 XX artikli punkti g, ning

c) mitmepoolsete keskkonnalepingute rakendamiseks võetavad meetmed võivad kuuluda GATT 1994 XX artikli punkti b või g või käesoleva artikli lõike 2 punkti b kohaldamisalasse.

4. Enne GATT 1994 XX artikli punktides i ja j sätestatud meetmete kohaldamist esitab lepinguosaline teisele lepinguosalisele kogu asjakohase teabe, et leida lepinguosalistele vastuvõetav lahendus. Kui 30 päeva jooksul pärast asjakohase teabe esitamist ei jõuta vastuvõetavale lahendusele, võib lepinguosaline, kes kavatseb meedet kohaldada, seda teha. Kui erakorralised ja kriitilised asjaolud, mis nõuavad viivitamatut tegutsemist, takistavad teabe eelnevat esitamist ja uurimist, võib meetmeid kohaldada kavatsev lepinguosaline viivitamata kohaldada vajalikke kaitsemeetmeid, et olukord lahendada. Kõnealune lepinguosaline teavitab viivitamata teist lepinguosalist selliste meetmete kohaldamisest.

ARTIKKEL 39.2

Julgeolekuerandid

Käesoleva lepingu käesoleva osa suhtes kohaldatakse artiklit 41.4.

PUBLIC

ARTIKKEL 39.3

Maksustamine

1. Käesoleva artikli kohaldamisel kehtib järgmine:

a) „residentsus“ – maksuresidentsus;

b) „maksuleping“ – topeltmaksustamise vältimiseks sõlmitud leping või muu rahvusvaheline leping või kokkulepe, mis on täielikult või peamiselt maksustamisega seotud ja mille osaline mõni liikmesriik, Euroopa Liit või Tšiili on; ning

c) „maksustamismeede“ – meede, millega kohaldatakse Euroopa Liidu, selle mis tahes liikmesriigi või Tšiili maksuõigust.

2. Käesoleva lepingu käesolevat osa kohaldatakse maksumeetmete suhtes üksnes niivõrd, kuivõrd nende kohaldamine on vajalik käesoleva lepingu käesoleva osa sätete jõustamiseks.

PUBLIC

3. Ükski käesoleva lepingu käesoleva osa säte ei mõjuta ei Euroopa Liidu ega selle liikmesriikide ega Tšiili maksualaste lepingute kohaseid õigusi ja kohustusi. Käesoleva lepingu käesoleva osa ja mõne maksualase lepingu vastuolu korral kohaldatakse vastuolu ulatuses asjaomast maksualast lepingut. Kui Euroopa Liit või selle liikmesriigid ja Tšiili on sõlminud maksualase lepingu, teevad käesoleva lepingu käesoleva osa ja asjaomase maksualase lepingu kohased, ühelt poolt Euroopa Liidu või selle liikmesriikide ja teiselt poolt Tšiili pädevad asutused ühiselt kindlaks, kas käesoleva lepingu käesoleva osa ja asjaomase maksualase lepingu vahel on vastuolu või mitte.

4. Käesoleva lepingu käesolevast osast tulenevat enamsoodustusrežiimiga seotud kohustust ei kohaldata soodustuste suhtes, mida Euroopa Liit, selle liikmesriigid või Tšiili annavad maksulepingu alusel.

5. Ilma et see mõjutaks keeldu kohaldada asjaomaseid meetmeid viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist riikide vahel, kus valitsevad samasugused tingimused, või kaubanduse ja investeeringute varjatud piiramist, ei tõlgendata ühtki käesoleva lepingu käesoleva osa sätet nii, nagu takistaks see lepinguosalist vastu võtmast, kehtima jätmast või rakendamast meetmeid, mille eesmärk on tagada otseste maksude õiglane või tõhus kehtestamine või kogumine;

a) millega tehakse vahet maksumaksjatel, kes ei ole ühesuguses olukorras, eeskätt oma elu- või asukoha või selle koha poolest, kuhu nad on oma kapitali investeerinud; või

b) mille eesmärk on hoida ära maksustamise vältimist või maksudest kõrvalehoidmist kõnealuse lepinguosalise maksulepingu või maksuõiguse alusel.

ARTIKKEL 39.4

Teabe avalikustamine

1. Ühtki käesoleva lepingu käesoleva osa sätet ei tõlgendata nii, nagu see kohustaks lepinguosalist esitama konfidentsiaalset teavet, mille avalikustamine takistaks õiguskaitsetoiminguid või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või kahjustaks konkreetsete avaliku või erasektori ettevõtete seaduslikke ärihuve, välja arvatud juhul, kui vahekohus vajab seda konfidentsiaalset teavet 38. peatüki kohases vaidluste lahendamise menetluses. Sellisel juhul tagab vahekohus konfidentsiaalsuse täieliku kaitse.

2. Kui lepinguosaline esitab ühisnõukogule, ühiskomiteele, allkomiteedele või muudele käesoleva lepingu alusel moodustatud organitele tema õigusaktide kohaselt konfidentsiaalsena käsitatavat teavet, käsitleb teine lepinguosaline seda teavet konfidentsiaalsena, välja arvatud juhul, kui teabe esitanud lepinguosaline nõustub vastupidisega.

ARTIKKEL 39.5

WTO peatamisotsused

Kui käesoleva lepingu käesolevast osast tulenev kohustus on sisuliselt samaväärne WTO asutamislepingust tuleneva kohustusega, loetakse, et mis tahes meede, mis on võetud kooskõlas WTO asutamislepingu IX artikli alusel vastu võetud peatamisotsusega, vastab lepingu käesoleva osa sisuliselt samaväärsele kohustusele.

IV OSA

ÜLDINE INSTITUTSIOONILINE RAAMISTIK

PUBLIC

40. PEATÜKK

INSTITUTSIOONILINE RAAMISTIK

ARTIKKEL 40.1

Ühisnõukogu

1. Käesolevaga moodustavad lepinguosalised ühisnõukogu. Ühisnõukogu teeb käesoleva lepingu eesmärkide täitmise järelevalvet ja jälgib selle rakendamist. Ta vaatab läbi kõik käesoleva lepingu raames tekkivad küsimused ja muud vastastikust huvi pakkuvad kahepoolsed või rahvusvahelised küsimused.

2. Ühisnõukogu tuleb kokku ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ja seejärel kord kahe aasta jooksul või vastavalt lepinguosaliste muule kokkuleppele. Ühisnõukogu koosolekud toimuvad füüsiliselt või lepinguosalistele kättesaadavate tehnoloogiliste abivahendite kaudu kooskõlas selle kodukorraga. Füüsiliselt toimuvad koosolekud peetakse vaheldumisi Brüsselis ja Santiagos.

3. Ühisnõukogu koosneb ELi poole puhul ministri tasandi esindajatest ja Tšiili puhul välisministrist või tema esindajatest. Kui ühisnõukogu teeb otsuseid kaubanduskoosseisus vastavalt artiklile 8.5, siis koosneb see lepinguosaliste esindajatest, kes vastutavad kaubandus- ja investeerimisküsimuste eest.

4. Ühisnõukogul on õigus võtta vastu otsuseid käesolevas lepingus sätestatud juhtudel ja anda soovitusi vastavalt oma kodukorrale. Ühisnõukogu võtab vastu oma otsused ja annab soovitused vastastikusel kokkuleppel. Otsused on lepinguosaliste suhtes siduvad ning lepinguosalised võtavad nende otsuste rakendamiseks kõik vajalikud meetmed. Soovitused ei ole siduvad.

5. Ühisnõukogu kaaseesistujateks on kummagi lepinguosalise esindajad vastavalt ühisnõukogu kodukorra sätetele, võttes arvesse igal koosolekul käsitletavaid konkreetseid teemasid.

6. Ühisnõukogu kehtestab oma kodukorra ja ühiskomitee kodukorra enda esimesel koosolekul.

7. Ühisnõukogu võib delegeerida kõik oma ülesanded ühiskomiteele, sealhulgas õiguse võtta vastu siduvaid otsuseid ja anda soovitusi.

8. Kui ühisnõukogu teeb otsuseid kaubanduskoosseisus, kohaldatakse lisaks käesolevale artiklile artiklit 8.5.

PUBLIC

ARTIKKEL 40.2

Ühiskomitee

1. Käesolevaga moodustavad lepinguosalised ühiskomitee. Ühiskomitee abistab ühisnõukogu selle ülesannete täitmisel.

2. Ühiskomitee vastutab käesoleva lepingu üldise rakendamise eest. Asjaolu, et ühiskomiteed arutavad küsimust, ei takista ka ühisnõukogul sellega tegelemast.

3. Ühiskomitee tuleb kokku ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ja seejärel kord aastas või vastavalt lepinguosaliste muule kokkuleppele. Ühiskomitee koosolekud toimuvad füüsiliselt või lepinguosalistele kättesaadavate tehnoloogiliste abivahendite kaudu kooskõlas selle kodukorraga. Füüsiliselt toimuvad koosolekud peetakse vaheldumisi Brüsselis ja Santiagos.

4. Ühiskomitee moodustatakse lepinguosaliste esindajatest ja selle kaaseesistujateks on kummagi lepinguosalise esindajad vastavalt ühisnõukogu kodukorrale, võttes arvesse igal koosolekul käsitletavaid konkreetseid teemasid.

5. Kui ühiskomitee teeb otsuseid kaubanduskoosseisus vastavalt artiklile 8.6, siis koosneb see lepinguosaliste esindajatest, kelle vastutusalas on kaubandus- ja investeerimisküsimused.

PUBLIC

6. Ühiskomiteel on õigus võtta vastu otsuseid käesolevas lepingus sätestatud juhtudel või juhul, kui ühisnõukogu on talle sellised õigused artikli 40.1 lõike 7 punkti c kohaselt delegeerinud. Ühiskomiteel on samuti õigus anda soovitusi, sealhulgas juhul, kui see õigus on talle delegeeritud vastavalt artikli 40.1 lõikele 7. Ühiskomitee võtab oma otsused vastu ja annab soovitused vastastikusel kokkuleppel ning vastavalt oma kodukorrale. Delegeeritud ülesannete täitmisel võtab ühiskomitee oma otsused vastu ja annab soovitusi vastavalt ühisnõukogu kodukorrale. Otsused on lepinguosaliste suhtes siduvad ning lepinguosalised võtavad nende otsuste rakendamiseks kõik vajalikud meetmed. Soovitused ei ole siduvad.

7. Kui ühiskomitee teeb otsuseid kaubanduskoosseisus, kohaldatakse lisaks käesolevale artiklile artiklit 8.6.

ARTIKKEL 40.3

Allkomiteed ja muud organid

1. Käesolevaga luuakse arengu- ja rahvusvahelise koostöö allkomitee, kes koordineerib ja jälgib koostöötegevuse elluviimist lepingu II osas osutatud valdkondades.

2. Käesoleva lepingu III osaga seotud allkomiteed moodustatakse artikli 8.8 kohaselt.

PUBLIC

3. Ühisnõukogu või ühiskomitee võib vastu võtta otsuse täiendava allkomitee või muu organi moodustamise kohta. Ühisnõukogu või ühiskomitee võib määrata allkomiteele või muule käesoleva lõike alusel moodustatud organile ülesandeid, mis kuuluvad nende pädevusse ja mis aitavad neil täita oma vastavaid ülesandeid ning tegeleda konkreetsete ülesannete või teemadega. Ühisnõukogu või ühiskomitee võib muuta käesoleva lõike kohaselt moodustatud mis tahes allkomiteele või organile määratud ülesandeid või saata nad laiali.

4. Allkomiteed ja muud organid koosnevad lepinguosaliste esindajatest ning nende kaasesimeheks on kummagi lepinguosalise esindaja.

5. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti või kui lepinguosalised ei ole kokku leppinud teisiti, tulevad allkomiteed kokku ühe aasta jooksul alates nende moodustamisest ning seejärel kummagi lepinguosalise või ühisnõukogu või ühiskomitee taotlusel asjakohasel tasandil. Allkomiteed võivad ka omal algatusel kokku tulla, kui nende kodukorrast ei tulene teisiti. Allkomiteede koosolekud toimuvad füüsiliselt või tehnoloogiliste abivahendite kaudu vastavalt allkomiteede kodukorrale. Füüsiliselt toimuvad koosolekud peetakse vaheldumisi Brüsselis ja Santiagos.

6. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, annavad allkomiteed ja muud organid oma tegevusest ühiskomiteele aru korrapäraselt ja ühiskomitee taotlusel.

PUBLIC

7. Asjaolu, et allkomiteed või muud organid arutavad küsimust, ei takista ühisnõukogul või ühiskomiteel ka ise sellega tegelemast.

8. Ühisnõukogu või ühiskomitee võib kehtestada allkomiteede ja muude organite kodukorra, kui ta peab seda asjakohaseks. Kui ühisnõukogu või ühiskomitee sellist kodukorda ei kehtesta, kohaldatakse ühiskomitee kodukorda *mutatis mutandis*.

9. Allkomiteed ja muud organid võivad anda soovitusi vastavalt oma kodukorrale. Allkomiteed ja muud organid annavad soovitusi vastastikusel kokkuleppel. Allkomiteede ja muude organite soovitused ei ole siduvad.

10. Artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud teenuste ja investeeringute allkomitee võib võtta vastu otsuseid, et teha järeldusi vastavalt artiklile 17.39. Artikli 8.8 lõike 1 kohaselt moodustatud finantsteenuste allkomitee võib võtta vastu otsuseid, et teha järeldusi vastavalt artiklile 25.20. Kõnealused allkomiteed võtavad sellised otsused vastu vastastikusel kokkuleppel. Sellised otsused on lepinguosalistele siduvad.

PUBLIC

ARTIKKEL 40.4

Parlamentaarne ühiskomitee

1. Käesolevaga moodustatakse parlamentaarne ühiskomitee. See koosneb Euroopa Parlamendi ja Tšiili kongressi liikmetest.

2. Parlamentaarne ühiskomitee kehtestab ise oma kodukorra.

3. Parlamentaarne ühiskomitee on foorum, milles raames kohtutakse ja vahetatakse arvamusi ning edendatakse tihedamaid suhteid. Selle kohtumine toimub kaks korda aastas.

4. Parlamentaarset ühiskomiteed teavitatakse ühisnõukogu otsustest ja soovitustest.

5. Parlamentaarne ühiskomitee võib esitada ühisnõukogule käesoleva lepingu rakendamise kohta soovitusi.

PUBLIC

ARTIKKEL 40.5

Kodanikuühiskonna osalemine

Kumbki lepinguosaline edendab kodanikuühiskonna osalemist käesoleva lepingu rakendamises, eelkõige suhtluse kaudu artiklis 40.6 osutatud sisekonsultatsioonirühma ja artiklis 40.7 osutatud kodanikuühiskonna foorumiga.

PUBLIC

ARTIKKEL 40.6

Sisekonsultatsioonirühmad

1. Kumbki lepinguosaline loob või määrab sisekonsultatsioonirühma kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest. Igas sisekonsultatsioonirühmas peavad olema tasakaalustatult esindatud sõltumatud kodanikuühiskonna organisatsioonid, sealhulgas valitsusvälised organisatsioonid, ametiühingud ning ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonid. Selleks kehtestab kumbki lepinguosaline oma ametisse nimetamisereeglid, et määrata kindlaks vastava sisekonsultatsioonirühma koosseis, pakkudes juurdepääsuvõimalusi eri sektorite osalejatele. Iga sisekonsultatsioonirühma koosseisu uuendatakse korrapäraste ajavahemike järel kooskõlas käesoleva lõike kohaselt kehtestatud ametisse nimetamise reeglitega.

2. Kumbki lepinguosaline kohtub vähemalt kord aastas oma sisekonsultatsioonirühmaga, et arutada käesoleva lepingu rakendamist. Kumbki lepinguosaline võib arvesse võtta oma vastava sisekonsultatsioonirühma esitatud seisukohti või soovitusi.

3. Et suurendada üldsuse teadlikkust oma vastavast sisekonsultatsioonirühmast, avaldab kumbki lepinguosaline oma vastavas sisekonsultatsioonirühmas osalevate organisatsioonide nimekirja ja selle kontaktandmed.

4. Lepinguosalised edendavad asjakohaste vahendite abil sisekonsultatsioonirühmade vahelist suhtlust.

PUBLIC

ARTIKKEL 40.7

Kodanikuühiskonna foorum

1. Lepinguosalised edendavad kodanikuühiskonna foorumi regulaarset korraldamist, et pidada dialoogi käesoleva lepingu rakendamise üle.

2. Lepinguosalised kutsuvad kodanikuühiskonna foorumi koosolekud kokku vastastikusel kokkuleppel. Kodanikuühiskonna foorumi koosoleku kokkukutsumisel kutsub kumbki lepinguosaline osalema oma territooriumil asutatud sõltumatuid kodanikuühiskonna organisatsioone, sealhulgas artiklis 40.6 osutatud vastava sisekonsultatsioonirühma liikmeid. Kumbki lepinguosaline edendab tasakaalustatud esindatust, mis võimaldab osaleda valitsusvälistel organisatsioonidel, ametiühingutel ning ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonidel. Iga organisatsioon kannab ise kulud, mis on seotud tema osalemisega kodanikuühiskonna foorumil.

3. Vajaduse korral osalevad ühisnõukogus või ühiskomitees osalevate lepinguosaliste esindajad kodanikuühiskonna foorumi koosolekutel. Lepinguosalised avaldavad ühiselt või eraldi kodanikuühiskonna foorumil tehtud ametlikud avaldused.

PUBLIC

41. PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 41.1

Lepinguosaliste määratlus

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „Lepinguosaline“ –

   i) Euroopa Liit või selle liikmesriigid või Euroopa Liit ja selle liikmesriigid nende vastavate pädevusvaldkondade kohaselt (edaspidi „ELi pool“) või

   ii) Tšiili; ning

b) „Lepinguosalised“ – ELi pool ja Tšiili

ARTIKKEL 41.2

Territoriaalne kohaldamisala

1. Käesolevat lepingut kohaldatakse:

a) ELi poole puhul nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut, neis lepingutes sätestatud tingimustel ning

b) Tšiili puhul tema suveräänsete õiguste alla kuuluva maa-, mere- ja õhuruumi ning majandusvööndi ja mandrilava suhtes, kus ta teostab suveräänseid õigusi ja jurisdiktsiooni kooskõlas rahvusvahelise õiguse[1] ja Tšiili õigusega[2].

Käesolevas lepingus sisalduvaid viiteid territooriumile käsitatakse kooskõlas käesoleva lõikega, kui ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti.

PUBLIC

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et rahvusvaheline õigus hõlmab eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni, mis sõlmiti 10. detsembril 1982 Montego Bays.

[2] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et kui Tšiili õigus ja rahvusvaheline õigus on vastuolus, on ülimuslik viimati nimetatud õigus.

2. Mis puutub sätetesse, milles käsitletakse kaupade tariifset kohtlemist, sealhulgas päritolureegleid ja sellise kohtlemise ajutist peatamist, siis kohaldatakse käesolevat lepingut ka Euroopa Liidu tolliterritooriumi nende piirkondade suhtes, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013[1] artiklis 4, mis ei ole hõlmatud käesoleva artikli lõike 1 punktiga a.

PUBLIC

ARTIKKEL 41.3

Kohustuste täitmine

1. Kumbki lepinguosaline võtab käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks nõutavad üld- või erimeetmed.

2. Kui lepinguosaline leiab, et teine lepinguosaline on jätnud mõne käesoleva lepingu III osast tuleneva kohustuse täitmata, kohaldatakse kõnealuses osas ette nähtud erimehhanisme.

3. Kui kumbki lepinguosaline leiab, et teine lepinguosaline on jätnud artikli 1.2 lõikes 2 või artikli 2.2 lõikes 1 oluliste osadena kirjeldatud kohustused täitmata, võib ta võtta asjakohased meetmed. Käesoleva lõike kohaldamisel võivad „asjakohased meetmed“ hõlmata käesoleva lepingu osalist või täielikku peatamist.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

4. Kui lepinguosaline leiab, et teine lepinguosaline ei ole täitnud mõnda käesolevast lepingust tulenevat kohustust, välja arvatud need, mis kuuluvad käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 kohaldamisalasse, teatab ta sellest teisele lepinguosalisele. Lepinguosalised peavad ühisnõukogu egiidi all konsultatsioone, et jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni. Ühisnõukogu püüab võimalikult kiiresti leida vastastikku rahuldava lahenduse. Kui ühisnõukogu ei suuda 60 päeva jooksul alates teatamisest leida vastastikku rahuldavat lahendust, võib teate esitanud lepinguosaline võtta asjakohased meetmed. Käesoleva lõike kohaldamisel võivad asjakohased meetmed hõlmata üksnes käesoleva osa I, II ja IV osa peatamist.

5. Käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4 osutatud asjakohaste meetmete võtmisel järgitakse igati rahvusvahelist õigust ning need meetmed peavad olema proportsionaalsed käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmata jätmisega. Eelistada tuleb selliseid meetmeid, mis häirivad käesoleva lepingu toimimist kõige vähem.

ARTIKKEL 41.4

Julgeolekuerandid

1. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii:

a) nagu kohustaks see lepinguosalist esitama teavet või pakkuma juurdepääsu teabele, mille avalikustamine kahjustaks tema hinnangul tema olulisi julgeolekuhuve; või

PUBLIC

b) nagu takistaks see lepinguosalist võtmast meetmeid, mida ta peab vajalikuks selleks, et kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve:

i) seoses relvade, laskemoona ja sõjavarustuse tootmise või nendega kauplemisega ning muude kaupade ja materjalide, teenuste ja tehnoloogiaga seotud kauplemise ja tehingutega ning majandustegevusega, mille otsene või kaudne eesmärk on relvajõudude varustamine;

ii) seoses lõhustuvate ja ühinevate tuumamaterjalidega või ainetega, millest neid saadakse; või

iii) sõja ajal või muudes rahvusvaheliste suhete kriisiolukordades; või

c) nagu takistaks see lepinguosalist võtmast meetmeid, et täita ÜRO põhikirjast tulenevaid kohustusi rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks.

2. Lepinguosaline teavitab ühiskomiteed võimalikult suures ulatuses meetmetest, mida ta võtab lõike 1 punktide b ja c alusel, ning nende meetmete lõpetamisest.

PUBLIC

ARTIKKEL 41.5

Jõustumine ja ajutine kohaldamine

1. Käesolev leping jõustub selle kolmanda kuu esimesel päeval, mis järgneb kuupäevale, mil lepinguosalised esitavad teineteisele viimase teate käesoleva lepingu jõustumiseks vajalike riigisiseste menetluste lõpuleviimise kohta.

2. Olenemata lõikest 1 võivad lepinguosalised käesolevat lepingut kas täies ulatuses või osaliselt ajutiselt kohaldada kooskõlas oma riigisiseste menetlustega.

3. Ajutine kohaldamine algab sellele kuupäevale järgneva teise kuu esimesel päeval, mil lepinguosalised teatavad teineteisele selleks vajalike riigisiseste menetluste lõpuleviimisest, mis hõlmab ka Tšiili kinnitust oma nõusoleku kohta ajutiselt kohaldada käesoleva lepingu osi, mille kohta on teinud ettepaneku ELi pool.

4. Kumbki lepinguosaline võib teisele lepinguosalisele kirjalikult teatada oma kavatsusest lõpetada käesoleva lepingu ajutine kohaldamine. Ajutine kohaldamine lõpeb sellele teatamisele järgneva teise kuu esimesel päeval.

5. Käesoleva lepingu ajutise kohaldamise ajal võivad ühisnõukogu ja muud käesoleva lepinguga moodustatud organid täita oma ülesandeid seoses ajutise kohaldamise raamesse kuuluvate sätetega. Kõik nende ülesannete täitmisel vastu võetud otsused kaotavad kehtivuse kuupäevast, mil käesoleva lepingu ajutine kohaldamine lõpetatakse vastavalt lõikele 4. Enne seda kuupäeva nõuetekohaselt täidetud otsuste varasemat toimet see ei mõjuta.

PUBLIC

6. Kui vastavalt lõigetele 2 ja 3 kohaldatakse mõnda käesoleva lepingu sätet ajutiselt kuni käesoleva lepingu jõustumiseni, käsitatakse kõiki selles sättes esinevaid viiteid käesoleva lepingu jõustumiskuupäevale viitena kuupäevale, mil lepinguosalised kohaldavad seda sätet vastavalt lõikele 3.

7. Käesoleva artikli kohased teated saadetakse ELi poole puhul Euroopa Liidu Nõukogu peasekretärile ja Tšiili puhul välisministeeriumile.

PUBLIC

ARTIKKEL 41.6

Muudatused

1. Lepinguosalised võivad kirjalikult kokku leppida käesoleva lepingu muutmises. Muudatused jõustuvad kooskõlas artikli 41.5 sätetega *mutatis mutandis*.

2. Olenemata käesoleva artikli lõikest 1 võib ühisnõukogu võtta vastu otsuseid lepingu muutmiseks juhtudel, millele on osutatud artikli 8.5 lõike 1 punktis a ja artikli 41.9 lõikes 5.

ARTIKKEL 41.7

Muud kokkulepped

1. Assotsieerimisleping, sealhulgas selle institutsioonilise raamistiku alusel tehtud otsused, kaotab käesoleva lepingu jõustumisel kehtivuse ning asendatakse käesoleva lepinguga.

2. Kaubanduse vaheleping kaotab käesoleva lepingu jõustumisel kehtivuse ning asendatakse käesoleva lepinguga.

3. Kõigis muudes lepinguosalistevahelistes lepingutes ja kokkulepetes olevaid viiteid assotsieerimislepingule, sealhulgas selle institutsioonilise raamistiku alusel tehtud otsustele, või kaubandust käsitlevale vahelepingule käsitatakse viidetena käesolevale lepingule.

4. Lepinguosalised võivad käesolevat lepingut täiendada, sõlmides erilepinguid koostöövaldkonnas, mis kuulub käesoleva lepingu II osa kohaldamisalasse. Sellised erilepingud moodustavad käesoleva lepinguga reguleeritavate üldiste kahepoolsete suhete lahutamatu osa ja nende suhtes kohaldatakse ühist institutsioonilist raamistikku.

5. Kehtivaid kahepoolseid lepinguid, mis käsitlevad käesoleva lepingu II osa kohaldamisalasse kuuluvaid konkreetseid koostöövaldkondi, peetakse käesoleva lepinguga reguleeritavate üldiste kahepoolsete suhete lahutamatuks osaks ja nende suhtes kohaldatakse ühist institutsioonilist raamistikku.

PUBLIC

6. Käesoleva lepingu III osa kohaldamisalasse kuuluvad olemasolevad lepingud kaotavad kehtivuse käesoleva lepingu jõustumisel.

7. Käesoleva lepingu jõustumisel loetakse kõik kaubanduse vahelepinguga moodustatud kaubandusnõukogu poolt vastu võetud soovitused ja otsused käesoleva lepingu artikliga 40.1 moodustatud ühisnõukogu poolt vastuvõetuks. Kõik kaubanduse vahelepinguga moodustatud kaubanduskomitee poolt vastu võetud soovitused ja otsused loetakse käesoleva lepingu artikliga 40.2 moodustatud ühiskomitee poolt vastuvõetuks.

8. Olenemata käesoleva artikli lõikest 2:

a) kaubanduse vahelepingu artikli 20.5 kohaselt vastu võetud ajutisi kaitsemeetmeid, mis kehtivad käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval, kohaldatakse kuni nende loomuliku aegumiseni;

b) kaubanduse vahelepingu 5. peatüki C jao kohaselt vastu võetud kahepoolseid kaitsemeetmeid, mis kehtivad käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval, kohaldatakse kuni nende loomuliku aegumiseni;

c) kaubanduse vahelepingu artikli 26.22 lõike 1 või artikli 31.5 kohaselt juba algatatud vaidluste lahendamise menetlused jätkuvad alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kuni nende lõpuleviimiseni; ning

PUBLIC

d) kaubanduse vahelepingu artikli 26.22 lõike 1 või artikli 31.5 kohaselt algatatud vaidluste lahendamise menetluse siduv tulemus jääb lepinguosalistele siduvaks ka pärast käesoleva lepingu jõustumise kuupäeva.

9. Lepinguosalised ei saa algatada käesoleva lepingu alusel vaidluste lahendamise menetlusi küsimustes, mille kohta on koostatud kaubanduse vahelepingu 26. või 31. peatüki kohane vahekohtu lõpparuanne.

10. Kaubanduse vahelepingu alusel juba täielikult või osaliselt möödunud üleminekuperioode võetakse arvesse käesoleva lepingu samaväärsete sätetega ette nähtud üleminekuperioodide arvutamisel. Selliseid käesoleva lepingu kohaseid üleminekuperioode arvestatakse alates kaubanduse vahelepingu jõustumise kuupäevast.

11. Kaubanduse vahelepingu alusel juba täielikult või osaliselt möödunud menetlustähtaegu võetakse arvesse käesoleva lepingu samaväärsete sätetega ette nähtud menetlustähtaegade arvutamisel.

PUBLIC

12. Assotsieerimislepingu V lisas esitatud veinikaubanduse leping (edaspidi „veinileping“) ning assotsieerimislepingu VI lisas esitatud piiritusjookide ja aromatiseeritud jookidega kauplemise leping (edaspidi „piiritusjookide leping“)[1] koos kõikide liidetega inkorporeeritakse käesolevasse lepingusse ning muudetakse *mutatis mutandis* selle osaks:

a) veinilepingus ja piiritusjookide lepingus sisalduvaid viiteid assotsieerimislepingu IV osas sätestatud vaidluste lahendamisele ning assotsieerimislepingu XVI lisas osutatud tegevusjuhendile käsitatakse vastavalt viidetena käesoleva lepingu 38. peatükis sätestatud vaidluste lahendamisele ja 38-B lisas sätestatud tegevusjuhendile;

b) veinilepingus ja piiritusjookide lepingus sisalduvaid viiteid ühendusele käsitatakse viidetena ELi poolele;

c) veinilepingus ja piiritusjookide lepingus sisalduvaid viiteid assotsieerimislepinguga moodustatud assotsieerimiskomiteele käsitatakse viidetena käesoleva lepingu artikliga 40.2 moodustatud ühiskomiteele selle kaubanduskoosseisus;

d) veinilepingus ja piiritusjookide lepingus sisalduvaid viiteid assotsieerimislepingu IV lisale käsitatakse viidetena käesoleva lepingu 13. peatükile;

[1] Suurema selguse huvides on veinilepingu ja piiritusjookide lepingu allkirjastamise kuupäev ja jõustumise kuupäev samad kui assotsieerimislepingu allkirjastamise kuupäev ja jõustumise kuupäev.

e) suurema selguse huvides peavad veinilepingu artikli 30 alusel moodustatud ühiskomitee ja piiritusjookide lepingu artikli 17 alusel moodustatud ühiskomitee jääma ametisse ning jätkama veinilepingu artiklis 29 ja piiritusjookide lepingu artiklis 16 osutatud ülesannete täitmist;

f) suurema selguse huvides kohaldatakse käesoleva lepingu artikli 41.11 lõiget 2 veinilepingu ja piiritusjookide lepingu suhtes ning

g) käesolevasse lepingusse inkorporeeritud veinileping ja piiritusjookide leping hõlmavad kõiki kaubanduse vahelepingusse inkorporeeritud veinilepingu ja piiritusjookide lepingu muudatusi.

13. Kõik assotsieerimislepingu institutsioonilise raamistiku alusel tehtud otsused veinilepingu või piiritusjookide lepingu kohta, mis on jõus käesoleva lepingu jõustumisel, loetakse käesoleva lepingu artikliga 40.2 moodustatud ühiskomitee poolt selle kaubanduskoosseisus vastuvõetuks.

14. Lepinguosalised võivad muuta inkorporeeritud veinilepingu ja piiritusjookide lepingu liiteid kirjavahetuse teel.[1]

[1] Suurema selguse huvides olgu märgitud, et Tšiili rakendab inkorporeeritud veinilepingu või piiritusjookide lepingu kõiki muudatusi *acuerdos de ejecución* (täidesaatvad lepingud) kaudu kooskõlas Tšiili õigusega.

ARTIKKEL 41.8

Lisad, liited, protokollid, märkused ja joonealused märkused

Käesoleva lepingu lisad, liited, protokollid, märkused ja joonealused märkused on selle lepingu lahutamatu osa.

PUBLIC

ARTIKKEL 41.9

Uute riikide ühinemine Euroopa Liiduga

1. ELi pool teavitab Tšiilit igast kolmanda riigi esitatud taotlusest Euroopa Liiduga ühinemiseks.

2. ELi pool teatab Tšiilile uue liikmesriigi Euroopa Liiduga ühinemise lepingu (edaspidi „ühinemisleping“) allakirjutamise ja jõustumise kuupäeva.

3. Uus liikmesriik ühineb käesoleva lepinguga ühisnõukogu otsustatud tingimuste kohaselt. Ühinemine jõustub alates uue liikmesriigi Euroopa Liiduga ühinemise päevast.

4. Olenemata käesoleva lepingu III osa käesoleva artikli lõikest 3 kohaldatakse käesolevat lepingut uue liikmesriigi ja Tšiili vahel alates kuupäevast, mil see uus liikmesriik Euroopa Liiduga ühineb.

5. Et hõlbustada käesoleva artikli lõike 4 rakendamist, uurib ühiskomitee alates ühinemislepingu allakirjutamise kuupäevast vastavalt artikli 8.6 lõike 1 punktile f seda, kuidas uue liikmesriigi ühinemine Euroopa Liiduga käesolevat lepingut mõjutab. Ühisnõukogu võtab vastu otsuse käesoleva lepingu lisade vajalike muudatuste ja muude vajalike kohanduste, sealhulgas üleminekumeetmete kohta. Kõik käesoleva lõike kohaselt vastu võetud ühisnõukogu otsused jõustuvad kuupäeval, mil kõnealune uus liikmesriik Euroopa Liiduga ühineb.

PUBLIC

ARTIKKEL 41.10

Eraõigus

1. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii, nagu saaks sellega isikutele otse anda muid õigusi või määrata muid kohustusi kui need õigused ja kohustused, mis on lepinguosalistele antud rahvusvahelise õiguse alusel, ega viisil, mis võimaldab käesolevale lepingule tugineda otse lepinguosalise õigussüsteemis.

2. Lepinguosaline ei näe selle lepinguosalise õiguse kohaselt ette nõudeõigust teise lepinguosalise vastu põhjusel, et teise lepinguosalise meede on vastuolus käesoleva lepinguga.

ARTIKKEL 41.11

Viited õigusnormidele ja muudele lepingutele

1. Kui ei ole sätestatud teisiti, siis kõiki käesolevas lepingus sisalduvaid viiteid lepinguosalise õigusnormidele tuleb tõlgendada nii, et need hõlmavad nende õigusnormide mis tahes muudatusi.

2. Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, siis osutamisel rahvusvahelistele lepingutele või kui rahvusvaheline leping on täielikult või osaliselt käesolevasse lepingusse inkorporeeritud, hõlmavad need lepingud või neile järgnevad lepingud ka kõiki asjaomastes lepingutes tehtud muudatusi, mis jõustuvad mõlema lepinguosalise suhtes käesoleva lepingu allakirjutamise kuupäeval või pärast seda.

3. Kui lõikes 2 osutatud muudatuste või järgnevate lepingute tõttu tõusetub käesoleva lepingu rakendamisel või kohaldamisel küsimus, võivad lepinguosalised vajaduse korral ühe lepinguosalise taotlusel omavahel konsulteerida, et leida küsimusele mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus.

ARTIKKEL 41.12

Kestus

Käesolev leping kehtib tähtajatult.

PUBLIC

ARTIKKEL 41.13

Lepingu lõpetamine

Olenemata artiklist 41.12 võib kumbki lepinguosaline teatada teisele lepinguosalisele oma kavatsusest käesolev leping lõpetada. Kõnealune teade saadetakse ELi poole puhul Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadile ja Tšiili puhul välisministeeriumile. Lõpetamine jõustub kuue kuu möödumisel nimetatud teate kuupäevast.

PUBLIC

ARTIKKEL 41.14

Autentsed tekstid

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, iiri, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

Koostatud ..... aastal ……..